DECISIONVM
SVPREMI ITALIAE CONSILII,

Regiæ Cancellariæ,& Cameræ Summariæ Regni Neapolitani,

AVTHORE

D. IO. FRANCISCO DE PONTE,
PATRITIO NEAPOLITANO,

I. C. celeberrimo, Feudista maximo, & in vsu forensi exercitatissimo, Marchione Murconi, eiusdem supremi Consilij Regente, ac Decano Collaterali.

LIBER VNICVS,

IN QVO ILLVSTRES CONTROVERSIAE NON MINVS VSV frequentes, quàm arduæ, ac difficiles, quæ & Nostris, & Externis maximum facessere negotium visæ sunt frequentiùs, summa cum eruditione (habito priùs diligentissimo examine) iuxtà veras, & germanas legum sanctiones ita resoluuntur, & dilucidantur, vt non ampliùs Iurisperitos conturqueant; sed sic penitus euersa concidant, vt omnis dubitandi ansa in posterum præclusa videatur.

Accessere eiusdem D. Authoris Repetitiones Feudales elaboratissimæ pariter, ac doctissimæ, & vt plurimùm rerum iudicatarum authoritate obuallatæ.

Cum gemino Indice vtilissimo, luculenter contexto, distinctè, & ordinatè disposito.

AD SANCTISSIMVM D. N.

PAVLVM QVINTVM
PONTIFICEM MAXIMVM.

CVM PRIVILEGIO. SVPERIORVM PERMISSV.

NEAPOLI. Ex Typographia Tarquinij Longhi. M. DC. XII.

SVMPTIBVS HECTORIS SOLDANELLI.

SANCTISSIMO, AC BEATISSIMO D. N.

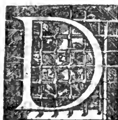
PAVLO QVINTO PONTIFICI MAXIMO.

IOAN. FRANCISCVS DE PONTE MVRCONIS MARCHIO,

Ad humillima pedum oſcula.

IGNITATIS tuę ſplendor, Sanctiſſime Pater, ita illuceſcit omnibus, vt etſi venerationis officium exigat, neminem tamen à clementia prohibeat; luminare quippe maius nuncuparis ſimul, & maieſtate coruſcum, & lenitate iucundum. Iccircò dùm liberaliter lumen tuum omnibus impertiris, ita illius fulgore compeſcis omnes, vt eiuſdem etiam charitatis ardore refoueas. Exinde vtriuſque poteſtatis temporalis nimirum, ac ſpiritualis apicem in te cognoſcimus reſidere, cum in Dei Vicario, & Petri digniſsimo ſucceſſore manſuetudinem Chriſti experimur amantes, & totius mundi principatum Beato Petro, & eius ſucceſſoribus collatum, obſequentes veneramur. Paſtori igitur vniuerſali debemus oues amorem, Principi ſubditi reuerentiam, virtutibus denique tuis omninò deuincimur: nam talem te Pontificem exhibes, qualem alium priuatus expoſceres ad tanti culminis dignitatem nullo humano conatu, ſed ſola Diuina diſpenſatione euectus: tranquille idem imperans, tranquillitatem facis; ſalutari ſeueritate aliquando adhibita, quæ innoxiam reddit clemētiam tuam. Vidi & ego, Te Principe, Romam annona ita affluentem benignitate tua, vt ſimilis noſtro æuo non reperiretur, & quod caput eſt, vidi ita æqua lance omnibus impertitam Iuſtitiam, vt nec fra-

tres

tres tui secundum carnem aliquid auderent inuiolati illius rigoris adimere, & sæpè compelleremur rescire, an fratres, vel notos haberes in terris. Vbi nunc Pontificiæ agnationis libertas procliuis, vbi Romanæ dissolutiones? Te sedente omnia compressa sunt; sed & animarum zelus tuus quanto feruore coruscat, totius Christiani Orbis compositionem, & Ecclesiasticæ disciplinæ censuram, non ne vigilantiæ tuæ debemus? at pietatem simul, & amplitudinem animi tui in ipsis sacris templorum structuris satis agnoscimus. Famæ igitur tuæ superuiuis, Pastor Sanctissime, & quod pauci post cineres, ipse etiam ante fatum adeptus es. Cogit insuper me priuatæ seruitutis deuotio, atque clementiæ tuæ erga me eximia munificentia. Quapropter qualescunque labores meos sanctissimæ celsitudini tuæ dicandos iccircò censui, quia debeo ouis, debeo subditus, debeo seruus. Pastor, Princeps, Dominus potes accipere, & sublimitatis tuæ auspicijs prodire obsignatos permittere: nam & humiles valles æquè, vt summa fastigia sol illuminat ita, & Tu nostri æui maxime planetarum humilitatis meæ munus clementer excipias, numine tuearis, & nomine: similis omninò illi in Cœlis, cuius vicem geris in terris, qui nec Viduæ minuta despexit, & voluntatem in omnibus potius, quàm opus approbat. Sanctissimos pedes tuos humiliter osculans, à Diuina bonitate diù nobis beatitudinem tuam in ista luce viuere cum Catholico Orbe postulo, atque opto.

SEQVITVR INDEX
NOTABILIORVM,

Quæ ex his decisionum monimentis omni eruditione refertis, insigni doctrina excultis, & sempiterna memoria condignis D. IO. FRANCISCI DE PONTE Marchionis Murconi, I.C. clarissimi, & inter Feudistas notissimi, & maximæ authoritatis selegit, & delibauit Horatius Mazzapinta V.I. D. peritissimus in hunc satis aptum, & distinctum ordinem disponendo.

In quo illud non erit silentio obruendum semper decisionem, vel folium esse repetenda sub quouis inferiori numero illis carente.

a AGNA-

I N D E X.

esset

I N D E X.

C

CAPTVRA.

CARCER PRIVATVS.

CASVS.

CASTRVM.

CESSIO.

CIVITAS.

Di-

Feu-

IVDEX.

IVDITIVM.

IVRAMENTVM.

IVRISDICTIO.

IVS HABENS CAVS. DISCON.

IVS PROTHOMISEOS.

Vide

PRAE-

e *Vide*

SVB-

Ven-

F I N I S.

Indicis errata sic diluas.

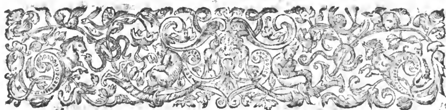
In verb. contractus, ibi in contractus, in contractibus.
In verb. feudum in 3. colum. lin. 9. reuocabitur, reuocabit. lin. 12. vindicet, vindicent. lin. 22. possessoris, possessor. lin. 29. feuda, feudi. lin. 52. à Deo, à Domino.

Ope-

Operis in prælo lapsus, qui in aliquibus Codicibus obrepsere, sunt adeò noti, vt quilibet etiam infimæ literaturæ ex proprio Marte, & nullo negotio valeat eos declinare: verum quia aliquis particularem forsan deposceret emendationem, icircò eam subijcimus, vt infra.

Pag.3.col.2.lin.40. abbreuiatio, abbreuiato.
pag.4. col.1. lin.4. inueturam, inuestituram.
pag.5. col.2. lin.1. Iadob. Iacob.
pag.11. col.1. lin.26. tranctata, tractata.
pag.13. col.1. lin.10. lege, Rege. lin.12. 16.auth. 13. auth.
pag.16. col.1. lin.44. quatate, qualitate. col.2. lin.43. etiam, &.
pag.18. col.1. lin.19. pecuuia, pecunia.
pag.22. col.1. lin. 2. fendatarins, feudatarius. col. 2. lin.19. septem capitum, nouem capitum.
pag.37. col.1. lin.23. terminis, terminus. col.2. lin.9. necessariæ, necessaria. ibidem ratin, ratio.
pag.40. col.1. lin.32. 2200, 2000.
pag.46. col.2. lin.48. intelligatur, intelligitur.
pag.53. col.2. lin.32. dignitates, dignitatis.
pag.58. col.2. summ.6. golossæ, glossæ.
pag.59. col.1. lin.1. interpetrari, interpretari. lin.16. fori, fore.
pag.66. col. 1. lin.7. fin autem, §. fin autem.
pag.68. col.2. summ.12. proximiorem, remotiorem.
pag.74. col.2. lin.43. considerat, considerant.
pag.76. col.2. lin.49. posse, posset.
pag.95. col.2. lin.19. frequentatur, frequentantur.
pag.102. col.2. summ.24. solo, soli.
pag.105. col.2. lin.7. dum, dele dum.
pag.107. col.1. lin.13. & pag. 108. col.1. lin. 24. quoque, quoquo.
pag.109. col.1. lin.24. redear, redeat.
pag.110. col.2. lin.24. crit, erat. lin.36. eum, cum.
pag.112. summ.12. c.cum persona, c.cum personæ.
pag.124. col.2. lin.9. tradit, tradidit.
pag.126. col.1. lin.44. redit, reddit.
pag.128. col.1: lin.8. proficit, profecit.
pag.129. in 20.summ. de rer.diuis. de acquir.rer.dom. ibidem, & pag.134. col.1. lin.45. accipientis, vulnerantis.
pag. 144. col.2. lin.33. impositum, appositum.
pag.156. summ.4. Principis, Principi. summ 7. C.causæ, c.cum. summ.15. offiuio, officio.
pag.172. col.2. lin.20. exerceantur, exercentur.
pag. 177. col. 1. lin. 14. tranferri, transferri. col. 2. lin.10. venidtione, venditione.
pag.181. col.1. lin.39. testibas, testibus.
pag.189. in summ.9. competenti, competens.
pag.190. col.2. lin.9. quæ, qua.
pag.194. col.2. lin.43. scadala, scandala.
pag 195. in 1.summ. actioe, actione.
pag.196. in summ. 4. §. his consequenter, §. his consequens.
pag.200. col.1. lin.21. §.consequens, § his consequens.
pag.204. col.1. lin. 21. qua, quia. col. 2. lin. 38. cessionum, cessionem.
pag.215. col.2. lin.10. naturales, naturalis.
pag.218. col.2. lin.47. Ioannis, Ioannes.
pag.221. col 1. lin.23. non, dele non.
pag.222. col.1. lin.2. minosi, minori. lin.7. Thologi, Theologi. col.2. lin.41. substantiæ, substituti.
pag.224. summ. 41. priuilegijs, priuilegij. summ. 44. quandocunque, quomodocunque.
pag.229. col. 1. lin. 8. intrinseca, extrinseca. lin. 42. venditionem, vendicationem.
pag.230. col.2. lin.12. parte, partes.
pag.234. col.2. lin.27. Comitem, Comiti.
pag.241. col.1. lin.38. vnus, vnum.
pag.242. col.2. lin.41. ex qua, ex quo.
pag.245. col.1. lin.33. cansa, casu.
pag.248. col.2. lin.46. pareretur, pararetur.
pag.251. col.1. lin.34. agente, agenti.
pag.253. col.2. lin.27. vsufrusfructuarij, vsufructuarij.
pag.254. col.1. lin.29. doctr., Doctorum.
pag.255. col.1. lin.19. disposinio, dispositio. lin. 29. quem, quam.

D E-

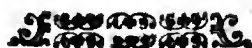

DECISIONES COLLATERALIS CONSILII REGNI NEAPOLITANI.

Authore

D. IO. FRANCISCO DE PONTE

eiusdem Tribunalis Decano meritissimo,

SVMMARIVM.

1 *Inuestitura Regni Neapolitani ex spetiali pacto peti debet à Summo Pontifice infra sex menses à die mortis Regis Prædecessoris.*

2 *Moræ purgatio admittitur, quando in pacto conuentionali est apposita dies tantùm absque poena, & quando stipulatoris non interest, nec ius eius est effectum deterius.*

3 *Moræ purgatio admittitur regulariter.*

4 *Regulam qui habet pro se, dicitur habere intentionem fundatam.*

5 *Moram non potest purgare principalis obligatus, quando adest dies, & poena; secùs verò in hærede, cui datur restitutio ex capite ignorantiæ.*

6 *Hæres de iure communi feudorum debet denuntiare mortem infra annum & diem; aliàs feudo priuatur, aduersus quod datur restitutio ex capite ignorantiæ, quæ præsumitur, & consequenter purgatio moræ; ita quod voluerint Doctores, conseruari illæsum Vasallum hæredem ipso iure.*

7 *Restitutio Vassallo conceditur aduersus lapsum anni, & diei ex capite ignorantiæ præsumptæ, etiam quòd sit maior vigintiquinque annis, quæ conceditur infra quadriennium à die scientiæ, nisi aliter de scientia inuestiturarum fuerit conuictus.*

8 *Terminus anni, & diei ad petendam*

 inuesti-

inuestituram non potest abbreuiari absque consensu Vassalli, qui se obligasset sub poena amissionis.

9 *Inuestituræ Regni recensentur à tempore Regis Catholici.*

10 *Hæres præsumitur ignorare conuẽtionẽm spetialem, & contra iuris cõmunis formam factam à Prædecessore.*

11 *Caducitas feudi non inducitur ex sola abbreuiatione temporis, nisi adsit poena priuationis.*

12 *Tempus anni, & diei currit à die scientiæ, dummodò non præcedat crassa, & supina ignorantia.*

13 *Moræ purgatio saltem de æquitate admittitur aduersus lapsum anni, & diei, non obstante quòd in dicto termino adsit poena legalis, maximè in feudo Ecclesiastico, et re integra.*

14 *Anni, & diei lapsus non resoluit contractum ipso iure; sed requirit sententiam.*

15 *Moræ purgatio admittitur in termino constituto ab homine.*

16 *Ius Romanorum attenditur, quando casus non est decisus per iura feudorum.*

17 *Moræ purgatio admittitur de consuetudine vniuersali, quando non adest interesse partis, & non potest considerari contemptus, aut perfidia.*

18 *Caducitas feudi ob non petitam inuestituram in tempore cessat ex quauis iusta causa.*

19 *Maior annorum quatuordecim, & minor annorum vigintiquinque habet restitutionem aduersus lapsum temporis præfixi ad inuestituram petendam, quia eo ipso dicitur læsus.*

20 *Expressum intelligitur omne id, quod Princeps concessisset verisimiliter, si de eo fuisset interrogatus.*

21 *Argumentum de similibus ad similia procedit in feudis, & etiam in culpis; quando tamen militat eadem ratio.*

22 *Caducitas omnis censetur remissa ob receptionem Census.*

In puncto inuestituræ Regni Neapolitani petitæ pro parte nostri serenissimi, & inuictissimi Regis à sanctissimo Clemente Octauo summo Pontifice.

DECISIO PRIMA.

1 NVNQVAM hæsitatum fuit, inter cęteras pactiones in inuestituris contẽtas, illam esse, vt petatur inuestitura infra sex mẽses computandos à die mortis Regis prædefuncti: sed & pariter nunquàm dubitatum fuit, quòd cùm nulla sit apposita pęna, sicut est in casu, quo procuraretur actio ad imperium, vel ad dominium Lombardiæ, Tusciæ, vel maioris partis ipsorum, vel deficeretur in solutione Census, vt ex eisdemmet inuestituris facilè est videre, dùm talis inuestitura petitur, etiam post lapsum sex mensium, admittatur petitio, & si quæ paruula mora possit considerari, quod inquàm detur illius purgatio, cum Pontificis non intersit, & ius illius non sit effectum deterius; non enim sumus in lapsu anni, & diei à lege feudorũ alias feudatario præfixi cum pœna deuolutionis in casu contrauentionis; sed sumus in termino conuentionali absque appositione pœnæ: Imò ex appositione eiusdem pœnæ in alijs Capitulis omnium inuestiturarum inci-

incipiendo à tempore Caroli Primi, declaratum remanet, noluisse Pontifices in hoc casu pœnam aliquam constituere; quia si voluissent, dixissent, ad text. in l. vnica §. fin autem l'vltimo C. de cad.
2 toll. & est omnium communis, & indubitata conclusio, quod, quando non adest dies, & pœna, sed dies tantùm conuentionalis, partis non interest, & ius illius non est deterius effectum, quod inquàm admittatur oblatio adimplementi eius, quod promissum fuit, & detur purgatio moræ, allegatur text. in l. si ita quis §. scia ff. de verb. oblig. Bart. & Scrib. in l. si insulam ff. eod. tit. & præcipuè Rip. col. fin.
3 nu. 104. cum seq. qui ponit regulam, quæ est, vt detur semper purgatio, & pariter ponit fallentias, quæ non tangunt casum,
4 de quo agimus. Ita vt, cum hæc sit regula sumpta ex casu iurium, eum, qui contrarium dicit, oporteat hoc fundare, & dare limitationem ad regulam, notabil. Ang. in eodem loco nu. 9. Controuersia inter Doct. fuit, quando adest dies, & pœna, & si pœna induxit resolutionem contractus ipso iure, & abdicationem dominij, etiã si lis non sit contestata. sed quando non adest pœna; sed tantùm dies præfixa, tunc nemo dubitauit, & idem Ang.
5 ibidem paulò ante nu. 8. vers. 6. Fallit, tradit, quod dies, & pœna, quando adsunt, tollant purgationem moræ in ipso principali obligato, secùs verò in hærede, qui diei, & pœnæ iustam prætendit ignorantiam; nam tunc secundum eum, & si mora de rigore non purgetur, habet tamen hæres beneficium restitutionis ex capite ignorantiæ.

Et in propria materia, quando sumus in terminis iuris communis, vt debeat peti inuestitura infra annum, & diem;
6 aliàs Vassallus feudo priuetur iuxta terminos text. in cap. 1. quæ sit prima caus. benef. amitt. in cap. 1. de Capit. Corrad. in cap. 1. quo temp. mil. in cap. imperialem §. si quis infeudatus de prohib. feud. alien. per Frid. si hæres alleget iustam causam ignorantiæ, quæ præsumitur, eo casu datur restitutio, & moræ purgatio, & vltra tradita per glos. vbi Scribentes in l. 2. vers. & secundum legem C. de iur. emphyt. arbitrati sunt Bart. & alij in l. cum filiusfamilias §. in hac ff. de verbor. obligat. Canonistæ communiter in cap. potuit extra de loc. qui vno ore dixerunt, præsumi in hærede ignorantiam, & dari restitutionem, videatur in terminis Bald. in l. fin. in fin. C. si pend. appell. qui dicit, æquitatem consuetudinis feudorum ipso iure conseruare illæsum Vassallum hæredem, qui propter ignorantiam non petit inuestituram infra annum, & diem, quod dixit per prius Ardiz. in sua summa cap. 45. in rubr. quando currat annus Vassallo ad petendam inuestituram, sequitur Aluar. in cap. 1. quę sit prima caus. benef. amitt. pulchrè glos. Paris. damnatæ memoriæ omninò videnda in tit. 1. glos. 7. cuius verba sunt infrascripta.

7 Fortiùs tenent Doct. etiam maiorem 25. annis eodem casu restituendum ex d. clausula generali propter iustam ignorantiam, vt quia hæres, ita Bald. cons. 429. quidam nobilis lib. 1. vbi etiam subdit, erga Vassallum potiùs debere seruari æquitatem, quàm iuris rigorem, nec esse cum feudatarijs, tanquam cum infestis agendum; sed benignè, nam origo feudorum est quędam benignitas, & gratiositas, inquit Bald. & Paul. de Castr. cons. 311. circa id in fin. vol. 1. tenet, hunc hæredem restituendum infra quadriennium à tempore scientiæ, nisi appareat, quod penes eum fuerunt inuestituræ Prædecessorum, vel aliter de scientia probetur, faciunt notata per Scrib. in l. ad diem ff. de verb. oblig. glos. fin. & omnes in l. 1. C. de iure emphyt. &c.

Cùm igitur hic tractemus de termino
8 inuestituræ ex spetiali clausula abbreuiatio cum prædecessoribus, qui alias coarctari non potest secundum Isern. & Scrib. in d. cap. 1. quo temp. mil. nisi Vassallus consentijsset, & quod fortiùs se obligasset sub pœna priuationis feudi, dicit misteriosè Iacobin. in suo tractat. feud. in verb. qui quidem inuest. nu. 33. quod nec fuit tractatum cum serenissimo, & inuictissimo Rege Prædecessore, cuius est successor, & filius serenissimus noster Rex, si

9 quidem habuit ille Regnũ ex refutatione paterna in anno 1554. cum consensu Pontificis,nec cum inuictissimo,& memoriæ immortalis Carolo V. Auo,qui inuesturam obtinuit à Leone X. Pontifice Maximo relariuam ad inuestituram Iulij III. factam Catholico Regi atauo in an-
10 no 1507. sequitur propterea,quod cum sit conuentio spetialis contra iutis communis dispositionem,quod inquàm iustissima cadat ignorantiæ causa in hærede, & consequenter decisiones præallegatæ sint in proprijs terminis, & pondero di-
11 ctum Iacob.quod non sufficiat abbreuiatio ad finem inducendi caducitatem, sed quod sit facta cum pęna priuationis,quæ pœna hic deest,& si tempus anni, & diei
12 dicimus,quod currat à die scientiæ, dũmodo crassa, & supina ignorantia non allegetur secundum glos.in d.cap.1. quo temp.mil.in verb.vltra annum,vbi Iacob. de Beluis. Bald. & cæt. cumulat decisiones Tiraq. in tit.de tetractu lignag. glos. 4.nu.12. quare non erit idem in casu,de quo agitur, non data scientia in hærede pacti particularis,quod præsumere non debebat;imò confisus in communi iure iustè infra annum,& diem Procuratorem constituit ad inuestituram petendam, ex quo tantò magis ignorantia detegitur, & insimul non contemptus;sed constans, & firma voluntas adimplendi omnia, ad quæ credidit,ipsum obligari ex lege feudorum.

Sed vlterius præsupposito, quod essemus in proprio casu principalis obligati ex forma pacti ad inuestituram petẽdam infra sex menses, quam demum non petijt;sed post aliquod tempus,videamus,si admittatur moræ purgatio;& equidem
13 quæstio est decisa per particulares Doct, decisiones in fortioribus terminis,videlicèt, in lapsu anni, & diei,quo casu adest dies,& pœna legalis;nam etsi quæstio sit disputata,& voluerint multi,vt de rigore non admittatur moræ purgatio authoritate Bal.in d.cap.1.quo temp.mil. Tamẽ attenta ęquitate purgatur mora,sequendo opinionem Ardiz. in summa q. 43. in tit.quib.ex caus.excus.Vassal.si int.temp. inuest.non pet.& secundum hanc opinionem est passim iudicatum,vt refert Guid. Pap.decis.166. Menoch. cons.467. vers. quattò admitto, Iul.Clar.in §.feudũ lib. 4.q.49. vers.sed nunquid Vassallus, Rip. in d.l.si insulam nu.64.dicit,quod sit humanior opinio, & ibi Bologn.nu.161.& 165.Alcia.in l.interdum §.Stichi promissor nu.15.ff.eo.tit.latissimè Silu.de feud. recogn.q.27.Affl.eleganter in c.1.nu.10. quæ sit prim.caus.benef.amitt.& maximè hæc procedunt in feudo Ecclesiastico ex reg.text.in d.cap.potuit, Michael Crass. lib.2.comm.opin.cap.1.q.26. Burs.cons. 91.nu.17.lib.1.Hipp.Rimi.cons.350.nu. 4.& 12.lib.3. quæ secundum Gratũ sunt extra omnem dubitationem,qũ res est integra,& præuenit petitio inuestiturę prętensionem deuolutionis, & sic declarat procedere opinionem Ardiz. in cons.49. nu.20. 1.vol.& rursus, & meliùs quæstio est disputata in terminis anni,& diei;quo casu,vt dixi,adest dies, & pœna legalis,
14 & fundatur opinio Bald. in resolutione contractus, & in reuersione iuris in Dominium,quæ rationes nec militant, siquidem resolutio non fit ipso iure secundum cõem Doct.opinionem;sed requiritur sententia,& propterea Præpos.in d.c.1. quæ sit prim.caus.benef. amitt. reliquit cogitandum, & Curt.Iun. in suo tract. 4.par. nu.50.se remittit ad Præpos. tamẽ quic-
15 quid sit, cum hic non simus nec in termino à lege,vel statuto pręfixo,nec adsit species pœnæ; sed in termino tantùm ab homine constituto,tunc cessant rationes, in quibus fundatur cõtraria opinio,& remanet dispositio iuris cõis, quæ admittit moræ purgationem,distinguit,& declarat Aluar. qui sequutus fuit opin. Bald.in d. c.1.quæ sit prim.caus.benef.amitt.ante
16 nu.8.ibi:Secùs si apponeretur à parte,& cum hic casus moræ purgationis non sit decisus à iure communi feudorum, benè dicit ibi Afflict. quod remanere debeat in dispositione iuris communis Romanorum ex reg. text. in cap. 1. de feud. cognit. eò magis cum ius feudorum non solùm non tractet de moræ purgatione; sed casus inuestituræ sit prouisus à lege feu-

feudorum infra certum tempus, & incerta forma, & pœna, qualis non est casus noster, vbi tractatur de prouisione hominis diuersa,& absque pœnæ appositione, qui casus, an admittat moræ purgationem, est à lege communi Romanorum prouisus,vt est supra fundatum.

Et ideò stante iuris communis dispositione, quæ de æquitate, quando non adest partis interesse, semper purgationē
17 admittit, dùm non potest considerari contemptus, aut perfidia, communis est consuetudo, & practica tàm in hoc Regno,quàm in Regno Franciæ, & alijs, vt minimè locum habeant pœnæ statutę de iure communi feudorum aduersus non petentes inuestituras in tempore à lege feudorum præfixo, ita Addent. ad Isern. in d. cap.1. quo tempore mil. Ibi in Regno Siciliæ consueuerunt remitti istæ pœnæ, dummodò non ex contemptu inuestitura infra tempus statutum petita non fuerit; & idem in Regno Franciæ, iuxta latius tradita per Moder.Add. vbi Affl.& Loffr.in cap. imperialem §.si quis infeudatus de proh.feud. alien. per Frid. ibiq; etiam Capyc. ver. limita tertiò Io. Ant. de Nigr. in cap. Regn.incip.In nomine Dei æterni nu.26.in addit.

Sed ad quid in hoc immoramur,si iuris explorati duo sunt; vnum,vt quęlibet
18 iusta causa faciat euitare hanc caducitatem iuxta text.in d.cap.1.quo temp.mil. glos. in cap.1. quæ sit prima caus.benef. amitt.& meliùs glos.in d.cap.imperialem §.si quis infeudatus, de proh.feud. alien. per Frid.Iac.de Ardiz. in sua summ.cap.
19 43. Alterum verò, vt maior 14. annis, sed minor 25. habeat restitutionem aduersus lapsum temporis præfixi ad inuestituram petendam,cum eo ipso ex lapsū dicatur læsus, & hæc est omnium communis sententia, quam etsi glos. tradidit in d. cap. si quis infeudatus sub dubio fortè, Isern. ibi dicit,quod sine verbo illo, fortè,restituitur, vbi Iac. de Beluis. Præpos.Bald.& Aluar. Capyc.& Affl. & latissimè ibi Moder.Add.ad Andr.infinita cumulantes, & idem per Isern.in cap. si minori, si de feud.defun.mil.controu. fuet. Iadob. in d.verb.qui quidem iuuestiti nu.13. Iul.Clar.in loco cit. tradidit ante omnes Iacob.de Ardiz.in sua summ. cap.44. Silu.de feud.recog.quæst.23.vbi dicit,hāc esse omnium communem opin. post Alber.Brun.cons.100.

Cum igitur notorium sit,serenissimum nostrum Regem non excedere ætatem annorum 22. & rursus pariter notorium sit,elegisse,& destinasse ad hunc actum explicandum, & hanc inuestiturā petendam,sunt iam octo menses,Illustrissimum D.Comitem de Lemos,qui non valuit ex iustissimis impedimētis iter arripere, quæ impedimenta etiam notoria sunt,nec Reges degunt in Regno,vt tempore primorum illorum Regum, quibus facilè erat, non solùm infra sex menses;sed infra breuiorem dilationem inuestituram petere, quod si cogitatum fuisset,non recessissent à termino per legem feudorum præfixo, sicut quando fuit cogitatus casus, quòd summus Pontifex in Italia non permaneret,quod tunc dilatio esset anni;quia in partes longinquas, ergo idem dicere debemus in casu, de quo agimus, quando serenissimus Rex noster in partes vltramarinas degens non potuit explicare legationem minori tempore, & Pontifices
20 interrogati sic verosimiliter respondissent, ergo debet haberi pro expresso ad text. in l.tale pactum §.fin. ff.de pact. &
21 in feudis procedit argumentum de similibus ad similia Andr.notab. in cap.1. §. sed & qui delator nu.47.quæ sit prima caus.benef.amitt. & propriè in culpis, ex quibus prætenditur feudorum deuolutio, quando tamen militat eadē ratio, vt per eund. Andr. in cap.imperialem in addit. post nu.7.4.col.quo casu secundum eundē non attenditur lex scripta.Ex quibus omnibus proculdubio non est in hac subtili scrupulositate insistendum; & ppea prudentissimus,& sapientissimus Pōtifex hæc paruifaciendo non obstante prætēso temporis lapsu recepit solitum Censū, ex
22 quo omnis prætensa caducitas censetur remissa secundum glos.Bald. & cæt.in d. cap.1.quo temp.mil. cum concord.

Hæc adnotaui,vt parerē mādatis Illu-

ſtriſſimi, & Excellentiſſimi Domini Proregis mei Domini, non autem, quòd punctus tantam dotem expoſtulet: quæ relata, & diſcuſſa in Collaterali Conſilio fuerunt communiter approbata, & conſultum, vt tranſmitterentur ad Illuſtriſſimũ Ducem Sueſſæ ſereniſſimi noſtri Regis Oratorẽ in Romana Curia penes ſãctiſſimum noſtrum Papam Clementem Octauum, qui omnibus perpenſis tãquàm ſapientium ſapientiſsimus, & omni virtutum genere cumulatiſſimus mandauit, inueſtituram expediri, vt iam expedita fuit.

SVMMARIVM.

1 *Cauſæ appellationis iuriſdictionis, quam Eccleſia tenet in feudum, vt Baro, ſpectant ad Regem.*

2 *Eccleſia tenente iuriſdictionem in allodium, an cauſæ appellationis ſpectent ad Regem, vel ad Superiorem Eccleſiaſticum, in quo referuntur deciſiones Doctorum, qui pro maiori parte loquuntur, quando iuriſdictio eſt totaliter in Eccleſiam tranſlata.*

3 *Iuriſdictio an præſumatur teneri in feudum, vel in allodium latè tractatur, & deciſiones diſtinguuntur, quales loquuntur in priuatis, & quales in Eccleſijs.*

4 *Io. Ang. Piſanell. vir celeberrimus, & Aduocatus famigeratus.*

5 *Opinio Authoris vt iuriſdictio in dubio non præſumatur teneri in feudum, nec à priuato, nec ab Eccleſia.*

6 *Iuriſdictio omnis reſidet in Principe, & ab eo tanquã à fonte fluit, & refluit.*

7 *Iuriſdictio etiam à lege, conſuetudine, vel præſcriptione datur, & acquiritur.*

8 *Conſuetudo, præſcriptio, ſeù immemorabilis poſſeſsio non ſunt Principis priuilegium; ſed habent vim tituli, ſeù priuilegij à Principe conceſsi, in quo iura, & Doct. eleganter ponderantur.*

9 *Caſtrum, Terra, oppidum, & ſimilia à Rege conceſſa non intelliguntur data in feudum de iure communi, niſi expreſsè dicatur.*

10 *Regalia conceſſa per Regem non præſumuntur in feudum, licet in ipſorum alienatione Domini requiratur aſſenſus ratione ſupremæ iuriſdictionis.*

11 *Deciſio Hoſtienſ. & aliorum recenſetur dicentium, oportere iuriſdictionem eſſe infeudatam, & in feudum conceſſam, vt feudalis præſumatur.*

12 *Caſtro, vel Villa conceſſa intelligitur etiam conceſſa iuriſdictio, ac etiam merum, & mixtum imperium, maximè ſi ſolitum erat concedi, & hoc potiſsimum in Eccleſia.*

13 *Iuriſdictio intelligitur cohærere territorio, & propterea conceſſo Caſtro, intelligitur conceſſa iuriſdictio.*

14 *Princeps concedens vniuerſaliter territorium, videtur concedere vniuerſaliter iuriſdictionem, quam in eo habet, & venit etiam merum, & mixtum imperium, quãdo eſt ſolitum concedi.*

15 *Merum imperium vendito Caſtro tranſit cum Vniuerſitate abſque alia*

alia expresione, & hæc est communis, & nu. 17.

16 *Iurisdictio quomodo cohæreat territorio actiuè, vel pasiuè.*

18 *In Regno per Cõstitutionem ea, quæ ad decus non veniebat in generali concessione Castri merum imperium; sed postquàm passim, & indistinctè solitum est concedi, venit in generali concessione, sicut de iure communi.*

19 *Castrum omne in Regno est feudum quaternatum; non autem de iure communi, quod limitatur in Ecclesia; nam in dubio intelligitur possideri in allodium.*

20 *Appellationes causarum iurisdictionis, quam Ecclesia tenet in Regno, licet in allodium, spectant ad Principem, præterquam si iurisdictionis concessio esset facta Ecclesiæ Romanæ, & hanc opinionem latè Author defendit, & adducitur punctualis decisio Domini Frecciæ, & ante eum Io. Andr. Ang. & aliorum.*

21 *Causæ appellationis nunquam intelliguntur concessæ, nisi expressè.*

22 *Ius Regium in signum superioritatis nunquam intelligitur concessum, nisi expressè dicatur.*

23 *Princeps per concessionem nunquam intelligitur velle à se abdicare omnem iurisdictionem, & authoritatem, etiam quòd concedat Ecclesiæ, & in spetie causas appellationis, & hæc est communis.*

24 *Distinguuntur decisiones, quando iurisdictio est incorporata liberè in patrimonio Ecclesiæ, vt tunc appelletur ad forum Ecclesiasticum, secus verò in dubio, vel si simpliciter sit concessa, quòd fallit in Ecclesia Romana, vt censeatur semper omnis iurisdictio in eam translata.*

ARGVMENTVM.

Iurisdictio, quam Ecclesia tenet circumscripto inuestituræ tenore, in feudum, vel in allodium concessa præsumenda? Ab eius sententia, ad quem appellandum, Ecclesiasticum, vel sæcularẽ, Consuetudinis, siuè immemorabilis præscriptionis, & priuilegij ex ea resultantis differentia diligenter exposita.

DECISIO II.

VIT dubitatum, an possidens Ecclesia iurisdictionem aliquam in Regno, præsumatur, illam tenere in feudum, vel allodium, nulla apparente de ea inuestitura, seu concessione, & consequenter ex hoc pendet deci-
1 sio alterius articuli, videlicèt, quòd si tenebit in feudum, & vt Baro, appellabitur ad Regem secundum communem decisionem Bart. in l. si quando C. de appell. Doctor. communiter in cap. 1. extra de feud. Capyc. in sua inuestit. in verb. feudales appellationes, D. Frecc. in 1. lib. in quæstione vertente inter Principem Salerni, & Comitem Castri magnum Can-
2 cellarium, Si verò dicatur, non teneri in feudum; sed in allodium, videtur, quòd tunc sit appellandum ad Metropolitanũ, seu alium Superiorem Ecclesiasticum, pro quo videtur casus in cap. Romana §. debet de appell. in 6. vbi glos. & melior glos. in cap. solitæ de maior. & obedien. in verb. suscipiunt, Gemin. Anchar. Philip. Franc. & cæteri Scrib. in d. §. debet, bona glos, quæ est fin. in cap. 2. de delict. puer. Decisio particularis Spec. in tit. de appell. §. nunc tractemus in fin. Bart. in l. 1. §. si quis nu. 14. ff. de appell.

vbi

vbi Imol. & quia Bart. vbi supra, & magis communiter Doctor. videntur loqui, quando iurisdictio est totaliter translata in Ecclesiam; ob hoc Felyn. in d.cap. solitæ nu. 4. in 1.limit. dixit in propria quæstione,quod in dubio censeatur totaliter facta translatio in Ecclesiam ibi nu. 4.in prima limit. idem Felyn. tradit in cap.cæterum,in fin.de iud.ad quod facit bona decisio Host. in eodem cap. solitæ num.5.

Hanc quæstionem principalem, si iurisdictio præsumatur teneri in feudum, vel allodium,posuit Iacob. in tract. de feud.in verb.de Castro rubei montis nu. 16. qui tenuit, teneri in feudum, & se fundat in decisione Paul. de Castr. in cons.179.in causa, quam Magnificus D. Titius 1.vol. & ratio istorum,qui tenent hanc partem,illa est; quia iurisdictio non præsumitur teneri iure priuato; sed iure publico,quod consistit in Magistratibus, & nihil aliud est iurisdictio, quàm potestas de publico introducta, & omnis iurisdictio inferior tanquam minus plena deriuatur à plenissima,quæ est in Principe, vt latiùs per eos, & Iacob. sequitur Cassan.in consuet. Burgund. in verb. des fiefz rubr.3.§.4. in verb.dic, quod istud nu.18. cart.mihi 110. quod limitat ipsemet Cassan.nisi possedisset in liberum allodium per tempus immemorabile in verb.des mains mortes rubr.9. §. 4. in verb.quis dicatur nu.11.fol.mihi 304.& idem tradit, & sequitur Capyc. in d. inuestit.in verb. feuda allodia; sed tàm Iacob.quàm Cassan.& Capyc.non loquuntur in Ecclesia,sed in priuatis iurisdictionem possidentibus,& sic pariter Paul.de Castr.in cuius decisione,& authoritate omnes se fundant, Capyc. verò in verb. feudales appellationes cart.mihi 73. loquitur etiam in Ecclesia; sed loquitur dubitatiuè per verbum, videtur, allegat tantum Paul. de Castr. qui non loquitur in Ecclesia,& tandem relinquit cogitandum, & sic non firmat, & Pisanellus vir celeberrimus,& Aduocatus famigeratus in repet. Pragmaticæ editæ thori nu.59. & 60. licet ponat propriam quæstionem in Ecclesia, & nihil aliud alleget, quàm decisionem Paul.de Castr. & Iacob. non loquentium in Ecclesia cęterę; decisiones Bald. Aluar. & Curt.Sen. quas allegat, non loquuntur in proposita quæstione;sed tamen ipse pariter loquitur dubitatiuè, & non firmat, dum dicit, potest tamen teneri contrarium, & in fine arguit pro contraria parte, adducit decisiones, quod iurisdictio posset esse allodialis, & non feudalis, & sic relinquit articulum indeterminatum, nisi velimus dicere, quod tenuit hanc secundam partem,sicut dicimus in authoritate,& opinionibus glos.& pro hac opinione, quòd iurisdictio in dubio dicatur teneri in feudum ab Ecclesia:faciunt decisiones Bart. cæterorumq; Doctor.quos infra recensebimus in articulo illo,ad quē appellabitur,dum volunt, quòd ad finem appellādi ad Superiorem Ecclesiasticum requiratur, quòd iurisdictio temporalis sit totaliter translata in Ecclesiam, & separata à iurisdictione Principis temporalis, ergo dum hoc non reperitur, appellabitur ad Superiorem laicum,& consequenter in dubio iurisdictio erit in feudum.

Ego verò teneo indubitanter minimè
5 iurisdictionem à possessore illius præsumi debere teneri in feudum, loquendo de iure communi,& multò magis hoc secūdum meam sententiam erit indubitatum in Ecclesia etiam in Regno, & pariter extra omnem dubitationem erit data possessione immemorabili,& longè distat articulus iste ab illo,ad quem appellabitur;nam non inconuenit,iurisdictionem teneri in allodium, & demùm appellari ad Principem concedentem, à quo præsumitur tenere, & hoc ratione superioritatis, quæ non censetur concessa, nec ab ipso abdicata, de quo inferiùs distinctè latiùs dicemus.

6 Non enim erit dubitandum,omnem iurisdictionem residere in Principe, & ab eo tanquam à fonte fluere, & refluere,de quo per Bald.in cap.1.quis dicatur Dux,
7 cum concord. Sed non negatur, quòd etiam à lege,cōsuetudine,vel præscriptione illa detur, & acquiratur iuxta text.in

l.1.

l. 1. C. de emancip. lib. vbi glos. Bald. & cæteri Scribent. Innoc. in cap. dilecta, de maior. & obed. idem Innoc. in cap. cum ab Ecclesiarum, de offic. ordin. text. in l. & quia, vbi glos. & Scribētes ff. de iurisd. omn. iud. Andr. de Isern. in verb. potestas, quæ sint regalia: vnde ratio illa, in qua fundatur opinio contraria, quod iurisdictio sit de publico, & propterea concessa à Principe, in cuius personam omnis tesidet iurisdictio, dico, quod non concludat, postquam etiam à lege, consuetudine, & præscriptione illa dari potest. Nec dicatur, consuetudinem, præscriptionem, seu possessionem immemorabilem importare Principis priuilegium: nam si rectè iura, & Doct. ponderentur, non dicunt, quod possessio, seu consuetudo immemorabilis sit Principis priuilegium; sed quod habeat vim tituli, seu priuilegij à Principe concessi, idest, quod importet, & operetur idem, quod priuilegium Principis; sed erit priuilegium legis, consuetudinis, vel præscriptionis, quod idem importat; & propterea text. vulgatus in l. 3. §. ductus aquæ ff. de aqu. quotid. & æst. qui ad hoc allegatur ab omnibus, dicit ductus aquæ, cuius origo memoriam excesserit, iure constituti loco habetur &c. & sic nō est constitutum; sed habetur loco constituti, sic text. in l. 1. §. fin. ff. de aqu. plu. arcen. ibi, si tamen agri lex non inueniatur, vetustatem vicem legis obtinere, vbi glo. dicit vetustatem, quæ memoriam hominum non habet in contrarium, & sic non est lex; sed importat vim legis, & erit loco, & vice ipsius, & in l. seq. dicitur, vetustatem esse loco legis, & aliud est esse tale, vel haberi pro tali, dicit glos. in l. mercis appellatione ff. de verb. signif. probat hæc text. ad literam in cap. super quibusdam §. præterea de verb. signif. ibi illa pedagia &c. esse interdicta, quæ non apparent Imperatorum, vel Regum, vel Lateranensis Concilij largitione concessa, vel ex antiqua consuetudine à tempore, cuius non extat memoria, introducta, & sic omnia ponunrur, vt diuersa, ad text. in l. si idem C. de codicill. omniaq; de per se præbent titulum, melior text. in cap. 1. de præscript. in 6. vbi præscribens contra Ecclesiam opus habet probare titulum hominis, quando ius commune est contra ipsum, quod fallit, dicit text. in fin. nisi tanti temporis allegetur præscriptio, cuius contrarij memoria non existit; ergo præscriptio, & consuetudo immemorabilis non est titulus hominis; sed priuilegium legis, quod eandem vim habet, & propterea Doctor. omnes dicunt, præscriptionem talem habere vim priuilegij; non autem esse hominis priuilegium, & præ cæteris Bart. in d. l. 1. §. fin. de aqu. plu. arcen. in princ. declarat hoc notabiliter glos. in l. vsum aquæ C. de aquæduct. lib. 11. dum dicit text. vsum aquæ veterem, longoq; dominio constitutum, exponit glos. à Principe, vel veriùs à consuetudine, cuius non sit memoria, ergo aliud est consuetudo, seu præscriptio immemorabilis, & aliud titulus Principis, erit igitur legis titulus, qui vim priuilegij hominis habebit, & Paul. de Castr. in d. l. 1. §. fin. de aqu. plu. arcen. dicit; nota, quòd tantum valet seruitus præscripta, seu per præscriptionem acquisita, quantum si esset acquisita per pactum, vt patet ibi, velut iure imposita, & sic non est pactum; sed tantum valet, & propterea dicimus habere vim pacti, & Bald. in cap. 1. quæ sint regalia loquendo in præscriptione Regalium, tradidit, sufficere consuetudinem immemorabilē; quia æquiparatur priuilegio concesso à Principe ex certa scientia, ergo non est priuilegium Principis, & Alex. qui latissimè alios cumulat in cons. 6. 1. volum. in princip. dicit, quòd cum consuetudo, seu præscriptio immemorabilis habeat vim concessionis, & priuilegij etiam in his, quæ sunt Principi reseruata, tali casu non sit necessarius titulus, aut ipsius tituli allegatio; ergo aliud est titulus hominis, & aliud titulus legis.

Ex his apparet, rationem, in qua est fundata opinio contraria, deficere, & non esse vniuersalem, nec concludentem per necesse, si potest dari acquisitio iurisdictionis aliter, quam à Principe, scilicet lege, consuetudine, vel præscriptione, &

& quando à tempore immemorabili possedit, neminem recognoscendo; idem Cassan. qui tenuit opinionem, præsumi iurisdictionem feudalem, limitauit in eum casum, in d.rubr.9.§.4.fol.304.

9 Sed vlteriùs non sequitur consequentia, iurisdictio residet in Principe, est iuris publici, ergo concessa in feudum, si idem feudum non propterea est feudum; quia à Rege concessum, nisi expresse dicatur, etiam quod sit Castrum, Terra, Oppidum, vel Ciuitas, vt latiùs per Iacob. in d.verb. de Castro: neque Comitatus præsumitur feudalis secundum Bald. & alios, quos latissimè cumulat Frecc.in 29.author. lib.2. nu.4. Vnde cur diuersum in iurisdictione, quæ penes Regem non est iure feudi, & sic, dùm conceditur, erit sub regula libertatis, & allodij, nisi expressè dicatur in feudum, postquam militat eadem ratio, quòd vnaquaque res præsumatur libera, & quod sit de publico, quòd præsumatur à Principe concessa, non per hoc natura libertatis, quam tenebat, est alterata, vel mutata, & in seruitutem redacta, nec impugnat, quod præsumatur iurisdictio à Principe concessa, & quòd ab ipso tantùm transferri possit, quodq; demum

10 teneatur in allodium: nam Regalia, quæ penes Principem tantum resident, si reperiantur concessa, non præsumuntur in feudum, & hoc non obstante, etsi teneantur in allodium requiritur in alienatione assensus Domini, secundum terminos text.in Constit.Regn.scire volumus; est decisio Bart.in l.in diem, in fin.princ. de aqu.plu.arcen. Capyc. in sua inuestitura in verb.gabellis, vers.& nota fol.mihi 114. late Frecc.in 13.authoritate lib. 2. vers.ex his patet; & hoc ratione supremæ iurisdictionis, quæ nunquam à Principe præsumitur abdicata, vt infra pate-

11 bit; & propterea Hostiens.in cap. cæterum, de iudic. nu. 10. vers. quid si inter Dominum, & Vassallum, dùm tractauit de qualitate feudi, & de iurisdictione concessa, dicit, quod oporteat habere iurisdictionem infeudatam, & in feudum concessam, ergo non præsumitur in feudum de per se, idem ibi Innoc. nu.4.vers. alij contra, & Io. Andr. ibidem num. 9. vers.& hæc sunt vera, Anchar.2.colum. vers. item quod dixi, Butr. in 5.col. in princ. ibi, dic, si appellat à Domino, qui est infeudatus in iurisdictione, & possessionibus.

Sed fortiùs, & quæso aduertatur, com-

12 munis est Doctor.opinio, quod concesso Castro, vel Villa à Principe intelligatur etiam concessa iurisdictio, & etiam merum, & mixtum imperium, maximè in Ecclesia loquendo de iure communi, & magis indubitatum hoc erit, si solitum erat merum, & mixtum imperium concedi Bart.in l.inter eos ff. de acquir.poss. ratio est secundum Innoc. in cap.ex literis, de iur. patr. Quia Villa, & Castrum continet in se iurisdictionem, Oldrad. notabiliter tradit vtrunque in suo cons.252. quem sequitur, & refert Rom. in cons.444. incip. an dictum Castrum, idem Bart.in l.si quando C. de bon. vacan. lib.10. decidit, quod concesso Castro, intelligatur concessum cum sua curti, & iurisdictione, quæ cum in dubio in-

13 telligatur cohærere territorio, meritò secundum Bart. & latiùs Roman. in d.l.3. semper concesso Castro intelligitur concessa iurisdictio, idem Alber.in l.1. §.in initio ff. de offic.Præfect. Vrb. Nam etsi Castro nihil reperiatur corporaliter deputatum de iure, tamen dixit Innoc. in cap.cum ad sedem, de restit.spoliat. in 1. colum. quod ab hominibus consueuit Castro territorium assignari, quod sibi in iurisdictione, & dote debet responde-

14 re. Hinc Bart.in l.1. col.fin. nu.16. ff.de iurisdict.omn.iudic. tradit, quod, si Princeps, vel alius concederet vniuersaliter vnum territorium, videretur concedere vniuersaliter iurisdictionem, quam in eo habet, quem sequitur ibi Iacob. & latiùs Ias. qui alios cumulat, loquendo tàm in concessione territorij vniuersaliter, quàm Castri; idem ibi Dec. & latè disputando, & defendendo opinionem Bart. tanquam communem, ibidem Curt. Iun. & latissimè etiam ibi Sebast. Sapia post Rimin. col.fin. nu.65. qui de communi testatur,

ratur, & ob hoc Purpur. ibi eandem sequendo opinionem, voluit, venire etiam merum,& mixtum imperium, quando est solitum concedi, intantum quod præscripto territorio erit præscripta iurisdictio,& probato,quòd habeo territorium, probo in eo habere iurisdictionem, quæ latissimè ibi explicat Purpur. nu.160. &
15 sequ. Dixeruntq; Doctor. merum imperium vendito Castro transire cum vniuersitate absque alia expressione; sicut dicimus de iure patronatus, de quo per Hostiens. in summa, de iurepatr. §.qualiter transferatur, circa med. vers. & sunt hæc in argumentum, vt idem Bart. in l.2.in princ.de verbor.signific.dixit,concessa Ciuitate venire iurisdictionem, & in l.res aliena ff.de vsucap.tradidit, præscripto Castro intelligi præscriptam iurisdictionem,quæ illi territorio cohæret, & hæc est communis, vt dixi; quod pariter tradidit, & cumulauit decis. Ioan.
16 Vincent. de Ann. in allegat.52; & an iurisdictio cohæreat territorio, vel personæ,& quomodo si actiuè,vel passiuè, non confert ad casum, quæstio est tractata à Bart.& Doctor.omnibus in l.1. ff. de iurisdict.omn.iudic.Et communis est opinio, quòd cohæreat iurisdictio passiuè in territorio, & non formaliter, & actiuè; sed transeat omni iure ex vi concessionis, per quam lex intelligit, voluisse concedentem omnia transferre, & quòd
17 concessa simpliciter iurisdictione veniat merum, & mixtum imperium, est communis opinio, vt latè per Ias. in l. imperium ff. de iurisdictione omnium iudicũ, idemq; testatur, & latissimè prosequitur ibidem in sua repetit. Gaspar Vallascus, & D. Frecc. in dicta 13. authorit. lib.2.
18 nu.9. non dubitauit, quòd concesso Castro veniat iurisdictio; sed dubium fecit in mero, & mixto imperio in Regno per Constitut. incip. Ea, quæ ad decus, in iurisdictione criminali, quæ illis temporibus non erat solita concedi, secùs verò de iure communi, & sic procedit decis. Afflict.122. sed in Regno, postquam est solitum concedi,erit idem, quod de iure communi,vt per eundem Afflict. in dicta Constitut. ea, quæ ad decus, qui legatur totus à num. 18. cum seqq. Et benè per Addentes in d. decis. Afflict. 122. hinc Camerarius in repetit. cap.imperialem cart.71. liter. N, tradit, hodie in Regno propter consuetudinem dandi, non fieri disputationes, quæ de iure communi circa concessionem Regalium,an illa veniât in generali concessione.

Si ergo concesso Castro venit iurisdictio, vel concesso vniuersaliter territorio, venit illius territorij iurisdictio,& explorati iuris est, quod, nisi concedatur in feudum,sit concessum Castrum, & territorium in allodium, quod Castrum, seu territorium in se continet iurisdictionem, & sub illius concessione illa venit; ergo sicut Castrum, vel territorium erit allodiale, ita pariter & iurisdictio, quæ illi cohæret, & nihil facit, quod iurisdictio sit de publico, & penes Principem; nam vt dixi,punctus est,quomodo est translata,& quomodo est concessa, quasi non alio titulo, quàm cum concessione generali Castri,tanquam in eo inclusa. Igitur eo modo, & forma, prout est Castrum concessum,est vnica concesio, & vnica possesio, ergo quomodo volumus dicere,quod feudum sit allodiale, iurisdictio verò feudalis, vt in simili, & ad propositum arguit Frecc. in dicta 13. authorit. ex quibus apparet malè sensisse Bamma. in repetit. cap.inter filiam si de feud.defun.milit.

19 Vlteriùs, & fortiùs omne Castrum in Regno in dubio est feudum quaternatum, ita Isern. in cap. 1. de controuers. feud.ap.par. term. vbi latissimè Moderni Addentes; non autem de iure communi, quo iure quælibet res præsumitur libera,& ratio,quare præsumatur Castrum feudum quaternatum, est propter iurisdictionem,quæ à publico introducta est, vt latè declarat D.Frecc.in d.29.author. nu.4.per totum.

Nunc sic, si secundum omnes hæc regula, quòd Castrum præsumatur feudum quaternatum ratione iurisdictionis, cessat, & non procedit in Ecclesia, quæ quamuis possideat Castrum, intelligitur

in allodium, nisi expressè sit datum in feudum, secundum Isern.in Constitu.Regni, Iustitiarij nomen, & normam, vbi Afflict. latissimè Capyc. in repetit. cap. imperialem cart. mihi 26. vers. quarta conclusio,Frecc.in dicta 29.author. vers. secundò intellige, Addentes ad Andr.in d.cap.1.de controu.feud.apud par.term. nu.10. lit.D, in verb. item Castrum, dixi in cons.meo 30. 1.volum. secundum quæ fuit iudicatum, & indistinctè practicamus. Ergo si feudum quaternatum, & propriè Castrum ratione, quia continet iurisdictionem. Istud,inquam,in Ecclesia non solùm non præsumetur quaternatum, sed nec etiam feudum, sequitur propterea falsam esse opinionem, vt iurisdictio præsumatur teneri ab Ecclesia in feudum,si aliàs,quæ sunt feudalia indubitatè, & iurisdictionem continent, in Ecclesia feudalia non præsumuntur per rationes, de quibus per Andr. & Scribent.cui motiuo non video, quomodo possit responderi, & ita in indiuiduo in propria quæst.per has rationes tenuit D.Frecc.in loco infra allegando.

Qui vtranque quæstionem decidit, videlicet,iurisdictionem in Ecclesia præsumi in allodium, & alteram, vt non ex eo
20 quia iurisdictio penes Ecclesiam, non iudicetur feudalis, propterea inferatur, quod appellabitur ad Superiorem Ecclesiasticum; sed teneo indubitanter benè perpensis terminis, & Doctor. decisionibus, quod erit appellandum ad Principem,seu ad Regem,& in hoc præualet,& est vera ratio, quòd iurisdictio residet in Principe, & ab eo præsumitur concessa, qui etsi concedat omnem iurisdictionem, non intelligitur abdicasse à se superioritatem, & causas appellationis, prætterquàm si concessio esset facta Romanæ Ecclesiæ; nam tunc præsumitur, Regem concedere voluisse omnem superioritatem; sunt enim hæc adhærentia ossibus Imperij, quæ nunquam intelliguntur cõcessa; ita Frecc. omninò videndus in differ.feud.quatern.& plan.& de tab. num. 34. quæ est decisio punctualis, & vltra per Frecciam ponderata, & allegata videtur decisio Synodalis Io. Andr. in addit.ad Specul.in tit.de iurisdict.omn.iud.
21 in verb.pastoralis, vbi facit notabilem distinctionem in concessione facta Ecclesiæ Romanæ, vel Ecclesiæ inferiori, vt primo casu omnia transeant: secundo verò secùs,& propterea dixit,appellationes esse Regis concedentis, nec consilium Oldrad.252.prædictis aduersatur; nam non loquitur in causis appellationum; sed tantum si concesso Castro veniat merum imperium, & rursus ibi nu.9. adnotat verba concessionis, quæ erant cum omni iure, & quod non retinebatur aliquod ius regale,ita quod secundum eum voluit Rex omnia ipsi competentia transferre in Ecclesiam, notabiliter Ang.in l.1.§.fin. ff.de offic. eius, vbi firmat nunquam venire causas appellationis, nisi concessio sit facta Ecclesiæ Romanæ,quẽ allegat, & sequitur Io. Vinc. de Anna in allegat.52.nu.48.& 49.& rationem reddit Iacob. in l.imperium nu.14. ff.de iurisdict.omn.iudic.dicens, vt quamuis nobilis sit inuestitus de mero, & mixto imperio,ac de iurisdictione,non per hoc intelligatur,Principem concessisse appellationes,authoritate Alber.ibidem; nam est ius regium in signum superioritatis,
22 quod nunquam intelligitur concessisse, nisi expressè dicat, idem Iacob.in sua inuestit.in verb. cum mero, & mixto imperio nu.9. Guid.Pap.in decis.518. notabi-
23 liter In proprio casu Capyc. in sua inuestit. in verb. feudum dant, verb.Imperator, ibi, prima erit declaratio fol. mihi 149. vbi firmat cõclusionem,quòd Princeps per concessiones nunquam dicatur velle à se abdicare omnem iurisdictionem,& dignitatem,& opponit de Castro concesso Ecclesiæ, vt liberum præsumatur,& tandem soluit; nam etsi liberũ præsumatur, hoc erit, vt non sit feudale,non autem exemptum à superioritate Cæsarea,& idem verè dixit in verb.feudorum appellationes in fin. fol. mihi 75. dum proposuit quæstionem, ad quem appelletur à sententia Episcopi, & arguit, quòd iurisdictio præsumatur teneri in feudum; tamen subnectit hæc verba. Quinimò quan-

quando propriè appareret, rem non esse datam in feudum, non inconueniret, quod ratione superioritatis Cæsareæ, quæ non potuit transferri, saltem appellationes ad eum spectent &c. Idem tradidit, & cumulauit decis. Natt. in cons. 580. nu. 22. vol. 3. & est communis traditio, vt causæ appellationis nunquam censeantur concessę, nisi expresse, propter ius superioritatis, quod nunquam à lege abdicatum intelligitur, cumulat decisiones D. Frecc. in 16. author. nu. 6. & Bammac. in cap. in generali quæst. 6. si de feu. def. mil. Nec quid habet commune hæc ratio superioritatis, nec quid habet repugnantia cum qualitate feudali, si pendet ab eo, quod non præsumatur concessum ius hoc superius Regium, & ossibus affixum, pro quo ponderentur decisiones Doctor. & sic respondetur iuribus, & decisionibus in principio allega-
24 tis. Dicit enim Anchar. in allegat. cap. Romana §. debet, de appellat. in 6. quòd quando temporalis iurisdictio est incorporata liberè in patrimonio Ecclesiæ, tunc appelletur ad forum Ecclesiasticũ, & idem Philipp. Franc. ibidem, & Gemin. qui allegant glos. in cap. solitæ, de maior. & obed. qui sic intelligunt eam, & sic glos. in cap. 2. de delict. puer. & sic text. in d. §. debet, & ponunt quęstionem, quando iurisdictio est totaliter translata in Ecclesiam, & hæc est specialitas, quæ consideratur tantum in Ecclesia Romana, vt in dubio intelligatur in eam iurisdictio totaliter translata, & sic loquitur etiam Philipp. Franc. in rubr. de appell. num. 37. vers. tertiò quæritur, vbi ponit quæstionem, quando Episcopus, vel alius cognouit, vt Ordinarius in temporalibus, ad quem appellabitur à sententijs eorum, & dicit: Quòd primò standum sit consuetudini, vel priuilegio, quibus cessantibus, aut iurisdictio temporalis est totaliter translata in Ecclesiam, & pro illa non recognoscit superiorem temporalem, tunc ab Episcopo appellatur ad Archiepiscopum, & ratio est; quia tali casu iurisdictio temporalis. est totaliter concreta cum Ecclesia, & separata à iurisdictione Principis sæcularis; sed si Episcopus, vel alius haberet iurisdictionem à Principe sæculari, deberet tunc ad eũ appellari &c. Et sic procedit decisio Innoc. in d. cap. solitæ, dum dicit, quòd ad Regem appelletur in feudalibus: si autem aliàs ditatæ sint Ecclesiæ, non spectat ad Regem, quem ibi sequitur Zabarel. & sic per verbum illud, ditatæ, apparet de incorporatione liberè facta in Ecclesiam totaliter, & tunc ratio est manifesta; quia per translationem totalem dominij liberè factam in Ecclesiam, est res illa effecta sancta Sanctorum, vt tradit ad propositum idem Innoc. in cap. verum de for. compet. & sic debet intelligi dictum Host. in d. cap. solitæ, & quæ tradit Felyn. in eod. cap. nu. 4. & in cap. cæterum in fin. de iud. vt in dubio censeatur translatio facta totaliter, saluari possent in Ecclesia tantum Romana propter eius specialitatem, & pręstantiã, aliàs loqueretur contra omnes decisiones præfatas, & Io. Andr. & Abb. quos allegat ad fundandum eius dictum, rectè intuenti nihil probant, quibus conformis est decisio communiter allegata Bart. in l. 1. §. si quis nu. 14. ff. de appell. quam ad literam ibi sequitur Imol. qui ponit quæstionẽ in Episcopo, vel Clerico possidente Comitatum, & cognoscente tanquam Comite. Quis enim erit iudex appellationis, & dicit, veritas est, quòd siquidem illa dignitas Comitatus est incorporata in patrimonium Ecclesiæ liberè, nec pro illa dignitate recognoscit dominium temporale, appelletur ad forũ Ecclesiasticum: Si verò recognoscit Dominum temporalem, vt quia haberet in feudum, tunc secùs, & sic requiritur incorporatio libera, & alij dicunt, totalis translatio, cum qua distinctione concordantur iura, & decisiones, & cum hac distinctione, si benè aduertatur, loquitur Panorm. in rubr. de appell. & sic intelliguntur dicta ibi per Præpos. & sic expressè loquitur Philipp. Franc. supra allegatus, quæ non benè percepit Guliel. de Bened. in cap. Raynutius, in ver. vxorem nomine Adelasiam 2. decis. nu. mihi 24.

B & seq.

& seq. prout benè aduertit Couar. qui nostram sequitur sententiam in cap. 4. pract. quæst. Et atticulus remanet benè declaratus,& decisus, & responsum omnibus contrarijs ; & paret malè sentijsse Paul.de Castr.cum sequac. dum euomit verb. illud, quòd ex eo, quia iurisdictio est de publico,residet in Principe, ab eo deriuatur , ergo in feudum , benè infertur,ergo à Principe concessa ; sed quòd in feudum non sequitur consequentia , imò aduersantur regulæ , & omnes Doctor. decisiones,&, vt dictum est, non inconuenit , quòd à Rege recognoscatur in allodium ; sed tantum ad eum appelletur , & ius superioritatis semper remaneat , nisi expresè reperiatur concessum iux.text. & ibi not.per Doct.in cap. quò ad translationem de offic. leg. multa Butr.in cap.cum contingat, de for.comp. discurrit eleganter Belluc. in suo Spec.rubr.22. §. & quia quotidiana nu.55.& seq. & in terminis Constit.Regn.ea, quæ ad decus, quæ loquitur in spetie in Prælatis,vt minimè ea, quæ ad spetiale decus,& merum imperium pertinent , exercere valeant absque spetiali priuilegio,dicit ibi Affl.nu.26.quod etsi expresè concessum esset merum imperium, non propterea venirent causæ appellationis , ex qua Constitutione videtur declaratus animus Regis in Regno , in quo opinio hæc videtur idisputabilis.

Post quę scripta vidi cons.Marc.Ant. Pereg.primum,in ordine,vbi eleganter, & cumulatissimè hanc firmat opinionē , vt ius superioritatis,& præsertim appellationes intelligantur semper Principi reseruatæ,& loquitur in spetie in Ecclesia possidente ex Principis concessione.

His omnibus per me relatis in Collaterali Consilio fuit conclusum , & decisum secundum præallegata.

SVMMARIVM.

1 *Feudum , quod Dominus acquirit iure prælationis , idem est quod iure deuolutionis , venit ex hoc omnis feudi qualitas extincta, et dùm de nouo conceditur , noua debet fieri ipsius taxa.*

2 *Taxa feudorum veterum, & nouorum quomodo dicatur differre , declaratur.*

3 *Verba in concessione debent operari.*

4 *Verbum omne,et verbum quodlibet quid importent.*

5 *Feudum francum quomodo constituatur, & quid importet.*

6 *Feudatarius pro feudo franco tenetur ad contenta in iuramento fidelitatis.*

7 *Subuentio in pecunia loco seruitij personalis est in electione Domini.*

8 *Feudo concesso libero non tenetur feudatarius ad subsidium pecuniæ.*

9 *Donatiua in Regno sunt loco seruitij.*

10 *Vassallus tenetur adiuuare Dominum pro bello extra Regnum.*

11 *Adboa nihil aliud est, quàm seruitium in pecunia.*

12 *Preces Regum sunt mandata,et inducunt iustum metum.*

13 *Rex ex causa necessitatis, & bellorum potest nouas facere impositiones, maximè, quando non habet de proprio.*

14 *Donatiua,quæ singulis duobus annis fiunt Regi, non dicuntur voluntaria.*

15 *Concesso feudo franco , sicut Vassallus non tenetur præstare seruitium militare , ita nec etiam donatiuum.*

16 *Adiutoria, & seruitia omnia, quæ præ-*

præstantur à Vassallis Domino, appellantur adhoamẽta, quę fieri solent in parlamento generali.

17 *Doctrina Capyc. in sua inuestitura refellitur.*

18 *Licitum est arguere ab ethymologia vocabuli.*

19 *Adhoa vnde originem traxit.*

20 *Concessa immunitate adiuuamenti includitur adhoa, & sic è contra.*

21 *Decisio Regiæ Cameræ refertur.*

22 *Dominus concedens feudum ad se deuolutum infra modicum tempus post deuolutionẽ, intelligitur concedere cum seruitio consueto.*

23 *Dominus exercens prælationem nõ, vt sibi feudum acquirat, sed vt alteri concedat, non mutat feudum naturam suam antiquam; ita quòd dum de nouo concedit, transit cum sua primæua natura.*

24 *Feudatarius decedens cum masculis, & foeminis, sed masculus parùm, aut nihil superuiuens patri, habetur pro non nato, ita vt foemina succedat, ac si masculus nũquam natus fuisset.*

25 *Feudum, quod Dominus acquisiuit titulo particulari, possidebit vti priuatus, & qualitas feudalis non resoluitur, hinc tenetur ad omnia onera Vassalli alienantis.*

26 *Decisio Andr. in cap. 1. §. huius autem generis, ex quibus causis feu. amitt. declaratur.*

27 *Ratio, quòd Dominus non soluat seruitium interim ex feudo acquisito titulo particulari, non est ex eo, quia qualitas feudalis sit extincta; sed quia sibi ipsi soluere non potest.*

28 *Dominus directus non potest cedere ius prælationis, quod habet in feudo per Vassallum vendito.*

ARGVMENTVM.

Concesso feudo ea lege, vt sit liberum, & exemptum ab omni, & quolibet onere, tàm præsenti, quàm futuro imposito, & imponendo, siuè reali, siuè personali, ac mixto, adhoa, releuio, & qualibet causa, & occasione, etiam inopinata; an feudatarius teneatur ad donatiua Principe acquirẽte feudum iure prelationis, illudq; concedente, an concessionarius habere dicatur, vt nouum, vel vt antiquum.

DECISIO III.

DVM Sfortia Andræas del Carretto Princeps Imperij, & Marchio Status Finalis cesserit, ac renũciauerit Regiæ, & Catholicæ maiestati nostri serenissimi Regis iura omnia ipsi quomodolibet competẽtia super Statu prędicto, & ècotra respectiuè ad cessionem prædictam pro parte suæ Maiestatis fuerit promissa recompẽsatio, seu excambium in annuis duc. 24000. videlicet 11000. introituum in statu Ciuitatum, seu Terrarum, & locorum insignium cum titulo Principatus in Regno Neapolitano, & in alijs duc. 13000. vita durante d. Principis, qui tandem ante effectualem cõsignationem prædictæ recompensæ vitam cum morte cõmutauit, relicto hærede, & successore in hoc principaliter Io. Andræa ab Auria strenuo, & generali Pręfecto maris, nemini in nostra ętate, suaq; professione secundo.

Pro adimplemento prædictæ cõpositionis mandauit serenis. noster Rex dari prędicto Io. Andr. recompensationẽ promissam prædictorum duc. annuor. 11000. Ciuitatum, seu Terrarum insignium, & tandem cum venderetur Baronia Auellarum, quæ fuit Octauij Catanei, instãtibus illius creditoribus, cõclusum fuit, vt illa eidem Io. Andreæ consignaretur facta liquidatione introituum, & proinde

fuit supposita persona, quæ licitaret, & offerret, dum ad extinctum candelę prędicta Baronia vendebatur in Reg. Cam. Summariæ, & iste fuit Io. Hieronymus Salina, cui fiscus petijt præferri pro eodem pretio oblato per eum tãquam directus Dominus, & tandem absque alia incorporatione, aut captura possessionis in beneficium Fisci, ad instantiam eiusdẽ fuit consignata possessio d. Baroniæ Principi ab Auria, seu eius Procuratori.

Princeps dixit, quòd, etsi concessio prædicta erat in feudum: tamen vigore prædictæ conuentionis initæ deberet habere feudum francum, & liberum à quolibet genere seruitij, & signanter donatiuorum, & hoc vigore capit. vij. eiusdem conuentionis, & quando in hoc ius non foueret, non poterat fieri noua taxa respectiuè ad introitus præsentes; sed attẽdi debebat seruitium taxatum, & cõsuetum pręstari à prędicto Octauio Cataneo primo Domino, & possessore præsupponendo feudum non aliter deuolutum ex lege feudi ad Reg. Cur. sed illum acquisitũ titulo particulari emptionis ad hoc, vt daretur eidem Principi.

E contra Fisco prætendente, feudum nullo modo declarari debere exemptum à donatiuis, cum sint adiutoria, quæ voluntariè præstantur, & non cõprehendun tur sub reg. adhoarum, & onerum, in quibus est expressa capitulatio, & pariter nouam esse faciendam taxam seruitij, siquidem Regius Fiscus ex lege feudi, vt Dominus directus prælationẽ proposuit, & obtinuit, & propterea Io. Rayn. in re-

1 pet. cap. imperialem, de proh. feud. alien. per Frid. in §. præterea si quis infeudatus nu. 37. ver. quæro, Vassallus, post alios dixit, quòd, quando directus Dñs acquirit feudum iure prælationis, idẽ fit, quod iure deuolutionis: quia oritur ex eadem lege feudi, & cõsequenter extincta quatate feudali secũdum cõem, & vulgatam decis. Andr. in c. 1. §. huius autẽ generis, ex quib. caus. feu. amitt. vbi Scrib. cõiter, nulli dubium est, quòd facta noua concessione in feudum debeat fieri taxa solita respectiuè ad quantitatem introituũ,

2 & hæc est differentia inter feuda vetera, & noua; semper. n. eadem est taxa, sed feuda vetera repetiuntur taxata secundum valorem, & redditus introituum tpe primæ concessionis, & non habetur ratio augmenti introituum ex decursu temporis: Feuda verò noua habent eandem taxam; sed respectiuè ad introitus, qui reperiuntur tempore nouæ cõcessionis, vt eleganter per Andr. in d. cap. imperialem §. firmiter col. 3. vers. item videmus, & meliùs in cap. 1. de vassall. decrep. ætat. ante nu. 2. vers. item procedit, multa bona, & elegantia congerit idem Andr. in cap. 1. §. de manso nu. 17. & 19. de contr. inuest. declarat benè Frecc. in 5. auth. nu. 19. lib. 2. de subfeu. & Capyc. in sua inuest. in verb. feuda adhoant.

Verba capitulationis, in quibus Princeps se fundat quò ad primum punctum, sunt infrascripta. Ch'esso Sign. Prencipe possa, & debba goder durante la vita sua tutta l'entrata delli sudetti 24000. duc. libera, & esente d'ogni, & qualsiuoglia carico, tanto presente, quanto futuro imposto, e d'imporsi, così reale, come personale, ò misto, adhuo, & relieuo, per qualsiuoglia causa, & occasione etiam impensata &c.

Et in 8. capit. dicitur, ꝙ respectu due. annuor. 11000. consignandorũ in Statu, & terris pro hæredibus, & successoribus intelligantur dati in beneficium successorũ, cum omnibus illis immunitatibus, exemptionibus, priuilegijs, quibus dati sunt eidem Principi Sfortiæ.

Ex generalitate, & amplitudine verborũ prædictæ Capitulationis Princeps hodiè prętendit exemptionem ẽt à Regijs donatiuis; nam si excẽptio ad hoc ẽst expressa, & vltra dicitur, ꝙ sit exemptus ab omni, & quolibet onere nunc, & in futurum, imposito, ẽt imponendo reali, personali, seu mixto, & plus dicit tãto ordinario, quanto extraordinario ẽt, che nelli p̃tensi Capit. se ne douesse far mentione de verbo ad verbum, quale in tal caso s'habbi per inserto con l'opportune de-

3 rogationi. Infertur ppeà ad hoc, ne verba prædicta sint superflua, & inutilia,

ad text.in l.si quando de lega.1.in cap. si Papa de priuil. in 6. & omne verbum debere operari in contractu dicit Bald. in rubr. C.de contrah.empt. Item dicit ogni, & qualsiuoglia carrico, & sic non
4 solùm ponderando verbum illud omne, quod nihil excludit ad text. in l. à Procuratore C.mand.cum concord.sed verbum illud,quodlibet,quod est tantæ potentiæ,vt comprehendat casus, qui aliàs ex propria significatione non venirent, secundum glos. in l. omnes, iuncto text. vers. quaslibet alias C. de quadr. præscript. authoritate cuius glos. consuluit Alex.in cons.155.aliàs 154. 2.vol.venire impropria, & differentia ab expressis, quem sequutus est Ias.in cons.63.col.3. & alibi glos.dixit,includere hanc dictionem casus maiores expressis, in clem.1. in verb.quauis alia de re iud. vbi Card. & Imol. notant, quæ latè congesta sunt in cons. meo 2. 1.vol. vbi multa notatu digna ad propositum; & quid dubij, quòd si fuisset cogitatum in spetie de donatiuis,fuisset concessa immunitas expressè,stante qualitate cessionis,quæ fiebar per Principem,& è contra generalitate verborum, cum quibus conceditur prædicta recompensa, eò magis, quia status finalis,qui cedebatur,erat liber,& exemptus à quolibet onere,& prestatione,& postquam Rex interrogatus sic respondisset, haberi debet pro expresso ad text.in l.tale pactum §.fin.ff.de pact.cum concord.vbi glos. & Doct. quæ in priuilegijs etiam locum habet, vt per Dec. ibi,& in cons.15.& 19.

Sed vltra prætendit Princeps ex alio indubitanter feudum istud esse, & debe-
5 re declarari francum, & immune à donatiuis; nam si est concessum liberum,& exemptum ab omni, & quolibet onere, idem est, ac si concessum fuisset feudum frãcum,vt per Curt.in 1.par.tract.feud. cap. 8. quot sunt genera feudorum nu. 27. Capyc.in sua inuest.in vers.feudorũ genera,in verb.francum feudum, & feudum francum importat esse omni libertate liberum, & ab omni seruitute liberatum,& absolutum,solemne cons.Oldr. 234. quem ad literam sequitur Bald. in in cap.1.col.fin.nu.17. de Capi.qui cur. vend. vbi etiam Aluar.& inter cætera dixit Oldr. quòd non teneatur talis feudatarius Dominum ad exercitum sequi, quem ad literam refert, & sequitur Ias. in prælud.feud.post nu.114. 2.col. vers. adde pulchrum cons.Oldr. post relatam doctrinam Ioan.Andr. ad Specul.in tit. de præscr. Menoch. cumulat decisiones in cons.721.nu.15.videlicet, vt concesso feudo franco, non possit illud grauari aliqua impensa etiam belli causa authoritate Oldrad. & aliorum, & idem dixit Bald.in præl.feud.nu.53.in 8.diuisione, quòd feudum francum intelligatur à seruitijs,nam si hoc non importaret,ad nihilum deseruiret franchitia; siquidem
6 etiam in feudo franco tenetur feudararius ad contenta in iuramento fidelitatis secundum communem Doct. opinionem, quem sequitur Curt. vbi supra, & latiùs Capyc. in loco præallegato licet corruptè alleget pro cõtrario consilium Oldr. & seruitium debitum est personale,cuius loco datur in pecunia subuen-
7 tio. Hinc fit quæstio,in cuius sit electione, an Domini, vel vassalli seruire de persona, vel in pecunia, & Andr. voluit esse in electione Domini,& in Regno est hoc exploratũ,de quo per Andr. in cap. 1.in fin.qui dicatur Dux,in cap.1. §. similiter,de Cap.qui cur.vend.Affl.in decis.320. Capyc.in decis. 10. & 32. latè per eundem Andr.in cap. imperialem §. firmiter,de prohib.feu.alien.per Frid.& proptereà cum sit subrogatum seruitium pecuniæ in locum seruitij personalis,cõcesso feudo franco,sicut non debetur seruitium personale; ita pariter non debe-
8 tur pecunia, Alber.in suo dictionario in verb.feudum col.5.in verb.miles,vbi dicit,concesso feudo libero non teneri feudatarium ad subsidium pecuniæ, quod etiam specificè dixerunt Aluar.& Capi. in locis alleg.

Ex his dicebat Princeps minimè teneri ad donariua, si habet concessionem feudi liberam, & exemptam à quolibet onere seruitutis; siquidem donatiua,

B 3 etsi

etsi hoc vocabulo appellentur, sunt loco seruit j, & iustè impositi, nam si illud ordinariè imponitur pro Domino adiuuando in bello, suisq; necessitatibus occurrendo, & donatiuum pro hac causa specificè imponitur, licet bellum non sit
10 in Regno; est tamen extra Regnum, & interesse est Vassallorum adiuuare Dominum extra Regnum, ne in Regno bellum succedat, ob quod adiuuare tenentur, allegari solet text. in cap. 1. §. si contigerit de nou. for. fidel. Notabilis decisio Bald. in cap. 1. quib. mod. feud. amitt. vbi Andr. idem Andr. in cap. 1. §. sed nec est alia iustior, quæ sit prima caus. benef. amitt. Capyc. eleganter in d. §. firmiter Afflict. in sua decis. 265. qui idem tenēs,
11 dixit, adhoam nihil aliud esse, quàm seruitium in pecuuia, latè per Iacob. in vers. & promiserunt, vers. quartò quæro, & licet petatur per hoc nomen donatiuum, est gratia, & benignitas Regis, & hic ca-
12 dit, quod dici solet; Preces Regum esse mādata, glos. in l. 1. in verb. quemadmodum ff. quod iussu, facit text. & quod per illum dicunt Doct. in l. si per impressionē C. quod met. caus. maximè quando preces sunt Superioris, qui potest esse terribilis, intantum quòd inducunt iustum metum iuxta text. vbi glos. notab. in l. 1. C. si rector Prouinciæ, & sic non poterat vim facere, quod sint donatiua voluntaria, si Rex, dum illa petit, dicit ex causa necessaria bellorum, quæ sustinet extra Regnum pro defensione suorum Regnorū, & principaliter pro pace, & quiete istius Regni, pro quibus causis posset
13 nouas impositiones facere, quando non habet vnde prouidere Isern. in §. vectigalia ante nu. 14. vers. plerunq; & latè in vers. extraordinaria collatio, & vtrobique Afflict. eleganter, & idem Afflict. in rubr. quæ sint regalia, & est communis omnium opinio, vt quādo adest causa vrgens, & Rex non habet de proprio, possit facere nouas impositiones, de quo per Cyn. & Bald. in l. neminem C. de sacros. eccles. Innoc. & cæteri in cap. innouamus de censibus, Capyc. in d. §. firmiter, Afflict. ibiq; Addentes in decis. 261.

14 Hinc satis ad propositum D. Frecc. in 2. lib. in 3. author. Baron. nu. 26. tradit, donatiua hęc, quæ singulis duobus annis fiunt, non dici voluntaria, ita quod est hoc nomen simulatum, & propterea videmus singulis duobus annis irremissibiliter peti à Rege cum literis particularibus ad suum Proregē transmissis, & populi, & Barones per regias literas particulares ad parlamentum vocantur, vnde verè potest hæc appellari impositio, quæ singulis duobus annis fit per Regem, vt suis necessitatibus subue-
15 niat; & ne deficiant particulares decisiones, videatur Pet. Greg. qui doctè, & eleganter scripsit in tit. de concess. feud. par. 7. q. 8. nu. 35. qui in indiuiduo Authore Oldr. in cons. vbi supra tradidit, quòd concesso feudo franco, & libero, sicut feudatarius non tenetur præstare tūc seruitium militare, ita nec etiam donatiuū, quod est idem, quod adiutorium in pecunia, & postquàm hæc donatiua sunt adiutoria, & subuentiones, quæ Regi præstantur ob causam necessariam, & vt videmus, dum Barones taxantur, prout taxatur adoha, & sic dicitur in donatiuis, prout quantitas illorum erit, quòd soluatur integra, vel media adoha, vel plus, & minus, sequitur propterea, quòd, si aliud non esset in concessione, nisi feudum liberum ab adoha, feudum hoc intelligatur etiam liberum à donatiuis,
16 Decisio est Andr. particularis in cap. 1. §. similiter in hostenditijs de capit. Corrad. qui dicit, adiutoria, & seruitia omnia, quæ præstantur à Vassallis Domino, appellari adhoamenta, & alibi dixit; hæc fieri in parlamento, vt in cap. 1. vers. nisi hostem fecerim de nat. feu. & quis potest dubitare, quod donatiuum non sit
17 adiutorium, & licet Capyc. in sua inuestit. in verb. feudorum adiutoria, dixerit, largo modo adiutoria dici adoham: quia adoha est, quæ soluitur à feudatarijs; adiutoria verò ab omni populo; tamen fallitur, siquidem non ex eo, quia generaliter imponitur adiutotium, per hoc non erit adohamentum, potest enim esse, & generale, & particulare; sed semper erit adoha-

adohamentum, quia vel de persona, vel in pecunia Dominum adiuuant in suis necessitatibus, & quantò magis vniuersaliter fit solutio, tantò magis alluditur
18 vocabulo,à cuius etymologia licitum est arguere ad texr.in l.2.§.appellata, ff.de reb.cred.quia hoc vocabulum, ad-
19 hoa, originem traxit à pluribus insimul coadunatis ad seruitium faciendum dicit Andr.in cap.1.de controu.feud. apud par.term.post nu.8. vbi eleganter, idem Capyc.vbi supra in verb.feuda adhoāt,
20 & propterea Afflict. in d.§.similiter nu. 14.vers.sed quæro,tradidit,concessa immunitate adiuuamenti includi adhoam, quia est species adiuuamenti, quæ videtur decisio particularis in hac causa; ergo è contra concessa immunitate adhoę includitur adiuuamenrum, & sic donatiuum,quia omnia adhoamenra sunt adiuuamenta secundum Isern.& hoc in indiuiduo decidit Regia Camera in anno 1544.dùm concesso feudo Gaudiani so-
21 luto,& libero ab omni iugo seruitutis, fuit illud declaratum liberum,francum, & exemptum ab adhoa, & donatiuis, quod decretum est in processu Episcopi Melfiæ cum regio fisco in Regia Camera super ostensione tituli, & propriè in dicto processu fol. 27.

Quando in prædictis dubium fieret, dicebat Princeps gradarim,feudum non esse de nouo taxandum, sed remanere debere cum antiquo seruitio non obstāte prætensa resolutione primæ infeudationis ex prælatione,mediante qua præsupponit fiscus feudum acquisiuisse, & consequenter incorporasse ex lege feudi,non negando assumptum fisci in iure; sed ex infrascriptis non procedere in casu,de quo agimus.

22 Primò, quia si propriè essemus in casu deuolutionis, & Dominus simpliciter feudum concessisset infra modicum tēpus post reuersionem,intelligeretur cum seruitio consueto,ita Afflict.in d.§.huius autem generis, limitando dictum Andr.

Secundò, intanrum Dominus hic acquisiuit, inquantum voluit concedere
23 Principi, & ad hunc finem emit, & obtulit,ita quòd non omnino acquisiuit,vt sibi acquireret; sed vt alteri daret, & ideò non mutat feudum naturam suam antiquam,iuxtà text.in cap.1.de vassall. decrep. ætat. vbi communiter Scribentes: vbi quando non omninò pater refutat Domino; sed refutat, vt filijs concedat,remanet tunc feudum antiquum, & non dicitur acquisitum,& incorporatum Domino, taliter vt, dùm de nouo concedit, dicatur nouum feudum, & licet non possit negari per istam prælationem non interuenisse quandam alterationem propter nouitatem inuestituræ,& personarum; tamen dixit subtilis Bald.in d.cap.1.quod hoc operetur virtus subrogationis, vt assumat pristinam qualitatem non obstante prædicta mutatione; sicut dicimus in terminis quæstionis glos.in cap.1. §.quinetiam Episc.
24 vel Abb. vt feudatario decedente cum masculis,& fœminis;si masculus parùm, aut nihil superuixerit post mortem patris,habeatur pro non nato, ita vt fęmina succedat,quæ aliàs ex superexistentia masculi non succederet, & eadem glos. in cap. 1. §. filia de success. feud. & est opinio communis, licet Andr. videatur contrarium sentire,vr per Iacob.de Beluis. Bald. Rayn. Nicol.de Neap. Aluar. Lauden.& Præpos.in d.§.quinetiam.

Tertiò,indubitata est conclusio, quā-
25 do feudum non redit ad Dominum iure reuersionis, & ex lege feudi; sed ad Dominum,vti priuatum: quia vassallus ipsum hæredem instituit,vel ei donauit, tunc qualitas feudalis non resoluitur; sed possidebit Dominus vti priuatus;ita Io.Rayn.in d.cap. imperialem §. habito nu.33.Capyc.in sua inuest. in verb.feudorum deuolutio, vers.seruitutes, Curt. in 4.par.tract.feud. 14.quæst. vers.prædictam tamen conclusionem, & ob id, quando habet titulo particulari,tenetur Dominus ad omnia onera Vassalli alienantis,de quo per Camer.authoritate prædictorum, & aliorum in eodem cap. imperialem cart.31. lit. S, & sic intelli-
26 gitur decisio Andr. in d.cap.1. §.huius autem generis,ex quib.caus.feud.amitt.

nam

nam dum loquutus fuit de titulo particulari, voluit intelligere, quando deuoluitur feudum ex lege contractus infeudationis, & dùm loquutus fuit de titulo vniuersali, fuit exempli gratia ad differentiam tituli particularis ex lege feudi, vt sic semper, quòd habeat alio titulo particulari, quàm ex lege contractus feudalis, vtputa, hæredis institutionis, vel donationis, vt dixerunt præfati Doct. feudum non mutat naturam suam, etsi
27 non soluit interim seruitium, dicit Ioan. Rayn. quòd non sit ex eo; quia est extinctum, sed quia sibi ipsi soluere non potest, vt benè considerat Afflict. in d. §. similiter nu. 52. cumulant decisiones Moderni Addentes ad Andræam in cap. 1. §. quid ergo in verb. seruitutes, de inuest. de re alien. fact. & quòd dicatur transire iure priuati, & possideat vti priuatus, quādo habet titulo emptionis, dixit hoc idem Io. Rayn. vbi supra §. si quis infeudatus nu. 38. & in emptore loquutus est Cacher. in decis. 156. nu. 10. & Præses de Franch. in decis. 226. & exercitium iuris prælationis nihil commune habet cū emptione: nam ius prælationis facit, vt pferatur Dominus directus alijs; sed verum est, quod dicatur emere, ergo vt emptor possidebit, ob quod apparet malè sensisse Frecc. in 29. author. Baron. nu. 9. distinguentem inter titulum particularem, & vniuersalem, cum nil referat titulus particularis, & vniuersalis; sed causa acquisitionis, vt dictum est.

His sic existētibus dicebatur pro parte Principis, quòd, cum verè Fiscus emerit per suppositam personam, & de hoc non dubitetur, quasi hoc fecisset animo retinendi, & acquirēdi, nihilominùs qualitas feudalis non esset extincta ex præallegatis, ergo quantò magis si emit, vt daret, & non vt penes se retineret nulla habita ratione prætensæ prælationis, si ipse verè fuit emptor.

Imò fortiùs intantum hæc sunt vera,
28 vt etsi persona non fuisset supposita, & Dominus vsus esset prælatione iure directi dominij ad finem alteri dandi, prælatio non operaretur effectum suum, nec extinctio aliqua sequeretur, vt indubitatè est in casu, de quo agimus: quia prælatio erat, vt Principi daret, decisio est Guid. Pap. nu. 411. quod pro absoluto tenet Cacher. in decis. 156. ibi in princip. Frecc. in 30. author. Baron. qui refert sic decisum referente quondam Regente Villano viro recol. mem. Franch. decis. 226. Si ergo prælatio non mutat causam acquisitionis, sequitur, quòd remaneat titulus emptionis particularis, & consequenter remanet feudum sub sua primæua natura: quia nunquam deuolutum, nec incorporatum, vel saltem non possessum alio titulo, quàm repræsentante Octauium Cataneum primum possessorem, & Dominum; ergo sub seruitio antiquitùs imposito, solito, & consueto, ex supra allegatis in principio.

Facta relatione per Regiam Cameram in Collaterali Consilio fuit ex his decisum, feudum hoc vigore Capitulationis esse immune, & francum non solùm ab adhois, & releuijs; sed etiam à donatiuis.

SVMMARIVM.

1 *Clausula consueta de stylo Cancellariæ in assensibus, vt intelligatur assensus datus quò ad bona, in quibus feudatarius habet successores, vnde originem traxit.*

2 *Clericus de iure communi est successibilis in feudo, quando ex eo seruitium personale non debetur, vel honestè potest præstare, seù seruire per substitutum: licet multi contrariam tenuerint opinionem, quæ in Regno est indubitata, & sic passim decisum, vt minimè clerici feudorum sint capaces, & hæc etiam procedunt in clerico in minoribus constituto.*

3 *Clericus, qui ab agnatis fuit subductus ad clericatum assumendum, vel*

vel alio modo per fraudem Clericatum assumpsit, dimittendo habitum succedit per viam restitutionis in integrum.

4 *Feudatarius voluntariè se clericando, statim feudum amittit, nec dimittendo habitum feudum reacquirit; secus verò in Clerico succedente feudatario; nam dimittendo habitum statim reintegra ante quæstionem feudi in eo succedit, & hæc est communis, quæ procedunt in Clerico in minoribus, non autem in sacris constituto, & nu. 6.*

5 *Opinio glos. in cap. 1. §. quinetiam, Episcop. vel Abb. vti communis defenditur ab impugnatione Andr.*

7 *Clericus beneficiatus non potest renunciare beneficium absque licentia sui Prelati, quod non seruatur de consuetudine infra nume. 13.*

8 *Filij clerici in minoribus legitimantur per subsequens matrimoniū; sed non filij clerici beneficiati.*

9 *Text. in l licet C. qui pot. in pig. habeantur, & in l. interdum ff. eod. tit limitantur non procedere in feudis, & nu seq.*

10 *Opinio Ardiz. in rubr. vtrum pignor. obligat. in feudo probibeatur reprobatur, & sic pariter opinio Paridis.*

11 *In feudis non sufficit consensus contrahentium; sed requiritur consensus tertij, qui est Dominus.*

12 *Opinio Io. Vinc. de Ann. vt refutatio facta proximo successori valeat sine assensu, & babeat locum attento tempore mortis, non autem refutationis factæ, cuius contrarium tenuit Camerar. & verius, vt infra nu. 21.*

14 *Clericus coniugatus statim amittit beneficium.*

15 *Renunciatio beneficij inducitur per actum contrarium incompatibilem.*

16 *Idem operatur potentia in habitu, quod in actu.*

17 *Sequenti non fit locus semper quòd adest spes succedendi de iure communi non autem de iure spetiali.*

18 *Incertitudo causæ dependens ex futuro euentu, quæ statum suspendit, operatur, vt non fit locus successori.*

19 *Quandiù hæres adire potest, non fit locus substituto.*

20 *Successor, sufficit, quod sit in potentia tēpore, quo actus celebratur, & sic satisfactum est clausulæ Cancellariæ, dummodò alienans habeat successorem.*

22 *Refutatio statim perficitur facta immediatè successuro, quia lex assentit.*

23 *Idem iudicatur de potentia reducibili ad actum, quod de ipso actu.*

24 *Decisio Bart. in l. penult. ff. de concub. latè declaratur.*

25 *Lex non fingit super impossibili, sed requiritur concursus extremorum à quo, & ad quod.*

26 *Pragmatica nouem capitum declaratur, & ex ea probatur, quòd sufficiat, habere alienantem successorem in feudo in potētia tempore alienationis, & ibi ponitur ratio.*

27 *Intereſſe conſiderabile eſt reſpectu Domini, quòd fendatarius habeat, vel non habeat ſucceſſorem in feudo.*

28 *Debitum contractum ob acquiſitionem immediatam feudi, licet ex hoc non oriatur hyppotheca ſuper feudo: tamen ſolui debet à Domino, ſi ad eum feudum deuoluitur, vel ad agnatum, quòd latè exornatur.*

29 *Termini text. Conſtit. Reg. ſi quis poſt litem declarantur, et in quibus cauſis poteſt deueniri ad ſecundum decretum, & Rex tenetur aſſentire.*

30 *Succeſſor in maioratu tenetur ad debita contracta in ipſius vtilitatem.*

31 *Opinio Schrad. refertur, & laudatur, quòd teneatur ſucceſſor non hæres ob debitum cõtractum pro feudo emendo, & hanc dicit eſſe communem, quanquam limitet procedere hoc in ſubſidium.*

32 *Practica, quòd pecunia conuertatur in emptionem in locum feudi, vnde originem ſumpſit.*

33 *Pro meliorationibus datur retentio etiam contra Dominum, licèt feudum pro ipſis non ſit obligatum.*

34 *Creditor ſoluens pecuniam priori creditori, & ſi non ſuccedat in illius hyppotheca; habet tamen exceptionem aduerſus alios creditores.*

35 *Aſſenſus cenſetur præſtitus in caſibus, in quibus Dominus aſſentire tenetur, & requiſitus non aſſentit.*

36 *Verba ſuperflua in aſſenſu non vitiant, ſed reijciuntur.*

37 *Conceſſio feudi facta alia lege, qua concedens habet, non vitiatur, quatenus eſt infra limites inueſtituræ; ſed reijcitur quod eſt contra eam.*

38 *Papa, & Rex cenſentur velle, vt actus valeat omni modo meliori, quo valere poteſt, licèt non valeat, vt agitur.*

39 *Idem eſt non facere actum, vel inutiliter, aut nulliter.*

40 *Prouiſio hominis non facit ceſſare prouiſionem legis, quando non eſt lege pinguior.*

41 *Verba intelligenda ſunt, prout ius intelligit.*

42 *Intellectus ad Pragmaticam ſeptem capitum, vt intelligatur de feudis acquiſitis; non autem de acquirendis, latè fundatur.*

43 *Verbum ſuum importat dominium.*

44 *Differentia inter hyppothecam rei acquiſitæ, & rei acquirendæ, latè comprobatur.*

45 *Debitor in acquirendo poteſt præiudicare creditoribus.*

46 *Bona minoris acquirenda poſſunt obligari ſine decreto.*

47 *Procuratores, Tutores, & cæteri in actu acquiſitionis poſſunt apponere pacta, et leges, quas volunt.*

48 *Prorex quare tanquam Vicarius Regis habeat poteſtatem aſſentiendi.*

49 *Clauſulæ, quæ ſunt de ſtylo, nõ alterant, nec aliquid operantur.*

50 *Clauſula, quæ ponitur diſpoſitioni perfectæ, non dicitur conditionalis, ſed modalis.*

AR-

ARGVMENTVM.

Clericus etiam beneficiatus quomodo,& quando possit succedere in feudo. Dominus an teneatur ad solutionem debiti contracti pro feudo acquirendo, licèt feudum non sit obligatum. Clausula Cancellariæ dummodò habeat successorem, quomodo intelligatur. Dominus quando habeatur pro consentiente, & an Pragmatica nouem capitum habeat locum in feudis acquirendis.

DECISIO IV.

IOãnes Alphonsus Bisbal olim Marchio Briatici emit prædictam Terrã, quæ ad instantiam creditorum pçquia hastarum solemnitate vĩdebatur,cum aliena pecunia data pro emptione prædicta facienda,& cum speciali obligatione eiusdem Terræ, in qua obligatione præstitus fuit Regius assensus cum clausula consueta de stylo Cãcellariæ videlicèt, quò ad ea bona feudalia, in quibus habet feudatarius successores in feudo, quæ clausula ortum habuit à Pragmatica anni 1531.dicta delli noui capi,per quam in dictis nouẽ capitibus vetatur, Proreges assentire alienationibus feudorum, & præcipuè quãdo quis successore caret,ibi,vbi quis de bonis suis feudalibus disponit, aut tractat,certo,aut legitimo successore careat,qui iuxtà Constitutionem Regni in feudo succedere deberet &c.

1

Creditores,qui pecuniam sic vinculatam dederunt, instantes pro satisfactione, egerunt in Sac.Cons.petendo assistẽtiam super Terra prædicta cum potestate vendendi iuxtà solitum stylum, & sic obtinuerunt.

Subingressus est Fiscus habita notitia sententiæ,& allegans defectum successoris prædicti Marchionis, quia quem habebat tempore obligationis, erat frater Clericus beneficiatus,& sic inhabilis ad feudi successionem, & tempore petitæ venditionis reperiebatur mortuus; proptereà stante suo notorio interesse petijt superſedeti in executione sententiæ, & causam remitti ad Regiam Cameram suum Iudicem competentem, prout iam fuit remissa, & in ea latè discussum, & tractatum de validitate prædicti assensus stante clausula prædicta.

2 Dicebat enim Fiscus, quòd etsi Scrib. in cap.in præsentia,de probat. multa dixerint circa habilitatem, vel inhabilitatem Clerici in successione feudorum, & communis fuerit distinctio,vt succedat, quando personale seruitium potest honestè per Clericum præstari,vt ibi per Hostiens. Innoc. aliosq; cumulatos per Felyn.qui allegat pulchrum cõsilium Calder.in tit.de feud.num.2. loquentis in Clerico in minoribus cõstituto,eodemq; modo loquutus fuit Cyn. cum sequac.in auth.ingressi C.de sacrosf.eccl. cum alijs relatis per Capyc.in decis. 31.& Martin. Lauden.in cap.1.§.quia vidimus,de his, qui feud.dare poss. tenuit,Clericum succedere,quem sequutus est Iacob.in tract. de feud. in verb. & quibuscunque hæredibus,quæ intelliguntur secundum eos, quando potest seruire per substitutum; tamen non disputando contrariam opinionem,quam multi tenuerunt,de qua per Cassan.in consuet.burgund.in tit.de fiefz,& choses feudales §.5. in verb. exceptez les Religieux,latissimè Curt. qui disputat articulum ad partes, cumulando omnes in 3.par.princ.in 2.membr.& Henric.Boic.in d.cap.in præsentia n.15. dixit, non seruari de facto opinionẽ Innoc. & cæterorum; sed per transitum ad quamcũque Religionem feudum perdi, dicebat Fiscus, hodie in Regno casum hunc non esse disputabilem; quia cum teneatur feudatarius præstare iuramentum fidelitatis,& seruire personaliter cũ equis,& armis in bello,aliaq; explicare, quæ Clerico non conueniunt, proptereà opinio indubitata sic indistinctè practicata, & iudicata fuit, & est, vt minimè Clericus succedere possit,& in Regno nõ est in electione vassalli;sed Domini commutandi seruitium personale in pecuniarium, vt per Isern. in cap.1. §. similiter potest,nu.14. de Cap.qui cur.vend.in cap.

cap.1. col.fin. qui dicatur Dux, Capyc. decis.32. Afflict.in decis. 320. refert sic iudicatum per Regiam Cameram, & Sacrum Consilium, Capyc. in decis. 10.in fin. sic pariter decisum attestatur, licet latè disputauerit, & dixit Consiliarius Io.Fœlix Scalaleo, hoc esse indubitatum in Regno, & sic practicari, & decisum in causa Don Nicolai Caetani in addit. ad consuet.Neapol.in prohęm. Caroli cart. mihi 29. incip. Exceptio Clericatus, & hoc est etiam secundum opinionem Canonistarum, cæterorumq; Scribentium; quia non honestè potest personaliter seruire Clericus in bello, quod benè explicauit Calder.in alleg.consf.& hoc modo procedunt quatuor iura feudalia, quæ excludunt Clericos à feudorum successione, vtpotè cap.1. de benef.fœm. cap. 1. §.qui Clericus si de feud. defun. mil. cap.1.an mutus, vel aliter imperfectus, & cap.1.de vassall.mil.qui arm.bell. depos.& in Clerico beneficiato propriè loquitur Bald.in d.§.qui Clericus communiter receptus; sic etiam declarauit Aluar. in cap.1. nu.6. vers. oppono ab extra, de vass.mil.qui arm.bell.dep. & hoc dixit per priùs Ardiz. in sua summ. in cap.97.ibi, nec etiam puro, quòd Clericus vetus feudum valeat retinere seruiēdo per alium, cum per se non possit, & secundum Scalal. vbi supra, procedunt hæc Clerico in minoribus ordinibus cōstituto, & hoc dixit glos.in d.cap.1. de vass.mil. qui arm.bell.dep. vt dispositio illius text.loquatur etiam in Clerico sęculari, quam ponderat ibi Aluar.& iura, vt supra allegata loquuntur simpliciter.
3 in eo, qui effectus est Clericus, quicquid dixerit Bald. nam eius dictum intelligitur, quando sumus in Clerico minore primæ tonsuræ, & adest suspitio, quod agnati habitū assumere fecerint in fraudem successionis, & tunc dimittendo habitum per viam restitutionis in integrū, admittitur ad successionem feudi, ita Aluar.in d.§.qui Clericus, ante nu.4. vers. & ista opinio videtur mihi satis æqua in isto casu huius suspitionis, & in casu suspitionis fraudis loquitur Iacob. de Beluis.in cap.1.de benef.fœm. quem ipse allegat, & dicit esse de æquitate: Quæ opinio nullam habet difficultatem, & inconuincibili argumento comprobatur; nam vera, & communis est conclusio, & sic iura distinguuntur, & intelliguntur;
4 aut quis est feudatarius, & clericatur, & statim feudum perdit, & illud reuertitur ad Dominum, vel ad agnatos, etiā quod habitum incōtinenti postposuerit: Si verò ante successionē feudi erat Clericus, & demum defertur successio, & re integra ante quæstionem habitam de feudo habitum dimiserit, & beneficium renunciauerit, si quod habebat, tunc succedit in feudo; nam per Clericatum assumptū ante factum casum succeſsionis non potest dici perdidisse feudum, quod non habebat: post verò casum factum, si statim dimittat, declaratur animus succedendi, & habetur, ac si nunquam Clericatum assumpsisset, ita Andr.in d.cap.1. de vass.mil.& in d.cap.1.de benef.fœm. & in d.§.qui Clericus, vbi moderni Addent.declarant, & sic dicit Andr. intelligendam esse doctrinam Ardiz. in summ. vtrum vassall.amitt.feud.si cler.effic.nec recuperat, si postposuerit habitum, quod idem limitat, quando re integra ante quæstionem habitam de feudo, intelligit inquam Andr. in succedere volente; secùs si erat feudatarius, & Clericus efficiatur; nam tunc statim amittit, & non recuperat, quantumcunque habitum dimittat, quod sequitur Aluar.in d.cap.1. de milit. vassall. nu. 8. & sic intelligitur Iacob. de Beluis. in d. cap. 1. de benef. fœm. dum simpliciter tradit, quòd filius Clericus postponendo habitum post patris mortem in feudo succedat, & dicit, sic de consuetudine seruari, eandemq; distinctionem fecit Luc.de Pen.in l.nulli C.de numer.lib.12.quam distinctionem benè defendimus ab impugnatione Bāmacarij viri acutisſimi in tractat. de potestate Proreg.in tit.de assensibus Regijs §.4. & ratio quare succedit, quando re integra dimittit habitum, illa est secundum Andr. quia non videtur Clericatum habuisse, & allegat simile positū

per

5 per glos. in cap. 1. §. quinetiam Episcopum, vel Abbatem in verb. non admittuntur, vt non videatur natus masculus, qui statim post mortem patris decesserit, vt sic fœmina aliàs non successura per existentiam masculi succedere habeat, quando masculus natus statim decesserit, eadem glos. in cap. 1. in §. filia, in verb. non extantibus de success. feud. & licet Andr. in dicto §. quinetiam videatur posteà tenere contra opinionem glos. tamen communis est cum glos. vt per Iacob. de Beluis. Bald. Rayner. Nicol. de Neapo. Aluar. Lauden. & Præpos. Iacob. in verb. & fœminæ 8. part. post num. 47. Curt. in eodem tractat. 3. par. quæst. 27. immò volunt procedere, etiamsi vixerit per octo dies, & hanc esse communem opinionem dixerunt multi Doctor. vt per Curt. vbi supra, Sonsbech. in tractat. feud. par. 9. num. 129. Ioan. Thom. de Marin. de feud. fœmin. tit. 11. quæst. 4. Zas. in 4. par. tract. feud. num. 47. Tiraqu. in l. si vnquam in verb. susceperit liberos, cumulat omnes, & dicit, hanc esse communem, eandemq; distinctionem Andr. sequutus est Capyc. in decis. 115. nu. 11. & in repet. cap. imperialem §. præterea si quis infeudatus limit. 15.

Si ergo postponendo habitum re integra ante habitam quæstionem de feudo quis laicatur, & tunc admittitur ad successionem, ergo pernecesse confiteri
6 oportet, hæc procedere tantum in Clerico in minoribus constituto: quia si esset in sacris, nec renuntiare posset Clericatum, nec habitum dimittere, vt dicit Aluar. in loco præallegato pro intelligentia distinctionis Andr. vnde cum distinctio prædicta dimissionis habitus, vel renuntiationis beneficij (in quo casu loquitur etiam Albert. Brun. in cons. 16.) non possit habere locum in Clerico in maioribus ordinibus constituto, quæ omnia cumulatè, & satis distinctè, & eleganter tractat, & firmat Pistor. in quæst. 33. tom. 3. suarum quæstio. iurium, qui videatur: nam cumulat omnes, & totam materiam cum suis distinctionibus benè declarat, post D. Ioan. Thom. de Minad. quem ipse allegat, dignissimum Consiliarium, & præstantissimum virum in Constitutione Regni in aliquibus in verb. filiorum num. 17. & seq. post Barbat. in tractat. de præstant. Cardin. quæst. 5. tradit, & cumulat decisiones perdoctè more solito Bammac. in repetit. d. §. qui Clericus quæst. 4. Sequitur propterea, veram, & indubitatam esse conclusionem, Clericum etiam in minoribus ordinibus constitutum feudum perdere, si tempore assumptionis Clericatus illud tenebat, & non habere in eo locum habitus postpositionem secundum iura feudalia, quæ sunt expressa, & non possunt tergiuersari; si verò Clericatum assumpserit ante delatam successionem, tunc re integra dimittendo habitum ante motam feudi quæstionem, poterit succedere: quia ex dimissione habitus declaratur animus, & habetur, ac si nunquam se clericasset.

Dicebat igitur Fiscus (cum frater Marchionis esset Clericus tempore obligationis, & Clericus beneficiatus, qui
7 absque licentia sui Prælati beneficium renuntiare non poterat ad text. in cap. admonet, & in cap. nisi cum pridem §. verum, de renuntiat. & sic Doctor. summant illum text. in cap. admonet, videlicèt, quòd Beneficiatus sine licentia Prælati suum beneficium renuntiare non possit, vt per Innoc. Ioan. Andr. Butr. & Abb. qui in 3. notab. dicit: Nota, quòd Beneficiatus absque authoritate Episcopi non potest beneficia dimittere, vel illa renuntiare, & dum text. loquitur per verbum inconsulto, dicit ibi Butr. quòd intelligatur pro consensu. Hinc si fuerit assumptus ad secundum beneficium absque licentia dimissionis primi, non habebit secundum, & detinebit primum, immò compelletur, nisi sciuerit Episcopus, ad quem collatio primi spectet, & tacuerit per sex menses, ita Innoc. & omnes ibidem in cap. de multa, de præb. & quando quis non habet dispositionem, nisi cum consensu alterius, tunc non

dicitur habere liberam potestatem disponendi, notab. Abb. ad propositum in cap. fin. num. 3. de postul. prælat.) stantibus supra firmatis, verum esse dicere, Marchionem tempore obligationis non habuisse successorem: quia Clericus beneficiatus etiam quod renuntiasset, prout renuntiauit posteà iste frater beneficium, non videtur posse dici legitimus
8 successor ex traditis per Bart. in l. penul. ff. de concub. vbi filij Clerici in minoribus legitimantur per subsequens matrimonium; sed non filij Clerici beneficiati: quia eo tempore non poterat esse matrimonium Præpos. in cap. 1. §. & quia nu. 51. de his, qui feud. dar. poss. latè Couar. de spons. cap. 8. §. 2. 2. par. num. 5.

Nec dicatur feudum absque hoc assensu obligatum: quia ex hac pecunia specialiter fuit emptum, & data ad hunc effectum cum speciali obligatione secun-
9 dum terminos text. in l. licet C. qui pot. in pign. habe. in l. interdum, & in l. huius ff. eodem titu. ibi, huius enim pecunia saluam fecit totius pignoris causam, in l. pater filium in primo responso de leg. 3. vbi Bart. sicut dicimus in Prælato successore, qui soluere debet debita prædecessoris pro Ecclesiæ necessitate contracta iuxtà terminos text. in cap. 1. de solut. vbi communiter Canonistæ,
10 quam quæstionem posuit in indiuiduo Ardiz. in summa cap. 116. in rubr. verum pignoris obligatio in feud. prohib. tradens, quòd, si vassallus feudum emerit à Domino, & pretium mutuum ab alio acceperit, possit feudum creditori obligare absque assensu: quia videtur obligare pro onere feudi, sequitur Paris de reintegr. in cap. 253. in ver. verba priuilegiorum: nam hæc opinio est communiter reprobata, cum semper adesse debeat consensus Domini; consideratur. n. contemptus illius, commutatio de persona in personam, & interesse voluntatis, de quo per Isern. in cap. imperialẽ, de prohi. feud. alien. per Frid. bonus text. in cap. 1. de fratr. de nou. benef. inuest. ibi, ne fortè inuitus Dominus alium, quàm quem voluerit, sibi acquirat vassallum, longè. n. distat dispositio rerum allodialium, quæ est libera, à dispositione feudalium, in
11 qua non sufficit consensus contrahentiũ; sed requiritur consensus tertij, qui est Dominus secundum Camer. in reper. d. cap. imperialem cart. mihi 24. 4. col. lit. S, & propterea idem Camer. ibidẽ cart. 14. eleganter discurrendo materiam per veros iuris terminos, reprobat opinionẽ Ardiz. aliud enim est, debitum esse contractum ratione feudi, vel occasione ipsius, vel propter acquisitionem illius, vel ad illud liberandum ab onere aliquo; ita & taliter, quòd essent causæ sufficientes, vt Dominus requisitus debeat assentire, posset procedi ad exequutionem, & interpellationem secũdi decreti, & Dominus suum debeat præstare assensum, & aliud est, feudum ex istis causis absque Domini assensu posse obligari, quod nulla lex dicit secundum trad. per Andr. & communiter nostros Scrib. in Constitut. Regn. si quis post litẽ, & in cap. 1. §. quid ergo, de inuest. de re alien. facta, vt peroptimè docet, & fundat Camer. vbi suprà, quem allegat, & sequitur Pist. tom. 2. suarum quæst. q. 6. nu. 70. eò magis: quia fuit petitus assensus, & præstitus cũ clausula prędicta, dummodò habeat successores, ex quo non est super alio vagãdum, nisi circa habilitatem successoris.

Et si velimus attendere opin. Io. Vinc. de Ann. maximi Iurisconsulti in repet. c. 1. de vass. decr. æt. in quæst. illa de refu-
12 tatione facta proximo, & immediato successori, vt intelligatur de proximo tẽpore mortis; non autem tpe refutationis contra Camer. vt per eum, ibi, nu. 187. casum istum, dicebat Fiscus, esse extra oẽm dubitatione, postquàm præmortuus erat frater Marchioni, & sic nullũ habebat successorem tpe petitæ alienationis.

Ex aduerso pro parte Marchionis, eiusq; creditorum dicebatur, omninò exequutioni fore demandandam sententiam latam per Sacr. Cons. siue attendamus qualitatem successoris, siue qualitatem, & originem debiti contracti.

Quò ad qualitatẽ succẽris dicebatur ex con-

conclusionibus supra firmatis, fratrem,
licet Clericum beneficiatum; habilem
tamen tẽpore obligationis fuisse ad suc-
cedendum in potentia,& in actu; in po-
tentia: quia,vt fundatum est,poterat di-
mittere habitum, & renuntiare benefi-
cium,& in actu: quia facto casu succes-
sionis re integra ex dimissione habitus,
& renuntiatione beneficij, erat verus,
proximus, & legitimus successor, & di-
spos.text.in d.cap.admonet, de renunc.
13 non seruatur de consuetudine; sed suf-
ficit renuntiare beneficium, vel si tran-
seat ad Ecclesiam aliam, & recipiat a-
liud beneficium incompatibile, dicitur
primum beneficium vacare non expecta-
to consensu, aut alia licentia Superio-
rir,ita Hostiens.in eodem cap.admonet,
ante num.quartum vers. tamen Ioan.se-
quitur Abb.ibidem ante num. 12. vers.
& prædicta dicit Hostiens. Io.Andr. nu.
16. Butr.num.13.Anchar.num.2.in fin.
Imol.ante num.6. vers.& prædicta dicit
Hostiens. & ob id Cardin. ibi sequendo
Butr.2.colum.vers.oppono ad hoc,dicit,
Capitulum illud non esse in obseruãtia:
nam superiores non curant, quod bene-
ficiati recedant de beneficijs; sed potiùs
contentantur,vt possint alijs conferre,
declarat, & comprobat ibidem Bellam.
nu.3.vers.quid dicendum,cui cõclusioni
est conformis dispositio text.in cap.1.cũ
14 alijs iuribus, de Cleric.coniug. quæ di-
cunt, Clericum in minoribus, & benefi-
ciatum se coniugantem amittere benefi-
cia;sed in sacris retinere: verùm ab vxo-
re abstinere debere;hinc cõis est conclu-
15 sio sufficere tacitam renũtiationem per
actum cõtrarium incompatibilem, & est
communis limitatio, ad text. in d. cap.
admonet Abb.in cap.ex ore,de his,quæ
fiunt à maiori parte Capit. cumulat ad
proprium casum multa Io.Vinc. de An-
16 na cons. 98. & idem operatur potentia
in habitu, quod in actu ad text.in l.La-
17 beo ff.de statuliber. hinc semper, quòd
possit subesse spes de iure communi,non
autem spetiali,non sit locus sequenti ad
text.in l.4. in princ. & §. 1. ff. de fidei-
commiss.liber.vbi Bart.notat,idem Bart.
in l. 1. §. qui habebat ff. de bon.possess.
contra tab. & quando adest causa, quæ
18 suspendit statum, & adest incertitudo,
quæ dependet ex euentu, tunc non sit
locus sequenti successori ad text. in l.2.
§. si quis decesserit, ff. vnde liber. facit
19 regul. text.in l.3. ff.de acquir.hæredit.
quod, quandiù hæres institutus adire
20 potest, non fiat locus substituto, donec
enim non sit casus successionis, vnusquis-
que successor dicetur successor in poten-
tia,& licet possit succedere casus, quòd
postea in actu non succedat, vel quia
prædecedat, vel quia nolit adire succes-
sionem, vel ex alio accidenti; tamen
nunquam fuit dubitatum de assensibus,
qui quotidie præstantur in alienationi-
bus feudorum,cum prædicta clausula,
dummodò habeat successorem: ergo si
de successione legitima in potentia in-
telligitur, sequitur propterea, (cum
Clericus etiam beneficiatus dicatur ve-
rè legitimus successor potentialiter,) va-
lidam fuisse obligationem: quia habebat
Marchio legitimum successorem fratrẽ
potentialiter habilem ad succedendum,
& aliàs impeditum esset commercium,
& nemo contraheret: quia depende-
rent assensus, & contractationes à futu-
ro euentu successoris, & contractus in-
terim starent in pendenti, & posset obli-
gatio contracta euanescere,& ideo com-
muniter, & indistinctè practicatur, suffi-
cere habere successorem habilẽ ad suc-
cedendum tempore contractationis ser-
uata opinione Camerarij in d.cap.impe-
21 rialem cart.30. 2.col.lit.P. vers.rursus,
qui voluit authorit. Neapod.in materia
refutationis intelligi successorem imme-
diatum tempore, quo refutatio celebra-
ta fuit,quicquid dixerit Ann.in loco al-
legato,& hæc est cõis,& secundum eam
iudicatum pluries,vt latiùs refert Don
Garzia Mastrillus eruditissimus Iurecon-
sultus in addit.ad Petr.Greg. de success.
feud.lib.4.q.10.in lit.B, vers.tertiò infe-
22 ro:nam si refutatio est actus inter viuos,
& statim perficitur: quia lex assentit ser-
uata dispositione text.in cap.1. §.etsi li-
bellum,de alien.feu.pater.& transfertur

statim dominium, & refutatarius efficitur Dominus, ergo ex eisdem argumentis, quæ Ann. adducit, confunditur sua opinio: nam ibi nu. 219. dixit, in materia feudali non considerari actum sine assensu à die actus gesti; sed à die effectus, & sic assensus præstiti, vbi allegat Afflict. Loffr. & alios, si ergo assensus perficit actum, & ex tunc sumit vires, & dicitur gestus, sequitur pernecesse, quod non attendatur tempus mortis; sed tempus actus gesti validi cum assensu, cum
23 idem iudicetur de potentia de facili reducibili ad actum, quod de ipso actu, vt ex Abb. in cons. 85. 3. volum. Paris. in cons. 92. colum. penult. volum. 3. dixit Cann. in materia feud. in repet. cap. volentes, in verb. sed operæpretium.

Nec meretur allegari decisio Bartol. in l. penult. ff. de concub. nam ad finem
24 legitimandi quem per subsequens matrimonium, oportet, vt tempore Natiuitatis potuerit esse matrimonium; immò alij voluerunt, attendi tempus conceptionis; sed vera est, & communis opinio, attendi tempus Natiuitatis, vt per Couar. in loco præalleg. ita vt habilitas superueniēs ex post facto non deseruiat; quia effectus illegitimitatis est iam consumatus, & cum hoc fiat per viam fictio-
25 nis, lex non fingit super impossibili; sed requirit concursum extremorum à quo, & ad quod, de quo latè per Bart. in l. si is, qui pro emptore ff. de vsucap. quod cum deficiat in Clerico beneficiato, proptereà benè dixit Bartol. in d. l. penult. quod non procedit in habilitate requisita in successore feudi, postquam fundata est ex communi schola Docto. posse Clericum beneficiatum tempore delatæ successionis re integra renuntiare beneficium, dimittere habitum, & succedere in feudo, vt quilibet alius, ita vt habilitas quandocunque superueniens ante quæstionem feudi faciat eum habilē, nec est per viam fictionis, & cum lex contēta fuerit habilitate in potentia ante casum successionis ad finem alienandi in vita, & habilitate in actu ad finē succedendi post mortē, sequitur proptereà, nil facere ad casum quæstionem Bart. in d. l. pen. de concub. & videantur annotata in tract. de potestate Proregis, in tit. de assensibus Regijs §. 4. vbi fundatur hæc cōclusio per particulares decisiones Andr. & Afflict.

26 Fundatur hęc conclusio non solùm ex iuris dispositione; sed ex verbis prædictæ Pragmaticæ, ex qua habuit ortū prædicta clausula Cancellarię, & fundatur ēt ex eadē clausula: loquitur. n. Pragmatica de præsenti dispositione, qui tunc certo, & legitimo successore careat, qui iuxtà Cōstit. Reg. in feudo succedere deberet, & hæc sunt verba propria Pragmaticæ, & sic dum vult, quòd tēpore alienationis habeat successorem, pernecesse loquitur Pragm. de successore in potentia, qui sit talis, vt iuxtà Regn. constit. succedere deberet, & hoc respicit futurum scilicèt tempus successionis; si ergo in potentia Clericus potest succedere, & iuxtà Reg. Constit. facto casu successionis succedere deberet dimittēdo habitum, & renuntiando beneficiū, ergo ex verbis Pragm. fundatur habilitas successoris, & sic pariter ex verbis eiusdē assensus, dum clausula dicit, fiat in forma, quò ad ea bona, in quibus habet successorem, vnde cum successio non detur, nisi post mortē, quo tpe Clericus efficitur habilis ex dimissione habitus, & renūtiatione beneficij, successio euanescit per alienationē antecedentem; ergo intelligēda est clausula de successore in potentia, & ratio est manifesta, & inconuincibilis: nam nihil aliud
27 voluit facere Pragmatica, & consequēter clausula præfata, nisi prouidere, ne assensus præstentur in casu deficientiæ successoris pp proximam spem deuolutionis spectantis ad directum Dominum, quod est interesse considerabile, vt aliàs Doct. in propria materia dixerunt, vt per Andr. in d. c. imperialē post nu. 137. col. de proh. alien. feud. per Frid. Camer. car. 30. in eod. cap. post lit. N, in vers. in quo aduerte, & cart. 47. lit. B, vers. nec obstat, ad quod se remittit: Quæ ratio cum omninò deficiat in Clerico in minoribus ordinibus cōstituto, & beneficiato,

maximè quando beneficium est exiguū, vt in casu, de quo agimus, intantum quod absque alia spetie successionis frater Marchionis illud longè ante mortem renuntiauerat. Infertur igitur ex his stāte potentia fratris succedendi, & existēte ipso vero successore, maximè stante renuntiatione beneficij, quod propterea deficit omninò ratio Pragmaticæ, & clausulæ Cancellariæ, quæ intelligi debent in eo, qui omninò successore caret.

Si attendamus originem contracti de-
28 biti, non est dubium, Terram emptam ex pecunia aliena ad hoc spetialiter data cum spetiali obligatione, ita vt acquisitio, ex qua fiscus acquirit deuolutionem, oriatur ex pecunia aliena data ad hanc acquisitionem faciendam, vnde etsi verū sit, ex hoc non oriri feudi obligationem absque spetiali assensu; tamen verum erit, hoc debitum causatum esse occasione feudi ob necessariam acquisitionem illius, & aliter non esset feudum acquisitum, ob quod voluerunt Doct. & in hoc aduertatur, quod, etsi feudum non sit obligatum; quando tamen vtiliter, & ob causam Domini, vel feudi est onus contractum, teneatur Dominus ad solutionem, ne locupletetur cum aliena iactura, & non erit inconueniens, quod persona Domini, vel agnati teneatur propter hoc ad solutionem citra obligationem formalem feudi, & hoc est, quod dixit Camer. in repet. cap. imperialem nu. 14. lit. K, vbi notabiliter declarat ex authoritate Isern. quem Pistor. in suis quæst. tom. 2. q. 6. nu. 70. supra allegatus sequendo, concludit, agnatum, & Dominum teneri non solùm ad onera feudi; sed ad alia debita contracta ratione, seu occasione feudi, si vtiliter negotium gestum sit, licet ex defectu assensus non possit dici feudum obligatum. Hinc Albert. Brun. in cons. 104. ponit pro indubitato, teneri agnatos soluere debitum contractum occasione emptionis feudi auth. Isern. in cap. 1. an agnatus, vel occasione beneficationis illius, quem allegat, & sequitur Aym. in cons. 197. in princip. qui allegat Bald. in duobus suis consilijs, & pariter Brun. allegat, & sequitur in proprio casu D. Frecc. 29. author. baron. num. 10. vers. fallit, quando debita essent contracta occasione feudi, & Mandell. in suo cons. 290. nu. 16. dixit, esse notissimum in materia feudali, quod successor in feudo, quamuis non sit hæres; teneatur tamen ad omnia debita contracta occasione ipsius feudi, vel acquirendi, vel conseruandi, & propriè in Fisco successore author. Bruni cōsuluit idem Mandell. in cons. 337. vt teneatur soluere debitum contractum ratione recuperationis feudi, & eundem Brunum sequitur idem Mandellus in cons. 209. num. 12. & Lanar. in cons. 80. nu. 52. & Iacob. in verb. & dicti Vassalli num. 39. tradunt, quòd licet exequutio super feudo in causam iudicati non duret, nisi durante vita feudatarij: quia resoluto iure datoris &c. loquendo in feudo ex pacto; tamen non procedit, quando creditum versum fuisset in vtilitatem Domini, vel agnatorum; tunc enim licet feudum deuoluatur ad Dominum, & agnatos; tamen durabit ius creditoris missi in possessionem, non autem, quod feudum sit obligatum; sed tantum habebit ius percipiendi commoditatem illius, & Iacob. allegant Moder. Addent. ad Isern. ad propositum in cap. 1. §. quid ergo de inuest. de re alien. fact. in verb. sed an iudiciale pignus, sequitur Capyc. in inuestit. in verb. feudorum exequutiones ver. sublimita, idemq; dixit Bald. in cons. 232. incip. fœmin. 3. vol. scilicet, quod teneatur successor, quando debita sunt contracta occasione feudi, putà cępir centum mutuò pro seruitio feudi, & quando ex causa feudi debitum contrahitur, dicitur onus legale Frecc. in 13. differ. in fin. int. feud. hæred. & ex pact. & propterea ad omnes transit, & hoc est,
29 quòd dixit Isern. in d. §. quid ergo nu. 6. ibi, nisi esset debitum contractum pro Domino, vt eum adiuuaret, vel pro eo fideiussisset; sed meliùs dixit hoc Isern. in d. Constit. Regn. siquis post litem, vbi enumerat casus, in quibus debet interponi secundum decretum, & Rex assen-

tire, vt si debitum sit contractum propter Dominum, vel dominium. Vnde quid dubij habet, quod debitum hoc sit contractum propter dominium acquirẽdum feudi: itẽ sequitur Andr. si sit onus feudi, vt pro adiuuando Domino, pro seruitio faciendo, pro maritanda sorore, vel amita, & demum dicit, & istis similibus casibus Rex debet assentire alienationi, quem sequitur ibi Afflict. & meliùs per propria verba Isern. idem Afflict. in cap. feudum ea lege, si de feud. defunct. milit. post nu. 10. vers. item sunt certi casus: idem Capyc. in sua inuestit. in verb. necessitas in princ. ibi, & sic pro alijs oneribus ponderat Isern. ad hoc, & sequitur Lanar. in cons. 6. nu. 11. hinc Isern. in Constit. in aliquibus in verb. decimumquintum annum, dum dicit sororem immitti in possessionem feudi pro consecutione dotis, tradit executionem illam durare perpetuò, non in vita tantum feudatarij: quia tale debitum propter feudum fit, & idem Andr. in cap. 1. an agnatus post nu. 3. dicit hæc verba, videlicet, debitum feudi, quod est onus feudi, trãsit in agnatum, quia & in Dominum, vt si propter seruitium contraxit debitum, vel aliàs, vt diximus supra, de inuest. de re alien. fact. §. quid ergo &c. & meliùs, & clariùs idem Andr. ibidẽ in vers. moderni dicunt, vbi disputando articulum, si filius in feudo ex pacto teneatur ad debita paterna facto inuentario, & tenendo, quod non teneatur, limitat per infrascripta verba, videlicet, nisi esset debitum propter feudum contractum, ad quod tenetur Dominus, & agnatus: vnde si hic pecuniam accepit ad emptionem feudi, sine qua illud non acquisiuisset; igitur non potest dubitari, quod non sit debitum propter acquisitionem
30 feudi contractum; & in materia maioratus Doctor. communiter tradiderunt, teneri successorem ad debita contracta in vtilitatem ipsius, propter tuitionem, conseruationem, vel illius necessitatem, vt per Melch. Palaez. in tract. maior. par. 4. q. 26. in 10. tom. tract. 1. par. idem Molin. de hispan. primog. lib. 1. cap. 10. nu. 15. à quibus non sunt alieni termini text. & dicta per Doct. in d. cap. 1. de so-
31 lut. & tandem Schrader. subtilis de feu. 1. tom. par. 7. cap. 7. refert communem opinionem esse, vt successor teneatur, quando pro feudo emendo debitum sit contractum, & licet ipse contra communem teneat; tamen declarat, suam opinionem non procedere in subsidium ratione æquitatis, nec quando expressim pecunia fuit ad hoc data cum spetiali obligatione, ita quod aliàs non dedisset, & acquisitio facta non fuisset, & licet (vt ex parte Fisci benè ponderatum est) text. in l. licet C. qui pot. in pign. habean. in l. interdum cum duabus seqq. ff. eod. non procedant in feudo quò ad validitatem hyppothecæ; tamen ratio illorum, quæ erat, quòd ex eo, quia ex pecunia data ad refectionem, vel ad conseruationem rei pignoratæ tota pignoris causa salua facta fuit, & sic pariter, quando ex pecunia mea res empta fuit data ad hoc spetialiter cum spetiali obligatione, hæc inquam ratio, quæ facit, vt creditores posteriores præferantur anterioribus: qa fuerunt immediata causa acquisitionis, vel conseruationis rei obligatæ, & non erat iustum, quod creditores anteriores locupletarentur cum pecunia posteriorum, & cum illorum iactura, hæc pariter ratio militat in feudo, non quod feudum sit obligatum; sed quod successor teneatur ad debitum soluendum, quod fuit causa acquisitionis, & successionis illius, & sicut dicimus in paragio ratione exclusionis successionis, vt feudatarius remaneat obligatus, & non feudum, vel ex actione in rem scripta, vel condictione ex lege contra ipsum feudatarium, & etiam contra ipsum Dominum, & pariter in vita, & militia, de quo in Constit. Regn. in aliquibus, & in Constit. Regn. Comitibus per Andr. Quare igitur incoaueniens, & absurdum videri debet, vt in casu, de quo agitur, Dominus teneatur ad solutionem ratione debiti contracti propter necessariam acquisitionem feudi; ex qua causatur deuolutio illius ob lineam finitam, & aliter hoc lucrum non habuis-

habuisset,ita quod non potest dici esse in damno. Considerat eleganter hæc D.de Franch. Præs.Sac.Cons. in sua decis. 97. num. 3. & non solùm hic Fiscus non est in damno; sed in lucro: quia vendita fuit Terra Briatici longè maiori pretio,quo empta fuit,& hoc totum
32 ad beneficium Fisci: Nam fuit posita in emptionem loco feudi pecunia, quæ superfuit, quæ stat subiecta deuolutioni, sicut erat feudum, pro quo est elegans text. iuncta glos.in verb. in feudum in cap. 1. si de feud. vassall.interp.fuer. Si-
33 cut etiam dicimus in meliorationibus, quas Dominus, vel agnatus soluere tenetur,licet feudum non sit obligatum, immò datur pro ipsis retentio, & submouetur Dominus exceptione doli mali in cap.si vassallus,vbi glos.& communiter Scribent.hic finitur lex, pulchra decis.Guid.Pap.169. Albert.Brun.conf. 106. & ita passim iudicamus, & quod dubitatum aliàs fuit, est, quid debeat Dominus soluere, an quod fuit impensum,vel id tantum,quod feudum est me-
34 lioratum,de quo in decis.12. & idem dicimus in eo,qui soluit pecuniam priori creditori, vt etsi non acquirat illius hyppothecam, habeat exceptionem in terminis tex.l.1.vbi Fulgos.ff.quib.mod. pign.vel hyppoth.solu. ex quibus apparet,quod etsi subtiliter, & eruditè aliud senserit dignissimus Consiliarius Fab.de Ann.In suo cons. 4. 1.vol. tamen cum hæc opinio vltra iura,& rationes habeat authoritates, & decisiones tot grauium Docto. qui dicunt,hanc esse communem opinionem, propterea ab ea maximè in iudicando nullo modo est recedendum.

Firma igitur remanente hac conclusione, quòd hoc sit inter cætera onera contracta occasione feudi, taliter, quod vt supra fundatum est,licet feudum non sit obligatum, transeat obligatio ad agnatum, vel Dominum, & in similibus
35 oneribus teneatur Dominus assentire requisitus pro assensu secundum Isern.in d.Constit.si quis post litem,vbi communiter Scribent.& in d.§.quid ergo, de inuestit. de re alien.fact. & si non assentit,habetur pro consentiente,vt latè per Loffred.in cap.1. §.donare, qual.olim pot.feud.alien.in quæstione illa,an concesso feudo cum potestate alienandi saluo assensu Domini, &c. latiùs Camer. author.Pamphili Molli in d. cap. imperialem cart. 30. in eadem quæstione lit. G, vers. quò ad tertium caput authorit. Bart.in l.si cum dotem §.eo autem tempore ff. solut.matrim. quem in eadem quæst. vt habeatur pro consentiente, sequitur Capyc.in repet.eiusdem cap.imperialem cart.mihi 22. vers.quando verò in casibus,vbi paulò ante dixit in alia materia,id,quod dicitur in Rege,procedere etiam in Prorege.

Si ergo Dominus tenetur soluere debitum,si tenetur assentire,quia suam soluit obligationem, si requisitus, & non assentit, habetur pro consentiente, alterum de duobus dicendum erit,quod,aut clausula illa, quò ad bona,in quibus habet successores, tanquam superflua in
36 casu isto sit reijcienda, & non vitiet assensum; sed remaneat absolutus, & purus ex decisione notab. Isern. in d. cap. imperialem in propria materia assensus ante nu.12.ibi superflua non vitiant, & alibi dixit, quod reijciantur, & non vitient verba superflua in assensu,nec alterent actum; sed sunt,sicut dicere,arma virumq; cano,per eum in Constit.Regn. edictorum, vbi allegat text.in l.qui extrinsecùs de verbor.obligat.vbi text.formalis: immò inutilis adiectio vitiatur,& non vitiat,idem Andr.in cap.1.§.sed nec est alia iustior nu.38.quæ sit caus.benef.
37 amitt. Hinc concesso feudo alia lege, qua ipse habet, non vitiatur concessio, quatenus est infra limites inuestituræ; sed reijcitur id tantum, quod est contra eam, non vitiando vtile per inutile secundum Andr. notabiliter in cap. 1. §. profectò, in vltimo intellectu, de leg. Corrad. quem intellectum confirmauit Andr.in cap.1.§.& olim de success.feud. dum allegat text.in d.§.profectò, quòd eo iure stet penes concessionarium, quo penes concedentem, & in dies prouidemus, quòd assensus in Regia Cancellaria,

ria,dum reperiuntur expediti cum clausulis differentibus à tenore primæ inuestituræ,reformentur, & reijciantur clausulæ indebitè appositæ tanquam erroneæ,& licet Camer.disputauerit articulum d.§.profectò,tamen dixit,quòd in Domino non cadat dubitatio, quando actum semper facit permissum,& submoto eo,quod est inutile, remanet actus in suo esse perfectus,& non consideratur in eo contemptus, non contrauentio, nec datur prohibitio actus quocunque modo ille celebretur,& cum assentire tenebatur in casu,de quo agimus,& ipse erat obligatus, aliàs habeatur pro consentiēte,cessat indiuiduum voluntatis secundū not.per Bart.in l.græcè §.illud ff.de fideiuss.& quæ latè tradit Loffr. in suo cons. 3. in materia refutationis feudi cum reseruatione vsufructus,quæ eleganter explicat Camer. vbi supra cart. 33. lit.A, immò erit hoc secundum intentionem assentientis, quæ præsumitur iuxtà legis dispositionem faciendi actum conformē obligationi,ad quam tenebatur,non tollendo ius,nec faciendo iniuriam tertio, ad tex.in l.2.§.meritò ff.ne quid in loc. publ.cum concord.& Papa, & Rex dum
38 faciant actum,censentur facere,vt semper valeat eo modo meliori, quo valere potest,licet non valeat,vt agitur,ad tex. in l.si tàm angusti ff.de seruit. & sic in dubio præsumitur: maximè si per coniecturas colligi potest, & quæ maior coniectura præcisè obligationis faciendæ simpliciter absque qualitate apposita, quæ comprobat, & latiùs exornat Io.de Selua in tract.de benef.quæst.41. par.3. in 14.tom. tractat. ex quibus sequitur, quòd sublata causa remaneat assensus purus, & consequenter valida obligatio.

Aut dicere volumus deficere assensum stante clausula prædicta ex defectu successoris: imò nunquam præstitum stante clausula prædicta, & sic requisitum pro assensu,dicimus non assentisse: nam paria sunt non facere actum, vel facere inualidum, vel sub qualitate inde-
39 bita,aut facere diuersum ab eo,ad quod tenebatur ex reg.text.in l.non aliter,vbi Bart.ff.quod vi,aut clam,melior text. in l. non putauit §. non quæuis ff. de bon. poss.cont.tab.in l.1.§.si quis simpliciter, de verb. oblig. Ergo si requisitus dicitur non assensisse: quia sub diuersa forma,& habetur pro non dato, & lex tali casu assentit,& vult assensum haberi pro præstito eo modo,& forma, prout de iure tenebatur simpliciter absque alia conditione,sequitur,quòd,quoquò se vertat Fiscus, habeant Marchio, & creditores intentum, & si quando prouisio homi-
40 nis non est pinguior legis prouisione, non facit legis cessare prouisionem, ad text.in l.fin.C.de pact.conu.vbi Bald.& cæteri Scribent. cumulat multa ad propositum Ias.in l.2.de iur. emphyt. num. 343.quod firmat Camer.vbi supra cart. 32.lit.E, in materia refutationis, vt et si Dominus assentiat; sed non pinguiùs, quàm quod lex ipsa assentit in proximè successurum,tunc assensus Domini non facit cessare prouisionem,& assensum legis: ergo si lex prouidet de assensu in casu isto, quando Dominus requisitus non assentit, & Dominus hic strictiùs, quàm lex assentit,& non pinguiùs: imò vel dicitur non assensisse, vel iniustè, & indebitè; propterea vndique dicendum erit,creditores habere assensum validū, & verè clausula ista est generaliter apposita de stylo Cancellariæ, & non mysteriosè magis in hoc sensu, quàm in alijs; ita quòd non fuit voluntatis non assentiendi,prout de iure assentire debebat, & dispositio, & verba semper sunt
41 intelligenda,prout ius intelligit ad tex. in l.si cui ff.de seruit.

Aut & tertiò si feudum non est obligatum tamen ex præallegatis apparet, teneri Dominum successorem: quia debitum contractum fuit causa acquisitionis feudi, & propter ipsam acquisitionem cum speciali pacto fuit pecunia data.

Sed vltimò fuit pōderatum,Pragma-
42 ticam loqui de feudis existentibus in dominio debitoris, seu feudatarij alienatis,vt ex verbis ipsius positis in princ.

huius

huius decisionis, ibi, vbi quis de bonis suis feudalibus disponit legitimo successore careret, & sic dicit de bonis suis, &
43 indubitati iuris est, verbum hoc, suum, importare dominium, ad text. in l. Quintus la 2. §. argento ff. de aur. & arg. leg. ibi, quia non videtur suum esse, quod vēdicari non potest, & in l. seruos autem suos de leg. 3. ibi, seruos autem suos, vel ancillas eos accipimus, qui sunt pleno iure testantis, inter quos fructuarij non continentur, vbi glos. & Scrib. in l. 1. C. de thesaur. lib. 10. Bart. in l. cùm suo de leg. 3. & hoc summa cum ratione: quia ratio prohibitionis est proxima spes deuolutionis, & hæc non consideratur, nisi in bonis existentibus in dominio feudatarij.

Cùm igitur pecunia hæc sit data per creditores in causam emptionis faciendæ Terræ Briatici, & sic propter acquisitionem rei, & ipsius dominij, quod per prius non erat Marchionis Briatici, & ad hoc, vt acquirat, recepit pecuniam cum pacto speciali, vt conuerteretur in hanc emptionem, quæ remaneret specialiter obligata; ita quod ante dominij acquisitionem hæc præcedunt, & cum hac speciali obligatione venit dominium affectum, & acquisitum; non autem liberum, & absolutum: sequitur propterea Pragmaticam non habere locum, nec
44 loqui in casu isto; longè enim differt, habere dominium rei hyppothecandæ, quo casu nil potest fieri in præiuditium creditorum, vel quorumcunque interesse prætendentium, vel acquirere cum
45 actione hyppothecæ ante dominij trāslationem, quo casu possunt apponi postea omnia præiudicantia quibusuis creditoribus anterioribus iuxtà terminos text. in d. l. licèt C. qui pot. in pig. hab. &
46 in minore non opus est decreto, quando sic acquisiuit, quia non est res sua, nec in suo dominio, quando in actu acquisitionis, iuxta communiter tradita per Doctor. in terminis text. in l. 1. §. fin. ff. de reb. eor. quæ latè explicat Nicosār. in tract. de pignor. 4. par. princ. q. 4. D. de Franch. in decis. 369. Loffr. in cons. 3. nu. 20. multa Menoch. de arbit. Iudic. lib. 2. cent. 2. cap. 171. vt etiam dicimus in Procuratoribus, tutoribus, & cæteris ad-
47 ministratoribus, qui in actu acquisitionis possunt ponere legem, quam volunt: quia adhuc non est res minoris, aut principalium; sed ipsi acquirunt cum dominio affecto, pacto, & obligationibus ipsis meliùs visis, de quo per Paul. de Castr. & alios in l. contra iuris §. 1. ff. de pact.

Cùm igitur Pragmatica loquatur de bonis in dominio existentibus, & hæc nō sint talia, & obligatio contrahatur cum assensu ante dominij acquisitionem, quod potest Prorex facere: quia obligatio est de bonis venditoris, qui successorem habebat, dum emit Marchio cum aliena pecunia, quo in casu nullum consideratur Fisci interesse: nam aliàs non acquisiuisset, & emisset alius, qui multos habuisset successores: vnde cessante Pragmatica: quia in actu acquisitionis, non de bonis suis; sed alienis, ad hoc, vt acquirantur, contracta est obligatio, propterea vndique valida est iudicanda obligatio, & responsum est satis supra ad clausulam assensus, quæ fuit introducta in exequutionem prædictæ Pragmaticæ, & quatenus ipsa locum haberet in dispositione faciēda feudorum propriorum, & non aliter: quia, vt dicit Isern. in cap. imperialem, de prohi. feud. alien. per
48 Frid. Prorex Vicarius Regis dicitur, & potest assentire, cum non debeant subditi quærere Regem extra Regnum, quòd cum sit limitatum in casu Pragmaticæ prædictæ, in cuius exequutionem est tradita forma ordinaria clausularum assensus in Regia Cancellaria absque alia causæ cognitione circa distinctionem casuum contingentium: propterea sublata Pragmatica non est vis facienda in
49 clausula prædicta, & alijs, quæ sunt de stylo, & non alterant, nec aliquid operantur Bart. in l. 1. 6. quæst. in fin. de iur. codic. Curr. Iun. in cons. 101. num. 11. cum latè congestis per me in cons. 30. nu. 26. & in cons. 17. nu. 12. 1. volum. &
50 quando clausula apponitur dispositioni perfectæ, dicitur modus, & non conditio, vt

vt hic, quia datur assensus, & demum dicitur; dummodò habeat successorem ad text. in l. cum ab eo ff. de contrah. empt. in l. ea conditione C. de rescind. vendit. cum alijs latiùs adductis per me in cons. 81. nu. 14. & in hoc casu intelligenda erit prædicta clausula, quatenus erit necessaria ad validitatem actus, & quatenus Prorex aliàs assentire non potuisset vigore Pragmaticæ prædictæ, pro quo quæso legantur dicta, & tradita per me in d. cons. 30. nu. 20. vers. hæc non habebunt, cum num. seq. secundum quæ fuit decisum in Regia Camera.

His omnibus discussis fuit communi voto causa decisa in fauorem creditorũ, & Marchionis contra Regium Fiscum, fuitq; Terra vendita, & de pretio satisfactum creditoribus pro rata debiti, & reliquum, fuit dictum, quod implicaretur in emptionem loco feudi, cuius fructus perciperet Marchio durante vita, & post mortem omnia deuoluerentur ad Regiũ Fiscum, vt iam posteà per mortem Marchionis absque legitimo successore fratre iam præmortuo; Fiscus ob lineam finitam, & ex contractu resoluto cæpit introituum possessionem tanquam illorum Dominus.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium immunitatis non comprehendit descendẽtes per lineam foemininam.*

2 *Priuilegium immunitatis concessum generi, posteris, vel proli, ex spetiali causa non comprehendit descendentes ex foemina.*

3 *Diriclus sigilli debetur de iure communi.*

4 *Assensus super alienatione feudi est permissus de iure communi, & ideò comprehenditur sub regula tex. in l beneficium ff. de Constit. Princip. vt in expresso latè interpretetur.*

5 *Descendens ex foemina dicitur esse de sanguine eius, à quo foemina descendit.*

6 *Sanguis ita continuatur per lineam foemininam, sicut per masculinam.*

7 *Idem est dicere de sanguine alicuius, quod de eius cognatione.*

8 *In nepote ex filia dicitur sanguinis continuatio, & ibi ratio.*

9 *Secundum communem vsum loquendi non fit differentia inter agnatos, & cognatos.*

10 *Priuilegium immunitatis dicitur esse contra publicam vtilitatem, & propterea est restringendum.*

11 *Propriè descendentes ex foemina non dicuntur de sanguine.*

12 *Possessio declarat priuilegium.*

ARGVMENTVM.

Immunitate concessa omnibus, qui sunt de sanguine Regio, an gaudeant ea descendentes ex fœmina.

DECISIO V.

VIT dubitatum in nostro Collaterali Consilio, si Dux Parmæ debeat soluere Regios diriclus sigilli, stante Regia Pandecta, quod sint immunes omnes à prædicta solutione, qui sunt de sanguine Regio.

Et seposito articulo possessionis, seu quasi dicebat Conseruator sigillorum, quòd ex reg. text. in l. 1. in fin. ff. de iur. immun. nullo modo gaudere debeat immunitate, præsupponendo, priuilegium
1 immunitatis ad agnatos tantum, & descendentes per lineam masculinam, non autem fœmininam extendi, qualis est descendentia prædicti Ducis, & relictis disputationibus communis est schola Doct. speciale esse in priuilegio immunitatis.

2 tatis concesso generi, posteris, vel proli, vt minimè descēdentes ex fœminis comprehendantur, Andr. in cap. filij nu. 3. in fin. de succ. feud. latè Dec. in cons. 222. fuit originale dictum glos. in l. si ita scriptum de leg. 2. latissimè Tiraqu. de retract. lignag. glos. 9. §. 1. nu. 242. & hic sumus in priuilegio non in beneficio,
3 cum ius sigilli debeatur de iure communi, ad text. in clem. statutum in princ. de elect. & sic dum per Pandectam datur exemptio, erit priuilegium: quia contra ius commune, & non beneficium, vt præ cæteris declarat Alex. cons. 160. 2. vol. ex quo fit, vt non possint allegari termini text. in l. beneficium, de Constit. Princip. & licet Andr. in cap. imperialem, de
4 prohib. feud. alien. per Frid. loquens in materia assensus, dicat ex regu. prædicti text. quòd in expressis lata sit facienda interpretatio, quasi assensus sit beneficium, & gratia; licèt contra ius commune prohibitiuum alienationis feudorum; aduerto, quòd de iure feudorum, sicut adest prohibitio alienationis sine assensu Domini, sic etiam adest permissio, vt cum assensu possit fieri alienatio: vnde assensus erit conformis iuri communi; & propterea benè dixit Andr. quod in expressis latè sit interpretandus: quia est beneficium, & gratia, non autem priuilegium.

Ex aduerso Dux dicebat, se omninò immunitate gaudere debere tanquàm specificè comprehensum in Pandecta, quæ excepit à solutione sigilli omnes de sanguine Regio, ob quod non erunt disputandi termini text. in l. 1. de iur. immun. sed tantum videndum erit, si Dux dicatur de sanguine Regio: nam tunc si est de sanguine Regio, non fundat ius suum ex priuilegio aliquo concesso antecessoribus, in quibus terminis procedit text. in d. l. 1. & habent locum disputata per Scrib. sed si ipse dicitur esse de sanguine Regio, metitur ius, & erit inclusus in Pandecta ex propria persona.

Quodq; descendens ex fœmina dicatur esse de sanguine Regio, videtur text. apertus præ cæteris in l. 2. ff. vnde cogn.
5 Ibi, omnibus cognatis permittit bonorum possessionem, quos sanguinis ratio vocat ad hæreditatem, & ita sanguis cō-
6 tinuatur per lineam fœmininam, sicut per masculinam, notanter Bald. in l. 1. C. de condit. insert. vbi Paul. de Castr. allegat Euangelium super descendentia Domini nostri Iesu Christi, qui dicitur ex sanguine Dauid, ex cuius sanguine descendit Gloriosa, & Deipara Virgo
7 eius Mater; & ob id Io. de Plat. eleganter notauit in l. vacantia C. de bon. vacan. lib. 10. quod tantum sit dicere de sanguine alicuius, quantum de eius cognatione in genere sumpta, vt sic comprehendat agnatos, & cognatos, & ob id Bald. vbi supra dixit, quod in nepote ex
8 filia sit sanguinis continuatio: quia dicitur generatus ex corpore aui mediante filia, sicut Christus; & ratio est satis manifesta secundum Paul. de Castr. quia ad generationem ita operatur materia, sicut forma, & vnumquodq; est principale de per se, ita quod vnum sine altero non deseruiret; cumq; materia sit mulier, propterea iustè quò ad propositionem prædictam, ita dicitur descendere ex sanguine Regio, qui descendit per lineam fœmininam, sicut qui descendit per masculinam, & de communi vsu lo-
9 quendi non sit differentia inter agnatos, & cognatos; sed omnes dicuntur de eodem sanguine secundum communem, infinita cumulat more suo Tiraqu. in 1. libr. retract. §. 1. glos. 9. allegando Io. de Plat. vbi supra, & alios.

Et Pandecta prædicta non loquitur de consanguineis; sed de his, qui sunt de sanguine Regio, vt sic iura, & decisiones, quæ allegantur ad declarationem consanguineorum, vt intelligantur tantum de his, qui sunt coniuncti per lineam paternam tantum, sint extranea à quæstione, de qua tractatur.

Ex his firmat Dux conclusionem indubitatam, quòd cum auia paterna fuerit Margarita ab Austria filia inuictissimi Caroli Quinti immort. mem. & eius mater fuerit Maria de Brabantia neptis ex filio Regis Portugalliæ, propterea notoriè

toriè demonstratur esse de Regio sanguine,& vt talis dicit,verba Pandectæ dare ipsi immunitatem, cum vt dictum est, Pandecta prædicta inter cæteros, quos à solutione sigilli declarat esse immunes, dixit simpliciter omnes de sanguine Regio, ad quod accedit declaratio expressa, quam Saç. Maiestas facit in nouissima prouisione, cuius sigillatio tractatur, ibi, por quanto teniendo consideraçion à la sangre, que tiene con mygo el Illustrissimo Ranucclo Farnes Duque de Parma,y Placentia my sobrino &c.

Cùm ergo S.M. dicat expressè esse de sanguine, & tam coniunctum, proptereà dicit Dux, allegata in contrarium nō esse in casu,de quo agitur, cum non se fundet in priuilegio concesso generi,posteris,vel proli, non in priuilegio concesso coasanguineis, non in priuilegio concesso agnationi tantum, vel cognationi; non in priuilegio alteri concesso, ex quo ipse tanquam descendens prætenderet ius habere; sed dixit esse de sanguine Regio, & consequenter si hoc est indubitatum, & Pandecta facit omnes istos immunes, quod proptereà ipse tanquam immunis ex propria persona,quia de sanguine Regio debear,vt talis tractari in solutione sigilli.

Quibus omnibus pro vtraque parte ponderatis,adhuc ius sigilli videtur fortius: nam si vera,& communis est conclusio,spetiale esse in priuilegio continēte immunitatem, vt minimè comprehēdat descendentes ex fœminis: & ratio est: quia conceffio immunitatis dicitur
10 esse contra publicam vtilitatem,& proptereà vndique restringenda,vt declarat Paul.de Castr.in l.maritum ff.solut.matrim. qui allegat glos. in d. l. si ita scriptum de leg. 2. quæ hoc specificè dixit,quam allegat Alex.in l.quia tale solut.matrim. qui Paul.de Castr.sequitur, & latiùs Dec.in cons.222.penul.colum.
11 in fin. & de sanguine propriè non dicuntur descendentes ex fœminis, vt latiùs fundat Amod. de Ponte in consilio 139. 2.volum.inter consil.vltim.volunt. & proptereà dixit, non comprehendi in priuilegijs concessis contra ius publicum.

Hac conclusione sic existente pro indubitata, sequitur, quòd cum priuilegium immunitatis sit concessum his,qui sunt de sanguine Regio, & de sanguine non sunt propriè descendentes ex fœminis, & quando est priuilegium immunitatis,spetiale est, quòd non comprehendantur descendentes ex fœminis; sequitur inquam cum Dux non sit propriè de sanguine; sed descendens per lineam fœmininam ex sanguine Regio, quòd proptereà nullo modo comprehendatur in immunitate sigilli concessa his, qui sunt de sanguine Regio; & omnes decisiones, & iura allegata procedunt in vltimis voluntatibus, in concessionibus, & in beneficijs; & sic est communis distinctio Doctor. nec decisio Ioan.de Plat.in l. vacantia C. de bon. vac. facit ad casum: nam loquitur in terminis illius tex. qui non loquitur simpliciter de sanguine; sed cum dictione vniuersali, videlicèt, qualibet sanguinis linea.

Nec ponderatio verborum Regis in priuilegio erunt considerationis: nam non dixit Rex,quod sit de sanguine suo, vel de sanguine Regio; sed tantum dixit,teniendo consideraçion à la sangre, che tiene con migo, &c. quæ verba important parentelam, & coniunctionem, & non omnis,qui est Regi coniunctus,est de sanguine Regio.

Et tandem pro parte Conseruatoris sigilli ponderatur primum memoriale Ducis, in quo non negatur debita solutio; sed allegatur, solutos fuisse dirictus debitos in Regia Curia,& proptereà obtulit cautionem soluendi, quicquid fuerit iudicatum,quando non demonstraretur solutio dirictuum in Regia Curia,& ad maiorem dilucidationē negotij fuerunt præsentatæ partitæ nu. 21. solutionis dirictuum sigilli ab eodem Duce, quæ incipiunt ab anno 1598.vsque in
12 præsentiarum,quæ vel importabunt declarationem prædicti prætensi priuilegij,secundum vulgatum cons.Bartol.59. incip.Commune Spoleti, & Rom. num. 171.

171. in causa Sancti Lucidi, vel saltim debet manuteneri in possessione Conseruator sigilli lite pendente, & dari terminus in causa, & tandem dicitur pro parte Conseruatoris sigilli, quod exempla sint hodiè notoria in facto esse: nam Donna Maria de Aragonia Marchionissa Vasti soror Don Antonij de Aragonia vtrinque coniuncti descendentes ex sanguine Regio, prædicta inquàm Donna Maria habuit suos descendentes, & sunt isti Domini de Auolos, qui minimè sunt immunes à solutione sigilli, tanquàm descendentes ex fœmina, & è cótra Dux Mótis Alti filius prædicti Don Antonij fuit semper tractatus immunis tanquam de sanguine Regio, descendens ex masculo.

His omnibus latè discussis in Collaterali Consilio, fuit communi voto decisum, Dominum Ducem Parmæ minimè gaudere debere tali immunitate; & propterea fuit datus terminis ordinarius in causa, & quod interim manuteneatur in possessione exigendi Conseruator sigilli.

SVMMARIVM.

1 *Conuentio diuisionis iurisdictionis Casalis à Terra, cui subiacet, an possit fieri sine assensu, vbi quid decisum.*

2 *Assensus præstari non potest super contractu reuocato, quanquàm fuerit reuocatio reuocata post assensus impetrationem.*

3 *Reuocans vigore Constitutionis Regni constitutionem diuæ memoriæ contractum ab eo factum non dicitur in dolo, dum vtitur legis authoritate.*

4 *Assensus impetratus post reuocationem reuocationis, & confirmationem primæ conuentionis validat contractum.*

5 *Feudatarius non potest reuocare cótractum factum ex defectu assensus post preces Regi porrectas, & pendente consultatione super assensu præstando, quæ est limitatio notabilis ad Regni Constitutionem.*

6 *Reuocatio non datur in venditione rei feudalis necessariæ, & ibi ratio.*

7 *Intellectus ad Constitutionem constitutionem diuæ memoriæ.*

8 *Feudatarius, qui in fraude versatus fuit, & dolosè se gessit in reuocádo, non habet beneficium Constitutionis constit. diu mem.*

9 *Dominus, si feudatarius non preuenit, potest reuocare.*

10 *Contractus feudalis, donec Dominus non assentit, stat in suspenso.*

11 *Feudum concessum cum potestate alienandi obligat Dominum ad assentiendum, aliàs assensus habetur pro præstito.*

12 *Reuocatio non datur in alienationibus à iure permissis.*

13 *Renuntiare quis gratiæ per ipsum obtentæ non potest, quando adest tertij præiuditium, vel quando est contra bonos mores.*

14 *Sicut venditor non potest reuocare venditionem necessariam suo nomine à Iudice factam, ita nec emptor, seu offerès emere in iudicio.*

15 *Qui cum Rege contrahit, opus non habet assensu.*

ARGVMENTVM.

Pendente consultatione super assensu præstando in alienatione rei feudalis, an interim liceat reuocare, & reuocatio reuocationis quando iuuet.

D DE-

DECISIO VI.

Marchio Vallis Siculæ vtilis Dñs Baroniæ Fluminis Frigidi consistentis in Terra prædicta Fluminis Frigidi, ac Casalibus Longobardorum, & Falconeriæ, deuenit ad conuentionem cum d.Casali Longobardorũ, & ex causis benè visis pro recta iustitię administratione promisit constituere Capitaneum,& Iudicem separatum in prædicto Casali Longobardorum; ita ꝙ vnus Capitaneus esset,& iustitiam administraret in Terra Fluminis Frigidi, ac Casali Falconeriæ, & alter in prædicto Casali Longobardorum, ex eo quia prædictum Casale erat maius numerò focularium, q̃ ipsa Terra Fluminis Frigidi,à qua distabat per miliaria, & itinera erant periculosa latronũ,fluminum,ac ẽt Turcarum.

1 Prætendit Terra Fluminis Frigidi,conuentionẽ carere assensu,& ppeà nullam: & licet fuerit temporibus retroactis diuersimodè decisum:nã aliqui tenuerunt, requiri assensum,& sic deciderunt; alijs verò tpibus tenuerunt,non requiri assensum,& sic decisum: quia diuisio feudorũ prohibita intelligitur quò ad dñium, & ipsum corpus feudi; non autem quò ad administrationem,& vsum iurisdictionis, cæterasq; commoditates, ꝙ benè facere potest feudatarius,Alex.in cons.25.vol.5.qui allegat Bart.hoc dicentem in l.inter tutores ff.de admin.tut.latè Capy.in sua inuest.in verb.feudorũ diuisio lim.8. Curt.in 4.par. tract.feud. q.30.limit.9. Tamen nouissimè Sac.Cons.decidit in vna tamen Aula, non licuisse, nec licere Marchioni prædictum Capitaneum constituere, præsupponendo ex hoc induci diuisionem iurisdictionis prædictę Baroniæ, & consequenter requiri assensum, quem nec Prorex poterat dare stante Pragmat.nouem capitum,perquam prohibetur, Proregem præstare assensum, vbicunque inducitur feudi diuisio.

Ob hoc habuit recursum Marchio ad S.Maiest.& narrando omnia,supplicauit præstari assensum,& ex causis pręnarratis petijt concedi sibi facultatem creãdi Capitaneos, & Iudices distinctos,tàm in prædicta Terra, q̃ in prædicto Casali,& per Sac.Maiest. fuit remissum negotium Proregi, qui consideratis rationibus, & causis expositis prouidere habeat, quod sibi meliùs visum fuerit conuenire.

Commisso negotio mihi tanquã Commissario assensuum pręstãdorum,reuocauit Marchio conuentionẽ aliàs initam,& renuntiauit prędictis literis obtẽtis à sua Maiest.petendo exequi sñiam Sac.Cons. & hoc mediante noua conuentione inita cũ Terra, & hominibus Fluminis Frigidi, qui promiserunt eidem soluere pro causa prædicta ducatos duos mille.

Et quia Casale Longobardorum per priùs soluerat duc.5000.ad quorũ restitutionem omni iure Marchio tenebatur, ad quos etiã ante prędictam sñiam Sac. Cõs.fuerat condẽnatus pater istius Marchionis, cum quo conuentio primo loco inita fuit,& per istum Marchionẽ,vti hęredẽ postea ratificata, & in dolo versari videbatur,literæq; prædictæ à Rege obtentę acceptatę fuerant ante reuocarionem prædictam per Casale Lõgobardorum,& insimul cum Marchione instatum fuit pro pręstatione assensus: ppeà prędictum Casale prætendit,non esse locũ reuocationi, nec potuisse Marchionẽ literis obtentis renuntiare in ꝑiuditiũ ipsius.

His sic existẽtibus Marchio reuocauit reuocationem factam, ac renũtiationem ꝓdictarum literarum,& institit pro pręstatione assensus iux.for.ipsarum,fuit dubitatum,quid iuris:nam dicebat Terra Fluminis Frigidi, minimè præstari posse assensum super contractu reuocato, licet

2 fuerit reuocata reuocatio post assensus impetrõnem,quicquid dixerit Afā.in c. Imper.de proh.feu.alie.per Frid. de quo per Prec.in lib.2.limit.28.ad Const.Regn.constit.diu.mem.nu.85.& 86.& Capyc.in decis.100. Lanar.in cons.73. nu. 14.per me in cons.36.1.vol.& ita passim est iudicatum:qa facta prima reuocatione cõtractus est penitus annullatus,& assensus superueniens non reperit,vbi figere possit pedes, & post effectum reuocationis consumatum reuocatio reuocationis

3 tionis nullum potest producere effectũ, nec dicitur in dolo,qui reuocat, dũ hoc facit iuris authoritate,de quo per Affl.ĩ decis.335.nec hodie videtur de hoc pos se tractari stãte renuntiatione facta literarum,allegatur tex.in l.pen.C.de pact.

Ex aduerso tàm Marchio, quàm Casale Longobardorum prætendunt,omninò procedendum esse ad expeditionem assensus non obstãtibus supra oppositis, & licet multa hinc inde fuerint allegata; tamen ex infrascriptis non adductis,nec consideratis ab Aduocatis partium fuit decisum,assensum esse præstandũ, & minimè esse locum reuocationi,nec renuntiationi post preces Regi oblatas,& literas expeditas, per quas remittitur Proregi,qui se informet,&prouideat,& maximè reuocata reuocatione ante assensus impetrationem.

Et primò dicitur, vnam esse quæstionem,si reuocatio reuocationis sit facta post impetrationẽ assensus, & benè procedunt allegata: alteram verò,& secundam esse quęstionem,qñ reuocatio reuo-
4 cationis præcedit impetrationẽ assensus, & insimul adest confirmatio primæ conuentionis,& tunc voluerunt Doct.assensum iuuare: quia reperit assensus confirmabile,vt in casu,de quo agimus,& hęc est quæstio posita,& decisa per Affl.in c.1.de vass.qui cõt.Const.Loth. n.9.10. & 11.& secundũ prædicta referunt,fuisse iudicatum per Reg.Cam. Mod.Add. in d.decis.Affl.335.licet malè pro cõtrarijs allegauerint decis.Affl.Loffr.Gram.Capy.& Frecc. Loquuntur.n.in 1.quæst. & rursus in terminis decis.Luc.de Pen.in l. nulli C.de fund.patr. lib.11. de qua decis. latè per Affli.in decis.111. Cessat.n. hoc 2.casu ratio nullitatis primi contractus,dũ ex reuocatione reuocationis deducitur ad suum primũ esse,cessat ratio, ꝙ assensus,qui non importat aliud,quàm confirmationem, si non reperiat confirmabile,remaneat inutilis: quia ex reuocatione reuocationis datur præexistẽtia contractus cõfirmabilis,ob quod habet, vbi figere pedes, & consequenter cessat omne obstaculum.

Secundò principaliter dicitur,reuocationem permissam per Const.Reg.consti.
5 diu.mem.oriri ex nullitate cõtractus ꝑ defectum assensus,& contẽptus Domini; sed si assensus potest præcedere,& subsequi,& vt ille possit peti,& præstari,oportet dari contractus pręexistentiam,& demũ in casu,de quo agimus,fuerunt oblatæ preces Regi pro assensus præstatione, & Rex prouidendo respondet cõmittendo negotium Proregi, qui attentis rõnibus expositis prouideret, vt sibi visum fuerit,dicitur ꝑpeà, non esse ampliùs locũ reuocationi: quia res non est integra, cessat contemptus, Rex certioratus de cõtractu cõmisit negotium Proregi prouidẽdum, vnde pendent omnia à Prorege,nullo modo potest esse locus reuocationi, pro quo est casus in c. bonę lo 2. de postul.Præl. vbi rationem ponit text. per infrascripta verba.

Si.n.postquàm postulatio subscriptionibus postulantium roboratur, & præsẽtatur Rom.Pont.approbanda,possent ab ea recedere postulantes, nobis frequẽter illuderẽt,& iudicium nostrum ex eorum pendere arbitrio videretur, & idẽ in renuntiatione,vt postquàm fuit obtenta licentia renuntiandi,cogatur renuntiationẽ facere,ea ratione,ne Papa illudatur, & etiam quia consideratur commodum Ecclesiæ,& renuntiantis,vt in cap.quidã de renunc.vbi gl.& omnes, & præ cęteris Imol. & idem si Papa cõmiserit alteri, qui loco sui renuntiationẽ recipiat, si hoc expedierit:nam non poterit quid innouari, decis.est not.Innoc.in d.c.quidã
6 in verb.compellendos,& ea ratione non datur reuocatio in vẽditione necessaria: quia deluderetur Iudex,& hasta fiscalis, de quo per Frec.vbi sup.in 6.& 43.limi. vbi dicit,ꝙ esset ludibrio,& verteretur in opprobrium,& non debet deludi authoritas hastæ fiscalis, & idem Author in differentijs, quas ponit inter feudum ex pacto,& hęreditariũ,dicit ĩ 5.q.notabile verbũ, scilicet ꝙ non detur reuocatio ob authoritatẽ magni Prætoris, vt sic dicamus ex his, in casibus, in quibus datur reuocatio vigore Const.Reg.consti.diu.

mem.procedere,& intelligi ante petitionem assensus Regi præsentatam, ne Rex illudatur,& pendeat prouisio ab arbitrio petentium,ꝙ indubitatum est secundum Innoc.quando Rex apposuit manũ, prouidit,& remisit negotium alteri,qui suo arbitrio prouideret, & si, ne deludatur Iudex,& magnus Prætor, quando apposuit manus in venditione necessaria,non datur reuocatio, quantò magis, quando
7 idem Rex, & si tenemus elegantẽ intellectum datum per Frec.ad Const.Reg.in 2.lib.in quæst.incip.à Regnicolis nu.16. & 17.fol.mihi 150.vbi vult,ꝙ dum Cõstitutio dicit, quòd contrahentes iure proprio reuocẽt,velit dicere,quod exerceant ius reuocandi, ꝙ Rex habebat,& fungãtur vice, & author.Regis data per Constit.illam,& concordat cum intellectu Andr. ꝙ reuocet iure speciali, quod tamen secundum Frecc. residebat penes Regem,dico inquam,ꝙ tantò magis procedẽt allegata:quia si Rex apposuit manus,& remittit negotiũ Proregi,qui prouideat,ꝙ sibi conuenire videbitur: ergo suspensa est facultas,quam Rex habebat reuocandi, & consequenter nullo modo eã exercere potest feudatarius; maximè qñ dolosè ad reuocationem est processum,vt in casu,de quo agitur,in quo pro gratia prædicta recepit Marchio pater duc.5000.& demũ filius pro duc.2200. reuocat patris promissionem fraudando Casale Longobardorum prædictis duc. 5000. præsupponendo non teneri ad restitutionẽ; quia hæres cum beneficio legis,& bona omnia possidere iure proprio vigore maioratus, & hæc pariter est vna de limitat.ad Constit.prædictam, vt, qñ
8 in fraude est versatus feudatarius,& dolosè se gessit, non habeatur ratio reuocationis,vt per Frecc,qui refert sic iudicatum,vbi sup.in 3.limit.Nullitas.n.cõtractus feudalis oritur ex defectu assensus,considerando præcipuè Dñi contemptum, & ꝑpeà Dominus reuocat, si non
9 præuenit feudatarius, vigore potestatis sibi concessæ per Reg.Constit.iuxtà latè trad.per Iser.in c.1.§.post refutationem, de vass.qui cont.Const.Loth.& ob id,cũ vassallus ad suũ directum Dñm recurrat, petendo assensum maximè contractui faciendo,omnis cessat contemptus, & nullitas contractus non consideratur eo casu:nam secundum notorios terminos cõ-
10 tractus feudalis non est nullus de per se; sed stat in suspenso ꝑ quodam extrinsecum requisitionis assẽsus,ad quod per nostros Feudistas solet allegari cõmuniter Io.Fab.in §.non solum,insti.de leg.& donec Dñs non recusat cõsentire, habet spem reconualidationis, statim igitur,ꝙ vassallus recurrit ad Regẽ, & Rex apponit manus,& vult consulere circa assensum præstandum, habet vassallus manus ligatas ad text.in c.vt nostrũ,vbi Scrib. de appel.& ex recursu ad Regẽ se priuauit facultate sibi cõcessa reuocandi,cũq; cesset cõtemptus, timor amissionis feudi, ac nullitas cõtractus,ꝑpeà iustè fuit decisum, Constit.Regn.non procedere post preces Regi oblatas,& post impositionẽ manus ipsius Regis,& consequenter minimè potuisse Marchionẽ reuocare;& eò magis prædicta procedunt: nam prætenditur,& est verum in facto,quod,dũ fuit acquisita d.Baronia,fuerit, inquam cum
11 potestate alienandi in totum,vel in partem saluo assensu Dñi, quo casu tenetur Rex assentire,de quo per Afl.in c.feudũ ea lege,si de feud.def.mil. Loffr.Capyc. Camer.& alia multa per me cumulata in cons.2. 1.vol.& si non cõsentit,habetur pro consentiente,de quo per Capyc. in reper.cap.imper.cart.mihi 22.& si est
12 permissa alienatio,non datur tunc reuocatio,sicut dicunt Docto.ꝙ non detur in alienationib.à iure permissis, de quo per Afl.in decisa 11.& Add.in d.decis.335. & id, quod facit lex,facit Rex, cũ cuius assensu,& licentia de feudis disponimus; sicut de bonis allodialibus.

Tertiò principaliter si assensus et importat facultatem datam, vel dandam Marchioni creandi duos Capitaneos,vanum est tractare de reuocatione vigore Const.Reg.cum sit simplex facultas cõcessa Marchioni residens penes Regẽ,& nõ dependẽs à facto ipsius,nec interponitur sup aliquo cõtractu,in quo casu tñ loqui-

loquitur Constitutio Regni,& solùm remanet punctus renuntiationis literarum
13 factæ per Marchionem, quam videtur potuisse facere ex reg.text.in l.pen.C.de pact. quæ communem recipit limitationem, vt minimè permittatur, quando adest tertij præiuditium, ita vt non possit separari vtilitas, vel damnum tertij à damno, seu vtilitate priuati renunciantis,allegatur text.in l.fin.C.de pact.glo. Bart.& omnes,quos reassumit Dec. in d.l.penult. eleganter Abb.& cæteri Canonistæ in cap. si diligenti in fin. de for. comp. & rursus etiam quod tractaretur solùm de præiuditio renuntiantis, non valeret renuntiatio, quando contra bonos mores, vt per glos. in d.l.penult. & per Abb.vbi supra;& hoc est,quòd communiter tradiderunt Doctor. in d. cap. quidam de renunc. incip. ab Host.Butr. Zabar. Imol. & alijs in terminis illius text. vt re integra possit quis à renuntiatione recedere,nisi adsit interesse tertij: vnde cum hic adsit interesse Vniuersitatis Longobardorum,& res non sit integra:quia fuerunt præsentatæ literę pro præstatione assensus, & acceptatæ per partem,& petita illarum exequutio,propterea nulla habenda est ratio de renuntiatione,quæ cum nullo modo appareat acceptata ex parte Fluminis frigidi, & ante acceptationem fuerit renuntiatio reuocata re integra respectu ipsius, succedit propterea communis decisio omnium Doctor.in d.cap.quidam de renũc. quòd re integra potuerit renuntiatio reuocari, & reuocauit Marchio, quando potuisset illam à principio facere, quod fundatum est nullo modo ei permissum propter interesse Longobardorum:cuius Casalis respectu demonstratum est, rem non esse integram: ex quibus patet responsum ad omnia contraria,& notetur: quia est maxima declaratio ad Constitutionem Regni constitutionem diu.memoriæ, quòd non habeat locum porrectis precibus Domino pro assensu,qui illius præstationem commisit alteri, vt se informaret, & relationem faceret; & rursus ex præallegatis infertur ad quæstionem aliàs ventilatam; an Constitutio,quæ interpretata est procedere, tàm in venditore, quàm in emptore, & limitata non habere locum in vendirione
14 necessaria,an hęc inquam limitatio procedat pariter etiam in emptore, sicut in venditore,cum non debeanr ad imparia iudicari, & omnes rationes contemptus authoritatis magni Prætoris, quòd non debet esse ludibrio, & aliæ supra consideratæ militant etiam in emptore, dum accessit ad tribunal, & Iudici obtulit emere in iudicio,& omnia sunt reposita in manu Iudicis, & præsertim hæc procedent in Sacro Consilio, quod Regis personam repræsentat,& dicitur sacra maiestas,& vt tali supplicatur,vr sic iura supra allegata militent, & sint in terminis, & postquàm cum Iudice contrahitur,& hic est Rex,qui contrahit nomine debitoris vendendo,suamq;personam
15 repręsentando, sequitur, quòd non detur reuocatio; cum is, qui cum Rege contrahit, assensu non indigeat ad text. in cap.1.extra de feud. Curt.in tractat. feud.4.par. vers.sextò principaliter cum suis concord. & licèt assensus posteà expediantur per Collaterale Consilium, non per hoc infertur, non esse cum Domino contractum,& consequẽter ex validitate actus non dari reuocationem; sed quia idem Dominus hanc dedit formam, & hanc voluit solemnitatem seruari,vt specificus posteà petarur,& præstetur assensus à Prorege, eiusq; Collaterali Consilio.Hinc in sententijs,& decretis eiusdem Sacri Consilij dicitur, quod liberentur feuda cum assensu impetrando à nostro Prorege,ita quod Rex vendit,Rex contrahit,& Rex demandat assensus expeditionẽ;ex quibus satis dubito de relatis per me in consil.5. 1.volum.num.88. licèt non fuerit ibi ille articulus disputatus, nec decisus in illa causa; sed perfunctoriè tactus fuit: non autem fundatus pro veritatis indagatione, & fuit iudicatum contra Secretarium Ioan. de Sotto, pro quo redditum est consilium illud, de quo articulo an offerens possit reuocare fusè per me

in titulo de refutationibus feudorum §. septimo, vbi latè negatiua opinio firmatur.

SVMMARIVM.

1 *Ministri pecuniarij significati per introitum superantem exitum, condemnari solent ad soluendum debitum cum vsuris.*

2 *Poena legis iuliæ de resid quando irrogetur, & quæ differentia sit inter hanc poenam, & aliam legis iuliæ peculatus, & nu. 3. & 4.*

5 *Non eadem poena tenetur fraudãs fiscum in acquisitis, qua in incorporandis, seu acquirendis.*

6 *Poenæ criminis peculatus per ius cõmune, & Constitut. Regn. indictæ an sint abolitæ per Capi. Regn. incipiens vulgaris famæ proloquium.*

7 *Suspensio ab officio lite pendente durante inquisitione habet locum in casibus, in quibus poena delicti importaret priuationem.*

8 *Practica Regiæ Cameræ consueta in significatione debitorum qualis sit.*

9 *Poena peculatus vt locum habeat, dolus malus requiritur.*

10 *Officialis ab officio suspendendus est, quando ex informatione constat aliquid substantiale; non autem ex solo titulo delicti.*

11 *Officialis vt puniatur, quando est bonæ famæ, debet conuinci de delicto.*

12 *Officialis, qui officiũ tenet ex causa onerosa, non perdit illud ex eisdẽ causis, ex quibus perderet, si gratiosè fuisset concessum.*

13 *Iura punientia Officiales circa pecunias detentas, vel subtractas, quomodo intelligantur.*

14 *Suspensio ab officio quot modis fieri possit.*

15 *In inquisitione Officialis duo fiunt iudicia, vnum summarium ad finem suspendendi, & alterum plenarium ad finem condemnandi, primum fundatur per coniecturas, & per præsumptiones, et alterum in veritate probationũ, quòd latè differitur, & ibi, quæ suspitiones, vel inditia requirantur ad finem suspendendi.*

16 *In iudicio suspensionis debet audiri inquisitus, eiq. dari capita, ex quibus suspensio prætenditur, & ita decisum.*

17 *Officialis ex causis grauibus, & delictis enormibus officio est priuandus.*

18 *Officialis qua poena puniatur, dum Fisci pecuniam mutuat, & sic pariter in Officiali conuertente fiscalem pecuniam in proprios vsus.*

19 *Differentia inter titulum de his, qui ex pub. rat. & tit. de his, qui ex publica collatione.*

20 *Officialis fiscali pecunia vtens contra ordines est in dolo præsumpto, ac in mala fide.*

21 *Officialis Regio nomine ex obligatione sui officij pecuniam fiscalem exigens, pecuniæ dominium fisco acquirit.*

22 *Officialis publicus quicquid ex sua administratione acquirit, intelligitur acquirere ei, cuius nomine gerit officium, & ideo vtens pe-*

cunia

cuniæ publica, quam vt Officialis exegit, furti tenetur, & ibi declarantur, & distinguuntur iura, & decisiones.

23 *Decisio Odoffred. in l. fin. C. de his, qui ex pub. rat. notatur, vbi ponitur ratio, quare poena capitis teneatur Officialis, qui publicam pecuniam in proprios vsus conuerterit, subtraxerit, vel aliter de ea disposuerit.*

24 *Thesaurarij, & conseruatores monetæ qua poena puniantur, dum publicam pecuniam in alium vsũ expendunt, quàm in eo, pro quo parata fuit, & sic in alio Officiali, vel administratore publicæ pecuniæ.*

25 *Iura digestorum loquentia in materia Peculatus, & de residuis, an sint correcta per iura Cod.*

26 *Text. in l. vnica C. de crim. pecul. ponderatur, & glos. ibi reprobatur.*

27 *Text. in §. item lex iulia instit. de pub. iud. declaratur.*

28 *Poena Peculatus, quæ est apposita Iudicibus, eadem est in omnibus alijs Officialibus.*

29 *Decisio Io. Fab. in d. § item lex iulia ponderatur.*

30 *Poena legis iul. de resid. qualis sit, & quando in eam incurratur, declaratur.*

31 *Capitulũ Reg. vulgaris famæ proloquium declaratur, vt procedat, quando ciuiliter agitur, non autem criminaliter.*

32 *Iura de quadruplo loquentia procedunt, quando ciuiliter agitur.*

33 *Consilium Aymon. sextum declaratur, in quo casu possit procedere.*

34 *Officium emptum est subiectum periculo amissionis ex mala administratione, prout cætera omnia officia gratis concessa.*

35 *Feudum retinet in omnibus naturam feudi, præterquàm in eo, in quo est illa alterata, & sic in officijs, & nu 36.*

37 *Feudum emptum est propriè feudum, & amittitur eisdem culpis, prout cætera alia feuda.*

38 *Officia de sui natura hodie sunt effecta vendibilia.*

ARGVMENTVM.

Officialis administrationis suę pecuniam in proprios vsus erogans, qua pœna puniendus, quando ab administratione suspendendus. De duplici suspensionis genere, ab officio scilicet, & beneficio. De Peculatu, lege iulia de residuis, & vtriusque differentia multa obseruatione digna.

DECISIO VII.

VIT inquisitus Ferdinandus Monsorius Regius Dohanerius Menepecudum Apuleæ inter cętera capita, quod vsus fuerit Regia pecunia in proprios vsus ad suam administrationem spectante, quam paratam tenere debebat pro necessitatibus Regiæ Curiæ, & pro soluendis stipendijs Consignatarijs, alijsq; oneribus, ad quæ pecunia ipsa erat destinata, quod minimè fecit; sed in proprios vsus conuertit, vel mutuando alteri, vel dando ad cambium, conuertendo omne in propriam vtilitatem, ob quod tempore Inquisitionis, & carcerationis etiam post annum, & vsque hodie remansit, & remanet debitor ex pecunia exacta, vti Regius Dohanerius in duc. 37. mil.

Hoc

Hoc facto indubitato sic existente, dum Regius Fiscus institit pro suspensione totalis administrationis officij prędicti, præsupponendo, grauiter hunc Officialem deliquisse in officio suo, & consequenter interim suspendi debere; fuit causa relata in Collaterali Consilio per Regiam Cameram Summariæ, & discussum super iustitia petitionis Fisci, prætendēte ex aduerso Dohanerio, dum non negatur pecuniæ exactio, ex stylo
1 Regię Camerę Ministros pecuniarios significari tantùm per introitum superantem exitum ad quantitates exactas vnà cum interesse tanquàm Reliquatores, qui dum ex reuisione computorum, siuè rationum debitores remanent, soluunt debitum cum vsuris, iuxta text. in l. qui nominibus §. 1. vbi glos. ff. de admin. tuto. in l. Lutius in fin. eod. tit. in l. qui sub conditione, & in l. cum seruus, vbi glos. ff. de condit. & demonstr. & quando rigidè esset procedendum contra stylum prædictum, nulla alia pęna posset astrin-
2 gi, nisi lege Iulia de resid. quæ loquitur in eo, qui publicam pecuniam ad suam administrationem spectātem in proprios vsus conuertit; non autem pœna pecu-
3 latus, quæ procedit in eo tantùm, qui pecuniam fiscalem surripuerit, vel subtraxerit ad suam tamen administrationē non spectantem, hic est casus text. in l. sacrilegi in §. Labeo, & in §. is autem, & in §. cum quoque ff. ad l. iul. peculatus, vbi glos. in l. 2. & in l. 4. §. lege Iulia, & §. seq. eod. tit. & ibi glos. declarat Salicet. in l. vnica C. de crim. pecul. de quo latiùs in meo cons. 32. 1. vol. D. Lanarius in cōs. 93. declarat Paris de Sindic. in verb. Iudices cap. 3. nu. 4. & 5. hinc text. in d. l. vnic. de crim. pecul. loquitur per verbum subtraxerunt, sic Constitutio Regni incip. Officiales Reipublicæ loquitur per idem verbum, & propterea nimirum si incidant in crimen peculatus, quod diffinitur pecunię publicę furtum non ab eo factum, cuius periculo fuit, vt in d. §. Labeo: nam si stat periculo illius, non potest dici furtum commissum, sic pariter loquitur text. in Capi. Reg. incip. ad hoc volentes, & in cap. vulgaris famæ prolo-
4 quium, & si non alia pœna, quàm illa de residuis tenetur, illa, vt in prædictis iuribus, non excedit quadruplum, qualis non est pœna peculatus, quæ importat deportationem, quæ pœna quadrupli ponitur per iura in fraudante Fiscum, & propriè in Officiali vtente fiscali pecunia, faciuntq; iura, & Doctor. differentiā
5 in rebus incorporatis, aut incorporandis, vt primo casu sit quadruplum: secundo verò duplum, de quo in l. qui in contractibus, vbi glos. & Doctor. C. de iur. fisc. lib. 10. in l. 1. C. de his, qui ex pu-
6 bl. ration. eod. lib. vbi pariter Scrib. Addebat insuper inquisitus, pœnas prædictas iuris communis, & Constitutionis Regni, (quando essemus in proprio crimine peculatus) esse omnes abolitas in Ministris pecuniarijs per d. Capit. Reg. vulgaris famæ proloquium, quod pro subtractis, & subreptis à pecuniario Ministro in locum extraordinariæ coërtionis dicit, quòd succedat pecuniaria coërtio in nonuplum eius, quod exegit. Adeò quod siue habeat locum lex Iulia de residuis, quæ videtur propria in casu, de quo agitur, cum cofiteatur exactum, siuè habeat locum lex Iulia peculatus, stante prædicto Regni Capitulo, semper pœna sit pecuniaria, & consequenter cū
7 suspensio locum habeat in casibus, in quibus Officialis veniret priuandus secundum communes decisiones, de quibus per Præsid. de Franch. in decis. 8. dicebat propterea inquisitus, quod non erant in hac causa tractandi termini suspensionis; addebat ex simplici tantùm retentione pecuniæ, seu ex simplici significatoria, ex qua remanebat debitor in tanta quantitate, vt præsupponitur exacta, non inferri pernecesse, quod pecuniam conuerterit in proprios vsus, vel in alios contra destinatos per Regiam Curiam; & in hoc habet locum practi-
8 ca consueta in Regia Camera, quæ per introitum superantem exitum liquidat Ministrum debitorem in quantitate debita vnà cum interesse, potest enim esse, quòd casu perdiderit, eius Cascerius

subtra-

subtraxerit, & alia causa absque suo dolo fraude, vel culpa, ob quod nulla alia pœna potest dignus iudicari; nam in hoc
9 delicto dolus malus requiritur ad text. in l. 1. in finalibus verbis ff. ad l. iul. peculatus, Decian. ponit pro reg. in 2. tom. lib. 8. cap. 32. Menoch. de arbit. iud. lib. 2. cent. 6. cas. 586.

Si verò vltra debitum præsupponatur pecuniam conuertisse in proprios vsus, de ea negotiatum esse, mutuasse, vel ad cambium dedisse, & in mercimonia implicasse. Dicebatur, hoc debere liquidò constare, & ad hoc ponderabatur decisio prædicta Præsid. de Franch. qui dicit
10 ad finem suspendendi, debere constare aliquid substantiale ex informatione, ex quo legitimato processu esset Minister officio priuandus, quod iure videtur fundari: nam contra Officiales bonæ famæ,
11 vt præsupponitur iste, requiritur non solùm probatio; sed conuictio, auth. nouo iure C. de pœn. iud. qui mal. iudi. Ibi, & hoc probauerit, in l. fin. C. ad l. iul. repet. ibi; eo, qui conuictus fuerit in l. Iudices C. de dignit. lib. 12. ibi, Iudices, qui se furtis, & sceleribus fuerint maculasse conuicti, Constitutio Regn. incip. apud Iustitiarios, ibi, si contra præsentem constitutionem aliquid recepisse fuerint dilucida probatione conuicti, in Constitut. Reg. corruptelæ crimen, ibi, legitima probatio, & in prædicta Constitut. Regn. Officiales Reipubl. ibi, qui tempore administrationis pecunias publicas subtraxerint, ita quod factum est indubitabile, & legitimè probatum, quod factum præsupponebatur hic deficere, & consequẽter ex his omnibus ex parte inquisiti dicebatur, Fisci prætensionem circa petitam suspensionem non esse admittendã, eò magis: quia non ex qualibet mala administratione quis venit officio priuãdus, licet alijs, & diuersis pœnis plectendus, vt in proprio casu aliàs Dohanerij Menepecudum Marchionis Padulæ prædecessoris istius de pluribus, & diuersis extorsionibus inquisiti, fuit decisum prætendente Fisco suspensionem, durante inquisitione, & causa, quæ fuit illi denegata, facta relatione in Collaterali Consilio, & tandem compilato processu non fuit Marchio condemnatus ad priuationem officij; sed ad suspensionem administrationis illius per triennium, quo finito ad illud non rediret; sed in sui beneficiũ venderetur. Sic pariter Gabriel Capanus Iustitiarius huius nostræ fidelissimæ Ciuitatis de multis inquisitus, non fuit compilato processu per sententiam officio priuatus; sed benè quod non redeat ad illius exercitium; sed in sui beneficiũ vendatur, & hoc est, quod consuluit Ay-
12 mon. in suo cons. 6. 1. vol. in officijs non gratiosè concessis; sed mediante pecunia, vt non perdantur ex eisdem causis, ex quibus perderentur aliàs, si gratiosè fuissent concessà, quasi ex venditione illorum natura improprietur, & propterea cogatur Officialis ad vendendum; sed in sui beneficium. Adeò quod non sequitur necessariò, est inquisitus de cõmissis in officio, ergo priuandus, & si saltem hoc potest esse dubium, dicebatur, quòd seruata decisione prædicti Præsid. de Franch. vbi non datur certa priuatio, non posset dari prætensa suspensio; eò
13 magis cum iura loquentia circa pecunias ab Officialibus detentas, vel quoquomodo subtractas intelligantur de illis Officialibus, qui pecunias taliter recipiunt, vt easdem restituere, vel soluere Fisco debeant, & interim Fisci periculo teneant; non autem de his, qui in genere ad pecuniæ restitutionem tenentur, & eorum periculo pecunia apud eos conseruatur, qualis est Dohanerius, qui deputat suum Cascerium, pecunias exactas transmittit ad libitum penes publicos Bancherios, Argentarios, vel Nummularios ipsius periculo: vnde si pecuniæ est Dominus, & ad restitutionem prædictæ quantitatis est tantùm obligatus, non potest illi imputari ad delictum quomodocunque fuerit pecunia vsus, pro quo videtur solemne consilium Alciat. nu. 12. tom. 2. lib. 5. aliàs est cons. 100. & pulchrum etiam cons. Dec. 6. Decisio aurea Io. Fabr. in d. §. item lex Iulia peculatus, instit. de publ. iudic. & dato pro vero, quòd

quòd pecunia exacta vsus fuerit, præsupponitur, non teneri alia pœna, quàm quadrupli ad text. in d.l. qui in contractibus, vt latiùs per Menoch. vbi supra num. 7.

Ex aduerso Fiscus dicebat, casum esse indubitatum, & decisum per iura particularia, fatendo pro nunc decisiones, & conclusiones ex aduerso factas, quòd, vbi non datur priuatio, non detur interim suspensio, & quòd pœna peculatus propriè habeat locum in eo, qui subtraxit pecuniam ad suam administrationem non spectantem; sed si fundabat, delictū importare priuationem, dubium non habere suspensionem, & negabat propter hoc requiri conuictionem, vel probationem talem, quæ ad condemnandum sufficeret; sed dicebat non aliud requiri, nisi quod incipiat constare, & Iudicem in dignam, & approbatam suspitionem delicti venire: ita quòd vltra accusationē, seu imputationem delictorum constēt ex informatione aliqua, ex quibus de delicto, de quo inquisitus imputatur, reddatur vehementer suspectus, & incipiendo
14 ab hoc vltimo puncto, dicebatur, dupliciter considerari suspensionem, vel ab officio tantum ad finem inquirendi, & ex causis leuibus; Alteram verò etiam à beneficio, & hæc in causis grauioribus; sed omnes eas importare priuationem, & intelligi causas leues circa suspitionē, & inditia. de quo per glos. in Can. quia ea 3.q.2. & in Can. Presbyter si à plebe 2.q.5. particularis decis. Innoc. in cap. licet hely, de sim. Luc. de Pen. in d.l. Iudices C. de dignit. ab officio enim importabit suspendere à sola administratione; non autem ab emolumentis, à beneficio verò suspendere ab omnibus: quia grauitet suspectus, & dùm quis inquiritur
15 de delictis grauibus, duo fiunt iudicia, vnum summarium ad finem suspendendi durante inquisitione, & alterum plenarium ad finem condemnandi. In primo sufficit summatim probare suspicionem, & hanc per coniecturas, quod sufficit ad suspensionem. Alterum iudicium erit veritatis delicti, qua veritate probata, priuatur Officialis in perpetuum, & sic Doctor. teassumunt cōmuni ore, vt duo fiant iudicia; alterum suspitionis, & alrerum veritatis. Primum summarium fundatum per coniecturas, & alterum ordinarium fundarum in veritate probationum, est decisio solemnis Host. in d. cap. licet Hely, taliter distinguentis, quem sequitur Io. Andr. Anchar. Butr. Henr. Boic. & omnes, Archid. idem docet in canon. vobis 12. q. 2. vbi Gemin. & Bellam. & licet Abb. in d. cap. licet Hely, recitans opiniones, & dicta per glos. in cap. venerabili, de offic. deleg. dicat, quod propter varietatem iurium, & opinionum, si debeat, vel non debeat quis suspendi lite pendente, debeat hoc reponi Iudicis arbitrio secundum qualitates, & circumstanrias facti, quem ibi sequitur Soccin. Tamen vt dixit ibi Io. de Anan. cum sit hic modus procedendi communiter approbarus, videlicèt suspendendi Officialem durante inquisitione, non posse proptereà ab eo tuta conscientia recedi; prout hodie communiter practicatur secundum decis. 8. Præsid. de Franch. est decisio etiam solemnis Cappell. Tholos. 370. vbi bona additio, Io. Andr. & omnes in cap. 1. de accusat. in 6. latissimè Gramm. in cons. 10. Adeò quod non sit verùm, quòd requiratur plena probatio in iudicio suspensionis; sed sufficit suspitio tantùm: verùm maior, quàm illa, quę requiritur ad inquirendum, ita declarat solemnirer Innoc. in d. cap. licet Hely nu. 5. vbi Io. Andr. Anchar. & omnes, & præcipuè eleganter ibi Zabar. vers. oppono 11. & hoc est, quod voluit dicere Luc. de Pen. in d.l. Iudices, de dignit. vbi format quæst. An per solam inquisitionem quis suspendatur ab officio; & concludit, quòd non sufficiat accusatio; sed vltra, quòd sit suspectus, & subnectit hęc verba, videlicèt, quòd meritò sit suspectus: ita quòd sufficiat suspitio; sed non leuis, & idem per omnia tradit Paris dę syndic. in verb. accusatus, & secundum hoc intelligatur Innoc. in cap. accusatū, de sim. vbi tradidit, nō solùm in crimine simonię; sed in alijs etiam criminibus

quem

quem propter suspitionem remoueri ab administratione; & sic pariter intelligitur glos. in d. canon. quia ea 3. q. 2. vt ille probetur suspectus, qui moribus talis est, vt suspectus dici debeat, quam ibi notat, & sequitur Gemin. qui etiam tradit, illum dici dilapidatorem, qui fructus Ecclesiæ conuertit in malos vsus, etiam
16 proprios; Est benè verum, vt in hoc iudicio suspensionis sic summatio debeat audiri inquisitus, eiq; dari capita, ex quibus suspensio prætenditur, vt possit se summatim defendere, prout summariè de ea cognoscitur, postquàm Doctor. dicunt, quod sit iudicium, ita notabiliter Archid. in d. canon. vobis 12. q. 2. & sic vtrunque fuit decisum in hac causa, videlicet audiendum esse inquisitum, & dandam esse facultatem ad percunctandum capita, & scriptutas omnes publicas, quæ contra eum afferebantur, & sufficere pro articulo suspensionis qualem qualem probationem, & non requiri plenam, & secundum prædicta intelligendam esse decis. 8. Præs. de Franch. vt ipsemet se declarat ibi, dum dicit, quando his prætensis delictis probatis posset quis ab officio remoueri, & etiam ibi nu. 3. dùm ponit rationes, quare lite pendente procedatur ad suspensionem, & inter cæteras propter infamiam, ne occultetur probatio facienda circa veritatem delicti, & allegat Parid. de Put. qui dicit, sufficere Officialem esse meritò suspectum, & iura supra allegata circa conuictionem, & plenam probationem procedunt in iudicio ordinario, & plenario ad finem condemnandi Officialem pro veritate delicti.

17 Quò ad secundum punctum dicebat Fiscus, Officiales ex fraudibus detectis, & in officio commissis, quando sunt causæ graues, & delicta enormia, absque dubio priuandos esse officio ex reg. tex. in l. si aliquid C. de suscept. lib. 10. per quem sic ibi tradit Luc. de Pen. & Affli. in Constit. Regn. Officiales Reipu. & licet contra hunc Ministrum multa Fiscus prætenderet, ex quibus stantibus instructionibus eiusdem officij veniebat priuandus, quando illa in iudicio plenario veritatis plenè essent probata, vt sic ex suprà fundatis suspensio indubitabilis redderetur; tamen vltra prædicta dicebat, ex informatione iam capta, & ex publicis documentis liquidò constare, hunc Ministrum ex exactione Regiæ pecuniæ per eum facta tanquam Regium Dohanerium apparere remanere debitorem, & penes se retinuisse duc. 37000. & iam stetisse per annum carceratum, prout impræsentiarum reperitur, & adhuc eiusdem quantitatis remanet debitor, & quod peius, hoc ortum habuisse: quia in proprios vsus Regiam pecuniam conuertit, negotiando ex ea, cambia faciendo, mutuando, & in alios vsus conuertendo regiam pecuniam, quam paratam tenere debebat vsibus destinatis, & superiorum mandatis, dicebat casum esse decisum per iura particularia loquentia, tàm in Ministro mutuante pecuniam regiam, prout fecit iste, quàm in negotiante Ministro, & in proprios vsus con-
18 uertente: In mutuante enim est text. specificus in l. fin. C. de his, qui ex publ. collat. lib. 10. ibi, sciant Iudices, nihil sibi ex priuato rei canone, vel ex eo, quod ex eisdem titulis exegerint, ad necessitates alias transferre licere, nisi malint grauissima seueritate suam licentiam coerceri, vbi glos. dicit, quod erit pœna capitis iuxtà text. in l. fin. C. de his, qui ex publ. ration. quæ iura manifestè loquuntur de Ministro, seu Officiali, qui pecuniam fiscalem ad suam administrationem pertinentem mutuauit, fœneratus fuit, vel in proprios vsus conuertit, vt declarant ibi omnes Doct. hinc Bart. ibi notat, susceptum per Iudicem non posse in aliam vtilitatem transferri, vbi infert contra Conseruatores monetę, qui pecuniam Communis deputatam ad solutionem salariorum Doctorum conuertunt in alios vsus, & Io. de Plat. ibidem notat, vt id, quod ex priuato canone, vel eisdem titulis exigitur, ad alias necessitates transferre non liceat pœna grauissima contra facienti imminente, & in specie postea declarat, text. procedere

contra

contra Officiales exigentes regiam pecuniam, ibi, vel ab alijs Officialibus exigentibus, & Rebuff. ibidem notat, quod susceptores Canonis ad alias necessitates sine metu capitis transferre non possint, & Odoffred. in d. l. fin. C. de his, qui ex publ. rat. nu. 4. dicit, maius esse delictum Officialis conuertentis in proprios vsus, quàm mutuantis, & tamen indubitatum est, iura in mutuante loqui de Officiali mutuante Fisci pecuniam
19 ad suam administrationem spectantem. Hinc idem Odoffred. ibidem declarat differentiam inter tit. de his, qui ex publ. rat. & tit. de his, qui ex publ. collat. dicens titulum de his, qui ex publ. rat. loqui de aliquo priuato accipiente pecuniam mutuò, vel aurum publicis vsibus deputatum accipiente, dico ab aliquo Officiali deputato ad exigendum, vel custodiendum aurum publicum, vel pecuniam vsibus publicis deputatam: Titulum verò de his, qui ex publ. collat. loqui de istis Officialibus accipientibus, & in suam propriam vtilitatem conuertentibus, quod quia maius delictum est, quàm aliorum, ideò maior poena imponitur, & ista est veritas, hæc Odoffred. quod pariter declàrauit Iac. Cuiac. in d. tit. de his, qui ex publ. collat. & Io. de Plat. in d. l. fin. de his, qui ex publ. rat. loquens in mutuante, & sic in proprio Administratore dicit, quòd teneatur poena peculatus: quia publicam pecuniam conuertit in suam vtilitatem priuatam, quodq; etiam committat furtum: quia dum pecuniam regiam paratam tenere debet ad vsus destinatos, & ipse inuito Domino in alios, vel proprios vsus conuertit, hoc est propriè furtum, quod definitur contrectatio rei alienæ inuito Domino, & Rebuff. in d. l. fin. de his, qui ex publ. rat. in spetie loquens in Officiali, dicit puniri capitaliter per text. in d. l. fin. C. de his, qui ex publ. collat. qui tex. non est dubium, quòd loquatur de Officiali publicam pecuniam exigente:
20 Eo enim ipso, quod Officialis vtitur fiscali pecunia contra ordines, & absque permissu Principis, est in dolo præsumpto, sicut dicimus in Tutore, qui bona pupilli abstulit secundum Bald. in l. 2. ff. de tutel. & rationibus distrahend. Et eo ipso, quod sine Principis authoritate Officialis talia committit, dicitur fieri occultè, non palàm, & bona fide glos. quam Bart. not. in d. l. fin. C. de his, qui ex publ. rat. & est vanitas, quod dicitur de translatione dominij pecuniæ fiscalis in Ministrum, quasi sit obligatus ad tantundem, & sic ad restitutionem pecuniæ
21 in genere: nam si exigit, vt Regius Dohanerius, & nomine Regio, & ex obligatione sui officij, pecuniæ dominium Fisco acquisiuit, vt est casus in l. qui negotiationem in ptinc. & in l. Lutius §. Tutorem ff. de admin. tut. quem ad propositum allegat Bart. idem tradens in l. Titium §. altero eodem tit. & ita procedit text. secundum Bart. qui hoc declarat in l. post mortem §. fin. ff. quando ex fact. tut. quod consuluit Alciat. in suo cons.
22 33. tom. 2. lib. 5. Et propriè quod per publicum Officialem actio, & dominium quæratur alteri, cuius gerit officium, dum tractat de pertinentibus ad eius officium Bald. & Salyc. In auth. libellum C. de lit. contest. Paris de synd. qui alios cumulat in verb. Officialis nu. 9. cap. 1. pro quo legatur solemne cons. Ruin. 143. volum. 5. qui intantum dicit, & optimè fundat, dominium pecuniæ exactæ ad Fiscum pertinere, vt indubitanter tradat, Ministrum, qui pecunia vsus fuit, furti actione teneri; & ideò Dec. in alleg. cons. 6. nu. 2. fatetur, pecuniæ dominium non transferri in Administratorem, seu Officialem, & Exactorem, quando illam paratam tenere debet ad vsus Domini, & ad illius nutum soluere; & propterea non meretur allegari cons. Alciat. 12. aliàs 100. nam debet intelligi secundum allegata per Dec. in d. cons. 6. quem etiã ipse Alciat. pro se allegat, videlicet in eo, qui non tenebatur tenere pecuniam paratam ad vsum Domini, prout indubitanter tenetur Dohanerius, immò habet expressè in mandatis, nec obulum soluere absque speciali ordine Proregis; sed pecuniam omnem integram ad Regiam

giam Thesaurariam transmittere, vltra quod casus Alciat. longè distat à casu, de quo tractamus: loquitur.n.in argentarijs, seu nummularijs, quibus vt talibus datur pecunia exigenda, & propterea cum in eorum dominium pecunia transferatur, meritò non sunt in pœna, & sic respondet ad iura in titu. de his, qui ex publ.rat.& de his, qui ex publ.collat. ex quibus patet etiam responsum dictis per Menoch.in d.cent.6.caf.586.nu.24. qui loquitur in terminis Alciat.& respondet vt supra ad iura prædicta, & dum ibidem nu.7.tradit, quod is, cui à Principe cõmissa est pecuniæ exactio, illamq; demum post exactam, & in arca Principis repositam mutuò dederit sub fœnore, non puniatur alia pœna, quàm quadrupli ex regu. text. in l.1. C.de his, qui ex publ. rat. loquitur tantùm in accipiente pecuniam mutuò, & non in dante, & tex. in l.2.eo.tit. loquitur in auro, & in Ministro mutuanre ponit pœnam capitis, quę pœna est demum extensa per text. in d.l.fin. C.de his, qui ex publ. collat. quomodocunque Officialis regia pecunia vsus fuerit, siue sit aurum, siue argẽtum, & text. quem allegat in l.qui in contractibus C.de iur.fis.lib.10.nihil ad casum, non.n.loquitur in Ministro delinquente in suo officio vtente pecunia ad suam administrationem spectante, in quo est statuta certa pœna, vt suprà; sed in fraudibus in contractibus Fisci indifferenter à quocunque commissis, in quibus lex illa in casu illo pœnam quadrupli imposuit: vnde cum habeamus casus distinctos, & omnes decisos per suas particulares leges, non est ab vno casu ad alium arguendum, cum longa sit differentia, & diuersissima ratio de vno casu ad alium, vt infra dicetur; & hoc quotidiè practicamus in Bancis, & cum omnibus alijs, ad quos pecunia Arrendatorum, Dohaneriorum, vel aliorum Ministrorum pecuniariorum quomodolibet peruenerit: nam vt fiscalem pecuniam, quando illi debitores remanserint, recuperamus, & in Tutore dicit Bart. in d.§.altero, quod sit speciale, vt pecuniæ fiat debitor in genere, ne stet periculo pupilli, si fortè perdatur; & hoc quando est pecunia redacta ex venditione rei pupillaris per Tutorem suo nomine venditæ; sed si esset vendita nomine pupilli ab eo tanquàm tutore; non est dubium, quòd pupillo acquireretur secundum Bart. & consideratur etiam ibi commistio, & consumptio, quæ non habent locum in Dohanerio, qui deputat Regium Cascerium, qui tanquàm talis in Regia arca omnem pecuniam fiscalem reponit ibi conseruandam, vt demum ab ea in destinatos vsus, & in Regias neces-
23 sitates distribuatur, & notetur aurea decisio Odoffred.in d.l.fin.C.de his, qui ex publ.rat.reddentis rationem pœnæ rigidæ illorum iurium, quæ est pœna capitis, id est mortis, vt declarat Rebuff.ibi, & in spetie iura prædicta probant, dum ponunt pœnam deportationis illi, qui mutuò accepit, & pœnam capitis Ministro mutuanti, quod etiam tradidit Affl. in d.Constit.Officiales Reip. dicit enim Odoffr.quòd pœnæ rigidæ ratio sit: quia posset in breui puncto Princeps, & Respubl.si non haberet pecuniam paratam, damnum irrecuperabile substinere, vt esset, si indigeret pecunia pro stipẽdijs militum, & quia non inueniret pecuniam paratam, milites dimitterent custodiam Imperij, & hostes occuparent, & hæc est cõis opin.omnium Doct. qui etiam allegant text.in l.fin.C.de coll.fund.lib.11. ibi per omnes Prouincias patrimonialiũ fundorum ab ordinarijs Iudicibus canon exigatur, & quicquid exactum fuerit dirigatur; sciant verò memorati Iudices, nihil sibi ex priuatæ rei canone, vel ex eo, quod ex eisdem titulis contigerit ad necessitates alias transferendum, nisi maluerint grauissima feueritate eorum licentiam coerceri, vbi Ange.notat, quod
24 Thesaurarij, & conseruatores monetæ, qui pecuniam paratam habent ad vnum negotium, & expendunt in aliud, puniãtur, vt hic, & Luc.de Pen. dicit esse pœnam deportationis, & publicationis bonorum, allegans easdem iura in prædictis tit.de his, qui ex publ.rat. & de his, qui

ex publ.coll.dicens expressè esse pęnam pecularus in Officiali, vel alio Administratore fiscalem pecuniam in aliū vsum conuertente, vel apud se retinente, & Io. de Plat. ibi exponit pęna grauissima scilicet capitis, allegans eadem iura, & ibidem Iac. Rebuff. dicit, nota hanc legem contra Thesaurarios differentes tradere pecunias suæ receptæ, quibus hoc est mandatum per Superiorem, quandoq; causa proprij commodi, item cum hic text. in fin. dicat, grauissima seueritate, potest intelligi de pœna deportationis, & confiscationis bonorum, vt notatur supra de Nauicularijs l. qui fiscales, & l. fin. & pro hoc supra C. de his, qui ex publ.coll. hæc Rebuff.

Et ex his cum habeamus iura aperta, & Doct.cões decisiones, quæ loquuntur in spetie in Ministro mutuante pecuniā, vel in proprios vsus conuertente pecuniam ad suum officium, & administra-
25 tionem spectantem; Dicebat Fiscus, vel iura digestorum, quæ tractant materiam peculatus, & de residuis esse correcta per iura modernissima Codicis, quod tradit Cuiac. in parat. ad Cod. tit. de cri. pecu. aut verò non loqui in Officialibus, cum de eis non faciant mentionem; sed genericè loquantur, contra quos Officiales sunt expressa iura Codicis, pro quo
26 ponderetur text. in l. vnica C. de crim. pecul. loquens in Iudice: Dixit. n. text. Iudices, qui tpe administrationis publicas pecunias subtraxerūt, lege Iul. pecul. obnoxij sunt, & capitali animaduersioni eos subdi iubemus. In Iudice, seu Officiali delictum est grauius, & rursus text. põderat tempus administrationis, ergo de pecunia, quam administrabat, aliàs non deseruiebat ponderare tempus administrationis, & si punit eum pœna capitis, non tantum pœna peculatus, ea ratione; quia maius delictum consideratur in ipso: igitur quantò magis pecunia ad suā administrationem spectante vsus fuit, tātò magis erit in eo delictum grauius, & licet gl. ibi contrarium tenuerit, confun-
27 ditur eius dictum ex text. in §. item lex iul. instit. de publ. iud. qui text. oĩa decidit, & declarat, cuius infrascripta sunt verba. Item lex iul. pecul. eos punit, qui publicam pecuniam, vel rem sacram, vel religiosam furati fuerint; sed si quidē ipsi Iudices tēpore administrationis publicas pecunias subtraxerint, capitali aīaduersione puniūtur: alij verò, qui in hanc legē inciderint, pęnæ deportationis subiugentur; & sic text. primo loco declarat, qui incidant in pœnam peculatus indifferēter, & demùm declarat, quæ sit peculatus pœna, & per dictionem aduersatiuam ponit casum in iudicibus, & non contentatur loqui simpliciter de Iudicibus; sed vlteriùs transit, declarando, qui tempore administrationis pecunias publicas subtraxerint, & sic de pecunia ad ipsorum administrationem spectante, aliàs verba essent superflua, & non dixit puniri pœna peculatus; sed capitali animaduersione, & demum dicit; alij verò, qui in hanc legem inciderint, pœnæ deportationis subiugentur; ex quibus verbis videtur reddi intellectus irrefragabilis, & ita per hæc tradit Azo. in summ. C. de crim. pecul. Rebuff. in d. l. fin. C. de his, qui ex publ. rat. Decian. tom. 2. lib. 8. cap. 30. num. 6. & 7. idem Cuiac. in parat. ad Codic. tit. de crim. pecul. & Menoch. vbi supra num. 6. quod pariter declarat text. in d. Regn. Constitut. incip. Officiales Reipublicæ, vel Iudices, qui tempore administrationis publicas subtraxerint pecunias, obnoxij sint crimini peculatus, capite puniantur, nisi eis regia pietate indulgeatur, & ibi glos. intelligit de pęna capit. quicquid dixerit ibi Affl. qui posteà dixit, quòd si de pecunia Regij Fisci Officiales facerent mutuum in quibusuis personis debent decapitari, & ille, qui recipit, deportari per text. in d. l. fin. de his, qui ex publ. rat. & in l. fin. ff. de his, qui ex publ. collat. Ergo quantò magis, si non solùm mutuat; sed suis commodis applicat, & text. in d. l. fin. si ex publ. collat. loquitur, quando in suos vsus conuertit, & dùm in casu isto dicit, quod puniantur Officiales extraordinariè non fundat, & iura, quæ allegat, non probant. In qua Regni

Const.Marin.de Catamanico tenuit cũdem intellectum,vt indifferenter de iure cõi pęna peculatus sit deportationis;sed in Officiali pœna capitis, per text..in d.
28 §.item lex iulia ; & quod dicitur in Iudicibus, idem est in omnibus alijs Officialibus ; ita glos.part.in l.fin.C.de his, qui ex publ. collat. & probat text.in d. Constit. dum dicit, Officiales Reipublicæ,vel Iudices &c.

Aut verò dicere debemus iura digestorum procedere in his, qui expressè in se recipiunt periculum pecuniæ fiscalis, & expressè ipsorum periculo sit tradita: ita quod obligatio sit ad restitutionem tantæ quantitatis pecuniæ, quantam receperunt; iura verò Codicis procedere, quando de hoc nihil apparet actum,decisio est particularis Io.Fabr.in d.§.item
29 lex Iulia,qui in spetie allegando omnia iura supra adducta, concludit, quòd,qñ Minister pecuniam fiscalem animo negotiandi ad sui commodum intercepit, teneatur pęnis statutis in dictis tit.de his, qui ex publ. rat. & de his, qui ex publ. collat. & infert ad Perceptores Regios (quorum onus est exigere publicam pecuniam,& soluere ad vsus destinatos,vel ad Regiã Thesaurariã transmittere) qui si in proprios vsus illam conuerterint, concludit inquàm contra eos habere locum pœnas prædictarum legum,& pęnam peculatus,nisi in se receperint periculum pecuniæ,& sic expressè sit eorum periculo tradita,quę decisio videtur pũctualis ad casum, siquidem Dohanerius, nec ad talia se obligauit, nec cum tali conditione pecuniam recepit;sed simpliciter, vti Dohanerius conseruandam in Regia Arca, & asportandam in Regiam Thesaurariam, & interim ab arca Regia non amouendam, nisi ex expresso Regis ordine.

Aut tandem,& fortè clariùs dicere volumus, crimen peculatus procedere respectu eius,qui publicam pecuniã non ad suam administrationem spectantem surripuit, & hoc crimen maius cõsideratur in Iudice in administratione sistente, & propterea per legem Cod.maior pęna est apposita, crimen verò legis Iuliæ de resid. secundum iura, & verba propria consideratur in Ministro,qui publicam pecuniam ad suam administrationẽ spectantem, & ad certos vsus destinatã penes se retinuit,ita ꝙ resedit cum eo pon-
30 derando text.in l.2.ff.ad l.iul.pecul.Ibi, lege iulia de resid.tenetur,qui publicam pecuniam delegatam in vsum aliquem retinuit,neque in eum vsum cõsumpsit, & in l.sacrilegi §. eum quoque eod. tit. ibi eum quoque, qui pecuniam publicã in vsus aliquos retinuerit, vbi gl.in ver. aliquos dicit,subaudi destinatam,& in l. 4. §.sed & qui pecuniam, ibi; sed & qui pecuniam publicam in vsum aliquem acceptam retinuerit,& melius in §.antecedenti,ibi, l.iul. de resid. tenetur is,apud quem ex locatione,emptione, alimentaria ratione ex pecunia,quam acceperit, aliaue qua ex causa publica pecunia resedit, quę iura sic intelligunt cõmuniter Scrib.vt per Franc.Oth. de verbis iuris, in ver.resid.pecuniæ, Duar.in tit.ff.ad l. iul.pecul.c.4. vbi in spetie declarat residui pęnam esse in eo,penes quẽ pecunia fiscalis resedit, & non soluit in vsum destinatum,idem Pet.Greg. lib.33.syntag. iur. vniu.c.20.nu.2.quærens in quo consistat crimen de resid. & ĩndet in pecunijs non expensis retentis, idem Io.Bolcutt.in d.§.item lex iulia, dicens, ꝙ crimen residuorum sit retentio pecunię publicæ,quæ apud aliquẽ in administratione resedit in publicum non relata, & idẽ ante eum per ead.verb.Cuiac.in eo. tit.ff.sed qñ non solum adest in Ministro retentio;sed cõsumptio in proprios vsus, vel in alios non destinatos; ita ꝙ contra Fisci voluntatẽ,contra ordines,& contra instructiones in maximum Fisci damnum pecunia fiscali vsus sit, tunc non stamus amplius, nec in crim.pecul.nec in crim. residuor.sed in furto,& delicto; taliter ꝙ in eo habemus iura particularia, & nouissima Cod.per quę pęna capitis est imposita,vt in d.l.fin.C.de his,qui ex pub. coll.& in l.fin.C.de his,qui ex publ.rat. de quibus supra,& hic est verus, & germanus intellectus, ob ꝙ non merentur

allegari iura ff.in casu,de quo agimus.

Circa abolitionem harum pœnarum
31 per Capi.Reg.vulgaris famæ proloquiũ non videtur insistendum; siquidẽ Capit. illud expressum est,qñ ciuiliter,& ad pęnam pecuniariam vult procedi contra Ministrum,& ita pluries decisum, & suã hanc interpretationẽ recepit Capit.prædictum,de quo inf.in decis.16. quod nõ benè intellexit Affl.in prædicta Constit. Officiales Reip. imò adest Capi.Reg.incip.ad hoc volẽtes,per quod hoc determinatur, dum ponens pœnam nonupli, & vltra dicit pręter corporales pęnas eis pro nostro arbitrio infligendas,nec quid cõe in hoc ritus Reg. Cam. nec Capit. prædictum:nam hic non tractatur de nõ positis,occultatis,& subtractis; sed depositis,sed demum mutuatis,vel in proprium beneficium conuersis,in quo sunt prædictæ iurium dispositiones particulares, quæ ex vsu, & mutuatione pecuniæ fiscalis Regios Ministros condemnant, non vt reliquatores,quod nomen nõ cadit in Regijs Ministris; sed vt malos Ministros,qui malè se gesserunt,& contra Regias ordinationes regia pecunia vsi fuerunt, incidendo in pœnas à legibus statutas alterando pęnam legis iuliæ de resid.per l.ff.positam,vel intelligendo,vt sup.quando eorum periculo expresè administrauerunt secundum Io. Fabr. & in prædicta decis.sup.alleg.quæ fuit facta in causa Marchionis Padulæ pariter Dohanerij, fundatum est, Dohanerium esse Iudicem, habere ciuilem,& criminalem iurisdictionem,merum, mixtumq; imperium,& cum eo regalis pecunię exactionem,& propterea omnia disposita in Iudicibus militare in ipso.

32 Ex quibus patet non mereri allegari iura de quadruplo loquentia:nã loquuntur, qñ ciuiliter agitur condictione ex illis legibus ad pęnas per illas statutas; secùs si criminaliter,vt per gl.& Odoffr. in d.l.1. si ex publ.rat. & rursus non loquuntur in Officialib.maioribus,ad quorum onus spectat cõseruatio, & custodia pecuniæ fiscalis, in quibus est expressa pęna capitis,vt declarat Odoffr. in l.fin. eo.tit.per illum text.quod meliùs declaratur in d.l.fin. C.si ex publ.coll.lib.10.

33 nec quid refert,q̃ officium sit emptum: nam etsi Aym.in alleg. cons.6. dicat, q̃ ex mala administratione cogatur vendere,non autem priuetur officio, sicut in habente iurisdictionem, & malè tractare vassallos, illum intelligo in re non scandalosa,non in tantã perniciem Regij Fisci,non in tàm mala, & pessima administratione; sed in simplici Ministro infesto malè subditos tractante, & officiũ malè administrante, prout fuit in causa Marchionis Padulæ; sed in casu,de quo agimus; in quo inter cætera iste cæpit duc. 37000. Reg.Cur. dissipauit,in proprios vsus cõuertit,negotiatus fuit, fecit cambia,quid refert,q̃ emerit officium? Nõne
34 propterea erit officium cũ omnibus suis conditionibus,& qualitatibus subiectum periculo malæ administrationis secundũ suam propriam naturam, quæ tantùm impropriatur in eo,si de sui natura gratis concedi debebat;sed in alijs remanebit in suo proprio esse, & imputet sibi, qui officium talibus periculis subiectum emit,pro quo est punctualis decis. Isern.
35 in cap.1.§.sed nec est alia iustior n.35. quæ sit prim.caus.benef. amitt. vbi etsi conueniatur contra naturam feudi, vt omni anno seruitium pro eo præstetur, nõ per hoc non erit feudum in omnibus alijs,&propriam feudi naturam habebit præterquam in expressis, & iisdem modis illud perditur, & idem dicit in cap. 1.nu.2.de capit.Corrad. quæ latius explicauit,& tradidit idem Isern.in cap.1. de feud.non haben.propr.feud.nat.vt etsi illa sit alterata in aliquibus, vt in terminis illius text. Tamen in reliquis remanebit in sua propria natura, & essentia, & propterea eisdem culpis amittitur,sicut cætera omnia propria, & naturalia feuda,& in officio empto,vt in re-
36 liquis omnibus retineat suam propriam naturam est punctualis decis.Frecc.in 2. lib.subfeud. q.57.

Nec est verum, quod ipse Aym. dixit ad fundandum hoc, quod feudum emptum non sit propriè feudum, & quod

quod propterea non perdatur, vt aliàs amitti solent alia feuda, vera enim, & communis opinio est in contrarium, cum alteretur tantùm natura in eo: quia non cōceditur gratuitò; sed in omnibus alijs remanet feudum emptum in sua propria
37 natura: nam etsi non gratuitò concedatur, beneficium tamen erit, dicit text. in l. Titius puerum ff. de obseq. pat. prǣst. & propterea feudum emptum erit propriè feudum, & eisdem culpis amittitur, quibus cætera feuda amittuntur, ad tex. in cap. 1. §. notandum in fin. in 1. rubr. in cap. 1. de nat. feud. in cap. 1. de benef. fra tr. & vtrobique Isern. noster, vbi Modern. Add. cumulant decisiones: quia etsi alteretur natura in eo, quod non conceditur gratuitò: tamen in omnibus non alteratis remanebunt in ipsorum natura, ad text. in cap. 1. de feu. non hab. propr. nat. feud. vbi magistraliter Andr. declarat, & propterea eisdem culpis amittetur, latè Curt. qui decisiones cumulat 1. par. 6. q. nu. 28. Thom. de Marin. in suo oper. feud. in tit. de feud. non hab. propr. nat. feud. nu. 7. vers. & nota, ea ratione: quia non alteratur natura nisi in expressis iuxta etiam latè cumulata per Moder. Adden. ad decis. Afflict. 112. & hæc est communis contra Aym. vt per doctissimum Ludo. Schrad. in tract. feud. 1. tom. in 2. par. 9. par. princip. sect. 6. 10. q. quæ non in-
38 digent disputatione in officijs, quæ de sui natura hodie sunt effecta vendibilia, vt propriè est hoc officium Dohanerij, & qui emit, scit officium emere, habet suas instructiones, leges, naturam, & conditiones, & quibus periculis remanet subiectum, & quibus culpis obnoxium; & ita quotidiè practicamus, dùm pluries priuati fuerunt innumeri Officiales, qui officia titulo oneroso possederunt, & non est leuis considerationis, quod Præses de Franch. ad propositum tradit in sua decis. 457. quod officia concedantur, licet empta, cum clausula: dùm in eo quis benè se gesserit, quasi concessa cum pacto addictionis in diem, vel legis Commissoriæ, vt censeantur ablata, & eis priuati Officiales in casu malæ gestionis, doli, seu fraudis, aut alterius malæ administrationis.

His latè discussis in pleno Collaterali Consilio interuenientibus sex Regentibus, & Dominò Locumtenente Regiæ Cameræ Ioanne Alonso Suarez celeberrimo viro, omnium virtutum genere prędito, & nunquam satis laudato, cum sex Præsidentibus eiusdem Tribunalis, fuit decisum prædictum Dohanerium officio esse suspendendum, ipsiusq; administrationem cum salario, & emolumentis esse incommendandam personæ meliùs Illustrissimo Proregi visæ, & sic decretum fuit publicatum.

SVMMARIVM.

1 *In materia præcedentiæ duplex ordo consideratur, scilicet prioritas temporis, & maioritas dignitatis, qui posterior ordo præfertur primo.*

2 *Prioritas temporis attenditur inter habentes æqualem dignitatem.*

3 *In materia præcedentiæ attenditur consuetudo.*

4 *Habentes vnum ex septem officijs præcedunt omnes Titulatos, & ita decisum.*

5 *Titulati præcedunt Regentes Regiā Cancellariam, & Regentes alios titulo non decoratos ratione maioris dignitates.*

6 *Consiliarius priuatam causam defendens sedet loco suo: quia dignitas est inseparabilis.*

7 *Glos. in cap à collatione de appellationibus in sexto declaratur, quæ vult, vt Episcopus in aliena Dioecesi licèt sedeat in Capitulo, vt Canonicus; tamen propter dignitatem inseparabilem præcedet omnes post Præsidentem in Capitulo.*

8 *Habentes vnum ex septem officijs praecedunt Decuriones Ciuitatis, qui praecedunt omnes Titulatos.*
9 *Qui habet vnum ex septem officijs appellatur Consiliarius Collateralis, & inter habentes eandem dignitatem, vnusquisque praecedit secundum dignitatem, et praerogatiuam officij, & non antiquitatis temporis.*
10 *Consuetudo est, quòd Titulati de Collaterali Cons. praecedãt secũdum antiquitatem temporis, non autem maioritatem dignitatis.*
11 *Consuetudo contractus non extenditur extra casum, in quo illa inducta est, sicut assensus, qui non extenduntur, nec de casu ad casum; de tempore ad tempus, de re ad rem, nec de persona ad personam.*
12 *Honores, & priuilegia dignitatum sunt seruanda etiam in Concistorio Principis.*
13 *Decisio D. Frecc. punctualis ponderatur ad decisionem causae.*
14 *Text. in l. 1. C. de Consul. lib. 12. declaratur.*
15 *Decisio aliàs facta inter Locumtenentem Regiae Camerae, & Presidem Sacri Consilij, vt etsi iste fuerit factus de Collaterali Consilio post Locumtenentem Regiae Camerae tamen praecedat ratione maioris dignitatis.*
16 *Vna, & eadem res non debet diuerso iure censeri.*
17 *Miles in negotijs militaribus praecedit Doctorem, & è contra Doctor in doctoralibus.*

ARGVMENTVM.

Habentes vnum ex septem officijs quomodo inter ipsos praecedant in Collaterali, attendendo maiorem dignitatem, & non temporis prioritatem, & quid de Titulatis.

DECISIO VIII.

IN hoc puncto praecedentiae in Collaterali Consilio vertente inter Principem Cõchae, & Don Caesarem de Auolos omnes assumptos, & creatos de praedicto Consilio, & omnes habentes vnum ex septem officijs Regni, praesupponitur, Don Caesarem titulo, & possessione anteriorem; Principem verò posteriorem in tempore; sed dignitate potiorem; quia non dubitatur, officium Admiratus esse maioris authoritatis, ac dignitatis, ac praecedere in omnibus officium Cancellarij.

In hoc igitur puncto si attendamus temporis ordinem, Don Caesar obtinebit: quia anterior, si denique dignitatis,
1 obtinebit Princeps cum indubitata, & communis fit iurium, & Doctorum conclusio in hac materia duplicem ordinem considerari, videlicet prioritatis temporis, & maioritatis dignitatis, qui ordo secundus praefertur primo, & praeualet; ita quòd constitutus in maiori dignitate, etiam quòd fuerit tempore posterior, primo praeferatur; est casus in l. 1. C. de Consul. lib. 12. in cap. statuimus extra de maior. & obed. per quae iura sic tradidit Luc. de Pen. in rubr. C. vt dig. ord. seru. lib. 12. Io. de Plat. in d. l. 1. de Consul. vbi latè Rebuff. latissimè Cassan. in cathal. glor. mund. par. 1. consid. 78. Immò intantum est verum, vt maior in ordine praeferatur antiquiori in tempore, vt dixerint Innoc. Abb. & communiter Scribent. decretalem illam in d. cap. statuimus venire ad tollendam consuetudinem aliàs inductam, vt praecederet prior in tempore ordinatus alteri posteriori in maiori dignitate, seu ordine con-

constituto, vt sic inter habentes æquales
2 dignitates minores, & maiores attendatur prioritas temporis, vt in casu text. in d.l. 1. de Consul. nam omnes ibi habebant dignitatem Consulatus, & Patriciatus, & in terminis illius text. loquitur Ioan. de Plat. sed in habentibus dignitates maiores, & non æquales procedat distinctio, de qua supra, & hoc est, quod dicit notab. glos. in canon. placuit in ver. præponimus 16. distin. quod illi, qui sunt maioris dignitatis, præferri debeant, licet in tempore posteriores, & glos. in canon. Episcopos 17. distin. dicit inter Episcopos præferri ordinatos tempore anteriores secundum illum text. nisi inter ipsos sit aliquis maioris dignitatis, vbi Gemin. notabiliter distinguendo firmat, vt semper præferatur, qui vel antecedit alium dignitate, vel ordine, etsi sint æqualis dignitatis, vel ordinis, tunc etsi dignitates non sint differentes quò ad nomen; tamensi vel propter loci nobilitatem, vel præeminentiam dignitas eiusdem nominis censeretur maior, tunc ille præferatur nulla habita consideratione temporis.

Quæ decisiones omnes sunt punctuales in casu, de quo agimus, si consuetu-
3 do non adsit contraria, quę præcipuè est attendenda in hac materia secundum Gemin. vbi suprà, docet text. in l. 1. ff. de alb. scrib. in cap. cum olim de consuetud.

Et licet multa possint hinc inde adduci, de quibus per Loffr. in cap. omnes, si de feu. def. mil. per Frecc. in lib. 1. in quæst. precedentiæ inter Principem Salerni, & Comitem Castri magnum Cancellarium; tamen secundum prædicta fuit decisum, & hoc iure vtimur, vt septē
4 officia in omnibus præcedant tanquam dignitas infixa, & inseparabilis non considerato tempore, vel loco, & ideò in parlamentis decisum fuit, præcedere Comitem Castri, prout omnes de septē officijs hodiè antecedunt quoscunque Principes tempore, & titulo anteriores, & maiores, licet non interueniant, vti Officiales; sed vti Barones: quia consideratur dignitas officij, & officiū est, quod præcedit mediante persona, in qua reperitur collatum, sicut dicimus de feudo homine muto, dum se reintegrat, & repræsentatur à vassallo possidente tanquā illius pica, & organo dicit glos. in Const. Reg. consuetudinem prauam, & sic fuit decisum pariter contra Loffr. dum Præ-
5 lati fuerunt Titulati Regentibus etiam tempore anterioribus considerata maiori dignitate, & Regentes priuatis eadem considerata ratione, & est propria illa decisio facta bis per Collaterale Consi-
6 lium relata per Vinc. de Franch. in sua decis. 138. vt Consiliarius defendens priuatam causam sedeat suo loco: quia dignitas est inseparabilis, etiam quod non interueniat in Consilio tunc tanquam
7 Consiliarius; sed tanquam Aduocatus ex glos. in cap. à collatione de appell. in 6. rectè intellecta, prout eam declarauit Abb. in cap. postulasti, de concess. præb. Felyn. in rubr. de maior. & obed. ante nu. 5. Boer. de auth. mag. Cons. ante nu. 10. idem decidit, vt si Episcopus in aliena Diœcesi sedeat in Capitulo, vt canonicus, tamen propter præexcellentiam dignitatis inseparabilis sedebit, vt primus omnium post Præsidentem in Capitulo, sicut in studio scholarium sedebit Episcopus primus post Rectorem, & hoc fuit decisum, & obseruatum in Sac. Cōs. dum Episcopus Bisiniani, & Consiliarius præcessit omnes alios Consiliarios tempore anteriores, & sedit immediatè post Præsidem, vt refert Franch. in addit. in
8 d. decis. 138. & propterea decisum etiam reperitur, vt septem officia præcedant etiam Ciuitatem, seu eius Decuriones, qui alias præcedunt omnes Titulatos, vt per D. de Franch. in sua decis. 548.

Ex his stat firma conclusio, quod si consuetudo non adsit in contrarium, de iure debeat Princeps maiorem dignitatem habens, seu officium maioris dignitatis præcedere Don Cæsarem: nam qua ratione præcedit Titulatos omnes tempore anteriores: quia Officialis de septē officijs, & sic consideratur qualitas officij, quæ facit præcedere, eadem inquam qualitas, quæ consideratur, attenditur, &

se præfert in illo casu,facit,vt secundum suam propriam naturam se præferat in hoc alio: nam quod non mutatur, stare non prohibetur,dixit lex.

9 Etsi isti Domini de septem officijs iā appellantur Collaterales Consilij,& verè sunt tales habitu, & vt tales omnes præcedunt, & inter ipsos habet locum prærogatiua dignitatis officij, & non antiquitatis temporis, & sic inter se ipsos præcedunt, dum posteà ex Regis cōcessione habent actum,& exercitium officij, & sic vnitur cum habitu, quæ nam ratio adduci potest, quòd debeant mutare statum,possessionem,& naturam officij: igitur si hoc est iuris, oportet demonstrare contrariam consuetudinem,& obseruantiam,est text.ad literam in l.2. vers. & inter administratores C. vt dignit.ord. seru. per quem text. sic tradidit Cassan.cathal.glor.mund. 10.par.vt si aliquis habuerit dignitatem sine administratione, si administrationem consequatur,præferatur illi,qui medio tempore dignitatem cum administratione consequutus fuit, congerit decisiones Lanar.in cons.72.& hæc est ratio secundum eum, quòd Titulati huius Regni præferanrur licet posteriores in Collaterali Consilio alijs non Titulatis de eodē Consilio antiquioribus:quia vt Titulati erant iam Regij Consiliarij; sed non habebant administrationem.

10 Hęc consuetudo inter istos Dominos non potest demonstrari:quia ex aduerso non datur casus, & dum allegatur consuetudo inter titulos habentes, vt inter ipsos non attendatur titulus; sed prioritas temporis,quod decisum refert Frecc. inter Ducem Mōtis Leonis,& Marchionem Vici in 1.lib.de off.mag.Iust. dico, ex hoc non inferri,quod illa consuetudo extendatur ad hunc alium casum diuersum inter diuersum genus personarum contra iuris dispositionem, & hallucinatur pars D. Cæsaris, dum præsupponit, consuetudinem illam respectu septem officiorum non esse contra ius,vt est demonstratum ex præallegatis: immò si Marin.& Moder.dixerunt, hoc inter Titulatos esse ex consuetudine sic inter eos obseruata: ergo in contrarium erat ius commune: quia attendi debebat ordo maioris dignitatis, & dum consuetudo

11 est contra ius,non præter,vel secundum ius,nemo dubitauit non extendi extra casum, in quo illa inducta est secundum communes regulas,& decisiones Docto. Est enim stricti iuris, & propterea non fit extentio de personis ad personas, de personis ad officia,nec de casu ad casū, maximè stante rationis diuersitate: siquidem officia sunt Regis, & non possunt illis præiudicare illa tenentes, quorum sunt tantùm Administratores vita durante, quod non est in titulis: sicut pariter dicimus in assensibus,qui propter Regis interesse non extenduntur de casu ad casum, de tempore ad tempus, de re ad rem, nec de persona ad personam secundum Andr. cæterosq; Scrib. in cap. imperialem, de prohib. feud. alien. per Frid.Consuetudo igitur prædicta procedit in casu suo,in hoc verò viget ius cōmune, quod facit præferri ordinem dignitatis, & benè dixit Io.de Plat.in l.1.

12 C.de silen.in fin. lib.12. quòd honores, & priuilegia dignitatum,quæ alicui dātur, sint ei seruanda tàm in Concistorio Principis,quàm extrà.

Sed ne dicatur non habere decisionē in terminis,legatur quæso Frecc.in loco

13 præalleg. dum ponit differentiam habitam inter Principem Salerni, & Comitem Castri, decisam pro Comite, ponit enim infrascripta verba.

In Collaterali Consilio, & in cæteris sessionibus,qui obtinet vnum ex septem officijs Regni, suo inter eosdem ordine quoscunque alios præcedit, & ex institut.Cath.Regis æter.mem. vt audio,Titulati Domini,qui in eodem Collaterali Consilio admittuntur,Dominos Regentes Regiam Cācellariam priùs receptos præcedunt.

Ex his verbis tria colliguntur.

Primum, quod septem officia præcedant omnes in Collaterali Consilio, & extra.

Secundum,quòd Titulati etiam tempore

pore posteriores præcedant Regentes.

Tertium, quod inter ipsos de septem officijs obseruetur ordo præcedentiæ, vt aliàs inter ipsos præcedere solent, vt ex illis verbis, suo inter eosdem ordine.

Ex his Frecc. ponit casum pro indubitabili,& habet hoc solidum fundamẽtum: nam si præcedunt Titulatos ratione officiorum, ergo est considerata maioritas dignitatis,ipsiusq; qualitas,vnde si vnusquisque ipsorum præcedit ratione proprij officij repræsentando illud, sequitur,quod erit cum omnibus suis qualitatibus, & prærogatiuis, & sic prout quisque erit inter eos maior,vel minor, quod dixit Frecc. vnico verbo, ibi suo inter eosdem ordine, & est decisio fun-
14 data in d.text.l.1.de Consul.Ibi enim primus Consul præcedebat secundo loco electum: sic hic Princeps præcedebat Don Cæsarem tanquam in officio maioris dignitatis,& præeminentiæ,Don Cęsar est de nouo creatus de Collaterali Consilio in actu,& cæpit possessionem; nouiter Princeps est pariter creatus de eodem Consilio, sicut ibi in casu illius text. creatus Consul,& Patritius præcedit Consulem tantùm etiam antiquiorẽ; sed antiquior creatus posteà Patritius ratione primæ præcedentiæ præcedet hunc secundum Consulem,& patritium: sic à fortiori Princeps habens maioritatem dignitatis, cum qua per prius Don Cæsarem præcedebat; immò dicit Princeps, quod nunquam Don Cæsar præcessit:quia ipse adhuc non erat de Consilio, & nunc accidit casus, & nunc est decidendus;sed dico plus,quod sicut ibi dignitas patritiatus etiam posterior pręcedere faciebat Consulem tempore anteriorem: quia erat maior dignitas; sic hic D. Cæsar semper fuit posterior Principe in officio: quia Admiratus est dignior, dum ipse posteà fuit effectus de Consilio,nihil hoc ad Principem,qui nõ erat de Consilio, dum posteà Princeps ex Regis priuilegio est de Consilio effectus,quare secundum reg. eiusdem text. à fortiori non debet etiam in Consilio conseruari in eadem præcedentia ex dignitate maiori,& inseparabili, quam secum trahit.

Habemus non solùm authoritatem Doctoris celeberrimi; sed etiam consuetudinem, & casum decisum inter Præsi-
15 dem Sac.Cons. Alonsum Santillanum, & Locumtenentem Reg.Cameræ Andr. Pons. de Leon. oẽs de Collaterali creatos; sed primo loco Locumtenentem; verùm quia officium Præsidis erat dignius,& præcedebat officium Locumtenentis, fuit prelatus in Collaterali Præses Locumtenenti, licet esset tempore anterior attenta regula maioritatis dignitatis, & non temporis antiquitatis, non obstante consuetudine titulorum, quæ extra casum suum non est attendenda.

Inter Regentes attenditur antiquitas temporis, & sic inter priuatos, & est ratio: quia omnes sunt æqualis dignitatis, inter titulos tantum adest consuetudo exorbitans, ergo non extendenda.

In eodem Consilio interueniunt isti de septem officijs præcedendo omnibus; quia habent vnum de septem officijs, & sic attendendo dignitatem maiorem, & non antiquitatem temporis,& vt tales, & semper digniores præcedunt: quomodo igitur vno,& eodem tempore,in vno, & eodem Consilio eædem personæ præcedunt ratione dignitatis, & non attenditur prioritas temporis, & eodem instanti eædem personæ nolunt attendere dignitatem;sed antiquitatem,vna & ea-
16 dem res ex iuris regula non debet diuerso iure censeri, ad text. in l.eum, qui ædes ff. de vsucap. si actus essent diuersi,consilia diuersa,negotia diuersa,& diuersis temporibus posset procedere, quòd in vno loco, in vno genere negotiorum præferretur vnus hodie, & alter alia die in alio Consilio, & in alijs ne-
17 gotijs; sicut dicimus de Doctore,& milite,vt in negotijs militaribus miles pręcedat,& in doctoralibus Doctor, de quo per Alex.in l.centurio ff.de vulg.& pup. cum sequ. Sic in Episcopo extrà suam Diœcesim,& in alio capitulo, sic in studio,& in quolibet alio Collegio; sed in vno,

vno,& eodem Consilio,in vno,& eodem genere negotiorum hoc esset monstruosum, incompatibile, & aduersantur omnes iuris regulæ.

Et ex hoc patet,quòd casus decisi sint in terminis fortioribus, videlicèt in parlamentis, & sic in diuerso genere negotiorum, in diuerso Collegio, in quo dignitas non facit ad Collegium, nec requiritur ad actum, nec ad illum ordinatur,quod ponderauit Loffr. latè Purpur. in l. 1.nu.196. ff.de offic.eius,Felyn.in cap. ex literis 1.col. de probat. Sed hic dignitas ordinatur ad Consilium:quia vt tales præcedunt, ingrediũtur,vt tales præcedendo, sumus in eodem Consilio, & in eodem negotiorum genere: igitur cessant omnes disputationes,& casus decisi ratione annexæ, & inseparabilis dignitatis sunt casus fortiores.

Sed si isti, vti habentes vnum ex septem officijs sunt de Consilio habitu, vt dixi, & nunc officio datur actus, & administratio,& non officium datur administrationi,quæ exercent,sunt de spectãtibus ad statum ex natura officiorum; igitur si Admiratus præcessit, quare hodie non debet præcedere, erat Consiliarius:quia Admiratus,præcedebat Don Cæsarem Consiliarium: quia dignitate maior,datur vtique administratio, quæ deerat officio,officium non mutatur, vt tales ingrediuntur Consilium; igitur cum sua natura,cum sua præeminentia quilibet suo loco, vt notanter dixit sapientissimus Frecc.vnico verbo.

Et durus est sermo,quòd isti habentes vnum ex septem officijs coram Rege, dùm stant ad eius latus, & in omnibus alijs sessionibus, & congregationibus præcedant, eorum ordine præcedentiæ seruato, habita ratione maioritatis dignitatis,non autem antiquitatis;& quòd nunc dicamus, quòd in Collaterali dignior superetur à minus digno, & ordo dignitatis superetur ab ordine antiquitatis, & qui distinxerunt septem officia, & ordinauerunt ipsorum differentias, non fecerunt hoc casu;sed maxima cum ratione respiciendo qualitatem administrationis negotiorum,& alia;ergo quænam ratio potest suadere, vt omnibus his reiectis, minus dignus, minoris prærogatiuæ, & præeminentiæ præferatur, attendendo semper, quòd officia sint in consideratione, ipsa præcedant, & isti sunt tantùm vsuarij, & Administratores vita durante,qui non potuerunt,nec possunt præiuditium perpetuum officijs generare, cũ ius illorum cum ipsorum vita extinguatur, quod non est in Titulatis, qui pro hæredibus,& successoribus Status,& titulos habent,& possident.

Et sic causa relata in Collaterali Cõsilio iudicauimus communi voto,Principem magnum Admiratum esse præferendum.

SVMMARIVM.

1 *Iudex laicus nullam habet iurisdictionem cõtra Clericum ex quacunque causa, tàm ciuili, quàm criminali,quod Doctor.communiter extenderunt etiam ad crimen læsæ maiestatis,& nu. 2.*

3 *Consuetudo Principum sæcularium cognoscendi contrà Clericos in crimine læsæ maiestatis.*

4 *Consuetudo præscripta cognoscendi contra Clericos in certis delictis enormibus quomodò substineatur.*

5 *Clerici ob criminis immanitatem per iura canonica priuati sunt fori exemptione.*

6 *Constitutio Reg. incipiens de personis declarat omnes causas Clericorum ad suum forum remittendas esse, preterquàm causas criminis læsæ maiestatis, vbi defenditur opinio Golossæ ab impugnatione Isern.& Affl.*

7 *Immunitas Ecclesiastica est de iure diuino secundum communẽ opi-*

pionem

nionem; sed potest à Papa interpetrari, & limitari.

8 *Clericus an propter crimen lesæ maiestatis sit degradandus.*

9 *Papa potest absque alia degradatione attenta facti qualitate remittere Clericum criminis lesæ maiestatis inquisitum Principi sæculari.*

10 *Clericus in profundum malorum datus, & sceleribus deditus potest absque degradatione puniri per Iudicem sæcularem.*

11 *Decisio Collateralis in crimine etiam læsæ maiestatis, Clericum fori remittendum ad Iudicẽ Ecclesiasticum, & ibi quid consuetum in simili delicto.*

ARGVMENTVM.

Clericus, an gaudeat foro Ecclesiastico in delicto læsæ maiestatis, & quid practicatum, & decisum.

DECISIO IX.

1 EGVLA est, non posse Iudicem laicum de quacunque quæstione, tàm ciuili, quàm criminali, quantumuis ardua contra Clericũ cognoscere, & hoc statutum est, tàm per iura canonica, quàm ciuilia ad text. in cap. cum non ab homine extra de iudic. ita vt nec consuetudo in contrarium valeat cap. Clerici, eo. tit. auth. statuimus C. de episc. & cler. qui text. est desumptus ex §. item statuimus, de statut. & consuet. con. liber. Eccles. coll. 10. Et ob id com-
2 muni calculo Doctor. tradiderunt, vt nec etiam in crimine læsæ maiestatis sæcularis Iudex possit cognoscere: cumulat Doct. Foller. in sua pract. crim. 1. par. secundæ par. num. 95. Boss. in tit. de crim. læs. maiest. Iul. Clar. lib. 5. §. fin. q. 36. & in S. læs. maiest. Gig. in 11. par. tract. in tract. de crim. læs. maiest. in cap. quis de crimine læsæ maiestatis cognos. poss. Decian. in tract. crim. lib. 7. in tit. qui committit crimen læsę maiestatis cap. 8. Bernard. Diaz in sua pract. crim. canon. cap. 119. & ibi Addent. Farinac. in tit. de inquis. q. 8. qui omnes Doctor. innumeros cumulant, & vt dixi, hæc est communis opinio.

3 Sed iidem Doct. in locis præallegatis dicunt, quòd de generali consuetudine Principes sæculares contrarium seruent, & Iul. Clar. dicit, quod fuerit propter hoc crimen suspensus quidam Episcopus in Ciuitate Florentiæ, & Decian. refert, Presbyterum quendam Venetum ex tali crimine inquisitum fuisse suspensum per sæcularem Iudicem, & quod sic Principes procedant, dicit Gig. Boss. Bernard. Diaz, & omnes.

Et licet Farinac. dixerit, quòd male procedant sæculares Principes: tamen
4 non loquitur, quando est consuetudo inueterata, & præscripta, quæ videtur posse substineri, dùm non est extinctiua totius exemptionis, & non est circa spiritualia: quia tunc non dubitatur esse dè iure diuino exemptionem; sed quando est restrictiua in certis tantum casibus ex iusta, & rationabili causa propter immanitatem aliquorum criminum, & maximè quando illa remanerent impunita, vt est in crimine, de quo agitur, vbi Doctor. dixerunt, Clericum non committere rebellionem: quia non subditus temporali iurisdictioni, & sic crimen hoc mo do impunitum remaneret, vtique hoc casu cùm consuetudo non sit generalis in iniuriam Clericorum, & ordinis, videtur posse substineri, & sic limitatur text. in d. cap. Clerici, & alia, quæ per Docto. traduntur, de quo per Couar. practic. quæst. cap. 31. quem allegat, & sequitur Farinac. in d. tit. de inquis. q. 8. vbi latè post num. 3. vers. ampliando hanc secundam ampliationem, Iul. Clar. lib. 5. §. fin. q. 36. in princ. Io. Bapt. Villalob. lib. 2. commun. opin. in verb. Clerici, vers. fallit 5.

Et

Et quis nam casus poterit esse maior isto, in quo tractatur de concitatione populorum, de seditione, & rebellione contra Principem, eiusq; statum, conuocando Turcas, qui omnia deprædarentur, & christianorum Domini efficerentur Authoribus principalibus instigatoribus, & omnia pertractantibus istis peruersis Clericis, & irreligiosis Monacis;
5 & non est nouum, eosdem canones propter immanitatem criminum Clericos in aliquibus casibus fori exemptione priuasse, vt in casu cap. 1. de homic. in 6. & in alijs notorijs, propter quæ in nostro
6 Regno fuit facta Constitutio incip. de personis, in tit. vbi Cler. in malef. deb. conuen. perquam mandatur, causas omnes Clericorum per Ecclesiasticum Iudicem cognosci debere: excepto tamen crimine læsæ maiestatis, quod delictum declaratur per Iudicem sæcularem cognosci debere, quod ibi glos. sequitur, & Io. de Montefor. in addit. ibi ad Barth. de Cap. refert, fuisse Constitutionem illam seruatam contra Vrsillum Minutulum de Neapoli, & licet ibi Isern. & Affl. dicant, Constitutionem illam aduersari Canonibus, & consequenter non seruandam: tamen si fundata est in consuetudine, defendi potest opinio glos. ex præallegatis, quæ fortissimo argumento ful-
7 ciuntur: nam etsi secundum communem opinionem maximè canonistarum immunitas Ecclesiastica sit de iure diuino: tamen potest Papa interpretari, & limitare illud in certis casibus, & sic priuare Clericos fori priuilegio: maximè quãdo aliàs in consimilibus propter criminis immanitatem, & ex causa factum reperitur, de quo Cyn. in l. rescripta C. de precib. Imper. offer. Bart. in l. omnes populi, de iustit. & iur. Bald. in l. fin. C. si cont. ius, vel vtilitatem public. Abb. & omnes in cap. quæ in Ecclesiarum de Constit. vnde cum allegetur consuetudo, reperiatur lex facta in casu tàm exorbitanti, & maiori eo, qui est positus in text. in cap. 1. de homic. in 6. quo in casu Clericus foro priuatur, igitur substineri debet consuetudo, & Constitutio

8 prædicta in casu, de quo agitur; & si Canones mandauerunt propter tale crimen fore Clericum statim degradandum ex ipsius immanitate, & grauitate, vt in cap. si quis laicus 22. q. 5. per quem text. sic tradidit Abb. in cap. at si clerici in fin. princ. de iudic. & loquitur de actuali degradatione, vt deinde tradatur Curiæ sæculari, quare absona videri debet consuetudo, quæ tollendo circuitum hunc, dedit cognitionem sæculari Iudici, quam opinionem dixit Dec. in d. cap. at si clerici, habere magnam æquitatem, & si dicat communem esse in cõtrarium; & Doctor. concordando opiniones, dixerunt, hoc totum Iudicis arbitrio remitti, qui læsæ maiestatis reum tunc demùm non expectata incorrigibilitate Curiæ sæculari tradit; si facti, & personarum qualitates aggrauantes id suaserint, ita Farinac. vbi supra in tit. de inquis. q. 8. allegat Plaz. idem tenentem in Epit. delict. cap. 22. in fin. Couar. var. resol. lib. 2. cap. 20. paulò ante vers. tandem his prænotatis, & hoc sic fuit seruatum in Synodo Toletana contra illius Archiepiscopum, aliter non expectata degradatione: & si perpendatur qualitates facti, & personarum, quid dubij, quod nulla expectata incorrigibilitate isti Curiæ sæculari tradendi erunt; & sã-
9 ctissimus Pontifex considerata qualitate causæ, & facti, potest absque alia degradatione hoc Principi sæculari concedere, vt per Farinac. vbi supra, & si potest summus Pontifex, & aliàs concessit alijs, contentatur Illustrissimus Prorex, immò supplicat non insistendo in cõsuetudine, vt dignetur S. Beatitudo concedere facultatem hanc suo obsequentissimo filio, qui non aliud mandauit, nec mandat quotidiè à principio sui dominij, nisi quòd inseruiamus omnes summo Pontifici, immunitas Ecclesiastica conseruetur, omniaq; priuilegia custodiantur, & sanctissimæ Sedi, eiusq; Prælatis omnes hilari animo inseruiamus, cui se conformem reddendo Illustrissimus, & nunquam satis laudatus noster christianissimus Prorex Comes de Lemos non

aliud

aliud nobis quotidiè mandat, & in hoc inuigilat: quare si Rex Serenissimus, Prorex Illustrissimus, omnesq; Ministri se inclinauerunt ad inseruiendum in omnibus Ecclesiæ digni propterea erunt retributione, quando tàm iusta, & rationi consona perunt; & dùm Papa potest hoc per priuilegium concedere, sic interpretando, declarando, & limitando priuilegium, seu immunitatem Clericis concessam, etiam quod sit de iure diuino, quādo ex causa, & in delicto tàm graui, & nos dicimus concessisse, & ad hoc allegamus possessionem tēporis immemorabilis ad priuilegium probandum, vtique de hoc non est disputandum, pro quo legatur Decian. par. 1. lib. 4. in tit. Clericatus, & ordo cap. 9. nu. 66. & 67.

Dicam tandem communem esse opinionem, vt Clericus in profundum ma-
10 lorum delarus, & sceleribus deditus possit absque degradatione, & traditione puniri per Iudicem sæcularem glos. in cap. ex parte il terrio de priuil. Host. Io. Andr. & Butr. in cap. perpendimus, de sent. excomm. Hanc opinionem communem esse asserit Aufrer. in clem. 1. de off. ordin. reg. 1. fallent. 19. cumulat Doctor. & authoritates, & dicit esse communem opinionem in praxi receptam Couar. pract. quæst. cap. 32. licet ipse eam non sequatur.

Dicatur nunc quæso, si isti sint in profundum malorum, Monachi reperti pro maiori parte in habitu laicali extra sua monasteria, concitantes populos, seditiones persuadendo, rebelliones sollicitando, & Turcas conuocando, quare non erunt tradendi Curiæ sæculari: Ta-
11 men his non obstantibus, cum communis sit opinio etiam in prædicto delicto Clericum gaudere debere immunitate, nec in hoc reperiatur ius diuinum limitatum, nec declaratum per summ. Pontif. ad quem solum hoc spectat in concernentibus personas Ecclesiasticas, nec consuetudo contraria appareat, & etiam de ea valde dubitandum esset, quando appareret: propterea decidimus de iuris rigore nos non esse Iudices; sed omnia reposita esse penes Sanctissimum, qui perpensa qualitate facti, ac illius enormitare prouidere habeat iuxtà suam sanctissimam mentem, & supremam authoritatem, tantò magis: quia facta à me diligenti perquisitione in inquisitionibus factis tempore rebellionis Ferdinandi Sanseuerini Principis Salerni, in qua fuerunt etiam Clerici inquisiti, reperi, fuisse processum per Regios Ministros; sed cum licentia, & cum interuentu Officialium Sedis Apostolicæ, & hanc opinionem firmauit, & sequutus est nouissimè post hanc decisionem D. de Franchis in decis. 691. 4. volum. ex nouissimè impressis, loquens de præsenti causa, in qua ipse non aliter interuenit: quia per Collaterale tantùm decisio facta fuit.

Quibus omnibus Summo Pontifici repræsentatis tandem de communi consensu fuit causa per Summum Pontificem commissa Reuerendissimo Nuntio Episcopo Ciuitatis Troiæ, qui insimul cum Officiali Regio Clerico tamen, ac Regij Fisci Patrono eligendis per Proregem, à quo fuit electus Don Petrus de Vera Decanus Sacri Consilij, qui ordines minores habebat, ac Don Ioannes Sanches Regius Consiliarius pro Fisci Patrono in prædicta causa contra præfatos Monacos, & Clericos de iustitia prouideret, & sic fuit exequutum.

SVMMARIVM.

1 *Actio furti non datur furi contra alium furantem, licet ille totum soluerit, quando tamen dolus intercesserit, secus autem si culpa tantùm, & successiuè non potest impetrare cessionem.*

2 *Diuisio debiti an detur inter fures, vbi sit distinctio, an per viam actionis, vel exceptionis.*

3 *Officiales plures in officio subordinati doli, & fraudis participes,*

omnes tenentur in solidum, verùm in exequutione datur remedium diuisionis inter eos, qui sunt soluendo.

4 *Quæ dicuntur in Officiali limitantur in socijs: quia de natura societatis est inter se ipsos dolum, & culpam præstare.*

ARGVMENTVM.

Officiali pro mala administratione condemnato an detur actio, vel saltem remedium diuisionis contra alios Collegas.

DECISIO X.

EGVLA est, furi nō dari actionem furti cōtra alium furantem, licet ipse totum soluerit, & ratio est: quia nō debet ex dolo suo quærere actionem iuxtà text. in l. eum, qui §. is autem ff. de furt. Nisi in casu text. l. qui vas §. si ego eo. tit. vbi est casus specialis, & fit differentia inter dolum, & culpam, vt primo casu nulla detur actio; secundo verò sic, & ratio primi casus est: quia ex improbitate sua non debet quis cōsequi actionē, dicit text. in l. itaque §. sed furti ff. de fur. pro quo ad propositum est tex. elegans, in l. si plures la 2. ff. de admin. tut. vbi glos. in verb. qua frōte, & melior text. in l. 1. §. planè ff. de tut. & rat. distr. cuius verba sunt infrascripta.

Planè si ex dolo communi conuentus præstiterit tutor, neque ei mandādę sunt actiones, neque vtilis actio cōpetit: quia proprij delicti pœnam subijt, quæ res indignum eum fecit, vt à cæteris doli participibus quid consequeretur, nec enim vlla societas maleficiorum, vel iusta cōmunicatio damni ex maleficio est, vbi glos. notab. in verb. vlla societas.

Et in hoc de actione, vel cessione nemo dubitauit; sed benè fuit differentia
2 inter Azon. & Hugo. an cōpetat diuisio: nam Azo tenuit, nec etiam diuisionem dari, Hugo verò contra, ob quod Bart. conciliando opiniones in d. l. 1. §. nunc tractemus ff. de tut. & rat. distr. dixit, ꝙ aut petitur diuisio per viam actionis, & tunc procedat opinio Azon. vt minimè diuisio competat, aut per viam exceptionis, & tūc procedat opinio Hug. glossatoris, & ratio est: quia quando per viā exceptionis est meta defensio, quæ difficiliùs tollitur, quàm actio, quod latiùs explicat Bald. & Alber. in eodem loco, pulchrè Bart. in d. l. si plures, de admin. tut. & sic procedit glos. not. in l. 2. C. de diuid. tut. declarantur hæc eleganter per Salyc. in l. 1. C. de transact. & in Officialibus est text. elegans in l. ex facto post Bald. ibi ff. de neg. gest. cuius text. infrascripta sunt verba.

Ex facto quærebatur, quendam ad siliginem emendam curatorem decreto ordinis constitutum, eidemq; alium subcuratorem constitutum siliginem miscēdo corrupisse, atque ita pretium siliginis, quæ in publicum empta erat, curatorem inflictum esse, qua actione curator cum subcuratore experiri possit, & consequi id, vt ei saluum esset, ꝙ causa eius damnum cepisset, Valerius Seuerus respondit aduersus contutorem actionem negotiorum gestorum Tutori dandam; idem respondit, vt Magistratui aduersus Magistratum eadem actio detur: ita tamen si non sit conscius fraudis, secundum quæ etiam in subcuratore idem dicendū est.

Quo loci Bald. per verba expressa tex. non solùm vult hæc procedere in participe; sed etiam in conscio ibi, quinto noto, quòd damnum, quod mihi infligitur propter te, tu debes refundere, & hoc verum, nisi ego sim particeps delicti, & facit me participem sola conscientia fraudis, quod est notatu dignum, vt Paul. de Castr. ibi dicit: tertio noto circa fin. dùm dicit, si non conscius, quòd quando alter est conscius de culpa alterius, & tacuit, & potuit prouidere, & nō prouidet, quod soluit, non repetit ab illo: quia videtur soluisse propter suam culpam, quę importabit tunc dolum, & idem tradit ibi Fulgos. post Odoffr.

Stat

Stat ergo firma conclusio, quòd, si plures sint Officiales subordinati in officio, omnesq; sint doli, & fraudis participes, omnes inquam insolidum teneantur; verùm in exequutione locum habet remedium diuisionis, si omnes sint soluendo, & non aliter, & ita procedit text. in l.si multi ff.de publican. vbi communiter Scriben. latè Paris de syndic. in cap. incipien. plures Officiales; sed nec actio competit, nec cessio datur ex præallegatis.

3

Ex his casus, de quo tractamus, est extra omnem dubitationem: quia Scriba portionis tenetur ipse insolidum soluere vigore instructionum, & sic non potuit excipere de diuisione; dùm igitur sumus extra terminos beneficij diuisionis, & stante participatione doli præsuppositas per istos Officiales, quod facillimè credendum est, esse puram inuentionem ad debitam solutionem dilatandam, tamen exceptio est in se releuans, cum tali casu lex omnem denegет actionem, & cessionem, igitur dum Officiales non per viam diuisionis iure exceptionis possunt conueniri, nec per viam actionis secundum doctrinã Bart. communiter receptam, sequitur, nullo modo posse contra eos procedi ad petitionem Scribæ portionis, vt ei aliquam quantitatem soluerent de eo, quod ex communi fraude, & participatione præsupponitur, Scribam ipsum Fisco soluisse: nam si diuisionis beneficium non competit, & ob id Scriba portionis solus fuit condemnatus, & soluit, cætera omnia remedia actionis, cessionis, & ordinis lex denegat, præsupposita doli participatione, de quo per Iacob. Butr. Petr.de Bellapert. Cyn. Bald. Salyc. & communiter Scribent. in d.l.1. C. de transact.

Quæ omnia limitantur in socijs, qui cum de natura societatis contractæ te-

4 neantur inter se dolum, & culpam præstare, iuxtà text. in l.cum duobus, vers. socios ff. pro socio, hi inter se agent ad restitutionem eius, quod ex causa furti, vel alio delicto in societatem alter socius contulit, & cõsocius recepit, etiamsi particeps doli non fuerit, ita procedit text.in l.quod enim, cum duabus sequentibus, ff.eodem titulo, & propterea text.ibi in l.nec quicquam, ponderat, quòd sit facta solutio cõsocio tempore societatis, licet condemnatio restitutionis socij sit facta post dissolutionem societatis: quia consideratur origo debiti, quod originem trahit à solutione facta societatis tempore, vt ibi ponderat glos. quæ allegat text.in l.omne, & l.si socij, eod. titulo.

Quatenus verò Scriba portionis præsupponit, se non fuisse doli, nec fraudis participem, quod ego facilè credo, & pro comperto habeo stante qualitate, & dignitate personæ tàm principalis, & tàm nobilis; tamen si aduersus suam petitionem conuenti hoc replicant, quomodo potest denegari terminus, & quomodo illi non erunt audiendi in exceptione releuante, & interim nullo modo via exequutiua potest procedi, & ita supremum Consilium iudicauit.

SVMMARIVM.

1 *De iure communi feudorum agnatus in venditione feudi facienda extraneo præfertur pro æquali pretio, & etiam præfertur Domino feudum redimere volenti, & nu. 2.*

3 *Agnatus reuocat post mortem agnati alienationem feudi ab eo factam absque alia solutione pretij, quod procedit in feudo ex pacto, & prouidentia antiquo, & nu.4.*

5 *Ius prælationis, quod habet agnatus, non oritur ex antiqua inuestitura; sed competit ratione sanguinis, quæ est species iuris protbomiscos, quod ius ratione sangui-*

nis habet locum in feudis, & nu. 6.

7 *Ius prælationis agnati ratione sanguinis fundatur in regula, ut res maiorum in familia conseruentur, & ob id non habet locum, quando alienatio fit in ulteriorem agnatum, & nu. 8.*

9 *Prælatio, quæ datur agnato contra Dominum habet locum tantùm in feudis antiquis, & ibi ratio.*

10 *Ius hoc prælationis competit agnato tàm in feudo ex pacto, quàm in feudo hæreditario, & ibi de ratione.*

11 *Agnato duplex ius reuocandi competit ex diuerso tamen fonte, videlicet post mortem, & hoc innititur iuri succedendi, & alterum in vita ratione sanguinis, ex quo oritur ius protbomiseos.*

12 *Ius prælationis in feudo hæreditario nouo non habet agnatus, sicut non habet in feudo nouo ex pacto.*

13 *Agnatus in feudo hæreditario non habet reuocationem post mortem: quia tenetur habere ratum factum defuncti.*

14 *Prælatio agnati limitatur in venditione necessaria, quæ fit per Iudicem, sicut limitatur Constitutio Regni constit diu.mem. vt locum non habeat in vẽditione necessaria, & nu. 15.*

16 *Fœmina est caput, & finis lineæ paternæ.*

ARGVMENTVM.

Agnato an competat ius retractus, siue prælationis pro eodem pretio in venditione feudi, quam Vassallus eum Domini assensu facit in extraneum, tàm in feudo ex pacto, quàm etiam in feudo hæreditario.

DECISIO XI.

COMMVNIS est schola Doctor. fundata in expressis iuribus, vt est text. in cap. 1. §. sed & res, per quos fiat inuestitura, in cap. 1. §. porrò, qualit. olim pot. feud. alien.
1 quòd in feudis, dum fit ipsorum alienatio cum Dñi assensu, agnatus præferratur in venditione extraneo facienda, offerendo tamen pretium, quod ab extraneo emptore conuentum erat, ita Andr. de Isern. in d. §. sed & res num. 3. dicens, quòd agnatus præferatur extraneo in emendo, dummodò velit tantùm dare de pretio, quantùm extraneus, alioquin intellige, quòd potest vendere cum consensu tamen Domini, & hæc sunt formalia verba Isern. quòd ante eum dixit ibi gloss. in vers. proximiori, & iterum Andr. ibi, sed licèt non possit extraneo vendere, vbi agnatus paratus est tantùm dare, poterit inuito agnato in feudum illam rem alij dare.

Bald. idem tenendo ibidem in verb. pro æquali pretio dicit, illum textum innuere, quòd, si agnatus non velit emere pro æquali pretio, possit vassallus vendere alteri.

Aluar. ibidem idem notat, dicens num. 3. nota, quòd, vbi vassallus de licentia Domini vult vendere feudum, debeat agnatus vassalli præferri extraneo in emendo, dummodò offerat tantum pretium, quantum extraneus, vt hic, quinimò etiam si in redimendo ip-
2 sum feudum concurrat Dominus, & agnatus, debeat adhuc præferri ipse agnatus Domino, vt infra qual. ol. pot. feud. alien. §. pen. vbi verò agnatus non vult dare dictum pretium, tunc poterit fieri venditio in extraneum, & tàm ipse, quàm cæteri Doct. faciunt quæstionem, quod pretium debeat offerri, si conuentum,

tum; vel iustum, & concludunt, offerri debere conuentum.

Iacob.de Beluis.notat ibi, agnatum præferri in redimendo etiam Domino, & allegat text.in d.§.porrò.

Præpos.ibi 1.col.vers.quid si vassallus ponit quæstionem,si vassallus offert pretium iustum, & extraneus plus offert, an sit ille præferendus, & determinat; tum per illum text. detur prælatio agnato pro æquali pretio, quòd propterea oblatum pretium offerre debeat, ergo habet ius prælationis, & tetractus in vita.

Idem quod tradit Andr. in d. §. sed & res, tradidit etiam in d. §. porrò in fin. nam secundum illum text. vbi glos. & communiter Scribent. semper præfertur Dominus in venditione, offetendo idem pretium, dixit ibi Andr. per expressa verba illius text. quod si concurrat agnatus cum Domino ad redimendum,præponitur agnatus,quod declarauit idem Andr.in cap.1. §. & olim de succes. feud. vbi postquam dixit, quòd
3 agnatus reuocet post mortem agnati alienationem feudi factam absque alia solutione pretij, quando alienauit cum consensu Domini, subdit, item reuocabat Dominus, & redimendo soluebat pretium emptori; sed in hoc præferebatur agnatus d. cap. 1. qualit. olim pot. feud.alien. in fin. & adhuc hodie: quia non mutatur illud, & sic stare non prohibetur.

Ex qua decisione Andr. apparet differentia inter ius reuocandi vigore inuestituræ,quod competit tantùm post mortem agnato absque solutione pretij, &
4 hoc in feudo ex pacto, & prouidentia antiquo,non hæreditario,& sic procedit text.In cap.1. §. hoc quoque de success. feud. & in cap. 1. §. Titius,secundum communem intellectum, si de feud.def. mil. & ius prælationis, & redemptionis in vita feudatarij cum solutione pretij, quod ius non oritur ex antiqua inuesti-
5 tura, seu ex iure, quod habeat Vassallus in feudo; sed est species iuris prothomiseos, quod competit ratione sanguinis, per quod agnatus præfertur extraneo in emptione,ita declarat Afflict.in Constit. sancimus de iur.prothom. in princ.legis nu. 7. & 37. & idem tradidit in eodem §. sed & res, tertio not. & vtrobique notat, quod ratione coniunctionis san-
6 guinis habeat locum in feudis ius prothomiseos, ad quod allegat Bald. in eadem Constit.sancimus hoc dicentem, idemq; Cuiac.de feud.lib.2.tit.4.de inuestit. vet. vel nou.benef. 3.tom. Iacob. Nouell.de iur.prothom.§.2. nu.15. in 17.tom.tract. qui non dixit contrarium in princ.tract. num. 129. nam loquutus fuit de iure congrui simpliciter ratione vicinitatis; non autem ratione sanguinis per viam prælationis,quàm leges feudales agnatis dederunt,vt benè distinguit,
7 & declarat Afflict.& Bald. vbi supra, quod ius prælationis ratione sanguinis fundatur in reg. text. in l. si in emptionem ff.de minor.25.ann.vt res maiorum in familia conseruentur,vt eleganter per Cæph.in propria materia sic distinguentem in cons.133.num.73. Hinc non ha-
8 bet locum prælatio in vita pro eodem pretio,quando fit alienatio in vlteriorem agnatum: quia tunc cessat ratio sanguinis,& interesse conseruationis bonorum in familia, quæ peroptimè declarat Fräcis.Sonsbech.de vsibus feud.in 13. part. nu.116.cum seq. vol.10.tract. 2.par. & per eadem propria verba Io.Thom.de Marin.in suo tract.de feud.in tit.de feu. ex pacto, & prouid. vers.ex his infertur ad aliud,qui omnes eandem tenent opinionem, vt habeat agnatus ius retractus pro æquali pretio,& respondent ad tex. in d.§.hoc quoque, & in d.§.Titius, vt agnato non competat reuocatio feudi, nisi post mortem,quando vult illud auocare sine solutione pretij; sed quando vult soluere pretium,tunc habebit ius retractus,& procedit text. in §.sed & res, & in §.porrò.

Et sic Andr.& omnes Doctot. conueniunt, quod in omni alienatione detur Domino prælatio;sed quod Domino sẽper præferatur agnatus, ergo de prælatione agnati non potest dubitari, est be-

9 nè verum, dùm tractatur de prælatione inter Dominum,& agnatum, oportere, quòd feudum sit paternum,& non nouũ iuxtà text.in d.cap.1.§.porrò qual.olim pot.feud.alie. nam in feudo nouo agnatus de iure communi non succedit iuxtà text.in cap.1.fin autem de his,qui feud. dare possunt,& in cap.1.§.si duo fratres de feud. march. vnde cum agnatus in feudo nouo nullum ius habeat ratione primæ inuestituræ; sed tantum suum ius fundetur in æquitate prælationis, ratione sanguinis ea ratione: quia bona fuerunt suorum maiorum, & vt in familia conseruentur, quæ in feudo nouo deficiunt, propterea iustum visum fuit tali casu Dominum præferri ratione sui directi dominij,quod est potentius,& hæc est ratio text.in d.§.porrò.

10 Ex his infertur,quod & si iura,& Doctores prædicti,dùm loquuntur de hac prælatione, loquantur in feudo ex pacto, & prouidentia, non hæreditario; tamen nulla per hoc erit constituenda differentia in feudo hæreditario,postquam prælatio prædicta, vt dictum est,non oritur ex qualitate feudi,seu inuestituræ ipsius; sed ex iure residente in propria persona agnati ratione coniunctionis sanguinis, quod ius non exercetur: quia hæres; sed quia coniunctus ratione sanguinis,quod procedit tàm in feudo ex pacto hæreditario,quàm non hæreditario, & exercetur in vita feudatarij vendentis,ergo nihil commune qualitas hæreditaria: quia post mortem consideratur, & ideo Doctor.dixerunt,quod sit per viam prothomiseos, ita Ias.in cons.56. col.6. lib. 3. quem allegat in propria quæstione hanc tenens opinionem peroptimè fundando Lodulph.Schrad.de feud. par.8. cap.7. nu.26. quem allegat,& sequitur sic distinguendo Artman.Pistor. q.11.tom.2. qui eleganter concludendo, dicit agna-

11 tis duplex ius reuocandi competere, ex diuerso tamen fonte: alterum enim innititur iuri succedendi ex prima inuestitura quæsito,cumq; ius hoc tunc demum agnato competere incipiat,quando successionis ordo eum tangit, propterea exerceri non potest, nisi post mortem alienantis,quo tempore ius illius extinguitur,& succedendi via ex propria persona aperitur, & ob id reuocat absque pretij solutione: alterum verò reuocandi ius ex iure prothomiseos descendit,& cum non fundetur in iure succedendi, nec in lege inuestituræ; sed oriatur viuente feudatario, propterea secundum Ias.prædictosq; Authores vanum est tractare de qualitate hæreditaria; hinc Tiraqu. eandem tenens opinionem de retract.lignag.glos.3.§.1.nu.11. dicit hoc esse expeditum in feudo hæreditario, & & propterea hac ratione attenta prædictus Iacob.Nouell. vbi supra concludit, quòd filiosfamilias in patria potestate constituto prælationis beneficium competat: quia est priuilegium personale in rẽ scriptum,quod filio nato,& concepto competit tempore venditionis non ex persona patris; sed ex eius propria persona,& ita refert pluries decisum.

12 Benè fateor,quòd in feudo hæreditario nouo nõ daretur hæc prælatio agnato:nam cum fundetur principaliter:quia fuit res maiorum, & lex tali casu constituat prælationem, & Doctor. qui considerauerunt ius sanguinis,fundent eorum dictum in d.l.si in emptionem, in qua hæc ratio ponitur, quæ cum cessit in feudo hæreditario nouo, meritò dico, quòd prælatio hæc detur; sed in feudo hæreditario antiquo,& hoc est,quod dicit Afflict.in d.§. sed & res nu.4. dùm ponit quæstionem in vẽditione feudi antiqui,& sic dùm Doctor. etiam in feudo ex pacto nouo denegauerunt prælationem filio,benè dixerunt: quia ex lege inuestituræ in feudo nouo nõ habet nec filius,nec agnatus ius formatum;sed omnes succedunt, vt hæredes primi acquirentis,à quo causam habent, & non ex propria persona, & ex iure sanguinis: quia res fuit maiorum,cum cesset isthęc rario in feudo nouo,quæ benè discurrit, & firmat Schrad.in loco præallegato,& hac ratione attẽta potest ampliari text, in d.§.porrò,vt non solùm procedat in feudo ex pacto; sed etiam hæreditario inter

inter agnatum, & vassallum agnatum alienantem, & hanc esse communem dixit Cõsiliarius Fab.de Ann.summus feudista, & de ea nunquam dubitasse, nec ipsum,nec peritos feudistas in lib. pract. obseru.deca.1. obseru.10.quamuis velit etiam hoc procedere in feudo nouo in Regno ratione successionis admissæ, quẽ non sequor rationibus,de quibus supra, cum non reguletur hæc prælatio à iure successionis; sed à iure sanguinis: quia res maiorum.

Ex his remanet firma conclusio dari prælationem agnatis in feudis antiquis pro eodem pretio aduersus extraneum emptorem,non ratione iuris inuestituræ; sed ratione sanguinis; quia res fuit maiorum,qua ratione stante,& militante in omni feudo, propterea siue tractetur de feudo ex pacto,non hæreditario, siuè de hęreditario,semper prælatio locum
13 habebit;si verò agnatus velit expectare mortem,tũc absque solutione pretij feudum reuocabit, si erit ex pacto,non hæreditarium, aliàs minimè: quia vt hæres tenetur habere ratum factum defuncti,
14 quæ conclusio limitatur per Schrad.vbi supra in venditione necessaria, quasi tũc non vẽdat agnatus; sed Iudex,cuius authoritas, videtur, quòd aliàs deluderetur,sicut dicimus in venditione necessa-
15 ria, quam facit Iudex, vt non detur reuocatio vigore Constitut. Reg. quam aliàs, dùm contrahentes procedunt ad venditionem, & emptionem feudorum, possunt reuocare,vt latè per D.Frecc.in 2.lib. in 6. & 44.limit. & idem Author in differentijs, quas ponit in feudo ex pacto, & hæreditario in quinta quæstione, quæ legantur: quia maximè conferunt ad limitationẽ positam per Schrad. prędictum, & cum lex, seu consuetudo non loquatur in venditione, quæ fit per Iudicem, nimirum si non extendatur vltra casum suum,de quo valde dubito, si Iudex repræsentat partem, & prælatio non impugnat venditionem, nec Iudex partem repræsentans præsumitur pręiudicare voluisse iuri tertio competenti,& cum ex prelatione, nec factum Iudicis, nec factum partis impugnetur, propterea vana est differentia inter feudum ex pacto, & feudum hęreditarium, eò magis,vt diximus.si ius hoc exercetur ante delatam successionem, & in vita ex proprio iure residente in retrahente: quia coniunctus,& ratione: quia fuit res maiorum.

His sic firmatis prætendit Iulia Musceptula, quod in venditione feudorum facta per Alphonsum Piscicellum filium ex sorore Mutio Simonetto extraneo debeat ipsa præferri,cum fuerint bona maiorum suorum stante sanguinis coniunctione, ex dispositione text. in d.l. si in emptionem: interest enim maiorum imagines non videre fixas, aut reuulsas, quòd satis lugubre est,dicit text. notab. in l. lex, quæ tutores C. de administrat. tut. hinc text. elegans in l.libertus, qui soluendo ff. de bon. libert. habet, quod intersit adire hæreditatem, quæ soluendo non est, ob id tantum, quod in ea prędia sint aliqua,in quibus maiorum nostrorum sepulchra sint, quæ latissimè congerit more solito Tiraq. de vtroque retract. in pręfat. nu.34. cum seq. & vt dixi, non requirit aliud lex, nisi quòd fuerint bona maiorum,& dicit glos.in d.l.si in emptionem nota interesse mirabile; fuerunt enim hę duæ sorores filiæ Roberti Musceptulæ, vendit Alphonsus filius primogenitus, & vult vendere feuda antiqua paterna harum sororum, dixit Iulia, ego sum filia, & sum soror, &
16 cõsequenter licèt sit suę familię caput, & finis familię paternę l. pronuntiatio in fin. & l.seq. ff. de verb.signif. & propterea in pręlatione cæteri descendentes ex fœminis non admitterentur; sed benè filia, vel soror: quia sunt de familia,quæ latiùs prosequitur prædictus Iacob.Nouell. in loco pręallegato nu.38. & seq. & cum Iulia tanquam Amita succederet Alphonso in prædictis feudis,propterea non videtur posse dubitari de eius iustitia.

Quibus omnibus discussis in Collaterali Consilio, & pluries partibus auditis cum eorum Aduocatis,decidimus,habe-

re

re locum prælationem in feudalibus, etiam in feudo hæreditario, & consequẽter esse præferendam prædictam Iuliam, & cum ea stipulari debere cautelas venditionis prædictorum feudorum, quę fuerũt ipsius maiorum, prout stipulatę fuerunt, & sententia exequutioni demandata.

Hanc causam pro agnato defendit doctissimus Scipio Rouitus Aduocatus famigeratus, qui post hanc decisionem factam voluit super puncto latiùs differere, disputando quæstionem ad partes pro indagatione veritatis, cuius lucubrationes mihi ostensæ, visę fuerunt dignæ tanto viro, & pro huius decisionis ornamento volui illas infra transcribere: nam decisio apparuit noua, quæ distinctis iuris terminis, ac facto fundamẽto vnico, & solido prælationis à lege datæ in venditione rerum, quæ fuerunt maiorum, quòd nil commune habet cum successione, aut iure hæreditario, apparebit decisio vndique indubitata.

ALLEGATIONES
SCIPIONIS ROVITI V.I.D.
Ad proximam præcedentem Decisionem.

SVMMARIVM.

1 *Ius protbomiseos an babeat locum in feudis.*

2 *Ius commune feudorum admittit ius protbomiseos in feudis.*

3 *Ius protbomiseos, quod competit in feudis, an competat tàm filio alienantis, quàm agnato proximiori.*

4 *Et an procedat nedum in feudo ex pacto, & prouidentia; verùm etiam bæreditario.*

5 *Filij an tanquam quasi Domini in vita patris, babeant plus iuris in feudo, quàm agnati.*

6 *Quid si feudum sit alienatum in agnatum remotum, an tunc proximiori competat retractus, vel tãtum cum alienatio sit in extraneum tex. in §. Titius, si de feud. defun. content. sit expenditur.*

7 *Andreæ intellectus exploditur.*

8 *Quod remedium competat agnato proximiori pro recuperatione feudi.*

9 *§. Titius loquitur in agnato, non in filio.*

10 *Dictio (quod si) aduersatiua, aduersatur sub eisdem qualitatibus, verba §. Titius ponderantur.*

11 *Agnato proximiori competit nedũ ius retractus refuso pretio etiam in vita alienantis post contractũ perfectum, verùm etiam ius probibendi, nè vendat alteri, quàm sibi, vel proximiori agnato.*

12 *Agnato proximiori datur ius retrabendi alienationem factam in agnatum proximiorem etiam viuo alienante.*

13 *Verior, & communior opinio ius retractus iure sanguinis competere agnato proximiori etiam viuo alienante, refuso tamen pretio infra annum.*

14 *Et an procedat tam in feudo ex pacto, & prouidentia, quàm bæreditario.*

15 *Feudum bæreditarium non potest baberi citra ius, & nomen bæredis.*

16 *Hæredi non permittitur, quod veniat contra factum sui prædecessoris.*

17 Præ-

in feudo hæreditario omninò; sed in feudo ex pacto, & prouidentia hæreditario.

48 *Quod dicitur hæreditarium ad differentiam feudi ex pacto, & prouidentia simplicis.*

Omnia iura feudalia, quæ loquuntur in feudis non hæreditarijs, habent locum ēt in hæreditarijs ibid.

49 *Qualitas hæreditaria non inducit diuersam rationem decidendi circa ius protbomiseos inter hæc feuda hæreditaria, & non hæreditaria.*

50 *Iure communi feuda potius præsumuntur hæreditaria, quàm non hæreditaria.*

51 *Forma iuris communis in feudis, quæ sit.*

52 *Iura feudalia sunt ius commune feudorum.*

53 *Et potius interpretanda hæreditaria, quàm contra.*

54 *Text in §. Titius si de feudo defuncti content. sit loquitur etiam in feudo hæreditario.*

55 *Nam filius reuocat alienationē factam à patre soluendo pretium.*

56 *Et sic hæres potest reuocare iure proprio rem venditam à defuncto, licet hic non potuisset.*

57 *Eadem est censura de vtroque feudo, siuè ex pacto, & prouidentia, siuè hæreditario, vbi non reperitur aliqua particularis differentia.*

58 *Quæ sit ratio in § Titius.*

59 *Honestas, ne bona maiorum ad alienas manus transeant, quanti fiat in iure.*

60 *Et an tribuat restitutionem in integrum minori proximiori.*

61 *Minor non solet restitui nisi data enormi læsione.*

62 *Adire hæreditatem, quæ non sit soluendo, damnum est.*

63 *Nisi in ea sint prædia cum sepulchris maiorum.*

64 *Patrono competit ius reuocādi prædium à liberto alienatum omni fraude circumscripta, si in eo ipse educatus sit, vel parentes sepulti.*

65 *Delictum committit, qui prædium comparat in Prouincia, in qua militat, aut Rempublicam administrat.*

66 *Secus si emat prædia paterna.*

67 *Tutoribus immobilium pupillariū alienatio probibita, & quare.*

68 *Ius protbomiseos habebat locum ex mero iure in omnibus bonis.*

69 *Ius protbomiseos sublatum quò ad necessitatem vendendi rem alteri retrahenti, Domino inuito.*

70 *Dispositio l. dudum C. de contrab. empt. an comprehendat feudalia.*

71 *Ius protbomiseos incōcussum in omnibus feudis cuiuscunque qualitatis, authoritate iuris communis haud correcti, quò ad ipsa feuda.*

72 *Differentia inter reuocationem, quę competit filio viuo alienatore, et eam, quæ competit post mortem alienatoris.*

73 *Duodecim Authores cumulantur pro opinione affirmatiua.*

74 *Feuda communiter in Regno sunt ex pacto, & prouidentia hæreditaria.*

75 *Regula, quæ dictat hæredē non posse venire contra factum sui prædecessoris, declaratur, & nu. 84.*

76 *Viua*

76 *Viuo alienante filius non habet feuda, vt hæres patris; ſed ex prouiſione legis.*

77 *Duplex ius reuocandi competit agnato, alterum viuo alienante iure protbomiſeos, alterũ poſt mortem iure ſucceſsionis abſque pretij reſtitutione.*

78 *In reuocatione, quæ fit viuo alienãte iure protbomiſeos, non procedit regula, quòd hæres non contrauenit facto defuncti, tàm in feudo hæreditario, quàm non hæreditario.*

79 *In exercitio iuris retractus an conſideretur contrauentio facto alienatoris, vel potius confirmatio.*

80 *Retractus competit perfecta iam alienatione, & contractu.*

81 *Filius ſiue agnatus retrahendo non impugnat alienationem.*

82 *Immò aſſentit; ſed vult tantùm præferri.*

83 *Reuocatione ſequuta ex iure retractus ab agnato proximiori, nec alienans, nec eius hæres tenebitur de euictione.*

84 *Agnatus proximior etiam poſt mortem alienantis, imò adita eius hæreditate, poſſet exercere ius protbomiſeos contra emptorem.*

85 *Niſi defunctus potuiſſet vendere, & obligare rem propriam ſui hæredis.*

86 *Qui poſt aditam hæreditatem defuncti facto contrauenire nequit.*

87 *Tum magis in alienatione facta de re propria teſtatoris, quam hæres potuiſſet iure proprio acquirere poſt alienantis mortem.*

88 *Agnatus proximior tempore alienationis, nõ ſemper eſt proximior tempore mortis alienantis.*

89 *Ratio cur in feudo nouo etiam ex pacto, & prouidentia ceſſet prælatio.*

90 *Ius protbomiſeos vnde ortum duxerit, & an eius ratio vigeat, ita in feudo hæreditario, quemadmodum in non hæreditario nu. 102.*

91 *Ratio cur agnato proximiori competat ius retrahendi feudum alienatum.*

92 *Agnato proximiore non retrahente, ſequens in gradu quantumuis remotior admittetur.*

93 *Contra ſentientium ratio retorquetur.*

94 *Poſſeſſor feudi non hæreditarij non poteſt de eo diſponere in præiuditium agnati, & quando.*

95 *Poſſeſſor huius feudi eius vita durante diſponit de eo ad libitum inuito ſucceſſore.*

96 *Poſſeſſore viuo nullum ius competit futuro ſucceſſori.*

97 *Viuo alienatore non poteſt proximus agnatus reuocare feudum.*

98 *Cui nullum fit præiuditium viuo alienatore.*

99 *Quod declaratur in reuocatione, quæ fit abſque pretij reſtitutione.*

100 *Agnato, cui nullum ius competit in feudo viuo alienante, competit ius protbomiſeos refuſo pretio.*

101 *Poteſtas diſponendi, quam habet feudatarius de feudo inuito ſucceſſore, non conſideratur in materia iuris protbomiſeos, & num. 114.*

102 *Ius protbomiſeos competit in vita non poſt mortem alienantis.*

103 *Stan-*

Quæritur in supremo Regio Collaterali Consilio inter Iuliam Muscettulam actricem ex vna & Mutium Simonettum conuẽ-
1 tum ex altera, vtrum in feudis habeat locum ius prothomiseos, seù ius prælationis in venditione feudi facta à consanguineo pro eodem pretio? Quę quidem quęstio prima facie videtur superflua, & infructuosa: quia de iure
2 communi feudorum sunt aperta iura, quæ hoc ius prothomiseos admittunt in ipsis feudis, prout est text. in cap. 1. §. Titius, si de feud. defunct. milit. in cap. 1. §. porrò, per quos fiat inuest. & in cap. 1. §. sed & res qualit. olim poter. feud. alien. quæ quidem iura non reperiuntur correcta de iure municipali huius Regni, ergo frustra dubitatur de hac quęstione, quæ habet iura tàm aperta pro sua decisione.

Sed quia Doctores tàm variè locuti sunt circa intellectum prædictorum iurium, vt ex eorum dictis magna confusio apud nos orta sit, iccircò operæpretium esse duxi, hanc mihi disputationem potius semel assumere, quàm multoties super indagatione veritatis insudare.

In duo igitur capita hanc quęstionem diuido, quorum primum est, an ius hoc
3 prothomiseos, quod certum est dari in feudis, competat, tàm filio alienantis, quàm agnato proximiori: secundum verò

4 rò an procedat nedum in feudo ex pacto, & prouidentia; sed etiam in feudo hæreditario.

Quò ad primum caput tres reperio Doctorum sententias difformes: nam aliqui fuerunt in opinione, quod filij tantum alienantis possint retrahere feudum à patre alienatū in eius vita soluto pretio: agnati verò nequaquam, quasi quod
5 filij tanquam quasi Domini etiam in vita patris plus iuris habeāt in ipso feudo, quàm agnati: ita explicat Andr. in d.§.Titius, vers. quod si Titius, quem sequitur ibi Præpos. & latè Clar. in §.feudum q. 42. & alij, qui etiam fatentur communem.

Alij verò fuerunt in opinione prorsus contraria, vt scilicet etiam agnato in vita alienantis competat ius hoc retractus refuso pretio, cuius opinionis Author reputatur Bald. in d.§.Titius, & alij, qui eum sequuntur.

Alij denique distinctionis fœdere cō-
6 trouersiam hanc absoluerunt, vt scilicet, si feudum sit alienatum in agnatum, qui non sit proximior, agnatus proximior nullo modo possit retrahere in vita alienantis: quia feudum non exijt de agnatione, si verò sit alienatum in extraneū, tunc incontinenti agnatus possit retrahere refuso pretio, ita distinguit Thom. de Marin. lib. 2. tit. de feud. ex pacto, & prouid. nu. 68. Sonsbec. de feud. par. 13. num. 117.

Ad dignoscendum modò, quæ ex tribus his sententijs verior sit, elaboran-
7 dum est super intellectu text. in d.§.Titius in vers. quod si Titius, si de feu. defunct. cont. sit, in quo text. Andr. Auriga noster, & author primæ sententiæ illam fundauit, præsupponit enim Andr. quod dùm in princ. illius text. expressè disponitur, quòd Sēpronius proximior agnatus non possit reuocare feudum à Titio alienatum, nisi demùm mortuo filio, ex his verbis agnatus sit exclusus, & dùm in vers. quod si Titius subnectitur, quòd si Titius habeat filios etiam viuo Titio pretio reddito possit feudum recuperare, hic vers. intelligatur de filijs tantum alienantis, non autem de agnatis, & proptereà Andreas filijs concessit ius retrahendi in vita patris pretio soluto, agnatis non nisi post mortem alienantis absque pretio; sed hic intellectus tantum abest à vero illius sensu, vt potius in eo totum contrarium probetur, siquidem in terminis illius text. quæritur de feudo ex pacto, & prouidentia alienato à possessore etiam cum consensu Domini; sed absque consensu agnati proximioris, &
8 disputatur, quod remedium competat agnato proximiori pro recuperatione feudi, & in prima parte disponitur, quod si vult illud recuperare absque solutione pretij, non potest, nisi post mortem alienantis: nam cum alienans non potuerat de tali feudo disponere, nisi durante eius vita, resoluto iure ipsius alienantis per mortem resoluitur ius emptoris, & sequuta morte admittitur proximior agnatus absque refusione pretij: quia venit ex propria persona vocatus ex pacto primi acquisitoris, & ex prouidentia Principis concedentis: in secunda verò parte ibi, quod si Titius, disponitur, quod si vult feudum recuperare restituto pretio, potest etiam viuo Titio alienante, & sic
9 ille text. semper loquitur in agnato, non autem in filio, & successiuè dùm Andr. ex illo text. constituit differentiam inter filium, & agnatum, in eo text. non probatur eius sententia, prout benè aduertit Albert. Brun. cons. feud. 80. nu. 15. in fin. vers. & quia considerata veritate, dùm ait, quòd considerata veritate hæc opin. Andr. non probatur in d.§.Titius.

Imò idem Albert. Brun. in eod. cons. nu. 13. ait, quod supradictus intellectus à me relatus est magis communis, & est
10 amicus literæ: quia illa dictio, quod si, licet sit aduersatiua, aduersatur sub eisdem qualitatibus, & illa verba, quod si consentit, demonstrant, quòd sermo sit continuatus in persona proximioris agnati, non filij: nam terminus, filios, in numero plurali prolatus, congruè non posset adaptari illi verbo, consensit in fine posito, nec illa pluralitas posset cōuenire verbo, recuperare potest.

G Et

Et sic patet, quòd prima sententia fulcita Andreæ authoritate non probatur in eo text. imò expresè conuincitur, & habet alia iura apertissima in contrarium, tùm in d. §. sed & res, per quos fiat
11 inuestitura, vbi agnato proximiori nedum datur ius retractus refuso pretio etiam in vita alienantis post contractum perfectum; sed etiam ius prohibendi, ne vendat alteri, quàm sibi, vel proximiori agnato, tùm etiam in d. §. porrò, qualit. olim pot. feud. alien. ibi prohibendo autem, vel redimendo.

Tertia verò sententia fundata in illa distinctione Thomæ de Marinis inter alienationem factam in agnatum remotiorem, vel in penitus extraneum, manifestè detegitur falsa ex eodem §. Titius,
12 vbi alienatio, erat facta in agnatum remotiorem, & tamen agnato proximiori datur ius retrahendi refuso pretio etiam viuo alienante.

Quo fit vt explosis prima, & tertia sententijs emergat indubitata secunda
13 sententia illorũ, qui tenent agnato proximiori dari hoc ius retractus iure sanguinis, seù prothomiseos etiam viuo alienatore refuso tamen pretio intra annum, quæ quidem sententia, prout verissima est in se præcitatis iuribus, ita est frequentissimo DD. calculo approbata, quorum antesignanus est

1 Iacob. Beluis. in d. §. Titius in princ. vers. nota hic.

2 Martin. Laudens. ibidem num. 23. & cons. 119. nu. 19. & 36. in fin. inter cons. feud. diuers.

3 Bald. in d. §. Titius in figuratione casus, & in d. §. porrò nu. 4. vers. sed ego dico qual. feud. olim pot. alien. & cons. 276. nu. 2. vbi latè vol. 5.

4 Præpos. ipse, qui cum Andr. transierat in d. §. Titius col. 1. circa med. vers. vnde intelligo.

5 Afflict. in d. §. porrò, quem legit cum §. donare nu. 70. & nu. 18.

6 Zas. de feud. par. 9. fal. 7. nu. 30. vers. si tamen.

7 Hänet. de feu. lib. 3. c. 7. vers. & ideo.

8 Cuiac. in d. §. Titius.

9 Borcholt. de feud. cap. 8. nu. 149.

10 Matth. Vuesemb. damn. mem. cons. 54. nu. 3. vbi ait, quod ita vsus obseruat.

11 Misinger. cent. 4. obseru. 85. nu. 6.

12 Io. Kopen. German. decis. 54. num. 51. cum sequ.

13 Andr. Fachin. cont. iur. lib. 7. cap. 11. appositissimè, & cap. 9. vers. secundò notandum, & vers. tertiò multi.

14 Hartm. Pistor. latissimè lib. 2. par. 1. q. 11. nu. 11.

15 Cumi. in cap. si aliquem num. 361. vers. sed in cõtrarium, dum pro hac opinione citat d. §. sed & res, & subdit vide, & cogita.

16 Cephal. cons. 133. nu. 20. vers. dico etiam vol. 1.

17 Schrad. de feud. par. 8. cap. 7. num. 11. vers. ego tamen cum seqq. vbi latissimè comprobat.

18 Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 32. nu. 3. qui citat etiam adhoc

19 Rosenthall. in Sinops. feud. cap. 9. concl. 127. in fin.

20 Thoming. decis. 43.

Quo fit vt hæc sententia subsistat inconcussa non minus iuribus, quàm grauissimorum Doctorum authoritatibus.

Absoluto igitur hoc primo capite aggredior secundum, in quo quæritur, an
14 conclusio hæc procedat nedum in feudo ex pacto, & prouidentia; sed etiam in feudo hæreditario.

Qui tenent opinionem quod nõ procedat in feudo hæreditario vtuntur rationibus, & Doctorũ authoritatibus. Pro rationibus considerant primò loco, quòd
15 cum feudum sit hæreditarium, non potest illud citra ius, & nomen hæredis ha-
16 beri, hæredi autẽ non permittitur, ꝙ veniat cõtra factũ sui prędecessoris ex reg. legis cũ à matre C. de rei vẽd. ergo &c.
17 Secundò considerat, ꝙ indubitati iuris est, hanc prælationem non competere agnatis in feudo etiam ex pacto, & prouidentiā, quando est nouum, vt voluit Andr. in d. §. Titius, & passim alij sequũ-
18 tur, ꝙ non est ex alio, nisi quia illud habet vim hæreditarij, imò per oĩa hæreditarium censetur, ergo à maioritate rõnis idem

idem concludendum erit in feudo de sui natura hæreditario,& ab initio formato, & erecto cum qualitate hæreditaria.

Tertiò addunt maximam diuersitatis rationem inter feudum ex pacto,& prouidentia, & feudum hæreditarium:
19 nam in eo agnatus proximior succedit post mortem alienantis ex persona propria velit,nolit, alienans, & dum possessor vult illud alienare in vita, agnatus
20 proximior potest meritò præferri: quia nil aliud est, quàm anticipare tempus successionis, & ratione istius præuentio-
21 nis tenetur soluere pretium, quòd non teneretur soluere post mortem alienantis, at in feudo hæreditario secus est:
22 quia possessor habet potestatem disponendi cum assensu Domini, & non po-
23 test considerari in agnato proximiore aliquod ius reuocandi, iure proprio post alienantis mortem, ergo cum omnia iura feudorum,quæ dant hanc prælationem agnato proximiori, loquuntur in feudo ex pacto, & prouidentia, non mirum si de vno ad aliud non potest inferri extendendo eadem iura ad feudum hæreditarium.

Quartò, & vltimò magnifaciunt iniquitatem, seu absurdum, quod dicunt resultare ex hac opinione nempè impedimentum liberi commercij,& liberę dispositionis rei suæ contra text. in l.2.ff. si quis à parent.fuer.manum,& l.in remandata C.mand.

Pro authoritatibus verò Doctor. citant.

1 Andr.in d.§.Titius,vbi ait in eo tex. positum esse casum in feudo ex pacto,& prouidentia.

2 Affict.in eod.§.Titius nu.4.

3 Alex.cons.26. nu.9. vers.non obstat lib. 5.

4 Zas.de feud.par.8. nu.61.

5 Alberr. Brun. cons. 80. inter cons. feud.diuers.

6 Cephal.cons.133.

7 Michael de Crass. commun. opinio. quæst. 25.

8 Intrigl.de feud.cent.1.q.51.nu.11.

9 Cannet.in cap.volentes §. prospexit etiam num.11.

His ego addo

10 Frecc.de subfeu. lib.3. diff.2.inter feud.ex pacto,& hæred.fol.mihi 439.

11 Parid.de reintegr. feud. cap.incip. an si vendantur res feudales in fine fol. mihi 133.

At ego contrariam opinionem omni-
24 nò veriorem esse affirmo,vt scilicet prę-latio hæc iure prothomiseos,siuè sanguinis concedatur agnato proximiori non minus in feudo hæreditario, quàm in feudo ex pacto,& prouidentia,quam veritatem, vt facilius veluti digito omniū oculis subijciamus, necesse est, vt prius, & ante omnia absoluamus,quod dicatur feudum ex pacto,& prouidētia, & quod hæreditarium. Et vt paucis rem ipsam medullitus perstringamus, veritas est,
25 quod feudum ex pacto,& prouidentia dicitur illud, quod est concessum alicui pro se,& liberis,vel descendentibus Andr.in cap.1.nu.7.de success.feud. & in
26 cap.1.nu.10.an agnat. & dicitur feudū ex pacto: quia acquirens per pactum speciale voluit prospicere nedum sibi,verum etiam omnibus suis liberis, seù descendētibus ordine successiuo,dicitur ex
27 prouidentia concedentis:quia concedēs feudum voluit prouidere nedum primo acquirenti;sed omnibus illius liberis,seù descendentibus: ita formaliter declarat Camer.in cap. imperialem §. præterea ducatus cart.mihi 94. col.3. lit.N, cum pluribus seqq. & hoc casu dicitur feudū ex pacto, & prouidentia simplex non
28 hæreditarium,quod si in concessione sit adiecta dictio, hæredibus, nempè:quia cōcessio sit facta pro se,& liberis,seù descendentibus hæredibus,tunc illa dictio, hæredibus,alterat qualitatem feudi simplicis,& recti,& erit feudum ex pacto,& prouidentia hæreditarium, ita vt non propterea desinat esse feudum ex pacto, & prouidentia; sed erit hæreditarium,& inter feudum ex pacto, & prouidentia

G 2 non

non hæreditarium,& hoc feudum ex pacto,& prouidentia hæreditarium hęc est
29 differentia: quia in illo primo quilibet successor succedit ex propria persona, nec opus habet, vt sit hæres vltimi defuncti,sufficit enim sibi pactum primi acquirentis, & prouidentia concedentis
30 sub illa forma, in qua tot censentur esse concessiones,quot sunt personæ, quæ ordine successiuo succedunt, iuxta text. in l.quoties C.de donat.quæ sub modo. At in hoc secundo successor tenetur esse hæres vltimi defuncti, ita vt absque illa qualitate hæreditaria nullo modo possit succedere, vt idem Camera. ibidem declarat cart.mihi 96. litera B,vers.quo verò ad secundum per tres colum.& in cap.1.an agnat. in princip. siuè in rubr. num.47. vers.oppono quintò, & iterum in prima quęst. num.8. vers.quæro ergo iterum fol.mihi 400. post Andr. in cap. 1. nu.1. vers.secus si esset hæreditarium de alien.feud.pat.ex quibus patet,quod
31 feudum ex pacto,& prouidentia est duplex,alterum non hæreditarium,alterum verò hæreditarium.
32 Feudum verò hæreditarium similiter est duplex,alterum omnino hæreditariũ, alterum verò non omninò hæreditariũ;
33 sed mixtum pro parte scilicet ex pacto, & prouidentia, pro parte verò hæredita-
34 rium.Feudum omnino hęreditarium dicitur illud,quod est concessum pro se, & hæredibus quibuscunque:quia per hanc
35 formam concessionis transit ad quoscũque hæredes etiam extraneos, vt est cõmunis feudistarum theorica relata per Clar.in §.feudum q.9. vers.hoc pręmisso,Thom. de Marin. in rubr.de feud.hæred.per tot.& præsertim nu.23.Andr.Fachin.controu.iur.lib.7.cap.6.Hartm.Pistor.lib.2.par.1.q.1.nu.37.vsque ad 41.
36 Feudum verò mixtum dicitur illud, quod in præcedenti cõclusione cum Camerario dixi esse feudũ ex pacto,& prouidentia hæreditarium, participat enim
37 de feudo ex pacto,& prouidentia: quia in eo non potest succedere quilibet hæres etiam extraneus; sed is tantum, qui sit de liberis,& descendẽtibus primi acquirentis,tanquam vocatus ex pacto acquirentis, & prouidentia concedentis,
38 participat de feudo hæreditario: quia ille descendens, qui vult succedere in hoc feudo tenetur esse hæres vltimi defuncti,& absque illa qualitate hæreditaria non potest succedere; propter hanc
39 igitur mixturam vtriusque qualitatis dicitur feudum mixtum, prout latè explicat Intrigliol.de feud.cent.1.q.49.& ante eum mixtum hoc feudum appellauit Frecc.de subfeud.lib.3. tertia formula in fine,fol.mihi 418. 2.col.non tamen me latet, quod Camer.in c.1.an agnat. in 1.q. nu.44.& seq.fol.mihi 414.aliter declarauit feudum mixtum; sed ea declaratione nunc non vtor: quia non deseruit casui meo, sufficit illud mihi declarare, prout intelligunt DD. qui eo vocabulo vtuntur,secundum quos patet,
40 quod hoc feudum mixtum est vnum,& idem cum feudo ex pacto, & prouidentia hæreditario.

Adeò quod quatenus ad rem nostram
41 attinet feuda ad tres tantum species reduci possunt:quia aliqua sunt feuda omnino hæreditaria,quæ transeunt ad quẽlibet hęredem etiam extraneum,& de hoc loquitur text. & DD.in cap.1. de feud.nõ hab.propriam feud.nat. Aliqua sunt feuda ex pacto, & prouidentia non hæreditaria,de quibus sunt plenę cõsuetudines feudales.Aliqua demũ sunt feuda ex pacto, & prouidentia hęreditaria, seu feuda mixta,de quibus loquitur text. in cap.1.in fin. qui success.feud.dar.ten. & in cap.1. in fin.apud quem, vel apud quos, quæ iura ad id adducit Camer.in c.imper.§.pręterea ducatus car.mihi 96. lit.N,vsque ad lit.P,& in c.1.ante n.34. vers.quod aũt,an agn.Ego vltra Camer. addo text.cum gl.in cap.1.qui succ.ten.

Quibus sic præcognitis vlterius ad-
42 uerto,quod in hac specie feudi ex pacto & prouidẽtia hęreditarij omnia concurrunt,quę in feudo ex pacto,& prouidẽtia non hęreditario considerantur: ita vt ẽt
43 in hoc feudo hęreditario vnus alteri p̃iudicare non posse,quemadmodum & in feudo nõ hęreditario ẽt cum Dñi assensu

iux-

iuxtà text.in cap. 1. de alien. feud. pa-
44 ter. Sed intuendo,& considerando formam cõcessionis, per quam in feudo hęreditario is, qui succedit, tenetur esse hęres in ipso feudo vltimi defuncti,propter pactum ab initio generationis ipsius feudi expressum,ipse successor non reuocabit,quod à prædecessore factum est, arg.l.cum à matre C.de rei vend.& l. ius sepulchri C. de religio. & sumpt. fun. ita post Andr.in d.cap. 1. de alien. feud.pater.& in cap.1. nu.7. de success. feud.declarat adamussim Camer.in d.S. præterea Ducatus cart.96.lit.K,& L.

Ex qua notabilissima Camerarij doctrina illud vnum resultat maximi momenti in hac quæstione, quod omnia
45 iura feudorum loquentia in feudis non hæreditarijs,habent locum in feudis hęreditarijs,nisi quatenus repugnaret illa
46 qualitas hæreditaria, quæ in eo tantum consistit, vt scilicet successor teneatur habere ratum factum defuncti,& illi non possit contrauenire,quod iterum repetijt Camer. in cap.1. an agnat. in 1. quæst. nu.42.in fin.& 43. fol.mihi 405.

His quàm breuiùs potui prælibatis meam conclusionem superius affirmatam,vt scilicet ius prothomiseos competat agnato, tàm in feudo hæreditario, quàm in feudo non hæreditario, primò
47 declaro, vt procedat non in feudo hæreditario omninò;sed in hoc feudo,quod est simul,& semel ex pacto,& prouidentia, & hæreditarium, & dicitur hæredi-
48 tarium ad differẽtiam alterius feudi ex pacto, & prouidentia non hæreditarij, ratione de qua infra; secundò eandem conclusionem confirmare intendo iuribus, rationibus, & authoritatibus.

Pro iuribus contentus ero illis tribus iuribus à principio adductis nempè tex. in S.Tirius, si de feud.defun.cont. sit in S. sed & res per quos fiat inuest. & in S. porò qualit.olim feud.poter.alien. quæ de perse satis perspicua sunt, & alia inductione non egent.

Nec dicatur, quòd illa iura procedũt in feudo ex pacto,& prouidentia, non autem in feudo hæreditario: nam si vera est conclusio,quam proximè excerpsi à Camer. vt scilicet omnia iura feudalia, quæ loquuntur in feudis non hæreditarijs, procedant etiam in feudis hæreditarijs, nisi quatenus successor tenetur habere ratum factum defuncti, prout est verissima, vtique sufficit mihi, quòd prædicta iura loquantur in feudo ex pacto, & prouidentia, non hæreditario: nam tunc sequitur statim, quòd habeant locum etiam in feudo hæreditario, & re vera hæc conclusio non potest tergiuersari: nam videmus,quod omnes Feudistæ, & præsertim nostri Regnicolæ in materia horum feudorum hæreditariorum, quæ summoperè vigent in hoc Regno,non vtuntur alijs iuribus,quam eisdem consuetudinibus feudalibus,quæ loquuntur in feudis non hæredirarijs.

49 Quod autem illa qualitas hæreditaria non inducat diuersam rationem decidẽdi circa ius prothomiseos in his feudis hæreditarijs à feudis non hæreditarijs, inferius in responsionibus ad contraria apertè demonstrabo.

Vltra quòd, etiam attenta forma iu-
50 ris communis, feuda potius præsumuntur hæreditaria, quàm non hæreditaria:
51 quia forma iuris communis est, tibi, & hæredibus,vt voluit Andr.in cap.1. col. 3. de alien.feud.pat.& in Constit. vt de successionibus,quem sequitur Frecc. lib. 3. diff.10. vers.hæc est forma iuris communis fol.mihi 444.de differ.inter feud.
52 ex pact. & hęred. Ergo illa iura cum sint ius commune feudorum, potius sunt
53 interpretanda in feudis hæreditarijs, quàm in feudis non hæreditarijs; sed nõ eundo per mẽdicata suffragia,quod tex.
54 in d.cap.Titius,si de feud.defunct.cont. sit loquatur etiam in feudo hæreditario, apertè sentit Frecc. in 21. formula inter feud.ex pacto,& hæreditario, propè fin. fol.mihi 451.vbi referens dispositionem
55 dicti text. quod scilicet filius reuocat alienationem factam à patre soluendo pretium,assignat rationem:quia alio iu-
56 re venit,vt alius,& subdit, & hæres potest reuocare iure proprio rem venditam à defuncto, licet ille non potuisset: ecce

igitur quod Freccia intelligit illum tex-
in filio hærede, ergo in feudo hæredita-
rio,clariùs idem Frecc.in 25.differ.inter
feud.ex pacto,& hæred. verſ.hęc credo,
fol.mihi 454.col.1.in fin. & col.2. in-
princ.vbi in ſpetie agens de dicto §. ſed
57 & res, ait, quod de vtroque feudo ſiuè
ex pacto, & prouidentia, ſiuè hæredita-
rio eſt eadem cenſura, vbi non reperitur
aliqua particularis differentia.

Pro rationibus verò illam primo lo-
58 co affero, in qua eſt fundata diſpoſitio
d. §. Titius cum alijs iuribus feudalibus
ſuperius citatis, quæ quidem iura dant
prælationem agnato proximiori in feu-
dis venditis,non ea ratione, vt bona re-
maneant in familia; ſed potius ratione
honeſtatis, vt optimè declarat Cuiac.in
d. §. Titius, quæ quidem honeſtas in eo
conſiſtit,ne bona,quæ fuerunt maiorum
noſtrorum,ad alienas manus quàm pro-
ximiorum perueniant,quę honeſtas tan-
59 ti fuit extimata in iure, vt ex ea reſul-
tet notabile intereſſe in perſonam pro-
60 ximioris,quod ei,ſi minor fuerit,præbet
iuſtam cauſam reſtitutionis in integrum,
61 quæ non niſi data enormi læſione ei cō-
cedi ſolet,ita conſtat ex text. in l.ſi in-
emptionem ff.de minoribus, coniuncta
l.ſcio ff.de in integ.reſt.minor.& reaſſu-
mit Tiraq.in præfat.ad retract.conſang.
nu.34. & ſeq.

Hanc rationem ad viuum comprobāt
diuerſa iura communia, & præ cęteris
text.in l.libertus,qui ſoluendo ff.de bon.
62 lib. vbi licet aliàs adire hæreditatem,
quæ non ſit ſoluendo,ſit damnum pati,
tamen ſi quis adeat hęreditatem,quan-
tumuis non ſit ſoluendo,ob id tantum
intereſt ſua adire, quod in ea prædia
63 ſint aliqua, in quibus maiorum ſuorum
ſepulchra ſunt.

Ad idem optimè congruit text. in l.
1. §. & alias videmus ff.ſi quid in frau-
64 dem patr. vbi datur patrono ius reuo-
candi prædium à liberto alienatum, in-
quo vel ipſe educatus fuit, vel parentes
ſepulti ex hoc ſolo intereſſe,etiamſi in-
pretio nulla fraus adhibita fuerit.

Adſtipulatur ſolidiſsimè text.in l.qui
officij ff.de contrah.empt. & in l.milites
prohibentur ff.de re milit. quibus caue-
65 tur,quod licet qui in Prouincia militat,
aut Rempubl. adminiſtrat graue delictū
committat, ſi ibi prædium comparaue-
66 rit,tamen ceſſat omne delictum, ſi emat
prędia paterna; tantum igitur eſt hoc
intereſſe, nè bona maiorum noſtrorum
exeant à manibus proximiorum,vt quod
aliàs erat grauiſsimum delictum, ex de-
licto efficiatur non delictum.

Idipſum ſupra omnes cōſiderauit im-
per.in l.lex, quæ tutores C.de adminiſt.
67 tut. vbi prohibetur tutoribus alienatio
immobilium pupillarium ex hac ſola ra-
tione expreſſa verbis ſatis concinnis, &
prægnantibus, ſcilicet maxima habenda
eſt eius domus ratio, in qua pater deſe-
cit,filij creuerunt, in qua maiorum ima-
gines,aut non videre fixas, aut videre
reuulſas,ſatis lugubre eſt.

Hæc ratio,nè ſcilicet bona maiorum
noſtrorum perueniant ad manus alienas,
quàm proximiorum vtique militat, ita
in feudo hęreditario, quemadmodum in
feudo non hęreditario, ergo idem ius
ſtatui debet in vno, quod in alio.

Secunda ratio apud me maximi pon-
deris ea eſt,quod ſcilicet ante l.dudum,
C.de contrah.empt.certum eſt,quod ius
68 prothomiſeos habebat locum ex mero
iure in omnibus bonis,prout fundat Ti-
raqu.in præfat. ad tract. de retract.con-
ſanguin. tàm per iura à me ſuperius ad-
ducta, quàm per diuerſos textus veteris
teſtamenti,quos reaſſumpſit in nu.7.Su-
peruenit poſtea dicta lex dudum, quæ
69 ſubſtulit hoc ius prothomiſeos,auferen-
do illam neceſsitatem, quam habebat
venditor vendendi rem alteri retrahenti
inuitus,vt probat Tiraq.in d.præfat.nu.
22.23.licet aliqui hoc negauerint,quos
recenſet idem Tiraq. ibidem nu.16. vi-
dendum eſt modò an dicta l. dudum
70 comprehendat etiam feudalia, & vti-
que circa hoc non eſt vagandum,nam
l.dudum fuit condita ab Imper. Valen-
tino,Theodoſio,& Arcadio;ſed Imp.Fe-
dericus,Lotharius,& Conradus, qui cō-
ſuetudines feudales confirmauerunt,fue-
runt

runt longè post dictos Impp. conditores l. dudum, vt probat Sonsbec. de feu. par. 13. nu. 117. cum seq. sequitur Hartm. Pistor. de feud. lib. 2. par. 1. q. 11. nu. 9. Ergo dum hi vltimi Impp. confirmando consuetudines feudales, ius hoc prothomiseos nedum non reprobauerunt; sed illud expressè approbauerunt in feudis, sequitur pernecesse, quod illa l. dudum nihil operetur in feudis, & remaneat hoc
71 ius prothomiseos inconcussum in omnibus feudis cuiuscunque sint qualitatis, non facta aliqua distinctione inter hæreditaria, & non hæreditaria, quippe quod sit fulcitum etiam authoritate iuris cōmunis, quò ad ipsa feuda non correcti.

Pro authoritatibus verò Doctorū in-
1 cipiam à Regnicolis, quorū antesignanus erit Affli. in tract. de iur. prothomis. in princ. illius Constit. nu. 7. vers. item quæro, & in §. porrò, quem legit cum §. donare nu. 18. qualit. olim feud. poter. alien. nec iuuat dicere, quod Affl. citat. text. in d. §. sed & res, qui loquitur in feudo ex pacto, & prouidentia, & sic debet intelligi secundum legem, quam allegat: nam superius demonstraui tàm d. §. sed & res, quàm alia iura procedere in feudo ex pacto, & prouidentia, siuè sit hæreditarium, siuè nō sit hæreditarium; sed vt cesset omnis contradicendi occasio, ecce idem Affli. in cap. 1. §. hoc quoque nu. 56. de success. feud. vbi declarās
72 differentiam inter reuocationem, quæ competit filio viuo alienatore, & eam, quæ competit post mortem alienatoris, ait, quod in reuocatione post mortem requiritur, quòd feudum sit ex pacto, & prouidentia, & quod filius conficiat inuentarium; sed in reuocatione in vita sufficit, quod feudum sit antiquum, & sic non requirit illam qualitatem, quòd sit ex pacto, & prouidentia; sed generaliter procedit in quocunque feudo, dummodò sit antiquum, quod autem hæc qualitas antiquitatis sit necessaria, inferius patefiet.

2 Paris de reintegr. feu. cap. an si ven-
73 dantur res per totum, & signanter nu. 14. 15. fol. mihi 133. licet aduersarij illum citent pro opinione contraria, quibus infra respondebo.

3 Iaf. conf. 56. per totum vol. 3.

4 Schrad. de feud. par. 8. cap. 7. nu. 26. in spetie.

5 Hartm. Pistor. de feud. lib. 2. par. 1. q. 11. nu. 20. vers. id quod locum etiam habet.

6 Iul. Clar. in §. feudum q. 42. vers. sed quia hæc materia, loquens in feudo mixto in spetie, quod est feudum hoc ex pacto, & prouidentia hæreditarium, vt superius declaraui.

7 Schurph. damnatæ mem. cons. 82. nu. 2. in fin. cent. 2.

8 Cannet. in extr. volentes in cap. prospexit etiam Rex nu. 17. in fin. & 18. dum loquitur in feudo ex pacto, & prouidentia mero, & mixto.

9 Intrigliol. de feud. cent. 2. art. 32. nu. 8. cum seq. qui similiter loquitur de feudo mixto.

10 Gottofred. Anton. disput. feud. 10. thesi 5.

11 Rosenthal. de feud. cap. 9. memb. 2. nu. 7. vers. octauò nota tom. 1.

12 Fab. Ann. magnus feudista, & Regius Consiliarius obseru. 10. vbi ait, se de hac opinione tanquam verissima nūquam dubitasse, neque vidisse peritos feudistas dubitasse, quinimò recordari eius genitorem in feudis versatissimum illam tenuisse.

Quò fit, vt hæc mea conclusio remaneat roborata iuribus, rationibus, & authoritatibus Doctorum.

In contrarium adducta non obstant: nam quò ad primam illam rationem attinet, vt scilicet qualitas hæreditaria, quæ inest in hoc feudo, efficiat, vt agnatus proximior non possit illud habere citra ius, & nomen hæredis, & tanquam hæres non potest venire contra factum sui prædecessoris, ex reg. l. cum à matre, C. de rei vend. Ego fateor, quod regula
74 est vera in se, & fateor etiam, quòd si hæc regula operatur, vt agnatus non possit habere prælationem, cessabit in hoc feudo ius prothomiseos, quia superius etiam affirmaui ex doctrina Camerarij,

rarij, omnia iura feudalia, quæ loquuntur in feudo ex pacto, & prouidentia nō hæreditario, habere locum etiam in feudo hæreditario, nisi quatenus in eo resistat hæc regula, vt successor in feudo nō possit contrauenire facto sui prædecessoris; sed expressè contendo, hanc rationem nō rectè applicari huic q. siquidem
75 illa ratio benè procedit, quando agnatus successit iam defuncto, & effectus est eius hæres: nam tanquam hæres defuncti non potest eius actum impugnare. At nos loquimur in vita alienantis, & antequam agnatus succedat, & sit eius hæres, & antequam in eo considerari possit illa qualitas hæreditaria, quæ ei prębuisset impedimentum ad contrauenien-dum, & hoc est, quòd in spetie considerauit Iaf.d.conf.56.nu.25.vol.3. Dum
76 respondendo huic motiuo, ait, quòd dū alienans viuit, filius non habet feuda, vt hæres patris; sed ex prouisione legis, quam resolutionem, vti solidissimam sequuntur Schrad.d.cap.7.nu.2. & Hartman.Pistor.d.nu.20. q.11. Et ideo cum
77 duplex sit ius reuocandi, quod competit agnato rei alienatæ per feudatarium: alterum in vita ipsius alienantis per ius prothomiseos restituto pretio: alterum post mortem alienantis iure successionis absque restitutione pretij, hæc ratio cōsiderata ab aduersarijs benè operatur, vt cesset illud ius reuocandi post mortem in hoc feudo hæreditario: quia cū agnatus iam sit hæres, & tanquam hæres non possit contrauenire facto ab eius prædecessore, cessat illud ius reuocandi, quod secus est in feudo non hæreditario, in quo successor non est hæres defuncti; sed venit ex propria persona, & non tenetur habere ratum factum illius, at in reuo-
78 catione, quæ competit in vita alienatoris iure prothomiseos, hæc ratio sumpta ex l.cum à matre, non procedit tàm in feudo hęreditario, quàm in feudo non hæreditario.

Immò pro corroboratione huius resolutionis considero vnum quod est for-
79 tius, vt in hoc iure retractus nulla penitus cadat contrauentio facto alienatoris, immò potius confirmatio, siquidem
80 retractus tunc datur, quando est perfecta alienatio, & ipse contractus, quo tem-
81 pore filius, siuè agnatus retrahendo nō impugnat iam actum factum; sed quia
82 est facta venditio, vult in ea præferri iure proprio ex prouisione legis, quod
83 adeò verum est, vt sequuta reuocatione ex hoc iure retractus ab agnato proximiore, nec alienans, nec eius hæres teneatur de euictione, vt tradit gl. & Doctor.in l.1.C.de fideiuss.minor. Zifuent.in l.70. Tauri. q.20. in fin. latissimè docet Hartman.Pistor.lib.2.par.1.q.10.per totum, & Andr.Fachin.cont.iur.lib.7.cap.14.quod non aliunde fit, nisi quia nulla datur actus contrauentio.

Et eatenus hoc verum est, vt hac ra-
84 tione attenta posset agnatus proximior etiam post mortem alienantis, & adita eius hæreditate petere, & exercere hoc ius prothomiseos contra emptorem prędicta iuris regula in aliquo non obstante, vt expressè voluit Zifuētes in l.Tauri
85 70.q.20. sed ex alio impeditur: nam defunctus potuit vendere, & obligare rem
86 propriam sui hæredis, qui post aditam hæreditatem ei contrauenire non potest vt est text.in d.l.cum à matre, ergo mul-
87 tò fortius non poterit contrauenire alienationi factæ de re propria testatoris, quam ipse hæres potuisset iure proprio acquirere post mortem alienantis, vt pulchrè explicat Andr.in cap.1.§.hoc quoque nu.7. de success.feud. & in cap. 1. §.& si libellum nu. 9. vers.sed quid si acquisiuit, de alien.feud.pat.

Præpereà ex alia consideratione cessat illa prima ratio: nam non est certum
88 quod ille agnatus, qui est proximior tempore alienationis, sit etiam proximior tempore mortis alienantis: nam de facili contingere potest, vel quod ipse præmoriatur alienanti, & illius sit alius hæres, vel quod interim alius nascatur, qui præoccupet locum, & gradum illius agnati; ergo dum in suspenso est, an ipse agnatus sit futurus hæres, quomodo po-
E test repelli ex qualitate hæreditaria, ne interim exerceat ius sibi competēs ex

proui-

prouisione legis in vita alienantis? Certè nullo modo,& hanc rationem in effectu considerat Ias.in d.cons.36.num.25. volum. 3.

Secunda verò ratio fundata in argu. desumpto ex feudo ex pacto, & prouidentia;sed nouo,vanissima, meo quidem exiguo iuditio, apparet, si considerabimus rationem differentiæ inter feudum nouum, & antiquum, siquidem ratio,
89 quare cessat prelatio in feudo nouo, quantumuis sit ex pacto,& prouidentia, non ea est,quòd habet vim hereditarij, vt Aduersarij asseuerant;sed quia cum non fuerit maiorum, sed acquisitum de nouo ab ipsomet alienante, cessat illud interesse, ne scilicet bona maiorum, in quibus lugubre est videre imagines maiorum refixas,vel reuulsas, vadant ad alienas manus,quàm proximioris,ex quo
90 interesse ortum est ius hoc prothomiseos,vt supra fundaui, & cessante ratione non est mirum,si cessat legis dispositio l.adigere §. quamuis ff. de iure patr. c.cum cessante extra de appellat.

Tertia ratio fundata in diuersitate rationis inter feudum ex pacto,& prouidentia, & hereditarium ictu oculi resoluitur ex falsitate rationis in ea conside-
91 ratę : nam ratio, per quam conceditur proximiori agnato ius retrahendi feudū alienatum, non consistit in eo, quòd scilicet ipse sit futurus successor etiam inuito alienante in feudo ex pacto, & prouidentia, non sic in feudo hereditario, de quo possessor potest disponere cum assensu inuito successore : quia vt superius animaduerti,non est certum, quod is,qui retrahit, sit futurus successor ; sed ratio consistit in interesse, quod habet agnatus, ne bona suorum maiorum vadant ad manus alienas, vt supra latius probaui. Hinc est, quod si agnatus pro-
92 ximior non vult vti hoc iure retractus, tunc alius agnatus ei sequens in gradu, quantumuis remotior,& non futurus successor, poterit ipse retrahere ex persona sua:quia etiam in eo viget illud interesse, ne bona maiorum vadant ad manus alienas,vt appositissimè fundat Io.Kopē Germanus decis.54.nu.56. in fin. 57.& 58. Schrad.cons.20.nu.41. Facchin.lib. 7.contr.iur.cap.17. quæ quidem ratio, ita respicit feudum hereditarium,quemadmodum & non hæreditarium, ergo cessante diuersitate rationis, cessare debet diuersa iuris dispositio, quam ex ea aduersarij inducere intendunt.

Plus dico,quòd tantùm abest, vt non possit considerari ratio aliqua differentiæ inter feudum ex pacto, & prouidentia, & feudum hæreditarium, vt potius
93 totum contrarium manifestè conuincatur ex ipsamet ratione ab eis adducta : inquiunt enim,quòd ideo in feudo hereditario nō datur ius prothomiseos agnato futuro successori:quia possessor habet potestatem disponendi cum assensu inuito successore,quod non est in feudo ex pacto, & prouidentia ; & propterea in hoc agnatus potest reuocare, in eo verò nequaquam. Hæc ratio manifestè conuincit partem cōtrariam, & contra eam tali pacto retorquetur: verùm est, & in-
94 dubitatum,quod de feudo non hæreditario possessor non potest disponere in præiuditium agnati futuri successoris ; sed hoc est post mortem possessoris: quia tunc extincto iure possessoris subintrat successor iure proprio, at durante vita
95 ipsius possessoris vtique de eo potest disponere ad libitum inuito successore :
96 nam interim viuo possessore nullum ius habet futurus successor, & propterea docuit Andr. in cap.1. §. hoc quoque vers.quærit hic glos.de success.feu.quod
97 viuo alienatore non potest proximus a-
98 gnatus reuocare feudum:quia illo viuo non censetur ei fieri præiuditium, intel-
99 ligendo de ea reuocatione, quæ datur absque pretij restitutione,& tamē huicmet agnato, qui nullum ius habet in
100 feudo viuo alienante, datur ius prothomiseos refuso pretio secundum opinionem aduersariorum, quando est feudum non hæreditarium ex pacto,& prouidentia, non obstante quod de eo potuerit possessor disponere durante vita tantum inuito successore:ergo ex eadem ratione dandum est idem ius prothomiseos

seos in hoc feudo hæreditario, non obstante, quod de eo possessor possit disponere cum assensu inuito successore, quo
101 fit, vt potestas illa disponendi, quam habet feudatarius de feudo inuito successore, nullius sit momenti in materia huius iuris prothomiseos, quod competit
102 in vita, non autem post mortem alienantis.

Quod adeò indubitatum est, vt aliunde statim emergat hæc veritas irrefragabilis, siquidem DD. in §. Titius ponūt
103 casum, vt ium, si ex statuto sit concessa potestas alienandi feudum ex pacto, & prouidentia, agnatus proximior perdat illius ius retractus soluto pretio, qđ sibi competit viuo alienatore, & vno ore respondent, quod non, & fatentur, quod adhuc agnatus proximior potest feudum retrahere ab emptore, ita tradunt ibi Bald. nu. 5. Præpos. circa fin. vers. in glos. sed nunquid hodie, Aluar. post num. 5. vers. quæro cum glos. 1. Affli. nu. 85. Rauenn. propè fin. vers. & nota singulariter, Paris de reinregr. in cap. an si vendantur res nu. 8. 9. fol. 133.

Si ergo quando feudatarius habet ex statuto potestatem disponendi de feudo ex pacto, & prouidentia non hæreditario: alienando illud in vita non pręiudicat agnato proximiori in iure retractus, quomodo potest concedi, vt quando habet potestatem disponendi ex qualitate hæreditaria alienando in vita præiudicet agnato, vt non possit retrahere? certè non video quomodo hæc sibi compatiantur.

Veritas igitur est, quod potestas disponendi de feudo in pręiuditium successoris nihil commune habet cum iure retractus in vita, & propterea stant ista si-
104 mul, quod feudatarius possit disponere de feudo in præiuditium successoris, quò ad ius succedendi; sed non quò ad ius retrahendi refuso pretio.

Quarta demùm, & vltima ratio fundata in prohibitione liberi commercij, seù liberæ dispositionis rei suæ, licet prima facie videatur magnę efficaciæ, tamē non me diutius immorabitur, ex quo rerum ipsa magistra experientia incontinenti contrarium suadet. Videmus enim quod in hac Ciuitate Neapo. viget consuetudo retrahendi rem venditam à vicino pro pretio appretiando, & in toto Regno ius retrahendi rem venditam à vicino pro pretio, quo fuit vendita cum prælatione inter vicinos ei, qui esset coniunctus non solum re; sed etiam sanguine, de prima est consuet. si quis emit de iure congrui, & de secundo est Constit. sancimus de iure prothomis. per quæ iura ipsa experientia docet, quod nullum impeditur liberum commercium inter contrahentes, & quotidiè practicantur, imò in materia consuetudinis Neap. militat vnum absurdum, quòd non militat
105 in hoc retractu feudali, siquidem licet ego emerim rem pretio cariori propter affectionem, aur alia ex causa; potest tamen vicinus retrahere à me pro iusto valore, mediante appretio, & illud carius pretium, quod ego exbursaui, cedit damno emptoris, & non retrahentis, & hac absurditate non obstante videmus, quod non propterea venditores carent emptoribus, nec emptores desistunt ab emptionibus faciēdis, quod apertè demonstrat, ius retractus, siuè ius prothomiseos nullum impedimentum præbere libero cōmercio, & successiuè cessat hæc vltima ratio ex aduerso ponderata; & sic remanent resoluta tàm iura, quàm rationes, quæ in contrarium afferebantur.

Superest, vt conuertam me ad authoritatem DD. ex aduerso citatorum, quæ facili negotio diluitur, si ponderentur verba eorundem Authorum.
106 Andr. igirur in §. Titius, licet expressè ponat casum in feudo ex pacto, & prouidentia non hæreditario, idque pluries repetat, tamen hoc ipse non dicit ad hoc propositum: nam quatenus ibi agit de agnato, ipse est in ea opinione, vt nec in feudo ex pacto, & prouidentia agnatus possit reuocare viuo alienatore, ergo ex hoc non potest inferri, vt ipse sit contrariæ opinionis in feudo hæreditario, quatenus verò agit de filio, ipse considerat feudum esse ex pacto, & prouiden-

tia

tia non hæreditarium non ad finem denegandi retractum filio in feudo hæreditario; sed ad finem constituendi differentiam inter filium,& agnatum,cur scilicet filio detur ius retractus in vita alienantis,agnato autem non,nisi post mortē: ergo nequaquam potest inferri, quid ipse sentiat in feudo hæreditario etiam respectu filij, & sic Andr. non benè adducitur pro contraria opinione.

Afflict. in eod.§.Titius, non loquitur de reuocatione in vita; sed potius præ-
107 supponit reuocationem post mortem: nam prius nu.2. ponit q. in feudo hæreditario antiquo respectu filij, vt scilicet filius non possit reuocare tale feudum alienatum per patrem, quantumcunque fecerit inuentarium, & sic præsupponit iam mortuum alienatorem, dum filius fecit inuentarium,& subdit postea rationem, quia hæres non venit cōtra factum patris,ergo si erat iam hæres, pater erat mortuus postea immediatè nu.4.subiungit hæc verba,idem in agnato, vt non possit venire contra alienationem agnati factam cum consensu Domini de ipso feudo hæreditario. Hæc Affli.ex quibus verbis non potest inferri, quod voluerit excludere agnatum à iure reuocandi in vita in feudo hæreditario, dùm Afflict. continuat eandem q.quam proposuit de filio circa reuocationem post mortem, & mutat solùm personam de filio in agnatum,tantò magis: quia idem Affli. alibi nempè in §. hoc quoque nu. 16. de success.feud.apertè affirmauit etiam in feudo hæreditario competere agnato ius retractus in vita alienantis, dummodò sit antiquum, prout superius illum pro nostra opinione adduximus, de reuocatione verò,quæ competit post mortem,de qua propriè loquitur Afflict.in §.Titius, nos non negamus, quòd nullo modo competat in feudo hæreditario; sed ex ea non potest inferri ad reuocationem, quæ competit in vita iure prothomiseos,prout suo loco fundauimus.

Alex.cons.26.num.9. vers.non obstat lib. 5. similiter loquitur de reuocatione
108 post mortem alienantis, prout patet ex principio illius consilij, in quo præsupponitur feudum alienatum à Michaele, & nu.4. vers.si ergo feudum, præsupponitur,Michaelem esse mortuum, dùm ponderat, quod eius nepotes, qui volebant reuocare alienationem non erant hæredes Michaelis alienantis, ergo eius authoritas non potest trahi ad reuocationem competentem in vita,quæ tàm longè distat à reuocatione, quæ fit in morte per superius ponderata.

Zas.par.8.nu.16.similiter loquitur de
109 reuocatione post mortem,vt ex principio illius periodi nu.60.& toto contextu facilè dignoscitur,ergo frustra allegatur ex aduerso.

Alber.Brun. in cons.80. licet nu. 15. vsque ad 16.differat de feudo hæreditario,& non hæreditario, tamen nunquam loquitur de reuocatione feudi hęreditarij in vita alienantis; sed tantum post mortem,quod nos admisimus.

Cęphal.in cons.133. nu.74. vers.nec obstat expressè loquitur de reuocatione ex causa successionis,& sic post mortem, non autem de reuocatione ex iure prothomiseos, & prælationis: immò aperit, quod etiam Brun.in d.cons.80. loquitur de reuocatione ex causa successionis, secundum terminos §.Titius.

Michael de Crassis d.q. 25. expressè loquitur de reuocatione post mortem,& sic non facit ad rumbum.

Intrigl.& Cannet.quatenus ille cent. 1.q.51.nu.10.hic in extrauag.volentes, cap.prospexit etiam num.11. aiunt,quod in feudo hæreditario filius, & agnatus non admittuntur ad reuocandum alienationem factam per defunctum cum Domini assensu,loquuntur de illo feudo, quòd est omninò hæreditarium,non autem de illo feudo hæreditario, quod est mixtum ex pacto,& prouidentia: nam aliàs ipsi essent sibi ipsis contrarij, qui in locis superius pro mea opinione citatis manifestè admiserunt etiam in hoc feudo mixto,quod est ex pacto,& prouidentia hæreditarium, habere locum ius retractus pro agnato viuente alienatore, & non est verisimile, quod sic de repenti

penti voluerunt sibi contradicere. Veritas igitur est, quod ipsi in locis pro hac contraria opinione citatis loquuntur de feudo merè, seù omninò hæreditario, quod magnoperè distat à feudo hæreditario mixto: nam feudum omninò hære-
110 ditarium perindè habetur,ac si esset res burgensatica secundum Camer. in cap. imperialem cart.40.lit.T, Michael de Crass.comm.opin.cap.feudum q.25.in
111 fin.& proptereà est trãsitorium ad omnes omninò hæredes, & successores non tantùm sanguinis; sed etiam extraneos, tàm vniuersales,quàm singulares, Bald. in l.1.q.34.ff.de rer. diuis. & in c.imperialem in princ.num.19.de prohib.feud. alien.per Frider.Iul.Clar.S.feudum q.9. Cacher.decis.161.num.16. & innumeri congesti per Schrader. cons.3. num.99. quod non potest dici de feudo mixto: quia in eo habent locum omnia iura feudalia,vt superius probaui,& non dif-
112 fert à feudo ex pacto,& prouidentia, nisi in qualitate hæreditaria. Quò fit, vt si feudum omninò hęreditarium reputatur res burgensatica, vtique remanebit
113 sub correctione legis dudum C. de cõtrah. empt. prout alia bona burgensatica, secus in hoc feudo mixto, quod re-
114 manet feudum, & l.dudum non comprehendit feuda, vltra quòd dùm ipsi præsupponunt alienantem iam defunctũ, non possunt loqui de reuocatione in vita; sed post mortem tantum, quam nos affirmamus omninò cessare, meritò igitur hi duo Authores Siculi nedum delendi sunt à numero DD. pro contraria parte citatorum; sed potius sunt collocandi, prout collocati fuerunt in numero tenentium nostram opinionem.

Frecc.in 2.differẽtia à me additus pro contraria opinione,loquitur apertissimis verbis de reuocatione post mortem: nam ait, quod quando feudum est hæreditarium, filius vel agnatus hæres non admittitur ad reuocandam alienationem factam à defuncto cum assensu Domini,& sic apertè loquitur de hærede reuocare volente, & de alienante defuncto, ergo non potest intelligi de reuocatione in vita.

115 Paris denique vltimo loco à me ponderatus licet prima facie videatur probare illam opinionem apertissimis verbis, adeò vt Hartm. Pistor. d.q.11. nu. 20. vers. id quod locum habet, non potuerit non exclamare,vt cauendum sit à Paride, qui in loco prædicto tenet opinionem contrariam in feudo hæreditario,tamen si rectè perspiciatur Paris hoc
116 non dicit: nam ipse per totum illud capitulum loquitur de hoc iure prælationis competente agnato in feudis,nulla facta distinctione,an feuda sint hæreditaria, vel non hæreditaria, & propè fin. cap. nu.17.facit conclusionem,quod ius prothomiseos habet locum in feudis,& non in allodialibus, & quod non habeat locum in allodialibus citat text.in d.l.dudum C.de contrah. empt. posteà immediatè subdit, attamen in re particulari feudi,quæ foret concessa pro se,& hæredibus, & successoribus, & non ex pacto, & prouidẽtia,non habet locum id, quod supra dixi de agnatis: quia in istis bonis succeditur iure communi, vt in Constit. Reg. de homin.Baron.

Ex quibus verbis Paridis constat, qd ipse non loquitur de feudo hæreditario, quod sit concessum pro se,& hæredibus; sed de re particulari feudi concessa pro se,& hæredibus,& inter feudum ipsum hæreditarium, & rem particularem feudi eo modo concessam est maxima differentia: quia in feudo hæreditario habent locum iura feudalia, at in re parti-
117 culari feudi taliter concessa habent locum iura communia,& sic remanent sub dispositione d.l.dudum ab ipsomet allegatæ, quæ prohibet ius prothomiseos in allodialibus,& hoc est,quod ipsemet Paris ibidem subdidit pro ratione: quia in istis bonis succeditur iure communi.

118 Quod autem in istis bonis particularibus feudi alteri concessis sub illa forma seruetur ius commune, est indubitatum tam in successione secundum Frecc. de subfeud.lib.3.differ.1.inter feud.quater.& plana,& de tabul.fol.419. & differ.22.nu.29.fol.423.Paris de reintegr.

cap.

cap.veniamus igitur ad primum fol.mihi 2.à terg.& in cap. & aduertendum est fol. mihi 14. quàm in alienatione, vt per Camer.in c.imperialem car.mihi 41. lit.C,verf.primum, & lit.P, verf.hæc ergo feuda parua.

Et sic luce clarius apparet, nullum ex DD. ex aduerso adductis probare id,ad quod fuerunt allegati, & successiuè opinio contraria remanet sine iuribus, & rationibus, & sine DD. authoritate.

E cõtra verò mea opinio reiectis strenuè omnibus contrarijs remanet fulcita iuribus,rationibus, & DD. grauissimorum authoritate, nedum Germanorum,& Exterorum; sed etiam Regnicolarum.

Attamen si mea mens me non fallit, adhuc instabunt aduersarij, quod estò millies, quod hæc opinio sit vera, & qđ
119 ius prothomiseos habeat locum etiam in feudo hæreditario, non tamen obseruabitur, nisi in eo loco, in quo viget talis vsus, prout concludit Andr. in d. §. Titius in fine, in quo est fundata hęc opinio. Sed hæc est noua fallacia:nam illud dictum Andreæ non respicit hanc secundam cõclusionem à me disputatam: si ius prothomiseos habet locum in feudo hæreditario,nec ne? sed illam pręcedentem an scilicet hoc ius prothomiseos competat agnato etiam in vita alienantis, vel solum post mortem, & quia Andr. ibi ex verbis text. tenet, quod filius solus potest reuocare in vita,non autem agnatus, quam opinionem nos in principio probauimus esse erroneam, ipse-
120 met Andr. agnoscens hanc differentiam inter filium, & agnatum esse irrationabilem, vt scilicet filius possit reuocare in vita alienantis, agnatus verò non,nisi post mortem,& in prælud.feud. num.24. 1.q.ipse Andr. firmauerat has consuetudines feudales intantum omnes ligare, inquantum essent rationabiles, alias ligare eas tantum Prouincias, quæ vsu illàs acceptauerunt, ideò subiungit in fine d.§.Titius, quod illa differentia inter filium, & agnatum caret omni ratione, & seruabitur in loco, vbi est talis mos,non alibi.

121 Et sic id quod dicit Andr. de cõsuetudine non respicit quæstionem de feudo hæreditario; sed tantum de reuocatione concedenda, vel non concedenda agnato in vita, prout expresśe patet ex verbis Andr. ibi sed certè talis mos in filio,& diligenter aduertit Albert.Brun. d.conf.80.nu.15.propè fin.At secunda conclusio, quæ est fulcita tot iuribus,rationibus,& authoritatibus satis suo pondere incõcussa,& illibata permanet, nec eget aliquo adminiculo consuetudinis.

Remanet igitur absoluta quæstio, & indubitata conclusio,quòd Iulia Muscepula est omninò præferenda Mutio Simonetto in feudis ei venditis ab Alphõso Piscicello nepote ipsius Iuliæ ex sorore,ex qua dicta feuda obuenerunt,

SVMMARIVM.

1 *Impẽsæ,seu meliorationes factæ in bonis feudalibus ad Dominum deuolutis per lineam finitam refici debent hæredi defuncti in allodialibus pro eo, quo feudum est melioratum, non autem quantum est expensum,& ita decisum.*

2 *Expensarum tres sunt species, videlicet necessariæ,vtiles,& voluptuariæ.*

3 *Quæ expensæ debeantur in rebus dotalibus, & quando voluptuariæ solui debeant.*

4 *Expensæ factæ gratia quærendorum fructuum non debentur.*

5 *Expensæ vtiles,& necessariæ factæ per legatarium,seu per fideicommissariũ debentur,quatenus fundus tẽpore restitutionis reperitur factus locupletior,seu pretiosior,& hæc opinio defenditur,illamq. ꝓcedere,ẽt in feudis demõstratur.*

H 6 Text.

6 *Text in §. si vassallus hic finitur lex declaratur.*

7 *Diuisio fructuum inter Dominum, & haeredem feudatarij quomodò fiat, & quid decisum, vbi de intellectu text. in §. his consequenter hic finitur lex.*

8 *Impensae factae in territorio inculto, & nemoroso reducendo illud ad culturam, debentur haeredi feudatarij: quia dicuntur factae ad perpetuam rei vtilitatem.*

9 *Retentio datur pro meliorationibus.*

10 *Clericus an aequipararetur vsuario, an verò vsufructuario.*

11 *Fructus beneficiorum post mortem Clerici sunt Ecclesiae, & quicquid ex eis fuerit acquisitum, & in his est intestabilis.*

12 *Data potestate, vel consuetudine testãdi Clerico, quomodo fructus beneficiorũ diuidantur inter Ecclesiam, & haeredem Clerici.*

13 *Consultatio Regiae Camerae refertur in fructibus Episcopatuum de iurepatronatus.*

14 *Ecclesiae in Regno quot sint de iurepatronatus Regis, & quomodo hoc habuit originem, & statutũ fuit inter Regem, et Papam, quae sint ad Regis collationem, et quomodo dũ Rex non praesentat, vel non cõfert, Prorex pro exactione fructuũ, & administratione pro cultu diuino deputat Economos.*

ARGVMENTVM.

Deuoluto feudo ob lineam finitam quae expensae haeredi exolui debeãt pro meliorationib' in feudo factis, & an totum, quod est expensum, vel tantum id, in quo est melioratum feudum, & diuisio fructuum anni mortis quomodò fieri debeat inter Dominum, & haeredem, & quid in fructibus beneficiorũ.

DECISIO XII.

1 VAE impensae, seu meliorationes debeant haeredi feudatarij praestari deuoluto feudo per lineam finitam in causa Bitettę referẽte Domino Mattheo, fuit decisum per Regiam Cameram deberi id tantum, quod est melioratum per infrascripta iura, & rationes.

2 Text. in l. 1. ff. de impens. in reb. dotal. factis distinguit, tres esse species expensarum: videlicet necessarias, vtiles, ac voluptuarias, ibiq; per iura subsequentia ponuntur exempla.

3 Necessariae in illa materia intantũ debentur, q minuant dotem, vtiles dant retentionem, & etiam actionem, vt in l. voluptuariae cum l. seq. vbi gl. ibidem.

Voluptuariae intantum pariunt actionem, inquantùm mulier non pateretur, quod maritus tolleret, nisi maritus tollendo nil sibi proficeret, tunc quia esset ad aemulationem, nihil debetur, in l. pro voluptuarijs eod. tit.

4 Quando autem expẽsae fierent gratia quaerendorum fructuum, nil debetur, in l. 3. pen. & fin. eo. tit. quia compensantur cum fructibus.

5 Legatario, & fideicommissario expensas vtiles, & necessarias lex dicit deberi; sed non in totum: verùm quatenus tempore restitutionis est effectus fundus locupletior, seu pretiosior l. domos de leg. 1. vbi Bart. Bald. & communiter Scribentes,

Hanc distinctionem solemniter ponit glos. in l. in fundo ff. de rei vend. vbi tex. elegans, tradens, quòd, si plus sit expensum, quàm sit fundus factus pretiosior, non debeatur, nisi quatenus pretiosior est effectus; Si verò plus sit effectus pretiosior, quàm valeat impensa, non recuperabitur, nisi quod impensum est, & in voluptuarijs dicit, quod tollat, quatenus potest sine damno, & sibi proficiat data facultate Domino offerendi quantum valeret id, quod tolleretur, pulcher text. declarãs expensas necessarias, vtiles,

vtiles,& voluptuarias in l.impensæ ff.de verb. signif.

Paul.de Castr.in d.l.domos intelligit text.illum, & reliqua iura procedere in expensis necessarijs,& vtilibus,vt teneatur hæres ad id, in quo prætiosior tempore restitutionis fundus est effectus,dūmodo non sint factæ ad perpetuam rei vtilitatem: nam eo casu vult omnes expensas præstari, sicut dicit procedere in rebus dotalibus.

Contrarium tenet ibi Alex. per text. in d.l.domos,& expressiùs traditur in d. l.in fundo, quam ipse non allegat, nec text.in l.& in totum allegatus per Paul. de Castr.probat aliquid;nam in toto illo tit. de impen.in reb.dotal. fact. nihil dicitur, in quantum sint expensæ liquidandæ; sed quæ expensæ sint necessariæ, quæ vtiles,& quæ voluptuariæ, quæ minuant dotem,quæ dent actionem,& quę retentionem;sed in quantum sint expensæ liquidandæ, & quod tempus requiratur,nihil ibi; est benè verum,quod in expensis necessarijs, & vtilibus dicatur, quòd, si casu perierint, præstandæ sint, intelligit ita Cuman. relatus per Alex. vbi supra communem distinctionem secundum iura,& Doct.sequuntur Moderni Parisienses damn.mem.in glos.5. §.1. par.1.nu.97.

Sed text. in §. si vassallus hic finitur lex videtur expressè determinare, quod vassallo decedente sine legitimo successore in feudo,debeatur ei,seu eius hęredi pretium meliorationum,aut Dominus patiatur ædificium auferri.

Bald.ibi tenet,illum text.indistinctè, & pręcisè procedere,vt soluat omnes expensas, vel tollatur ædificium, & non procedat distinctio text. in l. in fundo, quem text.dicit Bald.procedere: quia possessor non habebat causam ab agente,prout in casu §. si vassallus.

Idem Bald.in auth.excipitur C. de bon.quæ lib.dixit,aut soluat quantum ex ædificijs Ecclesia locupletatur.

Gl.Paris.vbi supra tenet contra Bald. & dicit non debere attendi dispositionē text.in §.si vassallus, idem sequitur Molin.de hispan.primog.lib.1. cap.26.ita quòd cōmuniter concludunt deberi pręsentem extimationem, non autem quod est impensum.

Sed quæstio, & altercatio est in tollendo ædificia, non autem si debeatur id, quod est expensum, vel id, quod est melioratum.

Differentiam facio inter disposita in d.l.in fundo, quæ lex loquitur in simplici possessore nullum habente ius in re,& in d.l.domos, vbi de pſenti hæres habet ius,& sic in terminis text. in §.si vassallus, & ex ratione Bald. non dico, ꝙ ipse dixit;sed benè quod debetur extimatio, prout res valet, etiam ꝙ valeat plus, vel minus eo,quod est impensum,& propterea text. in d. l. domos, dixit,extimatis prædijs, & Andr. in d.§.si vassallus,hoc voluit dicere, dum tradit, ꝙ idem dicatur in terminis illius text. quod dicitur de impensis in reb.dotalibus factis.

Idem Andr.in §.cōtrario,de inuest. de re alien.fact.dixit debere solui pretiū meliorationum,quæ non de per se subsistunt,dummodo ad perpetuam rei vtilitatem per text. in d.§.si vassallos.

Sed mihi videtur,quòd nec Bald.nec gl.Paris. nec reliqui benè ponderauerint text.in d.§.si vassallus,qui,ni fallor, non aduersatur dispositioni iuris communis; sed tantùm dixit debere solui pretium meliorationum;sed quod pretium sit,vel quod verè est impensum,vel quod valēt res melioratæ tempore restitutionis,de hoc nihil,& propterea intelligendus erit secūdum communiter per Doct. tradita, ita ꝙ nulla adest contrarietas; imò text. in §.si vassallus probat,ꝙ debeatur quantum est melioratum, non autem expensum: quia dixit,ꝙ soluat pretium meliorationum, & sic non expensas.

Guid.Pap.decis.169.videtur loqui,ꝙ soluat expēsas factas; sed non est ad hoc quæstio ibi; sed an debeatur: ita quod nec fecit vim, si est pretium meliorationum,vel quod est expensum.

Fuit decisum,ꝙ expensę soluantur pro eo, quo feudum est melioratum intelligendo text.in §.si vassallus,iuxta text.&

H 2 dicta

dicta per Doct. in d. l. demos, ponderando verba text, qui dicunt solui debere pretium meliorationum, non autem expensarum.

Et pariter deuoluto feudo Casollę ad Regiam Curiam fuit dubitatum in Reg. Cam. quomodo fiat diuisio fructuum inter Fiscum, & hæredes feudatarij in allodialibus, & me referente 22. Augusti
7 anni 1589. fuit decisum, & decretũ conseruabatur penes magnificum Io. Camillum Barbam tunc Rationalẽ Reg. Cam. & nunc dignissimum, & meritissimum illius Præsidentem, quod si feudatarius decesserit post Kal. Martij de mense Iunij, & vindemia percipitur de mẽse Augusti, quod, cum intelligatur fructus anni præteriti, scilicet ante Septembrẽ, sit hęredis, & ita intelligitur text. in §. his cõsequenter, hic finitur lex, vbi Andr. de fructibus verò naturalibus, vt sunt herbaggia, licet affictus solui debeat certo tpe: tamen quia sunt fructus, qui quotidiè percipiuntur, & renascuntur absque impensa, fuit decisum, quod diuidantur pro rata temporis, videlicet, quod vsque ad mortem feudatarij fructus sit hæredis Baronis, post mortem verò Fisci ex decis. Andr. vbi supra, sic pariter dicimus in pensionibus domorum, in affictu Magistri Actatus in molẽdinis, & similibus, ex quibus fructus quotidiè percipiuntur; sed an debeatur impensa facta in disboscando feudũ, & reducendo illud ad culturam, quæ impensa respicit perpetuam feudi vtilitatem, & licet opinio sit disputata, tamen communis est deberi autho. Isern. in d. c. 1. §. si vassallus in princ. vbi Aluar. & Afflict. hic finitur lex, latissimè per Lodulp. Schrad. in tract. feud. 1. tom. 2. par. 9. par. princip. sect. 2. nu. 25. & nu.
9 105. & ibi, quòd detur hæredi retentio, donec pretium meliorationum soluatur, & alia pulchra in hac materia.

10 Quid autem in fructibus beneficiorum: fuit enim altercatio inter Doctor. Clericus cui æquiparetur, vsuario, an verò vsufructuario; aliqui dixerunt æquiparari vsuario in morte, vsufructuario verò in vita; alij distinxerunt in Clerico habente administrationem, & in Clerico simplici beneficiato, vt primo casu sit vsuarius; secundo verò vsufructuarius, & est differentia: nam si esset vsuarius nihil acquireret ad finem disponendi vltra vsum. Secundo verò casu si esset vsufructuarius, posset disponerę de fructibus acquisitis, collectis, à solo separatis, & etiam reconditis secundum vnam opinionem, licet sit verior altera opinio, quòd sufficiat à solo esse separatos, & dicitur, Clericum habere administrationem, quando habet dignitatem, vel beneficium distinctum, non autem præbendam, quæ personæ conceditur, tanquam portio de bonis Ecclesiæ, vt inde seruiat, distinctio fuit gl. in c. presẽti, de off. ord. in 6. vbi latissimè Franc. latè Couar. in c. cum in officijs, de testam.

Secundum omnem lecturã, siue æquiparetur vsuario, siue vsufructuario, sẽper
11 in fructibus beneficiorũ Ecclesia succedit, quicquid dixerit gl. in d. c. præsenti, & ita iura, & canones disponunt, vt etiã acquisita ex fructibus sint Ecclesiæ, & Clericus in his sit intestabilis, de quo in cap. fin. vbi Abb. de pecul. cler. Franc. vbi sup. Couar. loc. alleg. latissimè id tradit, explicitè Isern. in §. his consequenter hic finitur lex 1. col.

Disputatio deseruiet, vel data cõsuetudine testãdi, vel data licẽtia, vel prout hodiè sumus in spolijs: nam Ecclesia Rom. percipit, vt legitima successitrix Clerici oĩa bona, inter quæ venient fructus re-
12 mansi diuidendi inter Papam, & successorem in beneficio, maximè in beneficijs de iurepatronatus, & hoc qñ testatus fuerit: nam si non disposuerit, semper succedit Ecclesia secundum gl. in d. c. præsenti, & in casibus prædictis videtur cõmunis opinio, ꝙ dicatur idem, quod in vsufructuario, vt collecti ad hæredes Prelati, pẽdentes verò ad Ecclesiam pertineat l. si vsufructuarius ff. qb. mod. vsufr. amit. vt per gl. Host. Franc. & alios in d. c. præsẽti, & in c. si propter de rescr. in 6. Bart. verò in l. diuortio ff. solut. matrim. dicit, quod debeat fieri distinctio pro rata secundum dispositionem illius textus; sed quia

quia Canonistæ tenent contrarium cõmuniter, dixit stãdum esse dictis per eos, Alber. tenuit ibidem esse faciendam distinctionem illius legis: quia pro seruitijs dantur beneficia, Alex. ibidem tradidit, quod sit communis distinctio, quòd aut habet Prælatus administrationem, & tunc fiat diuisio pro rata, aliàs secus, & dicit hanc esse communem distinctionẽ gloss. in d. cap. præsenti, quæ dicit totum oppositum, Couar. var. resol. cap. 15. lib. 1. qui multa cumulat, & ex his apparet, esse communem opinionem, vt non fiat distinctio text. in d. l. diuortio, tamen ipse tenet contra communem, & ita passim refert iudicatum, maximè in Commendis in illis partibus, ea ratione: quia dãtur fructus ratione seruitij, & propterea cum Clericus seruitium præstiterit vsque ad mortem, debet pro rata iux. tex. l. diuortio lucrari, hanc eandem opinionem sequutus est Molin. de hispan. primog. lib. 3. cap. 11. Afflict. in pensione scilicet peruenienda ex re Ecclesiastica locata data potestate locandi per triennium, quod fiat diuisio pro rata in d. §. his consequenter nu. 15. non omittam opinionem Borgnini Caual. in repertorio suarum decisionum in verb. fructus percepti, qui tenuit, quòd, etiam si fructus Ecclesiarum vacantium dicantur esse Successorum: tamen sint ipsorum quò ad vsum, seu vsumfructum; sed proprietas illorum erit Ecclesiæ, & conuerti debet in beneficium, & augmentum ipsius, qui videatur: nam & si peregrina videatur opinio, eleganter loquitur, & in conscientia apud me esset magnæ authoritatis, postquàm iudicamus de his fructibus, tanquam de bonis Ecclesiæ, quorum Beneficiatus est tantum Administrator, & vsuarius, aut vsufructuarius.

Regia Camera Summariæ consuluit in anno 1585. in fructibus Episcopatuũ
13 Puteolorum, Materæ, & Cotroni, qui sunt de iurepatronatus Regiæ Maiestatis, fructus omnes maturos, recollectos tamen, & à solo separatos tempore mortis Episcoporum spectare ad Cameram Apostolicam, & pro ea ad Reuerendissimum Nuntium, licet adhuc fructus non sint repositi in horreis, vel vua non fuerit conuersa in vinum, & oliua in oleum, & adhuc stent in area; verùm si fructus fuerint maturi, & pendentes; sed non recollecti, voluit illos non facere spolia; sed spectare ad successorem futurum in beneficio, & ita reperi posteà adnotatũ, esse de hoc antiquam consuetudinem in registris Regiæ Cancellariæ, in quibus etiam apparet, quod vsque ab anno 1532. Serenissimi Reges huius Regni
14 prætendebant omnes, & quoscunque Episcopatus Regni prouideri debere cũ eorum voluntate, & beneplacito, vt antiquitus erat consuetudinis in multis mundi partibus, de quo per Canonistas in cap. quod sicut, de electione, & à prædicto tempore anni 1532. mediante persona Regentis Musceptulæ Regij Oratoris in Romana Curia fuit inter Pontificem, & Imperatorem Carolum Quintum negotium hoc sedatum, videlicet, quod vigintiquatuor Ecclesiæ Regni Archiepiscopatuum, & Episcopatuum essent ad Regis præsentationem: Reliquæ verò ad absolutam Pontificis collationem, licet Lambert. Episcop. in tracta. de iurepatron. in 11. quæst. principali primę partis primi libri in secundo articulo nu. 14. dixerit, quod Rex noster in hoc Regno habet nominationem in quadraginta Cathedralibus Ecclesijs principalioribus, & vt plurimum maritimis pro tuitione Status ex priuilegio summi Pontificis; sed fallitur: quia Ecclesiæ non sunt plus, quàm vigintiquatuor, & Ecclesiæ ad præsentationem Regis reseruatæ fuerunt infrascriptæ: Salerno, Rigio, Taranto, Brindesi, Oria, Otranto, Trani, Aquila, Gaeta, Lanitano, Cotrone, Tropea, Monopoli, Gallipoli, Castell'Amare, Cassano, Mottula, Acerra, Puzzuolo, Vgento, Matera, Potenza, Triuento, Giouenazzo. Est bene verùm, quod aliquæ Ecclesiæ particulares, & beneficia remanserunt, prout hodie sunt absolutè ad Regis collationem, vt sunt Ecclesia Sancti Nicolai de Baro, Ecclesia Altamuræ, Canonicatus, & beneficia Ciuita-

tis Luceriæ, & aliæ quædam : quo verò ad pensiones domorum, affictus Molendinorum, herbagiorum, & similium : ex quibus quotidiè fructus percipiuntur, spectare vsque ad diem mortis ad Cameram Apostolicam, tanquam succeditricem Prælati, post mortem verò ad successorem in beneficio, verùm si per Prælatū aliquid anticipatum fuerit exactū, debere excomputari ad ratam spectantem ad Cameram Apostolicam, & ita per Reuerendissimum Nuntium fuit tunc exequutioni demandatum circa perceptionem fructuum pro rata ad eum spectantium, & in dies practicatur in vacationibus beneficiorū, & prouisiones prædictæ fuerunt expeditæ sub die 20. Decembris anni 1585. præcedente matura discussione facta in Regia Camera. Quæ adnotare volui tanquàm quotidiana, & vt in futurum non remaneat locus dubitationi inter Reuerendissimum Nūtium, & Oeconomos, qui per Illustrissimos Proreges ponuntur in vacationibus Episcopatuum, aliorumq; beneficiorum de iurepatronatus Regiæ Maiestatis, qui destinantur ad regimen Ecclesiarum de iurepatronatus, donec per Regiam Maiestatem fuerint factæ illarum debitæ præsentationes, & interim per Perceptores Prouinciarum fructus percipiuntur conseruandi pro futuris Prælatis, & has prouisiones nouissimè per Collaterale Consilium fuit mandatum mitti exequutioni, & obseruari in fructibus Episcopatus Oyræ, qui vacat per mortem Episcopi.

SVMMARIVM.

1 *Iurisdictio magni Admiratus qualis sit, de eiusq; prærogatiua.*

2 *Decisio Collateralis refertur, per quam fuit declaratum, Tribunal Regiæ Cameræ nullam habere iurisdictionem supra Tribunal magnæ Curiæ Admiratiæ, eiusq; Ministros, nisi catenus, quatenus à Prorege fuerit demandatum, vbi latè fundamenta decisionis factæ enarrantur.*

3 *An Regia Camera procedere possit contra Thesaurarium Generalem absque spetiali Regis licentia.*

4 *Princeps non tenetur sequi leges; sed pœnam arbitrariam imponet prout meliùs illi visum fuerit attenta qualitate delictorum, & personarum.*

5 *Regula, quòd Iudex possit suam iurisdictionem pœnali iuditio defendere, quomodo intelligatur.*

6 *Pœna turbatæ iurisdictionis quando locum habeat.*

7 *Pragmatica in titulo de iurisdictionibus inuicem non turband. refertur.*

8 *Practica procedendi per viam literarum hortatorialium inter iurisdictiones differentes.*

9 *Text. in l. si quis ex aliena ff. de iud. quomodo limitetur.*

10 *Iudex assumens defensionem suæ iurisdictionis non potest iudicare su per competentiam iurisdictionis, & ibi notabilia in hac materia.*

ARGVMENTVM.

Tribunal Admiratiæ an subiaceat iurisdictioni Regiæ Cameræ Summariæ, & multa de text. in l. si quis ex aliena ff. de iud.

DECISIO XIII.

1 MAGNVS Regni Admiratus (quod est vnū de septem officijs, vt est notorium) habet vniuersalē iurisdictionem in nostra Ciuitate super his, qui viuunt ex arte maris, & in

in toto Regno circa naufragia, pro quibus destinat in Terris maritimis suos Officiales, de cuius officij institutione, & prærogatiua latè per D. Frecc. in suo 1. lib.de subfeu. in tit.de offic. Admir.mar. vbi nu.15. habetur, quod credatur eius litteris ad finem remittendi subditos ad suam iurisdictionem, & propterea tanquàm Tribunal supremum procedit per literas hortatoriales, appellatur Magna Curia Admiratiæ, & Magna Curia Vicariæ nullam habet in istud tribunal iurisdictionem; sed de eius sententijs appellatur ad Sac.Conf. quod nomine Regiæ Maiestatis in causis procedit:& propterea Aduocatus fisci,qui est in Magna Curia Vicariæ, est in ipsa Magna Curia Admiratiæ,ipsumq; præcedit Iudex prędictæ Curiæ, iuxta tradita per D.Frecc. In 3.lib.in differ.feud.reg. & quater.nu. 25. licet hodie sit hoc innouatum: quia prouisum,vt Fisci patroni præcedant cũ suis tribunalibus tanquam vnum corpus quodlibet de per se,& de his non disputatur:quia sunt notoria, & sic ab immemorabili practicatum.

Euenit casus, quòd in quadam maritima Regni quidam ex Officialibus Magni Admirati cæperit quandam quantitatem olei naufragatam, & ex aduerso Magister Portulanus illius Prouinciæ, ad cuius officium spectat custodia littorum,& maritimarum Regni, & ne fiant indebitæ extractiones, iste inquàm præsupposuit, prædictam quantitatem olei naufragatam ad Regiam Curiam spectare;& propterea à posse Officialis Magni Admirati oleum violenter abstulit: cumq; per prædictum Admirati Officialem capta fuisset informatio, quæ fuit transmissa huc Neapo. ad Iudicem ordinarium tribunalis Magni Admirati,quã informationem ad mandatum tribunalis Regiæ Cameræ Summariæ non statim transmisit, ob quod fuit ordinatione eiusdem tribunalis prædictus Iudex captus,& carceratus.

His sic in facto existentibus habitus fuit recursus nomine Magni Admirati ad Illustrissimum Viceregem,eiusq; Collaterale Consilium allegando nullam habere iurisdictionem Regiam Camerã in eum,eiusq; Officiales,& Ministros; & si quid prætendebat,procedere debebat per viam literarum hortatoriarum iuxtà ordinarium stylum, & consuetudinem antiquam,prout procedebat eadem Regia Camera cum Mag.Cur.Vic. Nam licet tribunal Regiæ Cameræ sit tribunal supremum: non tamen est ei subordinatum tribunal Mag.Cur.Vicarię,vel tribunal Mag.Cur.Admiratiæ: sũt enim omnia regia tribunalia cum iurisdictionibus discretis,& nihil vnum habet quid commune cum alio; fuit propterea supplicatũ Illustrissimo Proregi,eiusq; Collaterali Consilio, vt mandaret excarcerationem prædicti Iudicis tanquam indebitè factam à non habente potestatẽ, nisi eatenus, quatenus in casibus occurrentibus ab Illustrissimo Prorege delegaretur iuxtà ordinarium stylum, prætẽdente ex aduerso tribunali Regiæ Cameræ posse,& debere suam iurisdictionẽ defendere etiam pęnali iuditio, quodq; in omnem euentum idem tribunal debebat cognoscere, si erat, vel non erat sua iurisdictio.

Facta de omnibus discussione in Collaterali Consilio,& negotio maturè trutinato fuit determinatum, nullam habere iurisdictionem Regiam Cameram in
2 Magnum Admiratum; eiusq; Officiales, & Ministros, nisi ab Illustrissimo Prorege ei demandaretur, debereq; procedere in occurrentibus casibus per literas hortatoriales iuxtà solitum, & propterea mandatum fuit, Iudicem carceribus mancipatum liberari, & aliter contra eum nõ procedi ex infrascriptis iuribus, & rationibus.

Text.in l.1. C.de offic.mag.Milit.dicit: viri Illustres Comites, & Magistri Peditũ, & Equitum in Prouinciales nullam penitus habeant potestatem, nec amplissima præfectura in militares viros.

Text.in l.1. C.de offic.Præf.Aug. dicit, Præfectus Augustalis extraordinariorum sub se Iudicum examinandi flagitia,

gitia, & super his referendi, non amouendi, vel puniendi habeat potestatem.

Text. in l. 3. C. de off. præf. Prçt. Oriẽt. pariter disponit, quod in Iudicibus subiectis punitio illorum Principi sit reseruanda.

Est casus in l. militaribus, vbi glos. in verb. si quis C. de decur. lib. 10. vbi dum text. prohibet militaribus viris, vt nullo modo iurisdictionem exerceant in Curiales personas, vel principales, qui sunt Decuriones, & si excesserint, imponit illis pęnas 10. librarum auri propter vsurpatam iurisdictionem, dixit ibi glo. quod si quid grauiter fecerint, ad Principem referuntur puniendi; sed non ipsi mandantur; sed delicta sunt Principi mandanda, & secundum Principis responsionem sunt delicta punienda, allegat text. in l. Diui fratres §. fin. ff. de pęn.

In viris Illustribus Patritijs in suprema dignitate constitutis, vt nisi à Principe iudicentur, quodq; sit omnis potestas sublata alijs Iudicibus est casus in l. fin. C. vbi senat. vel clariss. ibi, nullius alterius Iudicis, nisi nostrę pietatis huiusmodi esse cognitionem, vel sacri tantũmodo Cognitoris, cui nostra serenitas huiusmodi negotij audientiam vice sua sacris apicibus mittendis mandauerit: & ibi, vltionis autem tantis inferendæ dignitatibus modus non nisi in Principis sedebit arbitrio.

Et quod dicitur in Militibus, Ducibus belli, & alijs, habet locum in Iudicibus ab ipsis constitutis tanquam illos repræsentantibus, Rebuf. in d. l. militaribus in fin.

Odoffred. in d. l. fin. intelligit illum text. in Senatoribus Illustribus, Præfecto Prætorio, Præfecto Vrbis, Magistro militum, Thesaurario Principis, idem ibi Angel.

Fulgos. ibi dixit, Spectabiles, Illustres, superillustres administrationem habentes de criminibus publicis, vel priuatis non posse conueniri nisi coram Principe, vel eius Delegato, qui non poterit condemnare per illum text. sed benè absoluere; condemnatio enim remittenda est ad Principem, dixit expressè text. vbi Paul. de Castr.

Et licet text. in d. l. fin. videatur loqui deposita administratione, tamen quia ex administratione principaliter confertur priuilegium; proptereà ex maioritate rationis ille text. procedet etiam administratione pendente: ita ibi Salyc. expressè Alber. etiam ibi in princ. Aret. & Fulgos. hinc Paul. de Castr. ibi, & Petrus de Vegn. in addit. ad Iacob. de Burrig. tradiderunt, priuilegium illud extendi etiam ad filios, qui text. est etiam expres-
3 sus in Thesaurario Principis, vt præ cæteris notat ibi Odoffr. & Ang. quod pariter fuit in Collaterali Consilio tractatum, dùm Regia Camera contra Thesaurarium Generalem absque speciali Illustrissimi Proregis licentia voluit procedere, & multa alia priuilegia conceduntur per illum textum; nec Iudex, cui causa delegatur, potest condemnare, nec in persona, nec in bonis; sed ad Principem omnia referenda sunt, qui eius arbitrio
4 condemnabit: ex quo communiter Scribent. adnotant, quod non teneatur Princeps sequi leges; sed arbitrariam pęnam dabit, prout meliùs illi visum fuerit, attenta qualitate delictorum, & personarum.

Illud, quod dicitur, vt possit Iudex e-
5 tiam pęnali iudicio suam iurisdictionem defendere, procedit, quando est certum, iurisdictionem spectare ad illum Iudicẽ, cuius iurisdictio turbatur.

Item quòd turbatio fiat de facto, non per oppositionem iuris Soccin. in l. 1. nu. 15. ff. si quis ius dic. non obtemp.

Et ad finem puniendi quem de turba-
6 ta iurisdictione, oportet turbationem fieri de facto extra iuditium, non autem de iure per viam iuditij, & hæc est vera opinio, vt dicit Ias. in l. si priusquam nu. 19. authorit. Cuman. ibidem ff. de oper. nou. nunciat. sequitur, & defendit latiùs Menoch. in cons. 230. 3. volum. nu. 16. qui respondet num. 107. authoritati Alberti Brun. in cons. 160. 2. vol. & ibi latè Menoch. quòd turbatio requirat animũ turbatiuum, quodq; sit dolosè facta, vt per

per eundem Brun. sine iusta, & probabili causa.

Hæc omnia cessant in eo, quod quis facit tanquam Iudex, procedendo per viam iuditij, putando sibi competere iurisdictionem; nam omnia facit tanquam iure licito vigore, & potestate sui officij, maximè quando ex iusta, & probabili causa, & propterea emanauit Pragmatica in tit. de iurisd. inuicem non turbandis, cuius verba sunt infrascripta.

Discordias inter Officiales nostros inuicem eorum iurisdictionem turbantes,
7 ex quibus sæpius scandala oriuntur, remouere volentes, volumus, & statuendo mandamus, quod nullus ex Officialibus nostris de commissis alterius iurisdictioni sine speciali nostra commissione se intromittat; & si quando aliquo errore interueniente se intromiserit; debeat ad simplicem requisitionem illius, cuius iurisdictio turbata fuerit, desistere, & ad eum Officialem, ad quem spectat, remittere ad pœnam vigintiquinque vnciarū de salario eius Officialis, qui contra fecerit, retinendam, & Cameræ fiscali ap-
8 plicandam: ex qua Pragmatica fundatur etiam practica procedendi per viam literarum hortatoriälium, ibi debeat ad simplicem requisitionem, &c. Quæ Pragmatica fundata est in mera iuris communis dispositione, vt latius habetur per Rebuff. super Constit. Franciæ vol. 2. in tit. de lit. requis. vel rogat. qui decisiones cumulat.

Ex quo fit, quòd text. in l. si quis ex aliena ff. de iudic. non procedat in casu,
9 de quo agitur, cum sit contentio inter tribunalia, ita quod vnumquodq; se prætendat Iudicem competentem; sic quia videntur paria, recurrendum est ad Superiorem; glos. not. in cap. statutum §. 1. in verb. copia de rescript. in 6. Innoc. notabiliter in cap. ex parte il 1. de priuil. latè per eundem Innoc. in cap. venerabili, de cens. nu. 5. per totum, & dixit Prob. in addit. ad Io. Monac. in d. cap. statutum §. 1. quòd Iudex, qui citauit prætendens habere iurisdictionem, censeatur potiùs pars, quàm Iudex, & non præsumitur, quòd contra factum suum velit senten-
10 tiare, & dum assumpsit defensionem suę iurisdictionis, dixit Abb. quòd sit suspectus in cap. cum inherente de restitu. spol. authoritate glos. ibi, & semper quod potest suspicari aliqua affectio, vel aliqua voluntas, tunc non potest iudicare, an sua sit iurisdictio, Bart. eleganter in l. 2. C. si quis in ius voc. non ier. num. 3. & alias notabiles limitationes ponit allegando decisiones particulares doctissimus Menoch. in cons. 1000. num. 107. cum seqq.

Primò, quando clara, & manifesta est Iudicis incompetentia.

Secundò, quando non agitur de nudo exercitio iurisdictionis; sed de eius proprietate.

Tertiò, quando non est disceptatio inter partes.

Quartò, quando Iudex facit se partem.

Hæc adnotare volui: quia quotidiana, & in dies possunt occurrere.

SVMMARIVM.

1 *Immunitas ecclesiastica ante Concilium Tridentinum circa delinquentes confugientes ad Ecclesiam non seruabatur de generali Italiæ consuetudine, propter frequentiam Ecclesiarum, & delictorum, quæ demum consuetudo est sublata per Sacrum Cōcilium Tridentinum.*

2 *Immunitate Ecclesiastica non gaudent delinquentes in Ecclesia, & declaratur text. in cap fin. de immun. eccles. quòd procedat in quolibet delicto in Ecclesia commisso, & in spetie in delicto furti, & ibi ratio.*

3 *Sacrilegus non gaudet immunitate ecclesiastica.*

4 *In delinquente in Ecclesia non fit distin-*

distinctio, si delictum sit graue; vel leue; sed sufficit deliquisse in Ecclesia, & hæc est differentia inter ius Canonicum, & ius ciuile.

5 *Furtum in Ecclesia commissum semper dicitur graue delictum.*

6 *Fures ad Ecclesiam confugientes an gaudeant immunitate.*

7 *Grauitas pænæ impositæ per Pragmat. refertur.*

8 *Poena bullationis in spatulis imposita per Pragmat. contra fures iure fundatur.*

ARGVMENTVM.

Ecclesiæ immunitate an gaudeat in ea delinquens, & in spetie, in furti delicto, ac text. in cap. fin. de immunit. ecclesiast. benè declaratur.

DECISIO XIV.

EPOSITA opinione illa multorum Scribent. quòd in Italia de generali consuetudine non seruetur immunitas ecclesiastica malefactorib⁹ ad Ecclesiam confugientibus; sed inde possint per laicos Iudices extrahi, & hoc propter frequentiam delictorum, & Ecclesiarum numerum ingentem in qualibet parte Ciuitatum, & locorum, de quo latiùs per Boss. in tit. de captura, Remig. de immun. eccles. 13. parte tract. latissimè Farin. 1. par. q. 28. in tit. de carcer. & carcerat. post Iul. Clar. in lib. 5. §. fin. q. 30. Seposita igitur hac conclusione, quæ hodie ex Sac. Trid. Concil. & nouis ordinationibus sanctissimi Domini videtur cessare, dico, communem receptam,
2 ac indubitatam esse Canonistarum opinionem, textum in cap. fin. de immun. eccle. habere locū in quolibet delinquente in Ecclesia, vt illius immunitate non gaudeat: quia in ea delinquendo, indignum se facit illius protectione, & licet in illo text. exprimantur delicta homicidij, & mutilationis mēbrorum, fuit hoc gratia exempli, secundum Anchar. ibi; & propterea, cum ratio text. sit generalis: quia delinquunt in Ecclesia, quam contemnunt, dispositio illius text. habet locum in omni delicto in Ecclesia commisso, cum semper consideretur idem contemptus, fuit originale dictum Host. ibidem, quem sequuntur Butr. Io. Andr. Anchar. Panorm. Anan. & Cardin. si ille rectè perlegatur, & Henri. Boic. in cap. Ecclesiæ eod. tit. Hanc opinionem dicit indubitatam, & seruari in practica Iul. Clar. in d. lib. 5. §. fin. q. 30. Couar. var. resol. lib. 2. cap. 20. Farin. in tit. de carcer. & carcerat. q. 28. nu. 52. & prædicti Doct. incip. ab Host. quem cæteri omnes sequuntur, loquuntur in spetie in furto facto in Ecclesia, & reddunt rationem: quia interest plurium illos puniri, cum & pluribus exitio sint, qui etiam tradidere, quod in fure non adhibeatur distinctio, quæ secundum aliquos fit in alijs delictis in Ecclesia commissis, si dolosè, vel appensatè, cum semper furtum habeat secum has qualitates, & Ang. de Castr. filius Paul. in cons. 458. 2. par. inter cons. Paul. consuluit insimul cum patre idem, quòd committens furtum in Ecclesia immunitatem perdat, addens rationem: quia est sacrilegus, quo casu statim immunitatem, & Ecclesiasticam defensionem amittit, allegat text. in cap. ad Episcopos, & glos. in cap. frater 17. q.
3 4. Quæ ratio intantum est vera, vt Capella Tholos. in decis. 422. posuerit casū in eo, qui semel commisit sacrilegium in Ecclesia, vt si ob aliud delictum per eum commissum confugiat ad Ecclesiam, immunitate non gaudeat: quia per sacrilegium antecedēs priuilegium amisit, & Ecclesia non debet illum tueri per iura superiùs allegata, & idem in sacrilego, quòd amittat priuilegium, possitq; extrahi ab Ecclesia, tradit Iul. Clar. in d. q. 30. & ob id Henric. Boich. in d. cap. Ecclesię dixit, quòd differentia inter ius ciuile, & canonicum in hac materia immuni-

munitatis illa sit, quod in confugientibus ad Ecclesiam fiat distinctio de iure ciuili, an delictum sit graue, vel minimum: de iure verò canonico secùs; sed tantùm an in Ecclesia delinquat, vel extra, vt primo casu non gaudeat; secundo verò sic, & statim dùm dicit, quòd in Ecclesia delinquens non gaudeat, ponit casum in furto nulla alia adhibita distinctione, & ratio est: quia semper committitur sacrilegium.

Vnde dùm voluerunt aliqui distinguere delicta facta in Ecclesia, si fuerint grauia, vel leuia, non fundatur distinctio de iure, si ablatio immunitatis trahat originem à delicto sacrilegij, quod incurritur secundum Ang. de Castr. vbi supra, & propterea Hostien. & qui eum sequuntur, hanc non fecerunt distinctionem; sed simpliciter loquuti fuerunt, & dixerunt, text. in cap. fin. habere locum in omni delicto, & in spetie in furto, Abbas tantùm dixit, decretalem illam habere locum in omnibus delictis grauibus, & non transiuit vlterius: vnde dum Stephan. Aufr. dicit in additione ad dictam decisionem Capell. Thol. authoritate Abb. decretalem illam non procedere in delictis non enormibus, & sic summ. Syluestr, quos allegat Couar. vbi supra, dico Abb. hoc non dixisse, & cæteros Doctor. simpliciter firmasse conclusionem in quolibet delinquente, & ratio sacrilegij amplectitur quamlibet delicti speciem.

Sed vlteriùs nemo distinxit in furto, & hoc summa cum ratione: quia furtum
5 in Ecclesia semper est graue delictum: quia semper adest dolus, & delictum appensatum, & ratione loci, & ratione exempli, & ratione temporis, & publici interesse, vt dixi, delictum enorme, & graue est reputandum, & licet communis sit opinio, quòd grauitas, & leuitas delicti sit remissa arbitrio Iudicis consideratis circumstantijs, & qualitatibus, quæ vnum, idemq; delictum, & graue, & leue faciunt habita ratione personarum, causæ, loci, temporis, & exempli, de quo latè per Farinac. in tit. de delict. & pœn. q. 18. nu. 62. tamen in proprio casu loquendo in furto, allegatur ab omnibus communirer Abb. in cons. 25. 1. par. qui dixit, furtum paruæ rei in illo casu reputari graue delictum, & reum vti de delicto graui condemnari consideratis circumstantijs, quæ erant locus sacer, pecunia deputata ad honorē Principis, & tempus hebdomadæ sanctæ; &
6 intantùm reputatur furtum graue delictum, maximè in locis, vbi furta frequētantur, quòd Doctor. tradiderint, esse spetiale in simplicibus furibus ex consuetudine generali etiam de consensu Clericorum introducta, vt delinquentes extra Ecclesiam, & ad eam postea confugientes, immunitate non gaudeant; sed inuiti extrahantur maximè in locis, vbi furta frequentatur, ita Couar. d. cap. 20. var. resol. in fin. nu. 13. Iul. Clar. vbi sup. & Farinac. latissimè in d. tit. de carcer. & carcerat. q. 28. nu. 51.

Et si Doctor. inter alia ad considerādum grauitatem delicti, considerauerūt pœnam, quæ pro eo infligitur: nonne videmus, ex multitudine furium seruata dispositione text. in l. aut facta S. fin. ibi, nonnunquam euenit, vt aliquorum ma-
7 leficiorum supplicia exacerbentur, quoties nimium multis personis grassantibus exemplo opus sit ff. depen. sanciram iccircò fuisse Pragmaticam tollentem furibus appellationem, & statuentem nouas, & inusitatas pœnas, non solùm condemnationem ad triremes per decennium; sed etiam bullationis in spatulis
8 more mancipiorum, quod facere possunt Principes secundum Andr. per illum tex. in S. si quis quinq; solidos de pac. ten. ita vt, quando secundo loco bullatus de furto inquiritur, hoc solùm sufficiat ad condemnationem: igitur grauissimum est hoc delictum in Ciuitate, & grauissimū, enorme, & atrox facit, & auget locus Ecclesiæ, & factum contra Ecclesiam, furando eius pecuniam, & magis exemplare surripiendo illam à cippis cum artificio inuento tàm sagaci, tàm occulto, & fraudulento, quòd si detectum non fuisset, quotidiè pecuniam, quæ à deuotis

tis pro eleemosynis dabatur, furatus esset,& postquam etiam Doctor. considerant tempus,& Abbas ponderauit pecuniam in casu illo furatam esse destinatã ad honorem Principis, quantò magis in casu,de quo agimus, hæc locum habere debẽt tempore quadragesimæ in pecunia destinata ad honorem Dei, & Beatæ Virginis.

Hæc decisio procedit secũdum dispositionem iuris communis, quid autem dicendum sit hodie attenta Bulla Greg. XIV. fœl.rec.de immu.eccl.quando casus euenerit,aduertant ad illius tenorem Domini iudicãtes,cum hæc decisio procedat tantum secundum terminos iuris communis.

SVMMARIVM.

1 *Procurator in parlamento generali sedere non debet in eodem loco, vbi Baro suus principalis sedere deberet,nec præcedentiam aliquã prætendere in voce danda,& ita decisum: verùm inter Procuratores fit differentia, vt præcedant secundum qualitatem suorũ principalium.*

2 *Balius an sedere debeat in loco, vbi pupillus sederet,& sic vocem, et præcedentiam habere,& refertur decisio facta, quòd minimè ius hoc honorificum ossibus pupilli infixum possit per Balium repræsentari,& sic idem sit in eo quod in Procuratore,& ibi distinguũtur termini, & decisiones Doctorum.*

3 *Viceregens,quãdo habere debeat omnia,quæ suus principalis.*

4 *Vicario quando debetur idem honor,qui Episcopo.*

5 *Differentia quando Rex adæquat personas, vel subrogat.*

6 *Quando causa adhæret personæ, extinguitur cum ea,nec ad hæredem transit.*

7 *Tex.in l comperimus C de proxim. sacr.scrin.ponderatur.*

8 *Substitutus,subrogatus,vicemgerẽs, & similes nunquam respectu honoris habent eandem prærogatiuam, quam principales ipsorum.*

9 *Aliud est,quòd quis honoretur,tanquam repræsentans personã principalis, & aliud quod honoretur tanquam principalis.*

10 *Operæ obsequiales,quæ cohærẽt personæ Domini, vel patroni, non possunt in alios transferri.*

11 *Consuetudo in materia præcedentiæ maximè præualet, & ea est attendenda.*

12 *Syndicus parlamẽti generalis, quod in Regno singulis duobus annis celebratur in casibus contingentibus,potest facere mandata poenalia, cæteraq; concernentia explicationem, & conclusionem Regij seruitij,& eiusdem parlamenti, & ita decisum.*

13 *Syndicus parlamenti generalis repræsentat Vniuersitatem,& Regnum,& nu.18.*

14 *Syndicus, dùm Prorex accedit ad generale parlamentum,ibiq; proponit seruitium faciendum, petit à Prorege licentiam congregandi parlamentum pro seruitio petito concludendo.*

15 *Ex potestate concessa Syndico parlamentum congregandi, & conclusionem faciendi, censetur concessa potestas explicandi omnia*

ante-

antecedentia, per quæ ad hoc perueniri possit.

16 *Ciuitas est diuisa in diuersa quarteria, seu plateas, & vnaquæque babet potestatem faciendi mandata hominibus, qui sunt eiusdem plateæ, loquendo de plateis nobilibus.*

17 *Syndicatus bonor diuiditur per plateas Nobilium, non autem Popularem.*

19 *Syndicus præcedit omnes Titulatos, & etiam habentes septem officia.*

20 *Syndicus solus vadit ad latus Proregis.*

21 *Decuriones quomodò associet Syndicum, et repræsentent eum Proregi in parlamento.*

22 *Ciuitas præcedit omnes Titulatos, & Barones Regni.*

23 *Ciuitas in parlamentis generalibus, quæ celebrantur ad donatiua facienda, non babet vocem: quia non donat ex spetiali immunitate eidem concessa.*

24 *Immunitas à donatiuis non solùm est concessa Ciuitati, ipsiusq. Ciuibus; sed et babitantibus in ea.*

25 *In die, in qua congregatur parlamentum pro donatiuo faciendo, Ciuitas non interuenit; sed benè in sequentibus congregationibus, & vnaquæque platea facit suos Deputatos.*

26 *Platea Popularis facit pariter suos Deputatos, & in omnibus istis actibus, tàm in loquendo, quàm in firmando, seù subscribendo literas, & gratias, Ciuitas præcedit omnes Barones.*

27 *Syndicus dicitur Rector, & Gubernator Ciuitatis, & Regni.*

28 *Regentes Regiam Cancellariam in parlamento interuenientes possūt in casibus contingentibus mādata facere, & alia exercere vigore iurisdictionis ordinariæ penes ipsos existentis.*

ARGVMENTVM.

Balij Baronum an in parlamento generali præcedant, & sedeant, vti præcedunt ipsorum principales, & an Syndicus Ciuitatem, Baronagium, & Regnum repræsentans, possit in rebus contingentibus pro explicatione parlamenti, & Regij seruitij mandata pœnalia facere, & Regens Regiam Cancellariam in parlamento deputatus, tanquàm Baro, an suæ iurisdictionis exercitium retineat.

DECISIO XV.

IN parlamento generali facto in anno 1602. sub die 16. Nouemb. fuit de duobus dubitatum: vnū dubium fuit, an Balij Baronum Titulatorū taliter repræsentent eorum principales minores, vt sicut illi sedere debent, & præcedere alios Barones, & Titulatos in votis dandis, ita pariter ipsi Balij: alterum verò an Syndicus generalis parlamenti habeat authoritatē faciendi mandata in eodē parlamento pro exequutione eorū, quæ ibi tractantur, & concluduntur.

Quò ad primam quæst. Balij D. Frecc. in vlt. quæst. sui operis posuit casum in Procuratore, & determinauit, non debere sedere in loco, vbi sedere debet prin-
1 cipalis, nec habere præcedentiam aliquā in voce danda: quia est ius honorificum infixum ossibus, & est considerata principaliter qualitas personæ, & in Procuratore non fit difficultas, & ita aliàs prancticatum, & determinatum: est benè verum inter Procuratores fieri hanc differentiam, vt per eundē Frec. & sic pariter

2 practicatur;sed in Balio,qui constituitur à lege,& authoritate Superioris, qui videtur esse vna, & eadem persona cum principali,sicut tutor, videtur casus magis dubitabilis, pro quo videtur facere illa doctr.Bart.communiter approbata in l.filius ff.de legation.distinguentis in-
3 ter Viceregentem constitutum à Domino,vel ab Officiali, vt primo casu omnia debeantur: secundo verò secus,vt habetur per Felyn.in c.cum olim lo 2.de off. deleg. & poterit etiam adduci simile de
4 Vicario,cui Docto.dixerunt deberi eundem honorem,qui Episcopo, quod text. in clem.1.de off.Vic.vbi bona gl.limitauit procedere in Vicario perpetuo à Superiore constituto, secùs in temporali.

Sed Io.de Plat.in l.2.C.de comit.re. milit.lib.12.facit distinctionem,aut Rex adæquat personas, & tunc habent per omnia eandem dignitatem,aut verò sub-
5 rogantur, & constituuntur loco, & vice alterius, & tunc succedunt in omnibus præterquam in dignitate, quæ videtur ossibus affixa, & consideratur qualitas, & præstantia personæ,suntq; à persona hæc inseparabilia,& sic potest responderi ad doctr. Bart. in d.l.filius,& videtur casus secundum vnum intellectum in l. sed si hac §.fin.ff.de in ius voc.vbi reuerentia,quæ debetur patrono,vt non possit in ius vocari sine venia, non debetur ipsius tutori,qui vt tutor conuenitur:qa ius illud honorificū reuerentiale,ac personale nō egreditur personam,vbi Bald, notat, non deberi Vicario illum honorē,
6 qui debetur Episcopo,& qñ causa adhęret personæ, extinguitur cum ea, nec ad hæredem transit,licet aliàs de iure dicatur vna,eademq; persona cum defuncto; elegans text.in l.seruus si hæredi ff.de
7 stat.lib. pro quo facit text.in l.comperimus C.de prox.sac.scrin.lib.12.vbi in terminis illius text. qui subrogat Adiutorem in suum locum,licet succedat in officium, non tamen subintrat in præcedentia loci antiqui,quā ille habebat;sed erit vltimus, ita notat, & reassumit ibi Luc.de Pen. in verb.non prohibendi, & idem ibi Io.de Plat.post gl.quod optimè distinguit, & declarat materiam Dec.in
8 c.sanè lo 2. de off.iud.deleg. vt respectu honoris nunquā substitutus,subrogatus, Vicemgerens,Delegatus, & similes eandem habeant prærogatiuam,quam principales:secùs verò quò ad alia omnia,& rñdet cōtrarijs,& aliud est,quod debeat
9 honorari tanquam repræsentans personā principalis,& aliud,ꝙ honoretur tanquā principalis, vt optimè explicat Dec. vbi sup.eandemq; distinct. facit Purp.in l.1. ff.de off.eius nu.633. secundum quæ videmus in dies Balium alicuius Titulati, si non sit ipse Titulatus, non intrare Regium palatium in Aulam Titulatorū,nec in Missa,quæ celebratur in eod.Palatio, sedere in Titulatorum banco,imò minores ipsi ordinariè solent accedere ad regium palatium ad Missam, & ad bācum titulatorum,& qñq; etiam ad regia parlamenta:quia ius illud honorificū,& spetiale personæ,& ossibus affixum nō euellitur ab eo:quia minor,& sic minores videmus in dies vti Titulatos tractari, incedere,& reputari ab oībus,nec aliquid facit ad hoc,ꝙ habeant Balios,hi.n.curā tantùm habent personarum vti Titulatarū,& honorum,& sic in prædicto parlamento fuit per Collat.Cons.conclusū, quod succedente casu altercationis,balij non præcederent, nec tenerent locum principalis: in quo parlamento cōparuit Princeps Cariati,qui præcedit Principē Casertæ tāquam antiquior;sed Princeps Casertæ erat Balius Principis Sulmonis, qui præcedit Principem Cariati;sed non fuit hoc altercatum , nec in dubium reuocatum, & credo,quòd consultò: quia certiorati de conclusione Collateralis,& pariter præcesserunt Regentes tanquam Procuratores, & sic Regij Cōsiliarij cæteris Procuratoribus,prout etiam præcessit Procurator Ducis Parmæ seruata opin.Marin.in loco prælleg. facit quod dicimus de operibus obsequialibus,quæ
10 cohærent personę Domini,vel patroni,vt tanquam consistentes in facto inseparabili à persona Domini,non possint alteri ēt,ipso mandante præstari,vt notabiliter per Bald.in l.liberti, libertæq; num.14. de

de oper.lib. Iacob.in inuestit.tit.de Roidis,seu operis num. 1. allegat text. in l. operæ in rerum ff.de oper.liber.& Bald. allegat text.in l.si nō sortem S.libertus, vers.sed si delegatus ff.de condit.indeb. cumulat multa eleganter eruditissimus Conf.Fab.de Ann.vir nūquam satis lau-
11 datus in cons.3.& in his præcipuè standum esse consuetudini dicit Card. in d. clem.1.de off.vic.in sexta oppos.quem allegat, & sequitur Fely.in d.cap.cum olim lo 2. de off.deleg.
12 Quò ad secundam dubitationem,an Syndicus in generali parlamēto pro explicatione, & conclusione illius possit mādata facere, mihi visum fuit hoc nullam habere posse probabilem dubitationem:quin Syndicus possit hæc facere, quodq; contrarium attentare esset cōtra Regium seruitium,publicam vtilitatem, & causa scandali, & sic visum etiam fuit cæteris Dominis Regentibus, qui in eādem concurrerunt sententiam.
13 Non potest dubitari, quod Syndicus repræsentet totam Ciuitatem,& Regnū, & propriè dicitur principalis defensor, & personam sustinet Vniuersitatis, & Collegij, à quo creatur secundum glos. in cap.vnico extra de Syndico,vbi Abb. & cæteri Scrib. idem Specul.in eod.tit. vt latiùs declarat Frec. in loco supra alleg.num.40.vers.gerit Syndicus,& in
14 princ. nu.3. Hinc Syndicus,dum Prorex venit ad generale parlamentum, & proponit regium seruitium,seu Regium donatiuum à Ciuitate,Baronagio,& Regno faciēdum,ibidem Syndicus assurgit ante præsentiam Proregis sedentis in suo solio,& petit ab eo licentiam,vt possit cōgregare parlamentum generale, in quo proponatur seruitium petitum,& fiat debita conclusio, vt possit demùm ipse nomine Ciuitatis,Baronagij,& Regni eidē Proregi respondere,& Prorex licentiam concedit.

Ex hoc necessariò infertur,quod censeantur concessa,& mandata omnia,per quę fit congregatio facienda vtilis,& ex ea seruitij petiti conclusio oriatur, aliàs
15 inutilis, & de vento esset congregatio, tempus petitum ad respondēdum,& potestas data congregandi parlamentum eidem Syndico,vt respondere possit,pro quo explicando,si qui interuenire debēt non assistunt,& qui votare debent,votare reluctant,& si qui vota dant, nō subscribunt conclusiones,nihil est actum: ergo Syndicus potest mādare,quod assistant omnes,qui assistere debent,quodq; vnusquisque suum det votum, & se subscribat conclusionibus seruata forma soliti,& consueti,ac iuxta conclusionem maioris partis votorum, aliàs potestas congregandi non deseruiret, & data ad finem concludendi,& respondendi,operaretur contrarium effectum: quia nunquàm concluderetur,nec responderetur, & hæc fundantur secundū terminos tex. in l.ad legatum,in l.ad rem mobilem ff. de procur.in l.2.ff.de iurisd.om.iud.in l.oratio ff.de spons.cum concord. vt cēseantur mandata, & concessa omnia ea, per quæ peruenitur ad illud.

Sed fortiùs vnaquæque Platea,& vnūquodq; Quarterium secundum quas,seu
16 quæ est diuisa Ciuitas, habent secūdum immemorabilem cōsuetudinem potestatem faciendi mandata suis Ciuibus in quarterio degentibus, vt obediant his, quæ per Plateam, seu Quarterium concluduntur,& mandantur,etiam carcerādo illos,de quo non dubitatur,suntq; qui faciunt mandata prædicta nominati sex, seu quinque talis sedilis, vel quarterij, qui sunt illius plateæ, seu sedilis Rectores, & multò maiorem habent potestatē Electi, seu Decuriones Ciuitatis.

Si igitur in negotio parlamenti generalis creatur Syndicus à Quarterio, seu
17 platea,cui talis honor contingit:quia,vt est notorium,ille distribuitur per quarteria, seu plateas alternis annis iuxtà casuum contingentiam, cuius honoris non est particeps Platea popularis,& iste Syn
18 dicus creatus repræsentat totā Ciuitatem,Baronagium,& Regnum, & vt talis
19 oēs præcedit etiam Titulatos habentes septem officia,& oēm aliam dignitatem, quæ omnia latius explicat Frec.vbi sup.
20 & solus,& non alius vadit ad latus Pro-

regis,& Electi,seu Decuriones Ciuitatis
21 illum associantes,& apponentes in mediũ eorum,accedũt ad Regium palatium, & præsentant ipsum Proregi in die parlamenti faciendi tanquam publicam personam repræsentantem Ciuitatem,Barones,& Regnum,& in illo a tu parlaméti omnis Ciuitatis potestas est in ipsum transfusa tanquam personã,quæ ipsam
22 repræsentat. Quæ Ciuitas, & successiuè ipsius Decuriones præcedunt oẽs Titulatos,& Barones Regni, vt appatet in parlamento generali celebrato in anno 1538.& hoc est indubitatum, & sic cõtinuatum in omnibus parlamentis,& publicis actibus ẽt in parlamentis genera-
23 libus, quæ celebrantur ad donatiua facienda, in quibus ipsa Ciuitas nõ habet vocem:quia non donat ex speciali immunitate eidem cõcessa, & non solùm ciui-
24 bus; sed omnibus in Ciuitate habitãtibus,vt per cap.17.mag.Capit.& 32.tpe Regis catholici,& ob id in die,quo con-
25 gregatur parlamentum pro donatiuo faciendo,Ciuitas non interuenit:quia non donat;sed postea in seqq.congregationibus,& sessionibus interuenit per suos deputatos, duos videlicet Electos à qualibet platea,inter quas est platea popularis,& hi tã in gratijs impetrandis à Ca-
26 thol.Maiest. quàm in subscribendis, seu firmãdis literis habent vocem, & firmãt cum alijs Baronibus,& pariter ẽt in hoc procedunt illos tam in loquendo,quã in firmando,& habent sex voces distinctas, prout sex sunt quarteria,& plateæ:Baronum verò voces sunt duodecim videlicet sex Titulatorum, & aliæ sex Baronum absque titulo:ergo si quarteria in casib^9 cõtingentibus,seu plateæ,si Decuriones, alijq; Administratores habent facultatẽ faciendi mandata pro executione cõclusionum illorum circa concernentia ipsorum administrationem, per necesse dicẽdum erit,ꝙ hęc potestas omnis,& maior debeat ẽt residere in Syndico circa eius ministerium tanquam Ciuitatem, Barones,ac Regnum totum repręsentãte,cum respectu actus parlamenti Ciuitas omnẽ in illum transtulerit potestatem pro sui muneris iniũcti necessaria explicatione, qui Syndicus tanquam caput omniũ, ac omnium pręexcellentior dicetur Rector, & gubernator Ciuitatis,& Pater Patrię,
27 ac Regni:ideoq; oẽs Titulatos,omnesq; alias dignitates præcedit, & non est dubium in tales Rectores residere iurisdictionem,pręstari debere eidem obedientiam,ac illius mandatis esse obtemperãdum secundum cõiter tradita per Bart. Salyc.& concorditer Scrib.in l.fin.C.de iurisd.omn.iud.per illum text.

Si.n. Syndicorum mandatis non esset obtemperandum,ac illi talem non haberent potestatem,dicatur,qñ parlamẽtum finem acciperet, quomodo Regium seruitium dilataretur,& qñ concluderetur, essent.n.omnia elusoria, & causa grauissimi scãdali,vnusquisque.n.dicere posset, nolo votare,vel nolo subscribere, & hoc malitiosè, & consultò ad detinendũ parlamentum,& seruitiũ dilatandum,& hoc modo redderetur Congregatio parlamẽti elusoria, nec persona Syndici deseruiret:nam sufficeret persona Secretarij pp adnotationem votorum, & conclusiones in scriptis redigendas,& dictus esset sermo,vt penes Electos,ac quarteria Ciuitatis potestas resideret mandata, & alia faciẽdi pro ipsorum officiorum recta administratione,& Ciuitatis gubernatione, & penes Syndicum ipsorũ caput, & Ciuitatem,Baronagium,& Regnum totum repræsentantem nulla resideret potestas, seu iurisdictio in his,quæ necessariò concernunt sui officij explicationẽ,& sic iustum mihi visum fuit : immò iustissimum mandatum factum Electo populari , qui tanquam deputatus suę plateæ in parlamento interueniebat,ꝙ mandatum fecit Dec.Roccus Syndicus electus per plateã Montanę,vt subscriberet literas,& gratias petitas iux.maiorem partem votorũ, qui electus petijt videntibus oĩbus,vt ex gratia ad sui exonerationem fieret mandatum per Syndicum, ne aliquid culpæ ei adscriberetur à sua platea,dum aliquę gratiæ fuerunt petitæ , & conclusæ contra votum ipsius Electi, & Deputati, & sic mandato præcedente subscripsit literas,

ras, & conclusionem donatiui, & non subscripsit tunc gratias, prout paratus erat subscribere mediante mandato prędicto: quia fuit factus error per cæteros Deputatos Ciuitatis, qui literas firmauerant nō relicto spatio solito, in quo subscribi, seu firmari debebant Barones Regni, & propterea necesse fuit gratias petitas reficere, & demum illas omnes suo ordine firmauerunt.

In eodem parlamēto successerunt aliquæ dissensiones, & aliqui ex deputatis fidelissimæ Ciuitatis voluerunt discedere, & exire, & à me tanquam Regente
28 licet deputato in parlamento tanquam vno ex Baronibus Titulatis fuit factum mandatum, ne discederent; sed in suo loco permanerent: nam non ex eo, quia quis est deputatus, propterea suam iurisdictionem ordinariam perdit, aut illa silet in casibus contingentibus, qui iustitiæ prouisionem desiderant à potestatem habente; non secùs si in parlamento succederet delictum, rixa, aut homicidium: quis enim dicere auderet, quod ex eo: quia Regentes ibi, vti Barones congregantur, propterea nullam valerent iurisdictionem exercere, & quæ decisa sunt in Dominis feudatarijs septem officia habentibus, vt præcedant omnes Barones etiam titulo maiores in eisdem parlamentis, de quo per Frecc. lib. 1. in tit. de orig. Baro. 2. q. princ. & hoc iure hodiè vtimur; hęc inquam sunt in casu fortiori, & ita aliàs obseruatum tempore Regentis Reuerterij aliàs deputati in parlamento, tanquam vnius ex Baronibus Regni, ac etiam in alio parlamento, in quo inter cæteros tanquam deputatus interuenit Marchio Gruptularum Consiliarius à latere, qui tanquàm talis in casu ibi contingente Regio nomine mandatum fecit, quæ adnotare volui: quia vtilia pro casibus contingentibus in futurū, vt antiquitatis nihil ignoretur.

SVMMARIVM.

1 *Poena Officialis delinquentis in officio qualis sit de iure communi, & qualis secundum Constitutiones, & Capitula Regni.*

2 *Quando poena legis nouæ tollat poenam legis antiquæ.*

3 *Capitulum vulgaris famæ proloquium ex communi vsu receptū est obseruari in perpetuum, de cuius intellectu nu. 4.*

5 *De iure communi ad condemnandum Officialem requirebatur cōuictio, & sic pariter de iure Cōstitutionum Regni, quod alteratum est per dictum Capitulum vulgaris famę proloquium, quod Capitulum intelligitur: dùm ad pecuniariam poenam Officialem condēnari vult; secùs verò quando ad corporalem, quod Capitulum non vetat.*

6 *Probatio in causa ciuili, & pecuniaria longè distat à probatione requisita in causa criminali.*

7 *Capitulum vulgaris famæ proloquium quomodo practicatur.*

8 *Probatio omnis Iudicis arbitrio remittitur.*

9 *Pragmaticæ Regni cumulauerunt pro eodem delicto contra Officiales poenas pecuniarias, & corporales.*

10 *Poena reputandarum non est restricta per Constitut. Capitula, aut Pragm. Reg.*

11 *Delicta, quæ secretò fieri consueta sunt, probantur per coniecturas, & præsumptiones.*

12 *In criminalibus exceptis, & occultis admittuntur testes aliàs non admittendi, maximè quando Officialis mala fama laborat.*

13 *Iura dicentia, quòd contra Officia-*

lum requirantur testes synodales, & probatio concludens, limitantur in Officiali bonæ famæ, & quando officium non emerit.

14 *Quando ex natura facti verisimiliter testes integri haberi non possint, tunc admittuntur aliàs inhabiles, & signanter socij criminis, & testes corrupti contra corrumpentem.*

15 *Glos. in l. fin. C. fam. ercisc. limitatur in delictis occultis.*

16 *Fama vehemens in his, quæ sunt difficilis probationis cum adminiculis probat, & per eam suppletur defectus testium aliàs inhabiliũ.*

17 *Inditia, & probationes diuersi generis de generali consuetudine iũguntur, maximè in supremis tribunalibus.*

18 *Dictum socij criminis regulariter debet confirmari in tortura, & sola confessio non sufficit; sed debet esse adminiculata, quod Iudicis arbitrio remittitur.*

19 *Qui dederunt ad redimendam vexationem: quia aliàs iustitiam consequi non poterant, non dicũtur socij criminis, & ideò turpiter datum ipsis restituitur; sed propter interesse hoc eis non creditur; sed aliàs probare debent per alia inditia, & adminicula.*

20 *Glos. in §. necessitatem in auth. vt iudic. sine quoque suffrag declaratur.*

21 *Communis conclusio Doctorum, quòd ex testibus non integris, & ex inditijs non possit procedi ad condemnandum, intelligitur quò ad poenam ordinariam, non autẽ extraordinariã Iudicis arbitrio, & sic pariter vt ex illis possit procedi ad torturam.*

22 *Poena legis iul. repetun. declaratur.*

23 *Spetiale est in crimine repetundarũ, vt ex eodem delicto possit simul, & semel puniri poena pecuniaria, & corporali.*

24 *Testibus tentatis plenè creditur; quãdo nullum habent interesse, immò solo testi tentato est credendum.*

25 *Mediatores faciunt inditiũ ad torturam, & text. in cap. 1. de test. in sexto, intelligitur quò ad plenam probationem.*

26 *Officia habentia annexam iurisdictionẽ regulariter vendi non possunt ab inferioribus à Principe, secus verò consistentia in nudo ministerio, & exercitio certæ negotiationis, quod latè fundatur, & declarantur, & distinguuntur iura.*

27 *Princeps potest quæcunque officia vendere, etiam quòd habeant iurisdictionem annexam; sed de honestate facere non debet; sed gratis concedere.*

28 *Text in l. 1. ff ad l. iul. de ambit. declaratur.*

29 *Quicquid non est prohibitum est permissum.*

30 *Feuda emuntur, & venduntur.*

31 *Militiæ emuntur, & venduntur.*

32 *Officia scriptoriæ, registri bullarum, portarum, barattariæ, custodiæ carcerum, & similia emuntur, & venduntur.*

33 *Iudex propter nimiam seueritatem repellitur ab officio, & Dominus dominio serui.*

34 Iu-

34 *Iurisdictio potest auferri propter nimiam crudelitatem, & propriè Doctor. loquuntur in Marchione, & Duce.*

35 *Dominus malè tractans seruos, tenetur illos vendere, quòd ex officio potest Iudex prouidere.*

36 *Vassallus nimis grauatus à Domino, ita quòd ad saeuitiam possit imputari potest eximi ab eius iurisdictione, & si superior grauet indifferenter suos subiectos, potest ei interdici administratio.*

ARGVMENTVM.

Officialis delinquens in officio, qua poena puniatur, & quae probationes requirantur, in quo latè declarantur Constitutiones, Capitula, & Pragmat. Regni in materia legis Iuliae repet. loquentes.

DECISIO XVI.

In causa Marchionis Padulae Dohanerij Menepecudum Apuleae.

DE iure communi aduersus Iudicē in officio delinquentem pena est statutā arbitraria secūdum qualitatem facti, & corporalis, & pecuniaria, 1 relegationis, & exilij, priuationis, & suspensionis officij; immò de iure authent. addebatur priuatio tertiae partis bonorum, quae latè examinat Menoch. de arbit. iudic. lib. 2. cent. 4. cas. 342. ex intentione communi Scribentium.

De iure Regni infrascriptas reperio sanctiones.

Constit. Reg. eos tantum in verb. eos itaque, ponit casum, quando per iniuriā Iudex, seù Officialis aliquid vltra debitum habuit, ita quòd non fuit datum à sponte soluente, tunc imponitur poena quadrupli in beneficium dantis, & pęna priuationis officij in beneficium Fisci; si verò accepit à sponte soluente, imponitur eadem poena omnis in fisci beneficiū per Const. incip. apud Iustitiarios regionum secundum glos. Andr. & Afflict. in d. Constit. eos.

Constitutio Reg. incip. corruptelę crimen loquitur respectu accusantis, & deferētis quid premij illi dabitur, & quid, & quando praemium consequetur, quod non est praesentis speculationis.

Capitula Regni sunt plura.

Capit. incip. item quòd Iustitiarij, Iudices, ponit pro receptione esculētorum poenam quadrupli: pro receptione verò aliorum poenam arbitrariam; sed Capit. istud loquitur in Officialibus capiētibus ab Vniuersitatibus, qui non est casus noster.

Capit. incip. adhoc loquitur in Iudicibus Iustitiarijs, ac actorum Notarijs, & pro subtractis à Fisco, ponit poenam nonupli, à priuatis quadrupli vltra corporales poenas pro Regis arbitrio infligendas.

Haec Capitula loquūtur in Iudicibus, & Iustitiarijs Prouinciarum ad iustitiam administrandam deputatis; sed Dohanerius videtur comprehendi: nam iustitiam administrat, immò iurisdictionem vniuersalem in toto Regno respectu locatorum, seu fidatorum exercet.

Capit. vulgaris famae proloquium inquit per haec verba, vt igitur circa pecuniariam condemnationem Officialium eorundem propter dubitationum anfractus, qui possent in hoc nobis materiam difficultatis afferre, cautiùs procedere valeatis, ecce modus, & forma, quam in his obseruare vos volumus, & tenere &c. & ponit poenā quadrupli Fisci emolumentis applicandam, si adest concussio, tripli, quando non adest, siuè pro faciendo, vel non faciēdo negotio datum fuerit, parti simpli restitutione negata, & haec quando à priuatis; in Fisco verò ponit poenam nonupli, & subdit text. & in hoc casu haec pecuniaria coertio, quae ex faciliori exactione plus exēplum timoris adducit, ex certa nostra scientia loco extraordinarię coertionis accedat.

Ex

Ex quibus verbis videtur sublata disputatio, si ex lege noua ponente pœnam delicto sit sublata pœna legis antiquæ; 2 etiam quod lex antiqua ponat pecuniariam,& corporalem, postquam habemus verba expressa,quòd hæc pecuniaria coërtio, quæ plus exemplum timoris adducit, ex certa scientia Principis succedat loco extraordinariæ coërtionis, & hæc est vna de limitationibus Doctor. quando constat de intentione statuentis, de quo per Bart.in l.1.ff.de vi bon.rapt. licet communis sit opinio,quòd censeatur abrogata pœna legis antiquæ, de quo latissimè per Menoch. cumulantem opiniones, de recup.possess. 9.remed.q. 51. licet ipse tenuerit contra communẽ, & in specie in hoc crimine pariter cõtra communem idem affirmauit de arbit.iudic.lib.2.cent.4.casu 342. tamen quando constat de intentione hæc est vera, & indubitata limitatio opinionis etiam tenentium, quòd per legem nouam non sit abrogata pœna legis veteris.

Et licet in fine prædicti Capit. dicatur prouisionem illam factam pro exacerbandis pœnis eorundem Officialium, intantùm quòd mandet illius obseruan-
3 tiam ad beneplacitum temporaliter, qđ Capit. ex communi vsu est receptum in perpetuum,de quo per Parid.de synd.in verb.test.cap.2. & in vers.probatio cap. 2. Moder.in eod. cap. vltra Gtam. in suo cons.35. & de iure Regni vltra pœnam pecuniariam aderat corporalis vltra disposita de iure communi: tamen
4 aduertatur, quòd ego intelligo Capit. prout est illud expressum, videlicet quãdo proceditur ad pecuniariam condemnationem,vt eo casu seruetur illa forma, & succedat loco extraordinariæ coërtionis,ita quod non potest imponi vtraque pœna,vt ex verbis expressis supra notatis eiusdem Capit.in princ.& pœnę exacerbatio consistit: quia comprehendit omnes Officiales,& statuit, posse cõdemnari illos ex sola depositione deferentis cum iuramento, quando laborat Officialis mala fama iunctis alijs adminiculis sublata appellatione: nam hoc facit casum, & per hæc verba,videlicet.

Et quia probationum non est angustãda facultas, maximè, vt crimina clarescant,& ea,quæ fiunt,consueuerũtq; fieri clanculo, vulgarem probationem, & lucidam communiter habere non possunt, propter illorum tamen grassantiam illa puniri expedit,vt sit locus exemplo. Circa indagationem excessuum hęc forma vobis describitur.

Primò, dicit, quòd si fuerit Officialis malæ famæ,& adsit probatio duorum, vel trium testium probatæ vitæ, cõdemnetur absque copia inquisitionis,si bonę famæ fuerit,detur copia nominum testiũ tantum,& contra eum procedatur.

Si verò vnus tantum adsit testis bonæ conditionis, & deferens suo iuramento affirmauerit pecuniam dedisse,maximè si non sit magnæ quantitatis, & dãs honesta persona sit, sequatur condemnatio.

Si non adsint testes contra Officiales malæ famæ; sed inditia, seu coniecturæ, quæ animũ Iudicis mouere possunt: maximè vbi est persona eius, qui dedisse se dicit,bonæ famæ,& res,vel quantitas nõ est magna, per sacramentum dãtis poterit Iudex condemnare.

Sed si Officialis sit bonæ famæ,tũc ex præsumptione, & sacramento defetentis non potest sequi condemnatio,si defetẽs sit leuis opinionis; secùs si deferens, & inquisitionem instruẽs sit honesta,& approbata persona.

Ex his patet, quòd verba posita in fine circa exacerbationem pęnarum sint
5 propria, postquam de iure communi requirebatur contra Officiales conuictio ad text.in l.fin.C.ad l.iul.repet.ibi quadrupli pęna,eo,qui conuictus fuerit,modis omnibus feriendo, text. in l. Iudices C.de dignit.lib.12.ibi, Iudices, qui se furtis, & sceleribus fuerint maculasse conuicti.

Auth. nouo iure C. de pœn. Iud.qui mal.iudic.ibi,nouo iure,qui dicit, se dedisse alicui,vel promisisse,& personam declarauerit,& hoc probauerit, &c.

Constitut.Reg. apud Iustitiarios, ibi, quòd si contra præsentem Constitutionẽ nostram

nostram aliquid recepisse fuerint dilucida probatione conuicti.

Constitutio Regni corruptelę crimen, ibi legitima probatione.

Et sic loquuntur communiter Scrib. vt contra Officiales debeat esse dilucida probatio, testes omni exceptione maiores,& similia: ergo exacerbatum est delictum,dùm absque conuictione, & contra omnia iura admittitur testimonium deferentis, & inquisitionem instruentis, cum alijs adminiculis.

Sed vt dixi Capit.est expressum,dùm vult, procedi ad pecuniariam condẽnationem;sed si Iudex velit ad corporalem pœnam, & ad alia procedere omissa pecuniaria condemnatione,capit.nõ vetat, nec circa hoc aliquid statuit,& tunc erit recurrendum ad probationes, quæ aliàs sunt à iure communi proditæ in hoc delicto,cum in hoc non habeamus legem Regni,& non possit diuidi hoc capitulũ, vt vtamur illo quò ad modum probandi, & non vtamur quò ad modum condemnandi,si in condemnatione pecuniaria est factum Capit.& longè distat pro-
6 batio in causa ciuili,& pecuniaria à probatione requisita in causa criminali, & corporali,de quo per Scrib.in l.fin.C.de probat.

Ita quòd ex his apparet, quid disponat text. in capit. vulgaris famę prolo-
7 quium: est benè verùm,quod hoc capit. fuit interpretatum,& obseruatum diuersimodè propter varietatem personarum, & factorum ; & sic vidimus, & videmus in dies Officiales condemnatos, aliquos ad pœnam pecuniariam tantum,& alios ad corporalem tantum,& alios ad vtrãque pœnam,prout religioni iudicantis, eiusq; arbitrio meliùs visum fuerit, cum probatio nil aliud sit, quàm Iudices ad fidem credulitatis perfectam rei gestæ deducere, & propterea omnis probatio
8 Iudicis arbitrio remittitur, notab.Paul. de Castr.in l admonendi nu.39.ff.de iureiur. ex reg. text.in l.3. ff.de test.ibi tu magis scire potes,ob quod consuluerunt Doctor.communi calculo,quòd si Iudex inducatur ad credulitatem,potest fidem adhibere testibus singularibus, elegans cons.Soccin.262. nu.12. Curt.Iun.cons. 106.Crauet. cons.73. nu.35. 1.vol. Paris.cõs.57.nu.48. 1.par.Tiraq.de retract. conuent.in præf. nu.38. & maximè hæc in Consistorio Principis,in quo secundũ dum veritatem debet iudicari,& sufficit Iudici animum suum taliter informatum habere,vt sibi de veritate liqueat.

Et hęc practica non fuit casu sumpta;
9 sed ex Pragmaticis Regni, quæ in hoc sunt,ni fallor,expressæ, & est declarata intentio Regiæ Maiestatis in huiusmodi delictis.

Pragmaticæ enim de triges̃mis ponunt pœnam arbitrio Proregis vltra alias à iure Constit. Reg. & Capit.statutas, & sic declarant omnes pœnas posse cumulari.

Pragmatica edita tempore Caroli V. in tit. de muner. disponit, quòd per tres testes singulares induceretur perfecta probatio contra Officiales, & ponit pœnam tripli cum suspensione officij pro prima vice, pro secunda verò pœnam priuationis, & demùm posteà fuit per aliam Pragmaticam dispositum,quod requirerentur quinque testes singulares bonę famæ,& opinionis,& reddunt Pragmaticæ rationem, quare per testes singulares,& dicunt:quia est delictum difficilis probationis,tamen dicit prædicta vltima Pragmatica.

Verùm cum dictus numerus quinque testium defecerit,vel illi nõ fuerint qualitatis superiùs declaratæ , volumus, & iubemus, quòd in dicta probatione obseruetur id,quòd iura, & leges dicti Regni disponunt.

Adeò quod mandat Pragmatica obseruantiam iuris,& obseruantiam legum Regni , & propterea capit. prædictum vulgaris famæ loquitur in casu suo , & fuit illud obseruatum, quando qualitas factorum aliud non demonstrauit.

Concludo,quod non sit restricta pœna repetundarum per Constitutiones,
10 Capitula, aut Pragmaticas Regni ; sed tota sit reposita Iudicis arbitrio eligentis modò vnam , & modò aliam , prout facti

facti qualitas expostulauerit.

Addendo in casu, de quo agimus, instructionem proprij Dohanerij 136. quæ vetat recipere donatiua, imponere pœnam ducatorum mille, & aliam arbitrariam, etiam corporalem, quæ si in donatiuis simplicibus loquitur, quantò magis erunt hæc clariora in huiusmodi facto, si prætensa per Fiscum sunt vera.

Secundo loco facio aliam conclusio-
11 nem, quòd in his, quæ consueuerunt fieri in secreto, procedatur ex coniecturis, & præsumptionibus, Paris ad propositum in verb. testis cap. 2. adducit Bald. in l. fin. C. de probat. hinc Innoc. in cap. per
12 tuas il 1. de simon. tradidit, quod in criminibus exceptis, & in criminibus occultis admittantur testes aliàs non admittendi, quodq; omnia reponantur Iudicis arbitrio, maximè quando Officialis laborat mala fama, quod pariter docuit Paris vbi supra num. 8. vt id, quod dici-
13 tur, quod contra Officialem requirantur testes synodales, ac dilucida probatio, procedat, quando non laborat mala fama: nam tunc sufficiunt inditia, admittuntur probationes leuiores, & testes nô integri, & conclusionem reassumit, & latè declarat Mascad. de probat. conclus. 1137. vt omnia, quæ dicuntur de probationibus legitimis, & de conuictione procedant, quando Officialis non laborat mala fama, & rursus, quod notetur, quando non emit officium, quod pariter tradidit Decian. in titu. de repet. cap. 38.

Hinc ex text. in cap. fin. de test. cog. Canonistæ communiter reassumunt re-
14 gulam, quod quando ex natura facti alij testes verisimiliter haberi nô possunt, admittantur testes, qui aliàs prohiberentur, & præcipuè socij criminis, & propriè ibi testes corrupti contra corrumpêtem, ita notat Bald. & Felyn. ibi latè, & Dec. latiùs in cons. 342.

Quæ intantum sunt vera, vt voluerint Doctores, quòd etsi quodlibet inditium, quod non concludit ipsum delictum, debeat probari per duos testes ex reg. glos. in l. fin. C. famil. ercisc. Tamen
15 quando sumus in crimine occulto difficilis probationis, licet testes de inditijs loquentes sint singuli in suo dicto singulares; tamen iunguntur: quia ex quolibet oritur qualisqualis præsumptio: ita vt ex ipsorum dictis sumatur inditium ad torturam, decisio est synodalis Butr. in cap. veniens de test. Brun. in tit. de indit. & tortur. 2. quæst. par. 1. Blan. latè in sua practic. num. 366. Soccin. cons. 54. 4. volum.
16 Rursus fama vehemens cum adminiculis in his, quæ sunt difficilis probationis, probat: immò voluerunt Doctor. vt illa concurrente suppleatur defectus testium aliàs inhabilium, Butr. in d. cap. veniens il 1. Bart. in l. de pupillo §. si quis ipsi Prætori 8. quæst. de oper. nou. nunc. Cyn. in l. si quidem C. solut. matr. Alex. in cons. 24. nu. 20. 2. vol. in cons. 4. 6. vol. Dec. in cons. 602. Hier. de Mon. de fin. reg. cap. 55. in 3. par. tract. & inditia, &
17 probationes, licet diuersi generis iunguntur de generali consuetudine, maximè in supremis tribunalibus Aym. in cons. 134. & 177. cum vulg.
18 Tertiò non facio difficultatem, quòd dictum socij criminis in suis casibus debeat esse in tortura secundum Alber. in l. fin. C. de accus. & est communis, & sola confessio non sufficiat; sed debeat esse adminiculata, vt post alios Afflict. in Constit. si damna clandestina, Farinac. & alij; sed est etiam verum, quòd hæc omnia Iudicis arbitrio remittantur, de quo
19 per Gramm. decis. 28. & qui dederunt verè ad redimendam vexationem: quia non poterant aliter iustum consequi, non possunt appellari socij criminis: immò nullo modo sunt delinquentes; sed restituitur datum, & accipiens punitur pœna concussionis tanquam turpiter acceptum glos. notab. in cap. dilectus de simon. eadem glos. in canon. nullus Episcopus lo 2. 1. q. 1. in l. quod euitandi C. de condit. ob turp. caus. & ex hoc interesse: quia debet fieri restitutio, & ipsi possunt repetere, non creditur eis dicentibus pecuniam dedisse; sed debent probare iuxta dispositionem text. in d. authent.

nouo

nouo iure,& in hoc fundatur decis.Bald. in l.dictantibus C.de testam.& nihil refert,quod non possent ex eodem processu recuperare solutum, sufficit tantum habere formatum interesse,itaque non erunt socij criminis, nec erunt testes integri;sed negari non potest,quin ex multitudine tantorum Iudex non veniat ad credulitatem iunctis adminiculis,& alijs inditijs,de quibus infra.

20 Et ad hoc fundandum adduco decis. glo.in §.necessitatem in verb.ostenditur, in auth.vt iud.fine quoque suffr.quę tradidit,quod per solum Sacramentum deferentis probetur solutio,Angel.ibi sentiens difficultatem in §. oportet intelligit dictum glos. quando Officialis aufugerat,& reddit rationem : quia ex fuga est factus suspectus , idem Paris de syndic.in verb. probatio cap.2. & est communis ex ratione : quia fuga facit illum suspectum , igitur ex inditio fugæ creditur dicenti cum iuramento dedisse pecuniam Officiali,& sic dictum non integrum;sed adminiculatum probat, cum ergo in casu,de quo agimus,adducantur plura inditia,& violenta, vt inferius: ergo sicut ibi ex solo inditio fugæ creditur ; ita hic ex alijs inditijs,& signanter malæ famæ,erit credendum, de quo per Decian.in tit.de repet. cap.38. lib.8. & Gram. in d.cons.35. totam vim facit, si rectè aduertatur in bona , vel mala fama.

21 Quartò,& vltimò omnia, quæ dicuntur de inditijs, & testibus non integris , de conuictione, & alijs procedunt ad finem condemnandi ad ordinariam pęnã, secùs verò ad torturam, vel ad pœnam extraordinariam,idem Gram. in d.cons. Amod.de syndic.nu.168.latissimè Mascard.vbi supra, & ita seruatur, & term. text.l.fin.C.de probat.procedunt, vt nõ possit condemnari ad pœnam ordinariã; sed extraordinariam Iudicis arbitrio,Fely.in cap.afferte de præsumpt.Gram.decis.42.Iul.Clar.lib.5.§.fin. q.20. vbi latè,& sunt hæc satis notoria.

Istis sic præsuppositis deueniendo ad factum,sumus hic in terminis text. in l.

22 1.C.ad l.iul.repet.in Duce,qui Prouinciam nudauit,& in illo text.ponitur pęna quadrupli,& gl.in l.2.ff.eo.tit.dixit, illum text. procedere in omni Officiali, qui secundum eam tenetur illa pœna pro admissis per eum,eiusq; Ministros,& text.in l.1.ff.eo.tit. facit regulam, quod lex Iulia repetundarum pertineat ad pecunias,quas quis in quolibet officio positus receperit , & tandem text. in l. lex iulia §.hodiè ff.eo. sic inquit,hodie ex l. iulia extraordinariè puniuntur , & plerunque exilio plectuntur , vel etiam duriùs, prout admiserint, & propterea di-

23 xit Bald. in l. venales C. quan.prouoc. non est necess. esse spetiale in l. iulia repetundarum , vt possit Officialis puniri simul, & semel ex eodem processu ciuiliter, & criminaliter, scilicet ad pœnam pecuniariam, & corporalem, de quo latiùs Decian.vbi supra cap.37.

Præsupponuntur hic omnia venalia , omnia redempta,videlicet venditio herbagiorum, tabernarum, commissionum, repartitionum, exactio trium pro centenario debita commissarijs,& vltimò cõuentio cum bancis pecuniæ Regiæ Dohanæ, ex quò vltra illicitum lucrum vexabantur Domini Herbagiorum , & alij Cõsignatarij, dùm ad proprium lucrum consequendum differebatur eis solutio , & procurabatur detentio pecuniæ fiscalis,ac regiæ in bancis, quæ latiùs apparent ex nota facti vltra exactissimam probationem malæ famæ.

24 Et vltra alias species probationum adsunt testes tentati,quibus plenè creditur : quia nullum habent interesse Bald. in cons. 429. 3.vol. de quo per Canon. in cap.fin.de test.cog.immò authoritate Franc.de Aret.Gram.dixit, soli testi tętato esse credendum in cons.1.in fin. inter consilia criminalia , & latiùs in voto 21.num.3. qui allegat Bald.in allegato consilio .

Et mediatores , qui etsi in criminalibus non faciant plenam probationem ;

25 faciunt tamen inditium tale, quod iunctum cum alijs plenè probat , & ita intelligitur text.in cap.1. de test.in sexto,

ad finem perfectæ,& plenæ probationis, intantùm vt soli faciant inditium ad torturam,& vltra glos.& Doctor. ibidem cumulat Doctor. in propria materia Officialium,Mascard.in d.concl.1137.

Si hic staremus in sola venditione commissionum, licet hoc sit pessimi exempli, perniciosissimum,& inducat necessariam vexationem, extorsiones, & damnum Regiæ Dohanæ: quia oportet, illos permittere locatis, & massarijs id, quod nullo modo liceret:tamen quia nō adest de hoc particularis instructio,possset defendi,quòd non fuerit delictum:

26 nam distinctio cōmunis omnium Scrib. est, quod officia habentia annexam iurisdictionem, regulariter vendi non possint, loquendo in inferioribus à Principe,quæ verò non habent iurisdictionem; sed cōsistunt in nudo ministerio,& exercitio certæ negotiationis,seu administrationis:nulli dubium est,quod sint vendibilia, primo casu procedit solus titulus in auth.vt iud.sine quoque suffr. secūdo procedit text.in l.1. §.1.in l.pactum, in l.toties §.1. ff.de pollic. in l.hoc iure ff. de donar.vbi Bart. & Paul.de Castr. sic distinguunt,idem Bart.& Doct.in l.Barbarius ff.de off.præt. Io.Andr.Abb.Butr. & communiter Scrib. in cap.tuam de æt. & qual. & sic distinguunt, & declarant, esse de consuetudine totius orbis, Gulielm.de Bened.in repet. cap.Raynutius, in vers.duas habens filias num.58. adducens authoritatem Sancti Thomæ scribentis ad Ducissam Brabantiæ, & ibi opponit de text. in l.2. C. de Muril.lib. 11.in cap.1.extra de Mag. & tandem residet in distinctione, de qua supra, sic Iser.& latiùs Affl.in cap.1.de feu.guard. & casus text.in d.l.2. est spetialis in pœnis regijs, quæ malè conficiebantur ratione pecuniæ, quam soluebāt pro commissione illius officij,vt ibi declarat Bar. & Odoffr.& ideò est ibi spetiale secundū Io.de Plat.qui idem tradit in l.1. de Pistor.lib.11.

Et dixi,hoc procedere in inferioribus à Principe: nam cum in Principe non detur ambitus, sicut nec in Papa simonia, & hæc prohibitio sit de iure ciuili,

27 propterea in eo non consideratur distinctio, si officia habeant iurisdictionem annexam,vel non, licet de honestate nō deberet vendere;sed gratis concedere secundum B.Thomam,si velit, benè potest vendere, & sic procedit text.in l.1.

28 ff.ad l.iuliam de ambitu, Azo.in summ. C.eod.Cyn.Odoffr.Bald.Alber.Salyc.& communiter Scriben.in d.l.Barbarius, & inter cæteros videatur Fulgos.ibi,& Salyc.in d.l.1. C. ad l.iul. de ambit. & secundum hanc distinctionem debent intelligi dicta per Affli.in cap. 1. nu.66. quæ sint reg. aliàs essent contraria dictis per eum in d.cap.1.de feu.guard.

29 Faciunt rationes: quia quicquid non est prohibitum, est permissum ad text.in l. necnon §. quod eis ff. ex quibus caus. maio.

30 Feuda emuntur, & venduntur in cap. 1.de nat.feud.in c.1. §.fin. in fin.de his, qui feud.date poss. in d.cap.1. de feud. guard.

31 Militiæ emuntur, & venduntur in l. omni modo §.fin.C.de inoffic.testamen. in l. ijs quidem C. qui mil. non possunt lib.12.

32 Officia scriptoriæ,registri bullarum, portarum,barattariæ, custodiæ carcerū, & similia venduntur,& emuntur,de quo latè Rip.in l.in quartam nu.163. ff.ad l. falcid.Paul.in l.omnimodo §. impurari, C. de inoff. testam. sed in casu, de quo agimus,hoc est minimum,de quo inquiritur,vt supra diximus,& ex processu liquet. fuerunt enim omnia venalia, omnia posita in deprædationem, in damnū Regij Fisci,ac populorum.

Et vltra prędicta est tàm rigidus,tàm infestus omnibus, vt nemo audeat corā ipso comparere, & Dominus propter nimiam seueritatem repellitur à dominio

33 serui,& sic Iudex propter nimiam seueritatem repellitur ab officio,est punctualis decis. Bart.in l.1. in fin. ff.de his,qui sunt sui, vel alie.iur.& Bald. in l.si Do-

34 minus §.1.eo.tit.dicit, propter nimiam crudelitatem posse alicui auferri iurisdictionem, idemq; adnotat Fulgos. ibi dicens,

cens, quòd sicut Dominus priuatur potestate serui propter nimiam sæuitiam: ita quoque Marchio, vel Dux sæuiens in subditos priuandus sit iurisdictione, &
35 text. in §. sed & maior, instit. de his, qui sunt sui, vel alien. iur. dicit, quod si Dominus malè tractet suos seruos, cogatur illos bonis conditionibus vendere, & hoc etiam ex officio potest Iudex mandare,
36 Guid. Pap. decis. 61. Aym. cons. 6. & Io. Fab. in eo. tit. §. sed hoc tempore in fin. nu. 7. tradit, grauatum per superiorem suum duriùs, ita quod possit ad sçuitiam reputari, posse eximi ab eius iurisdictione, & subiectione; & si Superior grauet indistinctè subiectos, posse omninò ei interdici administrationem.

Hæc causa fuit discussa, & votata per Regiam Cameram in Collaterali Consilio, fuitq; condemnatus Marchio Padulæ Regius Dohanerius ad suspensionem officij per triennium, quo finito, quòd ad illius administrationem non redear; sed vendatur in ipsius beneficiũ soluta quantitate debita pro assensu, necnon condemnatus ad varias pecuniarum quantitates indebitè, & illicitè exactas, quæ sententia fuit demum per supremum Italiæ Consilium confirmata, & in hanc sententiam abijt maior pars: nam adfuerunt vota etiam relegationis, & non pauca, quæ, si non fuissent iudicata inter se ipsa singularia, faciebant maiorem partem.

SVMMARIVM.

1 *In contractu locationis, & conductionis quis naturaliter non tenetur de casu fortuito, nisi culpa præcedat casum.*

2 *Commodatarius, vel Conductor equi ad bellum, vel ad longum iter, vtendo eo ad vsum destinatum, si pereat, erit ad damnum commodantis, vel locantis.*

3 *Merces promissa ratione conductionis non debetur, si nauis conducta fuerit deperdita, immò soluta repetitur, si tamẽ non adfuit culpa conductoris.*

4 *Locator promittens conductionem mercium, quibus consignatis fieri deberet solutio mercedis, non sufficit onerasse, nec conduxisse, si ante consignationem nauis deperdita fuerit.*

5 *Distinctio inter contractus necessarios, seù voluntarios approbatur.*

6 *Milites etiam stipendiati, qui voluntariè ad bellum accedunt, si in bello fuerint capti, vel alia damna passi fuerint, nullam habent actionem contra Dominum ad interesse, secùs si coacti, & ibi quid de Legatis, quando tamen officia non procurauerunt, et culpa illis tribui non potest, quod latè discutitur, & decisiones, & iura distinguuntur.*

7 *Naues possunt capi etiã contra voluntatem Dominorum pro conductione annonæ Ciuitatis, vel pro seruitio Reg. Cur. & eo casu debent refici omnia damna.*

8 *Practica guidaticorum durante cõductione, vt nec naues, nec nauicularij possint molestari, & etiã practica responsalium vnde sumpta.*

9 *Qua pena puniatur nauicularij, qui oneratas speties vendiderint.*

10 *Tempus nauigationis quando incipere debeat, & quando finire.*

11 *Quando transmitti debent triremes in incursum contra piratas, & prædones maritimas oras Regni infestantes.*

ARGVMENTVM.

Quando conducens naues teneatur ad damnum passum Dominis, si naues fuerint ab hostibus captæ, quid de militibus captis ab hostibus, an taleæ solutæ ab eis, & alia damna passa refici debeant, & quid in Legatis.

DECISIO XVII.

Ciuitas Neapolis conduxit naues pro conductione frumenti à partibus Apuleę soluta certa mercede, quæ demum oneratæ per itinera captæ fuerunt à Saracenis, nauium Domini petierunt, condemnari Ciuitatem non solùm ad mercedem; sed etiam ad omnia damna passa tàm respectu nauium, quàm personarum ipsorum, qui insimul cum nauibus capti fuerunt, & demum se cum nauibus redemerunt cum maximo eorum interesse, Ciuitate ex aduerso prætendente ad nihilum teneri ex eo: quia contractus fuit voluntarius conductionis, & locationis, seu commodati cum certa mercede, & casus successus præuideri poterat à locante, seu commodante, quòd propterea carebant omni prorsus actione, nec ad mercedem aliquam poterat teneri, si merces oneratæ traductæ non fuerunt, quarum contemplatione illa fuit promissa, qua causa relata in Collaterali Consilio fuit Ciuitas absoluta ex infrascriptis.

1 In contractu locationis, & conductionis nemo tenetur de sui natura de casu ad tex. in l. 1. & in l. in iuditio C. loc. nisi culpa præcedat casum, & ppeà si quis cōmodauerit equum ad bellum, vel lon-
2 gum iter, tunc commodatarius vtēdo eo ad vsum destinatum, si equus pereat, vel quicquid mali acciderit, ad nihilum teneturi quia debuit commodans præuidere, & sic non tenetur de casu l. si vt certo §. sed interdum, & in l. fin. ff. commod. l. idemq; §. idem vers. sed etsi ad vecturas ff. mand. magistralis doctr. Inn. in c. sicut lo 2. de iureiur. & ob id merces promissa
3 non debetur, quando nauis est deperdita: quia illa fuit promissa ratione conductionis, quam non adimpleuit, & de casu cōductor non tenetur: immò si fuerit soluta, datur repetitio, est casus in l. si vno §. item cum quidam ff. loc. vbi glos. & Doctor. quod limitatur, quando adest culpa conductoris, & sic procedit text. in l. pen. §. nauem eodem tit. & cum hac distinctione, si culpa præcedat casum, resoluuntur omnia, & in hoc procedunt distinctiones, si teneatur ad remissionem mercedis, vel ad totale interesse, & maximè allegata procedunt, si locator pro-
4 miserit conductionem mercium, quibus consignatis soluatur merces: nam tunc non sufficit onerasse, nec conduxisse, & casu deperditas hic est casus text. in l. si vehēda ff. ad l. Rhod. de iact. Signor. in cons. 95. Strac. de nauibus 3. par. & text. in l. 2. §. si nauis ff. ad l. rhod. de iact. procedit secundum glos. ibi in verb. si nauis, quando fuit illa à piratis redēpta vnà cum mercibus, quibus onerata
5 erit, & tandem distinctio vera est inter actus, & contractus, seù quasi necessarios, aut voluntarios. Milites enim, &
6 alij stipendiati, qui in bello capiuntur, vel alia damna per itinera patiuntur, voluntariè tamen ad bellum accedentes, nullam habent actionem contra Dominum ad interesse passum, quod non est in Oratoribus, quando tamen officium non procurauerunt, qui tenentur, & coguntur officium suscipere ad text. in l. si quis decurio, vbi glos. C. de decur. lib. 10. Nam cum tunc non voluntariè accedunt; sed vocati, propterea omne damnum resarciendum est, dummodò culpæ non possit attribui, & licet glos. in l. inter causas §. non omnia ff. mand. vbi denegatur actio Procuratori contra Dominum pro damnis passis, dicat in fine, quod ille §. curialiter non debeat seruari, Alber. tamen, & cæteri ibidem tenent contrarium: quia æquitas illa nō scripta non debet præualere legi scriptæ, & hoc in Procuratore, qui voluntariè seruit medianre salario, quod non est in Oratore, cuius officium est publicum, vt ibi per eum, & ideo fit distinctio, si fue-

si fuerit, vel non procurata Legatio secundum distinctionem Bart. qui optimè examinat articulum in l.si seruus cõmunis §.quod verò ff. de furt. & ibi Alber. & secundum prædictam conclusionem, & distinctionem Bart. procedit doctrina Innoc.in d.cap.sicut distinguentis,si fuerint vocati milites,& mandatum eis, & sic alijs personis,vt ad bellum irent, vel aliàs ex debito teneantur, scilicet ratione contractus, seu quasi voluntariè gesti, vt in his, qui voluntariè stipendiati accedunt,vt primo casu recuperent damna passa, secundo verò secùs, & dùm Nicol.de Neapol. & Rebuff. in l.prima, C. de re milit.lib.12. tenuerunt simpliciter per illum textum carere Oratores actione, debent inquam intelligi, quando procurauerunt Legationem, & rursus quando ipsorum culpa casus successit, & ibi benè distinguit Ioan. de Plat. & hoc addendum est distinctioni Barto. videlicet, quòd etsi non sit procurata Legatio: tamen si Legatus fuerit in culpa, omni prorsus actione careat, quod tradidit Bald.in d.§.non omnia, sequendo distinctionem Bart.& sic pariter procedit doctrina Specul.in tit.de iudic. §. spetialia nu. 5. & in actu necessario loquutus est Luc.de Pen. in l.iubemus co-
7 lum.fin.C.de nau.non excus. lib.11. qui in spetie se fundat,quãdo naues per vim captæ fuerunt à Ciuitate, quo casu Ciuitas tenetur ad refectionem damnorum, prout maximè à Regia Curia naues ordinariè capi solent inuitis Dominis pro publica vtilitate, quæ practica sumpta est ex text. in l.1. C. de nau.non excus.
8 & practica Guidaticorum in fauorem nauium, & nauiculariorum, vt durante conductione non possint exequi,aut molestari pro quolibet debito,& etiam practica responsalium sumpta est ex text.in l.1.& 2. C.de nauic.lib.11. & qua pœ-
9 na puniantur, quando oneratas speties vendiderunt, ponit text.in l. penult. eo-
10 dem titulo, & tempus nauigationis dicit text.in l.3. in fin. C.de naufrag. lib. 11. debere esse ex Calend. Aprilis ad
11 calendas Octobris; sicut pariter textus in l.vnica C.de class.lib.11. determinat, quomodo transmitti debeant triremes per Regnum ad capiendos piratas, & prædones pro securitate maritimarum ipsius orarum, prout notat ibi Andr.de Barul. secundum quam Bart. distinctionem refert decisum Dominus Pręses de Franchis in decis.146.quæ aliàs fuerunt tractata in supremo Italiæ Consilio, quando remunerationem seruitiorum petebant, magnopere insistentes in taleis solutis, & damnis passis in bello, dùm ab inimicis se proprijs pecunijs redemerunt, & alia damna passi fuerunt, voluimus enim videre,quid ius disponebat vltra solitam munificentiam nostri inuictissimi Regis, quæ notentur: quia quotidiana.

SVMMARIVM.

1 *Sententia Regis Federici refertur circa declarationem bonorum, & prærogatiuarum inter Plateas Nobiles Ciuitatis, & Plateam Popularem.*

2 *Priuilegium cum allegatione possessionis sufficit ad manutenendum, etiam quod ius commune resistat.*

3 *Sententia dicitur ponere finem controuersiæ, & dicitur exceptio litis finitæ, impediens litis contestationem.*

4 *Exceptio laudi dicitur taliter peremptoria, quòd impediat processum.*

5 *Sententia etiam inter alios lata sufficit ad manutenendum lite pendente.*

6 *Quando constat notoriè de defectu proprietatis, possessio cõtraria dicitur esse momẽtanea, ob quod ẽt lata sententia in ea præualere debet notorietas proprietatis.*

7 *Possessio in incorporalibus retinetur per ultimum actum, qui in hac materia attenditur.*

8 *Solitum dicitur id, quod ultimò fuerit factum, & hæc est communis.*

9 *Differentia inter solitum, & consuetum.*

10 *In iuribus habentibus causam discontinuam, quæ rarò contingit, sufficit unicus actus, in his tamē, quæ fieri non possunt per modum facultatis.*

11 *Semel interueniens in eligendo acquirit quasi possessionem eligendi, ubi latè hoc fundatur, & sic etiam in iure præsentādi, ut unicus actus sufficiat ad constituendum quem in possessione, secus verò in petitorio.*

12 *Tex in c. cum persona de priu. in 6. limitatur, quando constat de possessione alterius, qui habet iuris cōis dispositionē pro se, & ibi latè distinguuntur termini manutentionis possessionis lite pendente.*

13 *Decuriones repræsentant Ciuitatē, & quod ipsi faciunt, dicuntur facere omnes de Ciuitate.*

14 *Ius exequendi præscribitur spatio 30. annorum*

15 *Ius asportandi hastā pallij in ingressu Archiepiscopi Neapol. spectat ad Plateam Capuanam.*

16 *Possessio diutina, quæ aliàs sufficit ad manutenendum, non iuuat, quādo constat in promptu de notorio iure in proprietate.*

ARGVMENTVM.

In possessione, quando quis conseruandus, & ultimus actus attendendus, deq; possessorio plura.

DECISIO XVIII.

IN solēni festiuitate facta in nostra Ciuitate Assumptionis D. Thomæ de Aquino in unum ex Patronis illius orta fuit controuersia inter Nobiles, & Populares circa asportationem hastæ palli, prætendentes nobiles vigore sententiæ Serenissimi Regis Friderici latæ in anno 1498. sub die 12. Iulij, q̄d Populares sint exclusi ab omnibus dignitatibus, & honoribus, cuius sententiæ verba sunt infrascripta.

Circa verò honores declaramus, & volumus, q in omnibus honoribus, & dignitatibus compareant ipsi Nobiles nomine totius Vniuersitatis, solemnem autem festiuitatem corporis D.N. IESV CHRISTI ad arbitrium, & aliam declarationem Maiest. nostræ suspendimus.

Quæ quidem declaratio facta fuit per aliam sententiam in anno 1499. sub die 18. Iunij tenoris infrascripti.

Tenore præsentis declarationis, & sn̄ię sententiamus, q ubi ipsi nobiles hactenus portabāt unam hastam pallij prædicti, q ex nunc omni futuro tempore habeant, & debeant, ac possint portare quinque hastas, videlicet unam pro quolibet Sedili, & unumquodq; Sedile habeat eligere suum nobilem pro portanda dicta hasta, & populus tantummodò unā; reliquas verò duas hastas pro complemento hastarum octo portabimus nos, & Illustris. Dux Calabrię primogenitus, ac futurus Successor noster in Regno post felices dies nostros, & alij successores nostri, seu aliquis Orator nobis, & ipsis benè visus, & quoniā vigore sn̄iæ prædictæ oēs honores, etiam pallij sunt nobilium, & in eadem comparent dicti nobiles, & tantummodo in dicto pallio dictæ festiuitatis Populus honoratur de hasta p̄dicta, per præsentem sententiam ratificamus, & confirmamus sententiam prædictam, & omnia, & singula in ea contenta.

Ex hac sententia dicebāt Nobiles habere decisionem casus in propria asportatio-

tatione hastæ palij extra festiuitatem Corporis Christi, & sententiam regiam latam inter easdem personas: vnde si
2 præsentando priuilegium tantùm, & allegando possessionem, sufficit ad manutenendum quem in possessione, etiam qđ ius commune resistat ex regu. text. in cap. cum personæ de priuil. in sexto, vbi communiter Scriben. quantò magis hoc procedere debet stante sententia in rem
3 iudicatam transacta inter easdem partes lata, quæ finem controuersiæ dicitur imponere ad text. in l. 1. ff. de re iud. & dicitur propriè exceptio litis finitæ secundum gloss. in l. 1. ff. de iureiur. hinc impedit litis contestationem Bart. in l. fratris C. de transact. & in l. eleganter §. si quis ff. de condit. indebit. & si exceptio laudi
4 dicitur peremptoria, & impedit processum secundum Bald. iu l. peremptorias, C. sent. resc in. non poss. quantò magis sẽtentia Principis. Quæ extra omnem dubitationem esse videntur in incidẽti hoc summarijssimo, quis lite pendente ma-
5 nutenendus sit, quandoquidem sententia etiam inter alios lata ad hoc sufficiẽs esset secundum decisionem Flor. commu niter approbatam in l. seruitutes, la grã de ff. de seruit. col. pen. ibi adde vnum notabile, cumq; in promptu de proprietate, ac notorio iure Nobilium constet indubitanter, nulla propterea contraria
6 possessio potest esse proficua, quatenus de ea constaret; sed dicetur quædam quasi possessio momentanea, quæ statim abdicatur, & ob id licet in pronuntiatione esset possessio præmittenda; in exequutione tamen debet proprietas præualere, pro quo videtur esse casus in cap. cum Ecclesia sutrina, vbi multa notat Anchar. & in cap. cum dilectus de caus. poss. & propr.

Ex aduerso pro Platea Populari dicebatur, esse indubitabile, ipsam stare in possessione ex vltimo casu asportationis hastę pallij facto tempore Præsidatus Illustrissimi q. Comitis de Lemos dignissimi Proregis huius Regni, dùm ad pluuiam impetrandam à Diuina Maiestate solemnis processio cum sacratissimo sanguine Sancti Ianuarij antiquissimi Patroni huius Ciuitatis exiuit ab Ecclesia Maiori cum sollemnitate pallij, & alijs consuetis solemnitatibus asportantibus hastas Electis, & Decurionibus quinque Nobilium Platearum, & demùm inter eos Magnifico Anello de Martino Electo populari, & alijs duabus hastis prædicto Illustriss. Prorege, ac . . . . pro Baronagio iux. solitum cum assistẽtia, & associatione Collateralis Consilij, cęterorumq; Officialium, ac Procerum, & Magnatum Regni, & concursus totius Ciuitatis: quæ demùm processio incessit per Ciuitatem ad Ecclesiam D. Mariæ de Constantinopoli deuotissimam protectricem in consimilibus, & alijs necessitatibus, ab ea se reduxit in eandem Ecclesiam Maiorem cum eadem pompa, & solemnitate, & Deus Opt. Max. mediante intercessione Reginæ Cœlorum, ac precibus B. Ianuarij gratiam fecit, dùm abundantem pluuiam concessit per totum Regnum.

Ex his dicebat Populus, quòd iam possessio sua erat notoria ex hoc vltimo
7 actu, per quem possessio acquiritur, & retinetur in istis incorporalibus ad text. in l. fin. C. de seruit. ibi nec vno die, in l. 1. §. quod autem ff. de aqu. quotid. & æst. ibi; sed hoc anno, vel vna die, vel vna nocte, & respondetur ad text. in l. 1. §. hoc interdicto ff. de itin. act. priu. qui requirit, quòd triginta diebus vsus fuerit, vt per Bart. ibi, quodq; vltimus actus attendatur, adest text. elegans in l. Mela
8 ait §. sed si alimenta ff. de alim. & cib. leg. nam secundum illum text. ex vltimo actu inducitur solitum: hinc ibi Bart. summat, dicens, illud dicitur esse quem solitum facere, quod vltima vice fecit, idem Bart. in l. 1. C. quom. & quan. iud. nu. 7. in fin. quod dicit communiter teneri Paul. de Castr. ibi, Alex. in cons. 5. nu. 23. 5. vol. Dec. in cons. 441. nu. 11. qui sequutus fuit Bart. quanquam contrarium tenuerit in l. certi condictio §. si nummos nu. 5. ff. si cert. pet. in l. vt liberis nu. 9. C. de collat. & in rubr. extra de consuet. licet fateatur communem esse

cum Bar. quem sequitur Rocch. de Curt. in d. rubr. de consuet. defendendo communem opinionem ab impugnatione Dec. & aequiuocatio est inter solitum, & consuetum, & licet Bald. in l. binos C. de aduoc. diuers. iuditiorum tenuerit solitũ verificari in proximis annis praecedentibus, tamen Bart. & communiter Scriben. tenuerunt contrarium in d. l. Mela §. 1. de alim. & cib. leg. de quo per Aret. in §. ex non scripto in fin. initit. de iur. nat. gent. & ciu. Corn. in cons. 28. in fin. lib. 3. declarantes, & distinguentes inter solitum, & consuetum, quodq; solitum sit attendendum, etiam quod vna vice vltimo tamen loco reperiatur quid factum, ad quod cumulat decisiones Rocch. de Curt. in d. rubr. de consuet. sect. 4. nu. 82. Alber. in d. l. vt liberis per illum text. col. fin. in fin. C. de collat. vbi Dec. nu. 9. infinita iura ad id cumulat, & ratio est: quia dum est solitum, est debitum glos. not. in l. si res ff. de in diem addict. probat hoc text. in l. 2. §. meritò ff. ne quid in loco publ. ibi, & ita solet, in l. 3. ff. de alim. & cib. leg. & in iuribus habé-
10 tibus causam discontinuam, quae raro contingunt, sufficit vnicus actus licet lõgo tempore retro, & ita procedit text. in d. l. fin. C. de seruit. secundum Bart. in d. l. 1. §. hoc interdicto num. 5. de itin. act. priu. in his tamen, quae fieri non possunt per modum facultatis, & haec est communis distinctio ad text. in l. sicuti §. sed si quaeratur ff. si seru. vend. & ponit exẽplum Bart. vbi supra in electione, vt qui
11 semel interfuerit, acquisierit quasi possessionem, non autem ius interessendi: quia non est solitum admitti, nisi qui habet vocem, & quod semper acquiratur quasi possessio iuris eligendi, vel actuum similium ex vnico actu possessiuo, quando sunt quaedam, quae non solent concedi de facili ratione amicitiae, vel familiaritatis, eleganter tradidit glos. in cap. cũ Ecclesia Sutrina in verb. in trium Episcoporum extra de caus. poss. & propr. vbi Innoc. qui eandem sequitur distinctionẽ inter ea, quae explicari possunt per modum facultatis, vel per modum iuris, & seruitutis, quae secundum eum discretus Iudex ex varijs circumstantijs, & maximè iure approbatis praesumet Agentem possidere ius incorporale Domino sciẽte, & patiente eum vti tanquam iure suo, vbi Host. in omnibus sequitur Inno. concludens, quod in possessorio vnicus actus vltimus sufficiat ibi nu. 24. & ante nu. 13. 14. & 16. Abb. ibidem num. 12. eandem sequendo opinionem, dicit, semper acquiri quasi possessionem iuris eligẽdi, vel actuum similium ex vnico actu possessiuo, quando sunt quaedam, quae non solẽt concedi de facili ratione amicitiae, vel familiaritatis, Io. Andr. in omnibus sequitur Innoc. Imol. idem nu. 20. Card. ibi in §. nos igitur idem sequendo, dicit, quod ad solam possessionem sufficiat vnica electio, etiamsi non diù steterit in possessione, vbi eleganter Soccin. referens omnes, concludit sufficere in possessorio vnicum, & vltimum actum nu. 141. cum seq. & respondet ad text. ibi post Imol. qui videtur requirere trinam electionem, dicunt enim quòd ita erat ibi contingentia facti, & ex exuberantia enarratum: idemq; ibi Bellam. & haec cõmunis est secundum Rip. ibi num. 91. vt ex vnica electione, vel ex vnica praesentatione, quae habuerit effectum, constituatur quis in quasi possessione iuris eligẽdi, vel praesentandi, & nu. 52. tenet idem, quod omnes, sequendo Innoc. quem etiã sequutus fuit Bald. in l. 1. C. de seruit. & aqu. vbi idem tenuit Cyn. & ob id Federi. de Sen. cons. 234. consuluit, quod etsi alij plures praesentauerint, & alter vna tantum vice; sed vltima, quòd iste vltimus erit manutenendus in possessione, & hoc quò ad possessorium, non autem quò ad petitorium, quem sequitur, & allegat Fely. in cap. cum accessissent de Constit. nu. 31. ver. quartus casus, congerit multa, & sic refert decisum D. de Franch. in decis. 548. & eandem differẽtiam inter possessorium, & petitorium facit eleganter Iser. in cap. 1. col. fin. nu. 12. vers. sed an sufficiat, de contr. feu. ap. par. termin. in cap. 1. §. similiter inhostenditijs in additione vers. secùs si Ecclesia

de

de capit. Corrad. solemne consilium Oldr. 312. vbi tradit esse conseruandum praesentatum, qui reperitur in vltima, & immediata possessione praesentandi, & censetur potior alio quocunque etiam à vero Patrono praesentato: quia attenditur vltima, & immediata possessio, quē allegat, & sequitur alios cumulans Dec. in cons. 129. & 134. viso puncto cum alijs latè cumulatis per Couar. pract. quaest. cap. 14. infinita Io. Vinc. de Ann. in allegat. 131. & in singul. 96. & id, quod di-
12 citur ex regu. text. in d. cap. cum personae, vt manuteneri debeat producēs priuilegium, & allegans possessionem contra habentem iuris communis dispositionem, intelligitur secundum Gemi. ibi in §. si verò, quatenus alius non possideat; sed possidente eo, qui habet iuris communis dispositionem pro se, tunc iste manuteneretur, idem ibi Philip. Franch. & Anchar. in 12. notab. ex intentione Lap. qui facit tres casus. Primus est, quando quis allegat priuilegium: secundus quādo allegat solùm praescriptionem: tertius quando adducit priuilegium, & allegat praescriptionem. Primo casu manutenetur, quatenus esset in possessione, aliàs secùs si ex aduerso est in possessione Ordinarius. Secundo casu minimè, cum habeat Ordinarius intentionem fundatam. Tertio casu, vt in primo, quae secūdum Ancharan. procedent in possessorio summario, non autem iuuabunt in possessorio ordinario, vel in petitorio, & pariter limitatur, quando deducta essent omnia, quae deduci possunt circa petitoriū: nam etsi vnicus, & vltimus actus constituat quem in quasi possessione; tamen si constaret in proprietate de notorio iuris defectu, & omnia circa hoc deducta essent, erit tunc quaedam quasi possessio momentanea, quae statim abdicatur, & traditur ei, pro quo liquet de proprietate, & sic procedunt termini text. in d. cap. cum Ecclesia Sutrina, & in cap. cum dilectus eo. tit. supra in princ. ex parte nobilium allegatis, quae dicebat platea popularis deficere in casu, de quo agimus, cum habeat ipsa intentionem fundatam de iure communi tanquam maior, & maxima pars Ciuitatis, quę debet gaudere omnibus honoribus, & dignitatibus ipsius, prout caeteri nobiles in actibus publicis, & indifferentibus, in quibus tota Ciuitas repraesentatur, contra quam quatenus obijcitur de sententia Regis Friderici lata annis cētum retro, & plus, replicat non habuisse exequutionem, & plateam popularem stetisse, & stare in contraria possessione honorum, & dignitatum Ciuitatis, quibus omnibus attento tenore sententiae veniebat priuata, & cum allegetur possessio contraria etiam centenaria aduersus praedictam sententiam, & demonstretur in promptu vltima possessio; propterea praetendebat ex allegatis in hoc summarijssimo iuditio fore omninò manutenendā, qui vltimus actus possessiuus non fuit in abscondito, non in angulo Ciuitatis; sed publicè coram omnibus Decurionibus Ciuitatem reprę-
13 sentantibus secundum glos. in rubr. C. quae sit long. cons. Io. de Plat. in rubr. C. de decur. lib. 10. post Bart. in rubr. ff. eo. tit. & quod faciunt Decuriones, dicuntur facere omnes municipes, omnesq; de Castro, seu Ciuitate secundum Imol. in l. municipibus ff. de condit. & demonstr. fuit actus propriè asportationis hastę pallij in praesentia Proregis, Collateralium, Procerum, & Magnatum, in prospectu omnium de Ciuitate, Nobilium, & Popularium, & quod plus est reperitur talis actus sic descriptus, & adnotatus in libris publicis eiusdem Ciuitatis, qui cōseruantur in Aede Sancti Laurentij, vbi Electi, seu Decuriones Ciuitatis tàm nobiles, quàm populares congregātur pro administratione rerum ad Ciuitatem pertinentium, in quibus libris adnotari solent, & reperiuntur actus praecedentiarum, praerogatiuarum, & honorum, quae in dies occurrerunt, & occurrunt in negotijs publicis ipsius Ciuitatis, & tandē dicebatur ex parte Plateae popularis, qđ in parlamentis, quae singulis duobus annis conuocantur pro donis Regi faciendis; & si Ciuitas tanquam exempta non donet, nec interueniat in prima sessione,

quę

quæ fit,dùm donatiuum concluditur,qđ ordinariè esse solet milionis vnius, & ducatorum ducentum mille:tamen cum Ciuitas sit caput Regni, defertur ei honor, vt demùm in congregationibus faciendis pro gratijs impetrandis ipsa tanquam caput,& prima interueniat,& pręcedat, quæ suos facit Deputatos particulares,videlicet pro singulis plateis nobilium duos, & pariter platea popularis facit suos duos Deputatos, qui pro gratijs impetrandis insimul cum Baronibus, & Magnatibus Regni inter cæteros interueniunt, & sua vota emittunt, & in literis,quæ scribuntur suæ Maiestati donationis factæ Deputati populares se subscribunt, vti cæteri deputati Nobilium.

Insimul quando Illustrissimi Proreges transmittuntur ad hoc Regnum, nonne deputantur Oratores Ciuitatis, & inter ipsos Platea popularis suos eligit, & transmittit obuiam Proregibus in Ciuitate Gaetæ, vel Puteolorum iuxta solitum,antequam ad Ciuitatem applicent, & possessionem capiant; immò fortiùs quando serenissima Regina vxor serenissimi nostri Regis Philippi III. venit Mediolanum, inter cæteros fuerunt Oratores plateæ popularis, quæ omnia esse honores, & dignitates ambigi non potest.

Ex his dicebatur ex parte Plateæ,responsum esse obiectis ex parte nobilium: nam aut vti volunt sententia tanquam priuilegio, & postquam ipsa platea popularis, quæ habet iuris communis dispositionem pro se,stat in possessione,debet ex allegatis manuteneri saltem in hoc iuditio summarijssimo, aut vult vti sententia, opponendo exceptionem rei iudicatæ, & platea popularis dicit, se nihil petere, aduersus quam tanquam actricem opponatur talis exceptio; sed ipsa possidet,& sua possessione non debet de facto spoliari,aut tandem Nobiles in hoc Actores petunt exequutionem sententiæ prædictæ, & cum sint iam elapsi anni plusquam centum, præscriptum est
14 ius exequendi,quod spatio tantùm annorum 30.consumitur,de quo per Bald. in rubr.extra de præscript. col.fin. num. 22.quem allegat, & sequitur Felyn.in cap.inter Monasteriu m de re iud.nu.30. in 16. limit. & Lanfranc. in repet.l. admonendi ff.de iureiur. nu.26. vers.alia conclusio,& ante omnes Io.Andr.in addit.ad Specul.in tit. de exequ.sent.in §. postremò, in verb. contrarium vide in fin.cumulant decisiones Moder.Addent. in decis.Affl.245.in fin.

His omnibus discussis in Collaterali Consilio fuit decisum, quòd citra præiuditium iurium partium tàm in petitorio, quàm in possessorio etiam summarijssimo Electus popularis asportaret hastam pallij in prædicta processione insimul cum alijs nobilibus, prout iam asportarunt pacificè,& quietè per totam Ciuitatem;
15 sed in ingressu noui Archiepiscopi nostræ Ciuitatis hæc disputatio cessat, cũ sit particularis prærogatiua Sedilis Capuani asportandi pallium: quia Archiepiscopatus est in ipsius quarterio, quod decisum fuit contradicente platea populari mediante decreto Collateralis Consilij in anno 1518. die 9. mensis Iunij,quod decretum reperitur impressum inter capitula huius fidelisimæ Ciuitatis,& sic demùm postea semper exequutum in casibus occurrentibus.

Post hæc decisa, & scripta casu vidi prouisionem factam per Regem catholicum mem.immort. in anno 1507. die 3.Iunij positam inter capitula Ciuitatis concessa per eundem Regem in fine illorum, per quam contradicentibus nobilibus, vt populus asportaret hastam pallij in die festi corporis Christi iuxta sentẽtiam Regis Friderici, mandat Rex,quod illa seruetur in omnibus iuxta sui seriem, &tenorem,ex quo tollitur allegatio immemorabilis,constat in promptu de proprietate,de notorio iuris defectu, hodie constat,hodie agatur,& quod dicitur de
16 possessione,etiam quòd esset diutina, procedit præsumptiuè, & propterea si constet de titulo infecto, vel de priuilegio,& notorio iure proprietatis, aduersus quod nulla possessio iuuare potest, tunc

tunc præsumptio iuris,quæ ex possesione oritur, vt possit ius habere in proprietate, non solùm tollitur ex regula vulgari, quod vna præsumptio tollat aliam; sed ex probatione,& non præsumptione proprietatis,ita Butr.post Host.& Io.Andr.in cap.illud de præsumpt.

Addo aliam considerationem,q̃ postquàm Nobiles habẽt has sententias, seu prouisiones, & haberet locũ præscriptio aduersus eas,dicere possunt nobiles, eatenus præscriptum,quatenus possessum, vnde cum diuersi sint honores,& prærogatiuæ Ciuitatis, & signanter hæc hasta pallij,quæ asportatur in casibus quàm pluribus,& indifferentibus, & propterea sententia prædicta declarauit omnes honores esse nobilium etiam hastæ pallij, præterquàm in die festi corporis Christi: dùm igitur populares volunt prætendere præscriptionem etiam in alijs diebus,& actibus,eos oportet probare,si ergo actus,qui adducitur, fuit in asportatione incidenti, & extraordinaria sanguinis Sancti Ianuarij,non deseruiet hic actus particularis,& diuersus ad acquirendam præscriptionem quò ad cæteros omnes differentes:quia non adest possessio, & rursus,& hoc notetur,illa processio sanguinis Diui Ianuarij fuit extraordinaria, & non secundum ordinem solitum: nam asportauerunt hastam pallij Electi, & Decuriones Ciuitatis ad impetrandam pluuiam,vt abundantia esset in Ciuitate, ad quorum onus hæc spectat; vnde nimirum si etiam inter Electos fuit Electus popularis: & hic non est casus sententiæ Regis Friderici, qui statuit, quòd vnumquodq; Sedile eligat suum Deputatum pro asportandà hasta pallij,vt sic dicamus alium,& diuersum casum esse,quando Electi asportant prædictam hastam, & ex causa, de qua supra, & alius quando Deputati à Sedilibus,aduersus quem nullam affert populus possessionem,seu quasi.

SVMMARIVM.

1 *Maritus rei dotalis est Dominus constante matrimonio.*

2 *Res dotalis per maritum possessa incidit in commissum ob canonem non solutum etiam constante matrimonio, etiam quod res sit feudalis ob seruitium non solutum iu- vel mariti culpam; sed an detur actio vxori in subsidium contra Dominum,quæstionis est, in qua tres fuerunt opiniones, vna quòd detur actio in subsidium, alia negatiua, & tertia, quòd penes Dominum stet feudum durante vita mariti & nu 3.4. & 5.*

6 *Qui non est subditus non dicitur cõmittere crimen lesæ maiestatis, licet possit committere feloniam respectu feudi.*

7 *Feuda omnia in Regno sunt ligia.*

8 *Opinio disputata per Doctor.vt suprà procedit in delictis in omittendo;non autem in faciendo, & magna est differentia inter ipsa, in tantùm vt Prælatus per delicta in faciendo Ecclesiæ non præiudicet, & nu.9.*

10 *Opinio vera quod nunquã Prælatus præiudicet Ecclesiæ ob quodcunque delictum, & ibi ratio, et dispostta per leges Imperatorum non ligant Ecclesiam.*

11 *Maritus est Dominus rei dotalis ex iuris subtilitate: nam naturaliter mulier est Domina, & proptereà datur eidem rei vendicatio, & absque alia retraditione retransfertur dominium, & nu. 12. & 13.*

14 *Res dotalis viro datur cum onere probibitionis alienationis, & vt vxorem, & familiam alat.*

15 *Vxor*

15 *Vxor omni iure ex rebus dotalibus est alenda.*

16 *Opinio Andr. in cap. item si clericus de capit. Corrad. reuocatur in dubium.*

17 *translatio dominij rei dotalis in vxorem habet locum etiam in rebus feudalibus.*

18 *Opinio aliorum, quod saltim in vita mariti fiscus teneat feudum, conuincitur.*

19 *Viro vergente ad inopiam, vel incipiente mali vti substantia sua, vel delinquente, & contumace datur vxori vendicatio rerum suarum dotalium, vel saltim assecuratio, hic publicatis bonis viri non veniunt in publicatione bona dotalia.*

20 *Text. in l. 1 ff. de fund. dot. correctus est per legem Cod.*

21 *Delictum Prælati, & cuiuslibet Administratoris quod committitur extra suam administrationem, & non concernens Ecclesiam, nullo modo Ecclesiæ præiudicat.*

ARGVMENTVM.

Ex viri delicto an feudum dotale possit à Domino vendicari, quando delictum est in Dominum commissum, quid in feudo Ecclesiastico propter delictum commissum per Prælatum.

DECISIO XIX.

VIRGILIVS Vrsinus Romanus filius Latini, ac vir Beatricis Vitellæ fuit inquisitus de quibusdã criminibus, ob quæ secundum iura, morem, & practicam Regni Barones solēt feudis priuari, & interim non comparentes, & contumaces existentes solent à iurisdictione illorum suspendi.

Præsupponebatur possidere in Regno Terram Amatricis sibi tanquam in dotem datam per prædictam Beatricem, & consequenter cum rei dotalis Dominus sit maritus matrimonio constante, ad text. in l. doce ancillam C. de rei ven-
1 dic. in l. sciendum ff. qui satisd. cog. cum alijs cumulatis per Bald. Nouel. in tract. dot. 8. par. 6. priuil. dicebatur locum esse prædictæ suspensioni.

Afferebantur decisiones particulares, Specul. in tit. de locat. seu emphyt. §. nũc aliqua q. 111. nu. 136. vbi ex cessatione solutionis canonis debiti pro re dotali
2 emphyteutica, illa incidit in cõmissum, sicut si non caueat de damno infecto, ad text. in l. 1. ff. de fund. dot. & omnis
3 quæstio fuit: si in subsidium detur actio mulieri contra Dominum, quando maritus non esset soluendo, quam tenuit Host. in summ. eod. tit. §. pen. verb. quid si emphyteuta, & refert ipsum Io. Andr. in addit. ad Specul. vbi supra. Quem loquendo in feudis sequutus est Blanc. in sua summ. in tit. de caut. propter quas ius, dom. quod hab. in feud. lib. 12. cap. 5. nu. 8. sed Andr. in cap. & iterum si Clericus de capit. Corrad. dicit simpliciter mari-
4 tum ob seruitium non præstitum perdere feudum dotale, contra quem habebit recursum mulier propter propriam mariti culpam, quòd si non erit soluendo, imputet sibi, & Andr. sequitur ad literã ibi Afflict. post Præpos. licet Capyc. in cap. imperialem car. 17. vers. octauo notandum dicat, & nota hoc, quoniam mirum videtur.

5 Iacob. verò de feud. in verb. & promiserunt eidem Domino n. 35. tenet, quod durante vita tantũ mariti Dominus possideat, post verò mortem redeat ad vxorem, sicut dicitur in clerico per illũ tex. in cap. item si clericus de capit. Corrad. idemq; tradit glos. Paris. §. 30. nu. 69. & Iacob. sequitur Io. Rayn. in d. c. imperialem §. firmiter nu. 53. vers. & in hoc solent mouere quæstionem.

Sit

Sit tamen vtcunque, verum est, vti Dominum saltem in vita possidere: ergo videbatur posse procedi ad suspensionem iurisdictionis feudi Amatricis.

Et licet Virgilius sit exterus, & con-
6 sequenter non subditus, propter quod non dicitur committere crimen laes. maiestatis, licet possit committere feloniā respectu feudi, quod hic non erat iuxtà latiùs tradita per Iul.Clar. tit.5.in §.lęsæ maiestatis, allegat cons. notabile Rolan.à Vall. 4. Gigan. & alios: tamen
7 cum in Regno feuda omnia sint ligia secundum Capyc. in inuestit. in verb. ligium feudum, & Addent. ad Andr. in cap.1. de nou.for.fidel. quod apparet indubitatum ex parlamento, & iuramento facto per Barones Regni tempore Regis Alphonsi Primi, & feudum ligium facit principaliter personam subditam, quæ se submittit in omnibus iurisdictioni Domini feudi etiam ratione bonorum allodialium præterquam in bonis feudalibus, quæ ab alio tenentur, vt per eundem Capyc. latiùs, propterea videtur non esse in consideratione, quòd sit exterus.

Dicebatur ex aduerso, Andr. & omnes loqui in delicto, seu culpa in omittendo, quæ commissa est circa concernentia feudum, ipsiusq; administrationem, &
8 ob id idem Andr. dum dicit hoc nocere vxori, reddit rationem: quia præsumitur sciuisse negligentiam viri, quam supplere debebat, & magna est differentia inter delicta in omittendo, & delicta in faciendo secundum glos. in reg. delictum personæ de reg. iur. in sexto, vt primum commissum per Prælatum præiudicet Ecclesiæ saltem in vita; secùs verò in secundo sic glos. Innoc. Butr. & alij in cap.2. de donat.

Hinc Bald. in l. iubemus nullam C. de sacrosan. eccles. tractans, quando delictū
9 Prælati noceat Ecclesiæ, constituens hāc eandem differentiam inter delicta in omittendo, & delicta in faciendo, dicit, quòd per merum, & apertum delictum consistens in faciendo nunquam Prælatus præiudicet Ecclesiæ, in quo est elegans consilium Angel. 245.

Sed Abb. in c.1. de dolo altiùs exordiendo voluit, quod nunquam Prælatus præiudicet ob suum delictum Ecclesiæ, nec in vita, nec in morte, quia bona Ec-
10 clesiæ non sunt deputata ad vsum Prælati tantum, & Capituli; sed etiam ad reparationem fabricę, & alimoniam pauperum, vt ibi nu. 16. & disposita in l. iubemus nullam, & in cap. item si Clericus cum similibus sunt leges Imperatorum, quæ Ecclesiam non ligant, & licet ratione feudi Ecclesia sit subdita, hoc verum erit, dùm ipsa Ecclesia delinquit.

Hæc applicantur ad casum: nam etsi maritus dicatur Dominus rei dotalis secundum iuris subtilitatem: tamē naturaliter mulier est Domina iuxta text. in
11 l. in rebus C. de iur. dot. ibi, cum eędem res, & ab initio vxoris fuerint, & naturaliter in eius permanserunt dominio: non enim quod legum subtilitate transitus earum in patrimonium mariti videatur fieri, ideò rei veritas deleta, vel confusa est.

Et ibi, vt siue ex naturali iure eiusdē mulieris res esse intelligantur, siuè secūdum legum subtilitatem ad mariti substantiam peruenisse videantur.

Et propterea ad rei dotalis repetitionem mulier habet rei vindicationem,
12 secundum text. expressum in d. l. in rebus, quæ est l. Cod. corrigens l. ff. secundum communiter Scribent. sed quia secundum prædictam iuris subtilitatem durante matrimonio dominium dicitur in virum translatum, propterea eo dissoluto absque alia retraditione retransfertur in vxorem, sicut dicimus in pactis resolutiuis, & conditionalibus additionis in diem, legis commissoriæ, & alijs: vnde
13 etsi speciale hoc dixerit Bald. Nouel. ex priuil. text. in d. l. in rebus, & videtur cōmunis: tamen dicebatur, legem C. prouidisse, prout iuris erat, si dominium ad tempus translatum erat iuxta disposita in l.1.2. & 3. C. de donat. quæ sub modo.

Cumq; res dotalis non detur simpliciter viro, vt de ea ad libitum disponat;

sed

14 sed alienatio est prohibita, & de ea tenetur vxorem, eiusq; familiam alere ad text. in l. fructus, vbi glos. notab. in verb. tuis C. de pact. conuent. in l. pro oneribus, vbi glos. fin. C. de iur. dot. in l. dotis fructus ff. eod. tit. cum suis concordantibus, quæ sunt onera pariter Prælati secundum præallegata; igitur sicut Prælati delictum non præiudicat Ecclesiæ, sic
15 pariter delictum viri non potest vxori præiudicare, quæ omni iure à marito ex rebus dotalibus alimētari debet l. si fructus C. de donat. inter vir. & vxor. l. si quis pro vxore §. fin. ff. eod. ob quæ dubitabatur de authoritate Andr. in d. cap.
16 item si clericus, & de doctrina prædictorum Doctor. si dominium est translatum ad tempus, & conditionaliter durante matrimonio, & interim subiectum prædictis oneribus, vnde nec amissio rei habet locum post mortem, nec priuatio saltem in vita.

Quæ confirmantur ex alia communi opinione Doctor. tradentium, quod ista retranslatio dominij habeat locum etiā in feudalibus secundum Roman. & Imol.
17 in l. vsufructu ff. solut. matrim. contra dicta ibi per Bart. nam præstito assensu in translatione intelligitur secundum naturam actus, qui erat retranslatiuus dominij in casum dissolutionis matrimonij, & in alijs casibus à lege proditis, quod latiùs prosequitur Bald. Nouel. in 8. par. 6. priuil. nu. 11. Ergo si natura rei dotalis est, vt dominium nōn sit viri, nisi in vita, & retranslatum intelligatur in casum dissolutionis matrimonij, & in alijs iuxta iuris dispositionem, sequitur proptereà, quod confundatur opinio Andr. & sequacium, nec est vera opinio alio-
18 rum, vt saltem in vita Dominus habeat, si mulier, & familia de bonis dotalibus est alenda, sicut pauperes ex bonis Prælati, & Ecclesia reparanda, atque ædificanda, licet possit dici, quòd Dominus in vita mariti possideat; sed cum oneribus, cum quibus maritus possidere debebat res dotales, & sic Prælatus res Ecclesiæ.

Sed roborando motiuum, prædictis respondebatur cum conclusione iuris indubitata, & doctrina ab omnibus recepta, quòd viro vergente ad inopiam, vel
19 incipiente malè vti substātia sua, & propriè in marito delinquente, contumace, vel si commiserit delictum, propter quod bonis veniebat priuandus, in eum casum mulier habeat dotis exactionē, & actionem realem rei vendicationis; si rem immobilem in dotem dederit, & tandem eandem actionem, quam haberet soluto matrimonio, verba sunt text. in l. vbi adhuc C. de iur. dot. ibi, sed ita eam posse easdem res vendicare &c. vt potuisset, si matrimonium eo modo dissolutum esset, quod pariter expressè probat text. in d. l. in rebus, & hanc opinionem firmauit glos. in auth. donationem C. de iur. dot. Bart. in l. si constante nu. 92. solut. matr. Cyn. in d. l. vbi ad huc, vbi notabiliter Bald. declarat, & latiùs Salyc. nu. 10. & hæc est communis, vt refert Bald. Nouel. in d. priui. 6. nu. 10. licet ipse contrariam teneat opinionem.

Sed sit vtcunque, nemo dubitat in eum casum dari mulieri assecurationem, & poni in possessionem rei dotalis, siuè vt Domina, siuè vt se, & suos alat: igitur quomodo potest subsistere, vt marito delinquente res dotalis vel amittatur, vel saltem Dominus possideat in præiuditiū vxoris vita mariti durante, si lex statim, vel dominium abdicat: quia subiectum huic resolutioni, vel saltem rem illam transfert in vxorem ex causa, de qua supra, hinc publicatis bonis viri non ve-
20 niunt in publicatione bona dotalia, vt per eundem Bald. Nouel. in 7. par. princ. 17. priuil. qui allegat text. in l. si quis posthac C. de bon. proscript. vbi est casus, quæ lex correxit text. in l. 1. ff. de fund. dot. sed statim mulier illa vendicabit non expectata aliter morte viri, eandemq; opinionem tenuit Campeg. de dot. rest. 3. par. 3. par. q. 23. & arguit Bald. argumento, de quo supra: quia per talem publicationem videtur vir vergere ad inopiam, & in principio dicit, quòd si daretur publicatio, intelligeretur cum sua causa, scilicet cum onere restitutionis post mortem ex resolutione iuris mariti

riti in eum casum ad text.in l. ex facto, §.ex facto ff.ad trebell.in l.lex vectigali ff.de pign. ita vt opinio illa Isern. quòd mulier priuetur in totum, nullo modo sustineri possit.

Sed & rursus Andr.& omnes loquuntur in culpa,seu delicto in omittendo,vt dixi,non autem in faciendo, & in omittendo videtur cõcernere administrationem commissam rei dotalis, ac exercitij dominij illius, quod vel prouideri potuit,vel succurri viri negligentiæ, vt idẽ Andr.dicit, & imputet sibi mulier,ꝙ talem virum elegit; sed in delicto mero,& aperto in faciendo,tunc sicut non nocet Ecclesiæ Prælati delictum, minùs debet mariti delictum nocere mulieri secũdum Bald.& alios supra relatos, & nulla culpa potest imputari.

Propterea Paul.de Castr. in ead.l.iubemus nullam,tradidit ex mente omniũ Doct.quod, quando delictum Prælati,& cuiuslibet administratoris consistit extra
21 administrationem commissam rerũ Ecclesiæ,vel aliorum bonorum; tunc nullo modo prĕiudicet:quia nihil hoc cõmune cum rebus ecclesiasticis,vel dotalibus,& ppeà omnium est consensus,quòd,quando delictum non est contemplatione Ecclesiæ, nec pro spectantibus ad eam,nec illud fuit patratum,vt à tali Prælato;sed vt à quolibet,tunc nullo modo delictum Prælati Ecclesiæ nocere potest:ita Butr. Abb.& omnes in d.c.1.de dolo,vnde idẽ dicere debemus in vxore, & text.in l.1. ff.de fund.dot. loquitur in concernentibus rem dotalem, vt erat illa cautionis præstatio de damnò infecto,Andr.& cęteri,quando omisit facere seruitium debitum pro feudo, sic in terminis text.in d.l.iubemus nullam,& sic est intelligendus text.in d.cap.item si Clericus.

Cum quibus omnia conciliantur, & hæc opinio hodiè præualet in practica, vt mulier ex quocũque viri delicto, siue in omittendo,siuè in cõmittendo semper dotes recuperet,&in dotalium bonorum possessionem tanquam Dña immittatur.

His discussis ego, qui fui Aduocatus prædictæ Beatricis Vitellæ,dùm de prædicta Terra Amatricis fuit contentio inter ipsam, & sororem secundogenitam circa successionem, de qua latiùs in cõs. meo 10. 1. volum. aduerti,quòd Terra Amatricis non fuerit aliter data in dotẽ per Latinũ Patrẽ eidem Beatrici primogenitæ; sed fuit in ea sibi reseruata successio in partem dotationis,quam acceptauit cum prædicto pacto succedendi, & sic habebat, vt hæres Patris, & non data viro in titulum dotis, ex quo per peremptionem facti cessabat omnis disputatio,cum nullo modo,nullo vnquam tempore Terra illa fuerit in dominium viri, & propterea non fuit aliter super negotio facta alia prouisio; sed silentio pertransiuit. Hæc adnotare volui tanquàm curiosa.

SVMMARIVM.

1 *Feudatarius potest relinquere baliũ filio loco tutoris, sicut pater filio tutorem per spetiale Capit. Reg. incipiens feudatarius, quòd per Constit.Reg.erat prohibitum, & spectabat ad Regem.*

2 *Feudatario mortuo nulla facta dispositione balij, tunc Rex prouidet, verùm si adest mater, ipsa prefertur,quòd fuit extensum etiam in auia, & nu.3.*

4 *In Regno vigore Constitutionum, & Capitulorum omnis balius, vel est testamentarius, vel datiuus, & non datur legitimus, & ibi latè de intellectu prædicti capituli feudatarius.*

5 *Balius per Regem confirmatus dicetur datiuus.*

6 *Tutor confirmatus de iure communi semper dicitur datiuus, licèt quò ad quid habeat reliquias testamentarij, licet secundum aliam opinionem dicantur Ano-*

mali tutores, & num. 7.

8 *Balius non dicitur quis constitutus ex potestate data administrandi, & gubernandi, nec ex cõstitutione fideicommissariorum, & exequutorum balij constituti illi censent; sed benè exequutores testamentorum.*

9 *Balius datur principaliter personæ.*

10 *Consilium Aret. celebratur ad propositum.*

11 *Pater relinquẽs pietatis fiducia negotia filij vxori, eapropter illa non est tutrix constituta.*

12 *Tutor debet constitui per verba expressa.*

13 *Tutor quis constitutus non dicitur ex eo: quia pater reliquit ipsi curam rerum suarum.*

14 *Aliud est habere curam bonorum, & aliud personarum.*

15 *Aliud est tutor, aliud administrator, & aliud curator.*

16 *Opinio Doctor. in l. neque, C. de confirm. tutor. limitatur in Regno.*

17 *Baliatus finitur in anno decimoquarto.*

18 *An balius vnus tantùm constituendus secundum Reg. Constitu. & Capitula.*

19 *Quando potestas est alicui data à lege, & non ab homine, non potest restringi administratio, nec pendere debet ab alieno arbitrio.*

20 *Iudex ex causa legitima recedit à voluntate testatoris, attendendo vtilitatem pupilli, & non scripturam testamenti.*

21 *Tutores dati per defunctum remouentur ex causis superuenientibus, quæ Iudicis arbitrio remittuntur.*

22 *Pupilli educatio est Iudici arbitraria, & recedere potest à voluntate testatoris.*

23 *Iudex potest mandare, quòd vnus tutorum administret, quanquam testator aliud disposuerit.*

24 *Lex multum de matre confidit, intantùm quòd etsi sit debitrix, defert ei tutelam, quòd non est in extraneo.*

25 *Text. in l. 1. Cod. vbi pupill. educari deb. procedit in dubio; sed quando mater est persona honesta, et sic vitricus, & nulla adest suspitio, maximè si non potest filio succedere, tunc tutela non priuatur, & pupillus penes ipsam educari debet.*

26 *Pater dans causam diuortio, filij sunt alendi penes matrem patris expensis.*

27 *Quando pater est minus idoneus, & mulier locuples, licet dederit causam diuortio: tamen penes ipsam filij sunt alendi.*

28 *In datione iudicum adiunctorum præcedere debet partium intimatio ad finem dandi notam suspectorum, & inconfidentium.*

ARGVMENTVM.

Materia baliatus quomodo in Regno procedat, differitur. quando mater præferatur omnibus ab intest..o in baliatu: quantùm lex de ea confidit & per quæ verba per testatorem balius dicatur constitutus, & tandem quomodo Iudex ad pupilli vtilitatem poterit recedere à voluntate testatoris.

D E-

DECISIO XX.

Icut de iure communi pater potest relinquere tutorẽ filio minori 14. annorum, dùm illum in sua tenet potestate, ita in Regno nostro feudata-
1 rius decedens potest filio suo minori balium, quem vult, cõstituere loco tutoris, quod licet per Regni constitutiones erat prohibitum, & balius erat, vel Rex directus Dñs, vel qui ab eo deputabatur, vt in Const. Reg. in aliquibus, in verb. si verò maiores, vbi Isern. in Consti. Reg. minoribus de iure balij, vbi elegans gloss. quæ in verb. minor dicit, quod ex illa Constitutione patet, constitutionem balij ad Regem semper spectare, & idem habetur in Constit. Reg. si quando de pœn. foriudic. Tamen per capit. Reg. incip. feudatarius editum per Carolum II. in tit. de stat. bal. fuit dispositum, quòd feudatarius decedens testatus possit, vt dixi, balium constituere, quod tradit Isern. in d. constit. minoribus: verùm
2 si intestatus pater decesserit, tunc Curia eligit de proximis, & defuncto coniunctis magis idoneum, cui baliatum committat secundum expressa verba dicti capit. sed si mater adest, dicit cap. quòd ipsa præferatur, quod etiam in auia fuit per eundem Regem declaratum procedere secundum Isern. in loco allegato.

In quo capit. duo notabilia adnotarunt Addent. vnum adnotauit Io. Cris-
3 panus, vt licet Capit. disponat, quando pater intestatus decesserit; tamen dicit generaliter intelligi, semper quod pater non reliquit filio balium, vt Curia Regis det secundum modum, & formam dicti Capituli, ita practicatum fuit in causa Marchionis Vallis Siculæ, vt infra dice-
4 tur: aliud verò adnotauit Bartho. de cap. qui capitula prædicta edidit, quod in terminis illius Capit. omnis balius, aut est testamentarius, aut datiuus, & sic nõ datur legitimus, quod ponderauit ibi Io. Antonius de Nigr. & summa cum ratione: quia venit ad correctionem dispositorum per Reg. Constit. per quas legitimi, & testamentarij erant exclusi, & solùm datiuus remansit, quando Regi hoc benè visum fuerit, in casu, in quem ille baliatum exercere noluisset, ad quem declaratur baliatum spectare, cumq; per Capit. in testamentario tantùm fiat innouatio, remanet propterea in reliquis incolumis, & incorrecta dispositio prædictarum constitutionum, & idemmet text. in capit. feudatarius hoc expressè probat, ibi: in baliatu defuncto coniunctis dando, & ibi, idoneiori de coniunctis feudatario mortuo concedendum, & ibi Curia eligat de proximis, & defuncto coniunctis magis idoneum, & sic totum capit. loquitur de balio datiuo nõ respiciens proximitatem; sed idoneitatem, expressè tamen matrem omnibus præferẽdo, quæ pariter erit datiua vigore prędi-
5 cti Capit. & ideò Isern. eleganter, quem sequitur Affl. in Constit. Reg. minoribus nu. 5. tradidit, quod qñ balius in testamẽto datur ab alio, quàm ab eo, qui habet in potestate, datio non tenet, nisi cõfirmetur per Regem, & talis confirmatus non erit testamentarius; sed datiuus, quæ opin. Iser. & Affl. in term. prædicti Capit. in hoc Regno non potest habere disputationem: siquidem in casu tantũ expressæ dispositionis factæ in testamẽto est alterata dispositio Const. Reg. per prædictum cap. feudatarius, qua deficiente idẽ Cap. dat electionem Curiæ balij meliùs eidem visi, limitando tantùm, qñ mater
6 concurrit; & licet Doct. disputarunt q. de iure cõi in l. neque C. de confir. tut. An tutor confirmatus sit datiuus, vel testamentarius; tamen cõis fuit conclusio, si rectè Doct. perpendantur, ꝙ tutor confirmatus semper sit datiuus; sed quò ad q̄d habeat reliquias testamentarij in eo, ꝙ nõ præstat fideiussionem, non fit inquisitio, & ꝑfertur legitimo, & hæc fuit opin. Dyn. & Iac. Butr. quam sequitur ibi Cyn. & latiùs Alb. peroptimè declarat Salyc. & fuit originalis opin. gl. ibid. Idem Bar.
7 in l. 1. ff. de cõfir. tut. Bald. & Ang. tenuerunt aliam tertiam opinionem, ꝙ dicantur anomali tutores, scilicet mixti, testa-

L 2 men-

mentarij,& datiui:tamen cōis opinio est,
ꝙ sit datiuus;sed habeat reliquias testamentarij,in eo,ꝙ non satisdat,non fit inquisitio, & præfertur legitimo, tamen quicquid sit in terminis prædicti Capit. vera erit opinio Isern. & Affli,quod erit ille semper datiuus, in qua datione expresse matrem præfert contra communem opinionem Doctorum.

His sic firmatis prætendit Ducissa Acheruntiæ mater moderni Ducis minoris debere ipsam declarari solam baliam ipsius filij, licet vir in suo vltimo, quod condidit, testamento reliquerit fideicommissarios,exequutores suæ dispositionis, ipsam Ducissam, Don Carolum de Iuuara, & Fabritium Denticem cum ampla facultate exequendi contenta in eo,ac administrandi, & gubernandi bona in hæreditate remansa,vsquequò eius filius primogenitus fuerit ætatis annorum 18. & deinde in antea vsquequò prædictus filius primogenitus fuerit ætatis annorum 25. iuncti tamen, & vniti cum eodem filio primogenito,quibus etiam dedit facultatem subrogandi aliū, vel alios in casu mortis.

Prætendit, dico, quòd nec quia sunt relicti fideicommissarij, nec quia est data potestas administrandi, & gubernan-
8 ta potestas administrandi, & gubernandi bona,propterea ex hoc dicantur constituti balij, & longè differunt, vt per Isern.in d. Constit. minoribus, ibiq; latiùs Afflict. nu. 9. vers.octauò quæro, & verbum illud, fideicommissarij, non importat tutelam, aut baliatum; sed verè constituere exequutores testamenti, & sic pariter dùm reliquit bonorum suorū administratores, cum verba expressa di-
9 rigantur ad bona,& non debent impropriari, & balius datur principaliter per-
10 sonæ, consilium solemne est Aret. 66. incip. viso puncto,& dubijs, qui vtrumque tradidit satis latè, & eleganter, & cum habeamus tutores, curatores, & fideicommissarios, exequutores, ac administratores,qui omnes certum habent officium, & certam facultatem, profectò vanum est insistere,quòd appellatione fideicommissarij, aut exequutoris veniat tutor, aut balius, & multò minùs in administratore bonorum,& propterea text. in l.qui aliena §.quanquam ff.de negot.
11 gest. dixit, ꝙ si pater cōmisit vxori pietatis fiducia negotia filij,non per hoc illa est tutrix constituta, vbi bon.glos.nā datur tutor personæ, & non bonis, quæ veniunt in consequentiā,per quem text. sic tradit,& consuluit Bald.in cons.294. vol.5.& idem Bald.in l.omnem nu.3.C.
12 ad Senatusc. Tertul. dixit, quòd mater debet relinqui tutrix per verba cōgrua, non autem si illa sint alterius sollicitudinis demonstratiua; hinc text.in l.1.ff.
13 de confir.tut.dixit, quod non intelligitur datus tutor, si testator dixerit, precor,te curam habere rerum mearum,vbi Bart.reddit rationem: quia tutor datur personæ principaliter,& in consequentiā
14 rei,& eleganter Paul. de Castr. in l.sed si hoc §.cum vir vxori ff.de cond. & demon. dicens, aliud esse,si fiat dispositio, vt mater curam habeat personarum, & aliud bonorum, vt est casus in l. solet ff.
15 de tutel.vbi aliud est tutor,aliud administrator, & aliud curator, & licet in testamēto dicatur,quod per istos exequutores,& fideicommissarios debeant præstari alimenta,'solui dotes constitutæ, & alia fieri, non per hoc infertur ad baliatum: nam hoc est proprium officium administratorum,& exequutorum,vt latiùs docet,declarat,& prosequitur Specul.in tit.de instrum.edit. §.nunc verò aliqua, quem allegat Aret,in allegat. cons. 66. cumq; verum sit dicere, balios non esse expresse,nec specificè constitutos,& hoc vult colligi ex mente,interpretando verba,& dispositionem,ob quod opus est,ꝙ repleatur consulari potestate,& secundū mentem fiat baliorum confirmatio iuxta terminos in d.l.1.ff.de confir. tut. proptereà cum essent tunc balij datiui,secundum Andr.Bart.de Cap.& Affl.in quem casum per capit. feudatarius prælata est omninò mater, propterea quocunque se vertat pars aduersa, videtur, quod Du-
16 cissa debeat obtinere, & limitatur in Regno opinio Docto,in d.l.neque, quod tutor confirmatus præferatur legitimo

per

per tex.in d.cap.feudatarius,qui expressè in eum casum dat matri prælationē, & opinio illa est in terminis,quando testator facit tutores ; sed inutiliter,& sic multò fortius in casu hoc,in quo nulla adest expressa dispositio.

Dicit insuper Ducissa, quòd ipsa petijt se declarari Baliā,& ex aduerso prædicti fideicommissarij,& exequutores nō petierunt confirmationem;sed præsuppor suerunt,ipsos esse balios, seu tutores relictos,quo casu succedit teg. text.in l.3. C.de confir.tut.quod legitimo erit danda tutela,nec ex petitione posteà confirmationis alterius legitimè factum retractabitur secundum Bald.Ang. & omnes in d.l.3.

Quodq; verè isti non fuerint balij cōstituti,nec tale vnquam testator cogitauerit,ponderat Ducissa,quod sunt omnes cōstituti fideicommissarij, exequutores, & administratores vsque ad annum 25. filij:ergo impossibile est,quòd sint balij,
17 cum baliatus terminetur in anno 14.sicut tutela, & rursus si statuitur, quòd, quando filius erit ętatis annorum 18.ipse pariter sit administrator bonorum cū reliquis : ergo illi non sunt balij: nam aliàs diceremus, quòd filius esset balius sui ipsius, & si datur facultas in casum mortis subrogandi alios:ergo nullo modo de balijs intellexit testator ; sed verè de exequutoribus testamenti, & administratoribus bonorum, & insuper si adhuc filio existente maiore appellat illos fideicommissarios,exequutores,& administratores : ergo nullo modo potuit intelligere, nec voluit, istos esse balios, & licet ex aduerso fuerint examinati aliqui testes ad declarationem testamenti ; tamen omnes loquuntur de iuditio, & aliqui dicunt, quòd loquutus fuerit Dux secundum vsum Ianuæ,& demonstratum est per expressa statuta illius Reipublicæ adesse tutores,& curatores,& fideicommissarios, seu exequutores testamentorum,licet Dux, atque Pater fuerit Neapolit.&c.

Vltimò dicit Ducissa, de iure Regni vnum tantùm balium posse constitui;sed benè plures exequutores,&fideicommissarios, vt sic tantò minus dicendum sit,
18 constitutionem fideicommissariorum importare baliarum,& ad hoc fundandū dicit, quod ante editionem prædicti capituli feudatarius,baliatus spectabat ad Regem,ipseq; erat balius,& sic vnicus, vel is,quem Rex deputabat,& in numero singulari loquuntur Constitutiones, & eodem modo loquitur d. cap. feudatarius, vt ex coniunctis eligat Rex idoneiorem,& inter hos præfert matrem : igitur videtur, quod nullo modo prædicti fideicommissarij ad baliatum aspirare possint,si sólus erat Rex, & alius tantùm vice sui subrogatur,& intantùm hoc est verum, quòd nec vt administratores
19 isti possint se ingerere in hæreditate : quia, quando potestas datur à lege, vt in tutore, licet fuisset à testatore nominatus, tunc etiam quod dicatur, quòd non possit administrare,nisi cum cōsilio, vel insimul cum tali, qui non est particeps officij, dico, quod non teneatur ad obseruantiam, & valet, debet, & potest. solus administrare: secus si ab homine habet potestatem,text.est juncta glos.in verb. dedisset in l.Titium,& Mæuium, vbi notabiliter Bart. ff.de administr.tut. & ratio principalis illa est:quia quando est data potestas à lege, non debet illa pendere ab alieno arbitrio,dixit Bart.ad propositum in eadem quæstio. in l.1.§.si plures ff.de exercit.in l.quidam decedēs §.Papinianus ff.de admin.tut.

Prætendit Ducissa, quod ita sit iudicatum pluries : nam mortuo Marchione Vallis relictis pluribus exequutoribus,& fideicommissarijs in testamento nulla facta dispositione balij, ijdem exequutores,& fideicommissarij petierunt electionem balij à Rege, & vnicus tantum fuit datus balius, qui fuit Don Aluarus de Mendoza, ex quo Ducissa duo colligit, quod ijdem exequutores non prætenderunt esse balios,& aliud,quòd vnus tantùm balius fuit constitutus.

Adducit secundò decretum in causa Francisci Fillomarini referente Domino Marthos, vbi mater petijt se solam de-

clarari balium, licet essent plures balij
teliƈti in testamento,& sic fuit declara-
tum per decretum Collateralis Consilij,
& quanquam aliquando fuerunt plures
balij declarati, præsupponitur non fuis-
se altercatum,quòd vnus tantùm debeat
esse balius;sed de communi partium vo-
luntate fuit declaratio facta, & tamen
quando hoc fuit factum,fuit pariter de-
cretum,quod vnus tantùm exerceat, vt
in causa Francisci Sadeolis,

Sed quando in prædictis quoquomo-
do dubiū fieret,dicit Ducissa, quod hæc
confirmatio non fit semper,& propterea
dicit text.in d.l.neque, quod solet Præ-
tor confirmare, & hoc sequendo Patris
voluntatem,quando non fuerit ille igna-
rus eorum, quæ ipse Prætor de tutore
comperta habet: nam eo casu, quando
causa legitima adest, recedet Iudex à
voluntate testatoris: quia vtilitas pupil-
20 li, non scriptura testamenti attenditur,
iuxta text. in l. in confirmando, & in l.
vtilitatem ff. de confirm.tut. & ideo su-
21 perueniens inimicitia, paupertas, dete-
ctio malorum morum,& alia faciunt,qđ
tutores dati non confirmentur; sed alij
eligantur,ad quod est pulcher text.in d.
l.3.§.quamuis ff.de admin.tut. vbi glos.
dicit,quod quando talia succedunt, ve-
risimile est, quod testator mutasset vo-
luntatem,& propterea ab ea recedit Iu-
dex:sunt ad idem plura iura,vt in l.1.&
2. ff.vbi pup.educ.deb. in l.quidam de-
cedens §.vsque adeo ff. de admin.tut.in
l.Quintus §. nec tamen ff. de ann.leg.&
tandem omnia Iudici sunt arbitraria
secundum qualitatem facti, & persona-
rum, Paul.de Castr.in l. si paterno C.de
neg. gest. Rip.in l.ex facto nu. 66. de
vulgar.& pupill.Menoch.de arbit.iudic.
lib.2.cas.168.Barb.cons.61.3.par.D.de
Franch.in decis.350.& rationem prædi-
ctorum redit text.in l.vtilitatem,ff.de
confirm.tut,ibi, vtilitatem pupillorum
Prætor sequetur, non scripturam testa-
menti, vel codicillorum, & text. in d. l.
Quintus in §.nec tamen, ibi, nec tamen
semper voluntas eius, aut iussus conser-
uari debet,& sic text.in l.1. §. tria lumi-
22 na ff. de ventr.inspic. qui tradit debere
pupillum educari, vbi pater iussit, debet
inquam intelligi,nisi aliud Iudici ex cau
sa videbitur:nam tunc recedere potest à
voluntate testatoris secundum prędictos
Doctores,pulchrum cōsilium Aym.190.
& Soccin.193. 2.vol. Barbat. cons.61.
3.vol. Corn. cons.175. bona decis.Grā-
23 mat. 55. & sicut potest ex causa Iudex
recedere in totum à voluntate testato-
ris,attendendo pupilli vtilitatem:sic pa-
riter si pater iusserit tutelam per plures
administrari, poterit Iudex ex causa ab
hoc recedere,& statuere, quòd vnus tā-
tùm administret,dicit text. in d.l.3. in
verb.apparet, ff.de administr.tutor. Lex
24 enim plurimùm de matre confidit, in-
tantùm quòd, etsi sit debitrix, defert ei
tutelam, quod non est in extraneo tot.
tit. in auth. vt sine prohibitione matres
debitrices,& creditrices tutelam gerant
minorum,& text. in l.1. C. vbi pupillus
25 educ.deb.procedit in dubio; sed quan-
do omnis cessat suspitio, educationem
filiorum habebit, etiam quod transierit
ad secunda vota, Paul. de Castr. in l.si
paterno nu.3. C.de neg. gest. quod to-
tum Iudicis arbitrio remittitur, quando
mater est honesta, & nulla adest suspitio
Rip.in d.l.ex facto de vulg.& pup.n.66.
& idem Alber.in eadem l. 1. maxime
quando mater non potest succedere,
& Curt.in cons.94. 2.par.consuluit etiā
quod mater esset in parte successura at-
tenta bona ipsius qualitate, Menoch. de
arbitr.iud.lib.2.cas.168. & in matre,
quæ transiuit ad secunda vota,quæ non
potest succedere, est decis.D.de Franch.
350. immò contra expressam patris dis-
positionem potest Iudex educationem
Auiæ dare, vt per Grammat. in decis.
26 69. & si Pater dedit causam diuor-
tio, filij sunt alendi, & educandi penes
matrem patris expensis,vt est casus in
§.illud in auth.vt liceat matri, & auiæ,
quæ authent. est posita in tit. de diuort.
fact.incip.Si pater,quod ibi text. in l.1.
27 statuerat esse Iudici arbitrarium; immò
si pater est minùs idoneus, licet vxor
causā dederit diuortio;sed est locuples,

penes

penes eam suis expensis filij educari debent dicit text. in d.authent.si pater, & secundum prædicta debet intelligi dispositio text.in l. 1. §.si verò, & in l.3.§. etiamsi maximè ff.de lib.exhib.quæ iura disponunt, quòd si mater habet filios, Prætor ex iustissima causa decreuit penes eam fore educandos, & non penes patrem,quod glos.ibi aduertens in verb. decreuir, dixit vt in l. 1. & 2. C. de diuort.fact.& magis specificè hoc tradidit glos. in l. 1. §.quod natum erit, in verb. iusserit ff. de vent.insp.

Qualitas Ducissę est notissima,est mater, & principaliter educauit, & educat filios,habet dotes ducat.quinquaginta mille, & filiorum interest,vt in viduitate maneat,& cum ea educentur:isti prętēdunt baliatum,malè se gesserunt,cum ea inimicitias contraxerunt, & etiam existimationem,reputationem Ducissæ, atque honorem offendere procurauerūt; ita & taliter, quòd si maritus viueret, pro capitalibus inimicis illos habere deberet; ex quibus Ducissa prouocata coacta fuit adire Proregem, & ciuiliter, & criminaliter contra istos insurgere petendo ex vna parte reiectionem articulorum impertinentium, in quibus ipsa Ducissa maximopere grauabatur, & per decretum Collateralis Consilij fuerunt illi reiecti,& ex alia parte fuit capta informatio de violentia, & de vi publica, & alijs contra prædictum Fabritium Denticem commissis contra ipsam Ducissam, eiusq; homines, ob quod fuit de facto carceratus,vt iam etiam reperitur, quam Ducissam cum maximo amore maritus prosequebatur,credendum propterea erit,quod si tales mores, & tales offensæ ab eo imaginari potuissent, non solùm illi administratores, & fideicommissarij relicti non fuissent; sed maximo odio illos prosequutus fuisset, Hinc in testamento,dum Dux de vxore mentionem fecit,semper illam nominauit amatissimam, & obseruandissimam, quodq; verè de ea confidebat,& quod educatio, & omnia penes ipsam residere debebant, colligitur ex particula illa testamenti, dùm dicitur.

E ritrouandosi Nicoletta mia amatissima, & osseruandissima moglie, e li miei figli in Genoua, ò in altro luogo fuora del Regno di Napoli, debbiano subito venirsene in Napoli, del che prego, & astrengo la detta mia moglie con le viscere del cuore.

Et ibi,lascio miei fideicommissarij, & essecutori del presente mio testamento Nicoletta Grilla mia amatissima, & osseruandissima moglie,Don Carlo de Iuaro, & Fabritio Dentice miei cuggini.

Adducit vltimò Ducissa decisionem factam diebus non longè decursis in causa hæredis Francisci Bermudez,vbi plures erant balij constituti, & educatio in spetie relicta auiæ maternæ,& tandem fuit per Collaterale Consilium declarata balia D. Maria Bermudez sola amita pupilli, eiq; data educatio ex causis benè visis,& discussis.

Quibus omnibus relatis in Collaterali Consilio fuit decisum in fauorem Ducissæ,declarando eam solam baliam,quę demùm sententia licet exequuta, fuit posteà suspensa ex allegatione nullitatū, datis in causa per illustrissimum Proregem quinque Iudicibus adiunctis cum consultatione vnius tantùm Regentis, qui fuit in causa voti contrarij decisionis factæ:licet causa esset propria Collateralis Consilij, & esset cōsilium plenum quatuor Regentium; sed sunt fata causarum secundum qualitatem temporum, & litigantium; & licet exclamassem, quod adiuncti Iudices dati nulliter fue-
28 rant contra ius,& contra consuetum, quando in consilio non deficit numerus iudicum,& rursus procedere debebat lista suspectorum, & inconfidentium secundùm solitum stylum,& morem tribunalium,& docuit Bald.in l. 1. post nu. 1. C.de relat.Archid.in cap.statutum §.assessorem de rescript.in sexto post nu. 14. vers.quicquid olim,Ant.de Butr.ibidem nu.3.immò text. in cap.super quæstionū §.verū,vbi glos.de off.deleg. statuit electionem faciendam esse de partium consensu,quæ iura,& decisiones licet loquātur

tur in assessore, & in Iudice delegato, & non in Iudicibus ordinarijs, tñ practicata fuerunt indifferenter etiam in Iudicibus ordinarijs, & ratio est: quia cum Iudices adiuncti nõ sint Iudices illius causæ, & fortiùs, quando sunt alterius tribunalis, tunc sunt loco Iudicis delegati; tamen nihil proficit, & Prorex noluit admittere, quod hoc votaretur, sic consultus ab eodem, cuius anima, faxit Deus, vt requiescat in pace.

SVMMARIVM.

1 *Bona hostium efficiuntur capientiũ de iure gentium etiam quòd non capiantur in conflictu belli, loquendo tamen de bonis mobilibus, & ibi quid importat capere in conflictu belli, quòd latè differitur, ampliatur, & limitatur.*

2 *Bellum est perpetuò indictum inter Christianos, & Turchas.*

3 *Bona, quæ capiuntur propter bellum indictum, dicuntur in bello capta.*

4 *Infideles possunt impunè capi cum eorum bonis in quocunque loco, tanquam hostes publici, & diffidati.*

5 *Bona capta in conflictu belli quare præsententur Duci belli ad finem illa diuidendi inter milites, quod hodie de consuetudine non seruatur: quia absolutè sunt capientium.*

6 *Bona capta, non in acie belli, non in bello campestri; sed in discursu territorij, iudicatum est effici capientium.*

7 *Opinio Soccin. in l. 1. de acquir. poss. declaratur.*

8 *Feræ captæ in alieno territorio fiũt capientium etiam accessu prohibito: quia hoc est de iure gentium.*

9 *Bona hostium naufragata efficiuntur capientium de iure communi secundum omnium opinionem.*

10 *Consuetudo contraria fuit sublata, quò ad bona christianorum naufragata, vt essent fisci, quando illorum Domini infra triduum nõ comparebant; sed quò ad bona infidelium nulla adest consuetudo.*

11 *Decisio Innoc. in cap. ex literis de iurepatr. declaratur.*

12 *Decisiones aliàs factæ referuntur, & distinguuntur, & contrarijs respondetur, tractando articulum de iure communi.*

13 *Prouisiones nouissimæ referuntur Catholicæ maiestatis, per quas statutum est, bona omnium inimicorum naufragata spectare ad Regium Fiscum.*

14 *Iactum ex nauigio factum propter timorem naufragij efficitur capientis: quia videntur bona haberi pro derelicto.*

15 *Ex naufragio dicitur capere is, qui in trepidatione naufragij rapuit, & sic in incendio: quia sufficit venisse ad actum proximum.*

16 *Asportantes bladum extra territorium contra formam statuti, puniuntur pœna statuti etiamsi fuerint reperti in itinere.*

17 *Bona capta in trepidatione naufragij dicuntur in naufragio capta, quando tamen naufragium sequutum fuit, aliàs secus.*

18 *Decis Bal. & Paul. de Castr. in l. si fugitiui C. de ser fug. declaratur.*

19 Quan-

19 *Quando finis habet necessariam cõsequentiam ad principium, tunc inspicitur principium, aliàs secus.*

20 *Fera bestia vulnerata non fit capientis, nisi per naturalem apprehensionem, & declaratur text. in l. in laqueum de rer. diuis.*

21 *Vna præsumptio tollit aliam.*

22 *Bona habita pro derelicto efficiuntur capientium, quod in dubio non præsumitur.*

23 *Quando dubitatur, an bona fuerint habita pro derelicto, Fiscus non debet se intromittere: quia vel erũt capientium, vel propriorum Dominorum.*

24 *Fiscus in bonis christianorum naufragatis intromittere se non debet.*

25 *Sententia super facto lata describitur.*

ARGVMENTVM.

Hostium bona, atque personæ an etiam extra conflictum belli capientibus acquirantur, eorundem bona naufragata num capientium fiant, quid de consuetudine. Bona naufragata, vel pro derelicto habita quando dicantur.

DECISIO XXI.

Nauigium christianorum cum mercatoribus Turcis, & eorum mercibus ex vi ventorum, & maris tempestate applicuit in partes Prouincię Hydruntinæ propè Ciuitatem Brundusij in loco vbi dicitur la Torre della Penna, vbi non est portus, nec aliqua maris securitas viatoribus, & nautis defessis, & in maxima calamitate cõstitutis ex diuturna tempestate, & defectu aquæ: propterea emissis tribus ictibus tormentorũ bellicorum ad implorandum auxilium, prout moris est, & tandem trãsmisso vno ex Nautis in tabula alligato ad terram pro auxilio implorando, fuerunt destinati milites à Castellano Insulæ Brundusij, quibus accedentibus cum cymbis, seu barcis insimul etiam cum hominibus eiusdem Ciuitatis Brundusij, omnes Turcæ, omniaq; bona capta fuerunt per Castellanum prædictum, & reclusis Turcis in Castro, bonis, seu mercibus inuentariatis, & in eodem Castro repositis, orta fuit controuersia inter Regium Fiscum, & Castellanum, ad quem bona, & personæ prædictæ spectarent; an ad Regium Fiscum tanquam bona inimicorum naufragata: an verò ad Castellanum, tanquam capientem, prætendente Castellano bona tanquam inimicorum, & personas ad capientes spectare, quodq; naufragium nullo modo sequutum fuit: immò cessante post aliquod tẽporis interuallum maris tempestate nauigium prędictum applicuit, & fuit transportatum ad portum Brundusij, à quo postea iter arripuit, & discessit facta prouisione panis, & vini, ac aquæ, quæ omnia deficiebant, & ob hanc causam præsupponitur, transmissum fuisse Nautam illum in terram, & ictus tormentorum bellicorum emissos; non autem causa certi, & imminentis naufragij.

Hæc causa fuit relata per Regiam Cameram in Collaterali Consilio, ibiq; vo tata, in qua de infrascriptis fuit disceptatum.

Primò, an bona hostium, ac ipsorum personæ fiant capientium, etiam quòd non capiantur in conflictu belli?

Secundò, quid in bonis hostium naufragatis?

Tertiò, quid de consuetudine, & saltem per particulares prouisiones Regiæ Maiestatis.

Vltimò, an in casu isto possint dici bona naufragata, postquam nauigium verè naufragium passum non fuit; sed maris tempestate cessante incolume à portu Brundusij discessit, à quo postea, vt dictum

ctum est, facta munitione alimentorum necessariorum suum arripuit iter.

Quò ad primum articulus non est disputabilis, quin bona hostium efficiantur
1 capientium de iuregentium, ex eo quia sunt bona hostium, non quia in conflictu belli, & id, quod dicitur de conflictu belli est, quando in eodem conflictu bona capiuntur, suntq; præsentanda Duci belli ad finem diuidendi inter milites, intelligendo semper de bonis mobilibus, & hic est vnus casus, de quo loquitur Bart. in l.si quid in bello ff.de capt.& postlim. reuers.sed quando extra conflictum belli bona hostium mobilia quomodocunque, & vbicunque reperiantur, capiuntur tunc est text.in l.in bello §.item in pace eo.tit.de capt.& postlim.reuers. Hic articulus, vt dixi, nullam habuit, nec habere potest dubitationem, nisi bona caperentur in alieno territorio, quod non esset inimicorum, & in eo hostes essent affidati, & sub hac distinctione concluduntur omnia dicta Doctor. si benè aduertantur, & ponderentur: ita quod extra hunc vltimum casum semper bona efficiuntur capientium, siuè sint capta in bello, siuè extra bellum; durante tamē
2 bello, prout durat, & est perpetuò indictum inter Christianos, & Turcas iuxta not. per Bartol.in l. hostes ff. de capt.& postlim.reuers. Alciat.in l.hostes ff. de verbor.signif. idem Bart.in l.christianis, C. de pagan. Sunt enim hæc decisa per casus iurium, vt est text.in l.naturalem, §.fin. ff.de acq.rer.domin.ibi, item quæ ex hostibus capiuntur, iure gentium statim capientium fiunt, & nulla fit mentio belli, idem text.in l.transfugam ff eo.tit. ibi, & quæ res hostiles apud nos sunt, nō publicæ; sed occupantium fiunt, text.in §.item ea, quæ ex hostibus instit.de rer. diuis.ibi, quæ ex hostibus capimus, iure gentium statim nostra fiunt, & sic non fit mentio aliqua belli; sed tantum sufficit esse indictum bellum, & ex hoc hostes fieri, & consequenter bona, quæ propter
3 bellum indictum capiuntur, dicuntur in bello capta, quod probat text.iuncta gl. in l.in bello 12.ff.de capt.& postlim.reuers.vbi glos. exponit verbum, bellum idest propter bellum, & melior text. quē glos.prædicta non allegat in l.1.ver.in bello ff. de incend. rui. & naufr.vbi in bello dicitur amissum id, quod propter bellum amissum reperitur, & sic declarantur omnia iura, quæ dicunt in bello capta fieri capientium, vt in l.1. ff. de acqu.possess. in l.si quid in bello ff. de capt. & postlim. reuers. de quibus latè per Ciuilist. in d.l.1.& per Canonist.in cap.sicut il 3.de iureiur. Sufficit enim capi in bello, vel propter bellum, seu ipsius occasione, & text.in l.2. C.de commerc.& mercat. dicit licere auferre subtili ingenio aurum à barbaris, vbi glos. exponit, quod erant hostes Populi Romani, & Bald.summat, licitum esse ab hostibus prædari, & furari, & Aret. in
4 auth.nauigia C.de furt.notat, posse infideles impunè capi cum eorum bonis in quocunque loco: quia sunt publici hostes, & diffidati, Salyc. eleganter in l.ab hostibus nu.6. C.de capt. & postlim.reuers.quem sequitur Io.de Anan. in cap. excommunicamus vers.catholicæ de hęret.idem Alciat. in l.1.nu.10. ff.de acq. poss.& opinio illa, quod debeant bona
5 præsentari Duci belli, intelligitur secundum Salyc.& sequaces, quando capiuntur in conflictu belli propter reuerentiā, & authoritatem Ducis belli, & propter rationem, quam posuit Pet. de Bellaper. in l.pen. C.de donat. ne ille, qui prædæ tantum vacauit, plus habeat altero, qui in bello plus laborauit; sed quando in discursu territorij, vel ante bellum campestre, vel casu bona inimicorum reperiuntur; tunc vt dicit text.in d.l.transfugam, nihil in hoc ius Fiscus prætendere potest; sed absolutè fiunt capientium, vt latiùs habetur per Grammat. in sua decis.71. & ita refert iudicatum, & pariter opinio illa, quod debeant pręsentari Duci belli confirmat exclusionem totalem Fisci: nam in omnem casum nil participat, & omnino inter milites tanquam Dominos effectos ex captura sunt bona distribuenda, & vbi non adest exercitus formatus, non bellum campestre, non

Dux

Dux belli; sed bellum indictum vniuersaliter durat, quid dubij erit, quòd bona hostium per occupationem efficiãtur capientium iuregentium, quæ tamen opinio in acie belli, quod bona capta distribuantur per Ducem belli, de consuetudine non seruatur, vt tradit Boer. in decis. 178. n. 6. & Ant. Caius in addit. ad Aret. in d. §. item ea, quæ ab hostibus, instit. de
6 rer. diuis. Quodq; hæc sint indubitata, quando non in acie belli; sed in discursu territorij, & non in bello campestri, tradit Gramm. qui sic refert decisum in decis. 71. nu. 18. idemq; fuit decisum in causa Commendaroris Rojas, quæ decisiones sunt factæ cum stipendiatis, qui si ipsorum vitam exponunt ad prælĩãdum cõtra hostes, iustè propterea in laborum recompensationem præda fit ipsorum,
7 & id, quod dicitur authoritate Soccin. in d. l. 1. de acq. poss. vt in alieno territorio non liceat capere, intelligitur in territorio amicorum, in quo inimici essent assecurati; sed in territorio inimicorum secùs, & ita declarat Crot. & Orman. in ead. l. 1. de acq. poss. qui etiam tenet contra Soccin. vt liceat capere in quocunque loco: quia captura est de iure gentium, & consistit in libera facultate; hinc prohibito accessu ad agrum
8 meum causa venandi, si quis introierit contra voluntatem meam, & ceperit feras: quia venatio est de iure gentium, & in libera facultate, illæ efficiuntur capiẽtium glos. in l. diuus vbi Scrib. ff. de seruit. rustic. præd. & cum indictum sit bellum perpetuum inter Turcas: propterea semper dicentur hæc capta in bello, quò casu Soccin. Iun. & Bologn. tenuerunt in d. l. 1. contra Soccin. vt capi possint etiã in alieno territorio, discurrit ad saturitatem Dominus Regens Lanarius in suo cons. 84. & si hoc vltimum procederet, Fiscum non iuuaret: quia prohibita captura, ab omnibus essent hostes securi; sed consequens est falsum: quia per omnes partes, siue in terra, siuè in mari hostes deprædantur, & capiuntur, quomodocunque, & vbicunque reperiantur: igitur firma remanet conclusio in hoc primo articulo bona hostium semper effici capientium siue in bello, siue extra capiantur, quæ conclusio confirmatur ex infrascripta communi conclusione bonorum naufragatorum inimicorum, quæ capiẽtium fiunt, vt infra dicetur, qui est casus proprius prætensus per Fiscum, & vnus casus decidit alium.

Et propterea deueniendo ad secundũ articulum, dico bona hostium naufraga-
9 ta effici capientium: quia si supra fundatum est, oriri acquisitionem: quia sunt bona hostium, ergo siue in terra, siue in mari reperiantur, siue casu, siue ex naufragio semper erunt bona hostium, & consequenter efficiuntur capientium; sed propiùs ad casum est text. in d. auth. nauigia C. de furt. quæ est repetita in cap. 3. in §. nauigia, de stat. & consuet. cont. libert. eccles. in vsibus feudorum, & hoc communi ore tradiderunt Docto. omnes in d. auth. nauigia, incip. à Petr. de Bellaper. Bald. Salyc. Paul. de Castr. Aret. Io. de Plat. in l. 1. C. de naufrag. lib. 11. cum mille concord. qui omnes concludunt ex particulari decisione prædictorum iurium licitum esse capi, & disrubari bona infidelium naufragata, quæ decisio communis omnium confirmat dicta in 1. artic.

10 Quò ad tertium articulum circa consuetudinem, de qua loquutus fuit Andr. in Constit. Reg. rapinas, aduertatur, Iser. loqui in bonis christianorum, in quibus inducta erat consuetudo, vt infra triduũ comparerent Domini, aliàs efficerentur Fisci, quam consuetudinem dicit Andr. esse corruptelam, & propterea non seruandam, & ibi Afflict. dicit, consuetudinem illam post mortem Isern. iam fuisse sublatam, & hanc consuetudinem in specie annullat texr. in d. auth. nauigia, & Affl. vbi supra latè hoc fundat, adducens glos. in cap. dispensationes 1. q. 7. in verb. despicimus reprehendentem Reges Hispaniæ, qui naues fractas occupabant; sed quò ad bona infidelium, & hostium nulla reperitur consuetudo; sed stamus sub dispositione iuris cõmunis, per quod de iure gentium fiunt occupantium, & expres-

expresse, vt dictum est, ab hoc iura Fiscū excludunt, ita quod qui dicunt iure gentium bona naufragata spectare ad Fiscū, loquuntur contra expressum casum iurium, & decis. Innoc. cum sequac. quæ al-
11 legatur in cap. ex literis de iurepatr. nil commune habet cum casu, de quo tractatur; tradit enim Innoc. spetialia Principi reseruata non venire in generali cōcessione; sed quid hoc cum his, quæ non ex vi concessionis, aut alterius priuilegij; sed de iure gentium efficiuntur capientium, & secundum hoc fuit decisum in
12 causa Commendatoris Rojas, & in causa mancipiorum Ducis de Alcala, in quibus causis adsunt decisiones Domini Regentis Reuerterij viri oculatissimi, & eminentis scientiæ, qui fuit Præsidens, & postea Locumtenens Regiæ Cameræ, & demum Regens Regiam Cancellariam, & indubitanter tradidit, bona naufragata esse capientium, & allegat Aret. in d. auth. nauigia, & nil ibi ponitur de cōsuetudine prætensa; sed fuit iudicatum, bona spectare ad capientes, nec decisio facta in causa magni Admirati cum Regio Fisco erit considerationis: nam ego defendi causam illam aduersus Admiratum: quia eram Aduocatus Ill. Marchionis de Mōdejat Proregis Regni, qui prętendebat bona illa naufragata ad ipsum spectare, vel tanquam Ducem belli, vel tanquam cessionarium capientium, in quo est prædictum consilium D. Regentis Lanarij, & ad exclusionem Admirati erat vnitus Prorex cum Fisco, & tunc dicebatur, Admiratum carere actione ex suomet priuilegio: quia certi erant Domini, & alia, de quibus in cons. meo 93. vol. 1. & hæc causa tantùm inter Admiratum, & Fiscum possessorem bonorum fuit decisa, & vicit Fiscus eo iure, quo possessores vincere solent; & hoc in spetie dicit Regens Reuerterius fuisse decisum, causa verò inter Fiscum, & Proregem, in qua veniebat tractandus articulus, si bona spectabant ad Proregē tanquam cessionarium capientium: hæc inquam non fuit aliter decisa; sed fuit auocata per Regiam Maiestatem; & rursus in illa causa nolui ego interuenire postea ad defensionem prætēsionis Proregis contra Fiscum: quia tenui, vanam esse prætensionem dominij bonorum in Proregem tanquam ad Ducem belli ex supra discussis, & pariter cessionem capientium tenui nullam, inualidam, & simulatam, fuisseq; inuentiones compositas in partibus Hydruntinis, vbi naufragium successit, decipiendo Proregem, & fraudando Fiscum, cum verè Portulanus Regius fuerit, qui manus ad bona naufragata iniecit, & sic merito iure Fiscus erat capiens, & ad ipsum siue iure gentium, siuè iure hostilitatis, siuè quocunque alio iure bona spectabant, & hæc fuit vera decisio illius causæ: nam quod ex aduerso allegabatur pro Fisco, dicendo, quod Rex habeat proprietatem in portubus, & maritimis Regni, in ripis, & possit prohibere, ne quis illis vtatur, quodq; Portulani Regij sint in custodia illorum, & omnes prouentus, qui ibi fiūt, sint fructus iurisdictionis regiæ, hæc omnia sunt extrauagantia, & nihil ad causam, siquidem Doctor. omnes, & ante eos iura, dùm deciderunt, bona hostium effici capientiū, loquuta, vel loquuti fuerunt in bonis, quæ capiuntur in alieno territorio, & non in territorio, quod esset in proprietate capientium, & sic pariter dùm loquuti fuerunt de bonis naufragatis, quocunque igitur modo naufragentur, siue in portu, siue extra, siue in mari, siue in litoribus, siue in ripis, non aliud considerarunt, nisi qualitatem bonorum, si erant inimicorum: nam tunc succedit iusgentium, quòd fiant occupātium, quodq; adsit prohibitio in Regno, quod bona hostium non capiantur, vel bona naufragata non occupentur, hoc nullo mòdo apparet, & consequenter hæ ponderationes non faciunt ad casum, nec quid commune habet conclusio illa, videlicet prouentus esse fructus iurisdictionis cum bonis hostium, & bonis illorum naufragatis, in quibus iusgentium dat dominium, & omnem iurisdictionem occupantibus, nec quid commune habet cum aliena iurisdictione, nec dici quo-

quo-

quomodo possunt fructus, aut prouentus illius,& quod allegabatur de Portulanis ad custodiam portuum, & marinarũ deputatis, pariter non faciebat ad casum, cum custodiant, ne exeat bona vllo modo, vel absque solutione dirictuum Reg. Cut. debitorum; sed quò ad bona hostiũ, vel bona naufragata illorum ab alijs occupata, est hæc vanitas vanitatum,& ius resistit, aduersus quod opportebat expressam fieri derogationem, & prouisionem,& propterea concludo, quod cõsuetudo non adfuerit, imò contraria cõsuetudo conformis iuri communi sit obseruata,& secundum eam iudicatũ pluries.

In hac causa pro parte Regij Fisci fuerunt presentatę prouisiones Reg. Maiest.
13 expeditæ in anno 1583. quæ etsi in forma probante non apparerent: tamen de illis fidem fecit in quadam sua decisione D. Regens Moles, asserendo, ipsum fuisse causam expeditionis illarum propter litem prædictam agitatam inter magnum Admiratum,& Regium Fiscũ,& de prædictis prouisionibus etiam fidem fecit D. Regens Constantius, qui dixit illas vidisse,& legisse authẽticas, dùm vti digniss. & meritissimus Regens supremi Consilij Italiæ in Hispanijs degebat, per quas inquam prouisiones declaratur,& mandat S. Maiest. ꝙ omnia bona hostium naufragata spectẽt ad Regium Fiscum: ex quibus articulus iste remansit decisus per viã decisionis vniuersalis stantibus prædictis prouisionibus, ꝙ bona naufragata hostium in hoc Regno spectent ad Fiscũ.

Remansit vltimus articulus decidendus, si hęc bona poterant dici naufragata: nam si non erãt naufragata, prouisiones prædictæ non faciebant ad causã, & remanebat primus articulus, si bona hostium efficiebantur capientiũ, in quo maior pars votorũ concurrebat pro Castellano; si verò erant naufragata, casus erat indubitabilis pro Fisco stantibus prouisionibus prædictis.

Dicebat Fiscus ex qualitate facti naufragium esse indubitatum: nam etsi fractum non sit nauigium, & bona minimè naufragata: tamẽ applicuit ad maritimas Brundusij vi ventorum,& maris tẽpestate in loco saxoso, vbi facilè poterat emergi viatoribus, & nautis penitus defessis, & ferè mortuis ex diuturna tempestate, & ex inedia propter defectum potus per nonnullos dies, & propterea in euidenti periculo constituti auxilium,& succursũ implorabant cum signis tormentorum bellicorum, vt assolet in similibus fieri euentibus,& tandem vt dictum est, trãsmiserunt nautam in tabula alligatum cum mercede duc. 30. vt ad terram non obstante tempestate suo periculo accederet pro auxilio implorando,& vexillũ christianæ crucis publicè extollendo, ita quod ex tempestate imminenti nauigiũ dubitabatur certo certiùs naufragio periturum,& sic bona,& personas,& etiam ex defectu potus pariter mortis periculum subituras, quare tanquam de vita desperati, & propter naufragij timorem in manus christianorum se dederũt, quo casu videntur habuisse bona pro derelictis,& pro naufragatis, arg. text. in l. fal-
14 sus §. si iactum ff. de furt. vbi iactum ex naui factum propter timorem naufragij, efficitur capientis, si qui iactum fecerit, habuerit pro derelicto, vt plerunque credendum est, dicit text. quòd ex qualitate facti præsumitur ad text. in l. qui leuandæ,& in l. 2. §. fin. vbi gl. ff. ad l. rhod. de iact. & Bart. in d. §. si iactum, notat, quòd quando scit rem aliquis, quã proiecit periturum, videtur habere pro derelicto, & videtur in casu, de quo agitur text. particularis in l. Pedius in princ. ff. de incend. ruin. & naufr. cuius verba sunt infrascripta.

Pedius posse etiam dici ex naufragio rapere eum, qui cum nondum naufragiũ
15 fiat, in illa trepidatione rapiat,&c.& sic pariter in incendio declarat text. in l. 1. §. ex incẽdio eo. tit. vt ex incendio raptũ videatur, quod propter tumultum incendij, vel propter trepidationem incendij raptum fuerit: quia regulariter sufficit deuentum esse ad actum proximum, & propinquũ Bart. in l. cætera §. fin de leg.
1. vnde portantes bladum extra territo-
16 rium contra statutum puniuntur pœna

statuti, etiam si fuerint reperti in itinere secundum Paul.de Castr. post Bald.in l. si fugitiui C.de seru.fugit.

Ex aduerso ex parte Castellani dicebatur minimè prætendi posse bona prædicta naufragata, nec tractari in causa ipsa de materia naufragij:nam quantuncũque adfuerit suspitio naufragij,& steterit nauigium in certo periculo emersio nis, si tñ naufragium sequutum non fuerit,bona non possunt dici naufragata,&
17 quod dictum est de trepidatione,vel suspitione naufragij procedit, qñ postea naufragium sequutum est,aliàs secus gl. est solemnis in ead.l.Pedius in verb.fiat, quæ sic declarat text. quæ allegat text. in d.l.1.§.si suspitio eo.tit.vbi est casus,
18 & quęstio Bald.& Paul.de Castr.in d.l. si fugitiui procedit,quando nullo modo poterant illi aliò accedere, quod secus est in hac materia, cum tempestas poterat cessare,vt in casu,de quo agitur cessauit infra breue tempus, & nauigium incolume se ad portum reduxit; & pro-
19 pterea Doct. tradiderunt,quod quando finis habet consequentiam necessariam ad principium,tunc inspicitur principiũ, vt per Bart. in l.damni infecti stipulatio §.Sabini ff.de damn.infect.quod intelligitur de necessitate præcisa, idem Bart. in l.1.ff.qui pot.in pign.hab. aliàs nullo modo attenditur principium, secundum quam distinctionem procedit doctrina Bald.& Paul. de Castr. vbi supra. Si ergo principium tempestatis non importat necessarium finem submersionis: quia tempestas cessare poterat,prout post modicum tempus iam cessauit, ergo meritò, vt naufragium dicatur, oportet, sequutum esse, pro quo videtur satis ad propositum dispositio text. in l. natura-
20 lem §.illud ff.de acq.rer.dom.cum quo concordat text. in §. illud instit. de rer. diuis. vbi fera bestia vulnerata non fit accipientis, nisi per naturalem apprehẽsionem:quia multa accidere possunt,dicit text.vt ea non capiatur, & text.in l. in laqueum ff.eod.tit. procedit, quando aper erat taliter alligatus, quod nullo modo se tueri valuisset, ꝙ in indiuiduo fuit iudicatum per Sac.Cons. facta relatione in Collaterali in causa Capitanei Arces cum Capitaneo Solorzano,vt per Gram.in d.decis.71. per iura prædicta:
21 præsumptio.n.cedit veritati,& vna pręsumptio tollit aliam ad text.in l.diuus ff. de in integ.rest.ergo quantò fortiùs hæc militabunt in casu, de quo agitur, postquam naufragium non est sequutum, & nauigiũ incolume ad portum applicauit.

Quod tractari poterat secundum pręrensionem Castellani,erat,si nauigium cum bonis habitum fuit pro derelicto ex necessitate potus,& ex calamitosa nauigatione, & tempestate, quasi quod personæ de vita desperatæ in manus inimicorum se dederint,& nauigium cũ bonis dereliquerint;sed tali casu bona,quę ha-
22 bita fuerunt pro derelicto, sunt capientium,iux.text.in l.1.& tot.tit. ff.pro derelicto,& in §.qua ratione inst.de rer.diuis.& in dubio non præsumitur,etiãsi res propter timorem tempestatis ex nauigio iactæ essent:ergo quantò magis,quando nullum fuit factum iactum, & ita est casus in d.l.2.§.fin.ff.ad l.Rhod.de iact.ibi, res autẽ iacta Domini manet,nec fit apprehendentis:quia pro derelicto non habetur,vbi bona glos.quæ declarat tex.in alleg.l.falsus §.si iactum ff.de furt.& idẽ probat text.in d.l.qui leuandę eo.tit.ibi, qui leuãdæ nauis gratia res aliquas proijciunt,non hanc mentem habent,vt eas pro derelicto habeant,pro quo est etiam eleg.text.in §.fin.inst.de rer.diuis.vbi firmato in antecedenti §. fieri occupãtium bona,quæ habita fuerunt pro derelicto, dicit text.alia sanè causa est earum rerũ, quæ in tempestate maris leuandæ nauis causa eijciuntur: hæ.n.dominorum permanẽt:quia palàm est eas non eo animo eijci,ꝙ quis eas habere nolit;sed quò magis cum ipsa naui maris periculum effu-
23 giat; & quando dubitatur an habuerit Dominus pro derelicto, Fiscus se intromittere nõ debet,Rebuff.notab.in l.1.C. de naufr.lib.11.nu.6.& rõ manifesta est: nã si habentur bona pro derelicto, fiunt
24 occupantiũ,& si non hẽntur pro derelicto,sunt primorũ Dñorũ,& sicut in bonis chri-

christianorum naufragatis Fiscus non se debet interponere, dicit text. in ead. l. 1. de naufr. quia in aliena calamitate, & de re tàm luctuosa compendium facere nõ debet: propterea nimirum si in casu prędicto secundum Rebuff. nullam Fiscus prætendere potest actionem, & si dicit esse bona inimicorum, tunc incidimus in primum articulum, si bona inimicorum efficiuntur capientium, & hic nullo modo potest tractari habita fuisse bona pro derelicto secundum communiter tradita per Docto. si nauigium erat propè litus, & iactum aliquod factum non fuit, & quantò magis necessitas potus, & timor tempestatis nautas, & viatores vrgebant, propter quod in terram descenderunt, & voluntariè secundum Fisci prætensionem animo redeundi secundum probata in actis, tantò minus potest tractari, quod bona habita fuerint pro derelicto, quæ latiùs cumulat Menoch. lib. 5. præsumpt. præsumpt. 30.

Quibus omnibus relatis, & discussis fuit pro maiori parte conclusum, bona, & personas Turcarum haberi pro naufragatis, & propterea tanquam naufragata stantibus prouisionibus Regię Maiestatis spectare ad Regium Fiscum, nullumq; ius
25 in bonis naufragatis competere capientibus, ita quod per viam generalis legis fuit formatum decretum in bonis hosticis naufragatis, vt in futurum super hoc amplius dubitari non possit, cuius decreti verba sunt infrascripta.

Die 18. Nouembris 1605.

In causa magnifici Io. Ortiz de Mestanza Regij Castellani Castri Insulæ Brundusij cum Regio Fisco super petita declaratione, quod personæ, & bona Turcarũ applicata in littore maris propè Turrim de Penna dictæ Ciuitatis Brundusij spectant ad ipsum Castellanum, tanquam capta per ipsum, & è contra prætendente Regio Fisco, personas, & bona dictorum Turcarum tanquam naufragata fuisse, & esse acquisita Regio Fisco, rationibus, & causis, prout in actis &c.

Facta de omnibus relatione Illustriss. & Eccellentiss. huius Regni Viceregi in Regio Collaterali Cons. per Reg. Cam. Summ. referẽte magnifico Milite V. I. D. Io. Montoya de Cardona Regio Consiliario, ipsius Reg. Cam. Pręsidẽte, & causæ Commissario, auditis Magnif. V. I. D. Iacobo Salutio Aduocato regij patrimonij, & magnificis Aduocatis dicti Io. Ortiz Regij Castellani, & accedente voto Ill. Mag. & circumspectorum Regiam Cancellariam Regentium prouisũ, & declaratum est, personas, & bona dictorum Turcarum tanquam naufragata spectauisse, & spectare ad Regium Fiscũ, nullumq; ius in bonis naufragatis spectare ad capientes: verùm ex causis discussis dentur dicto Regio Castellano de pretio dd. bonorũ ducati mille. Hoc &c.

Montoya de Cardona.

SVMMARIVM.

1 *Receptans rebellem dicitur incurrere in crimen læsæ maiestatis, cuius poena est deportatio de iure communi.*

2 *Per Regia Capitula receptans inquisitum de crimine læsæ maiestatis, punitur eadem poena, qua principalis.*

3 *Dolus malus semper præsumitur in receptante data sciẽtia delicti receptati, etiam quod semel receptauerit, semper incurrit in eadẽ poena, & nu. 4.*

5 *Receptans offendentem Cardinalem tenetur, sicut principalis pęna criminis læsæ maiestatis.*

6 *Differentia inter receptantem scienter delinquentem, & inter amicitiam copulantes cum inimicis Domini, & sic pariter inter occidentem Collateralem, ibiq. declarantur decisiones Isern.*

7 *Titulus inquisitionis attenditur,*

etiam quòd non sit verus, vbi limitatur, & sublimitatur.

8 *Rebellis quis dicitur, etiam quod nō sit per sententiam declaratus.*

9 *Quando secundariò læditur Regia maiestas, quis non punitur crimine læsæ maiestatis.*

10 *Receptans dicitur principaliter lædere Dominum, quando scienter receptauerit.*

11 *Dominus quando directè offenditur, semper incurritur in delictū criminis læsæ maiestatis.*

12 *Delictum carceris priuati importat crimen læsæ maiestatis.*

13 *Læsæ maiestatis crimen habet plura capita, & sic secundum diuersitatem capitum diuersæ sunt statutæ pęnæ; sed tamen omnes sunt pęnæ descendentes ex crimine læsæ maiestatis.*

14 *Quando nō offenditur Princeps directò, erit delictum læsæ maiestatis; sed impropriè.*

15 *Receptatores rebellium poena capitis puniuntur, estq. spetiale in crimine isto.*

ARGVMENTVM.

Receptans inquisitum de crimine læsæ maiestatis qua pœna puniendus, Indultu generali, quo excipiuntur ij, qui de læsæ maiestatis crimine imputantur, gaudere an possit.

DECISIO XXII.

Vidam inquisitus de receptatione cuiusdam imputati de crimine rebellionis, allegauit generalem indultum per S. Maiestatem concessum cum exceptuatione eorum, qui de læsæ maiestatis crimine imputati erant: fuit propterea dubitatum, an is, qui inquisitum de rebellione scienter receptauit, gaudeat indultu prædicto, quasi quòd ex receptatione in idem crimen læsæ maiestatis incurrerit, & consequenter stante hac exceptione sit ab indultus beneficio prorsus exclusus.

In receptāte rebellem, qui dicitur hostis publicus, de iure communi est pœna deportationis; sed ad hanc pœnam condemnatur ex incursu in crimen lęsę ma-
1 iestatis: ita text. in l. 4. ff. ad l. iul. maiest. vbi gl. allegat text. in l. Metrodorum ff. de pęn. quem text. dicit Andr. procedere in receptante rebellem in Constitu. Reg.
2 Pateranorum, & subdit, quod per Capit. Reg. nuper apud Tranū editum per Regem Carolum Primum puniatur receptans eadem pœna, qua rebellis, & melius
3 in Constit. Reg. pœnam eorum, & licet tex. in d. l. 4. requirat dolum malum, ibi; factumue dolo malo; tamen semper pręsumitur data scientia delicti receptati: quia dùm illum receptat causa refugij, & vt ad manus Iudicis non perueniat,
4 est in dolo, & propterea etiam quod semel receptauerit tenetur: ita latè distinguendo tradit Luc. de Pen. in l. 1. C. de desert. lib. 12. Afflict. in d. Constit. Pate-
5 ranorum in 4. quæst. Sicut dicimus in receptante offendentem Cardinalem, vt sicut principalis tenetur crimine læsæ maiestatis: ita pariter receptans, vt est text. expressus in cap. fœlicis de pœn. in
6 6. ibiq; glos. & Doctor. Licet enim receptare in se non sit delictum, & sic data ignorantia non puniatur; tamen quādo datur scientia, quòd receptatus sit delinquens, & receptatur, vt aufugiat manus Iudicis, ne capiatur, tunc receptans incurrit in delictum, & est in dolo, nec separatur delictum ab offensa Dñi: quia eo ipso, quod sciēter receptat, vt euadat manus Domini, ille offenditur, & nō potest separari receptatio à delicto, nec ab offensa Domini, quod non est in copulāte amicitiam cum inimicis Domini ad finem perdendi feudum: nam possum copulare amicitiam; sed non in dānum Dñi,

&

& sic procedit doctr. Andr. in cap.1. §. porrò nu.19.vers.quærit autem glo.quę sit prim. caus. benef. amitt. sic pariter, quod idem Andr.tradit in verb.& bona committ.crimen læs.maiest.nu.80. cum sequ. in tit. quæ sint reg.de occidente Collateralem: nam potest quis occidere ex causa odij,& inimicitiæ particularis, & non ad offensam Domini; & proptereà non tenetur crimine læsæ maiestatis, & hoc non obstante probare tenetur,dicit idem Andr.ibidem post nu. 84. vers. verùm sequuto euentu, & sic ex his apparet Cacher.in suo cons.65. nu.44. nihil dixisse.

Si igitur ex prædictis receptans scienter tenetur pœna criminis læsæ maiestatis, quæ de iure communi erat deportatio,& de iure Regni eadem, qua principalis, sequitur, quod,dùm allegatur indultus, per quem excipiuntur inquisiti de crimine læsæ maiestatis, minimè eo iste inquisitus iuuari possit: quia etsi receptator: tamen dicitur de læsæ maiestatis crimine inquisitus, & dum negat factum,scilicet scientiam, hoc non tollit titulum inquisitionis; sed delictum, & propterea de delicto est cognoscendum; non autem de indultu, cum titulus in-
7 quisitionis attendatur iuxta text. in l.cũ quædam puella, §.fin. ff.de iurisd. omn. iud. vbi communiter Scrib. etiam quod non sit verus,dixit ibi Paul. de Castr. & licet limitetur, quando qualitas iurisdictionem tribuens negatur, sublimitatur tamen quando adest summaria cognitio de veritate qualitatis,Abb.Butr. & cæteri,quos congerit Felyn.in cap.si clericus laicum de for. compet.

Cumq; prædictum capit. nuper apud Tranum loquatur in proditoribus, vel damnatis,vel occisis, vel per fugam absentibus, vel latitantibus in Regno, vel degentibus cum rebellibus, propterea non opus est verba facere, si requiratur sententia ad hoc, vt dicatur quis rebellis, postquam capit. loquitur in absente per fugam, & in latitante, pro quo est factus text. expressus in cap. quoniam nuper in extrauag. qui sint rebelles, vbi Imperator ponit dubitationem illorum, qui dicebant, non dici rebellem quem ante sententiam condemnatoriam,& tãdem Imperator decidit, & declarat intelligi omnes,& singulos,qui quomodocunque publicè, vel occultè contra nostrum honorem, & fidelitatem rebellionis opera faciunt,& contra nostri Imperij prosperitatem aliquid machinantur, etiam quod nulla adsit sententia declaratoria,per quẽ text.ita consuluit Corn. in cons.96. 4.vol. per totum, & text.illum dixit vbiq; seruari Decian. in tract. crim.2.par.lib.2. in tit. de crim.læs. maiest.cap.3.in fin.

9 Et licet quando secundariò læditur Regia Maiestas, quis non puniatur crimine læsę maiestatis secundum Bald. in l.1.C.de priuat.carcer.Albert.Brun.in cons.69. Foller.in sua pract.crim.in ver. item, quod commisit nu. 38. Gig. in tractat.læs.maiest.in q.17. non procedit
10 tamen hoc in receptante: quia dicitur principaliter lædere,quando scienter, & procedit text.in d.l.4. & text.notab. in §.receptatoribus de pac. iuram. firm. & semper, quòd directè Dominus offenditur,est crimen læsæ maiestatis, dicit Bal.
11 in d.l.1.de priuat.carcer.Sicut dicimus in committente delictum carceris priua-
12 ti,qui tenetur crimine læsæ maiestatis, tanquam directè Dominum offendens, & non solùm ipse;sed etiam Iudex dissimulans iuxta text.in d.l.1.

Et rursus dico,quod,cum sint plura capita criminis læsæ maiestatis, propte-
13 rea non quia adest diuersitas pęnarum secundum diuersitatem capitum, ob id non dicatur puniri quem pœna lęsę maiestatis: sunt enim species,quæ propriè includuntur sub suo genere, vt est casus in l.fin.ff.ad l.iul.maiest.& per Ruin.in cons.3. vol.5. & hoc modo intelligitur, quòd sint plura capita, quæ non dant eandem pœnam,de quo per Cyn.Salyc. & alios in l.quisquis C.eod.tit.& respectu pęnæ diuersæ dicetur impropriè crimen; sicut quando non offenditur dire-
14 ctò Princeps, erit crimen læsę Maiestatis; sed impropriè, de quo per Cyn. &

M 3 Saly.

Saly. vbi fupra, Dec. in conf. 410. Grammat. in decif. 6. & Afflict. in d. verf. & bona committ. crim. le∫. maiest. nu. 25. dixit
15 receptatores inquifitorum criminis læfæ maieftatis puniri pœna capitis, effecq; fpetiale in hoc crimine, vbi allegat multa.

His fic difcuffis in Collaterali Confilio fuit decifum, referente Marco Antonio de Ponte Regio Confiliario Iudice delegato in prædicta caufa, quod prędictus inquifitus non gaudeat indultu, tãquam inquifitus de crimine rebellionis, etiam quod fuerit receptator, quod crimen erat penitus ab indultu exclufum.

SVMMARIVM.

1 *Exequutio refcriptorum, fententiarum, aliarumq. prouifionum Regiarum poteſt detineri cauſa conſulendi Regem: immò expectandi ſecundam, & tertiam iuſsionem.*

2 *Exequutio ſententiæ iniuſtæ, ſeu nullæ poteſt detineri non ad finem determinandi; ſed conſulendi, & in imploratione brachij quando iuriſdictiones ſunt diſtinctæ.*

3 *Paria ſunt eſſe nullum, vel euidenter iniuſtum ad finem non exequendi.*

4 *Appellatione bonorum ſimpliciter non veniunt feuda, & ſit differentia inter verba generalia, vel vniuerſalia.*

5 *In publicatione bonorum non veniunt feuda, immò nec fructus feudorum, & ibi ratio nu. 6*

7 *Text. in l. Statius Florus §. Cornelio Felici non habet locum in feudo.*

8 *Poena criminis nefandi eſt vltimi ſupplicij tantum de iure cõi, non autem confiſcationis bonorum.*

9 *Pragmaticæ Regni addunt poenam combuſtionis.*

10 *Leges Caſtellæ addunt poenam cõfiſcationis principaliter, non in conſequentiam.*

11 *De iure communi ſublatæ ſunt omnes pęnæ confiſcationis bonorum, præterquam in delictis criminis læſæ maieſtatis, & hæreſis.*

12 *Differentia inter Scribent. fuit, ſi ſint ſublatæ confiſcationes, quando ſunt principaliter impoſitæ in poenam delicti, vel in conſequentiam, vbi ponuntur opiniones.*

13 *Fiſcus in bonis feudalibus foriudicati in Regno quid habet.*

14 *Rex repræſentat plures perſonas ſecundum diuerſitatem titulorum Regnorum, quæ poſsidet.*

15 *Differentia, quando ſtatutum loquitur in rem, vel in perſonam, ad finem, vt extendatur extra territorium.*

16 *Diſtinctio in eodem Domino quãdo iuriſdictiones ſunt ſeparatæ; ſed burſa fiſcalis vna, aut etiam ſeparatæ burſæ, & etiam ſi confiſcatio ſit de iure communi, aut ſecundum leges, & ſtatuta particularia.*

17 *Sententia vltimi ſupplicij lata in contumaciam non extẽditur extra territorium, maximè quando ſunt diuerſi Præſides, licet ſub vno dominio.*

18 *Confiſcatio, quæ ſit de iure communi, non autem ex ſtatuto particulari; ſi iuriſdictiones, & burſæ fiſcales ſint diſtinctæ, tunc bona applicantur fiſco loci, vbi ſita ſunt.*

AR-

ARGVMENTVM.

Sententiæ latæ in suprema Regis Curia brachium, siue exequutio ab inferiori eiusdem Regis tribunali denegari, eum consulēdo an possit: bonorum appellatione, & publicatione includantur ne feuda, eorumq; fructus. Confiscationis pœna bona extra territorium sita quando includat.

DECISIO XXIII.

1 RIMVS fuit articulus, si possimus replicare, denegando brachiū, & exequutionem, & consulere Regem, imò expectare secundam, & tertiam iussionem, ad text. in §. & hoc verò, vbi glos. in auth. vt nulli iudicum, in §. deinde in auth. de mand. Princ. vbi glos. in cap. si quando de rescript.

In sententia locuti sunt Doct. quando nulla, iniusta, & contra legem apparet, non ad finem determinandi; sed suspendendi, & denegandi exequutionem, ma-
2 ximè in Iudicibus ordinariā iurisdictionem habentibus, non in mero exequutore facti Bar. in l. à diuo Pio de re iud. Doct. in cap. de cætero de re iud. qui respondēt ad text. in cap. pastoralis, §. quia verò de off. deleg. in imploratione brachij, quādo iurisdictiones sunt distinctæ, & sententia apparet iniusta Bald. in cap. 1. de off. ord. Oldr. in cons. 89. Anchar. cons. 382. Affl. decis. 220. vbi Add. Iser. & Affli. in proœm. Constit. in verb. post mundi machinam.

Paria sunt nulliter, vel euidenter in-
3 iustè quem condemnatum ad finem non exequendi Innoc. in cap. ad aures de ætat. & qualit. Anchar. vbi supra Dec. cons. 8.

Secundus articulus, si appellatione bonorum simpliciter veniant feuda, & clarum est non venire ex reg. text. in
4 cap. 1. §. in generali, si de feu. defun. mil. & licet sit differentia inter verba generalia, vel vniuersalia, vt primo casu non veniant: secundo verò sic: quia qui omne dicit, nihil excludit, vt per Afflict. in Constit. Reg. Comes, & Baro, Dec. cons. 76. tamen hoc est ex præsumptione iuris, quæ cessat, quando coniecturæ sunt in contrarium.

Tertius articulus, an in publicatione
5 bonorum veniant feuda, & cōmunis est, quòd non veniant, in l. si finita §. si de vectigalibus, de dam. infect. quia quæ nō transeunt in extraneum successorem, nō transeunt in Fiscum, latissimè Rol. à Vall. cons. 29. 3. vol.

Imò voluerunt, & hic est quartus ar-
6 ticulus, quòd nec etiam fructus feudorū veniant, respondendo ad tex. in l. Statius Florus §. Cornelio Felici, ff. de iur. fisc. quia ex delicto, & pœna vltimi supplicij fit delinquens inhabilis ad possidēdum, transfertur propterea dominium in successorem cum onere seruitij: non enim iustum erat, quod vnus seruiret, & alter haberet commoditatem, si seruitium est respectu fructuum, ita auth. Bart. & aliorum dicunt communiter Scrib. quodq; sic seruetur in practica, vt per Boss. in tit. de publ. bon. nu. 53. latissimè Farin. in tit. de delict. q. 25. nu. 68. Non enim
7 potest stare seruitium Domini in suspenso, & hanc opinionem, quod in feudo nō habeat locum prædictus text. tenuit Camer. in cap. 1. an agnat. 17. q. Affl. decis. 282. Frecc. in 29. auth.

Quintus articulus, quando omnia cessarent, quid in bonis sitis extra territo-
8 rium statuentium, in hoc aduertendum est, quid disponat ius cōmune, per quod minimè imponitur pœna confiscationis bonorum; sed benè vltimi supplitij, in l. cum vir nubit in fœminam C. ad l. iul. de adult.

Quid leges Regni, & ponunt pœnam
9 combustionis per Pragm. Regis Catholici editam in anno 1504. in Medina del Campo.

Quid leges Castellæ, & imponitur eadem pœna cum confiscatione bonorum
10 principaliter, non in consequentiam, quæ leges sunt editæ per eūdem Regem Catholicum in anno 1497. in Medina del Campo die 22. Augusti.

De iure communi per text. in auth. bona

11 bona damnatorum C.de bon.proscript. fuerunt sublatæ pęnæ confiscationis bonorum, præterquam in delictis criminis lęsæ maiestatis,& hæresis.

Differentia inter Doctor. fuit, si sint sublatę confiscationes,quę in consequẽtiam delicti oriebantur,vel quando principaliter in pœnam illæ imponebantur,

12 & fuit differentia inter Azo. & Alder. nam Azo.tenuit esse sublatas omnes cõfiscationes, quomodocunque erant, & multi sequuti sunt hanc opinionem, & Alber.in tract.statut.dixit, hanc opinionem Azon. seruari de consuetudine totius Italiæ,idem Petr.de Bellapert.in d. auth.latissimè Iser. quæ sint regalia in verb.contrahentium incest.nupt. Alder. tenuit hoc esse verum, quãdo datur alia pœna maior corporalis, maximè vltimi supplitij, & hanc tenuerunt Glossat. vt per glos.in d.auth.vbi Bald.& Salyc.gl. in §.fin. vt null.iud. Bart. in auth. nouo iure C.de pœn.iud.qui mal.iud. alij tenuerunt nullo modo sublatas confiscationes,quæ principaliter imponuntur,de quo latè Boer.decis.264.

De iure Regni foriudicato delinquẽte Fiscus in proprietate bonorum feuda-

13 lium nihil habet,& quò ad fructus virilem cum filijs, si feuda sunt diuidua, & hoc durante vita naturali delinquentis, vt in Constit.Reg.si quando.

Igitur sumus in casu,in quo per leges particulares Castellæ datur confiscatio, sumus in diuerso dominio, in diuersa iurisdictione,& in diuersa bursa Fiscali.

Sumus etiam in lege condita à Rege, qui tunc temporis non erat Rex Regni Neapolitani, quod Regnum habet in feudum ab Ecclesia ex inuestitura particulari,Regnum verò Castellæ, vti Rex absolutus ex alio titulo, & sic repræsen-

14 tat duplicem personam Bart.in l.si conuenerit la 2. §.si nuda ff.de pignor. act. Ang.cons.247.

Posset hæc quæstio determinari ex illa communi conclusione, quòd aut statutum est in personam,aut in rem,quan-

15 do expressè loquitur de bonis,vt primo casu extendatur,secundo verò secus Gulicl. de Cun. & communiter Scrib. in l. cunctos populos C.de summ.Trin.& fid. cath. Neap.in consuet.pupillus,in verb. bona,vbi concord.

Sed habemus distinctionem Bart. ibi communiter receptam in proprijs terminis in col.pen.& fin. qui loquitur in eo-

16 dem Domino totius, quod aut iurisdictiones sunt separatæ; sed bursa Fiscalis est vna in effectu in vtroque loco, aut sunt separatæ iurisdictiones, & separatæ bursæ. Primo casu,aut illa confiscatio fit de iure communi,& bona vtriusque loci erant publicata, & fit exequutio per Officiales illius loci,vbi bona sunt sita,aut publicatio fit secundum leges,& statuta particularia, & tunc aut illæ leges sunt in vtroque loco,& tunc idem, aut non sunt communes in vtroque loco, & tunc publicatio non extenditur. Secundo casu quando iurisdictiones sunt distinctæ, & distinctæ bursæ fiscales, tunc si statuta sunt particularia,& confiscatio non est de iure communi,minimè extenditur confiscatio ad bona alterius territorij, aut verò est de iure communi,& tũc extenditur;sed applicabitur Fisco illius territorij,in quo bona sunt sita.

Ang.in tract.malef.in verb.& eius bona publicamus,vbi latissimè Aug.qui adducit cons.Paul.de Castr.318. 1.volum. qui loquitur, quando sententia vltimi

17 supplitij est lata in contumaciam : quia tunc cum possit acquirere, nullo modo confiscatio extenditur extra territorium autho.Bald.in d.l.cunctos populos,Nellus in tract.ban. 17.quæst. Boss.in tit.de publ.bon. nu.62. Iul.Clar.lib.5.sent. §. fin. q. 78. maximè quando sunt diuersi Præsides,licet sub vno dominio, & licet quò ad mobilia dicatur, confiscationem extendi Bald.in l.mercatores C. de cõmerc.& merc.idem Bald. tenuit contrarium in cap.1.de pac. Const.& hęc opinio,dicit Clar. quod seruatur in practica,Abb.in cap.postulasti, Anchar. Butr. & communiter Canonist.de for.compet.

18 & omnes dicunt, quando confiscatio procederet,vt quia esset de iure communi,non ex statuto particulari,& distinctę essent

essent iurisdictiones, & bursæ, quòd applicarentur bona Fisco loci, vbi sunt bona sita, quod latiùs prosequitur Imol. post Bald. in l. ex facto ff. de hæred. inst. Farin. latissimè in tit. de delict. & pœn. q. 25. n. 95. Andr. in d. tit. quæ sint reg. in verb. contrah. incest. nupt. post nu. 45. vers. sed si Iudex.

Hic adest defectus iurisdictionis: quia dum Rex Catholicus edidit hãc legem, fecit, vt Rex Castellæ, non vt Rex Regni Neapolitani, & sicut illæ leges illius Regni hic non vigent, nec ad hæc Regna extenduntur, sic pariter dicendum erit de istis.

Barones Regni sunt regnicolæ, & gaudent in omnibus legibus, & priuilegijs Regni per Capitula spetialia hoc disponentia, & secundum leges Regni, maximè respectu feudorum debent iudicari, secundum quæ per supremum Cõsilium fuit facta consultatio suæ Maiestati, & & aliter non facta exequutio.

SVMMARIVM.

1 *Maritus occidens vxorem, lucrum dotis amittit.*

2 *Deductum in pactum sub conditione casuali non debetur conditione defecta.*

3 *Prouisio hominis facit cessare prouisionem legis, quod latiùs explicatur nu. 23.*

4 *Lucrifactiones dotium, & donationum propter nuptias à iure inductæ ex causa repudij, & diuortij sunt hodie sublatæ: quia sublata sunt repudia, & diuortia, quod quomodo procedat latiùs nu. 21.*

5 *Promissio restitutionis dotis factæ patri per virum in causa dissolutionis matrimonij per mortem filiæ, operatur, vt delictum filiæ patri non præiudicet.*

6 *Vxor, & vir non debent ad imparia iudicari.*

7 *Maritum, qui vxorem occidit, decisum fuit, teneri ad solutionem antefati, seu donationis propter nuptias, eodem modo, ac si vxor lucrata illam fuisset, quando viro superuixisset.*

8 *Maritus tenetur ad solutionem donationis propter nuptias, non solùm quando occidit; sed etiam si machinatus fuerit, vel insidiatus vitam vxoris.*

9 *Text. in l. si ab hostibus §. si vir ff. solut. matrim. declaratur, procedere etiam in donatione propter nuptias.*

10 *Vir perdit lucrum dotis, & etiam donationẽ propter nuptias, quando tempore pestis aufugerit relicta vxore infirma, & non illi prouiso de alimentis, & medicinis necessarijs, vel si sanam secum non asportauerit.*

11 *Mulier occidens virum perdit dotem.*

12 *Sæuitia viri in flagellando vxorẽ, & alia enormia in eam committendo inducit separationem thori restitutionem dotis, & lucrifactionem donationis propter nuptias.*

Ex falsa impositione adulterij maritus perdit donationem propter nuptias.

14 *Text in l. 1. C. de adult. declaratur.*

15 *Lucra tàm dotis, quàm donationis propter nuptias conditionaliter deferuntur, si culpa lucrari volentis matrimonium non sit dissolutum.*

16 Glos.

16 *Glos. in auth. donationem quoque, C. de iur. dot. amplificatur ad decisionem puncti.*

17 *Conditio habetur pro adimpleta, quando stetit per maritum, vt nō adimpleatur, quod latè exornatur.*

18 *Mors reputatur inter casus fortuitos, quod intelligitur, quando est naturalis, & non quando euenit ex facto tertij.*

19 *Decisio Bald. in l. 1. C de instit. & substitut. pro notabili ponderatur ad casum.*

20 *Maritus in lucro dotis dicitur habere causam onerosam, & sic mulier in donatione propter nuptias, & ibi ratio.*

21 *Poenæ repudij, & diuortij intelliguntur sublatæ quò ad effectum dissolutionis matrimonij, non autem respectu amissionis dotis, & lucrifactionis antefati ex causa adulterij, alijsq; per leges communes prouisis.*

22 *Lucrum, quod mulier, vel vir consequitur ex causis supra relatis non consequitur ex pacto; sed acquirit in poenam delicti, & pactum non operatur; sed extra illud consequitur ex causa de nouo superueniente.*

23 *Legis prouisione ex diuerso fonte oriente propter nouum casum cōtingentem ex noua radice, & nō comprehensum in pacto conuento: tunc pactum hominis non facit cessare legis dispositionē, quod latè exornatur.*

24 *Decis. Paul. de Castr. in d l. si ab hostibus §. si vir defenditur.*

25 *Consuetudo Neap. incipiens quartam autē, quomodò intelligatur.*

26 *Regula illa, quòd omnia pacta circa lucrum dotis respectu viri intelligantur etiam respectu vxoris quò ad donationem propter nuptias, declaratur.*

27 *In crimine adulterij factum, & nō sententia notatur, & sufficit causa vera.*

28 *Minoratio poenæ non tollit delictum, & quod ignoscitur in poenæ minoratione non operatur respectu eorum, quæ ex delicto consequutiuè inferuntur.*

ARGVMENTVM.

Antefatum vxori constitutum à viro, si is prædecesserit, an debeatur hæredibus vxoris, quam vir sub colore falsi adulterij interfecit.

DECISIO XXIV.

MAritus occidit vxorem sub colore adulterij falsò eidem imputati; sed ob propriam lasciuiam, & ob dotis mulieris lucrifactionem; fuit tandem ex causa prædicta carceratus, bis acriter tortus, & licet non confessus: tamen quia de delicto erat taliter inditiatus, quod quasi habebatur pro conuicto, fuit cōdemnatus per sententiam Collateralis Consilij referēte magnifico Auditore generali militum Didaco Lopes nunc dignissimo Consiliario ad regias triremes perpetuò, licet esset vnus de centum Continuis Illustrissimi Proregis, stante immanitate criminis, fuitq; etiam condemnatus ad restitutionem dotium receptarum ob innocētiam mulieris.

Hæredes mulieris præsupposito hoc facto indubitato petierunt, declarari, teneri virum etiam ad solutionem donationis propter nuptias, seu antefati in locum

cum eius constituti, præsupponendo ex morte iniusta eidem data mulieri, & ob commissum immane crimen antefatum lucrifactum,& ipso iure ad hæredes mulieris quæsitum ex iuris dispositione in pœnam delicti.

Ex aduerso præsupponitur, quòd antefatum sit constitutum ab homine, sub conditione lucrifactionis,si vir decesserit vxore superstite seruata forma consuetudinis Neapolitanæ incip.quartam autẽ, cumq; prædecesserit mulier, prætendit maritus non teneri vigore pacti, licet aliàs de iure teneretur, quod pariter negat prætendens non adesse legem, quæ loquatur de donatione propter nuptias,
1 quando vir vxorem occiderit; sed benè quòd amittat lucrum dotis, de quo tantùm loquitur text.in l.si ab hostibus §.si vir ff.solut.matrim.& text.in l. consensu C.de repud. in §. mitiores in auth.de nupt.in §. causas in auth. vt lic.matr.& au.cum cæteris,quæ ad hoc adduci possunt; sed minimè ponunt casum,quando maritus vxorem occidit, quæ iura tractant lucrifactionem donationis ante nuptias ex parte vxoris, & lucrifactionẽ dotis ex parte viri ex causis ibi enumeratis,cumq; in casu text.in §.si vir ille tractat de lucro,& mulier de damno, & è contra in donatione propter nuptias mulier tractat de lucro, & vir de damno; propterea non potest argui de illo text. ad præsentem casum; sed quando hoc dubium haberet, videtur ex pacto
2 reddi indubitatum,postquam est expressum sub prædicta conditione, si vir prædecesserit vxori:vnde cum defecerit cõditio,nihil debetur vigore pacti,maximè in conditione casuali iuxta text. & tradita per Doctor.in l.in testamento la 2. ff.de condit.& demonstr.in l.1. C.de in-
3 stit. & substit. & prouisio hominis facit cessare prouisionem legis ad text. in l.fi. vbi glos.& communiter Scriben.C.de pact.conu.tantò magis: quia pactum se refert ad consuetudinem neapolitanam, in qua nullum verbum de lucrifactione in casu,de quo agitur.

Dicit secundò, quod pœna ordinaria secundum iura, & Regni Constitutiones erat pœna mortis, cumq; non fuerit data, non fuit ex adulterio condemnatus, & consequenter non habet locum pęna lucrifactionis antefati.

Dicit tertiò, quod hæ pœnæ lucrifactionis dotis, & donationis propter nuptias sint à iure proditæ, & statutæ ex
4 causa repudij,& diuortij, quæ illis temporibus permittebantur,cumq; repudia, & diuortia hodie non fiant: quia matrimonia non dissoluuntur secundum Canones,propterea omnes hæ pœnæ cessabunt, ad quod ponderatur decisio Ang. in §.mitiores in auth.de nupt.& etiam Bart.& Iac.de Beluis. qui dicunt, dispositionem iurium diuortia, & repudia permittentium, ex quibus causabantur pœnæ amissionis dotium, & donationis propter nuptias, iam correctam: quia quos Deus coniunxit, homo non separat.

Quartò in casu præsenti fuit dotata filia à patre, eiq; fuit promissa dotis restitutio in casu dissolutionis matrimonij per mortem filiæ absque liberis, quo ca-
5 su delictum filiæ, ex quo aliàs dotem perderet,non præiudicaret patri,qui dotem dedit,& pactus est restitutionem secundum Bald.& Salyc. in l.si dotem C. de iur.dot.cum alijs concord.vnde sicut per delictum vxoris vir non esset in lucro dotis: ita pariter non debet vxor esse in lucro donationis propter nuptias,
6 seù antefati,ne ad imparia iudicentur ad text.in l.fin.C.de repud.cum concord.

His non obstantibus per Collaterale Consilium existente relatore prædicto Auditore militum fuit decisum,maritum perdidisse donationem propter nuptias,
7 & successiuè condemnatum ad solutionẽ quantitatis illius, in qua fuit constituta in beneficium hæredum mulieris ex subsequentibus rationibus.

Text.enim in d.l.consensu C.de repu. in §. mitiores, & in §. causas loquuntur
8 in casibus fortioribus,vt quando vir machinatus,vel insidiatus fuerit vitam vxoris,& alias causas leuiores, igitur si occiderit, non solùm adest machinatio, & insi-

insidiatio; sed effectus consumatus delicti, cuius aliàs attentatio tantum inducebat amissionē donationis propter nuptias, & sic in homicidio comprehenditur machinatio,& insidiatio, quæ etiam ex deductis in facto sunt indubitata, dum maritus cum pedissequis eius domus machinatus fuit,& præparauit deli-
9 ctum, quod demùm posteà patrauit, & text.in d.l.si ab hostibus §. si vir, ex ratione prædicta,iuxta terminos text. in d.l.consensu, intellexerunt Doctor.procedere etiam in donatione propter nuptias,vt maritus perdere debeat, quando vxorem indebitè occiderit non obstante pacto,ita Cum.ibidem in fin.qui allegat text.in d.l.consensu,& Rip.in tract.de pest.in tit. de priuil.contr.caus. pest.nu. 203.dùm tractat quęstionem illam com-
10 muniter decisam per Doctor.quod sicut quando occidit vir vxorem, perdit dotem,ita pariter perdat, quando tempore pestis aufugeret relicta infirma vxore, non prouiso sibi de remedijs, & medicinis,vel si aufugisset propter pestem non traducta vxore sana secum : vult enim authoritate omnium Scribent. in d. §.si vir, quod non solùm perdat lucrum dotis; sed etiam donationem ante nuptias,
11 sic intelligendo omnes Scribent. & si Batt.& Doctor.in d. §. si vir voluerunt, quòd mulier occidens virum perdat dotem,ex reg.text.in d.l.consensu,qui non loquitur de occisione viri ; sed de insidijs, machinationibus, & alijs: ergo intellexerunt à maioritate rationis,hoc tāquam implicitè comprehensum esse per illa iura decisum, & cum text. loquatur tàm in vxore, quàm in viro : ergo decisum est per iura, & Doctor. vxorem indebitè occisam lucrari antefatum, & si
12 ex sæuitia viri,ex flagellatione vxoris, & alijs similibus datur separatio thori, restitutio dotis,& lucrifactio donationis propter nuptias,in quo facit decisionem doctissimus D.Præs. de Franch. nu.244. quem allegat,& sequitur Thesaur.in decis. 130. Ergo quæ maior sæuitia potuit considerari, dùm maritus machinando, insidiando,& sæuiendo in vxorem non flagellat; sed totaliter perimit, & occidit,& si ex adulterio falsò imposito ma-
13 ritus perdit donationē propter nuptias, quantò magis in casu, de quo tractatur, in quo sub colore figurati, & procurati adulterij vxorem occidit,in quo sunt iura prædicta, & communis omnium Doctor. schola secundum glos. in cap.1. vt lit. non contest. vbi Bald. & Imol.Abb. in cap.plerunque de donat. inter vir. & vxor. & in cap.fin.de adult.Salyc.in l.1. C.de adult.Cuman.in cons.175. Dec.in cons.530.latè cumulat Rolan. à Vall.in cons. 50. 1.vol. & text.in d.l.1. C.de adult. qui denegat actionem mulieri accusandi de adulterio intelligitur crimi-
14 naliter,non autem quò ad separationem thori,repetitionem dotis, & lucrum donationis propter nuptias, vt ibi per glos. Alber.Salyc.& omnes allegat glos.text. in canon.christiana 32.q.5. & ista lucra
15 tàm dotis,quàm donationis propter nuptias dixit notabiliter Ang.in d.§.si vir, quem sequitur Alex.& Cuman.ibidem, & Campeg.in tract.dot.par.5.q.2. quod conditionaliter deferantur, si culpa volentis lucrari matrimonium dissolutum non sit,& ob id glos. autea, & notabilis
16 in authen.donationem quoque in verb. vendicare C.de iur.dot.in fi. dicit,quòd semper mulier lucratur donationem propter nuptias, quando viri culpa matrimonium soluitur, & pactum impositum per mortem viri extenditur ad mortem vxoris causatam ex viri culpa, & censetur occidisse ad elusionem pacti ad text. in l.filiæ meæ ff.sol.matrim. in l.dubium non est C. de repud. cumq; pactum lu-
17 crifactionis fuerit conditionale prædecedente viro, & vxore superstite, cuius conditionis adimplementum impediuit maritus, cuius intererat conditionem non adimpleri,occidendo vxorem.

Dicunt propterea iura aperta, quod iudicetur per omnia, ac si conditio extitisset,verba sunt text.in l.iure ciuili de condit. & demonstr. in l.in iure ciuili ff. de reg. iur. in regula cum non stat de reg.iur.in sexto,& vbiq; Scribent. Dicit enim regula,iure ciuili receptū est,quoties

ties per eum,cuius intereſt condirionem non impleri, fiat quominus impleatur, perinde haberi, ac ſi impleta conditio fuiſſet, & hoc procedit ſiue conditio ſit merè caſualis,ſiue mixta,quotieſcunque impedirur facto eius, cuius intereſt non impleri.dicit text.in l.in teſtamento la. 2. vbi Bart.Imol.Cuman.Soccin. & omnes de cond.& demonſtr.& ideò Cuma. ibi facit duas regulas,vnam,omnem cõditionem deficere,quãdo ſtat per adimplere debentem,& alteram,omnẽ haberi pro adimpleta, ſi ſtet per eum, qui per adimplementum obligatur,vel cuius intereſt non adimpleri, & ibid.Socci.idem ſequendo,declarat,vt conditio caſualis, & quæ dependet ex inſidijs fortunæ ſẽper habeatur pro defecta,quando remanet ex parte adimplere debentis, & habeatur pro adimpleta,&expiret cõditio, qñ deficit ex facto tertij, cuius intereſt nõ impleri,& licet mors ſit caſus fortuitus ad text.in l.interdum, vbi DD. ff.de
18 iud.intelligitur,qñ eſt naturalis, & non euenit facto tertij, vt quando quis occiditur,in quem caſum elegãter Socc. vbi ſupra tradit,conditionem haberi pro impleta in fauorem adimplere debentis in odiũ occiſoris, cum culpa præcedat caſum,ꝙ elegantiſſimè explicauit Bald. ad propoſitum in l. 1.C.de inſti. & ſubſti.ad
19 intellectum tex.in l.inde Neratius §.idẽ Iulianus ff.ad l.aquiliã,dum tex.ille vult deficere conditionẽ,ſi fuerit occiſus ſeruus,quem ſi manumiſiſſet,quis hęres inſtitutus fuerat; dicit.n.Bald.tex.illũ procedere in extraneo occiſore;ſed ſi fuiſſet parriceps eiuſdem conditionis tũc ſecùs, & habeiur pro adimpleta:quia nõ aſcribitur impedimentum caſui; ſed perſonæ, in quam debet adimpleri conditio,&oẽs Doct.incipiendo à Cyn.in d.l. 1. nemine diſſentiente dixerunt, in qualibet diſpoſitione vel modali,vel conditionali,quomodocunque ſiue caſuali,ſiue poteſtatiua,vel mixta,conditionẽ haberi pro impleta,qñ culpa illius, in cuius perſonam adimplementum cadit, & cuius intereſt non adimpleri, fit, quominus conditio adimpleatur: ex quibus patet iuſtiſſimè iudicatum in fauorem mulieris ex apertis iuribus,& deciſionibus: nec eſt verũ, ꝙ in lucro dotis maritus tractet de lucro, & in donatione ante nuptias mulier tractet pariter de lucro:nam dixit notabiliter Matheſ.in ſing.72.ꝙ maritus etiã
20 in lucro dotis habeat cauſam oneroſam pp onera matrimonij pterita,& hoc eſt, ꝙ etiam voluit dicere Alex.in d.§.ſi vir, ꝙ idem iudicetur de lucro ex cauſa oneroſa præcedente,ꝙ de cauſa merè oneroſa,allegat gl.nota.iuncto text.in l.ſi donaturus §.fin.in verb.dumtaxat ff.de cõdict.cauſ.dat.vbi gl.dicit, ꝙ in eo,quod lucratur vir ex dote pp pactum,non habeat cãm lucratiuã: quia præceſſit cauſa dotis,eſt deciſ. punctualis Ang. in addi. ad Bart.in l. 1.in fi.C.de impon.lucr.deſcr. lib. 10. & ſic pariter mulier habet cauſam oneroſam in donatione propter nuptias,quę eſt facta in pręmium amiſſę pudicitiæ,dicit text.in l.res vxoris C.de donat.int.vir.& vx. quem Bald.ibi in fi. dixit non eſſe alibi,tradit Bart. in d.l. 1. de impon.lucr.deſcript.nu.6.

Et licet ſtante adimplemento conditionis non ſit inſiſtendum, ſi pœnæ repudij ſint hodie ſublatæ: tñ aduertatur, ꝙ hoc intelligitur ad finem diſſolutionis
21 matrimonij;non autem reſpectu ſeparationis thori, & reliquarum pęnarum, amiſſionis dotis,& lucriſactionis antefati, & in hoc caſu tantum loquuntur Bart.& Beluiſ.in d.§.mitiores, ſi rectè perlegantur:nam pœnæ amiſſionis dotis reſpectu mulieris, vel donationis pp nuptias reſpectu viri oriuntur ex adulterio, & ex alijs cauſis in prædictis legibus prouiſis; non aũt ex repudio;imò repudium oritur ex eis,declarat peroptimè,& latè doctiſſimus Menoch.de arbit.iud.lib.2.cent.3. & nihil eſt innouarum,niſi quò ad diſſolutionem matrimonij,qui allegat Franc. Marc.latè hoc tractantẽ.in deciſ.Delph. 413.& Ang.in d.§.mitiores,loquitur per verbum credo,& fatetur,pęnas illas non correctas reſpectu adulterij:ergo cur diuerſum in alijs caſibus maioribus, vt eſt homicidiũ vxoris ex cauſa figurati adulterij, quod habet in ſe implicitam cau-

N ſam

sam,vel adulterij commissi à viro, vt est in facto, de quo tractatur, vel falsò ab eo imputati,& Doctor.oẽs,qui dederunt lucrum tale propter sæuitiam viri, reddunt falsum opinionem Ang.quando eã firmasset, & notetur vnum notabile ver-
22 bum,q̃ Doct.voluerunt,quando mulier, vel vir cõmisit adulterium, vel aliud facinus,ex quibus lucrum prædictum consequitur,licet adsit pactum de lucrando in certis casibus, tamen quando delictũ causat lucrum,illud non causetur ex pacto; sed consequatur in pęnam delicti,& pactum non operetur,vt præ cęteris tradit Bald.Nouel.in tract.dot.7.par.priui. 11. quem allegat, & sequitur Roland.à Valle vbi supra.

Ex quibus patet responsum ad põderationem factam pacti appositi in instrumento dotali lucrifactionis antefati viro decedente,vxore superstite:nã si in ipsius pœnam lex dat acquisitionẽ antefati,& delictum est causa illius,non defertur vigore pacti;sed ex causa de nouo superueniente,decis.est Synod.Bald.in l.certi iuris n.17.C.loc.quẽ alleg.& sequitur Ias.
23 in l.2.C.de iur.emph.nu.143. quod qñ oritur legis prouisio ex diuerso fonte pp nouum casum contingentem ex noua radice,excedentẽ terminos pacti conuenti; tunc pactum hominis nõ facit cessare legis dispositionem,& si intelligeretur pactum ẽt in hunc casum,esset cõtra dispositionem text. in d.l.consensu,q̃ ipsa lex in fin.expresse improbat,& annullat,qđ indubitatum dixerunt Doct.esse,qñ iuris prouisio non est contraria prouisioni hominis:quia q̃ homo non prouidit remanet per legem prouisum, decis.est eiusdẽ Bald.in l.fin.C.de pact.conuen.idem per prius dixit Bart.in l.1. §. vnde quæritur ff.de publican.&maxime qñ est prouisio legis nata:nã prouisio hominis facit cessare prouisionem legis nascituræ in casibus suis, non autem natam gl.in d.l.fin. de pact.cõu.irem secundum Bal.in d.l.2. de iur.emph. prouisio hominis facit cessare prouisionem legis extraordinariam, non autem ordinariam, nec facit cessare prouisionem legis,quę non continet priuilegia;sed ius cõe secundum gl.in d.l.2. cõiter receptã per Bart.cæterosq; Scrib. vt latiùs ibi per Ias. qui oẽs cumulat, &
24 licet dictũ Paul.de Cast.in d.§.si vir,sit controuersum dicentis, q̃ in odium viri, qui indebitè vxorem occidit, præsumatur,illam ipsi superuixisse, quæ sequitur, & ponderat Alex.de Neu.in cons.18.eãdemq; ponderationem tradit Afflict.in Constit.Reg.mulier,quæ dotarium vers. septima dubitatio:tñ dictum illud in cõtrouersiã reuocatur à Doct.in quęst.illa, de qua tractatur;sed quò ad effectus,de quibus hodie tractamus,non potest dictũ in se habere dubium: siquidem est casus in l.q̃ si nolit §.si mancipium ff.de ædil. edict. vbi si culpa emptoris mancipium decesserit, pro viuo habendum est:ita quod debent præstari omnia, quæ præstarentur, si viueret.

Sed hic super lucro antefati non est tantum concepta stipulatio in casum superuiuentię vxoris;sed ẽt in omnem aliũ casum, q̃ tollit omnem penitus dubietatem,& licet dicatur in oẽm alium casum seruata forma Consuet.incip.quartã au-
25 tem, istud respicit acquisitionẽ respectu proprietatis,vel vsusfructus, extantibus, vel non extantibus filijs:quia in hoc tantùm est consuetudo in scriptis redacta: vnde in eo,in quo non loquitur cõsuetudo;sed tñ ius cõe,illud erit attendendũ, & vt dixi,in pęnam delicti,nõ ex pacto; sed ex noua,& superuenienti causa,sicut pariter non ex eo: quia in consuetudine non comprehenditur restitutio dotium, & solutio antefati,quando vir vergit ad inopiam, vel quando illius bona publicantur,& in alijs multis casibus,propterea non fit restitutio, & non fit solutio antefati tanquam casus à iure prouisi, & à consuetudine omissi.

Nec facit ad casum, quod pp delictũ vxoris vir nõ potuisset lucrari dotem:q̃a pater,qui dotauit,cõuenit,vt sibi fiat restitutio; nã oritur hoc ex speciali conuẽtione, q̃ non est in antefato: imò adsunt pacta distincta tàm in dote, q̃ in antefato, & ppeà tradidit notabiliter Inn.quẽ Abb.& cęteri sequuntur in c.fin.de don. inter

inter vir.& vxor. quod licet absque alia conuentione omnia pacta facta circa lucrum dotis per virum, intelligantur e-
26 tiam facta respectu mulieris circa lucrũ donationis propter nuptias, tamen hoc intelligitur, quando non adest pactum, vel consuetudo contraria, & rursus quãdo fiunt constante matrimonio, ne mulieres dotibus defraudentur per excogitatas, & prohibitas donationes; sed ante matrimonium contractum attenduntur pacta, & dispositum in vno non censetur dispositum in alio, & potest esse disparitas in quãtitate, in lucro, & in omnibus.

Nec quod obijcitur de sententia, qđ non condemnauit ad propriam pœnam
27 homicidij, aliquid obstat, siquidem ex causa proprij, & veri adulterij, ac homicidij est condemnatio, & in his, quæ ipso iure acquiruntur (vt est in proprio casu mortis mulieris secundum Cum. in d.§. si vir, ibiq; Ias. 2. col. vers. tertiò pondera Bald. Nouel. par. 8. priu. 31.) attenditur factum, non sententia, text. est elegans in proprijs terminis, qui hoc specificè dicit, in l. palam §. quæ in adulterio ff. de rit. nupt. in l. qui cum vno §. ignominia ff. de re mil. quos ad propositum allegat Andr. in c. 1. §. præterea si vassallus nu. 13. circa fin. quæ sit prima caus. benef. amir. dixi latiùs in cons. 90. vol. 1. quod decisum fuit punctualiter per Sac. Consf. in causa Ascanij Caraffæ cum D. Cæsare Caraffa, qui propter prætensam rebellionem non fuit condemnatus pena mortis; sed ad perpetuos carceres, qua in causa attento facto vero, non fuit habita ratio sententiæ, & ob id (quod quæso notetur)
28 dixit glos. Bald. & sequuntur communiter Scriben. in d. §. si vir in propria quęstione, quod etsi minoretur pœna, non facit, quod delictum non sit delictum, & si ignoscatur ad minorationem pęnæ, non tamen vt in totum releuetur, quominùs sequi debeat condemnatio ad priuationem lucri dotis in terminis illius text. super quo non erit hęsitandum, nec disputandum: siquidem iam sententia, quæ fecit transitum in rem iudicatam, cõdemnauit virum ad restitutionem dotium: ergo non commisit mulier adulterium, & iniustè occidit maritus.

SVMMARIVM.

1 *Officialis inquisitus de delictis importantibus priuationem, ex quibus causis possit inquisitione pendente suspendi ab officio.*

2 *Suspensio dupliciter fieri potest, vna ab officio, et altera et à beneficio, prima fit ex causis leuioribus, altera ex causis grauioribus, & ibi refertur practica aliàs consueta.*

3 *Ex sola accusatione non potest procedi ad suspensionem: secus verò si adest infamia, suspitio, vel scandalum.*

4 *In criminibus grauibus propter infamiam semper proceditur lite pendente ad suspensionem.*

5 *Ad finem suspendendi requiritur, quod sint delicta in officio, secus verò extra officium.*

6 *Quando quis suspenditur ab officio tantum importat interdictionem administrationis: quando verò à beneficio, importat depositionem; ita quod priuatur etiam emolumentis.*

7 *Practica obseruata, vt Officialis in casibus, vt supra, suspendatur ab officio lite pendente, verùm fieri boc debet ipso audito.*

8 *An suspensus ab officio lite pendẽte, et demum liberatus per sententiã à delicto, recuperet fructus medij temporis, latè differitur.*

9 *Distinctio adhibetur, quando declaratum fuerit iustè vel iniustè detentum, benè vel malè contra inquisitum processum: nam primo*

casu non restituitur: secũdo verò omnia emolumenta debentur; sed requiritur, quod in sententia expressè declaretur, inquisitũ fuisse innocentem, & ibi ratio nu. 10.

11 *Ad suspendendum sufficiunt coniecturæ; & alia, quæ non sufficiunt ad condẽnandum, maximè quando factis defensionibus inquisitus liberatur.*

12 *Contra Officialem inquisitum duo fiunt iuditia, vnum ad finem suspendendi, & hoc est summariũ, & alterum plenarium, & ordinarium ad finem condemnandi.*

13 *Quando ratione suspẽsionis oportuit subrogare alium in officio, ne Regium seruitium detrimẽtum patiatur, tunc de restitutione emolumentorum non est tractãdum: quia non debet quis proprijs militare stipendijs, & nu. 20.*

14 *Distinctio restitutionis emolumẽtorum procedit respectu aliorũ fructuũ, quàm deputatorum pro labore, & seruitio personarum.*

15 *Distributiones quotidianæ non præstantur alijs, quàm seruiẽtibus, et interessẽtibus verè, quod benè declaratur nu. 16. 17. 18. & 19.*

21 *Iudex subrogatus dicitur ordinarius, & non delegatus.*

22 *Qui laborem, & operam præstat, debet gaudere emolumentis officij, in quo deseruit, ac si emisset, & pretium soluisset.*

23 *Salaria, et emolumẽta in officijs, quę respiciũt laborem, & probitatem scientiæ, vel intellectus sẽper debentur his, qui officia tenent.*

24 *Decisiones factæ referuntur.*

A R G V M E N T V M.

Officialis pendente Inquisitione quando ab officio suspendendus. Restitutus quando recuperet fructus, & emolumenta medij temporis.

D E C I S I O X X V.

ASSIM, & indistinctè dùm Officialis aliquis inquiritur, tractatur suspensio ab officio pendente inquisitione: in delictis tñ importanti-
1 bus eius priuationem, ad quam procedi potest vel ex infamia, vel ex suspitione, vel ex scandalo, & quælibet est sufficiẽs, & multò magis si aliquid cępit constare, ita text. in cap. inter de purg. can. facit etiam tex. in c. 2. eo. tit. imò Inn. & Abb. tradiderũt in d. cap. inter sufficere suspitionem solius Iudicis, quod est notandũ, prædictiq; Doct. considerauerunt dupli-
2 citer suspensiones: vnam videlicet ab officio, alteram verò à beneficio: prima fit ex causis, seu criminibus leuioribus: altera verò ex delictis grauibus, quę propter eorum immanitatem requirunt vtrãque suspensionem gl. not. in can. super causa, & in c. Presbyter si à plebe 2. q. 5. & sic multoties videmus suspendi ab administratione Officialem; sed non tolli emolumenta, & sic in officio deputatur certa persona pro administratione cõstituto illi certo salario, de reliquis emolumentis correspondetur eidem Officiali suspẽso; quia ab officio, & non à beneficio, quãdo verò magna laborat infamia, vertitur scandalum, & fumus in delictis grauibus, tunc ab omnibus fit suspensio. Primum practicatum fuit in causa Gabrielis Capani Iustitiarij Graffiæ huius Ciuitatis. Secundum in causa Ducis Sanctæ Agathæ Scribæ Portionis, & sic in quàmplurimis alijs causis: hinc Innoc. in cap. accusatum de sim. duo tradit: vnum, quod propter infamiã quis suspendatur ab officio, & non solùm in crimine Simoniæ; sed quolibet alio; alterum, quod propter suspitionem quis remoueatur ab admini-

nistra-

nistratione,& text.in d.canon.Presbyter in indiuiduo dixit,ad suspensionem procedi, quando Episcopus legitimis testibus crimen probare non potuerit,& melior text.in canon.quia ea 3. q.2. vbi in specie disponitur, cum non benè constaret de prætensis contra Prælatum, vt libera esset potestas inquirendi,& remota ab omni suspitione subductionis, vel potentiæ,quòd debeat procedi ad suspitionem administrationis, hinc ibi glos. dicit, quòd Iudex summatim cognoscet, si calumniosè quis inquiratur ad finem procedendi ad prędictam suspensionem, & vnum est, si ex sola accusatione possit
3 procedi ad suspensionem,& vera est opinio,quòd non possit, & hæc est differentia inter tutorem,& officialem, aut verò vltra accusationem adest vel infamia, vel scandalum, vel suspitio, & tunc procedunt allegata,& sufficit leuis suspitio, & sic distinguit, & intelligitur Innoc. in cap. licet hely de simon. quem sequitur Luc. de Pen. in l. iudices C. de dignit.
4 lib. 12. & in criminibus grauibus propter infamiam semper proceditur lite pendente ad suspensionem, dicit Abb.in d. cap. accusatum,& sic procedit doctrina Bart.in l.libertus §.in quæstionibus ff.ad municip. distinguentis, aut Officialis in-
5 quiritur de delictis extra officium,& tūc non suspenditur, aut in officio, & tunc retinet officium; sed interdicitur lite pendente administratio,quod dixit glos. in final.verb.in prædicto canon.quia ea, qui Bart.in l.quod si fortè ff.de solut.nihil dixit firmiter, & loquitur principaliter in tutore tantum accusato:concludimus,quod fiat suspensio ab officio secūdum casus prædictos, & omni iure est verum,quòd inter suspensiones adsit dif-
6 ferentia, aut ab officio, aut ab officio, & beneficio, primo casu erit propriè interdictio administrationis: secundo verò casu erit propriè depositio durante inquisitione, & proptereà fit suspensio ab omnibus,& magna constituitur differentia, quod quis deponatur, vel administratio ei auferatur,vt per glos.notab. in l.etsi pluribus ff. de auth.tut. quam ponderat Bald.in cap.1.de vass.mil. qui ar.bell. depos.

Stat ergo firma conclusio, quòd Officialis pendente accusatione, & inquisi-
7 tione ex delictis in officio, quando præcedit informatio, ex qua Iudici incipit constare, possit, & debeat ab officio suspendi ex iuribus, & decisionibus allegatis,cumulat decisiones D.de Franch. in decis.8. Capel.Tholos.decis.370. vbi bona additio, & quando adest delicti enormitas, nemo dubitauit, de quo per Io.Andr. Gemin. & alios in cap.1.de accusat.in 6. Grammat. in cons.10.licet contrarium tenuerit Bertran. & malè in cons. 83. 1. vol. Ad quod tamen debet procedi parte audita, aliàs nullo modo procederet suspensio,notant Bald.Salyc. & omnes in l.fin. C.vbi Sen.vel clariss. per illum text.

8 Fuit dubitatum, si suspensus ab officio, & demum restitutus ad illud, recuperet fructus medij temporis.

Text.in l.1.C.de re mil.lib.12. dicit, quod postliminio reuersus non recuperabit stipendia, & bona medij temporis.

Text.in l.cum allegatis eo. tit. loquitur in desertore restituto, vt non habeat stipendia medij temporis.

Text.in l.3.§.sed si ex improuiso ff.de re mil.vbi glos.in verb. restituetur,vult, quod,si non adsit culpa in eo,qui captus fuit ab hostibus,redeundo restituatur ad omnia,dixit tamen ibi glos. quod non ad stipendia,& notetur ille text.ibi dum dicit considerari præcedentis vitæ actū, & sic text. in l. non omnes §.à barbaris eo.tit.ad finem coniecturandi culpam, & delictum.

Io.de Plat. in d.l.1. de re mil. tenet, quod, quando non adest culpa in eo,qui capitur ab hostibus,recuperet stipendia, & allegat glos.in d.§. sed si ex improuiso,quæ dicit contrarium, & eadem glos. in d.l.1.dicit,vt per restitutionem possit Princeps; sed non debentur iure communi,& sic etiam procedit text. in l. qui excubias ff. de re milit. videtur enim notari seruitium, & factum, & sicut restitutus postliminio non restituitur ad

ea, quæ sunt facti; & hæc est ratio text. in d. l. 1. secundum glos.ibi, ita pariter videtur dicendum in casu, de quo agitur.

Text. in l.penult. ff.de re milit.dixit, quod restitutus non habebit stipendia
9 medij temporis, nisi constiterit, non fuisse desertorem: nam tunc quia iniusta detegitur suspensio, omnia habebit, & ob id glos.in cap. pastoralis §. verum in verb.subtrahuntur de appella. distinguit in excommunicato suspenso,& absoluto, vt si iustè fuerit excommunicatus,non recuperet, si verò iniustè fructus medij temporis omninò debeantur,allegat hoc secundo casu text.in l.pen.de re milit.& in primo casu text.in d.l.cum allegatis, quam glos.sequitur Hostien.Innoc.Butr. Abb. Anchar. Imol.Bellam.Dec.& omnes,ex quo videtur concludendum,quod iura, quæ denegant restitutionem fructuum, procedant, quando ex gratia fuit quis restitutus, secus verò quando per viam iustitiæ; sed hoc secundo casu
10 requiritur, quod expressè in sententia restitutionis fuerit hoc dictum, ita glos. notab.in d.canon.super causa.2.q.5.in verb.beneficia,& ratio est: quia non ex eo, quòd quis fuerit absolutus,& liberatus,infertur,quod non fuerit iustè suspēsus, cum ad finem suspendendi sufficiat
11 infamia præcedens cum grauitate criminis, & coniecturis, quæ non sufficiunt ad condemnandum:maximè quādo quis factis defensionibus fuerit liberatus: ita quod potuit esse iusta suspensio, & iusta
12 demum posteà absolutio:hinc duo fiunt iudiria, vnum summarium ad finem suspendendi,in quo sufficit infamia cum alijs coniecturis, & aliud plenarium, & ordinarium ad finem condemnādi,quod singulariter tradidit Archid. in canon. vobis 12.q.2. Abb.in cap.licet hely nu. 18.de simo. Iura enim posuerunt casus, quod quis non possit conuinci de delicto, si deficiant probationes; sed non per hoc non remanet infamia,non remanent suspitiones, & alia, ex quibus iusta sit suspensio, & lex canonica inducit purgationem,& interim suspensionem, de quo in cap.2.& in cap.inter de purg. canon. & in cap.2. de calumn in d.cap. Presbyter si à plebe cum alijs concord.

Sed difficultas consistit quid in fructibus,seu emolumentis, quæ percipiuntur ratione seruitij, & in eo, qui dum fuit suspensus, oportuit stante qualitate officij,alium ipsius loco subrogare ad finem, ne regium seruitium detrimentum
13 patiatur,quo casu non habet locum distinctio iustitiæ, vel iniustitiæ suspensionis; sed considerandus est labor, & seruitium subrogati, & regentis officium, ob quod de restitutione non est tractandum, glos. est notab. in canon. clericus victū,in verb.stipendio 91.distin.quodq; debeat interim alius subrogari, ne officium detrimentum patiatur, & debitum fiat seruitium,sicut dicimus in beneficio text.est elegans in cap.fin.de stat.regul. qui loquitur in suspenso ab administratione,& eo casu debet huic assignari,vnde possit congruè substentari de eisdem officijs,seu beneficijs text.in cap. peruenit lo 2. de appell. in cap.cum ex eo de elect.in sexto,vbi glos.reddit rationem: quia non debet proprijs militare stipendijs,allegat text. in canon.charitatem 12.q.2.ibi,iustum namq; est, vt illi consequantur stipendium, qui pro tempore suum commodare teperiuntur obsequiū,
14 & hæc est vera opinio, vt distinctio iustitiæ, vel iniustitiæ suspensionis procedat respectu aliorum fructuum, quàm deputatorum pro labore,& seruitio personali,ita Gemin. eleganter in can.contumaces 50. distin. quod ad literam sequitur ibidem Io. de Turrecrem. & hoc voluit dicere Bald.si rectè aduertatur in d.cap.pastoralis, quod probat text. in
15 cap.1.de cler.non resid.in sexto,vbi distributiones quotidianæ non præstantur alijs,quàm seruientibus, & interessentibus, & sic limitantur omnia iura, quæ dant fructus absentibus, & mandant, vt habeantur pro præsentibus: nam non intelliguntur de illis fructibus, qui percipiūtur ratione seruitij quotidiani,& hoc dicit in spetie Butr.in d.c.pastoralis §.verum col.fin.in fi.de mente Io.Andr.ibi.

Et

16 Et licet hæc opinio Gemin. videatur impugnari à Præpos.ibi:quia non potest attribui culpa iniustè suspenso, maximè si aliàs solitus erat deseruire,& regula est, quod ex quolibet iusto impedimento debeantur etiam stipendia debita pro personali seruitio,de quo in d.cap.1.vbi Franch.in §.qui verò, ob quod Felyn.in
17 cap.Apostolicæ de except. nu.12.dicit, opinionem Gemin. procedere, quando ante suspensionem non erat solitus seruire personaliter, vt dicimus in iniustè
18 carcerato,vt omninò etiam quotidianæ distributiones debeantur,quod latissimè prosequitur Couar.var.resol. lib.3.c.13.
19 quod tamen limitatur procedere, vbi adest consuetudo,vt in casu iustæ absentiæ, & iusti impedimenti debeantur, aliàs secùs,cum sit exceptio text.in cap. 1.de cler.non resid.in sexto ad regulam, quæ improbabat consuetudinem, ita Franc.ibi, & Rip.in tractat.de pest.num. 145. & idem quod Franc. tenet ibi Archid.post glos. quicquid dixerit Couar. vbi supra.

Tamen hæc omnia debent intelligi non dato alio subrogato, qui loco offi-
20 cialis seruiret, tunc enim dato iusto impedimento salarium, & emolumenta debentur; sed quando alius fuerit subrogatus, & seruitium præstitit; tunc,cum non debeat suis expensis militare, nec suis laboribus defraudari, non erit proptereà locus restitutioni,& procedit decisio Gemin. & aliorum, & opiniones concordantur, ad quod videtur propria decisio Angel. in auth.vt clerici,qui reced. alijs pro eis subrogatis præbeant emolumenta, cuius verba sunt infrascripta.

Nota hic text.ad quæstionem de illo, qui tempore mortalitatis subrogatur in locum Potestatis Perusij, vt debeat habere illud salarium, & illud emolumentum,quod habebat Potestas,& sic etiam intelligetur Alber. in d. l. qui excubias ibi,item est argumentum, quod excommunicatus,si postea absoluatur, non debet habere quotidianas distributiones medij temporis,&c. & sic aliud est,si ex iusta causa, vt putà, pestis, vel alio iusto impedimento quis sit absens,& non obstante absentia debet fructus percipere, & aliud est, si sui loco alter est substitutus,& explicauit seruitium, quo casu repræsentando principalem, cum sit à Rege,vel Papa constitutus, & subrogatus, debentur omnia tanquam principali iuxta text. in l. fin. C. de off.eius, qui vic. alt.ger.Bart. in l.filius ff.de legation.idē Bart.in l.comperimus C. de proxim.sac. scrin. lib. 12. intantum quod secundum Bart. ibi succedit etiam in ordinem, vt idem adnotat, & sequitur Rebuff. nu.6. & per eundem in l. eos C. de comit. rei
21 milit. lib.12. & ideo secundum eum Iudex subrogatus dicetur ordinarius, & non delegatus per iura,quæ ibi allegat, quæ latiùs discurrit Alex.in rubr.ff.de off.eius nu. 16. constituens differentiam inter Viceregentem constitutum à Principe,vel ab eodemmet officiali,& cum
22 laborem, & operam præstat, debentur ei emolumenta,non secùs, ac si emisset, & pretium soluisset, cuius loco succedit personale seruitium ad text. in l. cum duobus §.si in coeunda ff.pro soc,in l.1. §.1.ff.si mens.fals. mod.dix. & generali-
23 ter quando sumus in officijs,quæ respiciunt laborem,& probitatem scientiæ,& intellectus,non dignitatem principaliter, tunc dicuntur debita salaria, & emolumenta rationе seruitij, & laboris,& proptereà non vltra tempus seruitij secundum Bald. in sua eleganti distinctione in l.1.§.Diuus ff.de var. & extraord.cognit.secundum quæ in proprijs terminis
24 refert decisum eruditissimus Io.Vinc.de Ann.in repet.cap.1. de vassall.decrepit. ætat.nu.222.in verb. quidam vassallus, & ita aliàs me referente in supremo Italiæ Consilio fuit conclusum, & decisum.

SVMMARIVM.

1 *Officiales iustitiam administrantes de iure communi debent stare sindicatui post depositam administrationem, & in Officialibus*

Regum

DECISIO XXVI.

De iure communi omnes Officiales pcst depositā administrationem stare debebant syndicatui per quinquaginta dies, iuxta text.in l.1.C.vt omn.
1 iud.tàm ciuil.quàm milit.& idem statuitur in §.necessitatem in auth.vt iud.sine quoquo suffr.

Hæc iura receperunt limitationem in Officialibus Regum, & Principum, qui etiam non deposita administratione possunt syndicari quandocunque Principi
2 placuerit,ita Bald.in l.obseruare §. proficisci ff.de off.Proconf.in fi. qui allegat text. in §.si quis iuncta glos.in verb.habentis in authent. vt iud. sine quoquo suffrag.

3 In Regno habemus constitutionem incip.volumus,quæ renouat dispositionē iuris communis,& addit, quod syndicetur coram Successore, quodq; possit etiā procedi per inquisitionem, licet Doctor.
4 communiter voluerint, hoc etiam esse de iure communi, cum inquisitio vicem accusationis obtineat authoritate Bald. in d.§.proficisci, qui est ab omnibus receptus,qui text.constit.dùm renouat iuris communis dispositionem, non est dubium loqui tàm quando ciuiliter ,quàm quando criminaliter proceditur iuxta text.in d.l.1.vt omn.iud.& text.constit. generaliter loquitur , & se declarat in fin.ibi,nec minus contra ipsos, vt sic dicamus,longè errare aliquos,qui dicebāt constitutionem procedere , quando tantùm ciuiliter agebatur.

Superuenit Capit.Reg.incip.item statuimus , quod tàm iustitiarij , per quod abbreuiatur terminus per 40. dies ; sed
5 statuitur, quod prædictum tempus intelligatur pro quolibet anno , & tantò minus , quantò minus steterit , infra quod debet respondere coram Successoribus eorum omnibus conquerentibus , & demum subnectit hæc verba.

Et nihilominus remanente licentia Regiæ Curiæ super eorum excessibus,atque processibus facere per speciales personas inquiri,& secūdum merita,& probata inquisitionis ipsius de malè actis per eos , vel corporaliter puniantur, secundum quod delicti qualitas exigit,vel ad pœnam pecuniariam Fisci commodis applicandam.

Ex quo text. indubitanter probatur , posse per Principem procedi per genera-
6 lem inquisitionem non obstante sententia Syndicatorum : maximè quando illi per inquisitionem non processerunt,ponderando text.ibi, nihilominus remanēte licentia , & ibi super eorum excessibus , atque processibus , & ibi per speciales personas, quod si benè ponderetur , voluit Andr.in d.constit.volumus.

Ratio est manifesta, quam explicauit Bellug.in suo spec.in §.post militares ru-
7 br.35. nu.5. dicens, quod Officialis delinquens in officio duplicem offensam committit , vnam Ciuitati , vel Prouinciæ,quam administrat,& alteram singularibus offensis , & respectu publicæ offensæ Princeps est Iudex , qui potest , & debet generaliter inquirere contra tales
8 Officiales:nam sunt hæc de supremo dominio, quæ nunquam intelliguntur trāslata quantuncunque sit concessa generalis, & ampla iurisdictio ex reg.text. in cap. quò ad translationem de off.leg. &
9 quando est facta concessio iurisdictionis, non ob hoc est exclusa iurisdictio Superioris vniuersalis , nisi specificè hoc sit dispositum notabiliter Butr.in cap. cum contingat nu.10.vers.noto de for.comp. hinc Bald.tradit in l.fin.C.de iurisd.om. iud.quod licet Collegia artium,& Artifices habeant proprios Iudices, tamen possunt conueniri sub Potestate, qui habet iurisdictionem vniuersalem:quia illa
10 suprema Potestas nunquàm intelligitur abdicata , quam nec etiam Principem posse concedere dixit Bald.in l.1.§.1.ff. de off.Præf.Vrb. nu.6. qui allegat Bart. in l. prohibere §. planè ff. quod vi , aut
11 clam : essent enim in diminutione Coronæ , & propterea inalienabilia iuxta terminos text.in cap. intellecto de iureiur.quæ optimè discurrit Bellug. vbi supra

pra in rubr. 22. §. & quia quotidiana nu. 55. & seq. & hoc etiam voluit prædicta Constitutio Regni volumus, dùm renouata dispositione iuris communis, vt stent Officiales syndicatui, ac respondere habeant infra quinquaginta dies omnibus de ipsis conquerentibus, subnectit, nec minus contra ipsos inquisitiones iuxta solitum morem cum omni diligentia fieri mandamus, & sic vult Constitutio, quod non obstante syndicatu dando infra quinquaginta dies possit per inquisitionem procedi iuxta solitum morem, quod demum apertiùs declarauit prædictum Capit. Reg.

Ex his apparet, quod non faciat ad casum quæstio posita per Parid. de Put.
12 in tractat. syndicatus in verb. Officialis cap. 1. videlicet, an absolutus in syndicatu possit iterum ad querelam alicuius conueniri in patria sua, vbi tenuit non posse, sequendo opinionem Bald. in d. §. proficisci, & Alex. in addit. ad Bart. in l. 2. ff. ad l. iul. repet. contra Barr. & Salyc. nam loquitur Paris, quando per viã inquisitionis, quæ fit ob Rempublicam offensam, & secundò non procedit in terminis prædicti Capit. Reg. in quo specificè dicitur, quod sit reseruata hæc actio Fisco, qui per suas particulares personas, non autem per Syndicatores procedere faciat.

Ex quo etiam apparet, quod nihil cõmune habeant in hoc articulo iura, quæ mandant, vt semel accusatus, seu inquisi-
13 tus, condemnatus, vel absolutus nõ possit iterum inquiri, vel accusari, de quo in l. si cui §. iisdem ff. de accus. in l. pen. §. fi. ff. naut. caup. stab. in cap. de his, de accus. Non enim merentur ad hoc allegari, si diuersa est inquisitio, & si habemus legẽ particularem Regni, & non est mirum;
14 nam tractat hic Princeps de publica vtilitate, & hęc exceptio rei iudicatę inducta est per ius ciuile, quod Princeps idem ex causa potest tollere etiã ob priuatam vtilitatem, vt est dispensare cõtra rem iudicatam, quando causa iniustitiæ est euidens, & notoria: quia potest Princeps tollere ea, quæ sunt iuris ciuilis, vt videmus tota die in Fisco, qui non potest appellare, recurrit ad Principem, qui informatus de iustitia, admittit recursum, & concedit appellationem: imò quando adest causa publicæ vtilitatis, potest tollere etiam ea, quæ sunt acquisita de iure gentium, cumulat decisiones ad propositum Aym. in tract. de antiq. temp. in
15 princ. nu. 51. cum seq. licet Doct. in terminis prædictorum iurium plures dederint limitationes, & principaliter quãdo crimina fuerunt dissimulata, Anziani, qui denuntiare debebant, tacuerunt, partes grauatæ, & offensæ non comparuerunt ita quod omnia fuerint collusiuè tractata, & præuaricata, de quo larè per Clar. in q. 57. & latissimè per Farin. qui omnes cumulat in titu. de inquisitione cap. 4. & communis est opinio, quod, quando sententia absolutoria fuit lata: quia crimina non sunt probata, vt in dubio præsumitur, vel quia non fuerunt in iudiciũ deducta, & de his non disceptatum: non autem quia innocens, tunc quomodocũque sint verba sententiæ, de generali cõsuetudine semper proceditur nouis superuenientibus probationibus, vt latè per Farin. vbi supra, Docto. cumulantem, & de communi testantem, & sic conclu-
16 sio firmata per eundem Clar. in q. 55. vt elapsis quinquaginta diebus non possit Officialis ampliùs syndicari, quasi sit præscripta actio ex iuris dispositione, non obtinet, quando per viam inquisitionis proceditur iuxta terminos Consti. & Capit. Regni, per quæ iura reseruatur vltra syndicatum corã Successore actio Regiæ Curiæ inquirendi per speciales personas rationibus, de quibus supra.

Et licet Pragmatica incipiens, regiæ dignitati, loquens de syndicatu, & Syn-
17 dicatoribus, dicat, quod possint Syndicatores procedere etiam per inquisitionem infra terminum per Constitutiones, & Capit. Reg. præfixum, non per hoc nõ poterit Princeps, quandocunque sibi videbitur, præcedente infamia procedere ad inquisitionem, cum Pragmatica prædicta loquatur tantũ in Syndicatoribus, non autem in terminis prædicti Capit.

item

item statuimus, quando non Syndicatores; sed Rex, cui in spetie reseruatur per inquisitionem procedere, & maximè si per Syndicatores non fuerit aliter per inquisitionem processum, licet potuissét: imò hæc Pragmatica declarat, & probat irrefragabilirer hanc opinionem: nam Pragmatica volens dare hanc iurisdictionem syndicandi Syndicatoribus per Ciuitatem eligendis, quodq; etiam procedere possint per viam inquisitionis, voluit inquàm expresse limitare hanc facultatem infra tempus aliàs à Constitutionibus, & Capitulis Regni præfixum successoribus, qui syndicare tantum habebant per viam querelæ, non autem inquisitionis, quæ reseruata erat Reg. Cur. quandocunque, & propterea oportuit, vt specificè prouideretur, & tempus limitaretur ipsis Syndicatoribus, aliàs superflua erat limitatio, & expressio: vnde cum Pragmatica loquatur respectu Syndicatorum eligendorum per Vniuersitates, hoc non solùm nil commune habet cum inquisitione, quæ fit ex suprema superioris potestate; sed ex particulari prouisione in ipsis detegitur, contrariam esse iuris dispositionem in alijs, & somniãtur dicentes, per prædictam Pragmaticã esse correctam dispositionẽ prædicti Capituli item statuimus, postquam Pragmatica prædicta innouauit tantùm circa syndicatum dandum per Syndicatores eligendos ab Vniuersitatibus, quod per Constitutionem, & Capit. Reg. statutum erat fieri coràm Successoribus in officio, & innouauit etiam, vt per Syndicatores possit etiam procedi per inquisitionem; sed quando illi non processerunt per inquisitionem, non est immutatum, quod per capitulum fuit statutum; hinc sæpè sæpiùs Andr. dixit, quod non est immutatum expressè, stare non prohibetur, allegat iura particularia in l. præcipimus in fin. C. de appell. & in l. sancimus C. de testam. cumq; Pragmatica infra tempus per Capit. Regn. statutum taxatiuè præbeat facultatem Syndicatoribus syndicandi, & inquirendi, ita quod elapso tẽpore minimè nec syndicare, nec inquirere possunt, & prædictum capitulũ respectu inquisitionis faciendæ per Regiam Curiam reliquit indeterminatè ad arbitrium ipsius Curiæ, & non per tempus determinatum Syndicatoribus: ergo nihil commune habet pragmatica cum capitulo respectu inquisitionis faciendæ ex Regis, seu Proregis mandato, eò magis: quia semper iurisdictio intelligitur
18 concessa cumulatiuè, & non priuatiuè ad text. in l. fin. C. de iurisd. omn. iud. in l. 1. vbi hoc not. Bart. C. de off. Præfect. Vrb. multa per Roman. ad propositum in cons. 393. post Anchar. in cons. 159. quæ in terminis prædictæ Pragmaticæ regiæ dignitati cumulauit Carauit. in
19 rit. 295. qui licet in casu per eum proposito, videlicet an successor in officio debeat interuenire cum Syndicatoribus, prout poterat per Constit. Reg. & prædictum Capit. ante dictam pragmaticam, licet inquam teneat contrarium: tamen quò ad prædictam Pragmaticam Regiæ dignitati firmat opinionem, quod iuris-
20 dictio sit cumulatiua; sed demum per aliam Pragmaticam editam per inuictissimum Carolum V. in tit. de baron. quæ incipit, Volumus etiam, vt Barones, te nuit, quod respectu syndicatus Officialiũ Baronum iurisdictio sit concessa priuatiuè, quæ vltima Pragmatica loquitur tãtùm de syndicatu, non de inquisitione, & rursus de Syndicatu Officialium Ba-
21 ronum: benè fateor, & in hoc aduertatur, quod, si per Syndicatores processum esset per viam inquisitionis vigore potestatis à Rege concessæ, non posset postea iterum inquiri: quia esset iterum cognoscere, quod iura vetant, vt in principio fuit dictum, nisi militarent pariter rationes supra adnotatæ, & propterea quan-
22 do nulla præcessit inquisitio, & contra Officiales adest mala fama; decidimus in Collaterali Consilio in Auditoribus Prouinciæ secundum veram interpretationem iurium Capitulorum, & Pragmaticarum Regni, posse Illustrissimum Proregem deputare Iudices ad inquirẽdum, vt satisfiat iustitiæ, & resarciantur damna, & offensæ factæ Reipublicæ, ac particula-

cularibus non obstante syndicatu dato per Officiales, & literis liberatorialibus obtentis. De quo cum in inquisitione, & processatione alterius Auditoris fuisset iterum dubitatum, determinauimus obstare decisionem, & declarationem, vt supra factam, & propterea pro lege seruandam in omnibus.

SVMMARIVM.

1 *Omissio sollemnitatis requisitæ infra certum tempus nō potest post tempus suppleri, quando res non est integra, & propterea actus resoluitur.*

2 *Minor dicitur inhabilis, & incapax officij, maximè habentis administrationem.*

3 *Obreptio vitiat gratiam.*

4 *Possessionis incoloratæ, & intrusi in officio mentio fieri non debet in precibus Principis, seù Papæ porrigendis, quod declaratur nu 7.*

5 *Text. in cap. cum nostris de concessione præben. limitatur in bonis corporalibus tantùm, secus verò in incorporalibus.*

6 *Feuda dantur in corporalia, vt sunt consistentia in iurisdictionalibus, & similibus.*

7 *Communis intellectus C. causæ nostris de concess. preb traditur, vt facienda sit mentio in rescripto, & in concessione possessionis, quę quomodocunque, & etiam de facto ab alio tenetur, etiā quod collatio sit motu proprio.*

8 *Clausula ex certa sciētia non operatur in ijs, quæ sūt facti, nisi Princeps diceret se informatum, dùm concedit, & demū ponatur clausula ex certa scientia, & nu. 9.*

10 *Clausula motu proprio operatur dispensationem defectus personæ, si cōcedens habuit plenam illius notitiam, & sic etiam quando informatus concedit ex certa scientia, & nu. 11.*

12 *Princeps concedens officium minori ex certa scientia, intelligitur in dubio suspendisse administrationem, seu exercitium officij vsque ad tempus maioris ætatis, & interim illud est administrandum per tutorem, vel curatorem.*

13 *Minor succedit in dignitate cum administratione, quæ iure hæreditario defertur; sed illa durante minori ætate exercetur per personas idoneas, & idem in collatione beneficij, quando est dispensatum cum minore.*

14 *Feudo concesso inhabili, censetur dispensatum, vt possit seruire per substitutum.*

15 *Licet iuramentum pro offiuio, aut feudo sit præstandum infra terminum præfixum: tamen in minore censetur dispensatum vsque ad maiorem ætatem.*

16 *In officijs tria considerantur, videlicet titulus acceptatio, & exercitium.*

17 *Titulus, & acceptatio operatur acquisitionē officij irreuocabiliter.*

18 *Sollemnitas requisita post actum in esse deductum dicitur sollemnitas effectualis, non substantialis, nec formalis, quæ non habens tempus limitatum, & adimpleta ante oppositionem defectus illius, validat actum, quandocunque interponatur.*

19 De-

19 *Decisio Alber. in l. adeò ff pro soc. declaratur.*

20 *Quando causa vacationis non est vera, concessio est nulla.*

ARGVMENTVM.

Minores quomodò sint capaces officiorum, quando cum eis censeatur dispensatum; in rescripto, seu concessione an sit facienda mentio possessionis alterius etiam de facto. Ad acquisitionem officij an requiratur etiam exercitium. Officium an inter incorporalia annumeretur.

DECISIO XXVII.

IN facto non dubitatur, Don Didacum de Vargas Castellanum Sancti Cataldi obtinuisse facultatem à Serenis. Rege Philippo II. immor. memo. renũtiandi prædictam Castellaniam in D.Petrum de Vargas eius filium de anno 1586. cuius vigore fuit renuntiatio facta infra tempus anni in facultate præfixum: nec potest dubitari in facto, quin posteà D.Didacus prædictus dederit possessionem prædicti officij D.Petro eius filio: verùm quia filius erat minor, & seruata forma facultatis à Rege concessæ statutum erat, vt antequam regimini, & administrationi d. Castellaniæ se immisceret, iuramentum præstaret iuxta solitum de benè, & fideliter administrando, propterea stante minori ætate, & impossibilitate iurandi administrationi non se immiscuit; sed pater illam continuauit, qui decessit adhuc Don Petro eius filio in minori ætate existente.

Fraus hic non potest considerari: quia renuntiatio facta fuit per actum publicũ Notario stipulante, & coram Regijs Auditoribus Prouinciæ Bari, vbi prædictus D.Didacus præsidebat tanquam Gubernator, & possessio pariter filio data non fuit in abscondito; sed publicè coram omnibus militibus, ac alijs personis in prædicta Castellania degentibus.

Mortuo D.Didaco patre D.Petrus filius illinc ad paucos menses iam effectus maior. 14. annorum recursum habuit ad Superiores, & offerendo præstare debitum iuramentum seruata forma priuilegij Regiæ Maiestatis, ac adimplere omnia adimplenda, petijt sibi decerni administrationem prædicti officij, & per Regiam Cameram Summariæ fuit hoc cõmissum Perceptori Prouinciæ Hydrunti, corã quo prædicta omnia fuerunt adimpleta, fuit D.Petrus prædictus ascriptus in officio Scribæ portionis inter Regios Castellanos cum salario solito, & positus fuit in administratione eiusdem officij, & hęc sunt in facto indubitata, quicquid dicatur ex aduerso, quod possessio fuerit capta per Procuratorem, & pariter per eundem iuramentum datum, spetialiter tamen ad hoc constitutum. Sunt enim hæc somnia vigilantium, si vigore prouisionum Regiæ Cameræ hæc acta fuerunt, & demùm D.Petrus in reali administratione est positus, & vti Regius Castellanus ascriptus cum solito salario in Regio officio Scribę portionis, cui pro tempore, quo administrauit, salarium debitum fuit solutum, vt sic de reali, & titulata possessione, seu quasi, non solùm colorata, & authore Prætore non sit dubitandum.

Post hæc D.Petrus Villela de Aldana in anno 1593. impetrauit à S.Maiestate idem officium Castellaniæ tanquam vacãs per mortem d.D.Didaci de Vargas, qui obijt in anno 1591. die 15. Decẽbr. & possessio administrationis capta à D. Petro de Vargas filio fuit sub die 7. Apr. 1592. & sic concessio prædicta D. Petri Villela de Aldana est facta post 10. mẽses captæ possessionis à D.Petro de Vargas vigore renuntiationis eidem à patre factæ.

D.Petrus de Aldana vigore prædictæ concessionis eidem factæ petijt immitti in possessionem, & eijci D.Petrũ de Vargas, & tãdem in anno 1596. sic obtinuit à Reg.Cam. à quo decreto fuit reclamatum, & causa est hodiè decidenda per Regiam Cameram coram Illustrissimo

Prorege in Collaterali Consilio.

Prętēdit Aldana, quod renuntiatio, & translatio officij debebat fieri infra annum, quæ cum realiter facta non fuerit: quia iuramentum non fuit præstitum, & verè, & realiter D. Didacus pater semper remansit in possessione vsq; ad mortem, & vti Castellanus semper salarium exegit ab anno 1586. à quo tempore impetrauit priuilegium renũtiationis vsque ad annum 1591. quo tempore obijt, propterea cum renuntiatio non habuerit effectum, nec forma illius fuerit adimpleta, meritò per mortem D. Didaci vacauit Castellania, & sic legitimè potuit concedi per mortem ipsius prædicto D. Didaco de Aldana, nec opus erat facere mentionem de renuntiatione facta in filium, postquam illa remansit imperfecta,
1 & non habuit effectum: habet enim renuntiatio tempus anni præfixum, erat solemnitas iuramenti substantialis intantum, quod Rex vetat exercitium, & administrationem: ergo ex omissione illius, & ex non adimplemento in tempore actus renuntiationis remanet resolutus, nec adimplementum post mortem patris est in tempore: quia res non integra, & officium deuolutum ad Regem ad tex. & notata per gl. & Scrib. in l. vniuersa C. de prec. Imp. off. Rom. in cons. 203. latè Fely. in cap. quoniam frequenter, vt lit. non contest.

Dicit insuper fuisse obreptum Regi, dùm fuit supplicatum pro renuntiatione, asserendo D. Petrum filium idoneum, & habilem ad exercitium officij prædicti,
2 qui dùm erat minor decennio, erat prorsus inhabilis, & incapax ex reg. text. in l. fœminę §. item impubes de reg. iur. & maxime in officio cum administratione secundum communem Doct. opinionem, & distinctionem, vt latiùs per Dec. & Cagn. in d. §. item impubes, vt sic stante
3 obreptione deficiat penitùs facultas renuntiandi ad text. in cap. super literis de rescript. cum vulg. & meritò iustè fuit dictum vacare officium per mortem Didaci patris D. Petri, & validè concessum D. Petro de Aldana, qui D. Petrus cum aperto iure titulo careat ex sui incapa-
4 citate, sequitur, quòd possessio sit omninò incolorata, & dicetur intrusus in officio, quo casu non debebat in concessione facta D. Petro de Aldana fieri mentio talis possessionis iuxta cōem sententiam Canonistarum in cap. cum nostris, de concess. præb. ad limitationem illius text. quę latè prosequitur Fely. in cap. in
5 nostra de rescript. nu. 32. cum seq. Cuius capit. dispositio limitatur etiam in bonis corporalibus tãtùm procedere; secus verò in incorporalibus, vt per Io. And. ibid. & per priùs Inno. vers. ista autem decretalis, Fely. vbi sup. vers. quartò noto, sicut
6 dicimus, quòd dentur feuda incorporalia consistentia in iurisdictionalibus, & similibus, vt per Aluar. in prælud. feud. in vlt. diuis. & per Ias. in diuis. 14. in ijsdem prælud. & huiusmodi erit hæc Castellania consistens in mera, & absoluta iurisdictione, & custodia dicti Castri.

Ex aduerso prætendit D. Petrus de Vargas omninò debere poni in pristinam possessionem Castri prædicti, ac condemnari debere D. Petrum de Aldana ad illius restitutionem, & præsupponit primò minimè tractari de iure incorporali, cum habeat hoc officium annexam possessionem Castri, cuius custodia commendatur, sicut dicimus in Canonicatibus, & alijs beneficijs annexas possessiones habentibus, & consequenter esse in puris terminis dispositionis cap. cũ
7 nostris, de concess. præb. quod secundum communem intellectum disponit esse faciendam mentionem in rescripto, & concessione de possessione etiam de facto, quæ ab alio occupatur, aliàs rescriptum tanquam subreptitium esse nullum, etiã quòd collatio sit motu proprio: quia nō præsumitur, concedentē voluisse priuare quem ex abrupto sua possessione, vt per But. & Imo. in d. c. cũ nostris, & idē Abb. ibid. nu. 18. & seq. latiùs Fely. vbi sup. nu. 35. vers. vndecimò nota: cessat. n. gratia ex defectu voluntatis, & intētionis, maximè quando est possessio capta authore prętore, & non per dies; sed continuata quasi per annum pacificè, & quietè, & tan-

tanquam iustus, & coloratus possessor sic tentus, & reputatus, & vt talis descriptus in libris regijs, & vt tali salarium solutum, quo casu omnes Doctor. concludunt rescriptum subreptitium, quando de colorata possessione alterius etiam de facto mentio facta non fuerit,
8 nec clausula ex certa scientia iuuat, cum nihil operetur in his, quæ sunt facti, & hæc est communis: quia non præsumitur eorum Principē habere notitiam, elegan ter Bald. in l.fin. C. sent. resc. non poss. quem allegat, & sequitur Alex. in cons. 125. in fin. 2. volum. Afflict. in Constitut. Reg. dignum, cum alijs latissimè congestis per Ant. Gabriel in tract. com. opin. 2. vol. in rubr. de clauf. concl. 1.

Nec facit ad casum prætensa inualiditas tituli ipsius Don Petri de Vargas, cum hoc non possit causare validitatem concessionis Don Petri de Aldana, ex qua vult fundare actionem cōtra D. Petrum de Vargas: quia si ex defectu taciturnitatis possessionis ipsius D. Petri de Vargas est subreptitia concessio D. Petri de Aldana, taliter quod per dispositionē text. d. cap. cum nostris penitus nulla, & inualida declaratur, hoc sufficit D. Petro de Vargas possessori contra D. Petrum de Aldana actorem tractando causam hanc reclamationis secundū primos terminos ipsius institutionis, scilicet causæ principalis: vincet. n. iste de Vargas eo iure, quo possessores vincere solent, allegando carentiam, & incompetentiam actionis contra suum aduersarium.

Sed fortiùs vrget, & præsupponit Vargas habere titulum vndique validum, & non solùm Castellaniam prędictam non vacasse de facto per mortem patris; sed nec etiam de iure stante validitate renuntiationis, quod fundatur validè in facto, & in iure.

Est verùm, quod Dō Didacus Vargas pater impetrauit à Rege facultatem renuntiandi in D. Petrum filium aptū, idoneum, & habilem ad eam exercendam, & Rex dum facit gratiam, dicit, ꝙ attentis seruitijs prædicti D. Didaci, ac de fide, sufficientia, ac idoneitate d. D. Petri de Vargas satis edoctus, de certa scientia motu proprio deliberato, & consulto ex gratia speciali, maturaq; Sac. nostri supremi Conf. accedente deliberatione facultatem renuntiandi concedimus infra annum: qua renuntiatione facta ex nūc pro tunc ex ead. certa scientia prædictū D. Petrum de Vargas nominamus, cōstituimus Castellanum &c. verùm antequā regimini, & administrationi d. Castellaniæ se immisceat, debeat iurare, &c.

Ex verbis istius priuilegij non est dubium, esse dispensatū minori ætati, siquidem dixit Rex, ꝙ satis informatus de sufficientia, & idoneitate d. D. Petri concedit ex certa scientia, & motu proprio, ex gratia speciali, cōsultò, maturaq; Sac. su-
9 premi Conf. deliberatione, quo casu, qñ Princeps concedit, dicit se informatum, & demum ponit clausulā, ex certa scientia, operatur etiam in his, quę sunt de facto: quia cessat prę sumptio ignorantię, vt per Alex. cōs. 123. 4. vol. cum alijs latiùs congestis per Ant. Gabr. vbi sup. & clausulæ motu proprio, & ex certa scientia operantur, ꝙ Princeps dicatur prouidere tanquam plenè informatus, vt per Barb. cons. 13. vol. 3. vers. nec obstat, ꝙ vltimo loco, qui allegat Butr. in d. cap. cum nostris, & licet clausula motu proprio non
10 comprehendat defectus personæ [illegible] prouisæ: tamen si concedens habuit plenam notitiam, tunc censetur dispensasse Bald. in l.fin. C. de crim. factil. cum alijs cumulatis per Ant. Gabr. loco allegato, & sē-
11 per ꝙ Princeps concedit informatus ex certa scientia, intelligitur dispensare incapacitati, congerit decisiones Alex. in l. quidam consulebant nu. 6. cum seq. ff.
12 de re iud. Sicut dicunt Doct. in terminis text. in l. fin. C. de testa. mil. vbi pupillus habuit officium tribuni militū, quod est officium cum administratione: valet. n. collatio facta minori; sed administratio, seu exercitium suspenditur, & confertur in tempus maioris ætatis, & interim per tutorem, seu curatorem, vel aliam personām à Rege eligendam officium administratur secundum Gemin. & Franc. in cap. si eo tempore de rescript. in sexto,

Cagnol.in d.l.fœminæ §. item impubes, ff.de reg.iur.alleg.communiter text.in cap.ex eo,vbi est casus,de elect.in sexto, & ibi Scrib.sicut dicimus in dignitate cum administratione,quæ iure hęreditario pupillo competit:nam interim exercetur per idoneas psonas,& non per hoc dicetur,pupillum non habere officium Ang.in l.cum prætor §.pen. ff. de iudic. Dec.post Alex.in d.l.fin.de testa.mil. ad idem text.in c.2.extra de æt.& qual.dũ dispensatiuè fit collatio beneficij in minorem,determinatur,ꝙ vsquequò peruenerit ad perfectam ætatem,committitur administratio personæ idoneæ, vbi gl.& Scrib.cõiter, ita quod tenet collatio, & nõ est inconueniens.ꝙ administratio fiat per alium, vbi Inn.allegat text.in l.spurij §.minores ff.de decur.in quo dicitur, ꝙ possit minor fieri Decurio;sed non dabit vocem,vnde non est inconueniens suspendi exercitium, & dari validum titulum,& ibi Abb.post Butr.in 4.notab.dicit,quod vbi dispẽsatiuè inhabilibus Ecclesiæ conceduntur,debent dari Vicarij, & administratores vsque ad ætatem legitimam , & satis operatur dispensatio quò ad validitatem tituli ibi nu.10.vers. nota istam glos.& Anch.notat,ꝙ semper administratio censeatur dilatata vsq; ad pubertatem,& interim per alium debeat administrare,& Andr.de Iser.facit regu-

14 lam in minore,& in omnibus alijs inhabilibus ad seruiendum,vt concesso feudo intelligatur dispensatum,vt possit seruire per substitutũ,in c.1.in fi. de benef.fęm. in cap. qui clericus in fin. & in c.si quis decesserit, si de feud.fuer.contr. allegatur communiter text. in l.quisquis, & in l.ad similitudinem C. de Episc.& cler.

Ex his patet, qđ minimè obstat defectus minoris ætatis: q̃a Rex informatus, & ex certa scientia concedit,&intelligitur dispensasse,& non ex eo,ꝙ non habet exercitium,& administrationem,non dicitur habuisse officium ex prællegatis: quia censetur ẽt Regem dispẽsasse,& intellexisse,vt interim per aliam personam idoneam exerceat, & non ex eo, ꝙ iura-

15 mentum nõn præstitit,ꝑpeà officium nõ acquisiuit,& intelligitur minor habilitatus vsque ad tempus ætatis perfectæ , vt cõiter per Scrib.in l.fi. C.de test.mil.loquentes in minore tribuno militum,sicut dicimus in feudo concesso minori : nam licet aliàs feudatarius, si non iuret infra annum,priuetur feudo ad text.in §.prætereà si quis infeudatus,de prohib.feud. alie.per Frid. tamen in minore dilatatur iuramentum vsquequò fuerit pubes ad text.in cap.si minori, si de feu.def.mil.

Hæc oĩa irrefraganter probantur per eandem facultatem concessam renuntiãdi:nam dicit,ꝙ informatus, & ex certa scientia concedit prædictam facultatem renuntiandi infra annũ,qua renuntiatione facta dicit,nominamus,constituimus, & deputamus Castellanum,& demũ dicit: verùm antequã regimini,& administrationi se immisceat,debet iurare;& sic apparet, ꝙ per solam renuntiationem,& translationem officij dicat Rex,ꝙ cẽseatur factus Castellanus ante regimen , & administrationẽ illius,& ad hanc renuntiationem,& translationem faciendã appõnit tps anni: Regimen verò, & administratio,vult,ꝙ nõn detur,nisi priùs pręstet iuramentum,& hoc non habet tẽpus præfixum:quia informatus Rex de minoritate voluit suspendere administratio-

16 nẽ tantùm.Quæ omnia sunt iuri conformia , cum tria considerentur in officijs iuxt.text.in l.publius,vbi Bart.Soccin.& alij,de cond.& demon.videlicet titulus, acceptatio, & exercitium, & ex duobus

17 primis;videlicet ex titulo,&acceptatione videtur quis acquisiuisse officiũ irreuocabiliter,vt notat ibi Bar.& Socc.eleganter Boer.in decis.149.quã in proprio casu allegat,&sequitur Bolog.in cons.3. & hic adest titulus,acceptatio,& ingressus; sed exercitium tñ defuit stante minori ætate,ꝙ Rex non requisiuit ad finẽ acquirẽdi officium:imò dicit,ꝙ officium censeatur translatum statim facta renuntiatione:verùm posteà exercitium suspẽdatur , donec iurauerit, considerando , quod poterat interim benè exerceri per eundem patrem renuntiantem.

Si ergo datur valida acquisitio officij tam

tàm ex iuris dispositione, quàm ex expressis verbis priuilegij, non obstante, quod non detur officij exercitium, nec fuerit præstitum iuramentum, & lex propter minorem ętatem differt illud vsque ad pubertatem; & insuper lex intelligit, quod interim officium possit per alium exerceri, vt hic Pater exercuit. Igitur quomodo potest de validitate renuntiationis dubitari, & quomodo potest dici officium vacasse per mortem Don Didaci, si validè erat renuntiatum, & translatum in Don Petrum filium, ob quod cessant termini defectus solemnitatis substantialis, seu formalis, vel saltem effectualis in tempore non adimpleræ, si tẽpus non adest ad præstationem iuramẽti, si lex dilatat illud ad ætatem perfectam, si idem Rex dicit, & statuit, quod intelligatur effectus Castellanus statim facta renuntiatione ante iuramentum prętitum, & si interim lex admittit substitutum, & ita est consuetudinis vniuer-
18 salis: cumq; hæc præstatio iuramenti sit solemnitas requisita post actum in effectum deductum, dicitur solemnitas, non substantialis, nec formalis; sed effectualis, quæ cum non habeat tempus limitatum & ante oppositionem sit adimpleta, propterea vanum est vndique tractare de nullitate renuntiationis ob defectum iuramenti Ang. in cons. 36. & gl. & Doctor. in d. l. vniuersa, & Felyn. in d. c. quo-
19 niam frequenter, nec decis. Alber. in l. adeò ff. pro socio, & decis. Delph. Franc. Marc. 626. faciunt ad causam: nam loquuntur in terminis illius text. qui ponit casum spetialem, & permittentem contra regulam, vt in Societate pubiicorum vectigalium detur successio in hæredes cum conditione, quod sint idonei, & hàbiles, & propterea iustè nec pupilli, nec fœminæ succedunt; sed extra illum casum communis est Doctor. opinio, quod officium, iurisdictio, & dignitas quò ad administrationem, quando est hæreditaria, trausfear ad fœminas, & minores, exercenda tamen per idoneas personas ad contentum Superioris, maximè quando viget consuetudo, vt quotidiè practicamus in officijs hęreditarijs, & exemplum est recens in Castellano Castri noui, qui reliquit filium minorem, & fuit interim deputatus in administratione Don Garzia de Toledo, idem vidimus in Castellano Bari, & sic indistinctè in cæteris officijs, vt per Dec. & Cagnol. in d. §. item impubes.

Ex quibus cum sit demonstratum carere renuntiationem omnis fraudis suspitione, ipsamq; factam infra tempus à Rege præstitum, & de hoc solum contẽtum remansisse Regem ad finem faciendi filium Castellanum, & dilatasse demũ exercitium, & administrationem vsquequò iuramentum præstitisset, & hoc cum mysterio: quia minor, & ex hoc tacite permisit, vt idem pater posset continuare administrationem, cum nullum ex hoc sequi poterat inconueniens, & statim mortuo patre filius authore Prętore in
20 administrationem introiuit: ergo cùm officium non vacauerit, nec de iure, nec dę facto post mortem Didaci, sequitur nullitas concessionis factæ in prædictum dè Aldana ex reg. text. in cap. susceptum de rescript. in sexto in cap. quamuis, de præben. in 6, in cap. moribus, si de feud. defun. milit. contr. fuerit, cum alijs concordantibus.

Ex his fuit iudicatum in Collaterali Consilio benè reclamatum, & propterea Castellaniam prædictam restituendam prædicto Don Petro de Vargas.

SVMMARIVM.

1 *Officia ad instar beneficiorum non possunt renuntiari, seu resignari, nisi in manu Superioris: quia de eorum natura non datur commercium ipsorum.*

2 *Locatio officij resoluitur per renuntiationem factam in manus Regis.*

3 *In materia beneficiali, sicut resoluitur locatio per mortem Prælati, ita per renuutiationem, seu resi-*

gnationem in manus Superioris, & ibi ratio.

4 *Refutatio feudi in manus Domini operatur pignoris extinctionem: quia inerat hæc faculta à principio infeudationis.*

5 *Validum est argumentum de feudo ad officium, & de beneficio ad officium.*

6 *Feudum dicitur beneficium.*

7 *Strictius proceditur in officijs, quàm in feudis, & officij non datur dominium; sed omne remanet penes Regem; sed tantum transfertur quidam titulus ad finem vtendi, & exercendi.*

8 *Officia, seu feuda, quæ non transferuntur in Regem per viam refutationis, aut alio modo, importãte resolutionem concessionis vigore primæ concessionis; sed ex nouo contractu, putà donationis, venditionis, aut similium, tunc contractus intermedij, & onera imposita minimè resoluuntur.*

9 *Officium intelligitur concessum cum sua propria natura, quæ non alteratur, nisi in expressis.*

10 *Hæredes locatoris maioratus ad nihilum tenentur conductori, quando per mortem possessoris maioratus locatio irritatur.*

11 *Resignatio pura, & libera in manus Domini, vt Domino acquiratur importat resolutionem locationis antecedentis; sed quando fit illa in beneficium alterius, tũc minimè, & sic intelliguntur allegata supra.*

12 *Prælatio, quæ Domino datur in venditione feudi, quæ fit per Vassallum procedit, quando vult pro se, non autem ad alterius beneficium, vel vtilitatem.*

13 *Quando actus ordinatur ad tollendam alterius obligationem ex voluntate debitoris, non debet attendi.*

14 *Refutatio feudi, quæ non fit omninò, non alterat ipsius naturam.*

15 *Data potestate resignandi officium non comprehenduntur resignationes qualificatæ in fauorem certæ personæ.*

16 *Titulus verus attenditur contractus, non autem ipsius denominatio.*

17 *Conductor quando vti frui non potest re locata, habet actionem contra locatorem ad interesse.*

18 *Non dicitur quis aliquem fraudare, quando vtitur iure suo, licet secundariò alter lædatur.*

19 *Attendi debet id, quod principaliter fit, & non quod in consequentiam venit.*

20 *Quæ fiunt palàm, & bona fide, dicuntur remota ab omni fraude.*

21 *Text. in cap. 1. de Vassall. decrep. æt. & in cap. 1. de eo, qui fin. sec. agn. declarantur.*

22 *In feudis attenditur rigor, & interesse voluntatis.*

23 *In feudis non procedit regula, plus valere, quod agitur, seu si non valet, vt ago.*

24 *Locatio ad longum tempus importat alienationem, per quam constituitur ius in re.*

25 *Locatio ad longum tempus includitur sub prohibitione alienationis rei.*

26 Res

26 *Res ecclesiastica non potest locari ad longum tempus ea ratione : quia huiusmodi locatio importat alienationem.*

27 *Res feudalis non potest locari ad lõgum tempus ex eadem ratione : quia importat alienationem.*

28 *Officia tanquam de regalibus non possunt alienari sine Regis assensu.*

29 *Const.Reg const.diu.mem habet locum in officijs.*

30 *Prohibitio eadem est alienationis officij, quæ est alienationis rei feudalis, quòd habet locum in omnibus regalibus etiam quod teneantur in allodium.*

31 *Const.Regn. incip. scire volumus declaratur, & ponderatur, & nu. 44.*

32 *Negatiua, quæ præcedit verbum potest, importat denegationem potentiæ.*

33 *Actus ex defectu potestatis est ipso iure nullus.*

34 *Verbum nullo modo importat idem quod ipso iure.*

35 *Prohibitio actus ratione publici boni taliter annullat, vt ipsemet actum gerens possit reuocare, in quo procedunt termini text. in l. quemadmodum C. de agric. & censi lib. 11.*

36 *Actum prohibitum in fauorẽ reuocare volentis potest ipsemet reuocare.*

37 *Actus peccans in defectu potestatis potest reuocari.*

38 *Omne factum contra legem potest quis reuocare, & contra factum suum potest quis venire.*

39 *Quando quid est ipso iure nullum, regula est, vt idem faciens possit reuocare.*

40 *Ratio quare est expressum in Const.const.diu.mem. quod ijdem contrahentes possint reuocare alienationem nulliter factam rei feudalis sine legitimo assensu.*

41 *De iure communi feudorum ex alienatione sine assensu statim feudum erat amissum, & non dabatur pœnitentia etiam re integra, nec deseruiebat reuocatio.*

42 *Pactum in locatione factum ad lõgum tempus, quòd non transferatur dominium, nec ius aliquod in re constituatur, limitat regulam, quòd non possit illa fieri: quia ex ea transfertur dominium, & sic importat alienationem.*

43 *Prohibita locatione vltra trienniũ, nec potest fieri, vt finito vno triẽnio, ex nunc intelligatur facta pro alio triennio.*

44 *Verbum tenet quid importet.*

45 *Industria personæ quãdo videatur electa, quod indubitatum est in officijs.*

46 *Quando est commissum nudum ministerium, non datur potestas substituendi.*

47 *Ratio quare in officijs est electa industria personæ.*

48 *Postas nullus potest concedere, nisi is, cui spetialiter à Rege hoc est commissum.*

49 *Singularis successor non tenetur stare colono.*

50 *Prohibita alienatione, erit etiã prohibita hypotheca, quando per legem est facta prohibitio, maximè quan-*

quando sumus in fauorabilibus.

51 *Probibito vno, censetur probibitum omne id, per quod peruenitur ad illud.*

52 *Probibita alienatione rei minoris, vel Ecclesiæ, censetur etiam probibita bypotheca.*

53 *Fiscus à pari procedit cum Ecclesia.*

54 *Probibitio alienationis facta in fauorem alicuius comprebendit etiam bypotbecam.*

55 *Constit. Regn. scire volumus babet locum etiam in bypotbeca.*

56 *Officia non transitoria ad hæredes, & non concessa cum potestate vendendi, nullo pacto possunt obligari absque assensu de iure cõmuni.*

57 *Text. in §. optimum in autbent. de exbib. reis declaratur, & sic pariter text. in l. fin. C de pign. ibiq. latè regula prædictorum iurium exaratur, distinguendo militias, & officia.*

58 *Text. in l. omnimodò, §. imputari, C. de inof. test. declaratur latè.*

59 *Text. in l. apud iulianum, §. constat de leg. 1. declaratur.*

60 *Doctrina Bart in l. si is, qui §. fin. ff. de pig. declaratur.*

61 *Empbyteusis concessa cum facultate alienandi intelligitur cum assensu Domini, & ibi quid in feudo.*

62 *Doctrina Ardizonis in tit. vtrum etiam pignor. oblig. in feudo probibeatur, declaratur, & sic pariter doctrina Camerarij in cap. imperialem fol. 12.*

63 *Practica solita denegationis assensus super obligatione officiorum, & decisiones aliàs factæ contra creditores prætendentes babere officia obligata etiam quòd carerent assensu.*

ARGVMENTVM.

Resignatio officij in manus Regis, siue libera, siuè ad fauorem alterius resoluat ne præcedentes locationes, & hypotheceas à resignante contractas. Locatio ad longum tempus quando dicatur alienatio. Officium absque assensu an possit hypothecæ supponi. De militijs, earumq; obligatione plura. l. vlt. C. de pig. intellectus examinatur.

DECISIO XXVIII.

DON Ioannes de Thassis Cursor maior in omnibus Regnis Catholicæ, & Regiæ Maiestatis locauit, seu arrendauit officium Cursoris maioris in Regno Neapolitano Io. Baptistæ Zapat stipulanti pro se, & hæredibus pro tempore annorum 15. promisitq; non alienare interim, etiam cum speciali obligatione eiusdem officij.

Decessit Io. Baptista conductor relicta filia hærede, & tandem post multos annos pendente tempore locationis prædictæ præfatus Don Ioannes officium resignauit in manus Regię Maiestatis, à qua fuit concessum Marco Antonio Iudici Ianuensi ex conuentione per prius habita cum D. Io. qui eidem Marco Antonio verè officium vendiderat pro pretio ducat. 135. mille.

Prædictus Marcus Antonius præsentato Regis priuilegio petijt relaxationẽ officij, & immitti in possessionem non obstante locatione prædicta, quæ caruit assensu, & quia stante resignatione facta in manu Regis omnia sunt resoluta, addens inhabilitatem successoris, quæ est fœmina, ob quod omni iure prætendit officij relaxationem.

Ex aduerso instatur in locatione non obstãtibus prætensis: nam resignatio fuit volun-

voluntaria mediante noua conuentione in beneficium tertij, & in fraudem locationis prædictæ, quæ non potuit resolue re antecedentem locationem, & locatio licet ad longum tempus non importat alienationem, nec constitutionem iuris in re stante pacto de non alienando etiã cum speciali hypotheca, quæ non indiget assensu saltem durante vita locatoris, etiam quia hypotheca non fuit ad finem alienandi, & distrahendi, & respectu inhabilitatis personæ prætenditur, contrariam opinionem esse veriorem, & ita practicatum, maximè dum non tractatur de titulo officij sed de simplici locatione, ac perceptione fructuum, quæ finito tempore locationis extinguitur.

Compilato processu, & causa redacta in limine expeditionis fuit ordinatum, eam expediri debere per Reg. Cam. Sũmariæ in Collaterali Consilio coram illustrissimo Prorege.

Non dubitatur, officia ad instar beneficiorum non posse renuntiari, seu resi-
1 gnari, nisi in manus Superioris cum de eorum natura non detur illorum commercium, allegatur cõmuniter text. iuncta glos. in l. legatus ff. de off. Præf. Bald. in l. falsus C. de furt. nu. 29. Bart. in l. 1. C. de bon. pet. subl. lib. 10. Rebuff. in pract. benef. in tit. de resignatione expressa, pura, & conditionali in fine, sicut in beneficijs Ecclesiasticis iu cap. quid in dubijs, vbi glos. & Doct. extra de renunt. quod cum ita hic practicatum fuerit, præsupponitur ex iuris dispositione stante renuntiatione, seu resignatione officij
2 in manus Regis facta, quòd propterea locatio per priùs facta remaneat resoluta, & extincta iuxta tradita per glos. in cap. fin. ne Præl. vic. suas, vbi communi-
3 ter Scrib. & quod dicimus de resolutione, seu annullatione per mortem Prælati, ita dicimus per resignationem, seu renuntiationem, allegatur communiter cõsilium Paul. de Castr. 4. 1. vol. num. 4. & de communi testatur Couar. var. resolu. cap. 15. versus finem lib. 2. multa bona ponit idem sequens, & cumulans decisiones Io. Vinc. de Ann. in cons. 92. vol. 2.

& ratio est in promptu: quia sicut de natura beneficiorum est resignatio, ita etiam in officijs, quod cum importet resolutionem, & extinctionem iuris possessoris orti à principio concessionis, meritò ex causa antecedente locationem, ac etiam pignus, si medio tempore fuerit validè contractum, veniunt omnia extinguenda, & vltra regulam sumptam ex text. in l. lex vectigali ff. de pign. in cap.
4 1. §. rursus de contr. inuest. Est casus in cap. 1. §. rursus, quib. mod. feud. amitt. el. 1. vbi facta renuntiatione feudi à vassallo Domino, dicit text. extingui pignus medio tempore contractum, & rationem reddit ibi Bald. quia inerat hæc facultas refutandi Domino à principio infeudationis ex natura rei, quæ præuenit causam pignoris, & scire debebat qui cum feudatario contraxit ex reg. text. in Cap. 1. de vass. qui cont. Constit. Lothar. eandemq; rationẽ posuerunt Aluar. Præpos. & alij; & sicut quando feudatarius pignorauit, intelligitur cum sua causa, & qualitate resolubili, si Domino feudum non refutauerit, ita pariter in beneficijs, & officijs, & validum est argumentum de feudo ad officium, & de beneficio ad
5 officium Boer. decis. 350. num. 4. Frecc. lib. 2. q. 51. & 56. latè Lup. in cap. per vestras in introductione rubr. nu. 6. de donat. inter vir. & vxor. & feuda dicun-
6 tur beneficia dicit Andr. in cap. 1. §. fin. de feud. Marchiæ, vbi iura cumulat, & validum est argumentum de beneficijs ad officia: imò strictius proceditur in officijs, quàm in feudis: quia magis videntur hærere ossibus Principum, cum illorum non transeat dominium, sed tan-
7 tum quidam titulus ad finem vtendi, administrandi, & exercendi Capyc. in decis. 121. nu. 5. & verb. & in officijs dominium omne remanet penes Regem, notabiliter Iser. in cap. 1. de feud. March. Franc. de Amic. post alios per eum cumulatos in repet. cap. 1. de his, qui feud. dar. poss. in cap. incip. natura officij cart. mihi 62. à terg. & ante car. 61. sicut dicimus in beneficijs, vt per Capyc. in d. decis. 121. & per prius in decis. 77. quę latè

latè declarat Tiraq.de retract.lign. glo. 1.§.34.num.10. & idem in glos.14.§.1. nu.110. loquens propriè in renunriatione,quam cum capiat Dominus, vti Dominus, & ita in illum fiat ex natura innata ab origine creationis officij,beneficij,& feudi, non ex nouo contractu, aut
8 noua conuentione: propterea omnia intermedia resoluuntur, secùs verò esset,si ex nouo contractu,puta donationis,venditionis,vel alio modo officium,seu feudum transferretur,tunc reputabitur Dominus loco priuati, & contractus intermedij facti non resoluuntur in præiuditium contrahentium, & sic loquuntur Io.Rayn.in suo comprehens.feud.in cap. imperialem §.habito nu.32. ver.quæro, an vassallus possit imponere, Iacob.de feud.in ver. ita etiam nu.10. Curt.in 4. par.nu.105. Boer.in decis.181.Cacher. in decis.156. post Guid.Pap. decis.575. & Bald.in cons.371. 1.vol.incip.Masiolus inuestiuit,qui loquitur in emphyteusi,disputat atticulum ad partes, & nihil firmat; sed in fine dicit,istam opinionem esse multùm æquam,& si contrarium diceremus,dictus conductor haberet actionem ex conducto ad interesse, nec termini causæ necessariæ, vel voluntariæ, conditionis potestatiuæ,casualis,vel mixtæ possunt hic adaptari, cum resolutio ortum habeat à natura rei, quæ dùm in cōtractum, vel obligationem deducitur, non alteratur, nec mutatur, nec potest alterari,nec mutari in præiuditium Domini, & hoc est, quod in spetie decidit text.in d.§.rursus, & sicut officium sem-
9 per intelligitur concessum cum sua propria natura, nec vnquam intelligitur alterata, nisi in eo, in quo expresè fuerit hoc prouisum ex reg.text.in cap.1.de feud. non hab. propr.nat.feud. declarat eleganter Frecc.in suis quæst.50.51.53. ita pariter dum quis obligat illud,intelligitur obligare cum sua qualitate,& natura resignabili, vt in simili per Bald. in l.fin. §.sed quia nu.7. C.commun. de leg.quem Molin. ad propositum allegat de hispa.primog.cap.21. in princ. lib.1. vbi multa notabilia, & inter cætera,
10 quòd hæredes locatoris Maioratus ad nihilum teneantur conductori: quia ex natura rei locatio finitur,& cogitare potuit conductor,hoc fore venturum.

Conuentus se defendendo replicauit, hæc procedere, quando refutatio, seu
11 resignatio est pura, & libera in manus Superioris, & non in beneficium alterius, prout fuit in casu, de quo agitur, cum verè Don Io. vendiderit officium Marco Antonio pro certo pretio conuēto,in tantum quod promisit Marcus Antonius emptor eximere illum indemnem à præsenti lite, & resignatio officij in manus Domini fuit facta pro expeditione tituli,& officij in eius persona,qui titulus à Rege,non ab alio potest concedi iuxta naturam officiorum, quorum non datur emptio,nec venditio, nec vt aliarum rerum datur commercium: vnde cum resignatio fuerit facta in beneficiū alterius,&non Regis,qui sic acceptauit, & demū Marco Antonio concessit,videtur tali casu non dari resolutio quarumlibet obligationum medio tempore contractarum, quatenus validæ contractæ fuissent,de quo inferiùs tractabimus, sicut dicimus in prælatione, quam habet
12 Dominus vassallo,vel emphyteuta vendentibus feudum,vel emphyteusim:nam intelligitur, quando verè vult pro se emere, non autem quādo ad vtilitatem, & beneficium alterius: videtur enim tunc facere in fraudem, pulchra decisio Guid.Pap.411. quam allegat, & sequitur Frecc. in 38.author.baron. Franc.in decis.226.latissimè Tiraq. de retract.li-
13 gnag.glos.1.§.26.nu.43. Quando enim ordinatur actus ad tollendam obligationem alterius ex voluntate debitoris, non debet attendi, nec creditori præiudicare,vt in simili, & pulchra quæstione dicit Bart.in l.in diem,de aqu.plu.arcen. nu.3. non habet tunc originem à prima concessione,nec exercetur potestas legis prout concessa fuit; sed omnia de nouo fiunt ex noua conuentione, quod in spetie in materia renuntiationis decidit Tiraq.de retract.lignag.glos.14.§.1. num. 112. vbi cumulat decisiones,est casus in

cap. 1.

cap.1.de vassall.decrep.æt.vbi refutatio feudi antiqui facta in manus Domini à patre in beneficium filiorum,& propriè, vt Dominus filios de feudo inuestiret, non facit feudum nouum in personam illorum, nec deuoluitur feudum ad Dominum per mortem alteriùs illorum, sicut in feudo nouo,quando sine filijs decesserit: quia paternum,& antiquum iudicabitur feudum, cum non fuerit illa propriè refutatio, & propterea non ope-
14 rabitur effectum veræ refutationis:quia vt dicunt ibi Isern.Iac.de Beluis.& communiter omnes, quando talis fit refutatio non dicetur pater refutare omninò, & sic non abdicatur ius,taliter quod potiùs filius dicitur habere successionem, quàm concessione, & ideò remanet feudum paternum, prout erat, & Bald. ibi nu.1.dicit, nota simile de renunriatione beneficiorum: quia aliud est renuntiare simpliciter,& aliud animo permutandi, quod ibi etiam notat Aluar. & licet secundum Bald. non possit negari, quin interueniat quædam alteratio: tamen magis attenditur veritas,& id,quod verè partes voluerunt facere, & propterea
15 dixerunt Doct.& sic decisum,quod in priuilegio resignandi non comprehendātur resignationes qualificatæ in fauorem certæ personæ Mandos.in regula Cācellar.19. de infir.resig.q.20. nu.8. cumq; hoc factum sit indubitatum videlicet, D. Ioannem vendidisse officium Marco Antonio certo pretio conuento,& ad eludendam locationem factam excogitauerunt modum contractationis, qui fuit renūtiare,seu resignare in manus Regis, in beneficium tamen ipsius Marci Antonij, qui effectiuè à Don Io.emit,pretium soluit, & promisit indemnem eximere à præsenti lite, ita quod Rex habuit tantùm nudum nomen,nec cogitauit fraudē intermediam,& præiuditium tertij: nam certè suam ad hoc authoritatem non interposuisset; propterea attendendo veritatem eius, quod verè est gestum, non autem, quod simulatè est conceptum vulgatis iuribus; postquam nudum nomen Rex habuit, & verè contractus est emptionis, & venditionis, ille est attendendus, & secundum eum erit iudicandum, & iste est casus text. satis vulgari in l. multùm interest, vbi communiter
16 Scrib. C. si quis alteri, vel sibi, & licet titulus sit concessionis,non attenditur,si verè est venditionis cum assensu Domini ad text. in l.si vno ff.loc. ibi, sed etsi verbo donationis Dominus ob sterilitatem anni remiserit,idem erit dicendum, quasi non sit donatio; sed transactio,cumulat decisiones ad propositum Afflict. decis.80.num.8.cum alijs per me adductis in cons.30. 1.vol.pro quo ad propositum est elegans decisio Baldi communiter recepta in l.qui se patris C.vnde lib.nu.34.quod, etsi Princeps in priuilegio loquatur per verbum cōcedimus,indulgemus,vel simile; sed recepit pretiū, non sit concessio, priuilegium, vel gratia; sed venditio.

17 Sed his non obstantibus contrarium dicendum erit: nam dùm conductor vti frui non potest re locata: quia vendita alteri,& singularis successor non tenetur stare colono,tunc datur conductori actio ex conducto ad interesse contra locatorem ex regula text. in l. si merces §.qui fundum ff.loc.in l.nihil §.fin.in fin. de leg. 1. quæ iura ad propositum allegat Alber.in l.emptorem C.loc. si ergo seruatur conductor indemnis, & eò magis hic, vbi nouus successor hoc promisit, scilicet eximere indemnem ab omni interesse, ita quod non potest conductor aliquo pacto esse in damno: igitur nulla est habenda ratio prætensæ fraudis,si locator vsus est iure suo à lege sibi permisso resignandi officium in manus Domini: nam si est permissa venditio cuiuslibet rei à locatore in damnum conductoris,& non propterea venditio fraudulenta iudicatur, nec ad aliquid tenetur nouus emptor: ergo si pariter est facta resignatio officij in manus Domini, cum ab eo, & non ab alio titulus illius concedi debeat,& hic est modus à lege proditus contractandi; sequitur,quòd non potest tractari materia fraudis:quia iure
18 suo locator vsus est,& contraxit eo modo,

do, quo lex mandat, ad sui beneficium, ex quo si secundariò læditur conductor, lex hoc non attendit; sed succurrit remedio actionis ad interesse in beneficium conductoris contra locatorem, pro quo est facta regula text. in l. nullus de reg. iur. ibi nullus videtur dolo facere, qui suo iure vtitur, & per eadem verba loquitur text. in l. 3. §. is tamen ff. de liber. hom. exhib. & rationem reddit text. in l. iniuriarum la 1. §. 1. ff. de iniur. ibi, iuris enim executio nõ habet iniuriam, & hęc sunt indubitata, quando quis iure suo vtitur ad sui vtilitatem, & vt sibi proficiat: cumulat decisiones Dec. in d. l. nullus; oportet enim constare de fraude, aliàs nullo modo præsumitur, quando quis disponit secundum quod est ei à lege permissum notabiliter Andr. in cap. 1. §. sed & res per quos fiat inuestit. & quotidiè videmus hunc solitum morem contrahendi non solùm in officijs; sed in omnibus alijs introitibus Regiæ Curiæ, quòd vnusquisque ad sui cautelam, & ne remanet obligatus oneribus venditoris, contrahit cum cessione iuris luẽdi à Regia Curia ex pacto speciali inito inter emptorem, & vẽditorem, ex qua contractatione omnes hypothecæ intermediæ contractæ resoluuntur in præiuditium creditorum: quia fit resolutio ex necessitate mediante cessione iuris luendi, & procedit decisio Bart. in d. l. in diem, & hic est casus fortior: nam directò contrahitur cum cessione iuris luendi ad finem resoluendi quęcunque onera, quę medio tempore reperirentur imposita; sed quia hoc non fit principaliter in fraudem alterius; sed ad emptoris cautelam, propterea attendendo, quòd principaliter fit
19 ex reg. text. in l. si quis nec causam ff. si cert. pet. & ibi Scrib. non curat lex de interesse tertij secundario, maximè quando illi est succursum per actionẽ ex conducto ad interesse, quod si consequi debet, habet obligatum non solùm D. Io. venditorem, seu locatorem; sed etiam Marcum Antonium emptorem, seu singularem successorem: cumq; hæ resignationes perpetuò in officijs sint admissæ, & non alio modo contractetur, & sic sit consuetudinis à lege, & à Rege approbatæ, non erit ampliùs insistendum in solutione obiectorum: quia non ex eo, quòd Rex recipit resignationes officiorũ, vt illa conferat alijs, propterea non erũt validæ, & veræ resignationes cum omnibus suis effectibus. Hinc dicitur in eis, quòd purè, & liberè fiunt in manus Domini, ex quo oritur effectus resolutionis hypothecarum intermediarum, quatenus validæ essent contractæ, & demùm à Domino fit noua, & principalis concessio officij, & concessionarius à Domino, & nõ à resignante causam habet: quia sic conuentum, vt purè, & liberè fiant, & vt Dominus, vti Dominus officio penes eum liberè existente, demùm concedat illud, vti suum alteri, quòd cum fiat, & solitũ
20 sit fieri palàm, publicè, & bona fide, & hoc iure vtimur, sintq; contractationes solitæ cum Rege, non erit in fraudem; nec in alijs insistendum ad text. in l. non existimo ff. de admin. tut. in l. fin. ff. de rit. nupt. text. & ibi glos. in verb. ob honorem in l. hoc iure ff. de donat. cum cõcord. & postquam voluit refutare, seu resignare omninò in manus Domini purè, & liberè; ita quod inuestiretur Marcus Antonius de nouo beneficio tanquam à Rege absolutè, & liberè concesso; hęc est
21 propria limitatio tàm ad text. in allegato cap. 1. de vass. decrep. ætat. quàm in d. cap. 1. de eo, qui finem fecit agnat. vbi quãdo est feudum antiquum omninò refutatum vt Dominus quasi de nouo beneficio inuestiat, tunc sequuta inuestitura; non dicitur ampliùs feudum antiquũ; sed nouum, ita communiter declarant, & distinguunt Doctor. tam in d. cap. 1. de vass. decrep. æta. quàm in d. cap. 1. de eo, qui fin. fec. agn. nec ad casum facit simile de prælatione, quæ denegatur Domino, quando non vult eam in sui beneficium, ibi enim lex denegat prælationẽ: quia restrinxerunt Doctor. legis priuilegium, quando Dominus vult pro se prælationem, quod non est in casu, de quo agimus; siquidem resignationes sunt de natura officiorum, & non adest lex, quæ illas

illas improbet, vel quod Regis potestatem restringat, quando recipit eas purè, & liberè, vt demum officia posteà alteri conferat,& si supra est fundatum necessariò titulum officij à Rege esse concedendum,ob quod non adest alius modus contractationis,nisi per viam resignationis: ergo non fuit color quæsitus, nec modus insolitus, & excogitatus; sed solitus,approbatus,& necessarius, nec merentur allegari termini text.in l.multum interest C. si quis alt. vel sib. cum reliquis supra ponderatis: nam postquam in officijs requiritur assensus, est electa industria personæ, proceditur, sicut in feudis, imò strictiùs, vt est supra fundatum; sequitur propterea quòd, cum in
22 feudis attendatur rigor,& consideretur interesse voluntatis, ex reg.text.in l.fin. ff. de vsu, & habit. non fiat extensio de persona ad personam,nec de re ad rem, nec de contractu ad contractum, nec de tempore ad tempus iuxtà latiùs tradita per Isern. & Camerar. in repet. prædicti capit. imperialem, sequitur inquam ex his,quod attendenda est scriptura,quantùm cantat, & non fit extensio ad aliam speciem contractus: quia illi Rex non
23 consensit; hinc in feudis non procedit regula plus valere, quòd agitur, seù si non valer, vt ago, vt authoritate Andr. tradit Camer.vbi supra cart.90. de quo in meo cons.3.nu.10. 1.volu. ex quibus remanet inconcussum motiuum resignationis, ex qua, quatenus est validè contracta, proculdubio locatio esset resoluta,& extincta, & consequenter ex regula text. in d. l. emptorem non teneretur Marcus Antonius singularis successor stare locationi per Don Ioannem factæ.

Transeundo ad secundum punctum huius causæ prætendit actor fuisse hanc locationem ad lõgum tempus, quę cum
24 importet alienationem ipsius rei iuxta notata in l.1. §.quid autem ff. de superfic. in l.1. §.fin. si ager vectig. glos.in l.fin. C.de pact.pign. vbi Bald. cæteriq; Scribent.Bart.& omnes in l.codicillis,§. instituto contra glos. ibi de leg.2. Imol. in l.si filiofamilias,& melius ibi Roman. in §. si vir in quinquennium solut. ma-
25 trimonio, hinc locatio ad longum tempus includitur sub prohibitione text.in l.fin.C.de reb.alien.non alien.vt ibi per Paul.de Castr.latissimè Tiraq.de retract. lignag. glos.14. §.1. num.81. quem ad propositum allegat D. de Franch. in decis.123. num.8. propterea ex defectu assensus Superioris erit vndequaque
26 nulla, sicut dicimus in rebus Ecclesiasticis,glos.in clement.1. de rebus eccles. non alien. latè per Butr.& Scribent.in
27 capit. fin. ne Prælat. vices suas, & in cap.multa de rebus eccles. non alien.vel non,& in feudo glos.Isern.& omnes in Constitutione Regni constitut.diuæ memoriæ, & in cap.imperialem de prohib. feud.alienat.per Frider. & in alienatio-
28 ne officij non dubitatur,requiri regium assensum, tanquam de regalibus, licet non teneatur in feudum iuxta Constitutionem Regni incip. scire volumus, per Capyc. in sua inuestitura in verbo Gabellis,vers.& nota,Frec. in decimatertia authoritate Baron.lib.2. per Bertach.latè in tract.de Gabell. prima parte q.14. in 12.volum.tractat. & Afflict.in dicta Constitutione scire volumus, quæ vetat alienationem regalium sine assensu, dicit expressè procedere in officijs, quem sequitur,& cumulat decisiones Franc.de Amic.in repet.cap.1.de his,qui feu.dar. possunt cart.mihi 63.cap.resistit etiam, in tantùm, quòd Diomedes Mariconda
29 in Constitutione constit.diuæ memorię, quæ loquitur in alienatione rerum feudalium,& dat eisdem cõtrahentibus authoritatem reuocãdi alienationes factas absque assensu: hic inquam doctor dixit constitutionem illam habere etiam locum in officijs.

Et licèt in causa Ioannis Baptistę Sadeulis cum Ioanne Antonio Grimaldo fuerit dubitatum de hac decisione Diomedis Maricondæ, quæ causa fuit decisa cum maxima altercatione, & disparitate votorum, tamen decisio illa Diomedis Maricondæ fundatur in iuris terminis indubitatis, si prædicta Constitutio Regni scire volumus expressè prohibet

P quam-

quamcunque alienationem, siuè dispositionem regalium, quæ à Rege tenentur, vbi Afflict. expressè tradidit nu. 4.
30 quod sicut est prohibita alienatio feudorum sine Regis assensu, vt in Constitutione constitutionem diuæ memoriæ, sic prohibita alienatio regalium, siuè in feudum, siuè in allodium teneantur, & rursus num. 6. dixit procedere dictam Constitutionem, siue regalia teneantur in titulum, siuè præcario, siuè vt Administrator, vel Officialis Regis per verba Constitutionis, quæ sunt infrascripta.

Quicunque de regalibus nostris magnum, vel paruum quid tenet, nullo mo-
31 do, nullo ingenio possit ad nostra regalia pertinens alienare, donare, vel vendere, aut in totum, vel in partem diminuere: vnde iura nostra regalia minuantur, aut subtrahantur, aut damnum aliquod patiantur.

Et sic denegatur potentia, cum ver-
32 bo potest præcedit negatiua, vt docet glos. in capit. 1. in verbo non potest de reg. iur. in sexto, Bartol. in l. Gallus in principio, de libe. & posthum. vt sic quic-
33 quid in contrarium attentetur, sit ipso iure nullum ex defectu potestatis, Bald. in l. final. colum. final. num. 22. C. de fideicommis. in l. 1. ff. de iniusto, rupto, & irrito testamento, considerata etiam potentia illorum verborum, videlicet
34 nullo modo, & nullo ingenio, de quo per Roman. in suo primo singul. volentem verba prædicta importare idem,
35 quod ipso iure, & cum horum regalium alienatio prohibeatur fauore publico ratione directi Domini dominij, vt idem Afflictus declarat, ideo procedit regula textus in l. quemadmodum, C. de agric. & censit. lib. vndecimo, quòd semper factum contra legem in publicum beneficium conditam posset idemmet
36 faciens reuocare, prout pariter, si esset facta in fauorem reuocare volentis, secundum communem decisionem Bart. in l. post mortem, ff. de adopt. Bald. in l. prima, C. de liberal. caus. Butr. in cap. nosti, vbi cæteri Scribent. de electione,
37 & sic pariter quando adest defectus potestatis, Abb. in dicto capit. nosti, & omni facto, quod est à iure interdictum,
38 siuè prohibitum, potest quis contrauenire, & contra factum suum venire, glos. in dicta Constitutione constitutionem diuæ memoriæ in verbo iure proprio lo secondo, & regulare est, quòd, quando quid est ipso iure nullum, idem,
39 qui facit, reuocet, Andr. in capit. primo, qui successit. teneantur nu. 13. vers. quando quid est ipso iure nullum, & si secundum Afflict. eadem est prohibitio alienationis officiorum, aut regalium, sicut feudorum, & vt supra diximus num. 5. non solùm validum est argumentum de feudo ad officia; sed strictiùs proceditur in eis, & infra nu. 45. & sequentibus tractatur de consideratione industriæ personæ officium exercentis, ergo de decisione Diomedis Maricondæ non potest dubitari, & notetur vnum adhuc non ponderatum: ratio enim, quare in Constitutione Regni constitutionem
40 diuæ memoriæ expressè dicitur, quòd liceat eisdem contrahentibus reuocare, illa est: quia de iure communi feudorum
41 statim ex alienatione feudum perditum erat, etiam quòd alienans reuocauerit, & recuperauerit illud ex regula textus in capit. primo, quid iuris sit, vbi Andr. & communiter Feudistæ, & Bartholomæus de Capu. post Andr. & alios in eadem Constitutione num. 30. ob quod fuit necessaria spetialis prouisio, quòd non est in alijs actis nullis, & contra legem factis, in quibus lex præbet facultatem reuocandi, ex quibus sequitur stante defectu assensus in huiusmodi locatione ad quindecim annos facta, & sic ad longum tempus, quod propterea nulla sit iudicanda locatio.

Sed siuè sit vera, siuè erronea decisio Diomedis Maricondæ, vt constitutio cōstit. diuæ memoriæ habeat locum etiam in officijs, hoc nihil ad casum, de quo tractamus, consistentem in nullitate alienationis ex defectu assensus, in quo est expressa decisio Constitutionis Regni scire volumus, vt supra demonstrauimus, illamq;

illamq; habere locum in officijs,tãquam de regalibus, maximè in officio, de quo tractamus.

Aduersus hæc rea conuenta præsupponit ex peremptione facti deficere motiuum:nam limitatio ad regulam præfatam est, vt non inducatur alienatio ex
41 conductione ad longum tempus, quando expressè est cautum,quod nec dominium, nec ex ea ius aliquod in re constituatur, Bald. & latiùs ibi Felyn.in cap. quæ in Ecclesiarum vers. sexta declaratio de constitut. nu. 87. Camer.ad propositum sic tradit in feudo, limitando regulam in capit.imperialem cart. mihi 18. & ita videtur casus hic, cum adsit promissio de non alienando durante locatione cum spetiali hypotheca: ergo manifestè partes consenserunt,'& conuenerunt, quod ex locatione non inducatur species alienationis: quia semel alienatum non poterat amplius alienari, & si apposuerunt pactum spetialis hypothecæ:ergo voluerunt dominium,& proprietatem remanere penes eundem locantem, cum aliter rei alienæ hypotheca non subsistebat.

Ex aduerso validè respondetur: nam aliud est declarare, quòd ex locatione ad longum tempus dominium non trãsferatur, & ius in re non constituatur, & aliud,quod fiat locatio ad longum tempus, & qui locat promittat alteri non alienare: nam ex hoc non sequitur,quin remaneat locatio ad longum tempus cum omnibus suis effectibus, nec ex eo, quod promittit locator alteri non alienare,per hoc non inducetur alienatio ex locatione ad longum tempus respectu conductoris; promisit enim alteri non alienare; sed respectu conductoris lex inducit alienationem, quando ad longum tempus, & quò ad hoc inter conductorem,& locatorem nihil est cautum: vnde quomodo iuris effectus possunt impediri,& addo,quòd & si multi Doctor. hanc tradiderint limitationem, alij multi,& grauissimi optimis rationibus non perfunctoriè, & per transennam tenuerunt contrariam opinionem præsupponendo omnia fieri in fraudem legis, & in elusionem prohibitionis illius, & authoritatis Domini, vt per Couar.var.resolut.cap.16.lib.2. Molin.de hispan.primog. cap.21. vbi latè lib.1. Pinell. in l.1.par.3.nu.64.C.de bon.mater.ante omnes Bald. in cap. imperialem de prohib. feud. alien. per Frider. Capyc.in inuestitur. in verb. feudorum alienationes in 14. ampliatione, nec est sibi contrarius dictis per eum in verb. feudorum locationes: quia ibi non firmat, & se remittit ad dicta hic, cumulat more solito Tiraqu.de retract.lignag. §.1.glos.2.nu. 37. Schrader. de feud. par.8. cap.1.nume.17.

Nec dicatur, quod cum hæc sit locatio ad quindecim annos,quòd tot erunt locationes quot erunt anni: nam hoc est contra omnia iura,& Doct.qui posuerũt quæstionem locationis factæ pro annua pẽsione;sed ad longum tempus,& si hoc procederet,non daretur casus locationis ad lõgum tempus,& dicere, quòd intelligatur quando est constituta vnica pẽsio pro tempore toto, hoc esset in fraudem, & in idem reincideret: quia intelligitur iam constituta pro rata pro singulis an-
43 nis,sicut communiter Doct. reprobant cautelam, quando non potest stãte bulla locatio fieri vltra triẽnium rerum Ecclesiæ,& partes cõtrahunt ex nunc per plura triennia,dicendo,quòd elapso vno intelligatur facta locatio per aliud triennium,de quo latè per Couar. var. resol. cap. 16. lib. 2. Sunt enim subtilitates, quæ possunt proponi in scholis causa disputationis; sed à Iudicibus non admittuntur, dicit eleganter Iurecons. in l.sicut §. si debitori, ff. quib.mod. pig. vel hypoth. solu.

Secundo loco conuenta præsupponit, quòd,cum vt supra fundatum est, dominium officiorum non transferatur in cõcessionarios; sed tantùm titulus, & administratio, seu exercitium officij, quod propterea id quod dicitur de locatione ad longum tempus, vt ideò annulletur: quia transfertur ius in re, non procedat in officijs.

44 Ex parte actoris replicatur, quòd cõstitutio scire volumus loquatur per verbum tenet, vt supra apparet ex proprijs verbis constitutionis, ita quod non requirit dominium; sed tantùm, vt quis licito iure regalia teneat, idest possideat, text. est ad hoc factus in l.stipulatio ista habere licere, §.hæc quoque, & §.habere ff.de verb.oblig.vbi Scrib.in l.1.ibiq; Doct.ff.de acqu.poss.ergo cessat motiuũ, & sufficit, locationem ad longum tempus importare rei alienationem, vt suprà est fundatum, quæ alienatio cum sit prohibita per cõstitutionem scire volumus: quia habet locum in officijs, ergo siuè transferatur dominium, siuè non, alienatio est iuris regalis, quod tenet, & hoc inquam ius consistit in titulo à Rege cõcesso cum exercitio officij, in quo cum strictiùs procedatur, quàm in feudis, sitq; de regalibus officijs Principis adhærens, propterea vndique argumentum tollitur, aliàs sequeretur absurdum, quòd officia essent alienabilia absque alio assensu ea ratione: quia non transfertur ex eo dominium; sed consequens est falsum, ergo &c. cumq; constitutio, vt pluries diximus, habeat locum in officijs: quia de regalibus, sequitur, quod oporteat illam intelligi de ea alienatione, quæ potest cadere in officijs.

Sed fortiùs dico, quòd nec ad modicum tempus sine assensu valebit hæc locatio, loquendo de titulo principali, eiusdemq; officij principali administra-

45 tione: quia in officijs, maximè qualitatis istius est electa industria, confidentia, & qualitas personæ, vt sic considerata etiam magnitudine officij non possit illud per alium exerceri, nisi de expressa Regis licentia, ad text. vulgatum in l.inter artifices, ff.de solution.elegans decisio Capyc.151.in proprio casu multa cumulantis, & semper quod est com-

46 missum nudum ministerium, nunquam datur potestas alium substituendi, dicit text.notabil.in cap.fin. §. cæterum de offic. delegat. vbi Abb. & communiter Scribent. prout est officium, de quo tractamus, & in officio in spetie, eleganter Andr. in capit.1. de feud. March. dixit censeri semper electam personæ industriam, maximè in officijs magnitudinis istius, vt per Abb. in suo repertorio in verbo industria personæ, quòd quotidiè practicamus, & videmus obseruari in officijs magistri actorum, & in omnibus alijs, qui non habent specificam substituendi potestatem, qui nec locare, nec substituere, nec quicquam facere possunt

47 sine spetiali assensu, interest enim Regis, vt officia personalia, & maximè tantæ qualitatis, & confidentiæ exerceantur per personas ei notas, & non ignotas, inconfidentes, alienigenas, & Principi forsan non gratas, natio enim prouocat, & deterret, dicit Andr.in d.cap. imperialem, interest Regis scire ad quem officia transferuntur, per quem possidentur, atque exerceantur, cum ex hoc totum pendeat negotium, sicut dicimus in feudis, & sicut ibi præstatur iuramentum fidelitatis, sic pariter in officijs, & maximè in hoc, in quo, seu per quod negotia ardua, & maximè circa conseruationem Status, & Regnorum pertractantur, Conductor est ignotus Domino, iuramentum non præstat, fidelitatem non promittit, ad nihilum Domino obligatur: ergo quomodo, & quo iure in illum officium per momentum potest transferri, & propterea si lex resistit, si est hoc prohibitum, si adsunt specificæ Regis ordinationes, vt nemo per substitutum officium exercere valeat ratione, de quà supra, si denique locare importat idem quod substituere; igitur omni iure locatio hæc iudicanda est nulla, & ex ea tanquam contra legem, nullum fuisse ius translatum, & in spetie notetur

48 in hoc proprio officio Cursoris maioris, nulli licere licentiam postarum cõcedere, aliaq; ad officium pertinentia, nisi ei, cui spetialiter à Rege est hoc cõcessum, ita text.in l.cursum in fi. C.de cursu publico lib. 12. vbi Io.de Plat. notat nulli hoc licere, nisi officiali, cui à Principe principaliter concessum sit: ergo sine assensu nulla est administratio, & nullus titulus.

Sed

Sed deueniẽdo ad tertium punctum, dato, quòd procederet limitatio præcedens, quodq; nõ habeatur ratio resigna-
49 tionis, vtrum aduersus actorem, qui tanquam singularis successor etiam voluntarius non tenetur stare colono ex reg. text. in l. emptorem C. locat. possit opponi de speciali hypotheca ad limitationẽ reg. text. in l. si creditor §. fin. ff. de distr. pig. Bart. & Doct. communiter in l. si ita quis §. ea lege de verb. oblig. cum concord. & punctus est videre, si officium potuerit hypothecari absque assensu, si absque eo fundatum fuit non posse alie-
50 nari, & prohibita alienatione venit ab intellectu iuris etiam prohibita hypothecatio iuxta text. in l. fin. C. de reb. alien. non alien. per quem text. sic reassumit conclusionem Andr. in cap. imperialem num. 2. de prohib. feud. alien. per Frider. quando per legem prohibetur alienatio, idem gl. in const. constitutionẽ diu. mem. in verb. locare propè med. ibi: nam vbi prohibetur alienatio, & in prohibitione legis sic pariter tradidit glo. in l. in quorum ff. de pign. vbi Bart. notabiliter distinguit, quod non patitur controuersiã, quando sumus in fauorabilibus, vt hic, tendentibus ad conseruationem supremę dignitatis, iurisdictionis, & status Reipublicæ, vt supra diximus; & si propter
51 hæc omnia prohibita est alienatio, censentur propterea prohibita omnia ea, per quæ possit ad alienationem perueniri, vel ad æquipollentiam ad text. in l. ad rem mobilem ff. de procurat. in l. 2. ff. de iurisd. omn. iud. in l. oratio ff. de sponsal. exercitium enim officij est, quod interest Regis fieri per personam ab eo electam, cognitam, & gratam, cum tractetur de conseruatione status, & propterea sunt hæc fauorabilia, & amplianda, vt benè, & latiùs distinguit Neguf. in tract. de pig. in 3. membr. 2. par. nu. 69. eandemq; distinctionem facit Io. Raynal. in d. cap. imperialem in §. habito nu. 28. vers. op-
52 ponitur hic, & si omnes prædicti Docto. tradunt, quòd prohibita alienatione rei minoris, aut Ecclesiæ intelligatur etiam prohibita hypotheca: quia tractatur de conseruatione rerum, ob quod fuit alienatio vetita, & iudicarur fauorabile, latissimè Couar. var. resol. in d. cap. 16. lib. 2. ergo idem erit in casu, de quo agitur, militante eadem, ac etiam maiori ratio-
53 ne, etiam quia Fiscus à pari procedit cũ Ecclesia ad text. in l. fin. C. de sacrosan. eccl. in cap. 1. de in integr. restit. est enim facta hæc prohibitio alienationis in fa-
54 uorem Regis, & semper quòd est facta prohibitio alienationis in fauorem alicuius principaliter comprehendit etiam hypothecam, eleganter declarat, & distinguit Camer. ad propositum in terminis d. l. fin. in d. cap. imperialem cart. mihi 15. lit. E.

Sed constitutio prædicta Reg. incipiẽs scire volumus videtur expressa in hypo-
55 theca, dùm vetans alienationem regalium absque assensu, dicit, quòd non possunt alienari, donari, vel vendi, aut in totum, vel in partem minui: vnde iura nostra regalia minuantur, aut subtrahãtur, aut damnum aliquod patiantur, si ergo est expressum donare, & vendere, ad quid referetur verbũ alienare, & rursus quid dubij erit, quòd per hypothecã regalia possint minui, subtrahi, & damnum pati: imò perueniri ad alienationem iam vetitam, igitur constitutio prædicta est expressa in obligatione, & si Diomedes Mariconda Doctor tantæ authoritatis dixit const. cõstitutionẽ diu. mem. habere locum ẽt in officijs, quã constitutionẽ, non est dubium secundum glo. Iser. & communiter Scrib. ibi, habere etiam locum in hypotheca: igitur casus est decisus per leges Regni, & nõ oportet disputare, quid de iure communi.

Sed tractando articulum secundum iuris communis dispositionem, dico constanter, nullo modo dari hypothecam, nisi ex speciali Principis assensu, & dispẽ-
56 satione, loquendo de officijs non transitorijs ad hæredes, & non concessis cum potestate vendendi, & in istis officijs taliter concessis procedit text. in l. fin. C. de pig. in §. optimum in auth. de exhib. reis, in §. quia verò in authent. de æqual. dot. quod in spetie decidit per eadem iura.

Bened.Bonius in tract.de cens. num. 82. par. 2. 6.tom. tract. cuius verba sunt infrascripta.

Nùm census huiusmodi militijs, quæ ex casu dicũtur,imponi possit, quod maximè admittendum puto:nam sub hypothecæ vinculis ducuntur, vt in §.optimũ in auth. de exhib. reis, & meritò vendi, cedi,& obligari possunt,quod intelligẽdum videtur habito regio assensu, vt in d.§.nã publici,& non priuati iuris sunt.

Hæc decisio est in fortioribus terminis: nam loquitur de militijs, quæ possunt obligari; sed tamen decidit, quòd hoc intelligendum sit cum regio assensu.

Franc.Baldui.in tract. de pig.cap.12. in tit. quæ res pign. oblig.poss. loquitur per infrascripta verba, eandem tenens opinionem.

Erant quædam militiæ priuati iuris, quæ & vendi, & legari, & ad hæredes transmitti poterant,has potuisse pignori dari dubium non est; aliæ erant militiæ planè publicæ, quæ in priuatorum hominum commercio non ita erant; sed ab ipso Principe conferebantur,& personis, quibus datæ erant,cohærebant,eorumq; morte finiebantur,& ad ius Principis reuertebantur, earum certè oppignoratio nõ videbatur esse permissa;addunt quasdam tertij, & veluti medij generis militias fuisse, quas Iustinianus appellat ex casu, quas iam caducas factas, & in potestatem Principis reuersas non consequebatur, si quod impositum fuisset ius pignoris priùs,nisi si Princeps ex causa hoc creditoribus tribueret.

Hanc eandẽ opinionem sequutus fuit Franc.Connan.in commentatio iuris ciuilis lib.4.cap.15.

Dixit Benedict. Boni. hæc probari ex text.in d.§. optimum iuncta gl.qui text.
57 dat hypothecam ijs, qui pecuniam dederunt ad militiam emendam, vel ex illorum pecunia militia præsumitur empta,cæterisq; omnibus denegat hypothecam,cuius text.verba sunt infrascripta, secundum cuius dispositionem regulanda est dispositio text. in l. fin. C. de pignor.

Cùm vtique omnis militia publica existat, nullum quæstum omninò alium, quàm ex Imperiali munificentia habens &c. & sic adsunt verba expressa, quòd non detur quæstus, nec contractatio super officijs,subsequitur text. propterea igitur sancimus ea, quæ appellantur ex casu,vbi glo.declarat militias sic dictas: quia cadunt mortuo militante,subsequitur text.non omnibus prõptè subiacere, nisi tamen creditor fuerit,qui ad hoc ipsum mutuauit, vt militia illi emeretur, alioquin alijs creditoribus non promptè damus hoc &c. & sic habemus verba expressa text.exclusionis hypothecæ, nisi quando fuit mutuata pecunia ad miliriam emendam,& tunc Rex consentit, aliàs nec etiam daretur hypotheca valida, subsequitur text. sed si quidem filij fuerint, aut vxor defuncti,istos omnibus præponimus modis,vt adeant nos, & secundum iussionem nostram hoc habeãt, non tanquam paternam hæreditatem, si in alijs inops sit; sed tanquam Imperialem munificentiam, &c. Si verò nullus eis neque filius,neque vxor fuerit,neque creditor, qui ad ipsam militiam mutuauit, tunc & alijs creditoribus præbemus hoc,dicit ibi glos. in verb.creditoribus, qui non adhoc mutuauerunt, empta tamen fuit ex ea pecunia,vel præsumitur, & eadem glos.in auth. quod obtinet C. de pign.in glos.fin.& sic intelligit,& sũmat text.Bart.in l.fin.C.de pig.qui text. hoc probat in indiuiduo, ibi, dummodo contrarium non probetur,& est communis intellectus omnium ibi Scrib. & secundum prædicta dispositio text. procedit in §.quia verò in auth.de equal.dot. vnde habemus text. expressum, qui determinat non dari obligationem, nec licere facere de officijs quæstum, quando pecunia non fuerit data ad emendum officium, vel quando non constat verè, vel præsumptiuè ex pecunia creditorum officia empta.

Sed aduertatur quæso: nam hęc est communis opinio omnium Doct.nemine dissentiente in d.l.fin. C.de pig.qui text. dùm vult dare hypothecam in illo casu, dicit

dicit intelligi debere de illis militijs, quas vendi, vel ad hęredes trāsmitti permissum est: ergo requiritur permissio, & sic specialis assensus, aliàs nullo modo datur, nec venditio, nec hypothecatio, & propterea Odoffr. ibi declarat text. quod ideò venit in obligationem militia illa: quia empta fuerat illo pacto, vt vendi possit, & ad hæredes transmitti, & præsumitur de creditoris pecunia militia empta, aliàs si contrarium probaretur, non datur hypotheca, idem ibi Bald. & Cyn. ibi dixit, dummodò talis sit militia, quæ transmittatur ad hæredes, & idem ibi Alber. & Salyc. & per priùs Iac. Butrig. dicens, quòd ideò ibi cadebat obligatio, & vendi poterat: quia transibat ad successores, idem Petr. de Bellapert. & Fulgos. ibi, quòd eatenus militiæ possunt obligari, quatenus possunt in venditione cadere, vel ad hęredes transire, idem ibi Angel.

Et sic procedit, & loquitur expressè text. in l. omnimodò §. imputari C. de 58 inoff. testam. dùm tractat de imputatione pecuniæ erogatæ in emptionem militiæ, vt intelligatur, dicit text. de illa militia, quæ vēdi potest, vel ad hęredes est transitoria, quod Bald. ibi expressè declarat, distinguendo quatuor species militiarum, & idem Bart. in l. 1. §. nec castrense ff. de collat. bon. & exempla posita per Bart. in officio custodię carcerum, barattariæ, stateræ, portarum Ciuitatis, & similiū, quæ dicit ipse, ex eo quia secundum consuetudinem Ciuitatum vēduntur: licet non transmittantur, propterea imputantur, secùs in illis, quæ nec transmittuntur, nec venduntur, & Cyn. in eodem §. imputari loquens de præbēda concessa per Principem dicit, quòd, ex eo quia non potest nec vendi, nec ad hęredem transmitti, non imputetur, & sic pariter in his, in quibus est electa industria personæ, & ibi Paul. de Castr. summat text. in militia vendibili, vel transmissibili, & dicit secus; si nec vendi, nec transmitti potest, & ideò ipse ponit casum in officio Scriptorię, quod dixit imputari, ex eo quia vendi consueuit, licet non sit ad hęredes transmissibile, & Salyc. facit eandem distinctionem militiarum, quam facit Bart. & Bald. & idem ibi tradit Ang. vt si militia non sit vendibilis, vel transmissibilis minimè conferatur, & decisionem Paul. de Castr. intellexerunt Doctor. etiam in officio illo, qd' solet vendi; sed cum licentia, & assensu Summ. Pontif. licet Nicol. de Vbald. satis dubitauerit; sed prædicti Doct. communiter sic intellexerunt: quia ex quo solet faciliter, & ordinariè assentire, propterea voluerunt imputari tanquam officium

59 vēdibile, respondendo ad text. in l. apud Iulianum §. constat de leg. 1. vt non procedat in his, quæ facillimè solent impetrari, vt post alios Iaf. ibi, & idem Iaf. latiùs in l. illud C. de collat. sequitur Rip. in l. in quartam ff. ad l. falci. nu. 163. Couar. var. resol. cap. 19 nu. 5. lib. 3. sed hęc nihil ad casum obligationis: non enim sequitur, quòd ex eo quia Rex solet assentire; ergo valet venditio, seu obligatio absque assensu: oportet enim adesse assensum secundum omnium opinionem ad finem vendendi, vel obligandi, & aliud est tractare de imputatione, vel collatione, & aliud tractare de validitate obligationis, & denique aliud est tractare de validitate promissionis, vel dispositionis ad finem, vt non reputetur impossibilis, & inualida, & vt saltim debeatur extimatio, & aliud est tractare de validitate, & perfectione ipsius dispositionis, vt dicimus in materia feudi legati: nam non est nullum legatum feudi: quia non est res prohibita omninò; sed non ex eo quia potest impetrari assensus, propterea ipsum legatum feudi est validum, & iudicatum fuit non deberi feudum: quia caret legatum assensu; sed ex secundaria intentione deberi extimationem, quod etiam satis fuit, & est controuersum, & tamen quotidiè de feudis disponitur, & passim, & indistinctè assensus pręstantur, & secundum prędictos terminos, & distinctionem est declaranda, & intelligenda doctrina Bart. in l. si is qui §. fin. ff. de

60 pign. qui voluit esse vendibilia iura pedagij, & officiorum, ex quibus retrahuntur

tur diri&us pecuniarij: nam non propterea dixit, non requiri assensum secundum decis. eiusdem Bart. in l. in diem in fin. de aqu. pluu. arc. & in l. cotem ferro §. qui maximos ff. de public. voluit enim dicere Bart. quod possint vendi ad differentiam suæ distinctionis, in qua dixit, quòd quædam sunt inalienabilia, & non possunt vendi, quasi non sint in commercio ex natura rei, & alia quædam alienabilia; sed supplendum est cum assensu Domini iuxta tradita per eundem in d. l. in diem, & in d. §. qui maximos, quod dixit Bald. in cap. 1. quæ sint reg. nu. 2. quem ibi Aluar. refert, sequendo opinionem Specul. vbi Io. Andr. quòd concessa em-
61 phyteusi cum facultate alienandi, intelligatur cum assensu Domini, in tit. de loc. §. nunc aliqua vers. 94. & sic in feudo tradidit Io. Rayn. in d. §. habito nu. 6. distinguendo, & concordando contraria, quem sequitur Iacob. in verb. ita etiam quod ipsi vassalli, & Capyc. in sua inuestit. in verb. ad vendendum; & hæc opinio seruatur in practica, latè Foller. in tract. de cens. §. cum mysterio: potest enim deduci in contractum, non est nulla obligatio: quia habet spem reconualidationis ex assensu impetrando, sicut dicimus in feudo; sed ad validitatem, & firmitatē actus assensus requiritur, & amissa spe reconualidationis, actus remanet penitùs nullus, sunt enim hi termini notorij, & regulæ, & propterea non insistimus, de quibus latè per Camer. in repet. cap. im-
62 perialem, & dùm Ardiz. in summa in tit. vtrum etiam pignoris obligatio in feudo prohibeatur, dixit, quod miles potest pignorare militiam, aduertatur, qđ allegat text. in §. optimum, in §. quia verò, & in §. imputari, quæ iura, cum sit demonstratum, quomodo loquantur, & intelligantur, sic pariter debet intelligi dictum suum, & eodem modo Camer. vbi supra fol. 12. dùm argumentando euomit vnum verbum, dicendo, quòd miles, qui non potest vendere, possit pignorare militiam, & allegat text. in d. §. quia verò, & sic communiter omnes intelligunt, & tradunt, quod, etiamsi sit officium vendibile, & ad hęredes transitorium, & cōsequenter obligabile, non per hoc non requireretur assensus; sed requiritur, sicut in feudis, quæ quotidiè venduntur, & assensus præstantur, & faceret Dominus iniuriam denegando, vt præ cæteris Guttier. pract. quæst. lib. 2. q. 64. qui alios cumulat, & omnes dum tractarunt materiā imputationis, vel collationis, semper intellexerunt requiri assensum; sed quia facilis, & solitus, dixerunt imputari, nec quia assensus ordinariè conceduntur, & de feudis passim, & distinctè disponimus, propterea audebit quis dicere, quòd valida erit, nec momento obligatio, vel vēditio ante assensus impetrationem: ita quod vel mortuo feudatario, vel translato feudo in alium hypotheca primo loco apposita penitùs euanescit, nec feudū illa affectum aliquo modo transit.

Concludo, quòd hic non tractemus cum creditore, nec cum aliquo, qui dederit pecuniam, ex qua fuerit emptum officium; sed tantùm cum eo, qui prætendit habere officium obligatum: quia hypothecatum in contractu locationis, & non est officium trāsmissibile, nec acquisitum cum potestate vendendi, dico propterea, quod omnia iura, & Doctor. nemine dissentiente concludunt non dari obligationem sine spetiali Regis assensu.

Cumq; officium, in quo versamur, nō sit de officijs, in quibus Rex consentire solet; sed raro, difficillimè, & quasi nunquam: imò dico, non reperiri vnquam præstitum assensum obligationi officiorum, & non solùm non solitum præstari; sed denegatum: ergo etiam secundum terminos d. §. constat: (quia secundum Cuman. Arer. Alex. & Docto. omnes ibi, quæ cum difficultate, & raro Rex solet concedere impossibilia reputantur,) sequitur, quòd nulla habenda erit consideratio prætensæ hypothecæ.

Ex his apparet nullius esse considerationis quod ex parte conuenta dicebatur, vt saltem in vita locatoris sustineatur conductio: nam si demonstratum est non subsistere hypothecam absque assensu,

su,non dari obligationem,nec fieri posse quæstum officiorum, sequitur, quod habeat intentionem fundatam actor ex regu.text.in d.l.emptorem:quia est singularis successor,& ratione dominij,seu rituli legitimè acquisiti, & translati habet ius vendicandi,quòd cum non sit affectum hypotheca aliqua, negotium est in tuto.

Sed si suprà fundatum est horum officiorum ad heredes non transmissibilium non dari dominium; sed illud omne remanere penes Regem, & solùm administrationem cum titulo tranferri, in quo eleganter loquutus fuit Isern. in cap. 1. post num. 2. de feud.March.in quo ergo poterit consistere hypotheca,& si dominium remansit penes Regem, & Rex nõ transtulit,nec concessit,rantò magis clara redduntur supra firmata,& è conuerso si transtulit Rex in Marcum Antoniũ, quid iuris potest prætendere reus in officio sistente penes Regem pleno iure; quando enim conceditur officium pro hæredibus,'vel cum facultate vendendi, tunc videtur mutare naturam,& translatum per Regem ius reale penes ipsum residens; sed quando perstetit in mera narura officij personalissimi,tunc nullum ius proprietatis est translatum,&. consequenter nulla potest dari hypotheca.

Nec Capit.concessum Ciuitati in anno 1538. potest ad causam hanc trahi, & est propriè Capit. 4. vbi supplicatum fuit primo loco, quòd nullo modo permittatur venditio officiorum; sed illa ex gratia concedantur,& Cęsarea Maiestas respondit,& decreuit,quod deinceps nõ possint vendi officia,quibus inest iurisdictio, & coerctio, aut pecuniarum ratio, cura,& administratio,quod demum Capit.eadem Ciuitas petijt reuocari,& Cęsarea Maiestas respondit per verbum placet,exceptis officijs,quibus incumbit cura,aut administratio iustitiæ, & alijs, de quorum vẽditione suis maiestatibus, aut Regno posset sequi dãnum, aut præiuditium, quæ vltima verba stãte qualitate officij,de quo agitur, magis, atque magis reddunt indubitabilem conclusionem suprà firmatam', cùm tractemus de officio vndique vendi, & distrahi prohibito.

Hic casus est pluries decisus tàm in supremo Italiæ Consilio, quàm in istis nostris tribunalibus per Collaterale Consilium: nam omnibus petentibus as-
63 sensum super obligarione officiorum cuiuscunque generis fuit denegarus, & in venidtione, & dispositione illorum fuit semper prouisum, quòd adeant Catholicam Maiestatem pro expeditione assensus,& hoc iure hodie vtimur.

Fuit decisum in supremo Cõsilio Italiæ cum creditoribus Io.Aloysij de Sangro Dohanerij Dohanæ Menepecudum Apulcæ petentibus minimè admittendã esse resignationem officij, quam facere intendebat in manus Regis in fauorem Fabritij de Sangro eius fratris stante interesse ipsorum creditorum prætendentium obligarionem officij,quo sollemniter discusso fuit decisum, officium nullo modo obligari,ac resignationem prædictam admittendam, vt iam fuit admissa.

Fuit vltimo loco decisum in casu fortiori cum creditoribus Gabrielis Capani possidentis officiũ Regij Iustitiarij Grassiæ Neapol. quibus fuit prælatus Fiscus pro pœna ducatorum decem mille, ad quos fuit ille condemnatus: licet dederint pecuniam vinculatam ad emptionem prædicti officij,& cum illius spetiali obligatione; sed quia carebant assensu, remanserunt exclusi, & Fiscus omnibus prælatus: quia non emit officium cum facultate vendendi,nec erat ad hęredes transirorium de sui narura,& secũdum hæc fuit decisum per Regiam Cameram Summariæ in Collarerali Consilio accedente voto Regentium.

SVMMARIVM.

1 *Fraudans diriĉtus Gabellæ sub nomine Ciuis exempti amittit merces etiam si francus,aut immunis partem habebat in bonis.*

2 *Mercator transiens per locum cum mer-*

mercatijs partim francis, & partim subiectis, & sciens pedagium non soluit, omnes sunt interceptæ, & Fisco acquiruntur.

3 *Dominium rerum, quæ intercipiuntur, statim Fisco acquiritur, & propterea contra hæredes datur iuditium.*

4 *Sententia in incorporalibus operatur acquisitionem possessionis.*

5 *Text. in l. in omnibus, ff. de diuers. & temp. præsc. limitatur.*

6 *Conductor vectigalium in tempore non soluens, tenetur ad vsuras.*

7 *Eius summæ, quæ poenæ nomine est inflicta, vsuræ non soluuntur, & sic procedit text. in l. 1. C. de fisc. vsur. lib. 10.*

8 *Vsuræ vsurarum non soluuntur.*

9 *Rei interceptæ fructus debentur: quia dominium est Fisco acquisitum statim, & sic pecuniæ interceptæ debetur interesse Fisco, etiã ex mora irregulari eo ipso quòd Fisco debetur.*

10 *Text. in l. 1. C. de his, quibus, vt indig. declaratur.*

11 *Decisio Regiæ Cameræ, quòd ex pecunia confiscata debeatur interesse à die moræ.*

ARGVMENTVM.

Pecuniæ, vel rei interceptæ an debeantur fructus, vel interesse, & text. in l. 1. C. de fiscal. vsur. lib. 10. & in l. 1. C. de his, quib. vt indig declarantur.

DECISIO XXIX.

DE iure communi, qui emit sub nomine Ciuis franci, amittit merces Bart. & Io. de Plat. in
1 l. 1. C. de naui. non excus. lib. 11. Afflict. in verb. vectigalia nu. 170. quæ sint regalia, quæ interceptio totalis fit etiam si francus habeat partem in bonis: quia sciens falsam fecit professionem Bald. & Salyc. in l. cum proponas C. de naut. fen.
2 Guid. Pap. decis. 572. qui etiam tradit, quòd si mercator transeat per locum, per quem debetur pedagium cum mercantijs partim francis, & partim subiectis, quòd, si fraudauit pedagium pro his, quę erant obnoxia, omnes confiscentur, & hoc quando scienter ex reg. text. in l. cotem ferro §. Dominus ff. de vectig. & est communis, vt per Boer. decis. 178. Strac. in tract. de merc. 4. par. nu. 28. &
3 sic pariter dicimus in extrahẽte, & quia dominium acquiritur Fisco: propterea etiam contra hæredes datur iuditium, iuxt. text. in l. commissa ff. de publ. na. quod commissum est, dicit ibi text. statim desinir eius esse, qui crimen commisit, dominiumq; rei vectigalis acquiri-
4 tur; lex enim absque alia traditione hunc operatur effectum, sicut in incorporalibus sententia operatur possessionis acquisitionem iuxtà tradita per Angel. in l. qui restituere ff. de rei vendic. In-
5 tantùm quòd text. in l. in omnibus ff. de diuers. & tempor. præscr. per quem præscribitur actio contra Fiscum, quando nõ fuerit facta incorporatio infra annos 20. limitatur non procedere, quando per sẽtentiam quid incorporale declaratur ad Fiscum spectare, & declaratur incorporatum, est synodalis decis. Bald. in margar. in verb. possessio acquiritur, vbi in specie loquens in Imperatore, dixit, quòd si obtinuit sententiam de iure incorporali, non indiget missione in possessionẽ: quia per solam sententiam victus perdit possessionem, & victor nanciscitur, allegat Innoc. hoc tradentem pro regula in cap. cum nostris, de concess. præbend. idem Bald. in l. traditionibus in fin. C. de pactis.

Ex his dũ essem Regiæ Cameræ Præsidens, & Commissarius causæ cuiusdam Marci Antonij de Gaera de Prouincia Calabriæ, fuit dubitatum, an ad fructus, seu

seu interesse pecuniæ declaratæ intercepræ, possit Fiscus agere, sicut tenetur cō-
6 ductor vectigalium, quando non soluit in tempore, quo casu etiam ad vsuras lex illum condemnat l. vectigalia §. fin. ff. de public. l. cum quidam §. fiscus ff. de vsur. non obstante dispos. text. in l. 1. C. de
7 fisc. vsur. lib. 10. cum aliud sit tractare de vsura, seu interesse pœnæ, & quia interesse est pœna, propterea non soluitur pœna de pœna, vt benè declarat ibi
8 post alios Andr. de Barul. sicut non soluuntur vsuræ vsurarum, ad text. in l. fin. C. de vsur. Marc. Ant. Peregr. in tract. de iure fisc. lib. 6. tit. 7. num. 30. & aliud est tractare de re intercepta, cuius dominiū statim iuris ministerio ad Fiscum est trā-
9 slatum, & tractatur de specie, & non de actione, tunc enim non petuntur fructus, vt pęna, & sic interesse pecuniæ; sed fructus petuntur, vt ex re Fisci indebitè ab alio possessa, & sic pariter vsura, seu interesse ex sorte Fisci debita: contrahitur enim mora irregularis eo ipso, quod debetur, ita quod punctus est deberi: nam statim absque alia interpellatione ex mora currit vsura, seu interesse contra Fisci verum debitorem: nam interceptio pecuniæ oritur ex delicto in faciendo, propter quod lex inducit confiscationem: vnde nimirum si debentur ex re fructus, & ex pecunia interesse, cùm ab initio cōmittendo delictum se constituit malæ fidei possessorem, text. est ad hoc elegans, qui decidit quæstionem in l. 1. C. de his,
10 quibus, vt indig. vbi Bald. declarat, & latiùs Ias. cuius text. verba sunt infrascripta.

Hæredes, quos necem testatoris inultam omisisse constiterit, fructus integros cogantur reddere: neque enim bonæ fidei possessores ante controuersiam illatam videtur fuisse, qui debitum officium pietatis scienter omiserunt, ex hæreditate autem rerum distractarum, vel à debitoribus acceptæ pecuniæ post motam litem bonorum, vsuras inferant, &c. vbi glos. & Doctor. tractant, quomodo intelligatur tex. in eo, quod dicit, deberi vsuras post litem motam, si rę ipsa absque interpellatione ex Fisci priuilegio contrahitur, vt ibi per Bald. & latius Ias. gl. in d. §. fiscus, Roman. in l. si ex legati causa de verb. obligat. Anan. in cap. excommunicationi col. fin. de rapt. Salyc. in d. §. fiscus, Aret. in d. l. si ex legati causa, Marc. Ant. Bauer. in tract. de mora 2. par. vers. quintò principaliter, post Azo. in summ. C. de vsur. nu. 10. latè Rub. Alex. in repet. §. morte leg. non solùm de oper. nou. nunc. Peregr. de iure fisc. lib. 6. tit. 7. Sed vtcunque sit apparet ex delicto confiscari bona, dominiumq; taliter statim transferri, quòd determinari debeat deberi fructus, vel vsuras ex pecunia saltim post litem motam.

11 Quibus omnibus discussis in Regia Camera fuit me referente condemnatus prædictus Marcus Antonius ad pecuniā interceptam vnà cum interesse.

SVMMARIVM.

1 *Iudex ex causa litis etiam sub nomine dignitatis recusari potest tanquàm suspectus in alijs causis, et ibi refertur decisio facta.*

2 *Iudex inimicus potest recusari.*

3 *Iudicis inimicitia extenditur ad totam parentelam.*

4 *Iudex ex inimicitia præsumpta potest recusari, vt quia non salutauit.*

5 *Iudex habens iustam causam inimicandi potest recusari.*

6 *Totum tribunal an suspectum allegari posit.*

7 *Quando offenso vno de domo intelligantur cæteri de eadem domo offensi.*

8 *Iudex cōsanguineus inimici, mecum litigantis potest recusari, quòd extenditur, etiam si inimicus non litiget; sed faueat vni ex partibus litigantibus.*

9 *Qua-*

9 *Quælibet inimicitia, etiam quòd nõ sit capitalis, sufficit ad recusationem.*

10 *Quando causa suspitionis est certa, & à iure determinata, si per sententiam reijciatur, illa erit nulla.*

11 *Causæ recusationis vltra exprèssas à iure remittuntur Iudicis arbitrio, qui si malè arbitrabitur, potest appellari.*

12 *Pragmaticæ Regni vetantes appellationem à decretis suspitionum fuerunt interpetratæ, quòd non procedant, quãdo constat de nullitate, vel de notoria iniustitia.*

13 *Qualitas Iudicis multum præualet in admittenda, vel reijcienda suspitione.*

14 *Gradus parentelæ consideratur vsque ad gradum successionis, quod tamen limitatur, dùm tractatur recusatio Iudicis propter parentelam: nam attenta qualitate parentelæ, & Iudicis, potest etiam vltra prædictum gradum extendi, quòd totum Iudicis arbitrio remittitur.*

15 *Quando litigantes sunt in pari gradu, suspitio non admittitur.*

16 *In dubio Iudex debet declarari suspectus, quòd non procedit in recusatione testium.*

ARGVMENTVM.

De recusatione Iudicis ex causa litis, non intuitu personæ; sed dignitatis, ratione inimicitiæ nõ solùm manifestæ; sed præsumptæ; Cõsanguinitatis quoque cum inimico alterius ex litigatoribus. Gradus parentelæ ad remouendum Iudicem vsquequò. Nouellæ Regni Pragmaticæ prohibentes appellationem in causis suspitionum quomodò practicentur.

DECISIO XXX.

Ecidimus in Collaterali Consilio, quòd ex causa litis etiam sub nomine dignitatis Iudex possit recusari suspectus in alijs causis eius, cum quo
1 litẽ habuit sub nomine dignitatis Imol. in cap. cum super de off. deleg. Bertach. in verb. Iudex suspectus, & ita practicatum inter Ducem Veteris Scribam portionis, & D. Berardinum de Montaluo dignissimum Præsidentem Regię Cameræ propter litem præcedentiæ, quam habuerunt circa sessionem in tribunali tũc existente in Regio Arzenali, & quando Iudex est inimicus, non est dubium, eum
2 posse recusari ex regula text. in l. si pariter ff. de liber. caus. in l. 1. C. si quacunque præd. pot. ex quo text. secundum
3 Bart. probatur, quòd non solùm Iudex erit inimicus; sed omnes de eadem domo, vel parentela, & non solùm inimicus
4 clarus; sed presumptus recusatur, vt quia non salutauit, Felyn. latè post Abb. qui decisiones cumulat in d. cap. cùm super,
5 vel si habeat iustam causam inimicandi, cumulat omnia latè Ias. in l. apertissimi C. de iudic. & videatur pulchra additio
6 ad Bald. in d. l. 1. C. si quac. præd. pot. in lit. I, vbi dixit, posse allegari totam Synodum suspectam, si sit maior pars illius suspecta, quod nota: quia sic posset recusari totum tribunal, & ibidem Bald. di-
7 cit, quòd, offenso vno de domo, intelligantur cæteri offensi in his, in quibus consideratur animi affectio, & iniuria.

Pariter Iudex consanguineus inimici vnius ex partibus litigantibus potest re-
8 cusari, text. est in cap. accedens lo secondo, vt lit. non contest. vbi Io. Andr. & Panorm. Philip. Franc. in cap. postremò de appell. nu. 12. quod procedit secundum Panorm. etiam quòd inimicus non liti-
9 get; sed faueat alteri parti, & quælibet inimicitia etiam quòd non sit capitalis, vel grauis sufficit ad recusationem per notata in d. cap. cum super: ita Franc. vbi supra in 32. caus. recusat. & notetur

vnum,

10 vnum, quòd, quando causa suspitionis est certa, & à iure determinata, si Iudex pronunciet causam non esse legitimam, sententia sit nulla Innoc. in cap. cum spetiali de appellat. & quia recusationis
11 sunt species multæ vltra à iure expressas: tunc idem iudicatur de illis, quando sunt maiores expressis, quod iudicatur de causis à iure particulariter expressis, quod Iudicis relinquitur arbitrio, & si malè arbitrabitur, appellabitur, vt latiùs habetur per Philipp. Franc. vbi su-
12 pra colum. finali, quæ notentur pro nouis Pragmaticis Regni, per quas non admittuntur appellationes in causis suspitionum, quæ non procedunt, quando de nullitate dicitur, vel constat de notoria iniustitia, & ita in Collaterali Consilio practicatum, & decisum in quàm plurimis causis, & signanter in causa vertente in Reg. Cam. inter Io. Thomam Caraffam, & Portiam de Aprano.

Qualitas autē Iudicis in casibus con-
13 tingentibus admittit, vel reijcit suspitionem Alex. in l. qui iurisdictioni ff. de iurisd. omn. iud. latiùs Dec. in d. cap. po-
14 stremò; & licet gradus parentelæ sit vsque ad quem datur successio secundùm Bart. & cæteros in d. l. qui iurisdictioni; tamen secundum qualitatem parentelæ, & qualitatem Iudicum est suspitio arbitraria vltra prædictum gradum notabili-
15 ter Dec. in d. cap. postremò; sed quando litigantes sunt in pari gradu, non datur suspitio secundum prædictos Doct. & Iu-
16 dices debent esse proni in hac materia, & propterea Doct. dixerunt, ex omni leui causa Iudicem recusari, quod non est sic in testibus, Dec. vbi supra, latissimè & eleganter Præpos. in eo. cap. postremò, & per Aufrer. in tract. de recus. 3. vol.

SVMMARIVM.

1 *Text. in l. in tribus ff. de Iud. limitatur, & declaratur.*

2 *Quando quis venit principaliter ad ius suum defendendum, dicitur reus, & non actor.*

3 *Tex. in d. l. in tribus, an procedat in ordinatorijs tantùm iuditiorum.*

4 *Agens in terminis text. in l diffamari C. de ingen. manum. dicitur reus, & non actor.*

5 *Prouocans ad iuditium, timens de facto turbari, comparente aduersario, & petente illum ad relaxationem condemnari, dicetur reus, & non actor, & prima petitio resoluitur in vim exceptionis.*

6 *Regula l. primæ ff. de except quod in exceptione reus fit actor, declaratur.*

7 *Text. in l. inter pares ff. de re iudicata declaratur, & limitatur, & num. 8.*

ARGVMENTVM.

Materia tractatur quis dicatur actor, vel reus in iuditio, & declarantur termini text. in l. in tribus ff. de Iudic. in l. inter pares, ff. de re iud. in l. diffamari C. de ingen. & manum. in l. 1. ff. de except.

DECISIO XXXI.

Ext. in l. in tribus ff. de Iudic. non procedit, quando quis prouocasset: quia
1 timet molestari de facto in sua possessione, in qua petit cōseruari, tunc. n. dicitur venire ad se defendendū, & quia nihil petit, dicitur reus, & non actor Bald. eleganter in auth. sed & si quis ab aliquo C. de testib. Abb. in c. si quis contra Clericum, de for. comp. notab. & latè Dec. qui declarat materiam ipsius text. in cap. ex literis, de probat. peroptimè Abb. in cap. si quis contra nu. 2. & 3. de for. comp. Felyn. in cap. si autem in fin. vers. vltimò circa gl. de rescript. Soccin. cons. 109. vol. 4. Ronchegall. in tract.
2 de duobus reis in rubr. nu. 28. & Bart. in l. de pupillo §. fin. ff. de nou. oper. nunc.

idem tenendo, dicit, quòd, quando quis principaliter venit ad defendendum ius suum, licet in consequentiam alleget nullitatem tituli aduersarij, hoc non obstante dicatur reus, attendendo originem petitionis, & causæ, quæ non est petere aliquid; sed conseruare, & defendere ius, quod habet, & rursus secundum
3 Iacob. de Beluis. quem in d. l. in tribus refert Alber. in principio procedit tantùm in ordinatorijs iudiciorum per glo. in l. duo Iudices in fin. ff. de re iud. quam Angel. & Paul. de Castr. videntur sequi, licet Imol. & Alex. in d. l. duo Iudices videantur hoc impugnare, quibus non est absimile, quod dicimus in terminis
4 text. in l. diffamari C. de ingen. manum. vt quamuis diffamatus agat; tamen verè reus erit in iudicio secundum magis communem opinionem, & ob id cõuenire poterit diffamantem coram Iudice suo, & gaudebit omnibus alijs priuilegijs, quibus reus gaudere debet, Alex. Dec. & alij, quos congerit Couar. latissimè var. resol. lib. 1. cap. 18. Menoch. de arbit. Iud. lib. 2. cent. 1. cas. 98. nu. 6. Ronchegal. vbi supra nu. 18. reprobata decis. Affl. 268. vt ibi per Vrsill. & per Capyc. decis. 18. & propterea Doct. notabiliter
5 tradunt, quòd, quando quis prouocat ad iudicium timens de facto turbari, & nihil aliud petit, nisi conseruationem, & defensionem sui iuris, quando demùm comparet aduersarius petens illum condemnari ad relaxationem rei, hæc petitio de sui natura operetur, vt prima petitio reloluatur in vim exceptionis propositæ per reum aduersus actorem, de quo eleganter per Dec. in cap. in præsẽtia in princip. de probat. Paris. cons. 81. num. 26. lib. 4. Couar. vbi supra num. 6. circa medium, dixerunt in terminis text. in d. l. diffamari, Cæphal. in cons. 381. nu. 16. volum. 3. Soccin. in cons. 94. num. 6.
6 vol. 3. Hinc regula text. in l. 1. ff. de except. quod in exceptione reus fit actor, intelligitur largè, & impropriè, & propterea text. in l. in exceptionibus ff. de probat. dicit, quòd fungatur vice actoris, & intelligitur quò ad probationem exceptionis, non quò ad alia, in quibus semper reputabitur reus, Bald. eleganter in l. frustra C. de probat. Abb. & lariùs Dec. in cap. cum inter de except. Cæph. in cons. 455. nu. 29. vol. 4. Socc. cons. 34. vol. 1. decis. Pedem. apud Osasch. 151.
7 Hæc sunt notabilia, & deseruiunt ad intellectum text. in l. inter pares, ff. de re iud. vbi, quando Iudices sunt in pari voto, profertur sententia pro reo, cuius text. dispositio seruatur tantum in tribunali Reg. Cam. non autem in alijs, & habet notabiles limitationes, de quibus ibi per Zas. & signanter in pupillis, & alijs personis priuilegiatis, licet inter eas non
8 comprehẽdatur Fiscus ex particulari dispositione text. in l. non puto ff. de iure fisc. secundũ Doct. ibi, & signanter Alex. Hercul. & alios.

Fuerunt hæc valde discussa in causa Cursoris maioris cum D. Dianora Zapat, fuitq; Regia Camera in paritate votorum, & facta relatione in Collaterali Consilio pariter fuimus in paritate votorum; sed posteà omnes fuimus concordes, quod daretur breuis dilatio eidem D. Dianoræ ad probandum prętensa per eam, quæ per priùs fuerat exclusa, & publicatum decretum contra eam, videlicet in paritate votorum, præsupponendo esse actricem, cuius contrarium per prędicta fundabant tenentes contrariam opinionem.

SVMMARIVM.

1 *Iudex non potest condemnare ad fructus percipiendos post sententiam, nec ad vsuras futuras: quia futuri temporis tractus ad Iudicem non pertinet, & ibi ratio.*

2 *Possessor condemnatus ad rei restitutionem tenetur ex mora ad fructuum restitutionem post sententiã perceptorum Iudicis officio.*

3 *Restitutio fructuum perceptorum post sententiam an requirat nouam*

nouam condemnationem, vel venict in exequutionem sententiæ, latè discutitur.

4 *Exequutio sententiæ an habeat suā instantiam.*

5 *Sententia declarans rem ad aliquem spectare, parit actionem ad fructus etiam quòd sententia fuerit erronea.*

6 *Text. in l. cum quæritur ff. de excepti. rei iudic. declaratur notabiliter.*

7 *Venditio non extenditur ad incogitata.*

8 *Venditio incipiens à numero, & nō à corpore, non comprehendit nisi in numero contenta.*

9 *Venditio corporum cum declaratione summæ, ad quam ascendunt, non comprehendit, quod plus est.*

10 *Venditio facta ad numerum, & mensuram non extenditur vltra expressa.*

11 *Aliud est rem vendere, & aliud annuam præstationem super ea.*

ARGVMENTVM.

Fructus percepti post sententiam quo iure petantur post moram in restituendo commissam. Text. in l. cum quæritur ff. de except. rei iud. declaratur. Venditio in corpore quid differat à venditione facta numero, & mensura.

DECISIO XXXII.

VM elaborassem vti Iudex in hac causa illustr. Ducis Suessæ cum Regio Fisco, fuit ex parte Regij Fisci proposita suspitio in mei personam ex eo, quod cum fuerim Aduocatus in causa Ducis Andriç consimilem causam habentis circa augmentum functionum fiscalium, non poteram in hac interuenire vti Iudex, & ita votatum; sed quia iam in causa omnia digesta per me fuerant, & est votata, decisa, & publicata; propterea volui lucubrationes in publicum afferre, postquam secundum eas decisio est iam facta.

In anno 1573. compilato processu in Regia Camera fuit declaratum augmentum focularium, & iurium fiscalium in certis Terris olim Ducis ad ipsum spectare, & proinde fuit Fiscus condemnatus ad omnes quantitates perceptas in præteritum.

Petijt Dux liquidationem, & solutionem in præteritum quantitatum exactarum, & respectu augmenti existentis declarati ad ipsum spectare, ascendentis ad summam annuorum ducat. 321. quia reperiebatur alienatum, petijt, quòd Fiscus luat ab emptoribus, & describatur in eius faciem.

Fuit prouisum, quod fiat liquidatio, ac remissum negotium Regiæ Cameræ, vt se informet, liquidet, & referat cum voto fol. 114. & 120. & fol. 121. fuit facta relatio, quod soluantur quantitates exactæ in præteritum; quo verò ad luitionem, & assignationem dictorum annuorum ducat. 321. reseruat Regia Camera facere consultationem, vt fol. 121.

Fiscus statim reclamauit ab hac sententia in anno 1573. sed non fuit prosequutus appellationē nisi in anno 1578. Dux opposuit desertionē in anno 1585. fol. 140. fit monitio ad dicendum in anno 1595. fol. 142.

Dux sub die 10. Aprilis anni 1600. fol. 143. præsentauit comparitionem, petendo committi calculum quantitatum exactarum à Regio Fisco, seù Concessionarijs prædicti augmenti à die sententiæ vsque ad præsens, necnon describi functiones fiscales in sui faciem auctas in hac noua numeratione, & alias liquidādas, vbi Fiscus replicat, quod à senrentia lata in anno 1573. reclamauit, & est processus instructus, qua reclamatione stante non potest tractari de prętensis non contentis in decreto Regiæ Cameræ.

Fit instantia ex parte Ducis, quod liquidetur tantum augmentum Terrę Castellutij pro nunc factum in hac noua numeratione fol. 145. & de hoc tantùm fit calculus fol. 150.

Fiscus præsuppoſuit, Ducem in anno 1570. vendidisse omnes functiones fiscales, quas habebat, eidem Regiæ Curiæ pro pretio duc. 26. mille, & est vera venditio facta prædicto tempore annuorum duc. 3196. super functionibus fiscalibus diuersarum Terrarum, quos tantùm habebat, & possidebat Dux prædicto tempore pro prædicto ptetio duc. 26. mil. ad rationem duc. 12. pto quolibet centenario; & successiuè dixit Fiscus, quod nullo iure petere poterat Dux augmentum nouæ numerationis, si omnia mediante prædicta venditione in fiscũ erant translata, ob quod per decretum Regiæ Cameræ in anno 1602. fuit Fiscus absolutus à petitione augmenti nouissimè facti, vt per decretum prædictum fol. 164. latum in anno 1602. à quo Dux reclamauit, vt fol. 178. verùm fuit reseruata in decreto consultatio facienda circa augmentum numerationis anni 1561. iuxta reseruationem, & consultationem aliàs factam per eandem Regiam Cameram in anno 1573.

Dux petijt hodiè explicari consultationem aliàs reseruatam respectu præteriti augmenti iam declarati spectare ad ipsum vigore prædictę sententiæ in anno 1573. à quo die cum nõ fuerit facta luitio augmenti ad ipsum Ducem spectãtis, non videtur hæsitandum, quod debeat Fiscus condemnari ad quantitates decursas, cum articulus sit iuris, & nihil consistat in facto.

Aduersus quod nouissimè Fiscus oppoſuit exceptionẽ rei iudicatæ, tùm ex decreto anni 1573. tùm etiam ex prędicto vltimo decreto nouissimè lato fol. 176. & sic mutauit Fiscus defensionem: nam primo loco præsuppoſuit hoc sententiatum in fauorem Ducis per decretum anni 1573. sed dixit à decreto reclamatum, & instructum processum in causa reclamationis, & dixit secundò, ꝙ petita per Ducem non continebantur in decr. Reg. Cam. de cuius exequutione tractabatur.

Quò ad prædictã exceptionem rei iudicatæ non oportet verba facere, siquidẽ nullum habet iuris, vel facti fundamentum: nam aut talis exceptio opponitur respectu augmenti annuor. duc. 321. existentis tpe decreti anni 1573. ortum habentis à numeratione anni 1561. & decretum declarauit spectare ad Ducem: ita ꝙ obstat Fisco exceptio rei iudicatę, imò vt per calculum, & liquidationem factam apparet, vsque ad diem decreti habuit Dux omnes quantitates decursas ex eodem augmento; si verò vult tractare de decreto nouissimè lato, istud est expressum in augmento nouissimę numerationis anni 1595. & fuit facta particulariter reseruatio, quò ad augmentum in præteritum, nec poterat aliud determinari, si decretum sit super instantia Ducis, qui institit pro liquidatione, & decisione augmẽti tantùm numerationis anni 1595. de quo augmento hodiè non tractatur, obstat Duci decretum, & pendet reclamatio.

Si verò opponitur exceptio rei iudicatæ respectu exactionis factæ per Fiscũ prędicti augmenti, quod fuit declaratum spectare ad Ducem per decretum anni 1573. si loquitur respectu exacti vsque ad prædictũ annum, Dux non petit: quia fuit sibi satisfactum, & si loquitur respectu quantitatum exactarum post decretum, præsupponendo, quòd tunc Fiscus non fuit ad eas condemnatus, & cùm petijsset Dux in præteritum, & in futurum condemnari Fiscum, in præteritum tantùm fuit condemnatus, quod ex hoc ab intellectu iuris venit absolutus, replicatur ex parte Ducis, ꝙ attenta qualitate facti hæc oppositio non subsistit in facto, & est contra notorios iuris terminos.

Non subsistit in facto: nam si declaratum est augmentum spectare in anno 1573. quod augmentum consistebat in annuis ducat. 321. & Dux hodiè aliud non petijt, nisi hoc idem augmentum declaratum ad ipsum spectare tanquam ad Dominum: ita quòd non tractatur con-

condemnatio Fisci ad præstationem aliquam annuam; sed ad restitutionem augmenti ad Ducem spectantis,quod augmentum singulis annis fuit, & est idem, eodemq; modo ad Ducem spectans: ergo quid commune petitio Fisci,nec in præteritum, nec in futurum ex radice primæ petitionis ante annum 1573. sed benè petijt,& petit has quãtitates augmenti Dux tanquam fructus suos decursos post sententiam, seu decretum prædictum per Fiscum, seu alios eius nomine indebitè perceptos,& sic factum tollit obiectum, cum decretum anni 1573. sit indubitatum respectu augmenti tunc existentis,hoc augmentum consistit in perceptione annua ducat. 321. hoc est, quod petitur,& non aliud: igitur ex peremptione facti redditur vana exceptio.

Dixi,quòd est contra iuris terminos: quia ad fructus percipiendos post sñiam
1 non potest Iudex condemnare, sicut nec ad vsuras futuras, cum futuri temporis tractus ad Iudicem non pertineat, dicit text.in l.1.§.1.ff.de vsur.ita glos.per istũ text. in l. Iulianus §. idem Iulianus, in verb.iudicatæ ff.de rei vend. vbi Angel. expressè notat, & idem Ang.in l.qui restituere eod. tit. & hoc summa cum ratione: nam si sententia declarat quem Dominum,& condemnat possessorem ad restitutionem rei, maximè in sententia Præfecti Prætorio, quæ paratam habet exequutionem, non datur locus cõdemnationis fructuum percipiendorum, cum vigore sententiæ erunt percipiẽdi à Do-
2 mino, & propterea dum possessor condemnatus non restituit,tenetur ex mora ad restitutionem fructuum perceptorum post sententiam Iudicis officio, & iste est casus text. in d. l. qui restituere de rei vend.vbi omnes,idem text.in l.si longis C. de exequ. rei iud. vbi pariter omnes Scrib.

De hoc nemo dubitauit; sed disputatio fuit,si opus est noua condemnatione,
3 vel veniet hoc in exequutione sentẽtiæ, & glos.in d.l. qui restituere, dicit primò venire in exequutione, & dùm tex.dixit officio Iudicis ab eo possessio trãsfertur, & fructuum condemnatio fit dicit glos. in ver. condemnatio,idest exequutio cõdemnationis factæ, demùm glos. ponit aliam opinionem dicens, vel dic fructuũ post sententiam: ita quod Iudex,qui cõdemnauit ad rem restituendam, cõdemnabit etiam post moram in exequutione ad fructus post sententiam perceptos,tãquam fructus perceptos indebitè ex re mea in contemptum sententiæ, quæ cõdemnatio cum habeat ortum,& radicem ex nouo facto post sententiam, & ob nõ paritionem sententiæ, & officio Iudicis sententiam proferentis fit exequutio, & condemnatio: ergo vana est exceptio rei iudicatæ, & Bart.ibi, & Odoffr. recitant glos.illamq; sequuntur,vbi Fulgo.tenuit non requiri nouam condemnationem secundum prædictam opinionem glos. sed venire in exequutionem sententiæ Iudicis officio: quia Iudex hoc exequitur, dùm illi non fuit obtemperatum, & venit in exequutionem restitutionis rei cum omni causa ex mora post sententiã contractam in pœnam non parentis,qui non debet esse in lucro ex sua contumacia,& mora,quod eleganter tradidit Iureconsf. in l.in fideicommissi ff.de vsur.in casu fortiori ibi, cum ea temporis intercapedo iudicato dilationem dare, non lucrum afferre debeat,& licet Ange.dubitauerit de hac opinione Fulgos. si venit in exequutionem sentẽtiæ,vel requiratur noua condemnatio in ead.l.qui restituere, quam dubitationem sequutus est Aret.in l.apud Iulianum §.fructus de leg.1.tamen dixit Ang. benè procedere hoc in iuditio vniuersali,vel generali,vt in petitione hæreditatis,in peculio,& similibus, vt est in facto, de quo tractamus: nam fuit petitum genericè, & sic decisum,augmentum spectare, & sic vidimus,quod nemo dubitauit deberi fructus post sententiam; sed difficultas fuit, si requiratur noua condemnatio,vel veniat in vim exequutionis, propter quod Bald.& Salyc.quasi conciliando opiniones in d.l.si longis,tradiderũt,quòd hoc fiet interloquendo: quia non potuit hoc Iudex in prima sententia preuidere,cum

sumant originem fructus post rem iudicatam, & Bald.dicit, quòd procedit Iudex interloquendo,& declarando,& faciet tanquam consequntiuum ipsius sententiæ à lege virtualiter in ea comprehensum,& idem Bald.in l.fin.C.de vsur. rei iud.declarat notabiliter, dùm tex.ibi dixit,vt post elapsum quadrimestre tempus datum condemnatis in actione personali debeatur vsura cẽtesima,dicit inquam, vt in ipsis vsuris fiat exequutio, non quasi ex sententia hominis; sed sententia legis, & dixit esse speciale in consequutiuis ipsius sententiæ, ad quod allegat text.in d.l.si longis,qui text.sic ab omnibus summatur, condemnatus post mortem tenetur de interitu, & ad fructus rei in condemnationem deductæ, ad idem text.est in d. l. in fideicommissi de vsur.

Si ergo de fructibus percipiẽdis Iudex non potest condemnare, qui habent ortum ex indebita perceptione facienda post sententiam:quia tempore iuditij nõ perceperat, & in futurum percipere non debet: ergo si Iudex non potuit cõdemnare, & hodie quia, quod non perceperat,percepit, & vigore sententiæ fructus posteà percepti petuntur: sequitur indubitarè,quod nihil commune primum iuditium cum hoc iuditio exequutionis,ob quod vana est exceptio rei iudicatæ, & hic est casus l.si à te ff. de except.rei iudic. cuius verba sunt infrascripta : Si à te hæreditatem petam , cum nihil possideres , deinde vbi cæperis aliquid possidere,iterum hæreditatem à te petam , an noceat exceptio ista,& putem, siue fuerit iudicatum, hæreditatem meam esse,siue aduersarius: quia nihil possidebat, absolutus est, non nocere exceptionem.

Ad idem est text. in l.si rem meam eo. tit. vbi si rem meam à te petiero, tu autem ideò fueris absolutus , quòd probaueris sine dolo malo te desijsse possidere, deinde posteà cæperis possidere, & ego à te petam, non nocebit mihi exceptio rei iudicatæ, & sic ad propositum , cum Fiscus non fuerit condemnatus in anno 1573. quia non poterat condemnari ex iuris resistentia : quia tractus futuri temporis nõ est in iudicis potestate: & rursus, & fortiùs: quia ex restitutione facienda rei non erat possessor, nec poterat habere fructuum perceptionem,sequitur,quòd si posteà possedit, & non restituit,& fructus percepit,cesset causa, quare Fiscus non fuit condemnatus, & oritur actio ad nouam condemnationem officio Iudicis faciendam in exequutionem sentẽtiæ , quod officium impartitur ex facto orto post sententiam, quod eleganter dixerunt Bald. & Salyc. quando non poterat Iudex præuidere ante sententiam,& Dux non agit ad hos fructus prima actione : nam vt eleganter dixit glos.in d.l.si à te §.si quis fundum, stultus est,qui prima actione agit, & non in exequutionem sententiæ petit mandari exequi, quod petit, dico inquam, quod Dux in exequutionem sententiæ petit hos fructus perceptos ex re sua ; imò vt dixi,non petit fructus ; sed idem suum augmentum declaratum ad ipsum spectare, & quotannis ab ipso exigendum, & si non exegit culpa Fisci, qui alienauit ; nonne dicunt text. & omnes Scrib. in d. l. qui restituere , quòd tenetur ad quanti interest, & cum semper idem sit augmentum , nec petitur vt fructus decursi, vel decurrendi, & cum debitum oriatur post sententiam, properreà vndique vana est exceptio ; sed quare Fiscus non exhibet notata in libro notamentorum: nam si fuisset decisum hoc impossibile,videlicet Fiscum lucrari debere fructus futuros percipiendos ex augmento ad Ducem spectante, vtique in prædicto libro debebat annotari, quod si non apparet,ex hoc solo apparet,quæ nam sit hæc noua Fisci oppositio.

Si Fiscus reuertitur ad primas oppositiones,dicendo esse compilatum processũ in causa reclamationis,& quod proptereà debeat procedi ad illius expeditionem,vel secundò dicat,vt dixit,quòd de his fructibus nihil continetur in decreto lato in anno 1573.dicitur quò ad primam,sententiam esse exequutioni deman-

mandandam ex regula text.in auth.quæ ſupplicatio C.de precib.Imp.offer.& demum tractari de ipſius reuiſione, eò magis ſtante oppoſitione deſertionis, quæ ex ſerie facti ſupra annotata eſt apertè demonſtrata,ſuper quo eſt ante omnia interloquendum, & interim nullo iure poteſt impediri executio ſententiæ Præfecti Prętorio.

Quò ad ſecundam quod de iſtis fructibus ſentẽtia non loquatur, non negatur, & ſic idem Fiſcus fatetur, quod ſupra diſſeruimus:quia loqui non poterat, cum ſint fructus decurſi poſt ſententiam, qui debentur officio Iudicis ex nouo facto ſuperueniente poſt ſententiæ prolationem; ſed non ex eo:quia de his non loquitur decretum,propterea non debētur vigore eiuſdem decreti Iudicis officio, tanquam conſequutiui ipſius decreti,& in eius exequutionem ex ſupra fundatis per caſus iurium indubitatorum, veras,ac communes Doctor.deciſiones;
4 fuit tantùm dubitatum inter Doctor. ſi exequutio ſententiæ habeat ſuam inſtantiam,& in terminis text.in d.l.qui reſtituere,tenuerunt non habere; ſed eſſe iuditium merè executiuum : quia petitur exequutio Iudicis officio mercenarij, & ſi ageretur actione iudicati,vel in factũ, etiam quòd daretur inſtantia,producta tamen ſententia per actorem ad nullam defenſionem admittitur reus, niſi ſi qua poſt ſententiam ſuperueniſſet,de quo per Bald.in l.2. C.de exeq.rei iud. & latiùs per Affl. in deciſ.346.

Imò poſtquam ex dominio declarato
5 fructus ſunt Ducis,& indebitè poſteà Fiſcus percepit, ex eademmet ſententia poſſum agere ad fructus, ita Bartol.poſt gloſ.Alb.Bald.& omnes in l.& ex diuerſo §.vbi autem ff.de rei vẽd,etiam quòd ſententia fuiſſet erronea, vt ibi in text. Pau.de Caſtr.in l. Iulianus verum debitorem ff.de cond.indeb.latè Iaſ. in l.qui Romæ §.duo fratres num.15.de verbor. obliga.nec poteſt obijci,quòd res ſit diuerſa:nam cum depẽdeat ex eodem fonte diſcuſſo,& deciſo,idest à declaratione facta,quòd augmentum ſpectabat,& tractatur de perceptione fructuum illius,intelligitur taliter hoc in ſententia comprehenſum virtualiter, vt dicatur deciſum, & licet ſit res diuerſa,obſtabit exceptio rei iudicatæ, ad text. in l. cum
6 quæritur cum ſeq.de except. rei iud. qui requirit, quòd ſit eadem res, idem modus agendi,& inter eaſdem perſonas,intelligitur verè, vel interpretatiuè, gloſ. notab. in l.& an eadem in verb.concurrunt, eod.tit. & propterea ſufficit,quod veniat diſcutiendum idem ius inter eaſdem perſonas, quando oritur ex eodem fonte per priùs iudicato, ita Paul. de Caſtr.notabiliter in l.ſi quis cum totum ff.de except.rei iudic. Socci.in l.fundum ff.de except.latiſſimè per me in conſ.49. 1.vol.vbi declaraui materiam nu.4.cum ſeq.& in conſ.90.nu.10.cum ſeq.& in conſ.62.cum ſequ. quæ legantur: nam omnia cumulantur,& declarãtur,& propterea in hoc non me ampliùs extendo, & ſi hæc iura, & Doctor. determinauerunt in fructibus debitis ante ſententiæ prolationem, quantò magis procedunt in fructibus perceptis poſt ſententiam in ipſius contemptum, & deludendo ipſius exequutionem,& propterea lex prodidit noua remedia,nouaſq; actiones ortum habentes ex ſententia,videlicet iudicati in factum,aut Iudicis officium.

Concludo, loquendo ſecundum prætenſionem Fiſci,quod Dux petijt fructus augmenti,opponit Fiſcus, quòd non debentur,replicat Dux,quod vigore ſentẽtiæ eſt declaratus Dominus augmenti,& conſequẽter ex eadem ſententia fructus de iure debentur, dùm Fiſcus aduerſus hoc vult infringere quæſtionem augmẽti, in hoc obſtat ſententia, licèt hòc opponat aduerſus fructus petitos, & ſic quaſi ad rem diuerſam: nam cum depẽdeant ab augmento, & ſi illud debetur etiam fructus percipiendi debentur, nec poteſt vnum tractari,quod non diſcutiatur aliud, propterea obſtabit in hoc exceptio rei iudicatæ.

Sed non cadit in hac cauſa talis diſputatio: nam vt in principio dixi,non tractamus hic de fructibus; ſed tracta-

mus

mus de augmento functionum fiscalium causato ex numeratione anni 1561. declarato spectare ad Ducem per sententiam anni 1573. & liquidato in annuis duc. 321. hoc inquam augmentum indubitanter dicit sententia ad Ducem spectare:hoc idem augmentum,vt dixi, singulis annis exigetur, & hoc idem augmẽtum est,quod Dux petit:igitur quid immoramur in disputando, si fructus futuri debentur, si fiscus est ad illos condemnatus, si fuit absolutus, & sententia loquitur de fructibus futuris, si nil horum controuertitur; sed tãtum dicimus, sententia dixit augmentum spectare ad Ducem, propterea præstetur in vim exequutionis sentẽtię,& si alias diceremus, ludibrio fuisset sententia, postquam si post eam augmentũ exigeret fiscus,quomodo spectaret ad Ducem, & si spectat ad Ducem,quomodo fiscus potest exigere, & si exigit augmentum ad Ducem spectans, quomodo vult illud eodem tẽpore aduersus Ducem retinere:ergo sententia esset de vento,inanis, & vacua, & lucraretur illud fiscus per Dominum nostrum,cum quo lata fuit sentẽtia,& post eam interpellatus iuditialiter,vt lueret, & restitueret; sed quæso dicatur,quis nã est casus fortior condemnasse fiscum ad omnes fructus præteritos, vel condemnare hodiè ad fructus perceptos post sẽtentiam, & quæ nam ratio diuersitatis potest esse: imò à fructibus præteritis sępè sæpiùs fit absolutio attenta bona fide possessoris,quod raro euenit post litem contestatam; sed à fructibus percipiendis,seù perceptis ex re mea post sententiam, & condemnationem, per quam possessor est constitutus in mala fide, fuit interpellatus pro restitutione, adest mora,adest Iudicis contemptus,quomodo igitur fructus præteriti fuerunt declarati debeti, & fructus futuri contra sententiam percepti non debebuntur?

Non videtur insistendum in venditione facta per Ducem annuorum ducator. 3196. super functionibus fiscalibus eidẽ Regio Fisco in anno 1570. pro pretio duc. 26. mil. ad rationem 12. pro quolibet centenario,quasi velit prætendere Fiscus omne ius translatum in eum:nam hæc venditio fuit in anno 1570. & decretum posteà subsequens in fauorem Ducis est in anno 1573. per quod declaratur augmentum ad ipsum spectare vsque ad illum diem, & ratio manifesta fuit:quia Dux non vendidit genericè ius focularium, & salis, quod habebat, vel corpus functionum fiscalium;sed asseruit Dux tenere, & possidere annuos ducat. 3196. super functionibus fiscalibus diuersarum terrarum,& hos annuos,& certos introitus vẽdidit Regio Fisco ad rationem 12.pro centenario, ad quam rationem pretium fuit duc. 26. mil. & sic nullo modo includuntur annui duc.321. quia Dux nõ possidebat, nec adhuc erat declaratus Dominus: nam aliàs prædicta venditio non fuisset tantùm annuorum duc.3196.sed duc.3517.& pretium non duc. 26.mil.ad rationem 12.pro cẽtenario; sed circa triginta mille,non cogitauit Dux de augmento in venditione,

7 & ad incogitata non extenditur venditio ad text.in l. qui cum tutoribus ff. de transact.cumq; non incæperit venditio à

8 corpore; sed à numero cum certo,& singulari pretio certorum, & distinctorum introituum,tunc si sunt plura, non intelliguntur vendita,nec in venditione comprehensa,vt eleganter docet Paul. de Castr.in l.si seruus §. 1. ff. de act. empti,

9 Imò si esset dictum,vendo functiones fiscales ascendentes ad tantam summam, quod plus est, non intelligitur vẽditum, dicit glos.in l.si venditor ff.de act.empt. & generaliter semper, quod non incipit à corpore, intelligitur venditio facta ad

10 numerum,& mensuram, quæ non extẽditur vltra expressa secundùm Bart.communiter receptum in l. Iulianus §. si Titius ff.de act.empt. elegans doctr. Bald. in rubr. C. de contrah. emptio. latè per Soccin.Sen.in cons.32. 4.vol.& Soccin. Iun.in cons. 42. 2. vol. allegatur communiter ab omnibus Oldrad. cons.197. cumulant infinita Modern.add.ad decis. Afflict.68.& eandem distinctionem facit Andr. in §. si quis demanso de controu.

in-

inuest. quem allegat, & sequitur Capyc. in sua inuest. in verb. feudorum augmenta in 1. limit.

Aliud enim est, quòd vendatur ius, seù corpus functionum fiscalium, asserendo ascendere ad tot introitus, & tunc quia intentio fuit vendere corpus, & totum, quod habet, illa demùm expressio est potiùs gratia demonstrationis, quàm taxationis, & totum venit in venditione.

Aliud est, quando est pariter venditum corpus; sed est factum pretium per iugera, seù ad rationem tot pro centenario, tunc licet voluit totum vendi: quia tamen pretium est factum respectiuè ad redditus, debetur pretium pro illo pluri, quod fuit repertum contineri in venditione, & sic procedit text. in l. qui fundū §. qui agrum ff. de contrah. empt.

Et aliud tandem est, quando nullo modo est inceptum à corpore; sed tantùm à numero, & cum distinctione certi pretij pro certis introitibus, & tunc nullo pacto venit augmentum, nec in venditione continetur, plusquam specificè expressum secundum præallegata, & tandem si expresè asseritur, dùm fit venditio prędicta, possidere Ducem tot annuos introitus super functionibus fiscalibus, & istos vendidit ad rationem duodecim pro centenario: ergo non est venditum corpus; sed annui redditus super corpore, cumq; corpus sit, quòd patitur augmentum, & istud non est venditum: ergo vndique vana est oppositio venditionis

11 prædictæ: nam aliud est rem vendere, vel annuam præstationem super ea, de quo per Io. Fabr. in l. si quis argentum C. de donat. in §. item seruiana, instit. de act. Bart. in l. codicillis §. instituto de leg. 2. & in l. fundus, quem de ann. leg. Erit enim actio realis super re, & translatum dominium limitatum annuæ præstationis venditæ percipiendæ super re; sed non erit venditum dominium, & corpus integrum ipsius rei. Hinc Doctor. ibi faciunt quęstionem, quid si quantitas redditus non percipitur ex fundo, super quo est facta venditio, an Dominus teneatur.

Ex his non videtur hæsitandum de iustitia Ducis, ex quibus decisum fuit in sui fauorem.

SVMMARIVM.

1 *Iudex cognoscit, an sua sit iurisdictio in dubio, secùs si sit certum.*

2 *Dominus directus habet cognitionem causarum vertentium inter suos vassallos.*

3 *Si vassallus neget se esse Vassallum, tunc Dominus directus non est Iudex, & limitatur text. in l. si quis ex aliena de iudi. qui procedit in Iudicibus ordinarijs, vel delegatis ab habente generalem iurisdictionem, & nu. 5.*

4 *Iudex particularis respectu rerum, vel certarum personarum, & in spetie ratione feudi non potest cognoscere, an sua sit iurisdictio.*

6 *Vassallus non potest prorogare iurisdictionem sine consensu Domini.*

7 *Iurisdictio in feudis an intelligatur priuatiuè concessa.*

8 *Exceptio declinatoria licet debeat allegari in iuditio, fallit, quando Iudex est certus de ea.*

9 *Ex receptione in protectionem non tollitur iurisdictio aliàs alteri cōpetenti.*

10 *Sententia debet ferri conformis libello, & ex causa, ex qua actio fuit intentata; etiam quòd ex alia via non deducta ius competat, quod limitatur in Concistorio Principis, & nu. 17.*

11 *In Regno omnes Vassalli sunt ligij.*

12 *Esse vassallum ligium quid importet.*

13 *Directum dominium Regnorum est*

est Dominorum in vniuerso, rerum verò particularium est Vassallorum.

14 *Feudum in dubio præsumitur ligium, maximè quando recognoscitur à Principe non habente superiorem.*

15 *In Regno Rex est Dominus personarum.*

16 *Agens remedio text. in l. si quis in tantam C. vnde vi ad recuperãdam possessionem feudi, Iudex nõ erit Dominus feudi; sed Iudex aliàs ordinarius, quòd limitatur in feudo ligio.*

18 *Princeps non recognoscens Superiorẽ potest iudicare in propria causa inter suos subditos.*

19 *Apud Principem omnis ordo iuditiorum cessat.*

20 *Potest esse quis ligius duorum; sed semper excipitur prior, vel antiquior Dominus.*

21 *Partes quando cogi possint ad compromittendum.*

22 *Rex potest iudicare causas suorum vassallorum vbique.*

23 *Dominus potest eligere locum iudicandi inter suos vassallos, licet aliud sit in iuditio parium.*

24 *Præses Prouinciæ potest reddere ius in quocunque loco suæ Prouinciæ, etiam inconsueto, et sic Episcopus in quocunque loco suæ Dioecesis.*

ARGVMENTVM.

Iudex quando cognoscat, an sua sit iurisdictio. Vassallus ligius quis dicatur, & quid importet. In Cõcistorio Principis potest sententia ferri ex causa non deducta in libello. Qñ litigatores cogi possint ad compromittendũ. Locũ iuditij qñ Iudex eligere possit.

DECISIO XXXIII.

IN controuersia agitata in supremo Italię Consilio inter Ducem Parmæ, & Principem Vallis Thari hæc fuerunt discussa, deque his consultatio Regiæ Maiestati transmissa.

Prima prouisio fuit in anno 1579. quę cum inserta forma memorialis Principis Vallis Thari, & capitulationis per eum præsentatæ initæ inter Regem, & Ducem Octauium mandat Rex Senatui, quòd attentis contentis in libello, & capitulatione de iustitia prouideat.

Princeps exposuit, Ducem occupasse Burghum Vallis Thari, ac bona in Statu Placentiæ, & Parmæ, petijt propterea restitutionem vigore Capitulationis prædictæ, & si quid posteà Dux prætendit, offert stare iuri hic coràm Regia Maiestate.

Præsentauit etiam prouisiones alias per Sac. Maiest. in anno 1559. expeditas directas Duci Suessæ, per quas deputantur Iudices in Ciuitate Pauiæ; sed dicitur, quòd Dux Octauius pro sua parte dedit authoritatem iudicandi, ac exequendi in suis Terris contra suos subditos.

Dux Octauius notificatis sibi prouisionibus per Secretarium Senatus transmisit Oratorem ad Senatum, qui extraordinariè, & non per viam iuditij de veritate facti ipsum informaret.

Et quò ad Burghum dixit non occupasse; sed illum tenere ordine Summi Pontificis, licet Imperator prætendat esse suum, & est præsentatus ordo, & bona in Statu Placentiæ, & Parmæ dicit non occupata; sed confiscata vigore sententiæ ratione delictorum nouissimè perpetratorum, & præsentatur sententia.

Dicit, capitulationem quò ad futura delicta iuuare illos, qui vigore illius habuerunt facultatem recedendi, & se eximendi à iure vassallagij Ducis; sed non illos, qui voluntariè remanserunt, & voluerunt esse sub dominio Ducis, vt fuit iste

iste Princeps, qui semper permansit in illius statibus, fuit cognitus ab Officialibus Ducis, pluries præstitit vti Vassallus iuramentum fidelitatis, & Sac. Maiestas hoc particulariter declarauit per literas Duci directas in anno 1557. in quibus rogabat Ducem, vt etsi iurisdictio erat ipsius Ducis cognoscendi causas prædicti Principis vti subditi, & in Statu Placentiæ; tamen rogabat eum, vt contentus remaneret delegare causam Officialibus Regis Status Mediolani, qui nomine Ducis iustitiam facerent.

Dicit insuper Dux, quod capitulatio sit certa, & clara; loquens de casu, de quo agitur, excipiens ab ea futura delicta.

Senatus fuit voti, quod cum spectet ad Iudicem ordinarium, siue delegatum, declarare se competentem, quando est dubium, an sua sit iurisdictio, & ex Capitulatione prædicta non possit dici notoriè; Ducem non teneri iuditium hoc subire, propterea declarauit, Ducem comparere debere, & iura sua deducere super eo, an iuditium subire debeat coràm prædicto Senatu.

Super hoc negotio nō fuit aliter processum, & propterea ad instantiam partis in anno 1593. die 29. Ianuarij fuerūt expeditæ prouisiones, quòd Senatus referret, quare in causa huc vsque processum non erat, qui retulit, quod per literas Cardinalis Granuelæ anni 1580. fuerit mandatum supersederi in negotio, & ob id sub die 3. mensis Iulij 1593. fuerunt expeditæ vltimæ prouisiones, per quas mandatur Senatui, quòd non obstantibus literis prędicti Cardinalis procedat ad vlteriora seruata forma sui decreti super articulo, an cognitio causæ spectet, an non spectet ad ipsum Senatum.

De hac prouisione conqueritur Dux hodie, & erit prouidendum, an sit illa exequutioni demandanda.

Princeps Vallis Thari dicit habere regulam pro se iuxta text. in l. ex qua-
1 cunque ff. si quis in ius voc. in l. si quis ex aliena ff. de iudic. cum alijs similibus concor. quod semper q; dubitatur de iurisdictione Iudicis, siuè ordinarij, siuè delegati, possit ipse cognoscere, an sua sit iurisdictio.

Et licet glos. & Doctor. ibidem, & in l. quidam consulebant ff. de re iud. & in cap. super literis de rescript. dicant, hoc non procedere, nisi in dubio; sed quando est certum, iurisdictionem non competere, tunc non tenetur citatus comparere, nec Iudex debet aliter in causa se intromittere; tamen prætendit Princeps, hoc non solùm non esse certum; sed admodum dubium, imò certum ex sui parte comprehensum esse in capitulatione, & propterea virtute illius cognitionem esse Sac. Maiestatis; postquam Rex recepit inter alios ipsum in protectionem, dicit velle habere curam personarum, & bonorum, & sic conuenit, & Capitulatum fuit cum Duce: ergo notorium ex capitulatione est, Regis esse cognitionem, & successiuè Senatus Iudicis delegati.

Ex aduerso Dux prætendit notorietatem defectus iurisdictionis ex eo: quia notorium est Statum Parmæ, & Placentiæ recognoscere Ducem à Sede Apostolica, & communis, & indubitata est iuris conclusio, ad Dominum directum
2 spectare cognitionē causarum inter suos Vassallos vertentium, iuxta text. in cap. cæterum, vbi omnes Doctor. extra de iudic. in cap. imperialem §. præterea si inter duos, vbi Andr. nu. 88. & communiter Feudistæ de prohib. feud. alien. per Frider.

Imò plus voluerunt Doctor. quandò est controuersia inter duos Vassallos,
3 quorum vnus negat, se esse vassallum, vt tunc Iudex ordinarius cognoscat, si est vassallus non obstante text. in l. si quis ex aliena: quia esset Dominus Iudex in causa propria, qui text. cum cæteris concord. locum habent secundum Doctor. in Iudicibus ordinarijs, vel delegatis ab habente iurisdictionem generalem; sed
4 quādo est Iudex respectu rerum, vel certarum personarum, vt ratione feudorum; tunc non potest cognoscere, an sua sit iuris-

iurisdictio glos.notab.in cap.1. de inuestit.in mar.fact. vbi Bald. notat pro singulari, Roman. & Ias.in d.l.ex quacunque,Ang.in l.1. C.si à non à comp.Iud.
5 & in propria materia quando vassallus negat,se esse vassallum, vt non possit idē Dominus esse Iudex, tradiderunt Host. Innoc. Io.Andr.& communiter Canonistæ in d. cap. cæterum,Io.Rayn. Doctor antiquus in d.cap.preterea si inter duos, Iacob.in vers.& dicti vassalli post nu.20. vers.idem esset,latè Curt.in 7.par.princ. 7.quæst.

Et ratio huius conclusionis est:quia
6 vassallus non potest prorogare iurisdictionem sine consensu Domini, vt per Isern.Bald.Card.& cæteros Scribent. in d.cap.prærereà si inter duos nu.79. Hostiens.qui solemniter distinguit in cap.1. & cæt.de offic.deleg.& in d.cap.cæterū, de iudic. Frecc.in 2.lib. subfeud. 10.authoritate, latè Capyc. in decis. 9. quod maximè procedit, quando ille, qui prætendit,esset directus Dominus, inhibuit, ne compareret,iuxta text.in cap.ex trāsmissa, & in cap. verùm de for. compet.
7 vbi Innoc.& iurisdictio in feudis intelligitur semper priuatiuè,& non cumulatiuè cōcessa,vt præ cæteris tradidit Alex. de Neu.in d.cap.cæterum.

Papa per breue inhibuit,ne Dux compareat prætendendo, suam esse iurisdictionem,Dux dicit, se non esse vassallum in hoc casu, & sic aut est notorium, & non potest Senatus se intromittere, aut dubitatur, & tunc Doctor.tradunt communiter,quod limitetur regula text.in l.ex quacunque,& in l.si quis ex aliena: igitur Senatus non potest vllo modo cōgnoscere.

Et ex hoc infertur, quod capitulatio non mereatur allegari: quia non potuit Dux prorogare iurisdictionem,& vbi nō datur prorogatio, non habet locum regula, quòd Iudex possit declarare se competentem iuxta cumulata per Dec. cons.18.

Sed Dux progreditur vlterius, & dicit, quod postquam pars iurisdictionem intendit fundare ex capitulatione, & ex ea fundat suam actionem in libello, & sua Maiestas seruata illius forma mandat iustitiam fieri, dicit propterea quòd si notoriè demonstrabitur ex ea iurisdictionem ipsi Duci attributam, quod casus erit extra omnem dubitationem, & habebit locum limitatio, vt Iudex non possit se declarare competentem, quando certum, seu notorium est, iurisdictio-
8 nem non competere, & licet exceptio declinatoria debeat in iuditio allegari; tamen quando est certus Iudex de ea, tunc pars nec allegare, nec comparere tenetur secundum Bart.in l. 3. ff.de iud. & in d. l. ex quacunque, vbi latiùs per Ias.

Quodq; capitulatio in casu, de quo agitur,foueat iurisdictionem Ducis, apparet ex ipsius lectura: nam tres casus prouidet. Primus est respectu hæredum illorum,qui fuerunt rei homicidij Aloysij Farnesij,& dicit Rex velle,quod Dux Octauius hæredes eorum, qui huiusce homicidij rei sunt, in gratiam recipiat, omnemq; culpam,& maculam remittat, bonaq; eorum,& salutem protegat,& in bonos subditos, & vassallos habeat, & tractet, nisi ipsi aliquod delictum coercitione dignum perpetrent in futurum, vel super dicto homicidio personaliter interfuissent.

Secundus casus est respectu illorum, qui interfuerunt homicidio, & mandat quò ad bona, vt nullo modo molestentur,& si ipsi rei voluerint mutare solum, & patriam derelinquere, ac pretium ex bonis suis redactum in alienas regiones conuertere, tunc facta diligenti extimatione pretij, & valoris bonorum, teneatur Dux Octauius emere, & pretium soluere.

Tertius casus est quò ad personas prędictorum reorum: declarat Rex, quod mentis suæ est, vt aliquid noui non fiat in eorum damnum, donec pertractetur negotium oretenus cum Duce Octauio.

Dicit Dux, casum hæredum esse clarum, quod remanserunt subditi,& ita mandauit sua Maiestas, & etiam est notorium, quòd detur cognitio futurorum deli-

delictorum,& est etiam notorium, quòd molestia in bonis vetetur respectu delictorum præteritorum.

Si igitur casus, de quo tractatur, habet ortum ex confiscatione facta vigore sententiæ ratione noui delicti perpetrati longè post capitulationem, & Comes Landi, seu Princeps Vallis Thari non fuit de illis, qui elegerunt derelinquere patriam,mutare solum, & velle pretium bonorum; sed voluit remanere Vassallus,vti talis recognosci à Duce,cui præstitit etiam fidelitatis iuramentum, igitur casus est notorius pro Duce etiam vigore capitulationis, quod sua sit omninò iurisdictio.

Nec ex eo, quia Rex dicit recipere hos in protectionem,propterea tollit co-
9 gnitionem, quā aliàs de iure Rex defert Duci,glos.est singularis in cap.ex tenore de for.comp.& si ex eadem capitulatione datur expressè iurisdictio Duci in hunc casum,cessant ex hoc omnes considerationes,quę fiunt ex parte Principis.

Et si prætenderetur, iurisdictionem spectare ad Regem ex alio iure,quàm ex capitulatione,replicat Dux,quòd,cum Princeps Vallis Thari deduxerit in libel-
10 lo ius vigore capitulationis, & Rex sic commisit,non possit iudicari,nisi ex causa,ex qua fuit petitum,vt per Host.Ioan. Andr.& cæt.Scrib.in d.cap.cęterum,qui ponunt quæstionem in propria materia, ad quod facit regula text. in l. Bebius Marcellus ff.de pact.dotal.vt sententia ferri debeat ex capite deducto in libello: ita quod etsi ex alia via ius competat; non tamen ex deducta, debet sequi absolutio, & poterit ille iura sua de nouo proponere, vt fuit decisum in Sacro Cons.Neapol.teste Afflict.in decis.60.& Boer.decis.42.

Hæc sunt, quæ hinc inde considerari possunt,quæ verè reddunt negotium dubitabile.

Dux seposita concessione Status Parmæ,& Placētiæ est vassallus Regis nostri ratione quamplurium Castrorum,& feudorum maximi momenti,quę possidet in Regno Neap. & est vassallus ligius:quia
11 in Regno oēs Barones sunt ligij,tradidit Capyc.in sua inuest.in ver.ligium feudū 13.concl. & Mod.Add.ad Andr.in c.1. §.oēm vtilitatem de nou.for.fidel. quod apparet ex iuramento præstito per Barones tpe Regis Alphonsi I. Ferdinandi I. eius filij in anno 1463.vbi omnes Barones Regni,vti vassalli ligij iurauerunt fidelitatem homagiam,& ligiam contra omnes personas nemine excepto, & iustum hoc erat: quia Regnum pariter cōcessum erat sub hac forma, vt per inuestituras apparet.

Vassallus ligius principaliter suā personam totaliter submittit iurisdictioni
12 Dñi,cuius est ligius,& in consequētiam bona,cuius contrarium est in feudo non ligio:ita quod de omni actione contra eum mota etiā extra feudum possit Dñs cognoscere;hinc dicitur ligius:quia ligat totaliter personam, & facit se hominem eius,cui iurauit,ita Spec.in tit.de feud.in §.quādo de homagijs nu.43. Andr.in d. c.1.in §.oēm vtilitatem de nou.for.fidel, vbi cōiter Scrib. Iacob. in vers. in feud. 7.diuis.Ias.in præl.feud.in 5.cap.nu.109. & oēs Scrib.idem Curt.in 1.par.8.dist. n.28.& licet respectu iurisdictionis rerū intelligant Doct.hoc non procedere quò ad res,quæ ab alio tenentur in feudum; tamen hoc non facit ad casum, de quo tractatur, cum tractemus de iurisdictione in personam Ducis, & de eo conueniendo,non autem de rebus.

Et rursus,qñ Status Placentię,& Parmę recognosceretur à Summ.Pontif.erit directum dñium Pontificis quò ad vni-
13 uersitatē Status; non autem rerum particularium, quarum habet directum dominium vassallus infeudatus, sicut dicūt DD.de Regno Siciliæ,vt latiùs Andr.in procem. Constit. latissimè in cap.incipit procemium glossatoris,vers.sed qua fronte,vbi Afflict.22.quæst.

Est igitur Dux vassallus ligius ex pręallegatis,& etiam quia possidet feudum
14 magnarum dignitatum,quæ feuda ligia semper præsumuntur ex decis.not. Bald. 1 l.vnic.§.1.col.pen.C.de cad.toll.refert, & sequitur Capy.vbi sup. & Ias.in præl.

R aum.

nu.107.Cassan.in consu.Burg.in verb.le seigneur . . . . §.3. vbi etiã tradidit, quod, qñ feuda recognoscuntur à Principe non recognoscente superiorem, sem per præsumantur ligia: quia ex natura prædominantis iuramentũ præstatur cõtra omnem personam nemine excepto.

Hoc posito pro constanti non est opus disputare, si sit casus comprehensus in capitulatione, nec pariter si Status Parmæ, & Placentiæ recognoscatur à Sum. Pontif.postquam persona Ducis est obligata tanquã ligia, & Rex est suus Iudex ordinarius,& taliter hẽt personas obliga
15 tas in Regno,ꝗ dicit Constitu.quia frequenter, quod Rex sit Dñs personarum.

Et licet hac via non fuerit proposita actio, nec causa commissa, tñ decisiones alleg.in materia feudorum Holt.Inn.Io. Andr.Io.Rayn. & aliorum locum habẽt in feudo non ligio,in quo vassallus rõne feudi tantùm potest conueniri,& quãdo aliud ius deducitur, deficit iurisdictio, quę cũ sit limitata, iusta est decis.Doct. ꝗ non possit Iudex se declarare competentem,ẽt quia esset Iudex in causa pro-
16 pria. Hinc ijdem Doct.voluerunt,quòd, si agatur iuditio possessorio ad recuperationem feudi ex regula text. in l. si quis in tãtam, C.vnde vi, non cognoscet Dñs feudi; sed Iudex Ordinarius: quia non deducitur qualitas feudalis; sed quando sumus in feudo ligio,in quo omnis iurisdictio datur in personã pro omni actione siue de feudo, siue extra feudum, tunc cessat limitatio DD. & non sumus in iurisdictione spetiali;sed ordinaria genera-
17 li,& in Consist. Principis, vt sumus hodiè, in quo sola veritate inspecta, & sũ conscientiã debet iudicari,tunc quomodocunque ius competat ẽt ex alia causa non deducta iuditium procedit, vt per Mod.Add.ad Afflict.in decis.372.latiùs per Aym.in cõs.198.nu.7.& est regulare in Papa, Imperatore, Rege, & alijs magnis Principibus,qui ẽt possunt iudicare, & ferre sñias in alio,quod sit petitum,vt per Spec.in tit.de act.& petit.§.superest vers.sed quid si reus n.8.Bart.in l.Aemilius ff.de minor. cumulat Ias. in l.vinum nu.24.si cert.pet. post Alex.ibid.nu.19. & in hoc proposito dixit Ias.vbi supra,ꝗ qñ Senatus procedit ex delegatione, vi-
18 cem Principis obtineat;hinc potest Princeps non recognoscẽs Superiorẽ iudicare in propria causa secundum tradita per Scrib.cõiter,& in proposito præ cæteris Bald.in c.1.de inuest.in marit.fact. vltra adnotata per eund.Bald.post Bart. in l.vnica C.ne quis in sua caus.Aret.Fely.Dec.Bero.in c.cum venissent,de iud. q̃d inter subditos intellexerunt prædicti DD.&Abb.in c.nouit nu.16.de iud.adducitur text. in l. & hoc Tyberius ff. de hær.inst.in l.proximè,de his,quæ in test. del.sic & apud Principem oĩs iuditiorum
19 ordo cessat Bald. in c.1.nu.11.si de inuest.int.Dom.& vass.lis oriat.in l.rescripta C.de prec.Imp.off.in l.fi.C.de legib.

Et licet dicatur ex capitulatione cognitionem esse Ducis,hoc non negatur; sed dũm Princeps prætẽdit,se esse à Duce grauatum, & recurrit ad Regem, cui Dux est subditus,quis dicit,ꝗ in eum casum cognitio non erit Regis,Papa posset prohibere Principem;sed non potest prohibere Ducem,cuius persona tanquam ligia est principaliter Regi obligata.

Est benè verùm, q̃d posset ex aduerso dici ex eisdem regulis, ꝗ Dux sit ligius Papæ,& magna fuit altercatio Doct.An
20 quis possit esse ligius duorum, & quicquid sit de iure, videmus contrarium de facto, & propriè est in casu,de quo agitur, & ideò dicit Ioan.Andr.in addit.ad Specul.quod semper excipiatur prior,& antiquior Dominus,vt per Rom.cõs.47.

Ex his postquam oẽs partes confidũt in Regiam Maiestatẽ,& Princeps Vallis Thari obtulit in principio libelli velle hic stare iuri, & videmus in hac causa breue Sum.Pontif.tàm arduum,est causa inter magnos Principes,& proceres,scadala possent oriri, lis esset duratura diu,
21 dico, q̃d de iure possent cogi partes ad faciẽdum compromissum ex regula text. in cap.1. de transact. vbi Doct.& ijdem in cap. examinata de confirm. vtili, vel inutil. cumulat multa eleganter Molin. de hispan.primogen.4.lib.cap.9. nu.20.

&

& hoc potest Rex sua authotitate facere non per viam iuditiariæ prouisionis: quia oporteret habere iurisdictionem, & sic in idem reinciderertur; sed per viam prouisionis, vt aliàs in eisdem causis cõsueuit procurando, vt partes voluntariè de bono, & æquo ad compromittendum inducerentur, vt absque dubio suæ Maiestatis erunt omnes obedientes.

Hæc non procedunt respectu Burgi Vallis Thati, postquam verè non est occupatum; sed tenetur ordine summi Pontificis.

Nec de Burgo, nec de qualitate feudali fit mentio in Regijs prouisionibus, nec de qualitate feudali aliquid est dictum in libello partis.

Hoc remedium, seu simile aliàs sua Maiestas cæpit in anno 1557. & in anno 1559. & tamen poterat tunc dici idem, quòd iurisdictio erat sua.

Non potest hoc nocere, immò omnes amaritudines tollũtur, & idem erit finis.

Qualitas Ducis, seruitia paterna, coniunctio sanguinis, & multæ considerationes hoc requirunt.

Sedantur controuersiæ, discordię, quę possent oriri inter Papam, & Regem, & breue iam est emanatum, quod siue sit procuratum, siue sit ex motu Pontificis iam est factum, & intimatum.

Institia Principis Vallis Thari non tollitur: immò magis erit expedita, & cognita.

Et si verum est, prout ego indubitanter teneo, quòd hic non sit casus cõprehensus in capitulatione, & Regi non fuerit expressum, quod confiscatio erat ex nouo delicto, & vigore sententiæ, forsan non apposuisset manus.

Nonne innumeræ causæ Status Mediolani trahuntur huc per viam recognoscendi, & quod nam inconueniens esset, quòd hęc remaneret hic, & id, quod per viam formati iuditij, & recognitionis esset faciendum, fieret inquam per viam compromissi.

Sed dico plus, quòd per iuris tramites possit Rex mandare, quod negotium videatur in hoc supremo Consilio: nam si Princeps Vallis Thari pręt endit eam cognitionem esse Regis, quis dicit, quòd Rex non possit ius dicere in ea parte, in
22 qua meliùs ei visum fuerit: text. enim in l.pen.in fin.ff.de iust.& iur.dicit, vbicunque Prætor salua maiestate Imperij sui, saluoq; more maiorum ius dicere constituit, is locus rectè ius appellatur, & text.in l.si locus ff.de iud.dicit, si locus in iubendo iudicare non est comprehensus, videtur eo loco iudicare iussisse, quo solet iudicari sine incommodo litigantium, quem text.allegat, & ponderat Curt.adhoc in 7.par.2.q.& Aluar.in d. §.si inter duos, author.gl.ibi dicit, quòd
23 Dominus possit eligere locum, vbi vult salua honestate sua, & suorum maiorum, idē Iacob.in verb.& dicti vassalli nu.28. licet in iuditio parium alia adhibeatur distinctio, & illud, quod dicitur, ꝙ non sit nimis onerosus, nec delicatus, est, qñ Dominus eligit, vbi pares debeant iudicare non existente loco certo Dñi, ita Iac.de Beluis. Aluar. Io.Rayn. & omnes in d. §. prætereà si inter duos, & sicut
24 Præses Prouinciæ potest reddere ius in quocunque loco suæ Prouinciæ, etiã vbi non cõsueuit l.si vt proponis C.quom.& quan.iud.idemq; in Episcopo in quocũque loco suæ Diœcesis c.cum Episcopus de off.ord.in 6. Affl.vbi sup.nu.51. Ergo quare non poterit Rex mandare, vt causa hæc videatur cotàm eo in sua Curia, & in hoc supremo Consistorio, vbi aliàs solent similes causæ pertractari attenta qualitate personarum, & causarum grauitate; debetq; Rex, & Princeps supremus oculos habere non solum ad iustitiam; sed etiam ad gubernationem, & alia, quę in materia Status sunt cõsideranda, quæ ordinarijs Iudicibus non licent, nec sunt committenda.

SVMMARIVM.

1 *Text.in l priuilegia ff.de priuil creditor.procedit tantùm in actioe personali, secus verò in reali.*

2 *Habens duo priuilegia quando præ-*

feratur habenti vnum tantum.

3 Mutuans ad rei refectionem, seu ad emptionem faciendam cũ spetiali hypotheca præfertur omnibus creditoribus anterioribus.

4 Text. in §. his consequenter in authent. de æqual. dot. declaratur, & num. 6.

5 Pecunia data in emptionem rei absque spetiali hypotheca non pariet rei obligationem.

7 Prioritas temporis non dicitur priuilegium; sed est regula iuris communis, vt prior in tempore, potior sit in iure.

8 Ratio eleganter explicatur, quare dantes pecuniam cum spetiali hypotheca rei emendæ præferantur creditoribus anterioribus non ex spetiali priuilegio; sed de iure cõmuni: quia res transit in debitorem affecta ex antecedenti obligatione.

9 Hypotheca est ius afficiens, & tanquam lepra sequitur leprosum.

10 Debitor potest præiudicare suis creditoribus in quærendis, & nume. 43.

11 Quando ex pecunia plurium res salua facta est, vel multi concurrerunt ad dandam pecuniam in refectionem rei, non datur inter ipsos prioritas; sed omnes concurrunt.

12 Text. in l. idemq. §. fin. ff. qui pot. in pig. hab declaratur.

13 Text. in l. 2. C. de priuil. fisc. & in l licet, C. qui pot. in pig. hab. declarantur.

14 Tacitus assensus in Regno non sufficit; sed requiritur expressus.

15 Emens cum scientia aliarum emptionum præcedentium, videtur emere quod superest, ita quod primi emptores erunt anteriores, & sic in obligatione, vt nu 28.

16 Officia non possunt obligari sine spetiali Regis assensu, sicut nec feuda.

17 Regalia non possunt alienari absque Regis assensu.

18 Constitutio Regni constitutionem diuæ memoriæ habet locum in officijs.

19 Glos. in d. l. idemq. §. fin. volens, quòd attendatur tempus acquisitionis, non contractationis est cõmuniter reprobata.

20 Creditor anterior non potest auocare pecuniam liberatam creditori posteriori, qui eam bona fide exegit, & consumpsit, & spetiale est in Fisco.

21 Res casu deteriorata debet cedere ad commune damnum.

22 Cessio, quæ fit extraneo, procedit ex æquitate legis, & propterea cedens ad nihilum tenetur ex sua cessione, nec contra se ipsum operatur.

23 Cessionarius quando concurrat cum cedente.

24 Cessio in incorporalibus est loco traditionis.

25 In pari conditione melior est conditio possidentis.

26 Regula textus in cap. qui prior, de regulis iuris in sexto, examinatur.

27 Cedens intelligitur cedere ius, quod habet.

29 Pra-

29 *Prælatio creditoris oritur non ex potestate dominij; sed conuentionis, quæ inducit ordinem prælationis, & nu. 41.*

30 *Text. in l. interdum ff. qui pot: in pig. an sicut habet locum pro sorte principali, habeat similiter pro interesse, & nu 50.*

31 *Authen. res, quę C. commun. de leg. an habeat locum etiam respectu interesse, & nu. 39.*

32 *Assensus super sorte an extendatur ad interesse, & nu. 38.*

33 *Restitutio concessa super principali, non trahitur ad interesse.*

34 *Differentia inter actus potestatiuos, & necessarios.*

35 *Accessorium non sequitur principale, quando militat diuersa ratio.*

36 *Quando duo sunt prohibita, concesso vno, non venit aliud, et quod concessum sit maius, et aliud minus.*

37 *Verba trahuntur ad intellectum, et multa notabilia ibi.*

38 *Dispositio in dote comprehendit interesse, & multa ad intellectum Capit. Neap. circa dotes mulierum, & contra Frecc. est iudicatum, vt assensus extendatur ad interesse.*

40 *Text. in l. licet C. qui pot. in pig. nō continet priuilegium; sed iuris communis dispositionem, & nume. 42.*

41 *Hypotheca est ius afficiens, sequens rem, tanquam lepra leprosum.*

44 *Dans pecuniam ad rei emptionem cū spetiali hypotheca dicitur creditor debitoris, pariterq. emptoris, anterior omnibus alijs creditoribus, licet antiquioribus.*

45 *Regula text. in l. Lutius ff. qui pot. in pign. hab. & reg. qui prior in tempore, quomodo procedant, latè declaratur, ex quibus infertur, quod text. in d. l. licet habeat locū tàm in sorte principali, quàm in interesse, & nu. 49.*

46 *Obligatio pro sorte censetur facta pro vsuris.*

47 *Differentia inter actus potestatiuos, & casuales non habet locum respectu interesse dependentis à debito sortis principalis.*

48 *Anterior pro sorte erit anterior pro vsuris.*

50 *Decisio Rip. in l. si ventri, §. diuus ff. de priuil. cred. declaratur, & ibi differentia inter eum, qui dat pecuniam ad refectionem rei, & eum, qui dat in emptionem rei emendæ ex pecunia creditoris.*

51 *Author tenet, quòd eadem ratio, quæ militat in eo, qui dat pecuniam ad rei emptionem, militet in eo, qui dat ad refectionem, ita quod sicut in primo casu est anterior etiam pro vsuris, sic pariter in secundo contra Ripam.*

52 *Doct. Bart in l. idemq. ff. qui pot. in pig. declaratur.*

53 *Priuilegium pupilli, vt dans pecuniam in rei emptionem absque pacto spetialis hypothecæ præferatur alijs creditoribus anterioribus, quòd secùs est de iure cōi.*

54 *Decisiones aliàs factæ, quòd anterior pro sorte in terminis text. d. l. licet sit anterior pro interesse, et quid decisum nouissimè in vna Aula Sacri Consilij.*

ARGVMENTVM.

Prælatio inter creditores plures, qui ad rem emendam pecuniam dederunt cum ſpeciali obligatione, an detur. Text. in l. priuilegia, ff. de priuileg. cred. & in l. licet C. qui pot. in pign. hab. latè declarantur, & quando eſt locus concurſui inter creditores, vel inter cedentem, & ceſſionarium, quodq; dans pecuniam ad rem emendam ſit anterior, non ſolùm pro ſorte; ſed etiam pro intereſſe.

DECISIO XXXIV.

N præſenti cauſa vertēte inter creditores q. Gabrielis Capani relata in Collaterali Conſilio non tamen decisa: quia remanſerunt Iudices in paritate votorum, non dubitatur, omnes creditores concurrentes dediſſe eorum pecuniam Gabrieli Capano vinculatam pro emptione officij Iuſtitiarij cum ſpeciali obligatione eiuſdem officij cum clauſula particulari, quod in actu emptionis, translationis dominij, & celebrationis cautelarum remaneat officium obligatum, & ſemper, & omni futuro tēpore præferantur, & præferri intelligantur quibuſuis creditoribus prædicti Gabrielis etiam priuilegiatis, & anterioribus, & priuilegio iuris clauſo, ac etiam ex cauſa dotis.

Inter iſtos creditores aliqui contraxerunt cum prædicto Gabriele, qui vendidit illis tot annuos introitus ſuper eius bonis vinculato pretio in emptionem prædicti officij, & cum prædicta hypotheca ſpeciali contraxit Comes Murconi, à quo habet cauſam Marchioniſſa Montis Falconi hodiè actrix.

Aliqui contraxerunt, & emptionem fecerunt ſuper fructibus, & introitibus proueniendis ex officio prædicto emēdo, pariter vinculando pretium cum eadem ſpeciali hypotheca; verùm quia præcedebant, & ſubſequebantur venditiones ſuper prædictis fructibus, & introitibus officij, aliqui dum contraxerunt, & præcedebant venditiones alijs factę, fiebat aſſertio de venditionibus factis, & propterea ad euitandum crimen Stellionatus dictum fuit, quòd non obſtantibus prædictis venditionibus remanebant fructus & introitus; propterea fiebat venditio ſuper reſtantibus fructibus, & introitibus, & hoc modo cantat contractus cum Protomedico Ioanne Bernardino Longo.

Eſt verùm, quod in omnibus iſtis contractibus, ſiue anterioribus, ſiue poſterioribus, in omnibus dicitur indigere Gabrielem ſumma duc. 55. mil. pro emptione officij præfati, & propterea capit à quolibet iſtorum ſummam, quam vnuſquiſque dedit, ita quòd ſciebant contrahentes pretium officij, quodq; acquiſitio illius non poterat fieri cum ſola pecunia vniuſcuiuſque ipſorum; ſed coacernata tota prædicta ſumma pro ſolutione integri pretij.

Regia Curia vendidit demum officiū Gabrieli, & in prædicta venditione confitetur recepiſſe pretium vinculatum in Banco pro emptione officij. & peruētum à prædictis creditoribus; ſed nulla fit mētio ſpetialis hypothecæ, reſeruat ſibi Regia Curia facultatem reemendi pro eodem pretio, & conuenit, quod illud debeat deponi tempore reemptionis, & ſolui eiſdem creditoribus, qui pecuniam prædictam dederunt pro emptione præfata, ita quod nec Gabriel, nec Regia Curia poterat ſoluere alio modo.

Accidit caſus, quòd Gabriel Capanus emptor fuit inquiſitus, & condemnatus, vt præſupponitur, ad duc. decem mille pro pœna exceſſuum per eum commiſſorum, fuit relegatus in Inſulam, necnon condemnatus ad venditionem officij.

Ferdinandus Monſorius acceſſit ad emptionem; ſed pro ſua cautela voluit habere ius luendi à Regia Curia, ne creditores Gabrielis quid commune haberent ſuper officio; & ſic fuit obſeruatum: nam Regia Curia ceſſit ius luendi Monſorio, cumq; pecunia pretij erat vincula-

ta modo, quo supra, propterea fit per Monsorium depositum vinculatum liberandum creditoribus, qui omnes intimantur.

Regia Curia de hoc prctio cæpit duc. 10. mille licet pro pœna, non obstante quòd erant vinculati, & debiti præfatis creditoribus, quod si hoc non fuisset, omnibus esset satisfactum.

Ex hoc casu: nam verè casus fortuitus dici potest, succedit controuersia inter hos creditores, quis nam inter ipsos debeat præcedere, vel omnes debeant concurrere, postquam dederunt in eandem causam emptionis, & ex omnium pecunia officium est emptum, & vnius pecunia sola non sufficiebat.

Est etiam verum in facto, non adesse assẽsum super spetiali, nec generali obligatione officij; sed tanrùm super obligatione feudalium.

Ex prædicto facto apparet, quod tres sint controuersiæ.

Vna creditorum anteriorum, qui pecuniam primo loco dederunt in hanc causam cum speciali obligatione, & si isti præualent, multi remanent exclusi: quia idem ius, quod militabit cum Comite Murconi anteriore, militabit cum subsequentibus alijs cæteris anterioribus, & sic Longus, & alij cum eo remanerent in totum exclusi.

Alia controuersia est cum Longo tantum modò, & alijs, qui eodem modo contraxerunt super restantibus fructibus, & introitibus officij certiorati de venditionibus alijs factis, an ex eo remaneant isti posteriores.

Tertia, & vltima controuersia, quæ ex prædictis insurgit, est, si prędictis non obstantibus dabitur concursus inter omnes, nulla data inter eos anterioritate: ita quod damnum successum ex pecunia capta per Regiam Curiam sit periculo omnium omnibus commune.

Primus punctus præsupposita validitate spetialis hypothecæ fundatur in il-
1 la solida conclusione, & communi, quòd text. in l. priuilegia ff. de priuil. cred. qui disponit, vt priuilegia ex causa, & non ex tempore extimentur, & propterea quando eiusdem tituli fuerint creditores, etsi diuersorum temporum, vt tamen concurrant, quod hoc inquam taliter dispositum limitetur, secundum glos. ibi, & communiter Scribent. in actione personali tanrum; secùs verò in reali, ita quod dum concurrunt creditores priuilegiati in vtraque actione attendatur tunc prioritas temporis ex regula text. in cap. qui prior de reg. iur. in sexto. ita communiter Doct. concludunt per text. in l. 2. C. de priuil. fisc. vbi est casus, & ibi communiter omnes Scriben. glos. in §. his consequens est, in verb. posterior in authent. de æqual. dot. vbi Iac. de Beluis. Bart. Angel. & cæteri, glos. in l. assiduis, in glos. magna circa medium C. qui pot. in pig. hab.

Cumq; Marchionissa Montis Falconi mutuauerit in eandem causam cum spetiali hypotheca: igitur cum sit anterior, debet alijs præferri: quia attenditur prioritas temporis, & non causa in actione hypothecaria.

Addit, quod duo habet priuilegia, videlicet temporis, & spetialis hypothecę,
2 ergo præfertur alijs vnicum tantùm priuilegium habentibus, glos. est in l. fin. ff. qui pot. in pig. hab. eadem glos. in l. si is, qui ff. de iur. fisc. vbi Bart. eodem modo loquitur.

Ex aduerso dici potest, quòd eadem glos. quæ in l. priuilegia dicit, quod ille text. procedit tantum in actione personali priuilegiata, eadem inquam, dum limitat in actione hypothecaria, sublimitat in casibus per eam notatis, in l. diuersis, & in l. eos C. qui pot. in pign. hab. vt attendatur causa, & non tempus, & habeat locum concursus, & casus notati sunt dispositi in l. interdum ff. qui pot. in
3 pig. hab. & in l. licet C. eod. inter cæteros ergo glossa met declarat regulam, & limitationem, & decidit contra Marchionissam ex causa, & ratione spetiali: quia pecunia istorum totam pignoris causam saluam fecit, iuxta text. in l. huius ff. eod. tir. & propterea Cyn. eleganter in ead. l. licet, dicit, quòd spetialis hypotheca præfe-

præferatur actioni reali priuilegiatæ anteriori, quæ videtur decisio Synodalis, & punctualis in casu, de quo tractatur, & declarat limitationem, & regulam, qui prior in tempore.

Nec text. alleg. in §. his consequens est, de æqual.dot.aduersatur, licet videa-
4 tur loqui in refectione nauis, & in pecunia data pro emptione rei: nam vel loquitur in actione personali priuilegiata, prout videtur declarare in spetie text.in auth.quo iure C. qui pot.in pig. sumpta à text.in prædicto §.his consequens est, nec text. ille dicit aliud, nisi quod fuit data pecunia in emptionem rei, nihil enim dicit de spetiali hypotheca, & iuris
5 est explorati, quod pecunia data in emptionem non pariat hypothecam, iuxta text.in l.quamuis C.de pig.sed benè habet priuilegium inter personales actiones secundum Beluis.in eodem §.consequens est, Bart. & Salyc.in d.l.interdum.

Sed quando vellemus tenere loqui e-
6 tiam in actione reali, dicitur esse spetiale priuilegium dotis inter tot, & tanta, quę lex doti dedit, prout idem text.specificè probat, ibi, infirmitatem nanq; muliebris naturæ satis nouimus, & quia facilè circumuentiones fiunt aduersus eas: minui aurem dotes nullo modo sinimus, & sic in spetie tradidit Fulgos.in d.l.interdum, Rip.in d.l.priuilegia nu.35. 12.limit.refert, Raphael.Cumens.tenere esse casum spetialem fauore dotis in d. §.his consequens est, & idem tradidit Specul. in rit.de oblig.& solut.§. 1. n.45.idemq; tradidit Bart. in d.l.interdum, dum posuit regulam prælationis ementis, vel contrahentis cum spetiali hypotheca, & demùm limitat in muliere respectu dotis in casu text.in d. §. his consequens est: vnde casus ille spetialis non est trahendus ad consequentiam aliorum, licet Neguf.in 2.memb.5.par. Bald.Nouell.Cæpol. & alij relati per Couar.var.resolur. cap.7. lib.1. tenuerint, mulierem non præferri.

Et sic sicut est casus sperialis in muliere, sic erit casus spetialis contra alios in emente, seu mutuante cum spetiali hypotheca propter rationes particulares.

Et illud, quod dicitur de duobus priuilegijs, non videtur procedere in casu,
7 de quo agimus; siquidem priuilegium temporis non est priuilegium; sed est ius, quod resultat ex regula fundata in iure communi, vt prior in tempore potior sit in iure, & glos.& Doct.in hoc fine ministerio, & perfunctoriè sunt loquuti, & apparet ex eadem glos.in d.l.interdum, vbi tractando intellectum text.in d.§.his cōsequens est, dicit ibi, quòd propter duo præfertur mulier, videlicet propter priuilegium inter personales actiones, & propter tempus, quod est de iure communi, & sic glos.declarat, quòd non est priuilegium illud temporis; sed ius commune, & hoc in spetie ad propositum peroptimè tractat, & declarat Afflict. in decis. 190. imò dicitur in casu, de quo agimus, quod priuilegium spetialis hypothecæ non est priuilegium, vt infra declarabimus.

Sed altiùs exordiendo materiam, di-
8 cunt, quòd hoc priuilegium prælationis ortum habentis à spetiali hypotheca non sit priuilegium; sed ius spetialis obligationis, quæ oritur in ipso actu acquisitionis, ita quod dùm res acquiritur, transit affecta cum sua causa insita, & non potest plus iuris rransferri in creditores anteriores debitoris, quàm illud, quod idemmet debitor acquirit, & qui dat talem pecuniam, contrahit, & paciscitur, & acquirit suam expressam obligationem, & hypothecam, antequam res rranseat in dominium huius debitoris, & sic si taliter contrahentes præferuntur creditoribus quibuscunque ipsius, non est: quia sunr posteriores; sed quia sunt anteriores, & in his applicantur verba text.in d.l.si is, qui ff.de iur.fis.ibi, præuenit enim causam pignotis fiscus, sic hic præuenerunt causam pignoris isti ralirer contrahentes, antequam dominium rei debitori acquireretur: vnde nimirum si regula text. in d.cap. qui prior non applicatur, nec habet locum reg.texr.in l.2.C.de priuil.fis. nec dicta ibi per Doctor.

Doct. imò dico, quod hi sunt priores tẽpore ex allegatis: hinc cautela est communis, vt possit venditor in traditione illius apponere pactum spetialis hypothecæ, vel pro consequutione pretij, vel in beneficium alterius, quod habebit vim prælationis, ita vt præferatur omnibus alijs creditoribus, vel etiam deponere suum pretium, vt cõuertatur in emptionem cum spetiali hypotheca, & prælatione, de quo per Specul. in loco alleg. §. 1. nu. 33. Io. Fab. in d. l. licet, Alex. in l. si fideiussor §. si necessaria ff. qui satisd. cogant. Neguf. in 4. par. princ. nu. 33. & in 2. memb. 5. par. nu. 18. & ratio secundum Neguf. & omnes est: quia res transit in emptorem affecta ex dicta obligatione, & hoc dixit Cuman. in d. l. priuilegia nu. 8. dùm reddit rationem, quare
9 in hypothecaria attendatur anterioritas temporis, non autem in personali: quia hypotheca est ius afficiens, ideò tãquam lepra sequitur leprosum; & sic procedit elegans doctr. Bald. in l. 1. §. fin. ff. de reb.
10 eo. & debitor potest præiudicare in quærendis suis creditoribus, quando nõ dependent à sola sua voluntate, de quo per Neguf. vbi supra.

Dùm igitur non sumus in casu text. in d. l. 2. C. de priuil. fisc. nec in limitatione gl. & Doct. in d. l. priuilegia, quæ locum habent inter personas priuilegiatas respectu bonorum, quæ liberè perueniunt in dominium debitorum, in quibus dum concurrunt personæ priuilegiatæ, vel actiones priuilegiatæ, procedunt dicta per eos; sed sumus in bonis acquisitis cum spetiali hypotheca, in quibus tanquam acquisitis, & affectis tali onere sic credentes præferuntur omnibus alijs non ex priuilegio; sed ex conuentione anteriori causam pignoris præcedente, vt sic iure meritò dixerit Cyn. in d. l. licet, q̃d huiusmodi spetialis hypotheca præfertur cuilibet actioni hypothecariæ etiam priuilegiatæ, & anteriori, propterea cessant illæ regulæ, & attendenda est causa secundum glo. in d. l. priuilegia, & in hoc casu etiam procedit dictum gl. in l. idẽq; §. fin. ff. qui pot. in pig. vt inspiciatur tempus acquisitionis, non quia tempus simpliciter sit attendendum, vt infra dice-
11 tur; sed quia cum omnium pecunia res est acquisita, & aliter acquiri non poterat, & sicut quando vnius pecunia res salua sit, datur prioritas, sic quando plurium, & quando omnium, & cum omnes sciuerint esse necessariam omnium pecuniam ad acquisitionem officij, & sic omnes fuerunt causa acquisitionis, omni iure omnes debent esse in pari casu, & non potest dari inter eos anterioritas, quod dixit Rip. si rectè aduertatur in d. l. priuilegia 1. colum. dum arguit, quod vltimus dans pecuniam in refectionem, debeat præferri: quia is est immediata, & proxima causa acquisitionis, & totius pignoris causam saluauit; sed respondet, quod omnes mutuauerunt in eandem refectionem: ergo secundum hoc non datur prioritas.

Dicunt, quòd text. in d. l. idemq; probet hoc perneceſſe: nam in ll. anteceden-
12 tibus erant dispositi casus prælationum, & tacitarum hypothecarum, subdit tex. quid in re empta ex pecunia pupillari, dicit denique quod idem erit, subdit postea, quid si duorum pupillorum, & determinat, quod ambo in pignus concurrant, nisi iste text. poneret casum, quando pupilli diuersis temporibus emissent, vel pecuniam ad emptionem dedissent, de indubitabili esset, ac superfluus, & aperit hunc intellectum casus subsequẽs, dum apponitur dubitatio creditoris antiquioris non priuilegiati, & pecuniæ expensæ per pupillos in partem emptionis rei, & sic text. facit differentiam, loquendo in creditoribus anterioribus, & posterioribus, quando totum de pecunia pupilli est quid emptum, vel quando pro parte, vt secundo casu attendatur anterioritas; primo verò secus.

Et sic secundum istos stat firma conclusio, quòd in bonis debitorum, quæ
13 absque alio onere, & libera in illorum dominium sunt translata, procedat regula text. in l. 2. C. de priuil. fisc. vt inter creditores habeatur ratio tẽporis, quando sunt in actione hypothecaria; sed in bonis

bonis acquisitis, & translatis onere affectis spetialis hypothecæ, tunc sit secus, & text. in d.l. licet loquitur de bonis præsentibus emendis, non adhuc in dominio debitoris existentibus: nam si essent trāslata in dominium debitoris, esset ius acquisitum suis creditoribus, & nil deseruiret pactum spetialis hypothecæ, quæ propteteà præfertur alijs: quia in actu traditionis, & acquisitionis potest fieri pactum in præiuditium creditorum anteriorum, & acquiri res cum sua causa, & proptereà legantur Doctor. ibidem, & primo Cyn. qui in spetie dicit, quòd ibi erat quæstio de re posteà quæsita, quo casu stante spetiali hypotheca procedet ille text. aliàs haberet locum regula, qui prior in tempore, & in principio dicit auth. Petr. de Bellapert. quod præferatur inter reales anteriores priuilegiatos ille, cuius pecunia res est empta, qñ præcedit pactum spetialis hypothecæ, & Cyn. hoc dicit in q. glos. in d.l. idemq; §. fin. & tenet contra eam, & sic illa quæstio non procedit, vt ipse dicit, in terminis text. d.l. licet.

Iac. de Aren. ibidem in eadem quæst. idem tradit, quòd Cyn. in spetie, videlicet, quòd lex licet, procedat in bonis posteà quæsitis, & quia de pecunia creditoris cum spetiali hypotheca; proptereà non procedit quæstio posita per Doct. in d.l. idemq; §. fin. secus verò si esset de pecunia debitoris, quo casu reprobatur glos.

Bart. idem tradit, sequendo in omnibus Iac. de Aren.

Salyc. qui tenet opinionem glos. contra Iac. de Aren. dicit in spetie non procedere in terminis text. in l. licet, quem text. dicit procedere tantum, quando pecunia est spetialiter data ad emptionem faciendam bonorum cum spetiali hypotheca; secus si taliter non esset data secundum eum, quo casu in quærendis tenet habere locum concursum.

Alber. ibidem in spetie sequēdo Cyn. & Iac. de Arena, dicit, quod in illo text. erat quæstio de re posteà quæsita, vtrum secundus potior censeatur, vel non, & determinatur, quod si ex pecunia secundi res est empta, ille est potior, aliàs habet locum regula qui prior.

Fulgos. in d.l. interdum tradit spetialiter, quòd, qui dat pecuniam ad rem emendam cum spetiali hypotheca illius rei emendæ, præferatur omnibus anterioribus per text. in d.l. licet, ergo loquitur in futuris emptionibus.

Odoffr. in d.l. licet idem tenet, videlicet text. illum procedere in pecunia data pro futura emptione cum spetiali hypotheca, qui Odoffr. tenet opinionem glos. in d. l. idemq; in §. fin. vt concurrant; sed non procedit in casu text. in l. licet, & Negus. in 2. memb. 5. par. dùm tractat latissimè regulam, qui prior, vbi ponit ampliationes, & fallentias, inter cæteras fallentias ponit casum in eo, qui mutuat ad rem emendam cum spetiali hypotheca, in quo casu dicit, quod loquitur text. in d.l. licet, ibi nu. 17. & respondet nu. 39. ad argumentum quomodo res, quæ nondum est in dominio debitoris, potest obligari, & quomodo extrema à quo, & ad quod possunt esse habilia.

Dicere, quod adest assensus tacitus ex receptione pecuniæ vinculatæ pro emptione officij, in quo deposito dicitur de spetiali hypotheca.

Illud non est verùm in facto: nam non reperitur depositum taliter factum, vt non liberaretur, nisi assentiretur spetiali hypothecæ: imò nec verbum quidem de spetiali hypotheca.

Et si fuisset assertum, emptionem factam cum spetiali hypotheca, quid hoc ad assensum: nam non sequitur, partes conuenerunt de feudo, vel obligauerunt feudum, ergo ex hoc præstitus est assensus, possunt enim partes obligare; sed pūctus est, si validè.

Sed fortiùs si ex hac scientia vult argui tacitus consensus, iam in hoc Regno
14 non procedit secundum opinionem omnium Regnicolarum, cum requiratur expressus, & tacitus non sufficit ex constit. constitutionem diu. mem. ibi, de expressa nostra licentia, & ibi Scrib. communiter.

Secun-

Secunda controuersia insurgit contra
Longum,&alios,qui emerunt ex restan-
tibus fructibus,& introitibus:nam quan-
15 do fit venditio talis, certificantur ven-
ditiones per prius alijs factæ, & fit ven-
ditio super eo,qđ superest, videtur obli-
gasse secundo residuum, quod restat ex
re vendita vltra satisfactionem primi,ca-
sus est in l. & quæ nondum §. qui res ff.
de pigno. quod necessariò fieri debet ad
euitandam pœnam Stellionatus, dicit
ibi text. per quem sic tradidit Neguſ.2.
memb.5.par.num.31. verſ.secunda con-
clusio.

Hoc motiuum non procedit respectu
Marchionissæ Montis Falconi: quia Co-
mes Murconi eius author non emit su-
per officio; sed benè procedit respectu
aliorum contrahentium.

Sed dicit pars,quod hoc motiuum,&
si habito respectu ad resolutionem con-
tractus,videtur pariter illud resoluendũ:
quia omnes sunt demum concurrentes
cum speciali hypotheca resoluuntur vti
creditores in pecunia,& omnes sunt cau
sa acquisitionis,vt supra est dictum; ta-
men vnus est punctus ex iuris dispositio-
ne,quo casu procedunt allegata,& alius
est punctus ex partium conuentione, &
intentione, quæ si resultat ex tali modo
contrahendi, vt quis certificatus de
venditionibus anterioribus voluerit post
eos acquirere,non videtur posse disputa-
ri de anterioritate.

Et si dicatur,quod sit assertio de ven-
ditionibus; sed non de speciali hypothe-
ca,de qua tractatur,respondetur,quòd si
lex operatur, vt hæ venditiones sint po-
steriores super eo, quod remanet, & su-
perest hypotheca, quæ est consequutiua
principalis obligationis super eadem re
vendita,etit pariter posterior.

Sed deueniendo ad tertium punctum
dicit Longus, quòd vanum est disputare
de speciali obligatione officij, nec de vl-
lo iure super ea acquisito, & sic tractare
16 de venditione facta super fructibus il-
lius,postquam,vt dictum est, nec vincu-
latio,nec obligatio habet Regis assensũ,
tùm quia officia sint de regalibus,immo
de illis regalibus ossibus Regis infixis,&
strictiora,quàm feuda:quia ad vitam,
quia non datur dominium, & per alia
plura,de quibus per Capyc.in decis.77.
& 121. propterea sine speciali assensu
non potuit obligari ex regula text. in
Constitutione Regni scire volumus, vbi
Affli.in 4.notab.declarat,& dicit, quod
sicut feuda non possunt alienari absque
assensu, ita pariter regalia, licet fuerint
17 in burgensaticum concessa, idemq; tra-
dit Capyc.in sua inuestit.in verb.gabel-
lis verſ. & nota, fuit originale dictum
Batt.in l.in diem in fin.de aqu.pluu.arc.
habentur hæc in meo conſ. 3. num. 11.
1. par. hinc Diomedes Maticonda sum-
18 mus Iurista in Constitutione Regni cõ-
stitutionẽ diuæ memoriæ tradidit, quod
sicut in feudis habet locũ reuocatio per
eosdem contrahentes ex deficientia as-
sensus, sic pariter in officijs:igitur si de-
ficit obligatio ex defectu assensus, vana
est disputatio specialis hypothecæ,& suc
cedit motiuum, quod videntur remane-
re omnes creditores in actione persona-
li; sed priuilegiata,quæ cum habeat pa-
ria priuilegia, & ex eadem causa, potest
dici, quod militabit concursus reducen-
do negotium ad terminos text. in d. l.
priuilegia.

Subtile est motiuum, & latè de inua-
liditate obligationis officij fuit discussũ
in causa Cursoris maioris,& ibi decisum;
sed confunditur ex facto: nam etsi defi-
ciat specialis hypotheca, non deficit ge-
neralis omnium bonorum præsentium,
& futurorũ,& consequenter in hac obli-
gatione cadit pecunia deposita,nisi vel-
19 lemus tenere opinionem gloſ.in dicta l.
idemq; §. fin. quòd attendatur tempus
acquisitionis, non autem contractatio-
nis, quæ est communiter reprobata per
text.in l.fin.eodem tit.authore Iac.de
Aten.in d.l.licet,vt per Spec.in loco al-
legato §.1.nu.33.Bart.Alb.& Bald.in
eodem §. fin. Cyn. in d.l.licet vbi Bart.
& Ang. & est communis secundum Rip.
in d.l.priuilegia 9.ampl. Idem Bart.in
d.l.si is,qui de iur.fiſ. licet Odoffr.Fulg.
& Salyc. aliud tenuerint in d.§. fin. sed
Neguſ.

Neguſ.in 2.memb. 5.par.nu.39. idem largiùs tradit,& reſpondet ad argumenta Salyc.

Veniet igitur hæc pecunia, vel ſub obligatione bonorum præſentium, vel ſaltem futurorum,& propterea omni iure ſublata hypotheca ſpetiali, haberet locum regula,qui prior in tempore.

Replicat Lõgus,quòd factum, ex quo ius oritur, clareſcit has prætenſiones, propterea aduertatur ad duo.

Primò, quia facto depoſito fuit pecunia liberata his creditoribus bona fide ſuum petentibus, & ad hoc inuigilantibus,& non per gratificationem; ſed mediante decreto, & fuit liberatio facta non vni; ſed omnibus comparentibus abſque alia cautione, nec obligatione de reſtituendo,& pecunia non extat; ſed eſt conſumpta:propterea non poteſt dari repetitio, qua quantùm ad hypothecariam re non exiſtente illa euanuit, & quantùm ad perſonalem per actionem reuocatoriam contra creditorem verum ſuum conſequentem bona fide,& ſollici-
20 tum ex cauſa onoroſa lex denegat actionem,pro quo eſt caſus in l.qui autem §. apud labeonem, & §.ſciendum ff.quæ in fraud.cred.in l.ſi non expedierit §. 1. ff. de bon.auth.iud.poſſid. pulcher text. in l.fin. C.depoſ. Salyc.optimè in l.fin. C. de reuoc.his,quæ in fraud.cred.& magis prædicta procedunt, quando eſt pecunia redacta ex ſpetie anteriori creditori nõ obligata, de quo latiſſimè per Affli. in decis. 190. dicentem eſſe caſum ſpetialem in Fiſco,& ita iudicatum fuit debere intelligi text. in l. pecunia C.de priuil.fiſc. Hinc inoleuit practica, quod ad hoc,vt pecunia dicatur extare, ſolet Sac.Conſ. illam ſub cautione liberare, quòd cum hic factum non fuit, tãtò magis ex conſumptione pecuniæ remanet omnis actio extincta.

Alterum, & vltimum in facto aduertendum eſt, pactum initum cum Regia Curia,quę confeſſa fuit recipere pretium officij prouentum ab iſtis creditoribus, & propterea in caſu reemptionis promiſit eiſdem reſtituere: igitur ſi omnibus promiſſa eſt reſtitutio, pro rata erit intelligendum:nam aliàs eſſet inſolidum contra iuris regulas ad text.in l. reos §. cum in tabulis ff. de duobus reis cum vulg.& non fieret reſtitutio omnibus.

Sed & rurſus omnis pecunia fuit depoſita,quæ ſi eſſet liberata creditoribus, omnes eſſent ſatisfacti; ſed quia fiſcus cæpit ex depoſito duc.10.mil.propterea pecunia defecit,& ſic caſu deterioratum,
21 & diminutum eſt depoſitum: hoc damnum igitur debet eſſe omnibus commune, & non vnius ſolum, hic eſt text.in l. quod autem §.eleganter ff. de donat.inter vir.& vxor. Fiſcus omni iure pro pęna erat poſterior tot.rit.pœnis fiſcalibus credit.præferri,& ſi per errorem,aut Iudicis imprudentiam fuit pecunia fiſco liberata, quare hoc debet damno cedere vnius perſonæ particularis, & non omnium in eadem naui exiſtentium ad tex. in l.ſi per imprudentiam ff.de euict.

His omnibus diſcuſſis in Collaterali Cõſilio interuenientibus magnificis Conſiliarijs duarum Aularum Sac.Conſ. remanſit cauſa in paritate votorum, propter quòd fuerunt dati Iudices adiuncti, & adhuc cauſa pendet indeciſa,& ob id non aperio, quæ nam ſit mea ſententia; ſed hæc annotare volui: quia ſubtilia,& vtilia in dies; ſed quid dicendum inter ceſſionarios eiuſdem creditoris diuerſis tamen temporibus,an dum agunt contra debitorem iure ceſſo, concurrent inter ipſos tanquam dependentes ex eodem fonte,& omnes repreſentantes eundem creditorem cedentem,an verò quia vnus poſt alium ceſſionum obtinuit, erit vnus altero anterior, pro quo conſideraui infraſcripta in caſu occurrenti non tamen adhuc deciſo, quando ſit iurium ceſſio
22 tertio extraneo, qui alterius nomine creditori ſoluit, hæc itaque ſit ex benignitate legis fundata in regula,quod tibi non nocet,& alteri prodeſt iuxta tex. in l.mulier,ff.qui pot.in pign.hab. in l.in creditore ff. de euict. cum latiùs congeſtis per Nicoſant. in ſuo tractat.pign.3. memb.5.par. nu.30.

Hinc cedens ad aliquid non tenetur

ex

sua cessione; sed cedit iura talia, qualia habet, & cessio nunquam operatur in casu prædicto contra seipsum, quæ omnia hodie apponuntur in cessionibus, quæ in dies fiunt expresè ad euitandas disputationes, de quibus per Socc. in suo cons. 206. & per Dec. in cons. 104. & idem Nicol. reassumit articulum in loco, vbi supra nu. 32.

Et licet secundum Ang. in cons. 208.
23 quem allegat, & sequitur D. Præses de Franchis in sua decis. 260. cessionarius concurrat cum cedente, quando cedens ab illo recepit partem sui crediti, & demùm tàm ipse, quàm cessionarius contra debitorem agunt; oritur enim hoc ex eo: quia ex cessione effectus est cessionarius creditor, sicut cedens, & parem causam habet, ac si iunctim cum debitore contraxissent, & proinde nimirum si insimul concurrunt: quia omnes pendent ex eodem fonte, & vnica obligatione, & vnico initio, & die, & sumus in terminis text. in l. idemq; ff. qui pot. in pign. hab. nec ex cessione, & concursu damno afficitur cedens; si habuit à cessionario partem crediti, pro qua cessionem fecit, & si non cessisset, plus non consequeretur; & è contra cessionarius cum repræsentet cedētem, & habeat eandem obligationem ex eodem iure, & fonte, non potest prætendere ius anterius; sed concurret insimul cum cedente contra debitorem ad suum creditum consequendum, vnusquisque pro sua rata, & si bona non sufficerent, diuidetur per æs, & libram pro quantitate crediti vniuscuiusque ad text. in l. quod autem §. eleganter ff. de donat. inter vir. & vxor. vbi text. elegans ad hoc, aliàs si cessionarius præferretur, damno cedens ex cessione afficeretur, & operaretur contra ipsum, quod, vt dixi, nullo iure procedit, quando nulla præcedit obligatio cedendi, & sumus in extraneo, & fit cessio ex æquitate iuris fundata in dicta regula, quod tibi non nocet, & alteri prodest, voluntariè enim quis soluit pro debitore ad obtinendam cessionem, vnde sibi imputet, si erit in damno, & dùm aliud non acquirit, quàm ius creditoris pro parte, quomodo vult excludere creditorem in residuo, si parem causam cum eo habet, & hoc videtur de indubitabili: quia ex cessione non plus iuris consequi potest, quàm quod est penes cedentem, mediante qua succedit in locum illius ad text. in l. 1. C. si antiq. cred. tot. tit. C. de his, qui in prior. cred. loc. succed.

Punctus est, quando plures soluerunt creditori, & obtinuerunt iurium cessionem contra debitorem principalem; sed diuersis temporibus, an inter eos sit ius prælationis, licet pendeant omnes ab eodem fonte, ex eo quia qui primo cessionem obtinuit, prius ius hypothecæ acquisiuit contra debitorem, & locum
24 præoccupauit, & cessio in incorporalibus est loco traditionis ad text. in l. fin. vbi glos. C. ne fisc. vel priu. quem allegat Ang. ad propositum in d. cons. 208. & si habetur loco possessoris, seu quasi istius
25 iuris melior est conditio possidentis, qui alteri posteriori præferri debet ad text. in l. si debitor, ff. de pign. vbi glo. in vers. vtentur, ibiq; Bart. & idem Bart. in l. si fundus §. si duo eo. tit. vbi glos. in vers. dicendum per illum text. dicit, quod in pignore duobus seperatim constituto istictim omnes insolidum agent; sed primus præfertur, sic hic omnes sunt cessionarij; sed vnus post alium, ergo si primus fuit in acquirendo, primus etiam dicitur in exigendo: nam & si omnes pendeant ab eodem cedente; tamen primus antecellit alium in iure acquisitionis illius hypothecæ cōtra debitorem: vna enim est anterioritas respectu principalis debitoris, & hæc est vniformis omnium cessionariorum, & altera est acquisitionis, ordinis, & exercitij respectu cedentis, in cuius personam residet omnis actio contra principalem debitorē, vnde si hęc actio ceditur per priùs, & per posteriùs diuersis, quare qui priùs illam obtinuit, & acquisiuit, non debet cæteris præferri ex reg. qui prior in tpe, de reg. iur. in 6. quę
26 regula est generalis, licet. n. non sit prior in iure quò ad natiuitatem actionis con-

tra debitorem, erit prior in iure respectu acquisitionis, exercitij, & cõsequutionis, & propterea militabit regula prædicta, qui prior, quæ secundum glos. & Scrib. ibidem procedit in his, qui par ius habent, & est generalis in omnibus, vt in beneficijs, cessionibus, subscriptionibus, electionibus, & iuribus quibuscunque, vt ibi latiùs per Dyn. vt sic dicamus, quod omnes cessionarij par ius habeant ab eodem cedente; sed vnus sit altero anterior in impetratione cessionis, ergo præcedere dēt ex regula, qui prior in tẽpore: quia ex cessione ius stipulationæ transfertur, & acquiritur, & text. in l. potior in princ. qui pot. in pig. hab. dicit, quod potior est in pignore, qui priùs credidit pecuniam, & accepit hypothecam, ergo si vnus ex cessionarijs priùs suam pecuniam cedenti esoluit, & obtinuit cessionem, ob quod priùs accepit, & acquisiuit hypothecam super bonis debitoris, ergo præferendus: nam & si respectu principalis debitoris, aduersus quem ceditur, omnes habent causam parem pendentem à iure cedentis; tamen disparem causam tenent, & anteriorem, vel posteriorem respectu cedentis, à quo ius omne deriuatur, & acquiritur cessionarijs, & sic cum tractetur de acquisitione iuris, quare hic sicut cum principali debitore non habebit locum reg. qui prior in tempore potior in iure, nec cõsiderari potest ratio diuersa prioritatis in casu isto ab eo, qui consideratur in principali debitore obligante bona sua, in quo regula prędicta locum habet, sicut enim ille obligando diuersis temporibus acquirit priùs vni, quàm alteri secundum temporis prioritatem, sic hic cedẽs priùs transfert ius primo cessionario, & ille primus acquirit ius super bonis debitoris.

Confirmatur hæc opinio: nam cum cedens intelligatur cedere iura talia, qualia habet, quatenus habet, ob quod in casu, de quo supra, voluerunt Doct. vt non habeat locum exceptio cedendarũ, loquendo in extraneo, vel simplici possessore cessionem impetrante, de quo latiùs Nicol. in d. 3. memb. 5. par. nu. 29. ergo dùm quis primo cessit, trãstulit in cessio-
27 narium ius, quod habebat; quando verò cedit secundo, intelligitur cedere id, qđ habet ad text. in l. qui tabernas ff. de contrah. empt. & rursus cedit id, quod sibi remansit, prout remansit efficax, vel
28 inutile, sicut dicimus in principali obligante rem pluribus diuersis temporibus, vt intelligatur obligatum secundo id, ꝙ remanet deducta prima obligatione, ita notab. Nicol. qui attestatur de communi in 2. memb. 5. par. nu. 31. vers. primo casu per text. in l. & quæ nondum §. fin. ff. de pign. cui concordat text. in l. si quis in pignore, §. sed & si quis, & in l. planè ff. de pign. act. & quod dicitur de verificatione secundum Nicol. est ad euitandam pœnam stellionatus.

Si igitur principalis obligans censetur obligare secundo contrahenti residuum eius, ꝙ remanet in rẽ obligata, dicendum pariter idem erit in cedente, vt dùm secundo loco cedit, intelligatur cedere id, quod superest, vel consequi potest à debitore principali deducto eo, quod primo loco est cessum, si non tenetur cedere, nisi ius, quod habet, tale, quale habet, & non id, quod non habet, quo casu omninò ex ordine intellectus, scripturæ, & temporis venit primus cessionarius præ-
29 ferendus, ad quod est notab. decis. Bald. in l. hac edictali, §. his illud nu. 16. C. de secun. nupt. quod prælatio oriatur nõ ex potestate dominij; sed potestate conuentionis, quæ inducit ordinem prælationis, pro qua parte consuluit Intrigl. in cons. 26. num. 25. cum sequen. 1. volum. sed turbat spiritum: quia & si cedens in casu proposito non cedat, nisi iura, quæ habet, & talia, qualia habet; tñ inter cætera iura habebat cõcursum cum cessionario: ergo hoc idem cessit secundo cessionario, & cuicunque alij, cui iura sua postea cesserit, quare casus decisus inter cedentem, & cessionarium, vt habeat locum concursus videtur militare etiam inter ipsos cessionarios, super quibus est cogitandum: secundus enim cessionarius non vtitur iure suo; sed iuribus cedentis,

&

& contractus cessionis deseruit tantum ad ius illud acquirendum, quod ius est, quod concurrit ex persona cedentis, sicur ipse cessionarius, cum quo apparet responsum substantialiter omnibus supra ponderatis, & casus fortior videtur in his, qui mutuant in refectionem, qui & si haberent tacitam hypothecam, & mutuant diuersis temporibus; tamen non datur prælatio; sed omnes concurrunt, de quo per Rip. in l. priuilegia 1. colum. de priuil. cred. quicquid dixerit Intrigl. in d. conf. 26. nam Doctor. quos allegat, non fundant dictum suum, nec penitus ad quæstionem faciunt, & ex argumentis, quæ adducit, quæstio nullum accipit vigorem, licet etiam casus satis sit diuersus, loquitur in principali obligante cum principali hypotheca ad rem emendam, qui casus est satis diuersus à proposito per nos in creditore cedente ius iam acquisitum, super quibus, vt dixi, relinquo cogitandum.

Ex his supra tam latè discussis in declaratione terminorum text. in d. l. licet, C. qui pot. in pign. hab. apparet vanitas dubitationis aliquorum, si dispositio illius text. habeat locum, non solùm respectu sortis principalis; sed etiam interesse, quasi sit illud priuilegium in præiuditium creditorum anteriorum, quod strictè est intelligendum, & dùm regulatur à ratione: quia pecunia illius creditoris fuit causa acquisitionis rei: ergo non potest comprehendere interesse posteà decurrendum, quod nil commune habet cum acquisitione iam consummata ex pecunia sortis principalis, hinc Do
30 ctor. voluerunt in terminis text. in d. l. interdum ff. qui pot. in pign. hab. pro pecunia tantùm expensa, & consumpta in necessariam causam refectionis, seu conseruationis rei dari priuilegium tacitæ, & anterioris hypothecæ, ob quod Ripa in l. si ventri §. Diuus, ff. de priuil. credit. dicit non extendi ad vsuras, sicut dicimus in terminis authe. res, quæ C. com-
31 mun. de legat. vt priuilegium illud dotis venditionis rerum fideicommisso, & restitutioni subiectarum pro dotis solutione non procedat quò ad interesse dotis secundum latiùs cumulata per D. de Franch. in decis. 613. sic pariter assen-
32 sus super sorte non extenditur ad interesse secundum cumulata per D. Frecc. in 2. lib. 20. quæstione, restitutio conces-
33 sa super principali non trahitur ad interesse ad text. in l. final. §. Lutius Titius, ff. de condit. indebit. oritur enim interesse ex perfidia debitoris soluere nolentis, & dùm hoc est in sua potestate, non potest retrotrahi in tempus præteritum, & in præiuditium creditorum, quibus medio tempore ius est acquisi-
34 tum secundum communem distinctionem iurium in l. 1. in l. qui balneum cum concord. eodem titulo qui pot. in pign. hab. distinguentium inter actus potestatiuos, seù voluntarios, & actus casuales non dependentes à persona debitoris, est hæc prælatio contra regulam, qui prior in tempore, potior est in iure, cum posterior præferatur; quia dedit pecuniam suam ad rem emendam cum spetiali hypotheca, ergo strictè est facienda interpretatio in eo tantùm, in quo loquitur, & licèt interesse sit acces-
35 sorium; tamen cùm aliud sit interesse, & aliud sors principalis, & sors principalis est, quæ causat acquisitionem, non autem interesse, sequitur, quòd non militet eadem ratio, immò sunt penitus diuersa, & in eum casum aliud iudicatur de principali, quàm de accessorio secundùm latiùs tradita per Dominum de Franchis in sua decis. 606. num. 22. & si creditor anterior præfertur posteriori, tam pro sorte, quàm pro interesse, & text. in dicta l. licet ex ratione spetiali dat secundo creditori prælationem pro pecunia expensa in emptionem cum spetiali hypotheca, & nihil dicit de interesse, ergo præferetur in eo, quod est expressum, scilicet pro sorte principali; & creditor anterior remanebit cum suo credito anteriori aduersus interesse secundi creditoris, sicut dicit Andr. in
36 simili in cap. imperialem, de prohibit. feud. alienat. per Frider. dùm duo sunt prohibita, vt concesso vno etiam maiori

non veniat aliud: quia vtrunque est prohibitum, & sic quia prohibitum est vendere, atque prohibitum obligare feudum, concessa venditione, quòd est plus, non intelligitur permissa obligatio ratione, de qua supra, sic hic posteriori creditori præfertur anterior pro capitali, & pro interesse, tam pro suo capitali, quàm pro interesse, venit priuilegium legis, de quo in d. l. licet, vt posterior præferatur anteriori pro pecunia, seu forte impensa in emptionem rei cum speciali hypotheca, nihil dicens de interesse, ergo remanebit illud in sua posterioritate, & hæc, & similia possunt colorare dubitationem, de qua supra, quæ benè perpensa vndique apparebunt vanissima, & contra iuris regulas, & casus perpetuò decisos, & practicatos indifferenter secundum veram intentionem contrahentium, qui indemnes voluerunt conseruari ex hoc modo contractationis, vt sicut ponendo ipsorum pecuniam in emptionem tot redditiuum cum personis diuitibus securi remanerent pro capitali, & tertijs, sic dando eam pro emptione rei emendæ cum speciali hypotheca, sine qua creditores huius debitoris, & insimul emptores hypothecam aliquam non acquisiuissent: quia res non esset empta, & consequenter nullum ex hac contractatione illis præiudicium infertur, nec damnum patiuntur; sed benè esse possunt in lucro, si res pluris valuerit ex temporis augmento, quod eleganter considerauit Barto. in l. idemq; ff. qui pot. in pign. hab. ibi, nec per hoc aliqua iniuria fit creditori, primò nam debitor non haberet rem, nisi ex pecunia pupilli empta esset, meritò pupillus præfertur: is, qui dat pecuniam, habet causam onerosam, cùm tractet de amissione communis redditus, qui ex sua pecunia licitè percipi solet, aliàs pecunia sua stetisset otiosa, & in damno esset, creditor debitoris tractat de lucro inspecta acquisitione bonorum futurorum cum aliena pecunia, quæ bona nunquam fuerunt in bonis debitoris, & dùm lex considerat effectum indemnitatis, contrahentium voluntatem, & illorum intentionem, tunc comprehendit omnes casus etiam non expressos, qui quomodocunque tendunt ad satisfactionem intentionis eorundem contra-
37 hentium, dixit enim Bald. notabiliter in l. etiam C. de iure dot. per illum textum verba trahi ad intellectum, & dispositum in principali, in augmento intelligi tacitè repetitum etiam in obligatione verbali, & ibi num. 6. dicit, quòd licet in stipulatione requirantur verba; tamen in eo, quod venit per quandam consequentiam, sufficit id, quod dispositum est in principali, & ibidem nume. tertio, tradit magis sensum esse spectandum, quàm verba, quo habito constat de finali intentione, & sic non curamus de modo, siue de qualitate verborum,
38 sicut dicimus in dote, vt dispositio comprehendat interesse in terminis Capitul. Neapol. circa conseruationem dotium mulieris, vt comprehendat casum assecurationis, comprehendat contractum mutui, assensus super sorte extendatur ad interesse ex mente comprehensiua, obligatio fideiussoris comprehendat interesse, & alia, quæ eleganter cumulat Camerar. in dicto capit. imperialem cart. 52. & contra Frecc. est iudicatum, & sic practicatur, vt assensus super sorte comprehendat etiam interesse, vt latiùs in meo cons. 64. Interesse enim secundùm Camerariũ non solùm est quid annexum sorti principali, ad quod extenduntur obligationes etiam in materia stricta, vt in assensu; sed stat vt vnum, & idem, & qui cogitauit sortem, cogitauit interesse à iure permissum, & propterea dixit, aliud esse interesse secundum iuris dispositionem debitum, aliud pœnam pacto hominis promissam, & aliud quodam accessorium ad ipsum principale, & licet fuerit satis disputata quæstio, si dispo-
39 sitio text. in d. authent. res, quæ procedat etiam quò ad dotis interesse, & D. de Franch. in allegata decis. 613. posuerit eam pro dubia, quam dicit non determinasse Sacrũ Consiliũ; tamen ex his, quæ

quæ ipse in fin. cumulat author. Cum. Blas.Lan.ac Pet.Greg.tenet opinionem, quòd locum habeat etiam in interesse, & ita prædicti Doctor. referunt pluries decisum, licèt ille sit casus à fortiori: quia tractatur de alienis rebus,& dominio radicato in alienam personam,quòd non est in casu,de quo agimus, cum bona, quæ emuntur cum hac spetiali obligatione de aliena pecunia, nunquam fuerint in dominio,aut in bonis, nec debitoris,nec ipsius creditoris,& tamen, vt dixi,communis est opinio, vt priuilegium prædictæ auth.res,quæ extendatur etiam ad interesse,& ad omnia alia,quę sunt de appenditijs, & annexis matrimonio, de quo latissimè in decis. bononiens.apud Barz.108.post Pereg.in tracta.de fideicom.art.42.

40 Omnis deceptio contrarium sentientium oritur ex supposito,quod text.in d. l. licet inducat priuilegium in fauorem secundi creditoris contra anteriorem, & propterea priuilegium tale tollens ius tertio restringi debeat.

Hoc assumptum, vt diximus supra in principio huius decisionis nu.8.est penitus falsum,siquidem text.in d.l.licet cōtinet tantum conuentionem inter debitorem, & creditorem in re acquirenda cum pecunia creditoris; non autem priuilegium aliquod cōtra ius in personam prioris creditoris radicatum:siquidem creditor anterior non potest habere maius ius,quàm habet debitor in bonis acquirendis, qui cum illa acquirat affecta hypotheca spetiali creditoris, qui suam pecuniam cum hoc spetiali pacto credidit,& vt diximus author.Cuman.in d.l. priuilegia de priuil. cred. hypotheca est

41 ius afficiens,& rem sequitur tanquam lepra leprosum, & Bald. in d.l.hac edictali,§.his illud nu.16.C.de secun.nupt. dixit, quod prælatio oriatur non ex potestate dominij; sed potestate conuen-

42 tionis, quæ inducit ordinem prælationis,hinc text. in eadem l. licet ponderat conuentionem dantis pecuniam cum pacto spetialis hypothecæ, vt ibi per glos. in verb.conuenit, idemq; adnotauit Nicol.de pig.2.memb.5.par.nu.19.vers.secundò fallit,& idem text.dùm dicit pręferri creditorem,qui pecuniam dedit cū obligatione spetiali,nō dicit hoc ex spetiali priuilegio; sed hæc verba,videlicet anteferri iuris authoritate declaratur, sequitur propterea,cum ius huius creditoris oriatur ex sua conuentione super re sistente in alterius dominio non adhuc acquisito huic debitori, qui in quæ-

43 rendis potest creditoribus præiudicate, ad text. in l. qui autem ff. quæ in fraud. cred. quòd procedat etiam in hypotheca, quando actus non dependet simpliciter à voluntate debitoris; sed etiam à voluntate alterius, vt propriè in terminis text.in d.l.licet, sic limitando cons. Anchar.101.latiùs per Nicol. in 4.part. nu. 33. & 41. licet in casu,de quo agimus,nullum inferat præiuditium: quia acquirit cum pecunia aliena sub hac cōditione ipsi data,igitur hallucinātur qui dicunt tractari de præiuditio anteriorum creditorum ex priuilegio à lege dato in beneficium secundorum creditorum.

Imò fortiùs dico, quòd in his bonis quærendis cum aliena pecunia,sicut creditores venditoris talium bonorum,

44 etiam quod contraxissent paulò ante tempus venditionis, dicerentur anteriores, & essent prælati creditoribus antiquioribus emptoris, ita pariter iste, qui efficitur creditor ex sua pecunia,qui dat ad emptionem bonorum cum spetiali hypotheca:nam acquisiuit ius in eis ante translationem illorum in debitorem, & consequenter dicetur anterior, ergo potior ex regula qui prior in tempore,

45 potior in iure,& sumus in terminis tex. in l.Lutius, ff.qui pot.in pig.hab. vt anterior, & potior pro sorte sit etiam pro vsuris, quæ est regula communiter sumpta ex illo text.vt ibi per glos.Bart. cæterosq; omnes, Nicol.in 2.memb.5.par. nu.10.vbi quid in fideiussore, & idem concludit cum declaratione, de qua per eum author. Bart. in l.solutum, §.si in sortem ff.de pig.act. & latè idem Nicol. in 4.memb.2.par.nu.46.& ratio est:quia

S 3 com-

46 communis est conclusio, quòd obligatio facta pro sorte censeatur in dubio facta etiam pro vsuris, tradidit Bart. in l. pignoribus C. de vsur. & sic procedunt termini text. in l. quæro in princ. ff. locat. Salyc. in l. per retentionem eod. tit. C. de vsur. hinc, & notetur, intantum interesse
47 venit intrinsecè cum sorte ex natura obligationis, quòd distinctio conditionis potestatiuæ, vel casualis, quæ habet locum in principali obligatione, non habeat locum in interesse ab ea descendente; nam & si in manu debitoris sit solutio interesse, tamen attendendo originem obligationis, & etiam dependentiam, non habet locum distinctio prædicta, & debetur interesse cum anterioritate sortis principalis glos. notab. in l. 1. ff. qui pot. in verb. compellitur in fin. eademq; glos. in d. l. Lutius, aliàs si contrarium diceremus, semper creditor anterior esset pro interesse posterior contra regulã text. in d. l. Lutius, vbi est casus, per quẽ text. communis est conclusio, quòd data obligatione sortis principalis veniãt vsuræ, seu interesse cum anterioritate eius-
48 dem sortis: quia, vt inquit Angel. in d. l. Lutius, ius prælationis in vsuris inducitur ex prælatione in principali, quod ante eum dixit ibi Bart. idemq; tradidit Soccin. per illum text. in cons. 41. vol. 4. Franc. Bald. in tract. de pig. c. 10. Osasch. Pedem. decis. 129. nu. 11. cum alijs latissimè cumulatis per Cæsarem Barz. in decis. bononiens. 108. qui sic refert decisum.

Si igitur indubitati iuris est, creditorem anteriorem esse posterioribus potiorem, tàm pro sorte, quàm pro interesse,
49 ergo si is, qui dat pecuniam cum speciali obligatione ad rem emendam, dicitur anterior: quia acquirit ius super ea ante translationem dominij in debitorẽ, & sic præcedit causam obligationis creditorum huius emptoris spetialis obligatio antecedẽs dantis ad hoc pecuniam, dicit text. elegans in l. si is, qui ff. de iur. fisc. sequitur, quod sicut quilibet creditor anterior erit potior pro sorte, & interesse, sic pariter iste, qui in his bonis dicetur anterior creditor, & somnium est dicere, quod & si sit anterior, non propterea erit potior: nam hoc est contra regulam, qui prior, cum ex prioritate oriatur pernecesse potioritas, & non potest dari separatio, tanquam effectus naturalis, & proprius à prioritate descẽdens, sine quo vana esset prioritas, nec in alio consistit, vel ad aliud deseruit, pro quo sunt tit. ff. & C. cum suis legibus, qui pot. in pig. hab. & quod dixit Ripa in
50 d. l. si ventri, §. diuus auth. Paul. de Castr. in l. ideo, ff. de compens. procedit in pœna, & in ea est expresè decisio Castrens. & loquitur etiam in pecunia data ad refectionem in terminis text. in l. interdum eod. tit. qui pot. in pig. hab. & ibi verum est tractari de priuilegio, vt per Salyc. in d. l. licet in principio: quia præfertur dans pecuniam ad refectionem anterioribus creditoribus iam contractis super re existente in dominio debitoris, qualis non est casus dantis pecuniam ad rem emendam adhuc in dominio debitoris non existentem, & consequenter tempore, quo nulla est super ea acquisita hypotheca creditoribus debitoris ementis.

Nec teneo pro vero dictum Ripa, siquidem verum est, pecuniam datam ad
51 refectionem totam pignoris causam saluam fecisse, ex quo iura dant anterioritatem, sine qua creditores anteriores pignus amisissent, & propterea cum eadem sit ratio in hoc casu, quæ est in eo, qui pecuniam dat ad rem emendam, eadem debet esse dispositio, & Rip. non disputauit articulum; sed sic per transennam auth. Paul. de Castr. hoc tradidit, qui Paul. vt dixi, loquitur in pœna, non autem in interesse pecuniæ impensæ.

Nec est alicuius considerationis ponderatio, quam audiui fieri in decisione
52 Bart. in d. l. idemq; qui pot. dum summat text. his verbis, in re empta per debitorem ex pecunia pupilli præfertur pupillus anteriorib⁹ creditoribus, quatenus ex eius pecunia est solutum, quasi excludatur interesse decurrendum, cum illud non sit aliter solutum in rem emendam.

Vana

Vana est ponderatio, siquidem ibi nõ tractatur, nisi articulus principalis de-
53 re, quæ emitur cum pecunia pupillari, an per hoc ex priuilegio pupilli absque pacto spetialis obligationis sit super illa creditor anterior, siquidem in alio, quàm pupillo non datur hypotheca sine spetiali pacto ad text. in l. quamuis ea, C. de pig. glos. in d. l. idemq; nihil enim de interesse posteà decurrendo, & iura, & decisiones sunt notoriæ, vt quatenus est solutum, pro ea tantum quantitate creditum anterius sit contractum, sicut creditum cuiusuis alterius creditoris, quod demum creditum si pariat interesse, & hoc debeatur cum eadem potioritate, distinguunt alia iura, & tunc intrat regula tex. in d. l. Lutius, ita quòd vis consistit, si creditum contrahatur, qualiter, quomodo, quare, & quando, quo demum contracto cum potioritate ex conuentione, & non ex priuilegio, & ex conuentione, quæ præcedit dominij acquisitionem, sumus in terminis text. in d. l. Lutius, quòd anterior pro sorte erit etiam pro vsuris, seu interesse, qui text. non potest tergiuersari, ex quibus patet responsum omnibus contrarijs, & remanet quæstio absoluta per veros iuris terminos, secundum quæ passim est practicatum, & si reuoluantur graduationes factæ creditorum in Sac. Cons. reperietur pecunia liberata talibus creditoribus vnà cum interesse, nulla super hoc vnquam adhibita difficultate, & ob id non reperiuntur decisiones particulares: quia articulus indubitabilis, & nunquam controuersus, & aliàs dum in Senatu Vallisoletano hoc fuit in dubium refricatum pro
54 hac parte, refert decisum Gaspar Rodericus in tractat. de ann. & menstr. reddit. lib. 2. q. 20. & ibi vide differentiam inter eum, qui dat pecuniam in emptionẽ rei cum spetiali hypotheca, & eum, qui mutuat in refectionem, vel necessariam rei conseruationem, licèt, vt supra dixi, nulla verè possit constitui differentia, & in apostilla ad text. in d. l. licet in lib. meo notatam habeo decisionem Authoris damnatæ memoriæ in tract. de vsur. nu. 350. circa finem vers. plus dico, qui ampliat illum text. vt spetialis hypotheca anterior sit non solùm pro sorte; sed etiam pro vsuris, seu interesse.

Audiui nouissimè in vna Aula Sac. Cons. decisum contrarium referente Consiliario Scipione de Curtis cum interuentu aliorum quatuor Consiliariorum, videlicet Consiliarij Valdeuesij, Consiliarij Marci Antonij Morræ, Consiliarij Pirri Pagani, & Consiliarij nouissimè creati Alonsi de Vargas, visa mihi fuit magna determinatio adminus digna vnionis omnium Tribunalium, vel saltem totius Sac. Cons. cum sit noua determinatio, quæ facit nouam legem, & veterem, si non reuocauit, saltem interpretata est, atque declarauit contra declarationem, & interpretationem ex communi vsu hucusque habitam, potest esse nimis damnosa, ac præiudicialis, dixi, quæ mihi visa sunt esse iuri conformia, pro qua parte clausis oculis iudicassem; sed tamen me submitto iuditio rectiùs sentientis, sententiæ sunt casus fortuiti, faciunt de albo nigrum, & insimul destruunt funditus sæpè sæpiùs domos, & familias, ò quàm iuri consonum esset, & rectè Regni gubernationi conueniret, vt omnium, quæ in mero iuris articulo consisterent, de illis fierent nouæ pragmaticæ, siuè leges, vt amplius de illis disputari non posset, sicut fuit facta lex in successione Amitæ, quæ dicitur la Filingeria, sic vt in adiudicatione feudi nouus requiratur assensus, in quo noua fuit ædita pragmatica, sic vt non possit procedi ad venditionem feudi ad instantiam creditoris sine assensu, his, & simil. vidimus enim vno tempore per eminentissimos Iurecõsultos iuris articulum discussum, & decisum vno modo; posteà verò alio tempore per successores Iudices totum oppositum fortè eminentiores: nam quot capita, tot sententiæ, quid enim in hac temporum inconstantia, atque tempestate poterit prudens Aduocatus consulere, pendente omni, & toto à voluntate volubili, ab opinione, & impressione, prout Deus scit, & sic Regnum litibus

litibus inuoluitur, domus, & familiæ exuiſcerantur, eſpoliantur, & in collapſum prorumpunt, & quæ leges cum tot prouiſionibus excogitauerunt, ne dominia eſſent in incerto, de quo in l. 1. ff. de vſucap. & quæ prudentiſſimi Regni Reges ſtatuerunt cum tot, & tantis pragmaticis ad iurgia euitanda, ad controuerſias ſedandas, pacem, & quietem ſubditorum manutenendam, vt in edicto pentime, in pragmatica thori, in pragm. & inſtruct. anni 518. per quas vetantur fieri lites, & inquietari rerum poſſeſſores, ſiue iure, ſiue iniuria poſſiderent; hæc enim omnia confunduntur, non adeſt meum, aut tuum firmum, lites vndique immortales, rancores, quærimoniæ, & expenſæ, quę omnia deuorant, & multoties accidit, & ego ſum teſtis de viſu, quòd, qui poſt longam litem ſententiam in ſui fauorem reportauit, remanſerit decoctus: quia expenſæ illum exuiſcerauerunt, & ſententia nihil profuit, quid eſt, quod nō patiantur pauperes litigantes, quæ indignitates, quæ ſubiectiones, quot expenſæ, nunc cum Aduocatis, nunc cum ipſorum coniunctis, taceo Iudices, ipſorumq; appendices, quid cum Magiſtris actorum, illorumq; ſcribis, quid in conuiuijs, quid in muneribus, & ſi Iudices cauſa ſolatij volunt extra Ciuitatem commorari Pauſilipum verſus, & alibi, quid faciet pauper litigator, quæ expenſæ in conducendo Aduocatum, Magiſtrum actorum, aut Scribam, & multoties licentiantur, & negotijs non datur locus, omnes morimur per momenta, & tractamus tanquam ſtabiles, & æterni, non credimus æternitatem ſolam in alio ſæculo reperiri, & ibi verum erit, quod æternus erit cruciatus, aut æterna gloria, non lites incertæ, & immortales, non controuerſiæ, non deciſionum diuerſitas; ſed leges ſtabiles, perpetuæ, & infallibiles, & qui bona egerit, ibit in vitam ęternam, qui verò mala in ignem æternum, & hoc momento in ictu oculi, & in inſtanti erit abſque alia protelatione, aut ſimulatione expeditum, Rectorem te poſuerunt dicit ſapientia, noli extolli, eſto in illis, quaſi vnus ex ipſis, curam illorum habe, & ſic conſidera, & omni cura tua explicita recumbe, corona Sapientiæ timor Domini, diſcite Iudices finium terræ, præbete aures vos, qui continetis multitudines, & placetis vobis in turbis nationum, quoniam data eſt à Domino poteſtas vobis, & virtus ab altiſſimo, qui interrogabit opera veſtra, & cogitationes ſcrutabitur, quoniam cum eſſetis Miniſtri Regni illius, non rectè iudicaſtis, nec cuſtodiſtis legem iuſtitiæ, neque ſecundum voluntatem Dei ambulaſtis, horrendè, & citò apparebit vobis; quoniam iuditium duriſſimum in ijs, qui præſunt, fiet: exiguo enim concedetur miſericordia, potentes autem potenter tormenta ſuſtinebunt, non enim ſubtrahit perſonam cuiuſque Deus, qui eſt omnium dominator, nec verebitur magnitudinem cuiuſque, quoniam puſillum, & magnum fecit, & æqualiter cura eſt illi de omnibus; fortioribus autem fortior inſtat cruciatio.

Verba ſunt hæc ſapientiæ, quæ non mentitur: nam Spiritus ſanctus loquitur, qui aures habet audiendi audiat, multi obtumeſcent, alij me deridebunt, & non ſolum murmurabunt; ſed maledicent, & calumniabuntur, nihil mihi cōſcius ſum, alterius ſæculi reminiſcamini, & non contemnatur æternitas.

SVMMARIVM.

1 *Immunitas conceſſa Eccleſiæ, vel Hoſpitali non comprehendit ipſius apothecam.*

2 *Eccleſia habens portas in diuerſis Parochijs iudicatur de ea Parochia, in qua reſidet porta principalis.*

3 *Domus exiſtens in duabus Parochijs dicetur de ea Parochia, per quam datur aditus ad domum, niſi haberet duas portas, & vna illarum magis principalis, & frequen-*

quentata, secundum quæ fuit decisum in facto contingenti.

ARGVMENTVM.

Apotheca Ecclesiæ an gaudeat eadem immunitate, quã Ecclesia, & quando Ecclesia, seu domus existens in duabus Parochijs iudicetur magis de vna, quàm de alia.

DECISIO XXXV.

VIT dubitatum, si delinquens captus in apotheca Hospitalis, quę locatur, habens portam ad viam publicam, & etiam aditum ad atrium Hospitalis, debeat gaudere immunitate Ecclesiastica, quasi captus in Hospitali, seu ipsius parte, quo casu non est dubiũ, quòd gauderet, secundum magis communem opinionem, de qua latissimè post alios per Farinac. in tit. de carcer. & carcerat. cap. 18.

1 Decidimus in Collaterali Consilio, apothecam non deseruientem soli hospitali; sed communem omnibus, in qua publicè emunt, & vendunt omnes de populo, non comprehendi sub priuilegio, & immunitate hospitali concessa; sed, esse locum merè profanum, decisio est particularis Paul. de Castr. & Alex. quam sequitur, & exornat Ias. in l. plerique num. 17. ff. de in ius voc. qui volunt immunitatem concessam domui, Ecclesiæ, vel hospitali, non comprehẽdere ipsius apothecam, etiam quòd ab ea haberetur aditus ad domum, Ecclesiam, seu hospitale, cumq; porta spetialis apothecę erat in via publica, per quam publicum commercium exercebatur, iudicanda propterea erat apotheca vti publica, & profana, publico seruitio deseruiens, & locata reperiebatur ab hospitali pro annua pẽsione ad publicum mercimonium exercendum; sicut dicimus de Ecclesia, quę

2 habet duas portas in diuersis Parochijs, vt ea iudicetur de Parochia, in qua residet porta principalis, & aditus magis frequentatus; decisio est Bart. communiter recepta in l. prædijs, §. qui domum de leg. 3. qui allegat bona iura hoc probantia, & sic limitatur doctrina eiusdem Bart. in l. quod conclaue ff. de damn. in-

3 fect. tradentis, domum existentem in duabus Parochijs esse illius parochiæ, per quam habetur ad domum aditus, vt demum non procedat, quãdo adest alius principalis, & magis frequẽtatus, de quo etiam per Felyn. latiùs in cap. omnes, de maior. & obed. per quæ sic fuit decisum.

SVMMARIVM.

1 *Præses Tribunalis Sac. Cons. potest cognoscere de delictis commissis in officio per eius Ministros.*

2 *Magister scholarium de iure communi habet iurisdictionem tàm ciuilem, quàm criminalem super eius scholares, & etiam in Bidello studij, & ratio est: quia sunt hæc appendices iurisdictionis, sine quibus illa exerceri non potest.*

3 *Porterij Sac. Cons. dicuntur Curiales, & obligati Curiæ illius Tribunalis.*

4 *Curiales omnes dicuntur, qui à Curia non possunt recedere, & de Gagijs Curiæ viuunt.*

5 *Iudex Curiæ cognoscere debet de quacunque lite, & delicto suorum Curialium.*

6 *Silentiarij qui sint, & quod sit eorum officium.*

7 *Apparitores magistri militum, & Præfecti Prætorio gaudent fori priuilegio.*

8 *Officiales conueniuntur sub quo militant, loquendo de maioribus Iudicibus, secus autem de minoribus, qui iurisdictione carent.*

9 *Cornicularij Pręfecti pretorio gau-*

dent

dent fori priuilegio, qui dicuntur Apparitores, & isti sunt Nuntij, seu Exequutores ordinum Praefecti pretorio, & propriè sunt Porterij Sac. Consil.

10 *Porterij Sac. Cons. subdunt Praesidenti.*

11 *Capitulum Regis Catholici refertur, per quod Officiales actu seruientes non trahuntur extra sua tribunalia, & ita iudicatum.*

12 *Princeps potest in delictis enormibus, & grauibus mandare cognitionem causae cui melius ipsi videbitur.*

13 *Iurisdictio Magnae Curiae vniuersalis non derogat spetiali alteri competenti.*

14 *Tribunal Sac. Cons. cognoscit nomine Regiae Maiestatis, & supra Magnam Curiam, & ab eo tanquam à Rege iurisdictio in Mag. Cur. est distributa.*

15 *Par in parem non habet Imperium.*

16 *Vnicus actus sufficit ad manutenendum in materia iurium incorporalium causam discontinuam habentium.*

17 *Text. in cap. cum personae de priuil. in 6. non procedit alio possidēte.*

ARGVMENTVM.

Praesidens Sac. Cons. an habeat iurisdictionem ciuilem, & criminalem super Officialibus ipsius dictis Porterijs.

DECISIO XXXVI.

CVM esset per Magnam Curiam inquisitus quidam Saluator Iossa Porterius Sac. Regij Cons. petijt remissionem causae ad Praesidem eiusdem Sac. Cons. praesupponendo cognitionem, & iurisdictionem omnē in Porterios praedicti tribunalis ad Praesidem spectare, & in hac possessione stetisse, & stare, & ex aduerso Fisco contrarium contēdente, ex eo quia omnis iurisdictio criminalis in toto Regno, & in omnes personas cuiuscunque generis, & qualitatis spectabat ad Magnam Curiam, quod est indubitatum, & insuper dicebat, Magnam Curiam ipsam stetisse, & stare in possessione cognitionis Porteriorum praedictorum in specie, dùm aliàs in Mag. Cur. de delictis inquisiti fuerunt, ita quod praetendebat habere intentionem de iure fundatam vigore Pragmaticarum, & rituum ipsius Mag. Cur. & non solùm allegando; sed demonstrando possessionem, praetendebat, quòd omninò manuteneri debebat Fiscus in cognitione dictae causae ex regula text. in cap. cum personae, vbi Scriben. de priuil. in sexto, & respondebat possessioni, seu quasi ex aduerso praetensę, prȩsupponendo, quod fuit in delictis in officio commissis per eosdem Porterios, quo
1 casu non negabat, iurisdictionem spectare ad Praesidem Sac. Cons. iuxta text. & ibi notata per Doctor. in l. fin. C. de iurisd. omn. iud. & in l. magisteriae eod. tit. Cumq; ex parte Praesidis, seu Porteriorum nullum afferebatur priuilegium hominis particulare, dicebat propterea, quòd deficiente priuilegio legis, cognitio ad Mag. Cur. spectabat, & in ea conseruari debebat; hinc, vt iurisdictioni tāti tribunalis cognitio aliquarum personarum subtraheretur, necessaria iudicata fuerunt priuilegia particularia, & specifica, vt in cognitione Magni Admirati in personas maritimas, & viuentes de arte maris, in cognitione matriculatorum in arte serici, in arte lanae, & similibus, ex quibus videtur fundari regula in contrarium ad text. in l. cum Praetor ff. de iud. cum concord.

Praeses Sac. Cons. vnà cum Porterijs dicebat, non opus habere Praesidem priuilegio hominis: quia tanquam Praeses illius tribunalis habet de iure iurisdictionem in homines illius, prout quilibet,

bet,qui alicui Collegio præest,vel cuilibet tribunali formato ex eadem regula text.in d.l.fin. C.de iurisd.omn.iud. & si
2 priuilegium habent scholares de iure communi, vt non possint conueniri, nisi coram Magistro ipsorum tàm in ciuilibus, quàm in criminalibus iuxta terminos text.in auth.habita C.ne fil.pro patr. quod dixit Bald. ibidem procedere etiam in Bidellis,qui propriè sunt porterij studij,& hanc opinionem esse de iure veriorem dixit Alex. in l. scriniarios C. de testam.milit.& ratio formalis, & elegans sm Bald.vbi supra nu.35. est:quia sunt appendices iurisdictionis, sine quibus illa commodè exerceri non posset,vt sic censeantur concessa omnia ea, quæ concernunt necessariam administrationem illius ad text.in l.2. ff. de iurisdict. omn.iud.in l.oratio ff. de sponsal.in l.ad rem mobilem,& in l.ad legatum ff.de procurat. igitur multò fortiùs videntur procedere hæc in Præside S.C. tribunalis tam eminentis, & supremi, repræsentantis propriam Regis personam, supplicatur,& non appellatur, dicitur Sacra Regia Maiestas, tenet locum Præfecti Prætorio, & sententiæ tanti tribunalis paratam habent executionem,sunt Por-
3 terij assistentes in aulis Sac.Consl. & per Præsidem ordinantur, sine quibus impossibile redderetur exercitium officij,& verè sunt Curiales: quia sunt seruitijs istius tribunalis,seu Curiæ obligati glo. notab.in cap.1. 51. dist.& declaratur in Constitutione Regni statuimus, vt ma-
4 gnæ,vbi Andr. & Afflict. quod sint Curiales omnes, qui à Curia non possunt recedere,& declarat ritus Magnæ Curię nu.232.quòd sint omnes, qui viuunt de gagijs Curiæ,vbi latè Moderni, & postquam isti verè dicuntur Curiales secundum Constitutiones, & ritus Regni, casus est decisus per text.in l.1. C.de Curial.Vrb.Rom.lib.11. vbi Iudex Curiæ,
5 & qui illi præest,cognoscere debet de quacunque lite, & de quocunque delicto,vt ibi per glos.in verb. pulsandum, & in verb.Iudicem,& in Silentiarijs ha-
6 bemus text. in l. ne ad diuersa C. de silent.lib.12.qui Silentiarij dicuntur Excubitores in Cócistorio,seu palatio Principis,stantes ferè ad limina, & dicentur agere excubias, vt in l.3.in fin.eod.titu. eorumq; officia esse circa excubias prædictas ex Zonara graui Authore declarat Iac.Cuiac.in l.1. eiusdem tit.quales sunt hostiarij Principis vulgò Porterij appellati, dixit, & declarat Io.Garz.de nobil.glos.48. §. 4. & ratio viua, & naturales est secundum eum: quia semper adesse debent apud personam Præsidis, ne ad diuersa tracti à debito seruitio abstrahantur, vt ad literam dicit text. in d. l.ne ad diuersa, de silent. Hinc excusantur à ferendo testimonio secundum Garz.vbi supra, & eadem ratione iura priuilegiauerunt fabricenses,de quo in l.eos C.de fabric. lib. 11. vt non possint conueniri, nisi coram ipsorum Superiore.

Sed vlteriùs considerabatur ex parte Præsidis, hunc esse casum decisum per iura particularia, & decisiones indubitatas in Porterijs propriè loquentia, seu
7 loquentes:nam apparitores Magistri militum,Præfecti Prętorio,vt est Sac.Consl. & alia suprema tribunalia gaudent fori priuilegio,dicit text.in l.fin.C.de appar. mag. mil. lib.12. vbi glos. tradit, quòd sub Magistro militum subsint, & coram ipso conueniantur in ciuilibus,& criminalibus causis,vbi expressè notat Io. de Plat. quod Officiales conueniantur sub
8 quo militant tam in ciuili, quàm in criminali, quando sumus in maioribus Iudicibus; secùs autem in minoribus, qui non habent iurisdictionem, in quo casu loquitur Luc. de Pen. in rubr. C.de appar.Præf.Vrb.lib.12.licet sibi ipsi etiam contrarietur,dùm firmat conclusionem, quòd omnes Ministri,& Officiales sub eo Magistratu,& Præside conueniantur, ad cuius prouidentiam, & iuditium illius ministerium, & officium noscitur pertinere,ea ratione, ne abstrahantur à ministerio, cuius obsequio deputati sunt, & demum dixit,quòd Officiales Magistrorum Rationalium mero imperio carentium possint cognosci à Curia Vicariæ;

quia

quia non abstrahuntur ex ipsa vocatione ab obsequijs eorundem, quod vtique falsissimum, & erroneum apparet, & sibimet contradicit, & omnia cessant in Sac.Cons. quod habet merum, & mixtũ imperium,& generalem iurisdictionem non solùm in toto Regno; sed supra ipsam Mag.Cur. Vicariæ, & idem in Cor-
9 nicularijs Præfecti Prætorio, vt gaudeãt fori priuilegio tradit Rebuff.in l.3.C.de appar.Præf.Præt.& priuil. eorum lib.12. & Cornicularios Præfecti Prætorio esse ipsius Apparitores dicit glos.in l.2. in ver. Corniculario C.de prox.sacr. scrin. lib.12. & idem Io.de Plat.in l.1.cod.tit. qui apparitores nil aliud sunt, quàm Nuntij Officialis,seu Executores ordinũ illorum, qui exequutiones faciunt iussu Præsidis secundum Alciar.in rubr. extra de offic. ordin.nu.38.& Rebuff. in d.rubr.de appar.Præfect.Præt.& Pet.Rebuff. tradit, quod verè sint Porterij Præsidis Sac.Cons. vt per eum eleganter in l.vrbana ff.de verb.signif.cart.mihi 790. & in Constit.Franc. in tract. de cit.glos.1. nu.1. tom.3.

Si ergo Apparitores sunt Porterij, Nunti;, & Exequutores Sac.Cons.casus est decisus per iura peculiaria; sed ne desit punctualis decisio de Porterijs,nũ-
10 cupatim id tradit Auend. de exequ. mand.Reg.1.par.cap.3.nu.3.vers.vndecimò, in quo scribit Curiæ seruitores, putà Alguaziles,y Porteros posse puniri à Correctore,qui eos proposuit authoritate Fabr.in l.vltima C.de offic.Præfect. Vrb.

Dicebat vlteriùs Præses, quod hæc omnia concludebantur per Capit. spe-
11 tiale Regis Cattholici editum in anno 1507. per quod prouidetur, quod Officiales actu seruientes non trahantur extra tribunalia,quibus inseruiunt, ita tamen, quod nec ipsi possint trahere alios à Iudicibus proprijs, & ita refert Pisanel. fuisse iudicatum in anno 1518. 21. Augusti in causa Anibalis Famatij, vt per eum in additione ad Afflict.in decis. 56. est benè verum, quod in delictis enormibus, & grauibus attenta qualitate
12 personæ,& causæ potest Princeps mandate cognitionem, cui melius visum fuerit,prout tradit glos. eadem in d.l.1. C.de Cur.Vrb.Rom. eadem glos. in l.1. per illum text. C.de exhib.reis, vbi eleganter Salyc. Greg. Lop. in 7.partita lib.3.tit.29.

Nec generalitas,seu vniuersalitas iurisdictionis Mag. Cur. quicquam obest,
13 procedit enim in personas indifferentes, & intelligitur,prout ius intelligit ad tex. in l. si cui ff. de seruit. Si ergo lex dat cognitionem cuilibet Præsidenti in suo Tribunali, vel Curia, quid commune in hoc Magna Curia? quæ iurisdictionem vniuersalem exercebit contra eos, qui alterius iurisdictioni subditi non reperientur: generi enim per spetiem derogatur ad text. in l.quæsitum §. denique ff.de fund. instr. & absonum videretur, vt Tribunal Vicariæ inferius, à quo appellatur ad Sac.Cons.cognosceret,& iurisdictionem haberet in seruienres, & aligatos illi Tribunali supremo,& ipsi Magnę Curię superiori;imò augebatur motiuum ex parte Præsidentis,dicendo,qđ,
14 si cognoscit sub nomine Regiæ Maiestatis,per quam demum fuit facta distributio cognitionis causarum criminalium in Magnam Curiam in homines,& personas Regnicolas, non intelligatur persona loquentis ad text.in l.inquisitio C. de solut. & successiuè assistentes penes illius personam pro custodia, & seruitio illius, aliàs esset dare imperium,& iurisdictionem inferiori contra Superiorem,
15 & si par in parem non habet imperium ad text.in l.ille à quo §.tempestiuum ff. ad trebell.quantò magis illius inferior: ex quibus omnibus dicebat Præsidens habere dispositionem iuris communis pro se, & responsum esse oppositis per Fiscum.

Circa verò possessionem validè respondebat adductis per Fiscum per interemptionem facti, & è contrario demonstrabat eius possessionem validissimè; & quò ad duos actus Fiscus non re-
16 plicabat, & in materia iurium incorporalium causam discontinuam habentiũ, &

& quæ rarò eueniunt, sufficit vnicus actus secundum approbatam, & communem doctrinam Bart.in l. 1. §. hoc interdicto nu. 5.ff.de itiner.act.priu.Bald.in l. 1. C.de seruit.& aq.glos.Inn.& Host.ac omnes in cap. cum Ecclesia Sutrina de caus.poss.& propr. Oldr.cons.312.Isern. in cap.1. col.fin. de controu. apud par. term.in cap.1. §.similiter in hostenditijs in addit.de cap.Corr.& quod dicitur de ostendente priuilegium,& allegante pos-
17 sessionem,vt manuteneri debeat, non procedit alio possidente: maximè quando habet ius commune pro se secundum Gemin.& Franc.in eodem cap.cum personæ.

His omnibus plenè discussis in Collaterali Cõsilio coràm Illustrissimo Prorege,Fisco,& partibus auditis,fuit decisũ, cognitionem Porteriorum spectare ad Præsidentem; & propterea prædictum Saluatorem Porterium inquisitum ad ipsum Præsidentem esse remittendum, qui tàm circunspectè,tàm prudenter, & tanta cum vigilantia, & christianitate suo vacat officio,vt meritò & hæc, & omnis alia iurisdictio in suam personam optimè colloceretur,& propterea à serenissimo nostro Rege fuit nouissimè ascriptus inter Consiliarios Collaterales,& status huius Regni tanquam meritissimus,& omnium virtutum genere ornatus.

SVMMARIVM.

1 *Solitum, etiam quod sonat in delictum excusat à poena.*

2 *Officia intelliguntur concessa secundum quod consueta fuerunt exerceri.*

3 *Consuetudo in materia officij quomodo intelligitur, & an requiritur, vt sit præscripta nu. 4. & 6.*

5 *Concesso officio cum salario consueto intelligitur de eo, quod habuit Prædecessor immediatus, & nu 7.*

8 *Priuilegium relatiuum ad possessionem intelligitur, prout quis erat in possessione facti.*

9 *Beneficium Principis latissimè interpretatur.*

10 *Natura dictionis, &*

11 *Castro nihil naturaliter est deputatum, & sic in officijs.*

12 *Quæ vetus consuetudo comprobat sunt tolerabilia.*

13 *Officia, quæ habẽt iurisdictionẽ annexam non sunt vendibilia: secus verò, quæ consistunt in nudo ministerio, & exercitio certæ negotiationis.*

14 *Text. in l. 2. C. de murileg lib. 11. & in cap 1. extra de mag. declarantur, & sic etiam text. in l. 1. C. de Pistor. lib. 11.*

15 *Princeps, & Papa possunt omnia vendere nulla habita distinctione, si officia habeant, vel non habeant annexam iurisdictionem, licet de honestate facere non deberent.*

16 *Quicquid non est probibitũ est permissum.*

17 *Feuda emuntur, & venduntur, sic militiæ, officia scriptoriæ, Registri bullarum, portarum, barattariæ, custodiæ carcerum, & similia.*

18 *Fructus, quos quis percipere solet, siue emolumenta, potest alteri vendere.*

19 *Officia, quæ quis per se exercere non potest, vel non decet, censentur concessa, vt possint administrari per substitutum.*

20 *Feudum foeminæ, Clerico, vel minori concessum intelligitur, vt pos-*

posit per substitutum seruitium præstari.

21 *Opinio communis Theologorum refertur, quòd officia consistentia in nudo ministerio posint vendi, maximè stante consuetudine.*

22 *Officia, quæ non habent emolumenta, & necessariò concedi debent, hæc gratis dari debent; secùs verò si emolumenta habent, & concedens non tenetur alteri conferre.*

ARGVMENTVM.

Materia venditionis officiorum explanatur, quando illa vendere liceat, & an obligare absque Regis assensu.

DECISIO XXXVII.

Nquiritur Don Ioannes de Thassis, qui tenet officium Cursoris maioris de venditione affectus, seu arrendamenti officioȗ Præfecti Cursorum in diuersis partibus, ac officiorum Magistri postarum, & in facto duo sunt indubitata: vnum, quod sit hoc consuetȗ per omnes Prædecessores, alterum quod concessionem officij habeat Don Io. prout meliùs tenuerunt, & possederunt eius Prædecessores: nam supplicauit Raymundus de Thassis, vt concedatur officium D. Io. filio, prout ipse Raymȗdus tenuit, & tenebat cum eisdem facultatibus, prerogatiuis, & præeminentijs.

Rex concedit segun que mas largamente se contiene en los dichos titulos, confirmaçiones, y declaraçiones, y costȗbre, y possession, en que estuuo el dicho vuestro Auuolo, y esta el dicho vuestro Padre.

Et ibi, ꝙ percipiat emolumenta directus, ac gaudeat omnibus gratijs, honoribus, prærogatiuis, mercedibus, facultatibus, &c. Segun, y de la manera, y forma, que el dicho vuestro Padre Abuelo, y los de mas, que ante de ellos han sido lo tuuieron, exercieron, y gozaron.

Ibi, y tan cumplidamente en guisa, che vos non mengue de cosa alguna.

Nec in dubium refricari potest hoc officium Præfecti maioris Cursorum esse antiquitus, & non nouiter constitutum, & à Regibus retrò actis concessum, vt ex verbis priuilegij anni 1539. clarè apparet, dum Rex ad instantiam Baptistæ de Thassis cōcesit officium Raymundo, ibi, exercieron, y gozaron los otros Maiores que antes del fueron: stante prædicto facto, de tribus, ni fallor, erit tractandum.

Primò, an stante consuetudine Raymundi vendendi, & arrendandi prædicta officia, ac stantibus priuilegijs Don Io. posit ille hodie inquiri de venditione, & arrendamento prædictorum officiorȗ: nam si non adesset delictum ex solito, & possesione Prædecessoris, cessaret inquisitio, & consequenter visitatio, & si vellet prætendi reformatio, & fieri prohibitio Don Io. quod in futurum non venderet, nec arrendaret: quia de iure non potest, & quod possesio non debeat attendi, hæc non est materia visitationis; sed Fiscus debet proponere suam actionem ciuiliter citato Don Io. & legitimè compilato processu, procedi demùm per Iudices, ad quos spectat, ad illius decisionem. Aliud enim est, ꝙ quis non habeat legitimùm titulum, vel legitimam possesionem alicuius rei, quam tenet, & posideat bona fide, & in hoc nullum consideratur delictum, nulla procedit inquisitio: quia non precedit culpa, & consequenter cessat visitatio, quæ ad delicta, extorsiones, & excessus Officialium est inducta; aliud verò est, quod prætendatur, possessorem titulo carere, vel destitui debere à possesione, in qua reperitur, est enim hæc actio ciuilis ad rem, & non contra personam, quæ visitatur.

Et quod respectu huius capitis non posit considerari species delicti, nec ad aliquod condemnari Don Ioannis stante possesione Raymundi Patris soliti vendere, & arrendare prædicta officia: nam quælibet iusta causa excusat, non

non habuit Don Ioan. instructiones hoc vetantes, non legem expressam hoc prohibentem, habuit officium relatiuum ad possessionem patris, fuit hoc factum palàm, publicè, & bona fide etiam per publica documenta, & propterea non potest ex hoc prætendi incidisse in speciem
1 delicti, & Doct. loquuti fuerunt in longè fortioribus terminis, videlicet quādo solitum est delictum in se, seu est consuetudo Prædecessoris reprobata, vt qui secundum solitum exercet aliquid, nullam patiatur pœnam ex decisione Petri de Anch. in cap. cum venerabilis, de consuetud.

Secundus punctus est, si iudicetur non deliquisse, an liceat in futurum D. Ioanni vēdere, vel arrendare huiusmodi officia, & in hoc primo dico non esse de hoc tractandum ex rationibus adductis supra: quia hoc non venit in visitatione, nec est de natura ipsius, cum non dependeat ex delicto, nec ex innouatione, vel facto aliquo occulto detecto per visitationem; sed est factum notorium, non negatum, quod prætēditur fundari in iusto titulo, & possessione Prædecessoris, ita ꝙ præsens visitatus nihil ipse innouauit; sed continuauit Prædecessoris sui factum etiam vigore sui priuilegij.

Sed quādo de hoc dubitaretur, dico, quòd ex præallegatis D. Io. possit, & debeat continuare solitum, & manuteneri in sua quasi possessione vendendi, & arrendandi officia prædicta: nam officia omnia, quæ non habent certas leges, & instructiones intelliguntur concessa, se-
2 cundùm quòd consueta fuerunt exerceri secundum Bart. in l. Magistratus per illū text. ff. ad municip. Bald. Alber. Salyc. & alij in l. excepto C. loc. & in hac materia,
3 in qua non tractatur de consuetudine, prout respicit ius, & quod faciat legem respectu populi; sed de consuetudine, prout est in facto, respectu exercitij officij particularis, quod propriè appellatur assuetudo, quæ dicitur obseruantia quædam, ac vsus in facto, & erit vel obseruantia plurium, vel publicæ personæ inter plures, vel vnius solius, prout notabiliter distinguit Butr. in cap. fin. de consuet. ponens consuetudinem, assuetudinem, & stylum, quæ omnia comprehenduntur sub verbo consuetudinis; sed propriè, & impropriè, largè, & strictè.

Ex hoc fit, quod idem Butr. communiter receptus dixerit, quod in hac spe-
4 cie consuetudinis, soliti, & obseruantiæ non requiratur consuetudo præscripta; sed sufficiat constare de pluribus actibus in facto, & sic pluries obseruatum, vt ibidem per eum num. 47. Hinc sufficit tempus minus decem annorum, vt per Alexan. in cons. 107. secundo volumine, Aym. cons. 101. cum pluribus sequacibus.

Ex hac communi doctrina traxit originem dictum Bald. in l. binos C. de Ad-
5 uoc. diuers. Iudic. quod concesso officio cum salario consueto, seu solito, attendatur vltimum solitum Prædecessoris: licet diuersum fuisset per prius, & sufficit, quod duobus, vel tribus annis antecedentibus ita fuerit solitum, & loquuntur Doctor. in casu fortiori, quando constat de antecedenti consuetudine contraria, vt tamen sufficiat vltimus actus, maximè quando est in potestate concedentis statuere, & concedere pro sui ar-
6 bitrio, & propterea Claudius de Seisello, ac Purpur. in l. diem functo ff. de off. assess. authoritate Aret. in cons. 11. colum. penult. tradiderunt, quòd, concesso officio, secundum quod consueuerunt te-
7 nere Prædecessores, non requiratur aliter consuetudo præscripta, & generaliter semper quod tractamus de solito, & non habemus quid certum ante vltimos annos concessionis, etiam quod solitum fuerit varium, attendimus id, quod vltimo anno consuetum fuit ex regula text. in l. Mela §. sed si alimenta ff. de alim. & cib. leg. vbi Barto. quæ nullam habent difficultatem, quando non datur solitum, aut consuetudo contraria, de quo per Ias. in d. l. diem functo, per Dec. in rubr. de consuet.

Hic non solùm habemus legis dispositionem ex præallegatis; sed verba ex-
8 pressa priuilegij supra relata, quæ referuntur

runtur non solùm ad consuetudinem; sed ad possessionem, & particulariter ad possessionem Raymundi, quæ intelligitur, prout erat in possessione facti iuxta text. elegantem, qui ad hoc solet ponderari in l. Seie §. Tyrannæ, vbi bona gl. ff. de fund. instr. Loquitur enim Rex semper augmentatiuè in beneficium Don Ioannis, concedendo beneficium pro-
9 pter seruitia; quo casu largissima fit interpretatio ad text. in l. beneficium ff. de Constitut. Princip. refert se primò ad priuilegium, secundò ad confirmationem, tertiò ad declarationem, quartò ad consuetudinem, quintò ad possessionem aui, sextò, & vltimò, prout tenebat, & possidebat Raymundus, & hoc semper per di-
10 ctionem, &, quæ ponitur inter diuersa, augmentando, addendo, & implicando secundum suam propriam naturam, seu copulando ad text. in l. ea tamen adiectio de legat. 3. in l. 1. C. per quas pers. nob. acq. Alber. in suo dictionario in verb. &, cumq; differat consuetudo à possessione, & possessio à consuetudine. sequitur, quòd, dum priuilegium se refert ad consuetudinem, & postea ad possessionem, intelligatur, etiam quod non adsit consuetudo; sed possessio, quod illa sufficiat, & sic pariter cum differat titulus à consuetudine, & possessione, & priuilegium se referat ad vtrunque, dicendum erit, non requiri titulum, vel consuetudinem præscriptam; sed tantum possessionem, prout illa est facti, & prout importat solitum.

Rursus dicitur, quod ita, & taliter cōcedit, habeat, & possideat, vt in aliquo non patiatur diminutionem ab eo, quo pater possidebat: ergo si officia tunc vendebantur, & arrendabantur, & ex eis emolumenta percipiebantur, nullo modo hæc tolli poterunt Don Io.

Officia enim sunt, & habent se in plùs, & minùs, prout illa erecta, & in
11 esse deducta fuerunt, sicut dicimus, qđ Castro nihil naturaliter reperiatur deputatum, nisi quod consuetudo tribuerit iuxta doctrinā Innoc. in cap. cum ad sedem de restit. spol. Hern. in cap. 1. quid
12 sit inuest. sic in officijs, suntq; tolerabilia ea, quæ vetus consuetudo comprobat, dicit text. in l. Imperatores ff. de pollic. in l. fin. C. noua vectigalia, in l. munus la 2. ff. de verb. signif.

Tertius punctus est, an seposita prędicta consuetudine, & possessione possint de iure huiusmodi officia vendi.

Et non vagando in superfluis, communis, & indubitata omnium Scribent.
13 distinctio est, quod officia habentia iurisdictionem annexam consistentia in honoribus, & dignitatibus regulariter non possint vendi, loquendo in inferioribus à Principe, quæ verò non habent iurisdictionem; sed consistunt in nudo ministerio, & exercitio certę negotiationis, seu administrationis: tunc nulli dubium, quod hæc sint vēdibilia; primo casu procedit text. & tot. tit. in auth. vt Iudices sine quoq. suffr. procedūr ll. nouæ recop. secundo casu procedit text. in l. 1. §. 1. in l. pactum, in l. toties §. 1. ff. de pollic. in l. hoc iure ff. de donat. vbi Bart. & Paul. de Castr. sic distinguens, idem Bart. & Doct. in l. Barbarius ff. de off. Præt. Io. And. Abb. Butr. & communiter Scrib. in cap. tuam de æt. & qual. sic distinguit, & declarat esse de consuetudine totius orbis Guliel. de Bened. in rep. cap. Raynut. in verb. duas habens filias nu. 52. adducens autho. S. Thomæ scribentis ad Ducissam
14 Brabātię, & ibi opponit de tex. in l. 2. de Munleg. lib. 11. qui est spetialis in pannis Regijs, qui mali conficiebantur, debiles, & cum mala tinctura ratione pecuniæ, q̄ soluebant pro illo artificio exercendo, volebantq; retrahere illam per istas corruptelas, vt ibi Bart. & Odoffr. declarāt, & ideò est ibi speciale secundum Io. de Plat. imò retorquetur argumētum ex illo tex. nam ex eo: quia huiusmodi officia emere, & vendere non erat prohibitum, ppeà necessarium fuit edere legem particularem hoc in illo casu statuentem, sic in c. 1. de magistr. quia regula erat in cōtrārium, statui necesse fuit de nouo, ne aliquid accipiant; sed gratis doceant, & ex eadem rōne fuit idem statutum in Pistoribus, ne ipsi retraherentur ab exerci-

tio,

tio,& arte ipsorũ,vt per Io.de Plat.in l.1. C.de pistor. lib.11. sed sepositis casibus spetialibus propter rationes speciales, in quibus fuit necessarium facere speciales prouisiones,omnia regulantur sub distinctione præfata,& dixi, hæc procedere in inferioribus à principe: nam cum in
15 Principe non consideretur ambitus, sicut non datur in Papa simonia, & hæc prohibitio est inducta de iure ciuili,proptereà in eo non consideratur distinctio, si officia habent iurisdictionem annexã, vel non, de honestate non deberet vendere; sed gratis concedere secundum B.Thomam; sed benè potest vendere, si vult,& sic procedit text.in l.1.ff.ad l. iul. de amb. Azo. in summa C. ad l.iul. de amb. Cyn. Odoffr. in d.l.Barbarius, vbi Bald. Alber. Salyc. & communiter Scribent.quod in spetie declarando materiam declarauit Salyc. in d. l. 1. ad l. iul. de amb. tradens, quòd quando officium,seu dignitas non habet iurisdictionem annexam, minimè liceat inferiori à Principe; sed benè ipsi Principi, cum in eo cesset lex iulia de ambitu,& hanc eãdem distinctionem facit Fulgos. in dicta l.Barbarius,& secundum præfata intelligendus est Afflict. in cap.1. quæ sint regalia num.66.dùm tradidit, quòd solus Princeps possit vendere officia, allegans Bart. in d.l.Barbarius, & notata in l.1. ad l.iul.de amb. Azo.in summa eod.tit. & adducit rationem: quia in Principe non habet locum lex iulia de amb. ergo loquitur de officijs cum iurisdictione annexa, aliàs esset sibi contrarius dictis per eum in d. cap.1. de feud. guard. & loqueretur contra iura, & communem Doctor. conclusionem.

Rursus habet Don Io.regulam pro se:
16 quia quicquid non est prohibitum, censetur permissum ad text. in l. necnon §. quod eis ff. ex quib.caus.maior.

Feuda emuntur,& venduntur in cap.
17 1.de nat.feud.in cap.1.§.fin.in fin. de his,qui feudum dar.poss. in cap.1. de feud.guard.& vtrobique Isern.

Militiæ emuntur, & venduntur in l. omnimodo §.fin. C.de inoff.testam. in tantum quod Doctor. faciunt quæstionem,si imputentur in quartam, est text. notab.in l.ijs quidem C.qui milit.non poss.lib.12.

Officia Scriptoriæ, registri bullarum, portarum, barattariæ, custodiæ carcerũ, & similia venduntur,& emuntur,de quo latè Rip. in l. in quartam ff. ad l.falcid. Paul. de Castr. in d.l.omnimodo §. imputari.

Hæc officia,de quibus tractatur, nullam habent iurisdictionem, nullam administrationem: non enim aliud continent,quàm nudam locationem equorum in Magistris postarum, & in Præfectis Cursorum,vltra hæc habent emolumenta literarum,ac decimas Cursorum,quæ emolumenta sunt certa,sunt determinata,non possunt alterari per quemcunque Officialem tenentur, possunt esse in quãtitate plus, & minus secundum negotia, & numerum Cursorum; sed solutio est determinata, & in hoc potest consistere
18 lucrum, & damnum, quæ emolumenta omninò Don Io. esset percepturus: vnde si quæ ipse licitè percepturus esset, alteri locat,vel vendit,quis dicet,hoc esse prohibitum? pro quo est punctualis decis.Pet.de Arag.in tractat.de iust. & iur. in tit.de except.personarum artic.2.in fine.

Est enim Don Ioannes Præfectus maior Cursorum, ac Magister omnium postarum in omnibus Regnis suæ Maiestatis, ac extra illa in omnibus alijs partibus, & locis, vbi per suam Maiestatem postæ solitæ sunt teneri, quorum omniũ officiorum habet Don Ioannes, & sunt sibi concessa emolumenta, & gagia percipi solita, & dum Rex concessit, quòd
19 in omnibus Regnis, & extra haberet, Don Ioanni hoc officium, iam considerauit, & venit in concessione, quòd deputare haberet substitutos,cum non posset in omnibus partibus assistere; imò esse illum Magistrum postarum non decebat,quo casu absque dubio permissum censetur per substitutum seruire,ad text. in l.nullus la 3.C.de decur. lib.10. glos. in canon. si quis in clero 7.q.1. vt dici-

20 mus in feudo concesso fœminæ,clerico, vel minosi,Isern.in cap.1. de benef. fœ-
21 min. & hoc casu stante qualitate officij videtur etiã concessum,quod possit vendere,ita Frater Aloys.Lop. in instructorio conscientiæ cap. 130. maximè stante consuetudine,quod omnes Thologi tradiderunt esse permissum, vt fuerunt prædictus Lopez. Nauar. Cordu, Arag. & alij per ipsum relati.

Sed & rursus si Don Ioannes potest percipere omnia hæc emolumenta, sunt sua,sunt licita,ad ipsum spectant, & pro illis percipiendis, & officio administrando posset deputare,& destinare personas constituto illis certo salario,quid enim refert,& quid importat,quòd hæc locet, vel vendat personis spontè ad emptionẽ accedentibus, non gratia Don Ioannis;
22 sed proprij lucri,si enim officia necessariò concedi deberent, & nullum adesset emolumentum, & nullum adesse posset lucrum: tunc benè si gratis concedi deberent,non posset pro concessione recipi pecunia,& ita procedit text. vbi glos.in l.idem, §. si tibi ff.de cond. ob turpem caus.& in hoc casu possunt applicari tradita in l. vnum ex familia §. si de falcidia de leg. 2. sed huiusmodi officia non sunt necessariò concedenda: quia posset exercere Don Ioannes ad eius vtilitatẽ, vel damnum, & si pro necessaria administratione officij deputare haberet personas, non propterea tenetur dare illis emolumenta, sicut nec illi tenerentur facere expensas pro manutentione equorum; sed constituto certo salario omnia essent Don Ioannis: ergo dum D.Io. de suis emolumentis se conuenit,& officia concedit, quæ concedere necessariò non tenetur: propterea nulli dubium, quòd hoc licet, & iuridicè facit vendendo ius, quod habet,ad text.in l.qui tabernas ff. de contrah.emptio.ita distinguit Peralt, cum alijs,quos refert, & sequitur Molin. de hispan.primog.lib.2.cap.4.nu.32. sicut dicimus in vsufructuario, qui potest vendere in sua vita ius, quod habet ad text.in l.arboribus §.vsufructuarius ff.de vsufr.facere differentiam inter venditionem officij Præfecti Cursorum, vel Magistri postarum, non videtur iuri consonum: nam si attendimus solitum, consuetum,siue possessionem, iam est demõstratum idem in vtroque casu.

Si attendimus quid iuris, non reperio distinctionem aliquam, nec rationis diuersitatem, aut legem prohibentem, & minor administratio consideratur in Magistris postarum,quàm in Præfectis Cursorum, & quantò minor est administratio, tantò magis est permissa contractatio; si respicimus lucrum,in omnibus est eadem perceptio emolumentorum, seù directuum; sed differentia consistit in plus, vel minus, extorsio,concussio,violentia,aut aliquid aliud considerari non potest in his,qui spontè veniunt, & ad commodum proprium accedentes, ipsis officia locantur,vel venduntur,qui sciũt, quod faciunt,& quid damni, vel vtilitatis possunt inde retrahere.Hinc in itineribus frequentibus officia Magistri postarum emuntur, & venduntur: in itineribus verò non tàm continuatis officia non emuntur,nec venduntur:quia nemo ad emptionem,aut locationem accedit: quia tunc expensæ equorum eccedunt lucrum percipi solitum,& sic non potest fieri probabilis differentia inter casum, & casum, cum omnia sint voluntaria, consistant in emolumentis, omnium par sit ratio, & consequenter eadem debet esse iuris dispositio.

Vltimò officium hoc non consistit in alio,quàm in istis emolumentis,lucris,& gagijs, quibus sublatis officium euanesceret, Reipu.non interest,quod Don Io. per se exerceat, aut per substitutum ad sui beneficium, vel in beneficium ipsius substantiæ, cum eadem sit semper solutio, quam facere omninò tenentur Cursores, & alij; hoc officium post mortem D.Io.est recasurum ad Regem,& si tunc Rex ad proprium commodum permissurus esset has venditiones,quæ nam iustitia pateretur, quòd iudicaretur hodie prohibitum,quod tunc deberet esse permissum tanquam licitum, & si licitum tunc iudicaretur,quare non idem est hodie,

die, cum mutatio personæ non constituat in hoc differentiam, imò interest Regis nihil innouari, & si tuta conscientia, & corde recto volumus negotium hoc iudicare; verè dico, quod nulla existente querela, nullo populorum grauamine, omne, & totum, quod disputatur, sit contra Regem, cuius est officium, ad quem diminutio, & augmentum effectiuè spectabit perpetuò, & non temporaliter.

Hæc causa fuit tractata, & latè discussa in Regia Curia cum Iudicibus deputatis à Regia Maiestate visitationi prædicti Don Ioannis, inter quos ego fui vnus ipsorum: verùm non fuit decisa; sed superscessum, & dictum, quod cogitaretur melius.

SVMMARIVM.

1 *Habens priuilegium, & possessionē debet manuteneri, quando exceptiones, quæ opponuntur, requirunt altiorem indaginem, & possessor aduersus eas vult se defendere, quod limitatur, quando passus est litem contestari.*

2 *Priuilegia habentia verba assertiua, quæ non conditionaliter, sed causaliter sunt expressa, & dispositio est certa, non indigent tunc alia probatione; sed statur assertis, donec de contrario non constet.*

3 *Inuestitura rei alienæ fieri potest, sicut venditio; verùm non operatur in præiuditium vtilis dominij alterius, & secundùm hanc distinctionem iura omnia concordantur.*

4 *Inuestiens, si est possessor, tenetur omninò adimplere.*

5 *Valet inuestitura de caducitate feudi.*

6 *Imperator potest concedere res alienas: nisi reseruasset iura alterius, quo casu ad nihilum tenetur.*

7 *Princeps nunquam intelligitur velle alteri præiudicare.*

8 *Feudatarius conuentus à Domino, an possit contra illum opponere exceptionem vtilis dominij alterius, maximè si habens vtile dominium est in iuditio.*

9 *Dominus, & vassallus non debent ad imparia iudicari; sed æqualiter.*

10 *Regula, quod ex præsenti possessione non præsumatur in præteritum, quomodò procedat.*

11 *Inuestitura non probat possessionē.*

12 *Possessio immemorabilis quomodò differat à centenaria.*

13 *Multi anni in quo numero annorum verificentur.*

14 *Statutum loquens de multis verificatur in duobus.*

15 *Anni decem dicuntur longum tempus.*

16 *Priuilegium perditur per non vsum decem annorum.*

17 *Iuramentum fidelitatis non præstatur nisi Domino.*

18 *Iuramentum fidelitatis probat possessionem.*

19 *Denominatio probat possessionem.*

20 *Quando feudū præsumatur in guardiam, vel in vtile dominium, & nu. 21. & latè nu. 24.*

22 *Feudum potest dari in guardiam, seu custodiam, & demùm posteà in vtile dominium.*

23 *Causa possessionis mutari potest ex causa de nouo superueniente.*

25 *Vassallus posidens per annum Domino præsente, & sciente, ac illo iurante fuisse per Dominum inuesti-*

ueſtitum, manutenetur in poſſeſſione, ſecùs ſi non poſſideret.

26 *Vaſſallus poſſidens onerat Dominũ ad probationem, quod conceſſerit in guardiam, ſeu cuſtodiam, & non in feudum.*

27 *Aſſertis in ſententia conſiſtentibus in actis non creditur, quando non probatur illorum amiſſio, maximè ſi negotium non eſt de antiquo.*

28 *Scriptura carens ſigillo non probat, quando non habet aliam ſubſcriptionem, & de veritate illius nõ ſolet conſtare, niſi ex ſolita ſigilli appoſitione.*

29 *Inſtrumentum, quod non reperitur in Protbocollo, minimè probat.*

30 *Fraus ex quibus præſumatur.*

31 *Comparatio literarum quando probet, & quam fidem faciat.*

32 *Opinio Bart. in l. admonendi de iureiur. communiter reprobatur, volentis, quod poſſit ex vi comparationis illi ſoli fides adhiberi.*

33 *Iudex, qui vult facere comparationem, debet ſecum adhibere in arte peritos.*

34 *Scriptura publica non dicitur ex eo, quòd ſit confecta per publicum Notarium, niſi habeat alia requiſita neceſſaria ad publicã ſcripturam faciendam.*

35 *Comparatio quando eſt deneganda.*

36 *Suſpitio ſola ſufficit in ciuilibus, vt ſcripturæ non credatur.*

37 *Quãdo qui confirmat, dicatur dare.*

38 *Natura confirmationis eſt adhibere robur actui cõfirmato, non autem illum extendere, niſi aliter de volũtate confirmantis appareat, quæ demonſtratur, quãdo ex certa ſcientia.*

39 *Factum ex certa ſcientia quando dicatur.*

40 *Aduerſus confirmationem factam ex certa ſcientia poteſt obijci de ſubreptione reſpectu eorum, quæ in facto conſiſtunt.*

41 *Poſſeſſio immemorabilis vicem priuilegijs obtinet.*

42 *Præſumpta inueſtitura requirit ſpatium triginta annorum.*

43 *Expreſſio certi modi vacationis cũ clauſula poſteà quandocunque operatur incluſionem omnium caſuum.*

44 *Clauſula, & quatenus opus eſt, de nouo concedimus, quid operetur in confirmatione, & quid ſi ſimpliciter dicatur, confirmamus, & de nouo concedimus.*

45 *Princeps quando non innititur confirmationi; ſed conceſſioni, vt quia dicit, concedimus, & confirmamus, vel aliter conſtat de intentione, tunc ſemper priuilegium importabit nouam conceſſionem, & non tenetur ad exhibitionem priuilegiorum antiquorum, & qui dicit, quòd aliter non conceſſiſſet, debet probare.*

46 *Conceſſio ob ſeruitia intelligitur habere clauſulam motus proprij.*

47 *Text. in cap. ſi motu proprio de preben. in ſexto, quomodo procedat, et clauſula motus proprij ex quibus præſumatur, & nu. 49.*

48 *Papa poteſt ſe mouere motu proprio etiam quòd fuerit ad partis petitionem.*

ARGVMENTVM.

Inuestitura rei alienæ quomodo fieri potest, & quid operatur. Dominus an possit contra vassallum opponere de vtili dominio alterius, & quid è contra in vassallo possessore. Iuramentum fidelitatis cui præstetur, & quid operetur. Feudum quando præsumatur datum in custodiam, & quando inutile dominium, & ad quem spectet onus probationis. Comparatio literarum quando est admittenda, & quam fidem faciat. Confirmatio quando importat nouam concessionem. Text.in cap.si motu proprio de præben.in sexto declaratur.

DECISIO XXXVIII.

In causa Cardinalis Sfortiæ vertente in supremo Italiæ Consilio.

POTERAT iudicium vnico verbo terminari: nam stante priuilegio,
1 & possessione registratio, seu interinatio non poterat denegari, siquidem iuditium est summarium, & si quid Fiscus prætendebat, poterat, & debebat reseruari in iuditio plenario, & ordinario, quando exceptiones aduersus priuilegium altiorem requirebant indaginem, nec in promptu de iuribus Fisci constabat: imò si Fiscus dixisset, hodie constat, hodie agatur, & inuestitus volebat se defendere, adhuc interinatio erat facienda, & demùm omnia discuti, & de iuribus petitorij, & priuilegiorum tractari in iuditio ordinario, hic est text. propter hoc factus in capit. 1. vers. sed laudatum, de controu.inter Episc.& Vassal. glos. & latè Andr. vbi communiter Scrib.in cap.imperialem S. insuper de prohib.feud.alien, per Frider.Iacob.in verb.dictiq; vassalli lo 1.nu.57.

Passus est Cardinalis super his litem contestari, sibi præiudicauit, & hic est vnus de casibus, & limitationibus ad regulam prædictam, vt per Bald.Aluar.& communiter Scrib.vbi supra.

Nec dicatur, priuilegia esse relatiua ad possessionem, vel ad assertionem illius, & consequenter oportuisse de illa priùs constare: quia cum non sint con-
2 ditionaliter; sed causaliter, & dispositio est certa, regula est, quòd stetur assertis, priuilegia iuuant, mittuntur exequutioni, nec obligatur cessionarius docere de contentis in priuilegio, nec illorum exequutio suspenditur, interim donec de contrario non constet, & hæc est vera, & communis omnium conclusio, de qua per Innoc. & Scrib. omnes in cap. inter dilectos de fid.instr. Bart.in tract.ad reprim.in verb. prout, Dec.post alios in auth. si quis in aliquo documento C.de eden.

Tractando igitur causam per suos tramites de primo ad vltimum, quæ obijcit Fiscus, non consistunt in iure sui directi dominij, nec in iuribus proprijs; sed opponit aduersus Cardinalem de iuribus tertij, & de vtili dominio alterius: nanquò ad Vastium, & Menconicum dicit Malaspinas possedisse infra tempus annorum centum, & sic non esse veram assertam immemorabilem possessionem, quò ad Cellam dicit à principio datam in Commendam: quia Malaspinæ non rectè gubernabant, nec benè se gerebāt, & demum apparere ex transactione inita cum fisco in anno 1536.& ex sententia lata in anno 1539. inter Fiscum, & Malaspinas declaratum esse, illam spectare ad Malaspinas, qui hodiè sunt in iuditio, & comparuerunt aduersus interinationem, dicit igitur Fiscus ex hoc priuilegium subreptitium, & constare de notorio defectu iuris Cardinalis.

Apud me nouum est hoc, quòd Fiscus aduersus possidentem feudum opponat de vtili dominio alterius, nec vllus Doctor, quem viderim, talem proposuit quæstionem, benè est ventilata quæstio, si Fiscus agat ratione sui directi dominij aduersus possidentem, si contra eum possit obijci de vtili dominio alterius; sed quod ipse opponat, non adhuc vidi, eo maximè quando ipse inuestiuit: nam inuestitura rei alienæ fieri potest etiam purè, & non est nulla, prout venditio rei
3 alienæ; & hæc fuit differentia inter Placenti-

centinos ex vna, & Mediolanenses, & Cremonenses ex altera:nam primi dicebant inuestituram nullam, secundi verò validam;sed non operari in præiuditium vtilis Domini maximè possessoris,& hęc opinio præualuit, vt est casus in cap. 2. de feud.dat.in vic:leg.Commiss.vbi Andr.& Scrib. communiter, & secundum hanc distinctionem intelligēda sunt alia iura dicentia non valere inuestituram purè rei alienæ,scilicet in præiuditium Domini, & possessoris feudi, & sic procedit, & intelligitur text.in cap. 1. qui
4 success... ten. 2. tit. in cap.1.de cler. qui inuest.fec.cum concord. & quando possessio est apud inuestientē omninò adimplere tenetur,dicit text. in d.cap.1.de cler.qui inuest.fec.melior text. in cap.si facta,si de feud.def.milit. in cap.1.§.fin. de nou. for. fidel. imò proprium,& speciale feudorum est, non solùm admittere
5 inuestituram rei alienæ;sed etiam de caducitate feudi secundum terminos text. in cap.moribus,si de feud.def.milit.in cap.1.qui successi.ten.in cap.1.& tot.tit. de inuestit. de re al.fact. & propter hoc fuit factus text.in l.benè à Zenone C.de
6 quadr.præscr. ex quo Host.Zabar.& alij dixerunt, posse imperatorem concedere res alienas in d.cap. inter dilectos, aliàs si reseruar ius alterius, tunc demonstratur non voluisse concedere nisi ius,quod habebat ex regula text. in l. qui tabernas ff.de contrah.empt. in l.si domus §. fin. de leg.1. de quo per Iser. in tit.quæ sint reg.post nu 28.in verb.& bona com mittentium crimen,ibi, hodie videmus, vbi Moderni Add.latè,& ideo tali casu, nec de euictione, nec ad aliud tenetur, dicit Andr.in cap. 1. in princip. de leg. Corrad.conformando se cum iuris dispositione, quod nunquam velit tertio præ-
7 iudicare ex sua concessione ad text. in l. nec auus C.de emancip.lib. in l.ex facto ff.de vulg.& pup. & huiusmodi concessio fuit,de qua tractamus:nam in fine sunt reseruata iura tertij, & sic considerauit Imperator posse tertium prętendere ius,& hoc noluit concedere; sed tantum ius suum.

Si ius tertij est consideratum, & reseruatum, ius proprium est concessum,& quod opponitur,ius tertij est reseruatū, & cum hac clausula petitur interinatio, quomodo igitur Fiscus ex iure tertij vult eam impedire, & erit ne aliud hoc nisi sub clypeo, & sub nomine Fisci facere Malaspinis contra Cardinalem, eo magis cum illi sint in iuditio,& illis non præiudicetur; sed vult Cardinalis cum eis stare iuri.

Sed vlterius quæso aduertatur ad articulum, quando Fiscus agit iure sui di-
8 recti dominij, vassallus se defendendo,si replicet de vtili dominio. alterius, tunc fuit opinio Isterniæ, vt non possit aduersus Dominum directum opponi de vtili dominio alterius: quia Dominus habet suam directam actionem, quæ non impeditur ex vtili,donec illa exerceatur,& interim quò ad vassallum opponentem liberas ædes habet, hæc fuit opinio, & doctrina Iser.in cap. 1. §.rei autem,de inuest.de re alien.fact.in cap.1.de capit. Corrad.in cap.1.de feud.guard.in Constit.Reg.si dubitatio, quæ opinio est cōmuniter reprobata authoritate glos.in l.indebiti §.sed si nummi ff. de cond. indeb. vbi Bart. Alber. Angel. Paul.de Castr. & alij, & Bart. ibi posuit casum in feudatario, & idem ibi Ias.ibiq; Paul. dicit,quòd in iudicando non est recedēdum ab opinione glos. latissimè Moder. Add. ad Andr. in cap. 1. de feu. guard. Capyc.in sua inuest.in verb.promiscuè, idem Bart.in l.2. de except.rei iud.in fi. per gl.in d.§.sed si nummi.

Hæc opinio non habet contradictionem, quando Dominus vtilis comparet, & suam exercet actionem: quia vtile præfertur directo,& tūc Dominus actione caret Iser. vbi supra, & in cap.1. in princ.de controu. inter vassall. & alium, de benef.in cap.1. num.7.de vassall.qui cont.Constit.Lothar.in tit.quæ sint reg. num. 93.

Dùm igitur Cardinalis interinationem petit,& Fiscus opponit de vtili dominio alterius,replicat,quod non potest: imò si ipse ageret, posset vassallus possessor

sessor contra ipsum illud opponere, & non agit Cardinalis rei vendicationem; sed tantùm petit interinationem sui priuilegij, quod habet.

Sed si vtile præfertur directo, & qui prætendit vtile, comparuit, & est in iuditio, quomodo de eo Fiscus vult se iuuare, caret actione, & propterea nil habet contra interinationem.

Sed vlterius, aut est vera opinio Andr. aut contraria est verior, si hæc vltima est admittenda, Cardinalis habet intentum; si opinio Andreæ præualet, dicimus, quod non sumus in casu Andr. qđ Fiscus exerceat directam actionem, & opponatur de vtili dominio alterius; sed ipse de vtili dominio obijcit, & tunc sicut vassallus non posset aduersus Dominum opponere, ita pariter non potest Dominus aduersus vassallum: quia non
9 debent ad imparia iudicari; sed in omnibus æqualiter seruari in his, quæ ipsum vassallum tangunt, cum sint correlatiua, notab. Andr. in cap. Domino committente felon. si de feud. defun. milit. in cap. 1. qual. Dom. propr. feu. priu. in cap. 1. de for. fid. in fin. vbi latissimè Moderni in cap. 1. nu. 11. in tit. de mil. vass.

Igitur, quocunque se vertat Fiscus, actione caret, dum reseruata sunt iura tertij, & Malaspinæ ius prætendentes comparuerunt, cum quibus Cardinalis vult stare iuri, nec de subreptione, & obreptione est tractandum, si omnia fundantur in iuribus Malaspinarum, qui si non obtinebunt, sublata est omnis subreptio, & obreptio; si verò obtinebunt, interinatio non iuuabit, & priuilegium annullabitur.

Tractando nunc causam secundum terminos Fisci, aduerto tractari de tribus feudis, videlicet Vastij, Menconici, & Cellæ: duo prima assertum fuit posside- ri à tempore immemorabili; Cellam verò à multis annis, & omnium priuilegia, & legitimas inuestituras habuisse; sed deperditas.

Quò ad Vastium, & Menconicum probata est possessio per annos 78. secūdum relationem Senatus, & scripturas productas, cumq; sint inuestituræ antecedentes cum actis iurisdictionalibus, perceptione introituum, sententiæ, & alia, licet non constet de tempore antiquiori, præsumitur ex præsenti possessio-
10 ne in præteritum: quia regula, quod ex præterita possessione præsumatur in præsenti, non è contra, de qua in l. siue possidetis, C. de probat. fallit, quando præcedit aliqua legitima causa, vt authoritate Salyc. in l. ex persona C. de probat. tradidit Soccin. cons. 89. 1. vol. Menoch. de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 65. eò magis cum inuestitura anni 1466. Menconij, & Terræ Vastij sit confirmatoria aliarum antecedentium.

Nec de inuestituris prętensis per Malaspinas medio tempore, quæ sunt confirmatoriæ simpliciter, nullumq; ius tribuētes, iuxta text. in cap. 1. per quos fiat inuestit. factæ ad assertionem partis, ratio aliqua est habenda quò ad infringēdam possessionem Sfortiarum, cum indubitata sit conclusio, quod inuestitura
11 non probet possessionem, Iser. in cap. 1. in princ. de contr. inuest. Bald. in cap. 1. §. fin. de nou. for. fidel. cumulat decisiones Alex. in l. 3. ff. de acq. poss. nu. 15.

Quodq; hæc sint indubitata, adducitur inuestitura Malaspinarum facta ab Imperatore in anno 1534. & hoc tempore non dubitatur, Sfortias esse veros possessores, cumq; secundum relationem Senatus ab annis 78. possessio sit indubitata, quod tempus includit alias inuestituras, & contractus productos per Malaspinas, sequitur quod satis, superq; sit verificata assertio possessionis immemo-
12 rabilis, quæ etiam, vt scimus, non requirit tempus centum annorum, & differt immemorabilis à centenaria, cum in ea sufficiat, memoriam in contrarium non extare, latè Aym. de antiq. temp. 4. par.

Quò verò ad Cellam assertum fuit possideri à multis annis; sed titulos, seu inuestituras deperditas, videamus primò, si de possessione multorum annorum constet, & equidem multi anni verificātur in tribus, quatuor, seu decem, & est
13 verbum æquiuocum, glos. in cap. latores

in

in verb. multitudinem de Cler. excom.
vel depos. Bart.in l.1. §. hoc rescriptum
14 ff.ad syll. vbi Alex. latè in addit. Hinc
Abb.in d.cap.latores, dicit, quod statu-
tum loquens de multis, verificetur in
duobus,& decem anni dicuntur longum
15 tempus in tit. C.de præsct. long. temp.
decem,vel vig.ann.per quod tempus lex
dedit præscriptionem rerum, & etiam
16 amissionem priuilegiorum concessorum
in damnum non vtentium ad text. in l.
1.ff.de nund. de quo latiùs per Dec.in
cap.cum accessissent, de Constit.

Hic habemus factum, & possessionem
non solùm decem; sed quindecim anno-
rum, iuramentum enim fidelitatis præ-
stitum Bosio Sfortiæ à vassallis probat
17 indubitatam possessionem,vti Domino;
siquidem Domino tãtum præstatur pro-
priè fidelitatis iuramentum, iuxta text.
in cap.1.qual.vass.iur.deb.fidel.vbi Iser.
quando verò non est Dominus,non præ-
statur ei iuramentum,de quo latiùs Put-
18 pur.cons. 40. 1.vol. & per tale iuramen-
tum probatur possessio, Burr. in cap. si
diligenti,de præscript. 3.notab. post Io.
Andr. Soccin.in cons.187. nu.12. 2.vol.
qui allegat Abb.in cap. cum nobis eod.
tit.de præscript.post nu.5.verb.item per
instrumenta, glos.in Constit.Reg. si du-
bitario,vbi Affl. aduertit Barones,quòd
conseruent talia instrumenta, vt pupil-
lam oculorum ad probandam possessio-
nem vassallorum.

Habemus denominationem: nam ap-
pellantur Marchiones Cellæ, & ita ap-
19 paret ex antiquis instrumentis, quod
pariter possessionem probat, vti in feu-
dum,& vti Dominum,Menoch. cumulat
decisiones de retin.poss. remed.3. num.
587.& hæc duo non possunt conuenire
custodiæ: nam intitulare se Bosium, &
successores Marchiones Cellæ, & sic pu-
blicè appellari,non est custodia, rot.tit.
de feud.Marchiæ,præstati iuramentum
fidelitatis,non est custodia: nam si præ-
supponitur, Ducem Mediolani manus
apposuisse tanquam in alieno feudo, &
propriè dictorum de Malaspina non ad
aliud, nisi ad regendum, & gubernan-
dum propter extirpandos malefactores,
ad quid iuramentum fidelitatis, quod
soli Domino præstatur.

Et hoc est,quod Doct.ponderant in
propria materia, quando prætenditur
quid concessum in guardiam, vel custo-
20 diam,vt si à principio demonstretur pos-
sessio iure feudi, minimè custodia sit
præsumenda;ita quod cum possessione
solius anni in præsentia Domini sacra-
mento feudatarij Dominus erit exclu-
sus, etiam quòd à principio dederit in
guardiam: quia præsumitur recessum,
pro quo videatur notabil. decis. Aluar.
in cap.1. §. similiter, si de inuestit.feud.
controuers. fuer. vbi Præpos. idem
tradit.

Accedat cõiunctio inter Ducem Me-
diolani,& Bosium, tunc minimè est præ-
sumenda custodia,Bald.& Aluar.in cap.
1. §.si verò Castaldi in fin. de feu.guar.
21 vnde succedentibus tot actis successi-
uis indubitatæ possessionis, scilicet per-
ceptionis introituum, administrationis
iustitiæ, deputationis Officialium, pro-
culdubio de possessione non erit ambi-
gendum, quæ latiùs discurrit Soccin. in
d.cons.187.& Menoch.vbi supra.

Quodq; fuerit iure feudi, & à multis
annis non potest negari, saltem à die
transactionis initæ in anno 1536. inter
Cameram Ducalem Mediolani,& Mala-
spinas, & sententiæ subsecutæ in anno
1539. in fauorem Malaspinarum contra
Fiscum,executionem quarum nullo mo-
do poterat Sfortia impedire, si in custo-
diam nomine Fisci,ipsumq; repræsentans
detinebat, nec poterat ille audiri in iu-
ditio,cum ergo nec transactio,nec senté-
tia habuerunt exequutionem tanquam
inita,& lata non citato,nec audito legi-
timo possessore, hoc manifestè, & indu-
bitatè probat possessionem iure proprij
feudi.

Si igitur datur possessio multorum
annorum,& sic verum est assertum,dici-
tur,inuestituram deperditam, & hoc per
verbum credit,ita quod noluit supplicãs
se astringere probationi, dum Fiscus re-
plicat de concessione in custodiam,

quid

22 quid hoc ad subreptionem,& obreptionem: nam potuit dari in custodiam, & demum postea in feudum,vt ad hoc sunt iura clara in eadem propria materia, & in cap. 1.§.item si vassallus, & in §.similiter de controuers.inuestit. in cap. 1. de consuet. rect. feud. & sic interuersa, &
23 mutata causa possessionis ex causa intrinseca superueniente, potuit qui priùs possedit in guardia, vel in pignus iure feudi possidere ex noua inuestitura vera,vel præsumpta ad text.in l.non solùm §.quod vulgò ff.de vsucap. in l.cum nemo C.de acquir.possess.text.est elegans, vbi Andr. peroptimè declarat in cap. 3. de feud.dat.in vic.leg.commiss. aliàs est titulus de vsu Mediolani, Aluar.& Præ-
24 pos.in d. §.similiter; & si possessio esset annorum 30. negotium esset absolutum: quia esset probata præsumpta inuestitura secundum Doctor.prædictos, loquentes in proprio casu,ad quod addatur décis.Andr.notab.dum tractans articulum: an concessio sit in guardiam, vel in feudum,& si debet stari sacramento feudatarij, seu possessoris, etiam quod Dominus aliquid probauerit de guardia; sed non plenè,dicit Andr.quòd,si persona, quæ possidet, sit grauis, & in dignitate constituta, & res, seu feudum est parui valoris,quod tunc absque dubio stabitur sacramento possidentis, quod habuit in feudum,& non in guardiam, ita Isern.in cap. 1. §. sacramentum de consuet. rect. feud. & in cap. 1. §.si autem non fuerit, ibi,sed si aliquid Iudicem moueat,de cō-
25 trou.inuest.& hæc dicit Andr.in d.§.sacramentum esse indubitata in possessore, pro quo semper lex præsumit, intantum quòd, si Vassallus Domino præsente, & sciente per annum possederit, cum solo sacramento expellet Dominum agentem ad venditionem feudi,dicendo,& iurando se fuisse legitimè inuestitū,cuius contrariū est,quando non possidet:imò tunc Domino iuramentum datur se non inuestiuisse ad tex.in cap.si autē,si de inuest. inter Dom.& vass.lis oriatur,in cap.1.de cont.inter Dom.& vass.de inuest.feud.in cap.1.§.si verò, de controu.inuest.

Quibus addita coniunctione sanguinis, quomodo non erit præsumenda inuestitura in re tàm exigua,quæ tempore illo non poterat esse redditus annuorum ducatorum 200.

Ex his dico nihil subreptum, nec obreptum, si possidit per multos annos, si potuit adesse inuestitura, si lex ipsam præsumit ex præallegatis, & exponitur Regi ipsam deperditam, & Rex credendo expositis, dicit, quòd concedit, & si inuestituræ aliter non reperiantur.

26 Sed vlterius stat regula ex iuribus allegatis, quod Domini est probatio concessisse in custodiam, & si non probauerit, Vassallus possessor absoluetur, dicimus, ꝙ non sit probatum, & omnia falsò composita,vel si attendimus probationē factam per comparationem literarum, hanc vel non opitulari, vel non inducere plusquam semiplenam probationem, & hoc est,quod dicit Andr.vbi supra,vt & si actor probauerit;sed nō plenè,quòd possessori dabitur iuramentum attenta qualitate illius,& exiguitate rei cōcessę.

Quod minimè probetur concessio in custodiam, vis tota consistit in prætensa relatione anni 1548. sine subscriptione Senatus, sine sigillo, non originali, quæ non reperitur in registro, nec reperitur votum Senatus, super quo relatio fundatur,& quod plus est,non reperitur aliqua ex scripturis in ea mentionatis;nam præsupponunt factam fuisse cōcessionem in custodiam sub certo die,mense,& anno,quæ non reperitur nec originalis,nec copia,nec registrum adeò,quod ex registro oportebat constare de ea, quod aliter non apparet.

Insuper dicitur in anno 1532. destinatum fuisse Senatorem quendam pro capienda possessione ratione deuolutionis Castri prædicti ad Ducalem Cameram,de cuius commissione,& destinatione nihil apparet.

Dicitur fuisse præstitum eidem nomine Cameræ Ducalis iuramentum fidelitatis, quod absque dubio requirit scripturam, & hoc minimè reperitur in rerū natura, dicitur fuisse factum inuētarium

V bono-

bonorum ibi repertorum,ac consignato-
rum cuidam ibi,quem idem Senator de-
putauit Castellanum,quod inuentarium
non reperitur, nec talis commissio Ca-
stellani, nec actus aliquis ab illo factus,
vti Castellano,non probatur incendium,
27 non laccomannum,non amissio scriptu-
rarum,negotium non est de antiquo; sed
in præsenti causa currenti, quæ conside-
rant gloss.& Doctor.in cap.quoniam cō-
tra, de prob. quod his deficientibus mi-
nimè credatur nō solùm Magistro Acto-
rum; sed Iudici talia asserenti in senten-
tia, & consequenter quæ nam fides, &
quę probatio potest sumi ex asserta rela-
tione nō facta parte citata, vt ex eadem
apparet, quod est vnum de substantiali-
bus, non publicata tunc parti, quæ po-
tuisset reclamare,itaque nulla ex limita-
tionibus Doctor. hic potest applicari, &
si fuisset sententia, quæ nunc notificare-
tur,& ab ea appellaretur,omnes conclu-
dunt,quod pro ea non presumeretur,nec
assertis in ea crederetur: ergo quomodo
vult fieri fundamentum in prætensa re-
latione,quæ hodie præsentatur.

Dicitur vlterius, quòd scriptura est
imperfecta: quia non habet sigillum,
28 quod est substantiale, cujus omissio vi-
tiat scripturam,gratiam,& priuilegium,
quando scriptura non habet aliam sub-
scriptionem, & de veritate illius non so-
let constare,nisi ex sigillo solito apponi,
notabiliter Andr.in cap.1.§.quoniam in-
ter Dominum,de prohib.feud,alien.per
Loth.sicut quando non reperitur in Pro-
29 thocollo instrumentum, tunc nullam fi-
dem facit, Authore Bald. cōmuniter re-
cepto in rubr. C.de fid.instr.quod latius
explicat Couar.pract.quæst.c.19.vt hic,
vbi non reperitur hæc relatio in registro,
quomodo enim cognoscetur,quod Sena-
tus fecit relationē, & quis est solitus sty-
lus,& consuetudo ist, certè non alio mo-
do,quàm ex sigillo,& ex registro si ergo
vtrunque deficit,quomodo dicemus,Se-
natum fecisse,aliàs esset in posse Secreta-
rij Senatus facere quicquid vellet absq;
Senatus scientia: vnde scriptura nō pro-
bat,aut dicemus falsò compositam,post-
quā votum Senatus omninò reperiri de-
beret in libro votorum, siquidem relatio
nō poterat fieri,nisi votum præcedebat,
cum sit relatio cum voto, registrum re-
periri deberet,& quod plus est,si hæc est
relatio cum voto secreto, quomodo est
reperta in posse partis non clausa; sed
aperta, & quod claudit os,est, ꝙ tandiù
lite agitata ab anno 1545. & duplicato
ordine Imperatoris in anno 1553. quod
relatio trāsmitteretur, & interposito de-
creto in anno 1573. qđ parte infra 15.
dies producerent omnia incumbentia,
aliàs procedetur ad interinationem,non
producitur,nec præsentatur hæc relatio,
quæ erat in posse eiusdem partis, vsque
ad annum 1585.si hæc erat facta in an-
no 1548.quomodo in anno 1553.non
erat transmissa, si erat in posse partis,
quomodo nō fuit producta in ann.1573.
& quomodo per tantum temporis spa-
tium fuit occultata, ex quo præsumitur
30 fraus,& falsitas Bald.in l. fraus ff. de
leg.Menoch.lib.2.præsump.in præsump.
91.nu.5.

Nec de comparatione ratio est aliqua
habenda: nam ob id Doct.dixerunt soli
31 comparationi non esse credendum:quia
de facili erratur, de quo per Bart.in au-
th.at si contractus C.de fid.instru.& sic
in depositione testium, qui habent ma-
num notam: quia facilè possunt decipi
per similitudinem literarum, & Cyn.lo-
quendo de scriptura publica,dicit,quod
ex comparatione aliqualis adhibetur fi-
des in l.cōparationes eod.tit. debet enim
ad minus probari per vnum testem, qui
viderit scribere,ita Ang.in §.si quis igi-
tur in auth.de instr.caut.& fid. qui alle-
gat text. in §.sed & si quis, eod. tit. vbi
text.ad literam, ibi,sola non sufficiente,
augmento tamen testium confirmāda,&
vera est opinio,vt sola comparatio semi-
plenam tantum faciat probationem; vt
per eund.Ang.in d.l.comparationes nu.
20.post Bart.in §.1. in princ. in auth.de
instr. caut. & fid. Bald. Salyc.& omnes
32 in d. l. comparationes; & licet Bartol.
in l. admonendi, ff. de iureiurand. di-
xerit, quod tanta possit esse vis com-
para-

parationis, vt ei soli credatur: tamen Imol. in cap. 2. de fid. instr. contrarium tenuit, idem Salyc. in d. l. admonendi, vbi latè Ias. & latissimè Afflict. decis. 181. qui refert sic iudicatum.

Quæ opinio hic non potest habere difficultatem, vbi habemus in arte peritos, qui titubarunt, & non ausi sunt affirmare faciendo comparationem, quod il-
33 la sit manus prædicti Secretarij, & licet Iudex debeat ipse facere comparationē; tamen debet etiam secum adhibere in arte peritos glos. in d. l. comparationes in verb. ab his, & melior glos. in §. in his verò in verb. abscondere de instru. caut. & fid. vbi Ang. Bart. eo. tit. in §. sed & si nu. 14 Bald. Paul. de Castr. & omnes in d. l. comparationes.

Habemus tot aduersus scripturam, quod illa sit falsò composita, videmus in dies has componi falsitates, & consequenter nulla ratio est habenda de prætensa comparatione.

Quæ nec etiam fieri debebat, postquā scriptura etiam comparata non ex hoc remanet authētica, cum non habeat sua essentialia ex pręallegatis, & non dicitur
34 scriptura publica ex eo: quia sit cōfecta per Notarium publicum, si nō habet alia requisita necessaria ad faciendam publicam scripturam, vt latè per Aym. de antiq. temp. in 1. par. in cap. viso de verbis
35 enuntiatiuis n. 13. & quando ēt esset verificata scriptura, non posset ex ea deueniri ad cōdemnationem: quia non habet alia substantialia, non debet admitti cōparatio, ita præ cæteris Paul. de Castr. in d. l. comparationes.

Et sic est falsò composita ex deficientia voti, registri, sigilli, & omnium scripturarum in eo mentionatarum, abscondita per partem, in eius posse detenta per eam post tot, & tot annos exhibita expectando mortem Secretarij, & Senatorum, vt non posset redargui de falso, quod notetur, & quod impossibile est, vt ea aperta eidem parti consignaretur, si votum erat secretum, & quod plus est, nō facta ad sui instantiam; sed Fisci, vt in ea dicitur, & vltimò ponendo gladium ad radicem, Imperator mādat, vt fiat relatio respectu Cellæ, & reperitur relatio, & votum respectu Vastij, & Menconici, qđ non erat petitum; sed benè Malaspinæ prætendebant ius, mandatur relatio prętēsionis Fisci, & tamen dicitur ibi, quod contra Fiscum obtinuerunt sententiam in anno 1539. Malaspinæ, quod erat excludere ius Fisci, & fundare ius Malaspinatum: nam sufficiebat quò ad Fiscum fundare custodiam.

Affirmatur de prædicta sententia, & non dicitur, ꝙ non habuit exequutionē: quia illam impediuerunt Sfortiæ possessores, demonstrando, quod ex falsitate per Malaspinas composita circa descendentiam, obtinuerunt transactionem, & sententiam, vt ex notamēto Fiscimet apparet, & tandem verissimum est, sententiam non executam: igitur manifestè apparet, omnia composita per Malaspinas.

Et sumus in ciuilibus, non autem in criminalibus, quo casu suspitio sola suf-
36 ficit ad hoc, vt scripturæ non credatur, maximè quando tractatur vigore illius agi contra possessorem iuxta doctr. Gemin. post Archid. in cap. in memoriam 19. dist. Alex. cons. 77. 1. vol. Dec. cons. 189. Curt. Iun. cons. 60.

Et quando mitiùs vellemus agere, dicendum omninò erit, hanc non esse scripturam perfectam, & propteteà non authēticam, composuit eam Secretarius, videnda erat per Senatum; sed non fuit visa, absoluta, nec firmata, & ꝓpeà non habet registrum, nec sigillum, & non fuit aliter clausa, nec transmissa: nam hic reperiretur, & quod dicatur scriptura duplicata, nil est hoc: nam vel dicamus ex hoc tantò magis argui falsitatem: quia originale primum videbatur impossibile posse remanere in statu Mediolani, & penes partes, & propterea apposuerunt verbum illud duplicata, vel dicendum erit fieri duplicatam minutā ob maiorem diligentiam, non enim hoc inconuenit, nec est impossibile.

Quodq; hoc sit perneceesse, aduertatur: nam principiata relatione, dùm deueniatur ad priuilegium, dicit, inferatur: ergo

fuit minuta necessariò non authenticum
originale,perfectum,& per Senatum cō-
clusum,terminatum, & authenticatum ,
quod, ni fallor, omnem tollit difficulta-
tem;& sic aut scriptura est falsò compo-
sita,aut est minuta,aut quando esset Se-
natus,nullo modo creditur,deficientibus
omnibus scripturis mentionatis , super
quibus relatio fundatur.

Et si suprà apertis iuribus demon-
stratum est non credi proprio Domino
dicēti in custodiam dedisse;sed opus ha-
bet probare, quomodo dicemus creden-
dum esse assertioni Senatus,non de facto
proprio,nec de gestis ante ipsum,qui est
casus fortior, dubium est de actis, si cre-
datur, quæ acta fecit Iudex; sed de scri-
pturis , quæ debent habere sua essentia-
lia,& nō apparet memoria,videtur pro-
ptereà casus de indubitabili.

Sed si tenemus, quòd hic fuit facta
noua,& principalis inuestitura,& infeu-
datio,etiam quod ius Sfortiæ non habe-
rent, ita quòd voluit Imperator dare de
nouo,quod ipse habebat ; citra tamen
præiuditium iurium tertij non respiciens
possessionem,aut titulos Sfortiarum; sed
merita illorum,coniunctionem cum sum-
mo Pontifice,qualis erat Paulus III.pro-
culdubio etiam stāte veritate relationis,
& contentorum in ea,& quod de posses-
sione non constaret , res est pro Sfortijs
in tuto .

Vnus est articulus, an qui confirmat,
37 det,de quo per Bart.& Doct. in l.more
maiorum ff.de iurisd.omn.iud.in cap.in-
ter dilectos de fid.instr.& regula est, qđ
quando confirmat actum nullum,cense-
tur dare ad text.in l.adoptio non iure
facta la 2. ff. de adopt. sed hoc quando
ex certa scientia,vt per eundem Bart.in
l.si constat 2.notab. ff.de appell. Felyn.
post Innoc.Io.Andr.& alios in d.cap.in-
ter dilectos nu.16.vbi Innoc. nu.24. di-
cit,quod est dare respectu iuris,quod nō
erat collatum, & licet natura confirma-
38 tionis sit adhibere robur,& validitatem
actui confirmato,non autem illum extē-
dere,vt per Bald.in l.aduersus in fin.C.si
aduersus rem iudicatam ex regula text.
in l.Aurelius §.testamento,vbi gl.ff.de
lib. leg. tamen fallit hoc, quando aliter
constat de intentione confirmantis, ita
Baldusmet in cap.1.per quos fiat inuest.
& de intentione constat,quando ex cer-
ta scientia facit Innoc.in cap.dudum de
decim.post glos.ibi,in verb.cōcessionem,
latiùs Ias.in d.l.more maiorum nu.41.&
39 42. & factum ex certa scientia dicitur
multipliciter , vel quando adest in con-
cessione talis clausula, glos. fin. in clem.
& si principalis de rescript. glos.in cap.
statutum in verb. literarum de rescript.
in sexto, Abb.in cap. examinata in fine,
de confirm.vtil.vel inutil.& latiùs Dec.
in cap.porrecta 3.col.nu.4.eo.tit.vel di-
citur ex certa scientia , quando confir-
mat alio modo,quo petitum est, de quo
per Bald. in d. cap. 1. per quos fiat in-
uestir.

Est verùm , quod aduersus confirma-
tionem taliter factam potest obijci de
40 subreptione respectu eorum, quæ in fa-
cto consistunt,secundum Bald.in l.fin.C.
sent. resc. non poss. cumulat decisiones
Dec.in cap.1.de confir.vtil.vel inut. nec
enim talis clausula purgat falsitatē nar-
ratorum , vt per eundem Dec. qui alios
cumulat in cap.2.eo.tit.

Si aliud non haberemus,posset defen-
di stante clausula ex certa scientia,quod
sit noua concessio, & stante quod aliter
confirmauit,quàm fuit petitum s. exube-
rantius,vt infra dicam,nec vlla de limi-
tationibus applicatur : quia verum fuit
assertum , & nihil subreptum , si ex su-
pra fundatis de possessione omnium de-
monstratum est constitisse , & hoc asser-
tum , & quò ad Cellam respectu custo-
diæ nihil subreptum ; sed dictum fuis-
se inuestituras deperditas , virtute qua-
rum possessum , & possidebatur iure
feudi , & fundatum fuit , vtrunque po-
tuisse subsistere , videlicet à principio
datum in custodiam ; sed postcà inue-
stitum iure feudi : imò quò ad Cellam
expressum fuit ius non habere,& specta-
re ad Imperatorem , siquidem quò ad
Vastium , & Menconicum asserta fuit
possessio immemorabilis , quam quando
veri-

41 verificare voluissent Sfortiæ, opus non habebant priuilegio Imperatoris; si tuti erant iuris priuilegio ad text. in l. 3. §. ductus aquæ ff. de aqu. quotid. & æst. in cap. super quibusdam, §. præterea de verb. signif. Andr. in Const. Reg. quadrigenalem cum concord.

Quò ad Cellam dixerunt tantùm possedisse à multis annis, & multi anni non dabunt titulum, nec præsumptam inue-
42 stituram, quę saltim requirebat spatium 30. annorum, vt supra relatum est per Andr. in cap. si quis per 30. si de feud. def. mil. in Const. Reg. si dubitatio, & in d. Constitut. quadragenalem, & dicendo non habere titulum, proculdubio expresserunt ius non habere: ergo confirmando Rex ex certa scientia, sumus in terminis text. in d. l. adoptio non iure facta.

Augetur motiuum: nam quò ad Vastium, & Menconicum fuit assertum à tempore immemorabili possidere, quò ad Cellam à multis annis, Imperator dùm confirmat, fundat se in præsenti possessione, non requirens, nec respiciens possessionem præteritam; dicit enim animo deliberato, ex certa scientia, sano, & maturo accedente consilio, & imperiali authoritate nostra prædicta Castra, &c. nō solùm prout in eorum possessione, seu quasi est, pro se, & hæredibus, &c. confirmamus, &c. & sic præsentem possessionem respexit Imperator, non quęsiuit de iure possessoris; sed vt de facto detinebat, iuxta text. vulgatum, vbi glos. notab. in l. Seia §. Tyrannæ aliàs est §. fin. ff. de fund. instr. si ergo possessio tunc erat indubitata, & Imperator in possessione præterita asserta noluit se fundare; sed in præsenti tantum, ergo stante expressione defectus titulorum, & pariter confirmat prædicto defectu non obstante; sequitur, quòd voluit manifestè dare.

Augetur motiuum, cum Sfortiæ solum se fundauerunt in amissione titulorum, & Rex credit assertis: quia dicit non obstante, quod tituli sint deperditi, quo casu Fiscum oporteret verificare negatiuam; sed fortiùs ad demonstrandam enixam voluntatem subnectit, aut quod præfata loca, &c. ob recognitionē neglectam, vel tempore debito non factam, aut aliter quomodocunque nobis, & sacro Imperio, aut ad Cameram Ducalem commissa, aut deuoluta essent, aut dici possent.

Et sic etiam quod priuilegia non essent deperdita, non fuissent vnquam in rerum natura, ita quod quomodocunque feuda spectarent ad Imperatorem, ipse
43 ex certa scientia confirmat; quando enim sunt expressi certi modi vacationis, & subnectit posteà dictionem quomodocunque, tunc omnes casus sunt inclusi, secundum glos. notab. communiter receptam in cap. susceptum in verb. expressè de rescript. in sexto, vbi Doct. communiter, & præcipuè Franc. qui alios cumulat nu. 8. & seq.

Et hic est vnus de casibus, quod non est opus insistere in subreptione, nec in falsitate expressorum, vt infra latius fundabitur.

Addatur alia clausula immediatè subsequens, videlicet, & etiam non obstantibus quibuscunque legibus, statutis, decretis, ordinibus, constitutionibus, consuetudinibus, & alijs in contrarium facientibus quibuscunque, etiam si talia forent, de quibus hic necesse esset, specialem, indiuiduam, ac de verbo ad verbum facere mentionem, quibus omnibus, & singulis ex certa sciētia, & imperiali authoritate, quatenus obstarent prædictæ concessioni, &c. derogamus, &c. & ex hoc primo articulo posset causa recipere determinationem.

Sed transeamus, si fundatur ex defectu titulorum, nouam esse petitam concessionem, & infeudationem, & Regem voluisse nouam infeudationem facere, etiam quòd nullum ius Sfortiæ habuissent, remanet causa sine scrupulo, ad qđ aduertatur: nam indubitatum hoc demonstrabitur.

44 Conclusio communis Doct. fuit, quod quando petitur confirmatio, & noua cōcessio pro potiori cautela, & quatenus opus est, tunc si non habet ius ex confirmato, habebit ex nouiter concesso: nam

hoc significat illa verba pro potiori cautela,& quod quatenus opus est,de nouo concedatur,ita Afflict.in cap. 1. de vass. decrep.æt. qui sic declarat procedere dictum Andr.ibi Capy.in repet.cap.imperialē carr.mihi 39. vers.sextò amplia, à quo non discrepat Camer.ibidem car. mihi 90. nam sumus concordes, quod quod quando incipit à confirmatione, & nihil aliud dicitur,nisi confirmamus, & de nouo concedimus,quod stet in vim simplicis confirmationis;sed quando adsunt verba,quatenus opus est: quia tunc constat de intentione,importat nouam concessionem, & translationem noui iuris, quod non habebat, quod Anna sequitur in repet.d.cap.1. de vass.decrep. æt.nu.192.& quando petitur pro potiori cautela consuluerunt Ruin. cons. 35. nu.31. 1.vol. Dec.cons.341.

Sed maiora sunt verba supplicationis: nam petitur confirmari,approbari, validari,inuestiri,& quatenus opus est, de nouo infeudari.

Imperator altius exordiendo, & non ponens pro causa possessionem præteritam,nec ius aliquod Sfortiarum;sed merita,& seruitia,& ab illis nō assertis motu proprio incipiens dicit,quod ex certa scientia, imperiali authoritate, maturo accedente consilio, non solùm concedit, quod petitum erat,prout in concessione erat,videlicet confirmare, approbare, validare, ac Imperialis authoritatis robore,& firmitate munire,ac de nouo cōcedere,quatenus opus est; sed etiam de prædictis locis infeudamus, &c.

Quodq; voluerit concedere,quicquid habebat Imperator,subnectit,dantes, & concedentes ipsi Comiti quantum ad nos,& Cameram nostram spectat pro se, & hæredibus,&c. omnia, & quæcunque iura, & actiones, &c. ac in nostrum, ac Cameræ nostræ locum ponimus, subrogamus,&c. prædictaq; omnia,& singula transferentes, &c. supplentes omnes defectus, &c.

Subnectit, decernentes,infeudationē, elargitionem,subrogationem, & translationem præsentes validas perpetuò, & sic non tractat amplius de confirmatione,nisi de infeudatione, de elargitione, de subrogatione,& translatione; subnectit non obstante, quod concessiones essent deperdite,quod quomodocunque prædicta feuda spectarent, aut deuoluta essent ad Curiam.

Subnectit,non obstantibus quibuscunque in contrarium, etiam quod indiuidua fuisset facienda mentio. Mandantes has nostras feudalis inuestituræ, elargitionis, subrogationis, translationis, supletionis,decreti, ac mandati literas inuiolabiliter obseruent,&c.

Et vt tollatur omne penitus dubium, declaratur hoc posteà in literis Imperatoris anni 1546.dùm exponitur impedimentum respectu Cellæ,& Imperator dicit: Ya sabeis la razon, que ay para faborezer las cosas, que toccaren al Conde de Sancta Flora,y la voluntad,que tenemos de azerle en todo lo que se pudiere, y porque de su parte,y tambien dela de sù Santitad,se nos hà hecha relaçion, &c.

Si Imperator ergo declarat eius intētionem gratificandi Comitem in quantum,& in omni,quod potest,& dicit adhoc esse obligatum: igitur non erit insistendum in voluntate; sed in potentia,& de hac non hæsitatur,si non tractatur de alio, quàm de iure ad Imperatorem spectante.

Quodq; dederit omne ius, quod habebat,dicit, quod imponebatur impedimentum donationi,& concessioni iam factæ prædicti loci Cellæ,nec tractat amplius de confirmatione, nec de alio; sed de donatione, & gratia, & propterea mandat omninò, quod donatio, & gratia exequutioni demandentur: verùm si aliquid importantiæ erit in contrarium, fiat relatio, & interim contra Comitem nihil innouetur.

Innoc. Io.Andr. Butr. Zabar.& communiter Doctor. in d.cap.inter dilectos,
45 dicunt, quod quando Princeps non innititur confirmationi; sed concessioni,vt quia dicit,concedimus, & confirmamus, & sic incipit à concessione,vel aliter cō-

stet

stet de intentione, quod voluerit de nouo concedere; tunc non quæritur, quæ sint concessa, atque confirmata: quia in quibus non valet, vt confirmatio, valet, vt concessio: quia videtur talis Principis intentio ex his verbis, vt in omnem casum, & euentum valeat, siue vt confirmatum, siue vt de nouo datum, & concessum, & sic in dubio fiet interpretatio, vt benè explicat ibi Felyn. num. 16. post Butr. num. 13. qui eleganter loquitur, & Abb. ibi nu. 8. ex mente Innoc. Io. Andr. & aliorum dicit hoc procedere, etiam quod prima priuilegia non reperirentur, vel falsa apparerent, quando Princeps non innititur confirmationi, pro quo est solemne cons. Oldr. 121. quod ad literam transcribit Io. Andr. in addit. ad Specul. in tit. de feud. in princ. col. 3. in verb. instrumentum, qui hunc ponit casum.

Quod quidam dedit feudum tali forma, sicut venerandæ memoriæ genitor noster concesit tibi, vel genitori tuo tale feudum, & nos concedimus, determinat, quod non teneatur vassallus exhibere concesionem mentionatam, & si concesio, ad quam se refert, non est vera, adhuc secunda concesio tenet, & si dicatur, quod aliàs non concesisset, debet probare is, qui hoc allegat: quia ex his verbis colligitur intẽtio disponentis voluisse omninò concedere, & maximè dicit Oldrad. & Io. Andr. hæc procedere attenta qualitate concedentis, & cõcessionarij, quod latiùs prosequitur Dec. cons. 169. & Auth. damn. mem. in §. 1. nu. 78.

Alex. in cons. 16. pen. col. 5. vol. ponit casum, quod Imperator concesserit priuilegium cum his verbis, Bianellum cum Castellis suis, & Villis, quæ, & quas asseris ad te de iure pertinere, & à sacro Imperio in feudum nobile te, & tuos progenitores tenere, & tenuisse, &c. tenore præsentium, & de Imperiali nostræ plenitudinis potestate, sicut dignè possumus, & ad Romanum spectat Imperium, damus, donamus, concedimus, ratificamus, innouamus, & etiam confirmamus.

Dicit Alex. quod illa verba innouamus probãt intentionem Principis, quod voluerit de nouo concedere, etiam si ius non habuisset per prius, & quod stante clausula ex certa scientia, illa verba, sicut dignè possumus, & ad Romanum spectat Imperium, non stent conditionaliter; sed causaliter, quodq; assertio, quod spectabant ad concessionarium, & tenuerat, & possederat, nihil nocet; si Princeps ex verbis prædictis voluit omninò donare.

In casu, de quo agimus, verba sunt ampliora, quæ post factam confirmationem, approbationem, validationem, inuestituram, & quatenus opus est, nouam concessionem, dicit non solùm volo concedere prædicta, quæ tantùm erant petita; sed etiam infeudat de nouo, dicit expresè, dantes, & concedentes omnia iura ad Cameram Ducalem spectantia: dicit, quod ponit, & subrogat in locum Cameræ, dicit, quod per talem subrogationem intelligantur translata omnia iura Cameræ competentia, ibi, decernentes infeudationem, elargitionem, subrogationem, & translationem huiusmodi, &c. Dicit, non obstante defectu titulorum: dicit, non obstante, quod quomodocunque prædicta loca spectarent ad Cameram Ducalem, quæ cum literis anni 1546. remanent conclusa irrefragabiliter.

Si Imperator non attendens supplicationem patris, dicit concedere ob seruitia, & benemerita, si pars petierat confirmationem, & quatenus opus est, nouã concessionem, & Imperator dicit, non solùm concedere prædicta; sed etiam nouam infeudationem, & concessionem omnium iurium ipsi competentium: ergo hæc est concessio facta motu proprio ob seruitia, & si concedit non petita ob
46 seruitia, ergo motu proprio secundum Alex. Dec. Iacob. & alios in l. 3. ff. quod quisque iuris.

Et licet motus proprius, qui tollit omnem subreptionem, debeat esse expressus
47 in concesione ad text. in cap. si motu proprio de præb. in sexto, vbi Gemin. & Franc. dicentes, quod licet sit verum, Papam

pam posse se mouere ad concedendum
48 proprio motu, etiam quod fuerit ad partis petitionem, quod eleganter per prius tradidit Bald. in cap. nisi de off. leg. Tamen quò ad effectus, qui resultant ex appositione clausulæ motus proprij procedit dictum prædicti Capit. quod ad hoc videtur expressum contra opinionem Collectarij authoritate Ioan. de Lig. qui voluit posse probari per coniecturas, & circunstantias: tamen communis est opi-
49 nio procedere dictum cap. in rescriptis ad beneficia tantùm, quæ sunt odiosa, secus autem in alijs, ob quod dixerunt Doctor. quòd, quando concessio est geminata, præsumatur motu proprio, quando est quid notorium, præsumitur motu proprio, quando ob seruitia etiam motu proprio, & alia multa, quæ cumulat Ant. Gabr. in lib. 2. com. conc. in tit. de clauſ. 2. concl. num. 102. & sic tradidit ad declarationem prædicti text. Felyn. in cap. causam, quæ il 2. 10. notab. de test. in cap. si quando de rescript. Dec. in d. l. 3. quod quisque iuris.

Vt sic omninò dicamus cessare allegatam subreptionem, & obreptionem, concedit Imperator munificentissimus Comiti Sanctæ Floræ personæ tàm benemeritæ: interponebatur authoritas Summi Pontificis personæ coniunctæ prædicti Comitis, quod concedebatur, erat quid exiguum attenta qualitate personarum, & meritorum, quid igitur erit de voluntate hæsitandum?

Præcedente maxima discussione, & disparitate votorum fuit per maiorem partem consultum Regi interinationem petitam non esse faciendam.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommissum quando extendatur ad omnes personas de familia, vel ad certas tantum particulares, ita quod illas non egrediatur, & nu. 3. & 4.*

2 *Dispositio testatoris ex præsumpta mente trahitur de casu ad casum; sed non de persona ad personam.*

5 *Verbum decesserit importat tempus mortis, verbum verò defecerit importat tempus, & defectum perpetuum, & sic regulatur perpetuitas, vel extinctio fideicommissi.*

6 *Glos. in l. Lutius la 2. ff. de hæred. instit. declaratur, quando positi in conditione censeantur positi in dispositione, & nu. 9. vbi quid importat qualitas masculinitatis, vel esse digressum ad plures gradus substitutionis, & aliæ coniecturæ, vt ibi.*

7 *Vulgaris substitutio expirat per aditionem hæreditatis.*

8 *In cõtractibus omissum habetur pro omisso.*

10 *Statutum Aragonum recensetur.*

11 *Confessio iuditialis quid differat ab extraiuditiali, & quam probationem faciat: maximè si super ea est lata sententia, etiam quod falsum quis sit confessus.*

12 *Confessiones hæredum præiudicant ipsis, eorumq; successoribus, etiam singularibus.*

13 *Donatio facta à patre filio, quæ effectum habet post mortem, bonorum, in quibus aliàs filius erat successurus, non importat aliud, nisi præuentionem successionis.*

14 *Vltimus de familia potest bona fideicommisso subiecta alienare.*

15 *Fideicommissarius non potest alterare conditiones, & vincula in fideicommisso apposita.*

16 *Quis non præsumitur mandare, quod non debet, & quod non potest.*

17 Pro-

17 *Procurator per mandatum generale etiam cum libera non censetur habere mandatum ad illicita, & ad ea, quæ principalis facere non poterat.*

18 *Præsumitur quis facere actum validum eo modo, quo potest.*

19 *Verba intelliguntur prout ius intelligit, & arbitrio boni viri.*

20 *Verba generalia intelliguntur circa actũ, qui principaliter celebratur.*

21 *Quot sunt personæ, tot sunt donationes.*

22 *In mandato generali non venit potestas donandi; sed requiritur spetiale.*

23 *Hæres nõ potest impugnare factum defuncti.*

24 *Scientia actus facti in absentiam, maximè in alterius præiuditium, non præiudicat, nisi cum spetiali approbatione.*

25 *In arduis, & magni preiuditij presentia non inducit consensum.*

26 *Oppositio de iure tertij non releuat, nisi sit exclusiuum iuris agentis, siue tertius velit, siue nolit.*

27 *Regula text. in l. tale pactum § fin. ff. de pact. exornatur.*

28 *Termini text. in l. si unquam C. de reuoc. dona. declarantur, quomodo procedant in donatione facta contemplatione matrimonij.*

29 *Differentia inter donationem factã contemplatione matrimonij, & donationem propter nuptias.*

30 *Donatio facta contemplatione matrimonij dicitur pura, & causa matrimonij impulsiua.*

31 *Differentia inter donationem factã ex causa dotis, vel propter dotẽ, & donationem factam contemplatione matrimonij, & pariter inter patrem donantem, & extraneum.*

32 *Text in l. cum falsa C. de iuris, & facti ignor. declaratur, et latè regula illius tex. exornatur, & nu. 43 & 44.*

33 *Dominium quomodo intelligitur translatum ex confessione irreuocabili, & ex certa scientia facta in iuditio, quando id, quod quis confessus fuit, non erat verum.*

34 *Confessio facta dominij rei existentis penes eundem, pro quo confessio facta est, non requirit traditionem ad finem acquirendi dominium.*

35 *Possideri potest res ex pluribus causis.*

36 *Dominus semel effectus non potest ex alia causa dominium acquirere.*

37 *Dubitans de validitate tituli acquisitionis potest acquirere dominiũ ex alia causa primam renuntiando.*

38 *Ex causa putatiua sequuta traditione potest dominium acquiri.*

39 *Ex inutili contractu traditione sequuta ex causa putatiua dominium acquiritur.*

40 *Verba in contractu apposita ad habendum, &c. important liberam dispositionem.*

41 *Text. in auth. res, quæ C. commun. de legat. non habet locum in contractu, nec in descendentibus natis post mortem fideicommittentis, & nu. 42.*

45 *Sententia nulla ex defectu iurisdictionis*

ctionis, si ratificetur, valebit in vim pacti.

46 *Confirmatio actus nulli operatur validitatem illius, & actio oritur ex confirmante, & non ex confirmato, quando tamen confirmans habet liberam dispositionem.*

ARGVMENTVM.

Fideicommissum perpetuum, quomodo, & quando dicatur factum. Confessio iudicialis falsa facta ex certa scientia quid operetur, & quid lata sententia super ea. Regula text. in l. eum falsa C. de iur. & fact. ignor. latè exornatur, sic regula text. in l. tale pactum §. fin. ff. de pact. & glos. in l. Lutius la 2. ff. de hæred. instit.

DECISIO XXXIX.

VINCVLVM Ioannis factum in Capitulis matrimonialib' Nicolai filij primogeniti, cui contemplatione matrimonij donauerat Comitatum Almenaræ, & locum de la Losa, & si Nicolaus decederet sine filijs, & alijs descendentibus masculis, quod in prædictis bonis succedat Io. secundogenitus si superuixerit, & post eius mortem filij, eiusq; descendentes masculi, & si Io. prædictus non superuixerit, succedat Olfus tertiogenitus, & post illius mortem filij, eiusq; descendentes masculi, qui si pariter superstites non erit; sed prędefunctus, succedat Thomas quartogenitus, prout supra, qui omnes succedere habeant ordine successiuo: ita quòd adueniēte casu maior præcedat, & sic gradatim: verùm si omnes sine filijs decederent masculis relictis fœminis, quæ masculos procreassent, bona deueniant ad masculos filiarum ordine, quo supra, cum hoc, quòd assumant nomen, & arma: verùm si contigerit, prædictum Nicolaum filium primogenitum præmori, superstite Io. patre, & donante, omnia prædicta bona in eum casum deuoluantur ad eum, verùm si demum contigerit, ipsum Io. decedere absque noua dispositione, quod seruetur prædictus ordo in successione inter ipsius filios, & filias.

Nicolaus filius patri superuixit, & decessit cum filijs, & reliquit bona Io. Frācisco filio, prout per Ioannem patrem ipsi data, ac relicta fuerunt, tàm vigore donationis præfatæ, quàm per testamentum cum eisdem vinculis, & conditionibus.

Hoc posito, si aliud non haberemus, & tractaretur, an vinculum prædictum sit perpetuum, vel defectum per mortem tàm Nicolai cum filijs, quàm Io. Francisci filij Nicolai, qui decessit superstite Gaspare Seniore, arbitror, rem nullam potuisse habere probabilem difficultatem ex communibus Doctorum decisionibus fundatis in apertis iuris regulis,
1 quando enim est relictum fideicommissum masculis ex familia testantis procedentibus indefinitè, ita quod considerata est agnatio, & familia in perpetuum, ac defectus illius, tunc benè est inductum fideicommissum perpetuum; secùs verò quando certis personis specificatis, vt filio primogenito, vel alij agnato, vel cognato, suisq; filijs, ac descendentibus; tunc nanque quamuis inter eos, qui specificè vocati sunt, censeatur habita ratio agnationis, hęc tamen ratio agnationis, & fideicommissi effectus personas nominatas non progreditur, quibus deficientibus fideicommissum expirat, etiam si ad alios, & plures gradus substitutionis inter prædictos filios descendentes, & Collaterales digressus sit, vt ex Imol. Alber. Brun. Soccin. Curt. & alijs contra Anchar. tradit Molin. affirmans hanc esse communem in lib. 1. cap. 5. nu. 37. de hispan. primogen. Rip. in l. Centurio, de vulg. & pupill. post Soccin. in l. cum auus col. pen. de cond. & demonstr. nam vt dixit Aret. communiter receptus in l. Gal-
2 lus, §. & quid si tātum ff. de lib. & posth. dispositio testatoris ex præsumpta mente trahitur de casu ad casum, non autem
3 de persona ad personam; & propterea Ol-

Oldrad.ab omnibus receptus in cons.21 posuit casum, quando quis habens fratrem, & ex fratre præmortuo nepotem, & ex alio fratre tres nepotes,illos communiter omnes hæredes pro æquis portionibus instituit, ac eis substituit per hæc verba. Si aliquis hæredum meorum sine filijs, aut nepotibus, aut deinceps descendentibus masculis mori contigerit,eius portio deuoluatur ad cohæredes superstites,vel eorum hæredes: dummodo sint masculi,&ex masculis secundum rectam lineam descendentibus fœminis exclusis,&c. Decessit nepos quatuor filijs relictis determinat, quod statim expirauit fideicommissum,ita quod posteà fœminæ, & omnes alij succedent secundum voluntatem testantium, quod consilium latius exornat Deci. in suis cons. 218. 585. 594. 636. cum latius addu-
4 ctis per Molin.vbi supra in 1.par.cap.6. & fortior est casus positus per Io. Andr. in addit. ad Specul. In tit. de testam. Si est dictum, si quis meorum hæredum sine filijs, vel nepotibus, vel vlterioribus masculis, & ex masculis descendentibus mori contigerit,vt tunc sufficiat,quem mori cum filijs ad extinctionem fideicōmissi,& cumulaui decisiones in responso meo 61. 1. vol. secundum quod fuit in illa causa iudicatum, & ideò communis est distinctio, si testator locutus fuerit per verbum decesserit,vel defecerit:nam
5 quando est consideratus defectus liberorum,& descendentium, est perpetuum fideicommissum,& sic proceditur in maioratibus,quando verò est consideratum tempus mortis, quod est per verbum decesserit, tunc expirat fideicommissum per mortem cum superexistentia filiorū, de quo per Soccin. in l. solemus ff. de condit.& demon. Dec. cons.585. cum pluribus alijs cumulatis in d.meo respōso 61.secundum quam opinionem,& distinctionem,vt dixi, fuit in illa causa iudicatum,& in his terminis procedit opi-
6 nio glos.communiter recepta in l.Lutius la 2. ff.de hæred. instit. quod positi in conditione non censeantur vocati non obstantibus coniecturis masculinitatis,& alijs, cum tractetur de extensione de persona ad personam,& non est consideratus defectus illarum; sed superexistentia tempore mortis,& in hoc casu procedit conclusio illa, quod censeantur vo-
7 catæ personæ per vulgarem substitutionem,ita quod vno adeunte,& succedente fideicommissum expiret ex teg. text. in l.post aditam, C. de impub. quod latiùs tradidit Molin. constituendo differentiam inter fideicommissum, & maioratum in d.cap.5.num.27.quæ si in vltimis voluntatibus procedunt,quantò ma
8 gis in contractibus,qui sunt stricti iuris, & omissum habetur pro omisso ad text. in l.quicquid adstringendæ ff.de verbor. oblig.vbi Bart.& Scrib.

Hic donatur Nicolao, eiq; fit substitutio, si decesserit sine filijs, & alijs descendentibus masculis:igitur casus Oldr. Io. Andr. & aliorum est fortior.

Rursus Io.donans, dùm substituit Nicolao filio primogenito, quem prædilexit,simpliciter posuit filios,& descendētes in conditione, nolens grauare illum onere fideicommissi, nec illius descentes,quando cum filijs decessisset; sed quā in defectum filiorum Nicolai primogeniti vocauit alios suos filios ordine successiuo,tunc specificè posuit in dispositione filios illorum, illorumq; descendentes: quia minùs illos diligebat, quæ consideratio clarescit mentem, & reddit casum indubitatum.

Præterea ex clara lectura prædicti vinculi apparet,quod & si vocentur descendentes secundogenitorum; tamen sunt vocati per mortem eorum parentum, quando illi per priùs successissent,& superuixissent fratri vltimò decedenti: ita quod si vnus ex prædictis fratribus vocatis prædecessisset cum descendentibus illi non successissent vigore substitutionis patruo morienti: quia disponens cōsiderauit superexistentiam eius filiorum tempore mortis alterius ipsorum, & vocationem descendentium fecit in casum superexistentiæ parentum, igitur si hoc est,& voluit disponens in casum descendentium vocatorum,quos exclusit, quādo

do tempore mortis alter filius proprius superesset, quantò magis hoc habebit locum in filio primogenito prædilecto, eiusq; descendentibus non vocatis; sed tantum in conditione positis.

Vlteriùs si Io. donans apposuit conditionem, quod præmoriente sibi Nicolao donatario bona donata ad eum deuoluerentur, & sic donatio resolueretur, qđ locum sine dubio habebat, etiam quod Nicolaus cum filijs decessisset intantum quod reseruauit sibi posteà Io. donãs potestatem disponendi ad libitum de bonis donatis: igitur quomodo potest dici factum fideicommissum perpetuum, quomodo considerata agnatio, & familia, nisi in certis personis, & casibus, & ideò Doctor. communiter tradiderunt, quod
9 & si ex coniecturis limitetur glos. in d.l. Lutius, tamen quia vna coniectura tollit aliã, & vna validior alias plures ad text. in l. diuus ff. de in integr. resti. propterea Doctor. communiter voluerunt, quod qualitas masculinitatis non sufficiat, vt ex communi refert Rip. in l.1.C. de pact. nu. 8. Roland. à Vall. cons. 51. vol. 3. qui adducit innumeros de communi testantes, Burs. latissimè in cons. 1. vol. 1. à qua opinione dicit Clar. non esse recedẽdum nec in consulendo, nec in iudicando, in §. testamentum q. 79. & sic pariter non sufficit esse digressum ad plures gradus substitutionis, vt supra est fundatum, & per Clar. vbi supra, & hic respectu primogeniti non est digressum ad plures gradus; sed tantum facta simplex substitutio, si sine filijs, vel descendẽtibus masculis decesserit, nec qualitas bonorum est coniectura sufficiens, maximè stantibus verbis substitutionis, quæ ad tempus mortis, & certas personas referuntur, & communis est in contrarium, vt post alios per Cæphal. cons. 269. nu. 51. & sic pariter delatio nominis, & armorum: nam requisiuit hoc in defectum descendentium, dùm ad extraneos bona peruenirent; sed si antea substitutio expirabat, ita quod non dabatur casus, tunc extra casum expressum hęc consideratio non deseruit, & propterea Molin. dicit, hanc non esse sufficientem coniecturam, in d. lib. 1. cap. 5. nu. 34. quæ maximè dixit Rolan. à Vall. in d. cons. 51. num. 17.
10 procedere in Regno Aragonum, in quo per statutũ cauetur, quod Iudex debeat stare cartæ, seu instrumento, ei tenaciter inhærere, & secundum quod in ea scriptum est iudicare, nec subauditos, vel cõiecturales intellectus, vel extensiones, aut interpretationes sequi debet, nec admittere, cuius consuetudinis vigore eleganter fundat, non esse locum coniecturis ad exclusionem regulæ glos. in d.l. Lutius, & tandem vidimus in casu Oldra. & Io. Andr. cum alijs cumulatis per Doctor. maximè per prædictum Rolan. à Vall. in prædicto cons. quod in fortioribus terminis nullis admissis coniecturis ex præfatis voluerint conditionale esse fideicõmissum, & statim ex superexistentia filiorum illud extinctum.

Propterea pro conclusione prædictorum notetur, quod Io. Franciscus filius Nicolai disposuit de bonis prædictis, vti liberis, tàm per donationem in solutum factam Auiæ respectu creditorum ipsius, quàm ex alijs in facto adductis: quia per eius superexistentiam tempore mortis Nicolai patris, ac demum Gasparis eius filij intelligebat fideicommissum extinctum, & expressum, & amplum fideicommissum factum per Gasparem Seniorem filium Ioannis Francisci etiam clarescit extinctionem primi, quod si durabat, non opus erat alio expresso fideicommisso, & pariter Nicolaus suam fecit dispositionem: ergo intellexit fideicommissum Ioannis patris extinctum ex ipsius Nicolai morte cum filijs.

Sed quia Ferdinandus successor, & descendens confessus est fideicommissũ, agnouit illud in iuditio, & petijt declarari non solùm bona fuisse vinculata; sed ad illum tunc possessorem spectare vigore vinculorum Io. & Nicolai, & ita mediante decreto fuit declaratum, quod acceptauit Gaspar vltimus filius, & successor, & in iuditio contra patrem vin- a cula prædicta aliàs per patrem præsentata ipse pariter produxit vnà cum prædictis

dictis petitionibus, & declarationibus paternis, ac cum decretis interpositis declarantibus fideicommissum, & lis agitur hodiè cum successoribus, & hæredibus Ferdinandi, & Gasparis, propterea de fideicommisso non est hæsitandum, nec disputandum præsupposito, quod nunquam fuisset in mundo; hæc e-
11 nim est vis confessionis iuditialis, & differentia, quæ constituitur inter confessionem iuditialem, & extraiuditialem, non dispositiuam; sed enuntiatiuam: nam quando est dispositiua, semper præiudicat, extraiuditialis verò minimè, & admittit contrariam probationem, iuditialis verò, quando ex certa scientia, vt hic visis, & præsentatis vinculis, & perseueratum est vsque ad sententiam: imò data est desuper sententia, & confirmata per tribunal Valētiæ acceptata per partem, cuius intererat; dico igitur ex hoc, quod non potest disputari ampliùs inter hos successores de vinculo, ita Azo. in l. cum falsa C. de iur. & fact. ign. Cyn. Petr. de Bellap. Bart. Bald. eleganter ibidem Paul. de Castr. nu. 6. vbi Fulgos. & casum ponunt Doctor. quando falsum quis est confessus, & propriè in fideicommisso nō vero; sed confessato per partes in iuditio consuluit Ruin. cons. 128. 2. volum. &
12 non est ambigendum, confessiones hæredum præiudicare non solùm ipsis; sed omnibus successoribus etiam singularibus, de quo per Soccin. cons. 82. 3. volum. Decian. cons. 1. nu. 311. 1. vol. quæ etiam non modicum iuuant ad coniectu randum fideicommissum, & ad illius declarationem, & est vnus de consideratis per Doctor. in propria materia, glos. in l. nō intelligitur §. tacita ff. de iure Fisci, cumulat Doctor. & latè prosequitur Decian. in dicto cons. num. 310. ex quibus fundata est actio actoris in vendicatione Comitatus Almenaræ, & Terræ Alosæ.

Opponunt aduersariæ de donatione facta per Ferdinandum Gaspari filio ipsarum patri, quæ donatio fuit pro Gaspare, & descendentibus masculis, & in ipsorum defectum pro masculis descendentibus ex fœminis, & est verum in facto, quod donatio fuit facta mediante Procuratore, qui constiturus fuit per patrem, & filium, & sic duplicem repræsentauit personam, & in mandato nil aliud continetur, nisi facultas ad donandum Gaspari filio successori in Comitatu, & alijs bonis eadem bona, prout ipse Fer-
13 dinādus ea tenebat, & possidebat: adeò ꝙ hæc non fuit aliud nisi præuentio successionis, eò magis: quia donat taliter, ꝙ sortiatur effectum post mortem, ita Bald. Fulg. Saly. & alij in l. post mortem C. de fideic. & sic nihil verè donauit, & est verùm, ꝙ eo tempore donationis Ferdinandus erat quinquagenarius, eiusq; prima vxor, quæ viuebat D. Angela de Aragona sexagenaria, & de filijs erat despera-
14 tus, nullusq; alius de familia supererat, nisi Gaspar filius, ita ꝙ eo decedente, illiusq; descendētibus masculis deficiebat fideicommissum ex defectu personarum, & poterat de bonis fideicommisso subiectis disponi ad libitum iuxta regulā tex. in l. qui solidū §. prædium de leg. 2. aliàs
15 non potuisset Ferdinandus alterare cōditiones, & vincula antiqua l. cum filiusfamilias ff. de mil. test. latiùs per Mol. lib. 1. cap. 8. nu. 21. & propterea non est præ-
16 sumendum voluisse mandare id, quod non poterat, quod non debebat, & erat contra ius, elegans tex. in l. Lutius §. Imperatores ff. ad municip. ibi ad ea, quæ mandari possunt, voluntatem dedisse videaris, idem text. in l. si Procurator §. Celsus ff. de cond. indeb. ibi, quòd si indebitum acceperit, ideò exigi ratihabitionem, quoniā nihil de hoc nomine exigendo mandasse videatur, ex quo text. Bart. & reliqui, de quo latius ibi per Ias.
17 notant, ꝙ Procurator licet habeat mandatum quantuncunque generale, non censetur habere ad faciendum ea, quę de iure non licent, etiam ꝙ mandatum sit cum libera, imò videtur mandatum ius, ꝙ habebat ex regula text. in l. qui tabernas ff. de contrah. empt. maximè data scientia vinculorum ex vtraque parte, vt hic est indubitatum: quia in eadē donatione idem Procurator, qui acquirere habebat pro Gaspare filio, protestatus fuit

X de

de fideicommisso, quo casu limitatur dispositio text. in l. vxor patrui C. de lega. in l. si domus §. fin. de leg. 1. Bart. notabiliter in l. quod in retum §. 1. eo. tit. vbi
18 Alex. & semper præsumitur, quem facere actum validum eo modo, quo potest, vt substineatur, de quo per Menoch. de præsumpt. lib. 6. præsump. 4. & 5. ex quibus dicimus, mandatum fuisse factum, prout fieri debebat, de donando Gaspari filio tanquam futuro successori in prædictis bonis, & cum eadem qualitate ipsius descendentibus masculis, eademq; qualitas intelligebatur repetita in fœminis, quæ in defectum masculorum erant immediatæ succeditrices, & in eum casum Mandatarius excedens fines mandati donauit filijs filiarum masculis futuris successoribus illorum, quasi futuri erant successores Ferdinandi per illarum medium.

Et si Ferdinandus donauit, prout tenebat, & possidebat, nullum habuit animum alterandi fideicommissa, nec quid de nouo constituendi, & licet in mandato dicatur cum vinculis, & conditionibus benè visis, intelligitur prout ius in-
19 telligit ad text. in l. si cui ff. de seruit. eo modo, vt idem donans potuisset arbitrio boni viri l. fideicommissaria libertas, la. 2. ff. de fideicom. libert. Menoch. de arbitr. iud. lib. 1. cap. 8. & in casum, in quem nullus superesset de familia, & licet sequantur verba quantuncunque generalia post specificationem mandati ad do-
20 nandum, intelligentur circa prædictam donationem filio faciendam, non alijs, nec circa alia, notabiliter Alber. in l. quę acta ante nu. 6. vbi Ias. ff. de off. Procur. Cæs. Decian. resp. 91. nu. 31. lib. 3. & verba mandati hoc declarant: quia dicitur expresè in prędictis, & circa pdicta, &c.
21 & si dum non solum donatur filio; sed alijs, essent tunc plures donationes: quia quot sunt personæ, tot sunt donationes, prout notab. tradit Paul. de Castr. in l. si pecuniā ff. de cond. ob caus. latius Moli. lib. r. c. 1. nu. 17. & hoc non fuit mandatū; sed tm̄ donare Gaspari filio; & in mãda-
22 to etiā generalissimo non venit potestas donandi; sed requiritur mandatū speciale ad text. in l. contra iuris §. fin. ff. de pact. etiam ꝙ sit cum libera Alex. in l. iusiurādū §. Procurator ff. de iurei. igitur remaner firma conclusio, ꝙ per prędictam donationem nihil fuit alteratum de fideicommisso, & cum hac potestate illā acceptauit filius donatarius, & sic iura succedendi illius vigore salua remanserunt ad text. in l. si debitor §. 1. ff. qui pot. in pig. hab. vt in proprio casu cōsuluit Rol. à Vall. cons. 51. 4. par. nu. 16. ꝙ post donationem aduersus patrem in iuditio declarauit Gaspar donatarius, dùm litem mouit, ne de bonis pdictis in Ioseph. fratrem postea ex secundo matrimonio natum disponeret stante fideicommisso, & vinculis maiorum, quorum vigore intendebat succedere, & sibi præiuditium fieri non poterat.

Si ergo per donationem pdictam nihil est innouatum, & post eam fideicommissum est acceptatum per patrem conuentarum, cuius illæ sunt hæredes, dicimus,
23 quod factum illius non possunt tāquam hæredes impugnare ad text. in l. cum à matre C. de rei vendic.

Et si mandatum non extendebatur ad donandum nisi Gaspari ius, quod Ferdinādus habebat, eo modo prout habebat; igitur nullum ius est translatum in personam conuentarum, nec dicatur, donationem ratificatam ex sciētia habita per Ferdinandum: nam primò de ea non cōstat: secundò oportebat probare scientiā omnium pactorum, non donationis in genere: tertiò scientia non sufficit post actum factum: nam disputatio est, quādo fuit præsens in actu, & tacuit, de quo in l. quæ dotis solut. matr. per Doct. sed post
24 actum factum, & perfectum, me absente, ex qua paratur præiuditium, tunc scientia sine speciali approbatione non solùm non inducit consensum; sed dissēsum, ita Bart. in l. quo enim §. 1. ff. rem. rat. hab. in l. si absentis C. si cert. pet. vbi Bald. & Salyc. Innoc. in cap. in genesi, de
25 elect. licet in arduis, & magni præiuditij, nec præsentia inducat consensum Ias. in l. quæ dotis præallegata.

Sed

Sed fortius conuentæ non sunt comprehensæ in donatione, imò exclusæ, filij illarum non sunt in iuditio, dum ipsę se defendunt, aut volunt vincere eo iure, quo possessores vincere solent ex non iure D. Ioseph. & ex prædictis est demóstratum habere intentionem fundaram, & istæ tanquam parris hæredes non possunt impugnare illius factum, impugnando fideicommissum, nec factum Ferdinandi, à quo causam haberent.

Aut volunt opponere de iure tertij, scilicet filiorum masculorum, & cum illud oporteat, vt sit exclusiuum iuris a-
26 gentis penitùs, siue tertius velit, siue nolit, de quo latè per Soccin. optimè distinguentem in l. 2. ff. de exceptio. rei iudic. & hic demonstratum est ex defectu mandati nullum ius translatum: ergo.

Rursus quando isti agerent, repellet ipsos Ioseph ex valida, & firma iuris conclusione, quod donatio fuit taliter facta: quia erat in casum extinctionis familiæ, quod lex permittebat vti futuris hæredibus, & successoribus in defectum masculorum de familia, quando tempore donationis de filijs Ferdinandus erat desperatus, qui si interrogatus fuisset, an in casum proprij filij nascituri, & futuri hæredis, & successoris; an inquam in defectum descendentium filij primogeniti volebat propriæ proli præferre alienam, quo casu possunt hic considerari omnes qualitates masculinitatis, agnationis familiæ, qualitatis bonorum, quæ supra sunt consideratæ ad perpetuandum fideicommissum, vtique interrogatus respondisset, quod eum illis, vti futuris successoribus donabat, si alius esse debebat hæres, & successor filius, & non extraneus, quod volebat bona restitui proprio filio, illumq; masculis filiarum alterius familiæ, & extraneis præferri, quod lex intantum præsumit, quod pro expresso, & dispositо habet,
27 hic est casus text. in l. tale pactum §. fin. ff. de pact. vbi glos. & Scribent. ibi enim pactus fuit frater, vt dos ad hæredem fratrem suum remaneret decedente filia sine filijs, quo tempore pater filijs carebat, determinat Iurisconsultus, quod decedente patre cum filijs hæredibus relictis, illis erat dos restituenda, non fratri, non obstante conuentione, reddens rationem; cum inter contrahentes id actum sit, vt hæredibus consulatur, & illo tempore, quo pater alios filios non habuit, in fratrem suum iuditium supremum contulisse videatur, vbi glos. communiter recepta notat id esse de iure seruandum, licet non sit statutum, quod verisimile est statutum fuisse; si hoc quæsitum fuisset, & in proprio casu in donatione facta contemplatione matrimonij filio primogeniti, & descendentibus masculis, vt possit in testamento substitutio fieri de alijs filijs postea natis: quia contrahentes interrogati sic declarassent, notanter Boer. decis. 204. num. 33. & Alberic. in dicta l. tale pactum, §. fin. ponit quæstionem, si quis habens vnicum filium, & desperans alios habere, emerit vsum nemoris pro se, & illo vnico filio, posteà alios habuit filios, nunquid omnes possunt vti nemore, & determinat, quod nisi adesset damnum tertij, à quo vsus fuit emptus, omnes vti possent, & ideò infert ad aliam quæstionem, si non habens filios; sed nepotem, cui donauit tanquam futuro hæredi: quia de filijs erat desperatus, tradit, quod natis filijs donatio reuocetur ex tacita intentione, idem de eo, qui de filijs desperatus emptiones faciebat in faciem fratris, tanquam futuri hæredis, quod demum liberis susceptis, illi sint Domini bonorum, & hunc casum in donatione facta filijs filiæ, vt rescindatur liberis superuenientibus pro indubitabili posuit Rom. conf. 269.

Hæc omnia fundantur in dispositione, & ratione legis, si vnquam C. de reuoc. donat. l. cum acutissimi C. de fideicom. & l. generaliter §. cum autem C. de instit. & substit.

Datur Gaspari tanquam filio, & successori in Comitatu, & sic suis descendentibus masculis ex eo, ac masculis ex fœminis ex eo, dùm igitur nascitur fi-

lius, quid dubij, quod in defectum Gasparis,& masculorum iste debebat esse hæres,& successor, vt iam fuit hæres institutus, & propterea filij filiarum, qui tanquam successores in defectum erant vocari, non succedent stante natiuitate proprij filij: quia illi vocati erant tanquam futuri successores, & hæredes, vt peroptimè declarat,& distinguit Soccin.in l.cum Auus,num.97.de condit.& demonstr.

Et si iura ponunt casum, quando est facta substitutio filijs, vt alteri restituant, vt decedentibus cum filijs minimè habeat locum restitutio,quantò fortiùs in eodem disponente: nam si præsumitur diligere posteritatem filij, multò magis propriam.

Nec quæstio posita per Doctor. de donatione facta in contractu matrimo-
28 nij inter ipsos coniuges habet quid com mune in casu, de quo agimus,& Doctor. loquuntur in terminis text.dictę l.si vnquam: eo enim ipso, quod quis contrahit matrimonium de filijs cogitat, & sic non procedunt termini illius legis, de qua Soccin.in l.secunda ff.solut.matrim. sed hic est alius casus: nam donauit pater filio, qui cogitauit de prole filij, & non de propria tanquam de ea desperatus,& propterea Docto. in similibus donationibus dixerunt habere locum reg. text.in d.l.tale pactum S.fin. & etiam in
29 d. l. si vnquam,vt notab.per Bertrand. cons.157. 2.volum.& cons.383. vbi donationem contemplatione matrimonij fundat non esse ob causam, & longè distare à donatione propter nuptias, in qua donatione loquitur Imol.in cap.fin. de donat. quod per priùs eleganter tradidit Oldrad. cons. 5. maximè quando dicit, quod donat contemplatione matrimonij purè, & irreuocabiliter, &c. vt hic, ita quod ex causa matrimonij do-
30 nat; sed voluit donare purè, & dicetur illa causa tunc impulsiua,ita Oldrad.vbi supra,Dec.cons.216.Aym.cons.85.114.
31 & 136. & pariter alius casus est in donatione facta ex causa dotis,vel in dote data,in quo casu consuluit Alex.cons.71. 4.par.& fit etiam differentia inter patrē, & extraneum,vt per Ias.cons.171.1.par. ergo redeundo ad punctum, cum ius filiorum non sit penitùs exclusiuum, imò non subsistens, sequitur quod oppositio non iuuet.

Ex his non est insistendum in dationibus in solutum:nam si filij non agunt, & quando agerent, demonstratum est, donationem ab intellectu iuris vocare Ioseph. filium, & non filios filiarum: ergo non deseruiunt dationes in solutum.

Sed vlterius si post eas Ferdinandus successor, qui poterat tenere vigore illarum prædicta bona vti libera, maximè ex vltima datione in solutum facta Catharinæ sciens illam,& non ignorans petijt declarari spectare,& possidere vigore fideicommissi,& sic fuit declaratum per Iudicem,ad quem spectabat,vt dicit text. in l. voluntatis C.de fideicom.ibi, voluntatis defuncti quęstio in ęstimatione Iudicis est, postquam declarationem illam ratam habens arrendauit Comitatus introitus, & possedit expresse vigore istius tituli; videamus si cum hoc sit factum scienter, & non per errorem, & confirmatum in iuditio, & demum omnia acceptata per Gasparem filium, & successorem: si denique ex hoc bona, quæ erāt materna,erunt effecta paterna, possessio mutata, dominium mutatum ex noua causa stante voluntate, & stantibus actibus subsecutis prædictorum arrendamentorum.

Hic est casus text.in d.l.cum falsa,vbi Scrib.communiter C.de iur.& fact.igno.
32 cuius text.verba sunt infrascripta.

Cū falsa demonstratione mutari substantia veritatis minimè possit respondēdo id, quod paternum erat, ex maternis esse bonis, nihil egisti, quem text. glos. ibi intelligit, quando errabat, siuè in iure, siuè in facto, quodq; procedat quò ad dominium perdendum, vel mutandum, in quo sola voluntas non sufficit; sed in possessione sic iuxta text.in l.si quis vi S. differentia ff.de acquiren. possess.

Do-

Doctor.incip.à Cyn. Pet.de Bellaper. Bart.Bald.Paul.de Castr.Fulgos. & alijs distinxerunt in terminis illius text. in confessione erronea,& ex certa scientia, & demum iuditiali, vel extraiuditiali,& in confessione, ex qua inducebatur liberatio tantum, vel constitutio hypothecæ,vel etiam translatio, vel mutatio dominij; & denique communis, & approbata est conclusio in confessione facta in iuditio, maximè quando non fuit reuocata;sed per decretum Iudicis confirmata,vt importet tantum,quantum sententia lata in rei vendicatione, verba sunt Bart.ibi nu. 10.videlicet.

Si verò confessio fieret in iuditio à sciente,tunc perinde est,ac si in rei vendicatione esset condemnatus, casus est in l. certum S. 1. ff. de confess. qui casus est notab.multum,& casus Bart.est,quādo ego ex certa scientia confiteor fundum meum esse tuum,& Bald. idem tradit in actione reali,ita quod non admittitur probatio in contrarium, & quando est extra iuditium,præiudicat etiam in dominio,si cum causa vera,vel putatiua in 1.col.vers.modò contra secundam lecturam,& in 2.col.nu.5.& in col.fin.nu. 7. idem ibi Paul. de Castr. nu.6.in confessione facta in iuditio:quia etiam,quòd sit enuntiatiua,habet vim dispositionis, & multò fortiùs sequuta Iudicis declaratione,quo casu dicit non admitti cōtrariam probationem,idem eleganter ibi Fulgo.2.col.& ante omnes ibidem Azo. Cyn.& alij.

Difficultas non fuit in soliditate confessionis, & in ipsius irreuocabilitate concurrentibus omnibus prædictis videlicet, quod ex certa scientia, & in iuditio; sed consistit, an ex hoc dominium transferatur, quod sola voluntate trans-
13 ferri non potest; sed requiritur traditio ad text.in l.traditionibus C. de pact.ita quod poterat vigore confessionum res pertinere ad me, & auocare eam mediāte sententia, & sic dominium acquirere iuxta text.in l.si ager ff.de rei vendicat. sed non ex confessione intelligitur dominium translatum,quod secus est, vt dixi in actibus, qui solo animo perficiuntur, vt in liberatione: nam statim ex confessione,quod quis non est debitor,etiam quod esset, oritur exceptio pacti de non petendo,& sic procedit text.cum ibi notatis per glos.& Doctor.in d.l.tale pactū in princip. quæ sufficeret in casu,de quo agimus,ad auocanda bona,& dominium consequendum mediante sententia condemnatoria,vigore confessionum,& actu exequutionis,& traditionis possessionis.

Sed Bart.& reliqui dixerunt calore iuditij statim,quod confessio est irretractabilis, & præsupponitur esse id, quod confitetur, operari id tanquam sententia in rei vendicatione,quæ dominium præsupponit ex parte agentis,& iuxta est decisio: nam si ego confiteor rem, meā esse tuam,vel adesse fideicommissū quæ confessio pro veritate habetur,& nō admittit contrariam probationem: igitur si res est tua,antecedens necessarium est,quod sit dominium tuum, sic si confiteor fideicommissum, vnde tota vis est in confessione irreuocabili:nam tunc debet constare id,quod confitetur integraliter in suo esse, & iuxta proprium eius significatum, & propterea dicit Bartol. quod confessio importabit, tanquam si per sententiam in rei vendicatione esset cōdemnatus,cum non tractetur de alio, nisi de eo,quod quis est confessus, prout est confessus propriè,& à sua confessione non recedendo, sicut quando alienum fundum petij, & Iudex sententia declarauit meum esse, debet etiam de fructibus possessorem condemnare: eodem enim errore & de fructibus condemnaturum,verba sunt text. in l. & ex diuerso S. 1. ff. de rei vendic. Sic hic in confessione, quæ habebit vim sententiæ in iuditio cum Iudicis declaratione, & eodem errore, quo confessio fit irretractabilis:quia ex certa scientia, eodem errore dominium reputabitur mutatum, vel translatum,quod necessariò sequitur data subsistentia confessionis, & benè dixit Bart. quod est casus in l. certum, S. sed & si fundum, cuius text. hæc sunt verba.

Sed & si fundum vendicem meum esse, tuq; confessus sis, perinde teneberis, atque si dominij mei fundum esse pronuntiatum esset: ergo indubitatè probatur ex confessione iudicari dominium esse eius, in cuius beneficium confitetur, & Bart. ibi distinguit inter confessionem ex certa scientia, extraiuditialem, & iuditialem, vt ex prima non potest nuda voluntate partium absque traditione, in iudiciali verò secus.

Sed hic non potest cadere hæc disputatio nudæ voluntatis, & defectus traditionis: nam vna de limitationibus illa

34 est, quando confitens non possidet, & facit hoc in beneficium possessoris: tunc enim ex dimissione rei, & animo transferendi in possessorem erit dominium translatum, casus est in §. interdum instit. de rer. diuis. & hoc voluit dicere glos. in d. l. traditionibus, ibi traditionibus, vel quasi, vt in casu dicti §. interdum, & cum causa vera, vel putatiua, & ibi Scrib. cõmuniter, quod ex dimissione rei penes possessorem acquirit ille dominium absque traditione, & hoc est, quod dixit Salyc. in proprijs terminis in d. l. eum falsa nu. 5. ibi, item quia si possessio perderetur, ergo, & dominium: quia dominium sola voluntate perditur, cum res ipsa nõ possidetur, allegat text. in l. 1. & 2. ff. de relig. & sumpt. fune. quæ hoc probant in terminis, quibus supr. Cũ igitur hic possidebat Ferdinandus idẽ confitens scienter in iuditio bona esse paterna, & non materna, sicut enim talis confessio trãsferret dominium in alium possessorem, multò magis fuit habilis ad mutandam in ipsum dominij causam, quod solùm poterat impedire ex præallegatis defectus traditionis, quæ in eodem declarante, & possessore non erat necessaria, & habetur, ac si dimisisset, & iterum ex no ua causa apprehendisset, occultando hunc actum ad circuitum euitandum ad text. in l. 3. §. fin. ff. de donat. inter vir. & vxor. Imò adest noua possessio: nam si ea solo animo dimitti, vel mutari potest, & possum ex pluribus causis possidere

35 ad text. in l. 3. §. ex pluribus. in d. l. si quis vi §. differentia de acqu. poss. Igitur declarato, quod possidebat vigore fideicommissi est mutata causa, & stante voluntate translationis dominij, seu mutationis ex hac causa concurrente noua causa possessionis ad hoc, non videtur hæsitandum de mutatione dominij, cum ex acquisitione nouæ causæ possessionis adsit ficta traditio.

Nec dicatur ex datione in solutum semel dominium in Catarinam acquisitum, & bona liberata à fideicommisso, idemq; translatum post illius mortem in Ferdinandum hæredem; qui cum semel

36 fuerit effectus Dominus, non potest demum ex alia causa dominium nancisci d. §. ex pluribus, & in reg. non vt ex pluribus de reg. iur. possunt enim concurrere diuersæ causæ in acquisitione, secùs verò post dominium semel acquisitum ex vna causa, vt communiter per Docto. in locis præallegatis.

Hæc enim obiectio habet primò obstaculum confessionis: nam quantò magis bona erant libera, & à fideicommisso liberata, dominiumq; ex alia causa acquisitum, tantò minus poterant possideri, nec acquiri, nec spectare ex fideicommisso: igitur si standum est confessioni, non potest tractari per hæredes cõfitentis de datione in solutum: quia esset impugnare confessionem, & de eius veritate, vel validitate disputare, quod est vetitum, vt supra est fundatum.

Secundò Ferdinandus erat matris hæres cum beneficio legis, quo casu duplicem repræsentat personam, hinc actiones non confunduntur, & omnia stant in integro secundum iura vulgaria; dùm igitur Ferdinandus vti hæres vult mutare sibi causam possessionis, & possidere iure proprio, hoc potuit: q.a solo animo, & dum vt hæres voluit dimittere dominium, & transferre sibimet vti aliæ personæ vocatæ ex fideicommisso in hac noua acquisitione tanquam aliæ personæ, non habent locum termini text. in d. §. ex pluribus, qui loquuntur in eadem persona; sed solùm est tractandum, si potuit

tuit ex defectu traditionis, quæ non est necessaria in possessore, imò adfuit possessio ex declaratione animi ex noua causa propter hoc declarata.

Tertiò, quando quis dubitat de validitate primi tituli primæ causæ acquisi-
37 tionis, tūc possum acquirere dominium ex secunda causa renuntiando primam, ita quod ex secunda, & non ex prima necessariò efficior Dominus: nam aliàs esset impossibile, cum semel Dominus non possim ex alia causa Dominus esse, ita Ias. in d. §. ex pluribus ad limitationem reg. nu. 17. allegat Io. Andr. in cap. eum personæ col. fin. de priuil. in sexto, qui hoc dicit per hæc verba.

Primò, quando est dubium de prima causa, ex qua dico meum: quia tunc ad cautelam potest meum fieri ex secunda cap. post electionem, de concess. præben. & ante eum ibi Io. Monac. per eadem verba.

Et etiam ex causa putatiua secuta
38 traditione, maximè quando non sumus in actibus contra; sed præter ius, dominium semper acquiritur Bart. in l. non dubium C. de leg. hinc concludunt om-
39 nes communiter, quod licet ex inutili contractu dominium non acquiratur, tamen ex traditione secuta, & ex causa putatiua benè transfertur, & sic non ex contractu immediatè; sed ipsa traditione cum causa latius Ias. ibidem num. 55. Bart. & Scrib. in l. 1. §. si vir vxori, ff. de acqu. poss.

Dubium tituli dationis in solutum erat probabile; imò secundum veriorem opinionem erat subsistens, ex quo oritur quarta responsio ad obiectum.

Non loquor de datione in solutum Helionoræ: nam parsmet non defendit validitatem illius; sed loquor de datione in solutum facta Catharinæ sic præcipitanter ad instantiam proprij viri, & statim lato decreto in Ciuitate Valentiæ fit per virum die sequenti in loco remoto, & secreto datio in solutum vxori absenti, & prout bona dari debebant iusto pretio, legitima præcedente æstimatione, & in custodiam loco pignoris, vt se, & suos alat, datur enim sine aliquâ æstimatione sic ex abrupto in dominium, &
40 ad liberè disponendum, quod importāt verba expressa dationis in solutum, & signanter illa ad habendum, &c. de quo per Crot. in l. qui Romæ, §. duo fratres de verb. oblig. Rol. à Valle cons. 64. vol. 4. nec iusto pretio fuerunt data: quia pro ducat. 22500. dum erant valoris ducat. 33000. à quibus sepositis Baronijs, seu Terris Quarti, & Cielsi iam vti bonis liberis æstimatis pro duc. 14500. remanet Almenara pro duc. 8000. cum esset valoris 19000. & dum replicatur, quod reliqui sint compensati cum oneribus aggregatis, dicit Ioseph. quod cū sint onera imposita post fideicommissum, non possunt ipsius respectu onera dici, nec in pretio poni, & signanter cum tractetur cū fideicommissario, duo dicebātur principaliter aduersus dationem in solutum, quod idem Bart. in l. si constante ff. solu. mat. dum admittit posse fieri, etiā in dominio per maritum solum agnoscendo bonam fidem, idem Bart. limitat, quādo est excessum in valore bonorum, quòd tunc reuocatur, vel quando est data libera potestas disponendi, & non dictum, quod fructus deseruiant oneribus matrimonij, & fuerant data bona in solutum pro antefato, cuius erat tantum vsufructuaria.

Sed ex alio maius insurgebat dubiū: quia sumus in vinculo apposito in con-
41 tractu, in quo non habet locum dispositio tex. in auth. res, quę C. comm. de leg. vt in subsidium possint alienari bona restitutioni subiecta: nam cōtractus est stricti iuris, maximè donationis, & non recipit interpretationem ex coniecturis, ita Paul. de Castr. in eadem auth. in princ. vbi Ias. ibi, quartò limita, allegatur communiter glos. in l. nulla C. de iur. dot. vbi Bald. per illam glos. ibi in fin. dicit limitari text. in d. auth. res, quæ in contractu inter viuos, Salyc. ibidem post Cyn. Petr. in tract. de fideic. q. 8. nu. 440. Tiraq. de iur. primog. q. 61. nu. 9. Soccin. Iun. cons. 119. nu. 8. 2. par. Alex. cons. 103. nu. 13. lib. 2.

Dubium augetur:quia secundum veram, & magis communem opinionem auth.prędicta non procedit in descendē-
42 tibus natis post mortem fideicommittētis,autho.Bald.in lectura antiqua,quem refert Corn.in d.auth.& hāc dicit communem Paris.cons.52.num.33. 2.vol.& seruari in practica,& loquitur in restitutione dotis,latè Burs.cons.180.2.vol.nu.19.qui adducit innumeros,& inter cęteros Alc.cons.640. qui dicit non reperiri contradictorem, quem sequutus est Menoch.cons.95.nu.132.Greg.Lop. latissimè disputans articulum,& confutans rationes Paul. de Castr. qui nec hoc dixit in 6.par.tit.11.lib.6.quem allegat,& sequitur Couar. var.resol. cap.6.lib.3.secundum quod decidit Rot. Flor. decis. 122.quam allegat,& sequitur Marz. de fideic.q.48. quæ omnia sunt cumulata in meo responso 45.in fin. 1.vol.

Quartò casus est decisus,ni fallor,per text.in l. cum fideicommissum ff.de confess.cuius verba hæc sunt.

Cum fideicommissum peteretur,hęres confessus est debere,arbiter ad restituen-
43 dum datus comperit nihil debere,quæsitum est,an possit absoluere?respōdi posse;interest enim qua ex causa nil debearum:nam si ob id,quod nullum fideicommissum relictum fuerit, non debere eum absoluere,si verò quia testator fortè soluendo non erat,aut quia hæres æs omne solutum esse apud Prætorem dixerat, & cum controuersia,& computatio difficilior esset,arbiter datus fuerit, saluo officio eum absoluturum; has enim partes eius esse, vt si in computatione nihil inueniatur,possit absoluere;sed ex superiori casu ad Prætorem remittere debet, vt absoluatur.

Patet ergo, quod sumus in confessione hæredis confitentis fideicommissum, & determinat text.quod & si reperiatur nullum adesse, quod tamen non reuocatur confessio, nec hæres absoluitur; est verum,quod ex eo: quia tractatur ibi in confessione erronea non facta in iuditio
44 ex certa scientia, quod datur restitutio secundum glos. quæ sic declarat text.in verb.remittere in casibus ibi à Bart.& à Doct.expressis,& sic intelligitur text. in §.ibi;sed ex superiori casu ad Prætorem remittere debet, vt absoluatur, & inter scientem,& ignorantem, & in iuditio,& extra distinguuntur omnia,quæ hinc inde dicuntur in loco præallegato, & in l. error, & in l.cum falsa C.de iur. & fact. ignor.est igitur casus in confitente fideicommissum nullum,quando nō docetur de errore,qui non cadit in sciente.

Et postquam virtus confessionis producit in esse,quod in veritate non est,dicemus,quod erit sicut quādo ratificatur sententia nulla ex defectu iurisdictionis,
45 quæ valebit in vim pacti,& noui cōtractus, Bart. in l.1. C. qui pro sua iurisdictione,secundum quæ procedit text.in l.2.C.commu.vtriusl.Iud. Soccin.in cap. significasti, vbi latè Felyn.de for.comp. sic pariter dicimus in eo, qui confirmat
46 actum nullum ex certa scientia ad text. in l. adoptio non iure facta ff. de adopt. & cōfirmatum non subsistit: nam agitur ex confirmante ad text.in l.si quis priore,vbi Bart.ad trebell. Bald.in l.2.C.de confirm.tut. quādo qui confirmat posset principaliter disponere, Bart.in l.si constat ff. de appell. & intelligitur tunc factam esse nouam dispositionem iuxta tradita per Doct.in l.more maiorum de iurisd.omn.iud.in cap.1.de conf.vtil.vel inutil. & propriè quando confirmatur, quod non adest in mundo,Ias.ibi nu.34. & hic est casus positus per iura,& Doct. quando quis vult sibi mutare causam possessionis expressè per actus positiuos, non autem solo animo,quod hoc possit, quo casu loquitur text. in l.qui bona fide §.1.ff.de acqu.poss.causa extrinseca superueniente,quæ fuit notitia fideicom missi:imò statim, vt successit, suspensiuè possessionem,& dominium acquirere voluit,quod notetur: quia est satis ad propositum,dum protestatus fuit, quod non pareretur præiuditium fideicommisso, igitur nunquam perfectè acquisiuit, nec titulo materno voluit,nec acquirere,nec possidere,& propterea detecto fideicom misso secundum eum mutauit causam domi-

dominij, & possessionis, in quo est casus in l.4. ff. ad leg. falcid. vbi glos. & Doct. & cessant ex hoc omnes obiectiones.

Hæc causa fuit decisa per Consilium Aragonum contra prædicta, antequam ego essem Iudex in causa, à qua sententia fuit appellatum, & dati adiuncti duo ex Regentibus supremi Italiæ Consilij, inter quos fui ego, in qua hæc considerau; sed non interfui postea in expeditione causæ appellationis: quia à Curia discessi, quæ tamen recensere volui: quia mihi visa fuerunt esse vtilia, & non vulgaria.

SVMMARIVM.

1 *Aliud est possidere, & aliud esse in possessione, & ibi quid importet, & quod iuditium ex hoc oriatur, & nu. 2.*

3 *In possessorio summarijssimo non admittitur discussio meritorum causæ: quia factum, & non ius notatur, nisi qualitas rei repugnaret.*

4 *Possessio, sicut dominium potest sub conditione transferri.*

5 *Exceptio dominij quando continet destructionem possessionis semper admittitur.*

6 *Feudatarius naturaliter tantum possidet.*

7 *Dominium feudi ex pacto, & prouidentia durat durante vita possessoris, per cuius mortem dicitur domino apertum, & ab eo redditum, & concessum successori, totq. sunt donationes, quot sunt personæ.*

8 *Dispositio feudi ex pacto, & prouidentia etiam cum assensu non durat, nisi durante vita feudatarij.*

9 *Per mortem feudatarij vtile dominium feudi ex pacto consolidatur cum directo, & ciuilis possessio Domini trahit ad se naturalem feudatarij, in cuius hæreditate nil remansit.*

10 *In feudo ex pacto Agnati non succedunt, nec ex testamento, nec ab intestato; sed iure successorio feudorum.*

11 *De natura feudorum ex pacto est, quod non possit quis de ipsis testari, quod non est in feudis hæreditarijs Domini assensu interueniente.*

12 *Text. in cap. 1. de success. feud. declaratur, & nu. 13.*

14 *In feudo ex pacto, & prouidentia non habet locum statutum de continuanda possessione à defuncto in hæredem; secus verò in feudo hæreditario.*

15 *Statutum Regni Siciliæ de continuatione possessionis à defuncto in hæredem quomodo intelligatur.*

16 *Text. in cap. inter filiam, si de feud. defun. milit. declaratur.*

17 *Hæres in feudo tripliciter consideratur.*

18 *Text. in cap. volentes declaratur.*

19 *Constitutio Regni Constitutionem diuæ memoriæ declaratur.*

20 *Mutatio formæ, seu naturæ feudi ex pacto fieri non potest, nisi de consensu omnium succedere debentium.*

21 *Text. in cap. volentes non procedit in feudis, in quibus viuitur iure francorum, & quando alienatio fit in personam, non æquè di-*

dignam, & signanter in foeminam.

22 Semel non acceptatum eo modo, quo factum fuit, non possum amplius approbare, mutato rerum statu.

23 In qualibet conuentione intelligitur inesse conditio si res in eodem statu permanet.

24 Statu mutato res non est integra, & censetur à conuentione recessum.

25 Ratificatio facta, quando quis est de vita desperatus, non deseruit.

26 Clausulæ, quæ important resolutionem actus ipso iure.

27 Capitulum volentes non habet locum, quando feudum alienatur alio modo, quo tenetur, & propriè quando non integrè alienatur, vel reseruato vsufructu.

28 Indiuiduum voluntatis operatur annullationem totius conuentionis.

29 Dispositio testatoris declaratur ex vicinis scripturis.

30 Quando plures casus habent eandem rationem, & de vno tantum fit mentio, videtur hoc fieri exemplariter, quo casu extenditur dispositio de persona ad personam, & de casu ad casum, & dicetur comprehensio, & non extensio, & casus omissus non habetur tunc pro omisso, quæ latè exornantur per similia notabilia.

31 Testator non potest se constituere posidere nomine hæredis.

32 Testator non potest transferre hæreditatem inter viuos ad hæredem, & hæres nullam possessionem capere, nec acquirere, & nu. 33.

34 Castrum quando comprehẽdit Terram, & quãdo Terra Castrum, & quando capta possessione vnius censeatur capta possessio alterius.

35 Quando quis nulliter se constituit posidere, perdit possessionem, quamuis alius non acquirat: quia sufficit animus.

36 Statutum de continuanda possessione in hæredem non procedit, quando testator in vita illam perdidit.

37 In iuditio summarissimo attenditur status rei tempore litis motæ, in quo iuditio nec transfertur, nec confirmatur possessio aliqua; sed status, vt de facto reperitur, ita quod omnis iustitia possessionis reseruatur in iuditio ordinario possessorio, quæ latè exarantur.

38 Cuilibet, qui se Dominum esse prætendit, licitum est ingredi possessionem vacantem, & eandem occupare, & si duo prætendunt, primus, qui occupauit, in ea defendi debet interim lite pendente, quod fieri licet etiam manu armata.

39 Ciuilis possessio non deseruit contra habentem naturalem possessionẽ.

40 Instrumentum capturæ possessionis probat illam.

41 Possessio defuncti per colonum non iuuat hæredem, & ibi latiùs, quando colonus præiudicet Domino.

42 *Possessio quomodo iustificetur ex. iure superuenienti.*

43 *Dato initio vitioso, deficit præscriptio.*

44 *Iuditium possessorium intentatum contra vsufructuarium non transit ad hæredem illius, & est exceptio impediens processum, quæ potest opponi omni tempore, quãdo de nouo superuenit, quod latius ibi exaratur.*

45 *Doctrina Bald. in l. 1. de rerum diuisione notatur circa amissionem possessionis illius, qui est incastellatus; sed taliter obsessus, quod euadere non poterat.*

46 *Agenti possessorio recuperandæ obstat notoria exceptio dominij, & idem in possessorio retinendæ.*

47 *In Concistorio Principis admittitur exceptio notoria dominij in quibuscumque possessorijs, & in foro conscientiæ Iudex aliàs faciens peccat.*

ARGVMENTVM.

Multa de feudo ex pacto, & prouidentia. Text. in cap. inter filiam, si de feud. defunct. milit. declaratur, sic text. in Capit. Regni volentes, & Constitutio constitutionem diuæ memoriæ. Multa de statuto continuante possessionem in hæredem, & de testatore se constituente possidere hæreditatem nomine hæredis; & quando agente possessorio recuperandæ, vel retinendæ obstet exceptio dominij. Differentia inter iuditium possessorium summarijssimum, & possessorium ordinarium, & quæ opponi, & discuti possint.

DECISIO XXXX.

NON dubitatur nos versari in feudo ex pacto, & prouidentia, quod Siculi dicunt in forma stricta, quodq; tractetur tantum, quis debeat in ipsius possessione esse, non dico possidere: quia illud tractabitur in pos-
1 sessorio ordinario, & aliud est possidere, & aliud in possessione esse, quo casu consideratur illa sola insistentia; non autem attenditur iuridica possessio ex regula text. in l. si quis ante ff. de acquiren. possessio. Andr. in cap. 1. quid sit inuestitura: erit enim in feudo; sed non in possessione feudi, pulchra decisio Andr. in cap. imperialem, §. illud num. 69. de prohibit. feud. alien. per Frider. allegat text. notabilem in l. certè §. is, qui ff. de precario, & dicetur impropriè possidere, & potiùs detinere glos. elegan. in l. communi la prima, §. neque ff. commun. diuid.
2 Est enim hoc iuditium præparatorium ad iuditium possessorij ordinarij, in quo attenditur tantùm status rei ad hoc, vt quis constituatur actor, vel reus, & ob id non discutitur de iustitia, aut veritate possessionis, quod reseruatur in iuditio ordinario, in quo habet locum text. in l. prima, & secunda, ff. vti possid. & in l. prima C. eodem, de quo inferiùs latius discurremus.

Sed licet hi sint proprij termini huius causæ, & vt dixi, versamur in summarijssimo possessorio, in quo inter cætera Doctor. dixerunt non admitti dis-
3 cussionem meritorum: quia factum, & non ius notatur, prout in simili Iureconsul. in l. palam §. quæ in adulterio ff. de rit. nupt. Andr. in cap. 1. §. præterea ante num. 14. quæ sit prima caus. benef. amitt. Tamen quando qualitas rei repugnat possessioni, & etiam detentationi: quia non potest possideri, vel detineri sine titulo, vt dicimus in materia beneficiali, tunc si titulus non iustificatur, non potest in hoc iuditio obtinere, & nõ va-

vagando in argumentis, & decisionibus Doctor. dico, quod in feudo titulato iurisdictionem habente maximè in feudo ex pacto non solito concedi,& in fœmina non æquè digna,tradiderunt Doctor. in proprijs terminis, vt per Petr. Greg. in tractat.iud.cauf.feud.in 17.quæstione nu. 3. loquentem in summarijssimo possessorio,fuit dictum originale Andr. in Constitutione Regni violentias, Afflict. in cap. 1. §.quid ergo de inuestit.de re alien.fact.Cumias in ritu Magnæ Curiæ 38. num. 111. qui inter cæteros allegat Ruin.in conf.27. volum. 5. qui Cumias retulit eadem verba Ploti idem tenentis in §.3.num.41.consuluit Decian.in conf.45.primo volum. Menoch. in conf. 304. volum.quarto, Bertaz.volum.primo conf.31. & Doctor. prædicti, & in specie Cumias,& Plotus loquuti fuerunt etiam stante statuto continuante possessionem in hæredem,de quo statuto inferius loquemur.

Rursus possessorium hoc habet hanc admixtam causam non solùm ex qualitate rei; sed etiam iuditio testatoris,cuius vigore prætendit Domina Himara cæpisse, & esse in possessione, vt sunt testamentum,ac actus constituti,in quo dicitur,quod vult transferri possessionem, & constituit se possidere stante prædicto eius testamento in sui robore,firmitate, & validitate, & non aliter, nec alio modo: ergo sub contraria conditione non est translata possessio, pro quo est casus in l.qui absenti,§.1. ff.de acquiren. possessio. vbi tradita possessione fundi sub conditione,si fundus meus sit, dicit textus, quod non videatur possessio tradi-
4 ta,si fundus alienus sit, ex quo text. pro regula traditur posse sic possessionem, sicut dominium sub conditione transferri,de quo latius per Tiraq.in tract.de constituto 2.par.ampl.17.

Hinc ad propositum Docto.dixerunt, quod etiam in casibus, in quibus non
5 admittitur exceptio dominij hoc fallat, quando exceptio continet destructionem possessionis,& signanter quando præsupponitur, illam fuisse conditionalem, & conditionem extitisse, vt ex Gemin.& alijs tradit notabiliter Aymon. in conf. 299.num.7. ergo pernecesse cognoscendum est de validitate testamenti tanquam necessarij præambuli, & fundamenti possessionis, quod si certo certius demonstrabitur esse nullum, & non subsistere respectu dispositionis Nicodiæ, nullam vnquam habuit, nec habet possessionem D.Himara.

Quodq; dispositio sit penitus nulla, & testamentum non subsistat, & pariter notoriè constet de defectu tituli requisiti,sine quo non procedit possessio,præ-
6 suppono, quod de iure communi feudorum feudatarius,qui tantum naturaliter possidet secundum glos. communiter receptam in l. 3. §. ex contrario ff. de ac-
7 quiren. possessio. in feudo ex pacto habeat dominium restrictum ad vitam, ita quod durat dominium,& possessio in vita primi acquirentis tantum, & post mortem illius intelligitur feudum Domino apertum, sibi retraditum, & ab eo posteà concessum,& sequenti traditum, totq; sunt donationes, & concessiones, quot sunt personæ, & vna non habet ab altera causam, & dicuntur plures donationes ad tempus factæ, quæ omnia eleganter explicat Andr. in cap. imperialem, §. præterea Ducatus ante num. 38. de prohib.feud.alien. per Frider. in cap. 1. §.si vassallus de feudo,si de feud. defunct. milit. in cap. 1. de success. feud. num.9. in cap. 1. num.7. de inuest. de re alien.fact. in cap. 1. an Agnatus ante num. 10. declarat peroptimè Camerar. in d.§.præterea Ducatus, cart. mihi 95. quæ opinio Andr. est communiter recepta,& à nemine impugnata,vt latiùs per Cannet. in repet. cap. volentes in verb. procedit etiam ista lex post nu.22. cart. mihi 78.

Ex hac indubitata conclusione Doctor.communi calculo tradiderunt,quod
8 dispositio istorum feudorum etiam cum assensu Domini non iuuet nisi durante vita feudatarij, & sic procedit text. in cap.Titius,si de feud.defunct.milit. in vltima voluntate verò nulla est dispositio

tio,quæ confertur post mortem, quando ius feudatarij est resolutum, & Agnato apertum ex concessione, quam habet à Domino, ad quem lex fingit feudum retraditum,& ab eo sequenti agnato de nouo concessum, iste est casus in cap.1. de alien.feud.pat. qui text.requirit consensum Domini,&agnati ad hoc,vt alienatio valeat,aliàs dicit esse nullam, pro quo in vltima voluntate est factus text. in cap.1. de success.feud. ibi nulla ordinatione feudi in feudo manente, vel va-
9 lente: vtile enim dominium est extinctũ, & consolidatum cum directo,si censetur feudum Domino apertum, & ab ipso reconcessum, nil remansit penes feudatarium, nec in eius hæreditate, & ciuilis possessio Domini traxit ad se naturalem feudatarij,vt docuit Bald.in l. 1. quæst. 47. ff.de rerum diuis.& in cap.quæ in Ecclesiarũ de Constit.Curt.in tract.feu. 4.par.nu.155.eleganter glos. Paris.in §. 30.nu.173.

Et ob id dixit Bald. quem sequuti fuerunt Mart. Laud. Præpos. Affict. & communiter Scriben.in eodem cap.1.de success.feud.quod in feudo ex pacto non
10 succedatur, nec ex testamento, nec ab intestato; sed de iure successorio feudorum ex eo: quia vt dicit notabiliter Per. in 4.notab.num.23. feuda ex pacto non sunt in hæreditate morientis,nec in eius bonis, cum feudatarij tales sint vsufructuarij,dum viuunt, & ideò nihil ad eorum bona, & hæreditatem pertinere, nec subijci feuda ipsorum iuditijs, ob
11 quod idẽ Bald.notabiliter in cons.207. volum. secundo dixit, quòd de natura huius feudi est, vt non possit quis de illo testari, quod non est in feudo hæreditario Domini assensu interueniente, pro quo est solemnis decisio Andr.sic distinguentis in cap.1. §.donare num.8. qualiter olim pot.feud.alien. vbi pariter ponit differentiam inter dispositionem in vita,& in vltima voluntate,& ob id Al-
12 uar.in eodem cap.1.declarãdo illa verba manente,vel valente,dicit, quod voluit text.dicere,quod dispositio non valet,& si fiet,non permanet.

Et hæc opinio, quod dispositio testamentaria sit ipso iure nulla, non est in controuersia,de qua per glos.in Constit. constitutionem diuæ memoriæ, vbi latè Affli.in 1.notab.& Ann.ibi nu.95.etiam quod interueniat assensus Domini in dispositione:quia vt dicit Camer.idem tenens in cap.imperialem cart.mihi 24.
13 in liter.N, & cart. 11. lit. E, dispositio text.in d.cap.1. procedit etiam, ꝙ adsit assensus Domini in testamento:quia non ex deficiẽtia assensus Domini;sed ex deficientia assensus agnati lex annullauit actum,iuxta text.in d.c.1.de alien.feud. pat.vbi Andr.nu.10.& idem Andr. in d. c.1.de succ.feu.Dùm dat rationem nullitatis dispositionis, de qua in illo text. dicens: quia feudum dat liberis Rex, & legis prouidentia,idem in c.1. an agnatus in princ. & in casu fortiori tradidit Andr.in Constit.hac edictali, & in dicta Constit.constitutionem diu.mem.Blanc. in sum.lib.2.cap.1.nu.92.

Et in huiusmodi feudo loquuti sunt Docto.vt non habeat in eo locum statu-
14 tum de continuanda possessione: quia cum habeatur feudatarius loco vsufructuarij;nil mirum,si resoluto dominio resoluatur etiam possessio,quę erat ipsius dominij consequutiua, & accessoria, secundum synodalem doctr.Bald.in l.cum alienam rem C.de legat. & sic procedit cons.Cum.173.Imol.cons.16. Barb.cõs. 58.vol.2.Ias.cons.149.vol.2. & 152. 4. vol.Rub.Alex. 121. gl.Paris.vbi supra,& ideò dixit Alex. idem tenens, quod tale statutum dẽat intelligi,quando possessio erat penes defunctum ex causa transitoria ad hæredes,in cons.153.vol.6.Aym. cons.622.lib.4.quam distinctionẽ in feudo ex pacto,& hæreditario dixit adhibẽdam Curt.in l.fin.nu.83.C.de edict.diu. Adr.toll.eandemq; approbauit Alc.post Aym.in cons.257.vol.4. Rot.Lucen.decis.7.Alciat.in l.cum hæredes ff.de acq. possess.

Et in nostro statuto non potest dubitari: nam tàm in rubro, quàm in nigro dicitur,quòd continuetur possessio sicút dominium, & sic de possessione accesso-

15 ria ad dominium, & in eum, in quem transfertur dominium, & non aliter, ita in indiuiduo Greg. Lop. in par. 5. tit. 4. lib. 7. Molin. lib. 3. cap. 13. de hispan. primog. decis. punctualis Pet. Greg. in q. 18. in tract. iud. caus. feud. loquentis in hoc proprio statuto, vbi peroptimè hanc firmat opinionem.

Loquitur statutum contra occupatores bonorum contra legitimum successorem, ergo non comprehēdit extraneos, ita ponderat Ruin. idem tenens in cons. 27. vol. 5.

Loquitur statutum in beneficium hęredum ex testamento, vel ab intestato, & supra fundatum est in huiusmodi feudis non dari hæredem; sed succedi iure successorio feudorum, quodq; feuda prædicta non fiut in hæreditate.

Nec meretur allegari text. in cap. in-
16 ter filiam, si de feud. defun. milit. malè à Doctoribus sic perfunctoriè allegatus; nam ibi dubitabatur de qualitate feudali, quæ quando in promptu demonstraretur, non procedit dispositio illius text. cū suis concord. ita ibi Andr. Iac. de Beluis. Præpos. Bald. Aluar. Mart. Laud. Afflict. cæteriq; omnes, Curt. qui sic declarat dicta doctr. in d. l. fin. num. 84. C. de edict. diu. Adri. latè prosequitur Marcabr. in cons. 62. & sic reassumit, & declarat Menoch. in remed. 4. adipisc. nu. 376. & 381. adhibendo pariter in his terminis distinctionem inter feudum ex pacto, & feudū hæreditarium, de quo elegātèr per Frec. lib. 3. in 27. differ. inter. feud. ex pacto, & hæreditario, & qui incōsideratè loquuti fuerunt, quod filia immittatur in possessionem, dixerūt procedere; quia est filia, & descēdens ex sanguine; sed si esset extranea persona, tunc omnes concludunt non procedere tali casu immissionem; quia aperto iure resistit successioni lex feudorum, & in huiusmodi feudo ex pacto habebit locum doctr. Bald. in rubr. de caus. poss. & propr. in fine, vt statutum intelligatur de iusto, & legitimo hærede.

Immò plus voluit Petr. Greg. in loco allegato, vt statutum prædictum iuuet legitimum successorem ex ratione sui, quodq; adsit qualitas hæredis, cum quilibet successor semper sit hæres sanguinis: nam secundum Pern. in loco præ-
17 allegato tripliciter consideratur hæres in feudis, videlicet hæres sanguinis, & hoc est in omni feudo: nam quilibet successor, oportet, vt sit ex sanguine defuncti, hæres feudi, & hoc in feudo hæreditario: nam succedens erit hæres in ipso proprio feudo ex qualitate innata à lege inuestituræ, quæ dat naturam feudo à principio generationis ipsius secundum Bald. in c. 1. de duobus fratr. & hęres allodij, seu hæreditatis, quod procedit in filio tantum, qui non potest habere feudum ex pacto, nisi sit hæres patris in hæreditate allodij: nam cum habeat esse à patre, qui iniuria afficeretur decedendo intestatus, propterea habet hanc maiorē obligationem, & ita procedit text. in c. 1. an agnatus secundum veram intelligentiam Andr. & Doct. omnium.

Aduersus quæ duo obijciuntur, vel dispositio text. in d. cap. volentes, vel transactio inita in anno 1583.

Quò ad capitulum volentes, cōmunis est opinio, q. per illud non sit alterata na-
18 tura feudorū, quodq; solùm voluit Rex relaxare prohibitionem inductam à lege propter ipsum Dominum solum, voluitq; iuri suo præiudicare, non autē iuri agnatorum, & ob id communis est intelligentia, capitulum prædictum non habere locū in feudo ex pacto antiquo; sed in feudo ex pacto nouo, in quo oēs succedunt, vt hæredes primi acquirētis, & in feudo hæreditario tàm nouo, quàm antiquo, & in feudo etiam ex pacto antiquo, quò ad alienationem vita durante agnati: quia alienat tunc ius suum, ita Pern. in repet. eiusdem capit. volentes col. fin. idem in suo cons. 4. & 8. Petr. Greg. in suo opere de success. feud. in 1. part. q. 9. in 3. part. q. 6. in 4. par. q. 11. & in 8. part. q. 16. Cumia in prælud. feud. num. 237. & in cap. si aliquem in verb. antiquis nu. 175. vbi dicit hanc esse communem omnium opinionem, & in summa cap. prædictum voluit tollere legem Friderici, quæ in qualibet dispositione feudali require-

bat assensum, quæ est Constitutio constitutionem diuæ memoriæ,quæ Constitutio tractat solùm de feudis, in quibus sufficit, vt expresè d.Capit. dicit,solus Domini assensus; & ob id dixerunt non procedere in feudo ex pacto,in quo duplex requiritur assensus,vt ibi per Isern. & Ann.nu.125.& propterea si vtriusque assensus requiritur in feudo ex pacto; quid mirum si non sustinetur dispositio cum assensu vnius tantum iuxta tradita per Isern.in cap. imperialem, de prohib. feud. alien. per Frider. num. 9. pro quo est casus in l. fin. ff. communia prædiorum,per quem text. sic punctualiter decidit Camer.authoritate Isern.in eodem cap.imperialem cart.mihi 90.liter.D, & postquam Capit.non prouidet aliud,nisi quod fieri possit dispositio sine Regis assensu,ergo est Capit.expressum in casu tantum,in quo consensus Domini validabat,vel inualidabat dispositionem,& vltra non extenditur, est decisio punctualis Iser.in cap.1.qui success.ten. nu. 7.vers. hoc verò apparebit, & hoc idem tradidit Cannet.in repet. d.Capi.volentes in verb.consequenter in fin. & cum

20 mutatio formæ,seu naturæ feudi ex pacto, per quem est acquisitum ius omnibus agnatis,non possit fieri,nec per feudatarium solum,nec per Regem solum, nec per ipsos simul iunctos; sed omnium succedere volentium assẽsus requiratur, quod latiùs fundat idem Cum.in d.cap. si aliquem nu. 143. ex communi resolutione Doctor. ergo Capit. volentes non potest habere locum in feudo ex pacto: quia sequeretur, quod cum solo Domini assensu forma mutaretur.

Quod Capit.duas alias habet limita-
21 tiones,vna est secundum Pernum ibi,in verb. Comitatus, quem sequitur Petr. Greg.in 8.par. 16.quæst. vt non procedat in feudis titulatis, in quibus successio est secundum ius Frãcorum:imò Pet. Greg.post Per.in lib.3.q.8. tenuit absolutè cap.illud non procedere in feud. cũ clausula iuris Francorum; & alia limitatio est, quod cap.requirit, quod alienatio fiat in personam æquè dignam, quod non procedit in fœmina, quæ & si sit æquè nobilis, non erit æquè digna ratione seruitij, licet possit seruire per substitutum, nec faciunt ad casum, quod fœmina sit habilitata ad successionem:nam aliud est,quod possit succedere,& aliud, quod sit æquè digna, quod etiam tenuit Cann.in feudo dignitatis iurisdictionem habentis in eod.cap.volẽtes,in vers.prędictis attexitur cap.170.cui opinioni dicit adhærere omnes Siculos.

Hæc quatenus aliquo tempore dubia fuissent,sunt satis, superq; declarata per alia capitula posteriora, vt est Capi.Imperatoris 258.& per aliud Capit. Imperatoris 118.& 204.& per Capit. nostri Regis 18. quæ capitula omnia sunt cum qualitate translationis possessionis, vt ex verbis ipsorum apparet, & tradidit Cumias in ritu 38.nu.383.ex his apparet, quod non sit vis facienda in cap.volentes,& sicut ex hoc capite non potest sustineri testamentum, minus poterit sustineri ex capite transactionis factæ à persona potestatem non habente, de quo non dubitatur, nec pariter dubitatur de prima ratificatione difformi ab ipsa conuentione.

Alia ratificatio, quæ prætenditur in-
22 terposita post annos septem tempore, quo Princeps erat propè mortem de vita iam desperatus non poterat operari: nam quod semel non acceptaui eo modo, quo factum fuit,non possum amplius approbare, maximè quò ad consequendum ius ex eo, text.est notabil. vbi Bart.& latiùs Paul.de Castr. in l.dispensatorem, ff. de solut. immò secundum Paul.omne ius est à me abdicatum,sem-
23 per enim in conuentione intelligitur conditio inesse stipulationi, si res in eodem statu permanet,iuxta text.in l.cum quis, vbi Scribent. ff. de solut.in l.quod Seruius, vbi bona glos. ff.de condict. ob caus.quæ allegat text. in l. continuus §. cum quis ff. de verbor. obligat. vbi est casus,ob quod omnes concludunt, quod
24 mutato statu personæ res non sit ampliùs integra, & censeatur à conuentione recessum, vt in d.l. cum quis, & in

ratificatione est text.vulg. in l.bonorum ff.rem rat.hab.maximè quando defectus est ex parte ratum habentis,& in praeiuditium tertij,non actum gerentis secundum Bart.ibi,& de mutatione status tẽpore praetensae vltimae ratificationis non erit dubitandum; siquidem post annos octo, cum Princeps erat de vita desperatus, & moribundus, praesupponitur, quòd ratificauerit, cumq; tàm Principatus Buterae, quàm Marchionatus Nicodiae omni iure tūc recasuri erant ad manus Principissae,quare se conuenire volebat, & permittere dispositionem Marchionatus propter promissionem Principatus Buterae sequuta morte Principis,
25 & sufficit solùm dicere,quod desperatus de vita ratificauit iuxta regulã text.in l.filiae meae emancipatae,ff.solut.matrim. in cap.2. de renunt. in sexto, & vtrobique Doctor. omnia enim praesupponuntur facta in praeiuditium legitimi successoris, vt per Bart. in eadem l.filiae meae, vbi eleganter Alex.post Bald.& Imol.& notanter ibi Alber. loquens in renuntiatione feudi paterni, quod latius prosequitur Cannet.in repet.cap.volentes, in vers. sed an constitutus in articulo mortis.

Sed haec omnia sunt superflua ex cõditione apposita in eadem conuentione resolutiua, & suspensiua actus, cum qua dicit contrahere, & non aliter, nec alio
26 modo,& sine ea sit cassa,irrita,& nulla, ac si nunquam facta fuisset, & ex nunc pro tunc annullatur,& reuocatur, & inter caeteras conditiones erat illa, quod Don Fabritius filius Principissae Donnae Dorotheae ratificare debuisset praedictã conuentionem infra menses duos, quod perpetuò facere recusauit,licet Princeps Don Franciscus cunctis viribus hoc in vita procurasset, pro quo est in proprio casu distinctio text.in l.2.ff.de in diem addict. vbi glos. quae respondet ad text. in l.1.de leg.comm. quam sequutus fuit Bart. in l. quibus diebus §.quidam il 2. de condit.& demonstrat.& ob hoc Princeps non procurauit ipse ratificare, videndo nullius effectus fore conuentionem cum Principissa Donna Dorothea in decrepita aetate constituta,quando filius statim successurus illam improbaturus fuisset ex proprio iure, & ex eadem causa assensus super conuentione non impetrati, qui impetrandus necessariò
27 erat,non obstante capit. volentes, postquam illud non habet locum, quando feudum alienatur alio modo, quàm tenetur,& propriè quando non integrè, & sine diminutione, ita Cannet.ibidem ex communi resolutione Siculorum in cap. incip. sed quia permittit ista lex, vt in cap.incip.ideoq; condescendendo, idem Petr.Greg.in loco praeallegato in 8.par. q.16. vers. quintus casus est, vbi hoc tenet pro indubitato; & propterea idem Cannet. in cap. incipiente, & corrolarie infertur, tradidit, quod non possit fieri alienatio reseruato vsufructu: quia esset diuidere feudum, & licet limitauerit, quando fit in proximè successurum, hoc reprehendit Loffred. & benè in cons. 3. in fine; sed vtcunque sit, hic non solùm sumus in reseruatione vsusfructus Principatus Buterae,in quo Cannet. praesupponebat per Capit. Frider.hoc esse permissum; sed reseruatur titulus Principatus, iurisdictio ciuilis, & criminalis,gubernium,& administratio ipsius, ex quibus non solùm diuiditur; sed scinditur feudum, & si non subsistit conuentio respectu Buterae, quid dubij, quod corruit etiam respectu Nicodiae in eadem conuentione appositae respectiuè ad con-
28 uentionem Buterae, ita quod ex indidiuiduo voluntaris dicamus vtrunque corruere iuxta communem doctrinam Bartol.in l.Graecè, §.illud ff. de fideiuss. & dicetur vnus actus correspectiuus, qualificatus, & conditionalis iuxta tradita per Scribent.in l.petens C.de pact. latissimè Loffred. in d.cons.3. & propterea dicit text.vbi Bart. in l.fin.de accept. quod resoluto ex vna parte cõtractu,totus ille resoluitur ex indiuiduo voluntatis ad text. in l.si quis aliam ff. de solut. in l.quod si vno ff.de in diem addict. vltra quod, vt dictum est, sumus in feudo titulato iurisdictionali, in quo viuitur iure

iure Francorum, & est dispositio facta in fœminam, quæ omnia requirebant assensum.

Demonstrata igitur nullitate testamenti, & conuentionis, sequitur, quod ex conditione eiusdem constituti insita in prætensa captura possessionis factæ per Principissam, verè ipsa nullam acquisiuerit possessionem.

Sed fortiùs dico, quod nec etiam habet testamentariam dispositionem, & consequenter non potest se iuuare de actu constituti, nec de possessione capta vigore tituli nulli, & inualidi: nam testator expressè disposuit, quod eatenus sua dispositio sortiretur effectum, quatenus de iure poterat, & non alio modo, quia volebat, quod mundus cognosceret, quòd in illa dispositione nolebat suam offendere conscientiam, quodq; declarabat, vt dispositio intelligeretur de illis bonis, de quibus iustè, & tuta conscientia disponere poterat secundum leges Feudorum, & Regni, & seruata forma priuilegiorum, & scripturarum, aliàs dispositio prædicta nullum haberet effectum ad hoc, vt nemo ex eo remaneret præiudicatus, aut interessatus, & licet videatur, quod ista clausula referatur ad dispositionem Principatus Buteræ, tamen dantur tres validissimæ responsiones.

Prima, quòd actus constituti immediatè factus declarat clausulã testamenti, sicut in actu constituti, quem dicit facere ad præueniendam possessionem, quã post mortem vigore testamenti capere debebat D. Himara, qui actus est specificus de Nicodia, in hoc inquam actu apponitur eadem clausula, quod eatenus sortiatur effectum, quatenus testamẽtum stet in sui robore, firmitate, & validitate:
29 vnde declarando verba, & intentionem testatoris ex vicinis scripturis iuxta tex. in l. hæredes palàm, §. sed & si notam ff. de test. cum alijs cumulatis per glos. in l. si seruus plurium, in verb. consuetudo in fin. ff. de leg. 1. non remanet dubium, quin verba d. Capitul. comprehendant etiam Nicodiam.

Secundò, hoc luce clarius redditur ex indubitata, & plena probatione facta per testes fide dignissimos, quod Princeps D. Franciscus dùm audiuit aduentum Comitis in Nicodiam, dixit, quid vult Comes, iam ego reliqui eidem Nicodiam, quod legatum non legitur, nisi interpretando verba, modo quo supra: igitur proculdubio dicendum erit prædictam dispositionem comprehendere etiam Nicodiam.

Tertiò, si ratio expressa est generalis, & vniuersalis non offendendo conscientiam, & ratio rationis pariter: quia volebat, vt nullus remaneret ex sua dispositione præiudicatus, & interessatus: ergo rationes hę vniuersales amplectentes totam dispositionem, amplectuntur etiam Nicodiam, etiam quòd verba essent expressa respectu Buteræ: nam dicunt Do-
30 ctor. eleganter, quod quando plures casus habent eandem rationem, licet de vno fiat mentio, videtur tamen hoc fieri exemplariter, & non respectiuè, quo casu extenditur dispositio de persona ad personam, & de casu ad casum: est singularis doctr. Bald. in l. de quibus nu. 35. ff. de legibus, & propriè non erit extensio secundum Bald. sed comprehensio, bona decis. Aret. in l. qui liberis nu. 3. ff. de vulg. & pupill. latè Dec. in cons. 227. & procedit reg. text. in l. tale pactum §. fin. ff. de pact. ita quod consuluit Dec. pro regula indubitata, quòd vigente eadem ratione casus omissus habetur pro expresso: nam dicitur comprehensus in mente ex qualitate ei inhærente, quę latiùs congerit Mantic. de coniect. vltim. volun. lib. 3. tit. 19. nu. 9. & sicut fauore piæ causæ hæc sunt indubitata secũdum præfatos Doctor. quæ nam maior causa pia, quàm saluãdi conscientiam eiusdem testatoris, quam ipse tantùm custodire voluit, pro quo videtur casus in l. cum seruus ff. de cond. instit. multa ad propositum per Aym. in cons. 62. nu. 10. & 130. nu. 7. maximè quando procedit testator per modum declarationis intentionis, vt hic, & sic limitatur dispositio text. in l. vnica §. sin autem ad deficientis C. de

caduc.toll.& in l.commodissimè ff. de lib. & posth. & si coniectura pietatis facit præsumere minus scriptum, quàm dictum, ita quod prævalet, & præsumitur, dispositionem factam iuxta terminos text.in l.cum avus ff.de cond.& demonstr.l.cum acutissimi C.de fideic. l. generaliter §.cum autem C.de instit.& subst. Hinc etiam quādo testator credidit posse disponere,& si non posset,præsumitur, quod neque disposuisset, tunc reperta impotentia, tollitur dispositio, casus est in l.fin.de hæred.instit.qui loquitur propriè in institutione, & distinctio Bart.in l.Gallus,§.& quid si tantum ff.de liber. & posthum.est tota pro casu,de quo tractamus in qualibet sui parte:nam quando constat de voluntate, vel dispositio est fauorabilis, vel casus est similis expresso,vel ratio est vniformis, semper dispositio extenditur de casu ad casum, & tali casu licet hic adsit relatiuum,liquali:tamen quando subiecta materia non patitur restrictionem, tunc relatiuum etiam adiectum sine copula non restringit; sed demonstrat,ita eleganter Ang. in l.omnes populi ff.de iust.& iur.

Si ergo deficit institutio, & sic non est opus tractare de Capit. Reg. continuante possessionem, cum non sit hæres nec ex testamento, nec ab intestato, & tractemus de persona penitus extranea prætendente possessionem feudi titulati iurisdictionalis, & in forma stricta,quod nullo modo testator ei relinquere voluit, & possessionem conditionalem transtulit, & sic ipsam accepit, quam lex resoluit,& annullat ex existentia conditionis, ergo quomodo vult D. Himara prætendere possessionem quancunque, & obtinere in præsenti iuditio.

Sed loquendo secundū terminos partis, si ipsa se fundat in actu constituti, dicimus, illud esse nullum: quia testator
31 non potest se constituere possidere nomine hæredis,& nemo rem suam precariò rogare potest, & hæc est decis. Bald. communiter recepti in cap. 1.nu.3. de confirm.vtil.vel inut. latè Iaf.in l.nemo potest ff.de leg. 1.in 1.& 2.lect.est etiam constitutum totius hæreditatis, & testa-
32 tor non potest,& si vellet, hæreditatem transferre in hæredem inter viuos, & magna est differentia inter hæreditatem, & legatum, Bald. notab. improbando Dyn.in l.sancimus C.de testam. vbi Salyc. Bart. in l. si quis in principio testamenti ff. de leg. 3. & est communis, vt per Iaf.in cons. 122. 4. vol. hinc si constituat se possidere, nec possessionem transfert,Alex.in l.1.§.si vir vxori nu.7. ff.de acqu.poss. & si testamentum non subsistit, testator dixit, quod actus habeatur pro non confecto.

Si vult se fundare in captura possessionis facta ab ea vigore prædicti actus, jam fundatum est,quod tanquam conditionalis non sit considerationis; sed cum sit actus possessionis totius hæreditatis, & vti hæres possessionem capit, lex tunc
33 taliter actum annullat, vt statuat nullam dari possessionem ex eo,ad text.in l. 1.ff.de vsucap.pro hæred.ibi pro hærede ex viui bonis nihil vsu capi potest,vbi glos. dat rationem: quia cum vsucapio requirat possessionem, & possessio non detur hæreditatis viuentis, nimirum si cesset vsucapio,melior text.in l.opinione C.eo.ibi possessio procedere non potest, & hæc optimè declarant Duare. & Cuiac.in d.l.1.

Sed quid posset ad summum prætendere nisi possessionem Castri,quod Terram, & Marchionatum non comprehendit: quia hoc Castrum non est Terra
34 sed est de Terra, & est propriè Casa alta muro tenus cincta, vbi habitat Baro, non autem est casus positus per Doct.de Castr.cum pertinentijs,quo casu Castrū est idem, quod Terra; sed hic Terra est Nicodia,quæ continet Castrum, & sicut quando Castrum est idem, quod Terra, capta possessione illius, censetur capta aliorum fundorum adiacentium: quia sufficit intrare possessionem continentis, vt intelligatur possidere sub ea contenta,vt ex Iac.de Beluis. tradidit Salyc.in l.fin.C.de acqu.poss. ita quando Castrū non est Terra; sed comprehenditur sub Terra, tūc ex eadem ratione tanquam

con-

contentum non potest comprehendere continentem; sed terra benè comprehendet Castrum,& sic procedit dictum Barto.in tract.qui sint rebelles,in verb.Lombardię, Bald.in cap.1. de capit. qui cur. vend.Petra distinguit in tract. in de fideic. q.13.nu.371.& cum feudum sit vniuersitas facti,& distinctæ sint partes,& prædicatur de Castro,de feudis, & de terra distinctis, ex quibus omnibus constituitur Marchionatus, vanum est enim tractare,quod ex apprehensione Castri tantum censeatur apprehensa possessio totius,vt eleganter docuit Andr. in cap.1. quid sit inuestitura.

De capit. Reg. non est tractandum ex præallegatis, & si vera est prætensio D.Himaræ,quod cæpit possessionem in vita testatoris,capitulummet in hoc casu se limitat,& rursus si cōstitutum est nul-
35 lum,perdidit possessionem Princeps Dō Franciscus,quamuis non acquisiuisset eā D. Himara ad text. in l. quod meo §. si furioso ff.de acq.poss. nam ex actu nullo declaratur animus ad text.in l.fin. ff. de reb. cor. & solus animus sufficit ad possessionem perdendam,ita quod si in fundo sum,& relinquo possidendi animum, possessionem amitto l. 3. §.in amittenda l.si quis vi §.differentia ff.de acq poss.& in constituente nulliter consuluit Ruin. in conf.137.lib. 5. & differentia, quam facit pars inter traditionem veram, & constitutum, est contra terminos respectu animi possidentis, cum vtroque modo declaret nolle possidere, & in d.l.qđ meo, est actus fictus constitui, & dicit ibi Bart. in terminis illius text. quod ex solo animo perdatur possessio, sicut Doctor.communiter tractant in l.si aliquam rem ff.de acq.poss.quod pariter possessio perdatur propter conductionem rei propriæ licet nulliter,& addo,quod hic adfuit traditio ex reali captura possessionis D.Himaræ,verùm illa nullam acquisiuit possessionem: quia fuit totius hæreditatis viuentis,& sic Princeps D.Franciscus possessionem amisit ex præallegatis, vel quia Don Fabritius occupauit illam ante illius mortem,vt plenissimè est proba-
36 tum, ita quod non remansit possessio tempore mortis, & tunc pariter cessat statutum de continuanda possessione, vt per Greg.Lop.in loco præallegato.

Sed tractando causam in terminis sūmarijssimi possessorij, in quo, vt dixi, à
37 principio attenditur status rei tempore litis motæ, nec ex hoc iuditio transfertur aliqua possessio, nec in ea quis confirmatur,vt notanter dicit Capyc.in decis. 55. Ita quod non sit aliud, nisi conseruatio status de facto eo modo, prout reperitur, cum non respiciat hoc remedium veram, propriam, aut iustam possessionem;sed naturalem rei insistentiam tempore prædicto,prout hæc omnia latè habentur per Couar.pract.quæst.cap.17. & per Menoch.in vlt.remed.de retinen. poss. Hinc Docto.communi calculo tradiderūt,quod cum hoc iuditium sit præparatorium ad possessorium ordinarium, & fiat tantum ad constituendum actorem, vel reum, & de iustitia possessionis non cognoscitur, etiam violentus possessor debet esse in possessione, & datur etiam in beneficium detentatoris, & omnia disposita in l.1. §.fin. cum l.sequ. ff. vti possidetis l.1. C.eodem l.vis eius C. de probat. procedunt in iuditio ordinario possessorio, vel petitorio, & propterea Doctor. dixerunt, quod caueat, qui hoc iuditio agit,ne quomodocunque dicat se spoliatum: quia cum hic attendatur status,prout de facto,& nil prætēdatur dari,aut restitui,nō poterit tunc manuteneri; sed benè competet tunc interdictum vnde vi, & hi sunt casus positi per iura communiter, vt si cum exercitu possessionem occupauerit,vel quis suspicatus fuerit se posse repelli, tunc possessionem amittit in l.quod meo §.fin. in l. si id §.fin.de acq. poss. & non solùm naturalis; sed etiam ciuilis amittitur, dicit glos.in l.3.§.in amittenda eodem titulo, licet intelligatur vi possidere in l. clam, §.qui ad nundinas,& in his terminis pariter text.in l.3.§.si quis nuntiet, & in l. sed & si nolit eodem titulo,& propterea cum quis amittat possessionem, & ego acquiro licet violenter, & in hoc datur inter-

interdictum vnde vi, ad text.in l.1.§.interdictum autem, vbi glos. in verb. possessionem, in §. idem Labeo ait in §. vi possidere in l.3.§.si quis autem, & in §. sequ.ff.de vi,& vi arm.non autem datur hoc summarijssimum: quia deficit possessio, seu illa naturalis insistentia tempore litis motæ, quæ sola requiritur; igitur tota vis consistit in hoc iuditio, non in iustificatione possessionis, non in spetie violentię, quod reseruatur iuditio ordinario; sed tantum quomodocunque si adsit speties possessionis, vel detentationis ex vna parte ad hoc, vt constituatur quis actor, vel reus, quod dixit notabiliter glos.in cap.in literis de restit.spoliat. vt etiam qui est in possessione violenta sit manutenendus, donec de iniqua possessione constiterit in iuditio ordinario, idem ibi eleganter annotauit Innoc. sequendo glos.Hostiens.Io.Andr.Butr.Zabar. & Bellam. qui omnes notanter loquuntur;hinc dixerunt communiter, q̄d non attendatur antiquior possessio alterius, non quod vi possideat ab eadem parte, non quicunque alius defectus, postquam factum,& non ius discutitur, de quo per Plot. in tractat. de in lit.iur. in §.3.num.30. latius Cumi.in allegato ritu Magnæ Curiæ 38. num. 147. qui dum limitauerunt hoc in possessione violenta ex interuallo non de præsenti, seu immediatè se valde deceperunt:nam interuallum temporis non iustificat possessionem violentam; sed deseruit, vt spoliatus possit incontinenti suam possessionē recuperare iuxta terminos text. in l.3. §.cum igitur ff.de vi,& vi armat. sed violenta possessio, quæ semper fuit violenta, semper talis reputatur, hinc in iuditio ordinario possessorem non iuuat, & cum ratio Doctorum sit: quia in hoc iuditio summarijssimo non discutitur de iuribus possessoris; sed tantum quis naturaliter insistat, & spoliatus non iuuatur hoc interdicto, ergo nihil ad casum interuallum temporis: quia verum est spoliantem, & non spoliatum possidere, quod solùm attenditur,& ob id Cæphal. dicit possessorem violentum, quomodocunque esse conseruandum nulla habita distinctione, si fuit de præsenti, vel ex interuallo, quod reseruatur in ordinario iuditio, ita Cęphal.in cons.19. t.volum. quem refert, & sequitur Mazol. in cons. 91.& hoc idem consuluit Ruin.cons.28. 4.volum.& Aym.in cons.508. & si de hoc dubitaretur, frustra iura, & Doctor. communiter ponerent casus, quando cū magna potentia, quando cum exercitu, vel quando quis suspicatus fuerit posse repelli, in quibus casibus omnibus datur ius, & amissio possessionis, ergo nullo pacto potest quis possessionem amissam manutenere in eo, quod non habet,& in tantum hoc est verum, & indubitatum, quod inter cætera Doctor. dixerint, vt quando quis non timuit se posse repelli; sed timere rationabiliter debebat, vt q̄a ingressus erat potentior: quia ab ipso nō poterat expelli, tunc quia possessio perditur per occupationem, non attenditur animus prioris possessoris; sed occupatio vltimi inuasoris ad finem, vt primus perdat possessionem,& hæc est communis doctrina Paul. de Castr. in d. §. qui ad nundinas,& intantum hoc est verum, quod etiam tali casu absens,& ignorans perdat possessionem,vt ex Cum.Alex.& alijs refert, & sequitur Ias. in eodem §. qui ad nundinas num.18.& propterea duo sunt casus text. in d.l. quod meo §. fin. vnus casus est, quando suspicor me posse repelli, quod probatur per actus facti exteriores: alius verò casus est, quādo non consistit in præsumptionibus, & hic est casus potentiæ, cui non possit resisti,& tunc etiam quòd habeat animum possidendi, & non timeat se posse repelli: quia tamen certum est, possessionem non posse amplius intrare animus non attenditur,& possessio amittitur.

His sic existentibus hæc causa ex sola relatione Commissarij destinati poterat recipere determinationem: nam ille refert statum negotij ante litem cæptam, & dicit reperijsse Don Fabritium possessorem Terræ, Donnam Himaram in Castro reclusam, probatio plenissima per testes, & scripturas possessionis indubitatæ

tatæ

taræ D.Fabritij tàm terræ,quàm feudorum omnium:igitur quomodo D.Fabritius in hoc iuditio non est conseruandus in statu,in quo tunc reperiebatur, siue dicamus, ipsum possessorem iustum, siue iniustum,siue violentum, postquam status tunc de facto attenditur.

Sed dicatur,adest ne quidem verbum aliquod de spetie violentiæ? & certè nullum respectu terræ,& feudorum,& si verum est, quod D. Himara nunquam habuit aliam possessionem,quàm Castri;
38 & tunc non est Doctor, qui dubitet licitum esse ei,qui se Dominum esse prætendit,ingredi possessionem vacantem,eandem occupare: immò si duo prætendunt possessionem,potest vnusquisque præuenire, & qui præoccupauerit,in ea debet defendi,donec in iuditio ordinario de validitate discutiatur, hæc omnia ad literam tradiderunt Hostiens. Innoc. Io. Andr.Butr.Bellam. & communiter Scribent.in cap.in præsentia de probat. Imò in acquisitione possessionis vacantis licitum est manu armata accedere, dicit Bald.in l.1. 3.colum. C.de appell.num. 7. & non dicor vi possidere:nam deijcitur, qui amittit possessionem, non qui non accipit, nec alius deijci visus est, quàm qui possidebat in d.l.1.S.interdictum autem hoc S.cum,qui,& S.vi possidere,de vi,& vi arm.

Sed quando Principissa haberet ciuilem possessionem: nam naturalem nullo modo prætendere potest, cum illa omni iure fuerit à D. Fabritio capta, dicatur
39 quæso; nonne Doctor.communi calculo dicunt, ciuilem possessionem non deseruire contra habentem naturalem, vt per Io.Fabr. & alios cumulatos per Couar.& Menoch.vbi supra.

Sed videamus, quam possessionem habuit D.Himara, & de possessione in vita Principis satis sum loquutus, de possessione verò post mortem Principis, quam prætendere potest? Si D.Fabritius stabat tunc actualiter in terra, & habet capturam possessionis cum certitudine horæ,terræ, & omnium feudorum, & est realis captura non per assertionem Notarij; sed per assistentiam in loco, quo
40 casu instrumentum probat,& vtrumque dicit Bart.in l.prædia ff.de acquir.possess. vbi Imol.Angel.Castr.& omnes per text in l.2. C.eodem, vbi Cyn. Bald. Salyc. Alber.Angel.& Castr. & adest exactissima probatio eiectionis omnium colonorum cum affictu, & noua locatione post eiectionem factam, ac solutionem pensionum iuxta text. in l. peregrè S.fin. ff. de acqu.poss. vbi per ingressum alterius perdo possessionem, quam per colonum retinebam l. 1. S. seruos ff. de vi, & vi arm.

Et hoc quæso aduertatur: nam si D. Himara non potest se iuuare constituto, nec Cap.Reg.illa nunquam habuit possessionem feudorum, & terræ, & dicit text.in l.qui vniuersas, S.quod per colo-
41 num ff. de acquir.possess. quod per colonum possideo,hæres meus nisi ipse nactus sit possessionem, non poterit possidere,& in colono recognoscente, & soluente pensionem post mortem Domini,quod transferat possessionem non est dubium; sed dubium fuit, quando viuit primus Dominus, & possessor, tunc requiritur scientia,& quod suspicatus fuerit,ita Alex.in l.quamuis S.1.de acquit. possess. Afflict.decis.325. Menoch.in remed.3. retin. num.567. sed si interuenit vera traditio, articulus non est dubius; sed si colonus non eiectus recognouit,& hoc non in fraudem;sed metu,tunc præiudicat Domino, vt si quando imperatorem,vt pro me possideret, vt per glos.in l.1. S.idem Viuianus in verb. vinctus esset ff.de vi,& vi arm. & in desidia,dolo, vel fraude procedit text.in l.fin. C.de acq. poss. & omnia hæc concurrunt in facto,de quo agitur,quoquo pars se vertat,etiam quod habuisset quancunque possessionem:nam aut non habuit,& habemus intentum, aut habuit, & suspicata fuit, vel suspicari debuit, aut nullo casu fuit suspicata, & suspicari non debuisset, & cum habeamus realem capturam possessionis cum deiectione omniū colonorum, quid dubij, quod D. Fabritius sit possessor saltim violentus, quo non

non obstante in iuditio, de quo tractatur obtinere debet.

Sed tota iniustitia possessionis D. Fabritij fundatur ex parte D. Himaræ: quia superuiuebat Principissa D. Dorothea mater, ad quod D. Fabritius replicat, quod egit de scientia matris, quę absque dubio est probata, quæ importauit consensum, & habetur, ac si ius suum in filium transtulisset secundum communem theoricam Bart. vbi communiter Doct. in l. quæ dotis ff. solut. matrim. & rursus habuit à matre cessionem, & eam allegauit ante terminum in proprio libello;
42 & saltem ex superueniente cessione, & demùm ex morte matris possessio, quæ aliàs fuisset iniusta, fuisset iustificata, dicit Bart. in d. §. qui ad nundinas, allegat text. in l. non solùm §. quod vulgò ff. de vsucap. in proprijs terminis Aym. cons. 376. nu. 18. lib. 3. & è conuerso sempet fuit vitiosa prętensa possessio D. Himarę, & iniusta: quia ex titulo nullo, & infecto, vt ex Oldrad. & alijs tradidit Aym.
43 in cons. 171. 554. 582. Hinc nunquam præscribit, qui ex titulo iniusto fundat possessionem, dicit Innoc. in cap. dudum de decim. & in terminis in eo, qui vult possidere feudum vigore dispositionis testamentariæ nullæ, quod possessio sit vitiosa, & iniusta, consuluit Riminald. cons. 18. & si fuisset aliqua, fuit annullata, & resoluta ex morte D. Dorotheæ, quæ etiam operatur extinctionem iuditij possessorij, est text. in l. 3. §. fin. ff. de vi, & vi arma. nam sicut dominium, sic possessio est resolubilis ex iure, super quo ipsa fundatur, quod si erat temporale, quid dubij, quod possessio accessoria ad illud ius venit extinguenda secundum Bald. in l. cum alienam rem C. de legat. pulchra decis. Cassan. in consuetudine burgund. mort foint, ver. dico plus, Tiraqu. eodem titulo 3. par. 1. declarat. Ius enim omne, quod D. Himara prætendit, oritur ex testamento Principis fundato super conuentione inita cum Principissa Dōna Dorothea, quæ conuentio quando fuisset ex omni parte valida, non poterat operari vltra illius vitam, ex regula text. in cap. Titius, si de feud. defunct. milit. ergo mortua D. Dorothea extinctum est omne ius D. Himaræ, & cum articulus fundetur in resolutione iuris, quodq; sit tēporale, non perpetuum, ob quod iuditium omne extinguitur ad tex. in l. si mulier ff. solut. matrim. l. fin. ff. rer. amot. pulcher text. in l. si seruus la seconda ff. de
44 cond. furt. ob quod in hæredem vsusfructuarij dixerunt cessare iuditium possessorium per defunctum intentatum: quia est ius illius extinctum per mortem: ergo quare hic non idem, si est exceptio secundum Bart. quæ impedit processum, & potest omni tempore opponi, quando superuenit, Bart. in l. 1. ff. de except. in l. an eadem §. actiones ff. de except. rei iudi. Ias. in §. actionum num. 69. de action. nec facit ad casum, quod attendatur status litis motæ: nam hoc quid ad ius superueniens tollens ius status, quod tali subiacebat periculo ex sui natura, & ex causa de prӕterito, quo casu limitatur dispositio text. in l. non potest ff. de iud. & propriè ponunt Doct. casum, quando adimpletur aliqua conditio Castr. post glos. Bald. & Odoffred. in eadem l. non potest, text. elegans in l. si rem §. fin. ff. de pign. act. & hic casus est in fortioribus terminis: nam hic non solùm expirauit ius D. Himaræ; sed illud est totaliter translatū, & consolidatum in D. Fabritium; igitur quomodo erit iudicandum contra Don Fabritium indubitatum Dominum, & possessorem in fauorem D. Himaræ, cui obstat notorius iuris defectus in petitorio, quod non negat, & in possessorio vult obtinere, quādo verè nullam habuit possessionē, & ad id, quod de Castro dicit, sufficit respondere cum responsione
45 Bald. in l. 1. num. 23. ff. de rer. diuis. secūdum nouam lecturam, vbi tradit, quod licet ille, qui tenet Ecclesiam non dicatur adhuc possidere; si fortellitium forte sit ab aliquo occupatum, tamen hoc non procedit, quando ille est incastellatus taliter, quod euadere non possit: quia non dicitur tenere; sed teneri, & esse possessione priuatum, quæ omnia hic concurrunt in facto exactè probato.

Sed

Sed aut ista sunt clara, aut dubia, quo casu Doctor. communi ore dixerunt debere iudicari pro eo, qui habet ius in petitorio, & si Doctor. voluerunt, obstare
46 agenti possessorio recuperandæ notoriā exceptionem dominij, nō solùm ex qualitate rei; sed quomodocunque, & exemplum posuerunt, quando constat per sententiam, vel ex actis, & inuestituris indubitatis, vt ex Innoc. & alijs latissimè cumulatis per Menoch. in 1. remed. recup. 17. quæst. nu. 223. & in quæst. 19. & 20. & idem in possessorio retinendæ, & est communis contra Bart. de quo per Alexand. & cæteros in l. naturaliter S. nihil commune, ff. de acquir. possess. & in ombus, in quibus obstat exceptio in interdicto recuperandæ obstabit in interdicto retinendæ, idem Menoch. in remed. 3. de retin. num. 681. & aliud est, si offero probare incontinenti, in quo fuit differentia inter glos. & Bart. in l. si de vi ff. de iud. & aliud est, quando constat in promptu notoriè absque alia oblatione probationis faciendæ, tunc enim procedunt præallegata, maximè quando sumus in consistorio Principis, vbi proceditur sola
47 veritate inspecta: nam tunc admittitur in possessorijs quibuscunque exceptio dominij notoria, vt per Dec. in cons. 449. num. 20. & Rub. Alex. in cons. 4. num. 22. Aym. cons. 299. num. 8. Natt. in cons. 302. Bertaz. in allegato cons. 31. volum. 1. & plus dicit Franc. Sarm. lib. 2. select. interpret. cap. 13. num. 5. quod in foro conscientiæ peccet etiam Iudex, non solùm pars, si cognoscendo notorietatem iniustitiæ alterius in petitorio, restituit rem, quam omni iure restituturus postea ille est cum fructibus, dando locum litibus, calumnijs, & expensis.

Hæc causa fuit decisa in supremo Italiæ Consilio assistentibus tunc quinque Regentibus cum perquam maxima discussione, & fuerunt duo ex vna parte, & duo ex alia; & tandem quintus senio confectus, qui libros amplius ne quidem aperiebat, dixit tantum concurro pro parte D. Himaræ, & reportauit sententiam in sui fauorem, sunt fata causarum, & propterea benè dicitur, sententias esse casus fortuitos.

FINIS.

NEAPOLI,
Ex Typographia Tarquinij Longhi. M.DC.XII.
SVPERIORVM PERMISSV.

REPETITIONES FEVDALES D. IOANNIS FRANCISCI DE PONTE MARCHIONIS MVRCHONI,

Et hac nostra, Patrumq; ætate Iurisconsultorum consultissimi in xxij. distinctæ Lectiones, olim ab eodem in Almo Neapolitano Gymnasio habitas, dum illius Cathedram summa cum admiratione, & non minori laude regebat.

SVMMARIVM.

1 *Feudorum causæ, materialis, formalis, efficiens, & finalis quæ sint, remissiuè.*

2 *Feudorum liber est authenticus secundum Andr.*

3 *Feudales consuetudines num obligationis nexu obstringãt omnes Reges, & Imperatores; super hoc notab. Andr. distinctio refertur.*

4 *Longobardorum leges sunt in Lombardia custodiendæ: quia illorum Reges eas sanxere; sed qua de causa sint seruandæ in hoc Regno, quod fuit patrimonium Ecclesiæ, eidẽ à Ludouico Imperatore donatum, & ab Imperio exemptũ.*

5 *Feudum, & vassallus sunt termini ignoti legibus Roman. secundum Andr. distinguentem inter feudum, & militiam.*

6 *Feudalis contractus secundum eundem Andr. de per se subsistit, estq. pariter nominatus ex frequentioribus Doctorum placitis, & nu. 27. & 28.*

7 *Feudum num sit vniuersitas facti, vel iuris, Andr. & Camer. opiniones contrariæ obiter referũtur.*

8 *Vassallo quomodo sit consultum recusante Domino feudum promissum tradere, quave ratione è conuerso Dominus iuuetur aduersus vassallum seruitium præstare renuentem. In obiecta difficultate pulchra Andr. dist. recensetur.*

9 *Feudum bifariã diffinitur ab Ober. de Ort. in genere. f. & in spetie, & vtraque diffinitio, seu descriptio subnectitur, & n. 10. & 11.*

12 *Verba diffinitionis feudi in genere quomodo exponantur per Ardiz.*

13 *Quove pacto per Andr.*

14 *Feudi vltra prædictas aliæ referuntur diffinitiones, nempè Bal. Bel-*

uis. Io. Rain. & sequacium.

15 *Ias. duobus medijs credebat conuincere diffinitionem feudi allatam per Bal. & Beluis. sed miserè labitur: nam D. Authbor ab illius aduersarijs cõtradictionibus eam rectè vindicat, & n. 16. cũ seqq.*

16 *Feuda secundum Ias. possunt dari absque homagij præstatione; sed grauiter decipitur, vt nu. 18.*

17 *Homagium secundum eundem Ias. fuit incognitum consuetudinibus feudalibus; at verior est opinio in contrarium, in quam etiam frequentissimè itum est, vt nu. 21. cum seqq.*

19 *Inuestitura nequaquam erit facienda fidelitatem facere recusanti.*

20 *Feudum impropriè dicitur, vbicũque fidelitatis iuramentum remittitur.*

22 *Homagium quid importet, cui propriè fiat, & vnde dicatur homagium ligium, & quomodo distinguatur à non ligio, & num. 25. & 26.*

23 *Feudum ligium inter alia hoc habet spetiale, vt in eo interuenire non debeãt Pares Curiæ, qui aliàs interuenire deberent, vbicunque de proprietate inter Dominum, & vassallum controuersia existeret.*

24 *Princeps non recognoscens superiorem potest in propria causa iudicare.*

27 *Contractus omnes, prout etiam feudalis, habent sua substantialia, naturalia, & accidentalia, quæ inter se quàm maximè distinguuntur, & nu. 30. & quæ sint ista in feudo, subijcitur nu. 31. & 49.*

29 *Feudatario delinquente Dominus ex lege contractus reuocat feudũ, quod ob lineam finitam vindicat ex contractu resoluto.*

32 *Feudum cur beneficium dicatur.*

33 *Feudum pecunia comparatum an dicatur propriè feudum. In obiecta difficultate affirmat Iser. cõmuniter receptus, cuius opinio est optimis fundata iuribus, cuius occasione bifariam respondetur ad text. in cap. 1. de feud. dat. in vic. leg. commis. qui contrarium suadere videtur, & nu. seqq.*

34 *Domino conceditur feudi retentio quousque pretium sibi soluatur.*

35 *Beneficium, & si non sit gratuitũ, adbuc tamen beneficium est.*

36 *Feudum & si in aliquibus expressis non retineat propriã eius naturam, nihilominus in cæteris omnibus remanet propriè feudum, et nu. 38. 41. & 100.*

37 *Feuda ex inuestitura accipiunt ipsorum innatam naturam in origine generationis ipsorum.*

39 *Clausula illa feudi natura in aliquo non mutata in priuilegio adiecta intelligitur præterquam in expressis.*

40 *Clausulæ illius, iuribus alienis, & nostris semper saluis, vis, atque effectus remissiuè.*

42 *Feudum concessum sub annuo censu adbuc remanet feudum. Hinc cauendum est à Bald. in l. liberti, libertæq. C. de oper. lib. vel erit sanè intelligendus de feudo propriè, & secundum eius propriam naturam, & nu. seq.*

43 *Inuestituræ adhærendum est, etiam si fin-*

si feudi natura refragetur.

44 *Feuda non possunt constitui, nisi in rebus immobilibus, vel æquipollentibus.*

45 *Hinc rectè subsistũt sub annuis redditibus: quia inter immobilia connumerantur.*

46 *Quo pacto prout in mobilibus consistere non possunt, ita pariter nec in pecunia reiecta Ardi. affirmãtis opinione, idque viua ratione suadetur, & nu. 48.*

47 *Text. in c. 1. si de feud. vass. ab aliq. interpell. fuer. declaratur iuxtà communem intellectum.*

49 *Feudi directum dominium remanet penes concedentem, vtile verò transfertur in concessionariũ, idq. est de feudi substantia.*

50 *Hinc feudum non potest consistere absque proprietate, alioquin transibit in contractum innominatũ, idq. confutata opinione Authoris damn. mem. contrarium sentiẽtis optimè fundatur declaratis, et distinctis Doctorũ traditionibus.*

51 *Cõtractus non assumit naturã à denominatione, seu verbis cõtrahẽtiũ, si illius substãtialia deficiant.*

52 *Feudatarius subinfeudando, quod dominium transferat, & nu. 54. cum seqq.*

53 *Feudatarij dominium non est chymera, prout perperàm opinati fuere Innoc. & Host. sed vtile dominium directo subalternatum secundum Bald.*

55 *Feudatarius de iure Regni non potest subinfeudare resistente constitutione constit. diu. mem. quæ limitatur in rebus feudi particularibus concedi solitis, & nu. 81.*

56 *Dominium directum huius Regni, quod recognoscitur ab Ecclesia, est nostri inuictiss. Regis omnium potentissimi quò ad Ciuitates, et res particulares.*

57 *Doctr. Andr. in §. præterea de capit. Corrad. alibi etiam repetita diligenter explanatur.*

58 *Feuda distinguuntur in tres speties, nempè in quaternata, non quaternata, quæ in Regno aliàs plana, & de tabula nuncupantur, & in mixta, aliàs appellata quaternata secundum quid.*

59 *Feuda quaternata quæ sint, exponitur.*

60 *Itẽ quæ non quaternata explicatur.*

61 *Et pariter super mixtis doctrina subijcitur, & nu. 91. & 92.*

62 *Assensus secundum Andr. dicitur quaternare feudum; sed quia sub clypeo huius doctrinę pleriq. feudistæ per errorem lapsi sunt, ideò illa ingeniosè, & accuratè expẽditur, vt nu. 73. vsque ad n. 93.*

63 *Feudum mixtum cur sic appellatũ.*

64 *Castrum omne in Regno est feudũ quaternatum, etiam si teneatur à Barone; sed limita possidẽte Ecclesia: nam illa præsumitur tenere in allodium, & nu. 72.*

65 *Quod tñ negatur in feudo: nam non omne feudum est quaternatum.*

66 *Feudum positum in Terra Baronis non fit quaternatum ex triplici cõcessione facta per Principẽ, nisi per 30. annos firma permanserit.*

67 *Ex quo fit, vt feudum situm in territorio Baronis in dubio præsumatur planum, & non quaternatũ.*

68 *Feuda plana transeunt cum vniuersitate etiam si non sit expressum in concessione.*

69 *Clausula illa in priuilegijs apponi consueta, videlicet, quæ de feudo in feudum, & quæ de seruitio in seruitium quid importet.*

70 *Feudum quaternatum secundum quid iuxtà terminos Const. Reg. post mortem cui aperiatur, et per quem concedatur, remissiuè.*

71 *Feudũ quaternatum secundũ quid recognoscitur, & à Rege, et à Barone, ideoque in eius alienatione vtriusque assensus desideratur, et num. 92.*

74 *Feuda plana, quorum concessio pẽdet à solo Baronis assensu, si alienetur etiam cum Principis beneplacito, non per hoc transibunt in quaternata, & ratio affertur, & nu. 75. cum seqq.*

76 *Assensus non necessarius si impetretur, est sicut dicere arma, virũq. cano, & prout verba superuacanea in stipulatione secundũ And.*

77 *Dñs directus non potest in præiuditium Baronis absq; eius expresso consensu feudi naturam alterare, nec aliquid innouare, addere, imminuere, vel immutare.*

79 *Doctr. Isern. in Constit. Reg. si quis Baro diligenter explanatur, et ad maiorẽ dilucidationẽ eius verba referuntur, & magistraliter ponderantur, ex quibus etiam dignoscitur, quomodo quis efficiatur Baro, & nu. seqq.*

81 *Baronia quid sit.*

83 *Feudum in Regno est de 20. vncijs, & quis potest plura feuda possidere secundum Andr.*

86 *Opin. Affl. in c. 1. de contr feu. volentis ex solo Regis assensu feudũ nõ quaternari, nisi vlterius apponatur clausula illa, vt teneatur ab eo, & sub eo, adducitur, & commendatur.*

87 *Eiusdemq. sñiæ fuerũt Capy. Frit. & alij, hinc Frit. etiam addidit, hunc subfeudatarium qui subfeudum obtinuit cum Regis assensu, non Regis; sed primi inuestiti esse feudatarium, & nu. seq.*

89 *Nec huiusmodi clausula importabit feudũ quaternatũ simplex, prout aliqui ob terminorũ ignorantiã in errorem rapti sunt, sic opinantes.*

90 *Feudum vnum, & idem põt teneri in capite, & à Rege, & à Barone, nec id repugnãtiam aliquã includit, secundũ punctualẽ Andr. decis. quæ adducitur ad eliminandum opinionem aliquorum contrarium sentientium.*

93 *Feudum quaternatum si cum Regis assensu in subfeudum concedatur cum clausula, vt immediatè, et in capite à Barone recognoscatur, iudicabitur instar feudi plani, et sic nõ regulabitur à dispositione Cõstitut. Reg. post mortem; sed iuris communis feudorum.*

94 *Feudum constituitur planum cum omnibus suis qualitatibus, si Princeps assentiat feudatario hanc formam illi dare satagenti iuxta doctrinam Afflict. contra Camer. sed declara, vt nu. 99.*

95 *In cuius alienatione sat est solius Baronis assensus.*

96 *Feudũ planũ presumitur ex vnica vel*

vel iterata concessione facta à solo Barone; si illa 30. annorum præsidio obuallètur, & ratio affertur; sed declara vt nu 98.

97 *Præscriptio non iuuat detecta tituli inualiditate.*

101 *Feudum de sui natura est transitorium ad hæredes, masculos scilicet, & filios.*

102 *Hinc secundum consuetudines feudales frater non succedit fratri in feudo nouo, quod tamen non obtinet in Regno per Constit. vt de successionibus iuxtà opinionem peritorum Regni, etiam si non esset ex vtroque latere coniunctus.*

103 *Hoc tamen beneficium Constitutionis respectu fratris cessat, si inuestitura esset concepta pro hæredibus ex corpore, quæ est communis forma, nisi ageretur de feudo paterno, seù antiquo, & ibi de ratione.*

104 *Feudorum leges non vocauerunt ascendentes ad successionem, nisi in feudo paterno refutato, quo casu secundum Andr. pater succedit iure reuersionis, & habebit vt hæres, & sic releuium soluet, idq. decisum.*

105 *Feudorum iuribus inspectis si plures existant filij, omnes succedunt cum onere præstādi fidelitatis iuramentum; sed limita, vt nu seq.*

107 *Feuda dignitatis non possunt diuidi; sed num idem obtineat respectu exercitij, administrationis, seù redditus, remissiuè.*

108 *Filij legitimi tantum, vt adoptiui non succedunt in feudo, nec pariter naturales tantum, etiam si legitimentur, nisi legitimatio nō ex Principis rescripto; sed ex subsequēti matrimonio deriuetur, quo euentu admittentur, etiam si inuestitura sit concepta pro hæredibus ex corpore legitimè descendentibus.*

109 *Idq. Bald. ampliauit etiam si sint suscepti ex matrimonio putatiuo.*

110 *Inuestituræ tenor si ignoretur, qualis præsumatur feudi concessio.*

111 *Feuda omnia in Regno præsumūtur hæreditaria.*

112 *Feudum ex pacto, & prouidētia est duplex, vnum admistam habens qualitatem hæreditariam, alterum ab ea abhorrens.*

113 *Feudum hæreditarium dicitur, si in inuestitura sit facta mentio hæredum, explosa opinione contrarium sentientium, secùs si id non sit expressum, & idem si sit, facta concessio pro te, & liberis, vel pro te, & filijs, vel pro te, & Titio: nam erit feudum ex pacto.*

114 *Quo euentu quis non succedet, vt hæres, nisi simus in feudo ex pacto nouiter acquisito.*

115 *Hinc in feudo ex pacto antiquo filius, vel agnatus non tenentur habere ratum factum defuncti; sed feudum præcipuum habebūt, dùm tamen si hæredes fuerint instituti, inuentarium conficere non omiserint.*

116 *Hæres in materia feudali est triplex, nempè sanguinis, hæreditatis, & feudi, & nu. seqq.*

117 *Filius in feudo ex pacto tenetur esse hæres patris in allodialibus, & hoc respectu dicitur esse dete-*

rioris conditionis, quàm agnatus.

119 *Foeminæ inspecta dispositione iuris communis feudorum non succedunt in feudo, nisi in inuestitura sint expressè vocatæ; de iure autē Regni iuxtà terminos Constit. in aliquibus admittuntur in defectum masculorum.*

120 *Feuda à primordio illorum anni metam non excedebat; deinde fuerunt extensa ad vitam, postremò, vt ad hæredes transeant, constitutum fuit.*

121 *Vassallus non potest Domino inuito refutare feudum, si illud concessum sit ad certum seruitium, secùs si simpliciter secundū Andr.*

122 *Clericus in minoribus etiam beneficiatus si dimittat habitum, et renuntiet beneficium, statim post feudatarij obitum ante litem cōtestatam cum legitimo successore, vtique admittetur ad feudi successionem.*

123 *Id tñ non obtinet in Clerico in sacris: quia character est Idelebilis.*

124 *Feudatarius si clericetur statim perdit feudum: quia miles Christi non potest esse miles sæculi, nec poterit pœnitentia iuuari habitum dimittendo: quia dominium non potest stare in suspenso.*

Initium à Præludijs.

LECTIO I.

OGITABAM (Domini) more Iserniæ nostri Aurigæ incipere ipsius lectionem super expositione tex. in cap. 1. de his, qui feu. dare possunt, quem (Deo dante) exposituri sumus: nam etsi Isernia fecerit aliqua præludia; apparet tamen ex eis nihil in declaratione terminorum vacatum esse, cùm has tantum tractauerit quæstiones.

1 In prima ponit causam materialem, formalem, efficientem, & finalem libri feudalis.

2 In secunda disputauit, an liber feudorum sit authorizabilis, & concludit per varia media, quòd sic.

3 In tertia, an iura hæc feudalia, seù cōsuetudines ligent omnes Reges, & Imperatores, & determinat, quod ligēt omnes Romano Imperio subiectos, cæteros verò eatenus, quatenus has leges receperunt, & considerabitur subiectio à principio, quo leges fuerunt conditæ, licet posteà fuerint mutata dominia, nisi Reges alias fecerint leges.

4 In quarta quæstione, quid de legibus Longobardis, & concludit, quod in Regnò absque dubio sint seruandæ, & sic in Lombardia: quia illorum Reges illas fecerunt, & hic seruabuntur vigore nostræ Constitutionis Regni, & in eadem quæstione tractat, quomodo Regnum hoc fuit patrimonium Ecclesiæ donatum eidem à Ludouico Imperatore, & ab Imperio exemptum.

5 In quinta quæstione quærit, an nomē hoc feudum, & Vassallus sit cognitum de iure ciuili Romanorum, & determinat, quod non, vbi disputat, quæ differētia sit inter feudum, & militiam, de qua militia in l. fin. C. de pig. in l. omnimodo §. imputari C. de inoff. testam.

6 In sexta quæstione tractat, an infeudatio sit contractus de per se, vel emphyteuticarius, censualis, vel similis, & determinat esse contractum de per se, & secundum communem opinionem est contractus nominatus per Iaf. Curt. & alios cumulatos per Capyc. in sua inuestitura in verbo feudalis contractus, & per Modernos hic.

7 Septimò quærit remissiuè, an feudum sit vniuersitas facti, vel iuris, de quo se remittit ad dicta in cap. 1. quid sit inuestitura

ſtitura in verbo traditionibus, vbi tenuit eſſe vniuerſitatem facti ſecundum vnum intellectum, licet aliud voluerit latè diſputando Camer. in repet. cap. imperialē cart. mihi 38. de quo ſuo loco dicemus.

8 Octauò, & vltimò quærit, quæ actio detur Vaſſallo contra Dominum ad petendum feudum promiſſum, & quæ Domino contra vaſſallum ſeruitium facere recuſantem.

Determinat, qđ aget perſonali actione ad ſeruandum promiſſa, ſicut ex qualibet promiſſione, vel cōdictione ex cap. moribus, ſi de feud. def. mil. ad inueſtiendum, & liberabitur præſtando intereſſe.

Sed ſi facta eſt inueſtitura, cogitur Dominus præciſè poſſeſſionem tradere, & ratione moræ præſtabit omnem vtilitatem, nec liberabitur præſtando intereſſe, idem tradidit in cap. ſi facta, ſi de feud. def. mil. in cap. 1. in princ. de controu. inueſt. in cap. 1. §. inueſtitura de noua forma fidel.

Dominus verò aget actione ex ſtipulatu, vel condictione ex lege, & actione ex cap. moribus informata per pactum in infeudatione appoſitum, quando ſeruitium reperitur impoſitum, aliàs non præſumitur, ſi non probetur, de quo infra in definitione feudi latius loquuturi ſumus.

9 Quo verò ad diffinitionem feudi, & reliqua remittit ſe ad ſummas, prout pariter facit gloſ. in 1. rubr. tamen operę pretium duxi aliqua breuiter præuidere, & declarare ad cognitionem terminorū vniuerſalium magis vtilium, quibus mēti retentis. arbitror, ni fallor, facilem poſteà fore intelligentiam Andr. & cum ipſorum terminorum applicatione, & diſtinctione omnia Deo dante effici clara, & plana.

Diffinitionem igitur feudi tàm in genere, quàm in ſpetie ponit Obertus de Orto in cap. 1. §. in primis in quibus cauſ. feud. amitt. vbi text. dicit, in primis te illud ſcire oportet, beneficij illius, quòd eſt genus, talem eſſe diffinitionem.

10 Beneficium nihil aliud eſt, quàm beneuola actio tribuens gaudium capientibus, capienſq; tribuendo, in id, quod facit prona, & ſponte ſua parata, vt ait Seneca.

11 Huius autem generis ſpecies quędam eſt beneficium illud, quod ex beneuolentia ita datur alicui, vt proprietas quidem rei immobilis beneficiatę penes dātem remaneat, vſusfructus verò illius rei ita ad accipientem tranſeat, vt ad eum, hæredeſq; ſuos maſculos, ſiue fœminas, (ſi de ijs nominatim dictum ſit) in perpetuum pertineat, ad hoc, vt ille, & ſui hæredes fideliter Domino ſeruiant, ſiue ſeruitium illud nominatim quale eſſe debeat, ſit expreſſum, ſiue indeterminatè ſit promiſſum.

12 Ardiz. in ſumma has referens, & ſequens diffinitiones, exponit definitionem illam in genere.

Et primò dicit eſſe beneuolam actionem: quia quod ex neceſſitate fit, non dicitur beneficium, licet dicatur beneuola actio, vt infra in quæſtione, an feudum emptum ſit feudum.

Tribuens gaudium capientibus: quia eius gratia datur feudum, vt vſumfructū habeat, & commoditatem, & vtilitatem.

Capienſq; tribuendo, quod propter commodum Vaſſallus dicitur tribuere Domino ſeruitium impoſitum, quod ſequitur Iacob. de Beluiſ. & etiam quod non ſit impoſitum, dicitur tribuere gaudium reſpectu fidelitatis.

13 Andr. declarando eandem diffinitionem, ſeu deſcriptionem, dicit, quod capiens feudum tribuat Domino gaudium: quia deuenit ſuus homo per ſacramentū fidelitatis, quod præſtat cum illis ſex, videlicet incolume, tutum, honeſtum, vtile, facile, & poſſibile, de quo in cap. 1. de forma fidel. facitq; volunrariè, & ſua ſponte vaſſallus prona voluntate parata, licet ex poſt facto ſit neceſſarium, intelligamus Andr. de ipſa fidelitate, nec deuenit ſuus homo, niſi ratione feudi, nec eſt ſeruitium ex poſt facto neceſſarium, niſi feudum eſſet datum ad certum ſeruitium: nam aliàs poteſt renuntiare, vt infra in verb. in perpetuum.

14 Bald. ſequitur idem tàm in diffinitione

ne in genere,quàm in spetie, licet ipse dicat in fine, quod aliàs quidam definiuerunt feudum esse cōcesśionem rei pro homagio, idest fidelitate facta, allegat text.in cap.ex diligenti de simon.Iacob. de Beluis.definit feudum dupliciter,vno modo breuiter,vt per Bald.& alio modo quod sit concesśio rei facta cum traditione vtilis dominij ad vtendum,& fruẽdum cum exhibitione alicuius honesti seruitij.

Demùm ponit diffinitionem beneficij in genere,vt supra.

Iacob.in verb. in feudum tenet diffinitionem specificam Oberti, & Hostiensis in summa refert,& sequitur diffinitionem Oberti.

Zasius authoritate Io.Rainaldi,quem sequitur Rebuff. dixit feudum esse beneuolam, & liberam rei immobilis, vel æquipollentis cōcesśionem cum vtilis dominij translatione retenta proprietate sub fidelitate,& exhibitione seruitiorum honestorum.

Et dicit Zasius,quod non est feudi definitio illa generica Oberti à Seneca tradita,quæ eatenus feudo conueniet, quatenus ex beneficio feuda oriuntur.

Iason verò in suis præludijs refert oẽs diffinitiones præfatas, & omnes approbat; sed residet cum definitione Oberti, dicendo, quod prima est definitio beneficij in genere, secunda verò feudi in spetie.

15 Ias.dupliciter improbat definitionem Iacob.de Beluis.ac Bald.

16 Primò,quia plura sunt feuda,quæ pos sunt dari sine homagio, & sacramento fidelitatis.

17 Secundò, quia verbum hoc non fuit cognitum tempore horum iurium feudalium; sed benè de iure canonico in cap. ex diligenti de simon.cuius rationes cōfunduntur ex dictis per ipsummet.

18 Prima ratio est falsa: nam feudum,ex quo non præstatur homagium, nec fidelitas,est impropriè feudum, imò vt infra dicam,non erit feudum:quia deficit substantiale, & ob id dicit text. quod nulla

19 inuestitura facienda est ei,qui fidelitatẽ facere recusat in cap. 1. §. fin. per quos

20 fiat inuestitura, & poterit remitti iuramentum fidelitatis; sed erit impropriè feudum ad text.in cap.1.de feud. non hab.propr.nat.feud. declarat Andr.in d. §.huius autem generis,& ipsemet Ias.ibi approbando alias definitiones, dixit, qđ ibi definiebatur feudum rectum propriè, non autem impropriè, & feudum in genere, non autem in spetie.

21 Secunda ratio, quòd verbum homagium non sit cognitum in libro feudorum,est magis falsa,non enim refert, qđ verbum istud homagium in spetie non apponatur in iuribus; sed apponuntur alia,ex quibus Doctor.vno verbo appel-

22 lauerunt homagium: nam si homagium importat iuramentum fidelitatis, quod propriè fit Regi, & Domino non recognoscenti superiorem, & dicitur homagium ligium:quia ligatur Domino,sitq; illius homo nullo alio excepto,vt declarat Andr. in cap. 1. de nou. form.fidel. glos. in clem. pastoralis de re iudic. qui solus text. loquutus fuit de feudo ligio,

23 in quo feudo:quia persona est Domino obligata, non procedit iuditium parium, qui aliàs de iure communi feudorum interuenire debēt, quando est lis de proprietate feudi inter Dominum,& vassallum ex reg.text.in §.prætereà si inter duos de proh.feu.alie.per Frider.in cap. 1.de contr.feu.inter par.term. cum concord.ita limitat,& declarat Bald.in cap. cæterum de iudi.sed Dominus solus poterit iudicare, Curt. in tractat. feud.1. par.vers.8.princip.nu.25.Ias.in vsib.feu. nu.110.ver.quartus effectus,Capyc.in sua inuest. in verb. feudum ligium vers.

24 11. concl. sicut est in omni Principe non recognoscente superiorem,vt posśit in propria causa iudicare,Afflict.in cap. 1.quæ sint reg.nu.44. Restau. Cast. in tract.de Imper.q.91.in 16.volum. tract.

25 Homagium verò non ligium est, quod fit alteri Domino excepto Rege,vel Domino antiquiori;sed vtrunque est homagium, & iuramentum contentum in tit. de form.fidel. & de noua forma fidel.vt declarat peroptimè Spec. in tit.de feud.

& An-

& Andr.dicit,quod vnum pro altero ponitur in Constitu.Reg.probationum defectum, vnde etsi Andr.dixerit in d.cap. 1.in verb. omnem vtilitatem de noua forma fidel. quòd homagium præstetur soli Regi,intelligitur propriè,& loquitur de homagio ligio, & ob id Andr.in Cõstit. Domini à vassallis declarat,quæ differẽtia sit inter homagium,quod fit Re-
26 gi, & illud quod fit Baroni, & propterea, & si non sit expressum hoc verbum homagium, si illud nil aliud continet, quàm fidelitatis iuramentum, verum est dicere,quod hoc verbum sit cognitum in libro feudorum: nam si est cognitum iuramentum fidelitatis,& idem est,quod homagium, igitur cognitum est homagium, quod idem importat.

Hanc diffinitionem posuit Iacob.de Beluis.Bald.Guliel.de Cun.Blan.Aluar. in d.§.huius autem generis, & Alex.in cons.136. 1. vol.

Capyc. refert omnes in sua inuestitura in verb. feudum definitur, & videtur sequi in omnibus Ias. etiam impugnando ex dictis per eum definitionem, de qua supra.

Ias.post Curt. valde approbat definitionem prædictam Io.Rain. quam etiam Capyc.sequitur,& dicit illam veriorem Author damn. mem. in princ. sui operis nu.52.sed cum omnes tendant ad idem, & infructuosum sit vagari super definitionibus, propterea relinquamus hæc Dominis Ciuilistis, & recepta communi definitione Oberti de Orto,discurramus super ea de singulis ipsius verbis: nam multa vtilia ex ea eliciemus, & sicut in
27 alijs contractibus quædam sunt eius substantialia, sine quibus actus non subsistit, quædam naturalia, quorum defectus alterat suam naturam;sed benè subsistit contractus, & quædam accidentalia, quæ possunt adesse, & abesse præter subiecti corruptionem, vt sunt pacta extranea,& separata, de quibus in l.pacta conuenta,ff.de contrah.empt.in l.vbi ita donatur ff. de donat. causa mortis, satis pulchrè Bald.in l.etiam col.pen. C.de exequut.rei iud. sic pariter in contractu feudali: nam nemo ambigit,feudum esse contractum de per se,vt per Andr.& cõ-
28 muniter Scrib.in præludijs,& est cõtractus nominatus secundum eos,ante quos tradidit hoc Bartol. in l.iurisgentium,§. quinimò ff. de pact. Bald.in cap. quæ in ecclesiarum de Constitu.licet fuerit sibi contrarius in l. fin. C. quando liceat ab empt.disced.& in rubr.C.de rer.permut. sed communis est cum Bart.vt latius per Curt.qui respondet contrarijs; hinc di-
29 cit Andr. quod per delictum feudatarij reuocat Dominus ex lege contractus, & quando ob lineam finitam vendicat, dicit venire ex contractu resoluto, sumus
30 igitur in contractu feudali, in quo sicut in cæteris contractibus, ita pariter in eo considerantur sua essentialia, naturalia, & accidentalia, & hæc omnia erunt in
31 hac diffinitione: nam primò dicit,quod feudum est beneficium ex beneuolentia datum,& hoc est naturale,secundò quod sit in re immobili, & hoc est substantiale,tertiò quod proprietas rei datæ sit penes dantem;vtilitas verò penes recipientem, & hoc secundum vnam opinionem est substantiale, secundum verò aliam naturale,de quo inferiùs dicemus:quartò quod in perpetuum ad hæredes masculos transeat,& hoc est naturale, quintò etiam ad fœminas, si de eis nominatim sit dictum,hoc est accidentale,& cõtra naturam de iure communi feudorũ; sed erit natura particularis talis concessionis,quæ à lege inuestituræ capit suam naturam, vt infra dicemus cum Bald. sextò, vt fideliter Domino seruiat, hoc est substantiale, & vltimò siue seruitium sit nominatim promissum, siue indeterminatè, & hoc est accidentale, vt loco suo dicemus in declaratione articuli,an seruitium sit de substantia,vel de natura,& quomodo intelligatur feudum francum, & quomodo fidelitas est substantia feudi, ac seruitium fidelitati annexum,& accessorium.

32 Primò igitur beneficium est,quod ex beneuolentia datur,concordat text.in cap. 1.de feud.dat.in vic.l.comm.vbi dicitur,quod feuda non prætextu pecuniæ; sed

ſed amore,& honore Domini acquirun-
33 tur,hinc Doctor. dubitauerunt, an feuda empta ſint feuda, quaſi quod non ex beneuolentia,& amore acquirantur.

Sed text.in cap.i.de nat.feud.in cap. 1.de feud.dat.Min.Valuaſ.in cap.1.de benef. fratr.in §.ſed & res, per quos fiat inueſtitura in cap.fin.in 1.rubr. omnia hæc iura loquuntur in feudo empto,imò
34 dicunt dari retentionem,donec pretium ſoluatur, & adſunt multa iura concordantia.

Veritas eſt Domini, quod feuda poſſint emi, eruntq; feuda, & ita tradidit Andr.in d.cap.1.de nat.feud.& communiter Scrib.& in cap.1.de inueſt.in mar. facta per illum text.& reſpondet ad tex. in d.cap.1.de feud.dat.in vic.leg.comm. nam loquitur in odium illius pacti reprobati à conſuetudine feudorum, licet Hoſtienſ.in ſumma dixerit, quod intelligatur ille text.quod non pecunia; ſed amore,& honore feuda acquirantur,ideſt non pecunia ſola; ſed amore, & honore, & hæc omnia interueniunt in feudo empto, dum concurrit voluntas, & electio Domini potius dandi mibi, quàm alteri:
35 nam etſi beneficium non ſit gratuitum; beneficium tamen eſt,allegatur communiter tex.in l.Titius puerum ff.de obſeq.
36 patr.præſt. vnde erit feudum, licet quò ad hoc non habens propriam naturam; ſed in reliquis omnibus verè feudum, probat text.in cap. 1. de feud.non hab. propr.nat.feud. Andr. in cap. 1. §.huius autem generis, ex quibus cauſis feud. amitt. & generaliter (Domini) cum ex
37 inueſtitura feuda accipiant ipſorum innatam naturam in origine generationis ipſorum,vt per Bald.in præludijs,& in cap.1.de duob.frat.quid dubij erit,quod
38 feuda omnia, quæ conceduntur in feudum,erunt verè feuda, & habebunt verã naturam, & ſubſtantiam, præterquam in expreſſis per text.in d.cap.1. de feu.non hab.propr.feud.nat.vbi eſt text. ad literam,eleganter Socci.in l.Gallus §.etiãſi parente de liber.& poſth. hinc ponderatur ad propoſitum theorica illa Andr. valde approbata, & quæ quotidiè eſt in
39 ore Aduocatorum, quod clauſula illa feudi natura in aliquo non mutata appoſita in priuilegijs, intelligitur præterquã in expreſſis,ita quod in cæteris omnibus erit verè feudum Andr. in cap. 1. §.ſed nec eſt alia iuſtior num.35.quæ ſit prima cauſa benef. amitt. in cap. 1. qui
40 ſucc.tenea.in clauſula iuribus alienis,& noſtris ſemper ſaluis vltra tradita per Bald.in l.1.C.de leg.hæred. Socci.conſ. 43.4.vol. Dec.in conſ.181.
41 Et notate dictum Andr.in d.§.ſed nec eſt alia iuſtior:nam ponit quæſtionem; quando eſt conuentum, vt omni anno præſtetur certum ſeruitium, quod erit conceſſio in feudum,& omnibus legibus feudi erit ſuppoſita, præterquam in expreſſis,in quibus tamen erit natura alterata,ſicut quando è contrario eſt cõceſſum,vt non præſtetur ſeruitium:nam habebit in omnibus veram feudi naturam, præterquam in expreſſis in d.§.huius autem generis nu.5.de quo infra latiùs loquuturi ſumus in materia feudi franci, & an ſeruitium ſit de natura,de ſubſtantia,vel accidenti.
42 Ex his apparet malè ſenſiſſe Bald. in l.liberti,libertæq; C. de oper.libert.cum ſuis ſequacibus, volentem feudum conceſſum pro annuo cenſu nõ eſſe feudum, & veritas eſt,quod non erit propriè feudum,quò ad illud,quod reperitur immutatum remanente in omnibus alijs cum ſua propria natura, & hoc dixit text. in cap. 1.de duobus frat.vbi Bald.dicit,qd
43 tenor inueſtituræ ſit attendendus, licet deroget naturæ feudorum, quæ latius declarat Curt. in princip. in 6.quæſt. & prædictus Author damn. mem. in princ. ſui operis,qui an dicat verũ in caſu ſuo, quando alteratur ſubſtantia,ſuo loco dicemus,& ſaluãdo Bald.dico;quod Bald. voluit intelligere de feudo propriè, & ſecundum ſuam propriam naturam, non autem impropriè,vt ipſemet declarat,& ſic in alijs locis loquitur, & eſt intelligendus.
44 Secundò dictum eſt, quod conſiſtere debeat in re immobili,ſeù æquipollenti,
45 vt in annuis redditibus concordat text. in

in cap. 1. §. sciendum de feud. cognit. & in annuis redditibus text. in cap. 1. de controu. inter Episcopum, & vass. quia hi inter immobilia computantur, in auth. de non alien. §. hæc ergo, in clem. exiui de verb. signif.

46 Hinc Doct. communiter concludunt in mobilibus non posse consistere feudū, vt per Andr. cæterosq; Scrib. in d. §. sciēdum, & idem Andr. in prologo Constit. nec in pecunia, quicquid dixerit Iac. de Ardiz. in rubr. an res mobilis possit in feudum dari, quem sequitur Io. Blanc. in

47 sua summa per text. in cap. 1. si de feud. vass. ab aliq. interpell. fuer. qui disponit, quod euicto feudo tenetur Dominus dare pecuniam tenendam à vassallo in feudum: nam vt declarat ibi glos. & Andr. cum cæteris Scrib. intelligitur ille text. quod detur pecunia in feudum, idest cōuertenda in feudum, emendo rem soli,

48 vel solo cohærētem, & reddunt communiter Doct. rationem fundamentalem: quia si de substantia feudi est, vt proprietas, & directum dominium remaneat penes dantem, vt infra declarabimus: vsusfructus verò, seu vtilitas, ac vtile dominium in accipientem, quomodo trāsacta pecunia in acceptorem, eaq; consumpta, volumus dicere subsistere amplius feudum: est enim impossibile, & propterea etiam quod sit præstitum iuramentum, erit nulla concessio: quia non datur existentia rei, ex qua detur fundamentum fidelitatis, & recognitionis dominij directi, vt peroptimè declarat Andr. in cap. 1. quis dicatur Dux.

49 Tertiò ex prædictis apparet, quomodo substantiale feudi est, quod proprietas rei immobilis remaneat penes dantē; vsusfructus verò penes recipientem, idest vtilitas, quod Scrib. dixerunt esse vtile dominiū subalternatum directo, vt probat text. in cap. 1. §. rei autem de inuest. de re alien. fact. glos. in §. præterea de cap. Corr. & vtrobique Andr. & omnes, quod directum remanet penes concedē-

50 tem intantum quod proprietate non existente secundum Andr. vbi supra non possit consistere feudum, & dicitur tali casu contractus innominatus secundum Bald. in præludijs, quod peroptimè explicauit Oldr. in cons. 159. in concessione Principatus Achaię, quicquid dixerit prædictus Author damn. mem. in princ. nam communiter Doct. tradunt contrarium, cum hoc sit contra substantiam, & essentiam contractus, Iacob. latè in verb. inuestiui talem: poterit enim appellari feudum; sed impropriè, & non ex natura feudi; sed ex lege inuestituræ subiacebit legibus feudalibus, & ita procedit dictū Bald. in l. si plures C. de cond. insert. Fely. in cap. quæ in ecclesiarum 29. col. 2. limit. de constit. Alex. cons. 2. 5. vol. in fi. cum alijs relatis per Capy. in sua inuest. in verb. feudorum dominia, & sic cōcordant opiniones Curt. Ias. & alij in præludijs, & sic loquitur prædictus Author damn. mem. eritq; feudum, non quia feudum; sed quia ex conuentione ita fuit actum, & nō quia denominatur feudum, propterea erit feudum, si deficiunt sub-

51 stantialia: nam denominatio non facit actum talem ad text. in l. Insulam ff. de præscript. verb. in l. si vno ff. loc. congerit Affl. decis. 80. peroptimè declarat, & firmat Andr. in d. cap. 1. si pro feud. vassall. interpell. fuer.

52 In hoc Domini aduertatis: nam scire, quod dominium remaneat penes Dominum, & quod penes feudatarium transeat, deseruit ad plura, & signanter ad quæstionem illam, dum feudatarius subinfeudat, quod dominium transferat, & quod remaneat penes ipsum, quæ est curiosa quæstio.

53 Bald. enim dixit in præludijs, dominium vtile non esse chimeram, vt alij dicebant; sed quodam dominium inferius subalternatum directo, Host. verò autho. Innoc. dixit esse chimeram, Andr. in d. §. rei autem refert dictum Innoc. & dixit semper ipsum contentum esse tali chimera, & idem refert Andr. in §. porrò num. 23. quæ sit prima causa benef. amitt. & in cap. 1. §. ex quo non seruit de feud. sine cul. non amitt. & idem Bald. in l. traditionibus C. de pact. dixit, quod dominium directum appelletur proprietas, infe-

inferius verò, vel subalternum appelletur vtile.

54 Si est chimera, videtur, quod nihil transferatur in secundum, si verò est vtile, potest dici, quod transferat vtile vtiliter, & dicitur dominium vtile inferius secundum Bald. in cap. cæterum pen. col. de iud. quodq; penes subinfeudantem remaneant reliquiæ quædam, & iura seruitiorum, quæ latius prosequitur Capyc. vbi supra nulla facta mentione Andr.

Andr. in cap. 1. §. præterea in 1. addit. de cap. Corr. tenuit omne ius à primo in secundum transferri, nec secundo remanere, nisi quod ex ipso contractu subinfeudationis sibi reseruauit, & conuenit, idem Andr. in §. illud, de prohib. feud. alien. per Frider.

55 Hæc quæstio Domini procedit de iure communi feudorum, non autem in Regno, in quo per Constit. constitutionē diu. mem. est prohibita etiam subinfeudatio; sed benè vtilis est quæstio illa, quando non subinfeudat feudum concessum, vt puta Baroniam, seu Castrum; sed rem particularem solitam concedi, quod nam dominium retineatur, & quod trāsferatur, & directum dominium habebit rerum particularium, ita quod transfert vtile secundum Bald. in proœmio ff. 3. col. & in l. 1. C. vnde legit. vt dicimus in

56 Regno, quod in feudum ab Ecclesia tenetur, vt in Ciuitatibus, & rebus particularibus Rex noster habeat directum

57 dominium, & quod dicit Andr. in §. prę-tereà de cap. Corr. in add. & in cap. illud quoque de prohib. feud. alien. per Frider. intelligo in feudis de per se principaliter infeudatis, quæ si secundo loco subinfeudantur, nihil retinet subinfeudans, nisi quod ex conuentione reseruauit, & ibi fit quæstio, ad quem deuoluātur, quādo per delictum, vel per alienationem; sed quando sunt solita concedi, & subfeuda formata sub feudo dominante, à quo illa dependent, & reguntur, tunc cōcesso feudo principali censentur concessa omnia ab eo dependentia, & sic nimirum si subfeuda erūt in directo dominio feudatarij, quia à principali concessione feudi, sub quo subsunt, illa reguntur; sed latius loco suo alia dicemus, & hoc sentijt Capyc. in sua inuest. in loco supra allegato, sufficit pro nunc attigisse.

58 Et in hoc aduertatur: nam habemus tres feudorum species, videlicet, quaternata, non quaternata, quæ dicuntur in Regno feuda plana, & de tabula, seu Athenasia, quæ idem sunt secundum Afflì. in decis. 243. vbi Addentes, Frecc. in 5. auth. nu. 2. & in differentijs inter feudum quaternatum, & planum nu. 3. declarat Andr. in 1. rubr. nu. 8. vers. Constitut. Reg. Siciliæ, vbi Moder. Add. in verb. excadentias, & habemus feuda mixta, quæ appellantur feuda quaternata secūdum quid, vel secundum Regni Constitu-

59 tionem post mortem; feuda enim quaternata erunt illa, quæ spectant ad Regis collationem, vel quæ sunt descripta in quinternionibus Reg. Camerę, ac Re-

60 gi immediatè seruitium soluitur; non quaternata, & plana sunt, quæ tenentur à Baronibus non aliter descripta in Regijs quinternionibus, quæ solita sunt à Baronibus concedi, ab eis recognoscuntur, illisq; seruitia præstantur, quod magistraliter declarauit Andr. in cap. 1. de contr. feud. apud par. termin. nu. 9. feuda

61 verò mixta, quæ dicuntur quaternata secundum quid, sunt illa, quæ secundum Reg. Constit. post mortem à Rege concedebantur, tenenda tamen à Baronibus, vel quę tandem secundum Capitula Papæ Honorij à Baronibus concedi solita sunt cum Regis tamē assensu, de quo per Andr. & Scrib. in d. Const. Reg. post mortem, declarat Andr. in Consti. Reg. vt de successionibus in princ. & quia dicimus

62 assensum quaternare feudum secundum decis. And. in Consti. Reg. si quis Baro, quod declarauimus in libro de Potestate Proregis, & Collateralis Consilij in tit. de Assensibus Regijs §. 2. & infra di-

63 cemus, propterea dicitur hoc feudum mixtum: quia tenetur partim à Barone, à quo recognoscitur, & partim à Rege, qui Baronis concessioni assentit, vel quia concedit feudum cum hoc, vt à Barone recognoscatur, latè explicat Camer. in

repet.

64 repet.cap.imperialem cart.69. & omne
Castrum in Regno est feudum quaterna-
tum etiam si à Barone teneatur, dicit
65 Andr. vbi supra, sed non è contra, om-
ne feudum erit quaternatum,& proinde
dicit Andr. notabiliter in d.cap.1. de
controu.feu.apud par.term.nu.12. quod
66 si in terra baronis reperiatur feudum,&
Rex concedat etiam ter, non erit qua-
ternatum, nisi per 30.annos steterit fir-
67 ma concessio, ex quo infertur, quod in
dubio feudum sistens in territorio baro-
nis præsumatur planum, & non quater-
natum,& ob id idem Andr.ibid. nu.10.
68 voluit, quod hæc feuda plana etiam si
non exprimantur in concessione, transi-
69 bunt cum Vniuersitate,& hoc importāt
secundum eum verba illa apponi solita
in priuilegijs, quæ de feudo in feudum,
& quę de seruitio in seruitium,& vt dixi
70 hunc terminum feudi quaternati, & se-
cundum quid benè declarauit Andr. in
Constit.Reg. vt de successi. & quomodo
procedāt termini Const.Reg.post mortē,
videlicet ad quem tale feudū aperiatur;
& per quem cōcedatur,latè per.Camer.
in repet.cap.imperialem cart.68. lit.M,
sed vide latius per me tradita in d.libro
de Potest.Proreg.in tit.de assens.Reg. §.
1.vbi materia Constit.Reg.post mortem
71 amplè declaratur, & quia recognosci-
tur tàm à Rege,quàm à Barone,propte-
reà in alienatione huius feudi mixti, seu
quaternati secundum quid dicit Andr.in
eod. cap.imperialem in princ. qđ verius
est, vt in illius alienatione vtriusque as-
sensus requiratur, Domini,& baronis,de
quo etiam per Affl.in decis.272.&quod
72 diximus,vt omne Castrum sit feudum
quaternatum in Regno, limitatur non
procedere in Ecclesia possidente:nā prę-
sumitur tenere in allodium,Andr.in Cō-
sti.Reg.Iustitiarij nomen,& normam,vbi
Affl.col.fin.latè D.Frecc.in auth.baron.
29. Moder. Addent. ad Isern. in cap.1.
de controuers.inter mascul.& fœm.de
benef.
73 Verùm quia diximus supra, quod ex
assensu Domini præstito super alienatio-
ne feudi, quæ fit à barone, etiam quod
feudum sit planum, feudum quaterne-
tur,aduertatis,ne erretis cum multis mi-
74 nutis Feudistis:nam in feudis planis iam
formatis,quæ secundum Reg.Constitut.
constitur.diu.mem. in verb. excadentias
possunt à baronibus concedi absque alio
assensu,locari,& vendi,aut aliter aliena-
ri cum præstatione tamen antiqui serui-
tij,vt per Afflict.ibidem 12.notab. & nu.
63.vers.tertiò quæro, & dum illa à pos-
sessoribus alienantur, sufficit solus baro-
nis assensus secundum communes regu-
las in Regno, de quo facit decis. Afflict.
243.& licet in alienatione quandoq; im
petretur Regis assensus, non proptereà
75 talis assensus quaternabit feudum: quia
assensus, qui impetratur ad tollendum
obstaculum prohibitiuum alienationis
feudorum,non alterat naturam feudorū,
nec aliquid de nouo inducit, & quando
76 assensus non necessarius impetratur, vt
in hoc casu, dicit Andr. quod est, sicut
dicere arma,virumq; cano, & sicut ver-
ba superflua in stipulatione, quæ ad ni-
hilum deseruiunt, hæc omnia docet ele-
ganter Andr.in cap.1. §. sed nec est alia
77 iustior nu.38.quæ sit prima caus.benef.
amitt. non enim in præiuditium baronis
potest absque suo expresso consensu feu-
di natura alterari,& post infeudationem
factam non potest directus Dominus ali-
quid innouare,addere, minuere, vel im-
mutare secundum communes decisiones,
& relictis Ciuilistis videatis ad hoc Iser.
nostrum in d.cap.similiter in 2.add. an-
te nu.25. vers. si non potest de Cap.qui
cur. vend. eleganter Andr.in Constitut.
Regni incipien. honorem nostri diade-
maris,in d.cap.1. de controu. apud par.
termin.ante num.12. vers.sed si Rex, &
78 propterea assensus tales minimè qua-
ternabunt feuda, nec illorum naturam
immutabunt, vt bene Addentes ad de-
cis. Afflict.282. declarauerunt; oportet
enim probari, quod assensus fuit ex cer-
ta scientia impetratus ad feudum qua-
ternandum, quod aliàs erat planum,
& tunc non erit inutilis secundum Iser-
niā in dicto §.sed nec est alia iustior, &
79 ità procedit, & declaratur doctrina

B Isern.

Ifern. in d. Conftitutione Regni fi quis
baro, dum dixit, quod affenfus quater-
nar feudum, loquitur enim in eo, qui
vult effici baro, & iacto fundamento,
80 quod non fufficit,quod quis habeat plu-
ra feuda ad hoc, vt baro efficiatur; fed
oportet,quod habeat feudum quaterna-
tum fub fe, quod alius ab eo recogno-
fcat,& tunc erit baro, dicit propterea,
quod baro efficietur modo, quo fupra,
vel ex pluribus feudis, quæ tenet etiam
non quaternatis, fi concedat vnum cum
confenfu Regis, vt fub eo, & ab eo te-
neatur,& erir baro; confenfus enim Re-
gis quaternabit illud, dicit Ifern. & fic
concurrit voluntas vtilis Domini, qui
ad conftituendum fe baronem voluit
habere fub fe feudum quaternatum,
ad quod neceffarius erat Regis affenfus,
& tunc benè dicit Ifern. quod affenfus
81 quaternet feudum: nam fi aliàs feu-
dum,quod conceditur à Barone, erit de
per fe quaternatum fimpliciter: quia
ille tenebat à Rege immediatè, non
poterat Baro in Regno fubinfeudare,
nec de quaternato fimpliciter,quod Re-
gem tantum recognofcebat,facere qua-
ternatum mixtum, vt diximus, quod ab
ipfo barone immediatè recognofceretur,
& propterea cum natura mutabatur,
& formabatur feudum quaternatum
fecundum quid, opus erat affenfu, qui
quaternet feudum fub natura mixti; fi
verò feudum erat planum, & feudata-
rius ad conftituendam baroniam vult
facere quaternatum cum confenfu Re-
gis, vt ab eo, & à Rege recognofcatur,
benè dicit Andr. quod concurrente vo-
luntate feudatarij affenfus tali cafu qua-
ternet feudum,& ob id,& in hoc aduer-
tatis, non dicit Andr. fimpliciter, quod
affenfus quaternet feudum;fed ponit hęc
verba.

82 Baronia eft Caftrum, feu Caftra, vel
feudum, habens fub fe feudum quater-
natum, quod alius tenet, probatur in
83 Conftitutione Regni poft mortem:
Feudum verò eft de viginti vnitijs in
Regno, & poteft quis habere plura feu-
84 da, vt hic dicitur, & tunc fi funt qua-
ternata, vel non, det vnum alij cum
confenfu Regis, vt fub eo, & ab eo te-
neatur, & erir Baro; confenfus enim
Regis quaternabit illud: quia Rex
confirmans videtur donare, hæc Ifer-
nia.

85 Ergo affenfus fimplex non quaternat
fecũdum Andream; fed requiritur clau-
fula,vt fub eo,& ab eo teneatur,& idem
per eadem verba tradit Andr. in dicto
cap.fimiliter in fecunda addit. num. 20.
vbi Modern. Addentes volentes Andr.
loqui,quando de feudo plano fit per hęc
verba feudum quaternatum mixtum:
nam fi aliàs effet quaternatum, non
quaternaret affenfus, quod iam quater-
86 natum erat, quod peroptimè declara-
uit Afflict. in cap. 1. de controuerf. feud.
apud par. termin. num. 29. vt cum ta-
li claufola efficiatur feudum quaterna-
tum,videlicet tenendum ab eo, fcilicet
Barone, & fub eo, fcilicet à Rege, ex
quo efficitur feudum quaternatum fe-
cundum quid fecundum terminos Con-
ftitutionis Regni poft mortem, aliàs di-
cit ipfe, quod fine hac claufula mini-
mè affenfus quaternabit feudum, nec
de plano efficietur quaternatum, quod
87 pariter fequutus eft Capyc. in fua in-
ueftitura, in verbo feudales affenfus,
verf. effectus cart. 83. Moderni Adden-
tes ad Andream, vbi fupra idem tenet,
Freccia de Origin. Baro. num. 39. cart.
88 13. qui ex hoc ibidem num. 55. tradi-
dit, quod fi feudatarius alteri det in
feudum cum Regis affenfu, ifte fubfeu-
datarius non erit Regis feudatarius,
fed primi inueftiti: verùm non efficere-
tur ex hoc feudum quaternatum,nec ta-
liter concedens efficeretur Baro, & ra-
rio eft: quia deficiunt illa verba, vt fub
eo, & ab eo teneatur, ex quibus volun-
tas feudatarij, & affentientis colligi-
89 tur, & non defuerunt, qui terminos
penitus ignorando dixerunt, quod, dum
adfunt verba prædicta, vt ab eo, &
fub eo feudum teneatur, erit feudum
quaternatum fimpliciter: falfiffimum
enim eft, & contra Andream, & om-
nes: nam fi Andreas tractat de confti-
tuendo

tuendo quem baronē,& sic vt sub se habeat feudum quaternatum, quod oportet intelligi de quaternato mixto,seù secundum quid,secundum terminos Constitut.post mortem, ergo quomodo hæc verba importabunt feudum quaternatum simplex,quo casu cum in totum recognosceretur à Rege, nullo modo feudatarius Baro efficeretur: quia non haberet feudum quaternatum sub se, error
90 enim originem habuit ab ignorantia terminorum,dùm præsupposuerūt, quod tenere in capite à Rege inducat incompatibilitatem, vt teneatur idem feudum in capite à Barone, quod pariter erroneum, & falsum est, cum possit teneri à Barone, & à Rege, vt docuit Isern.in Constitutione Regni, vt de successionibus, Camerarius declarat in loco, vbi supra cart. 69. à tergo in principio, &
91 propterea licet teneantur à Barone feuda in capite; sed sunt descripta in quinternionibus, non erunt feuda quaternata; sed mixta, vt in Constitutione honorem nostri diadematis, ibi nullus Comes, Baro, vel Miles, vel quilibet alius,qui baroniam,Castra, vel feudum in capite à nobis tenet, vel ab alio, quæ in quinternionibus Dohanæ nostræ inueniuntur in scriptis,& in Constitutione Regni post mortem, ibi post mortem Baronis, seu Militis, qui à Comite, vel Barone alio baroniam aliquam, vel feudum tenuerit,quæ in quinternionibus Dohanæ nostræ inueniuntur in
92 scriptis, & proprium est feudorum quaternatorum secundum quid teneri ab vtroque, si verum est secundum Andr. illa concedi à Rege tenenda à Barone, & in alienatione requiri vtriusque assensum: quia ab vtroque tenentur, & sic tenētur ab eo,scilicet barone,& tenētur sub eo,scilicet à Rege, qui concedit tenendum à Barone, & vt diximus,Isern. hoc modo format feudum quaternatum secundum quid, ex quo quis constituatur Baro, & non aliàs, ergo falsum est,quod ex his verbis dicatur feudum quaternatum simplex, & quanquam Frecc. & Capyc. alibi dixerint sic per transennam assensum quaternare feudū, intelligendi erunt, prout ipsimet posteà se declarauerunt conformes se reddendo decisionibus Isern.

93 Et notate, ac memoriæ retineatis, quod si dum quis subinfeudat feudum, etiam quod à Rege tenet, & sic quaternatum cum clausula, vt immediatè, & in capite ab ipso recognoscatur, cui infeudationi Rex assensit, tunc recessum est à terminis Constitutionis Regni post mortem, & feudum non erit mixtum, nec quaternatum secundum quid; sed feudum simplex recognoscens baronem, prout alia feuda plana, & attendendum erit ius commune feudorum, quod benè declaratum est per veros terminos in dicto §. secundo in titulo de Assensibus Regijs,vbi poterit videri; mutatur enim ex speciali expressione forma, cui Rex,
94 qui potest,sic assensit, ex quo infertur, vt ibi benè fundauimus, quod vera sit decisio Afflicti in Constitutione constitutionem diuæ memoriæ in 12. notab. quod feudum planum constituatur,quādo mediante assensu illud fuerit formatum contra Camerarium se fundantem in ea ratione: quia assensus quaternat feudum: nam si feudatarius vult formare feudum planum,& Rex assentit, quare dicere volumus, vt demum non remaneat planum cum omnibus suis
95 qualitatibus, inter quas præcipua est, vt cum solius Baronis assensu possit illud alienari, si Rex hoc Baroni concessit, vt feudum planum constitueret, quod firmatur optimo medio: nam Do-
96 ctores voluerunt, vt diximus, feudum planum præsumptiuè probari, quando semel, vel bis reperitur à solo barone concessum, & stetit firma concesio per spatium triginta annorum: nam per spatium tanti temporis præsumitur potestas legitima penes baronem constituta, ita notabil. Afflictus in decisione 305. num. 11. vers.nec obstat,ergo si hæc inducunt probationem legitimæ potestatis Baronis, sequitur, quod initium, seu titulus iustus à Rege requiratur, & consequenter vera est opinio Afflicti, &

97 sicut dicimus in præscriptione, quod, quando constat de titulo infecto, illa non deseruiat secundum notab. & communem decis. Innocent. in cap. dudum
98 de decim. ita pariter si constaret feudum non esse planum; sed quaternatum, licet Baro pluries concessisset, nil deseruiret: quia præsumptio, quæ ex concessionibus oriretur, cessaret, & possessio ex titulo infecto non causaret legitimam præscriptionem, & ob id benè dixit Afflictus, quod hæ sint probationes præ-
99 sumptiuę, secus verò si simpliciter habens feudum, illud subinfeudat cum Regis assensu, vel vult partem illius concedere, non dicendo velle constituere feudum planum, & sic dum vult formare subfeudum super hac concessione impetrat assensum, nunc enim non dico, quod assensus quaternet feudum: quia iam erat quaternatum, nec constituitur feudum planum ex subinfeudatione, alio non expresso ex eadem ratione, de qua
100 supra: quia natura non alteratur, nisi in expressis ex reg. text. in cap. 1. de feud. non hab. propr. natur. feud. vbi Andr. & Scriben. & oportet in hac alteratione, vt interueniat consensus vtriusque; sed dico, quod formetur feudum quaternatum secundum quid: quia ex constitutione subfeudatarij alteratur mediante assensu prima natura feudi quaternati simpliciter, quæ, vt dixi in d. §. 2. recipiunt declarationem ex possessione interpretatiua, si dispositiones talium feudorum fuerunt continuatæ cum assensu vtriusque, vel solius Baronis, quæ dixisse sufficiat pro vera cognitione terminorum.
101 Quartò dicit, quod ad eum, hæredesq; masculos, & fœminas, si de eis nominatim dictum sit, & cæt. quæ quidem respiciunt feudi naturam, concordat text. in prima rubr. §. & quia vidimus, & §. hoc autem notandum, & ob id Andr. in §. sed nec est alia iustior dixit, quod inest feudo, & est de natura acquisitionis dare, & recipere pro hæredibus, & absq; ista expressione masculorum sic intelligetur ex regula text. in cap. 1. §. & si clientulus de alien. feud. & in cap. 1. §. profectò de leg. Corrad. & non tantùm hæres masculus; sed filius masculus, vt
102 ibi, ita quod frater fratri non succedit in feudo nouo in cap. 1. de duobus fratr. quod secus est in Regno secundum opinionem Peritorum per Constitutionem Regni, vt de successionibus, vbi Andr. etiam si non esset ex vtroque latere coniunctus, vt ibi per Andr. latè Afflict. decis. 297. Marin. in 21. differen. feud. quaternati, & plani, Loffred. in d. consl. 1. &
103 in cap. 1. de nat. success. feud. nisi inuestitura esset pro hæredibus ex corpore, quæ est communis forma: nam hic frater esset exclusus, nisi essemus in feudo paterno, seu antiquo, quod dicitur illud, quod fuit acquisitum per parentem, qui fuit agnationis communis: quia respectu primi acquirentis omnes sunt descendentes ex corpore per Capitulum Regni
104 considerantes; ascendentes verò non succedunt, vt in cap. 1. de nat. succ. feud. nisi in feudo paterno refutato, quasi per viam reuersionis; sed vt hæres habebit, Andr. in cap. 1. in fin. quid iuris sit, & soluet releuium, idem Andr. in cap. 1. §. sed & res, per quos fiat inuest. & quod alibi dixit Andr. vt habeat pater iure reuersionis, benè dicit; sed reuertetur, tanquam ad hæredem, & ita iudicatum, de quo latè per D. de Franch. in decisione 3. quem articulum per veros terminos explicauimus in d. libro de Potestate Proregis in titulo de refutat. feudor. in princ.
105 Et quod dicitur in definitione, vt feudum transeat ad hæredes, intellige, quod si plures sint filij, omnes succedant de iure communi feudorum, & omnes fidelitatem facere debent dicit text. in cap. omnes filij, si de feud. defunct. milit. secus
106 si vnus tantum succedit, vt quando viuitur more francorum, vel si per diuisionem vni tantum fuerit feudum assignatum, quod quomodo procedat, dicemus suo loco infra in cap. 1. de success. feud. sed si plures pro indiuiso succedunt, vel diuidunt, omnes sunt successores, & omnes fidelitatem facient, &
107 quod dixi de diuisione, intellige præ-

præterquam in feudis dignitatis iuxta
text.in cap.præterea ducatus de prohib.
feud.alie.per Frider.& tunc an possit di-
uidi exercitium, administratio, seu red-
ditus Curt.latè in 4.part. 30.quæst. 10.
limit.Capyc.in sua inuest.vers.feudorum
diuisio, ibi sublimito decimò, & intelli-
108 ge hæredes. s. legitimos, & naturales:
nam naturales tantum, vel legitimi tan-
tum, vt adoptiui nullo modo succedunt
in cap.adoptiuus, & in cap.naturales, si
de feud.defun.mil.etiam quod naturalis
legitimetur, dicit ibi text.quod intellige
in legitimatione Principis, secus si ex
subsequenti matrimonio ex reg.text.in
cap.tanta, qui filij sint legit. ita Andr.
in d.cap.naturales, etiam quod inuestitu-
ra sit pro hæredibus ex corpore legitimè
109 descendentibus, quod Bald.extendit in
eodem cap.ad filios susceptos ex matri-
monio putatiuo.
110 Et quando non reperitur inuestitura,
an præsumatur feudum concessum secū-
dum communem formam pro hæredibus
ex corpore, an verò simpliciter prout de
iure communi feudorum, vel Const.Reg.
& dicit Andr.non præsumi hāc commu-
nem formam in eadem Constitutione, vt
de successionibus, ita quod sit hæredita-
rium; sed transmisibile ex reg.text. in l.
si pactum ff.de probat.In cap.1.de duob.
frat.eritq; feudum ex pacto non hæredi-
tarium, nisi respectu primi acquirentis, à
quo omnes habent causam, & eidem om
nes dicuntur succedere, de quo per An-
dr.in d. §.huius autem generis, in cap.1.
de success.feud.in cap.1.an agnatus cum
concordantibus, latissimè Loffr. in cons.
1. vbi firmat hæc de iure communi feu-
111 dorum procedere; sed in Regno omnia
feuda præsumuntur hæreditaria, secun-
dum Neapod.in consuet. si testator, vbi
latissimè Moder.Addentes, latè D.Frec.
idem firmans in 21.differ. feudi quater-
nati, & plani.
112 Ex quibus habetis aliam differentiam
feudorum, videlicet feudum ex pacto, &
prouidentia hæreditarium, & feudum ex
pacto, & prouidentia non hæreditarium,
& dico non hæreditarium: quia omnia
feuda sunt ex pacto, & prouidētia respe-
ctu concedentis, & cōcessionarij: sed quę-
dam hæreditaria, quædam verò non hæ-
reditaria, & loquendo secundum cōmu-
nes Doctor. decisiones in Regno, secun-
dum quas iudicatum est, & practicatum
113 indifferenter, dico, quod quoties in in-
uestitura mentio facta est hæredum, vi-
delicet, quod concessum feudum sit pro
hæredibus, vel pro hæredibus ex corpo-
re, semper feudum erit hæreditarium,
quicquid alij dixerint: nam verbum il-
lud hæredes informat feudum, ex quo
assumit suam innatam naturam; si verò
non adest verbum illud hæredibus; sed
simpliciter reperitur feudum concessum,
vel dictū fuerit pro te, & liberis, vel pro
te, & filijs, vel pro te, & Titio, tunc feu-
dum erit ex pacto, & non hæreditarium,
114 ita quod vnusquisque succedet, vti fi-
lius, & non vt hæres, vel vt successor, non
autem cum qualitate hæreditaria, præ-
terquam respectu primi acquirentis: nam
cum habeant ab illo, tenentur esse hære-
des illius, quæ sunt regulæ in Regno, de
quo per Andr.in cap.1. an agnatus in
cap.1.de alien.feud.pat.in cap.1.de suc-
cess.feud.Loffr.in d.cons. 1. D.Frec.vbi
supra, & latius in prima formula inuesti-
turarum, & in differentijs inter feudum
ex pacto, & feudum hæreditarium, ex
115 quibus magnus sequitur effectus: nam
si non succedit filius, aut agnatus, vt hæ-
res, non tenetur habere ratum factum
defuncti, & habebit feudum præcipuum,
dummodo si institutus fuerit filius, aut
agnatus, confecerit inuentarium, vt per
Andr.in locis prællegatis, si verò feudū
est cum qualitate hæreditaria, tenetur
successor ad onera defuncti; hinc oritur
illa disputata quæstio, an feudo legato
debeatur extimatio, de qua suo loco tra-
ctabimus.
116 Nolo tamen silentio pertransire,
postquam de hæredibus in feudo tracta-
uimus, quod tripliciter in feudo conside-
retur hæres, videlicet, hæres sanguinis, &
hæc qualitas requiritur in omni succes-
sore, vt sit descendens ex sanguine primi
acquirentis, de quo in cap.1.de nat.suc-

cess. feud. Secundò consideratur hæres
117 hæreditatis, & hoc in filio in feudo ex pacto, qui tenetur esse hæres patris in hæreditate allodij, ne intestatus pater dicatur decedere,& iniuria afficiatur. & in hoc est deterioris conditionis, quàm agnatus,de quo in d.cap.1.an agnatus,
118 & tertiò consideratur hæres feudi,vt in feudo hæreditario,& hoc est,quod dicit Isern.in cap.1.§.quid ergo in fin. de inuest.de re alien.fact.quam distinctionem eleganter ponit Camer.in d.cap. prætereà ducatus,Pernus in suis consilijs in 4. notab. Loffr.in alleg.cons.1.

119 Habemus insuper,quod fœminæ de iure communi feudorum sint exclusæ,nisi nominatim sint in inuestitura feudi ad successionem admissæ, quod secus est in Regno per Constitutionem in aliquibus, quæ deficientibus masculis sunt in feudo successibiles.

120 Subdit verbum in perpetuum: nam secundum primæuam naturam erant feuda per annum,posteà ad vitam,& demū effecta ad hæredes transitoria iuxta tex. in cap.1.in 1.rubr.vbi Deo dante latius discutiemus,& in hoc cadit quæstio,an
121 vassallus inuito Domino possit feudum refutare,& fit distinctio,quando feudum est ad certum seruitium concessum, vt non possit,secus si simpliciter,de quo per Andr.in cap.1. de cap. qui cur.vend. & in 1.rubr.in fin. quod non intendo nunc declarare;sed suo loco dicemus alia die, & sic pariter dum loquuti sumus de suc-
122 cessione feudi, quid in clerico simplici, & quid in Clerico beneficiato,vel in sacris, an demum isti succedant, saltem habitu dimisso ante litis contestationē; & an si habens feudum clericetur,amittat taliter,quod non detur pœnitentia, tractabimus in repetitione cap. qui clericus,si de feud.defun.milit.vbi est sua materia,& cum Andr.in cap.1.de benef. fœmin.sufficiat pro nunc tenere conclusionem,quod Clericus in minoribus etiā beneficiatus dimittendo habitum,statim post mortem feudatarij, & renuntiando beneficium ante litis contestationem cū legitimo successore,quod denique succe-
123 dat; si verò fuerit in sacris constitutus, minimè: quia character est indelebilis, qui verò tenet feudum,& clericatur,sta-
124 tim amittit:quia miles Christi non potest esse miles sæculi,& dominium feudi interim non potest stare in suspenso, & ob id non habet locum pœnitentia, & pro nunc videatis decisionem meam septimam, in qua latè hæc differuntur, & latè articulum pertractaui in d. libro de Potestare Proregis in titu. de Assensibus Regijs §.4.

SVMMARIVM.

1 *Feudi vas,atque substantiam esse fidelitatem dictum est Andr. satis vulgatum.*

2 *Feudum dictum est à fide.*

3 *Hinc vassallus nuncupatur etiam fidelis.*

4 *Feudum ab emphyteusi in quo potissimum differat.*

5 *Vassallus ratione feudi iurare debet fidelitatem per specifica capitula.*

6 *Hoc autem iuramentum in quo distinguatur ab eo, quod præstat subditus ratione iurisdictionis, optimè declaratur;quo loci etiam traditur primum appellari iuramentum fidelitatis,secundum assecurationis.*

7 *Vassallus quis dicitur ratione feudi, subditus ratione domicilij, vel si sit Ciuis.*

8 *Iuramentum assecurationis non potest à subditis præstari,nisi Regia præcedat iussio.*

9 *Estq. ratio secundum Andr. quia Rex in Regno est Dominus personarum.*

10 *Hæcq. assecuratio erit Baroni à vassallis præstanda post iuratam ab eo fidelitatem.*

11 *Feu-*

11 *Feudi concessio non potest fieri ea lege, vt nulla præstetur fidelitas: quia huiuscemodi pactio est contra huius contractus substantialia; sed hoc intellige, vt infra nu. 16. & ad iura, quæ contrarium suadere videntur, responde vt nu. 18. cum seqq.*

12 *Sed difficultas est, an tunc vitietur in totũ iste contractus, vel in aliã transfundatur spetiem, qua de re distingue, vt per D. Authorem hic, & nu. 15.*

13 *Cuius occasione declaratur text. in l. si quis ante ff de acq. poss.*

14 *Substantia rei est ipsamet res, illaue sublata deficit actus.*

17 *Feudi natura si in aliquibus sit alterata, vtique manebit illud in reliquis in sua propria natura, diceturq. conditionatum, & non rectum.*

19 *Vassallus quando veniat feudo priuandus, si interpellatus recuset fidelitatem iurare.*

20 *Fidelitas quandoq. sumitur pro ipso fidelitatis iuramento.*

21 *Sed propriè loquendo fidelitas præcedit iuramentum, prout etiam inuestitura.*

22 *Fidelitatis iuramentum si remittatur, non fluit inde, quin sit debita fidelitas, & quò ad hoc feudum erit improprium; in cæteris verò retinebit illius naturam, et n. 26.*

23 *Hinc subijcitur insignis doctrina Io. Andr. volentis, feudatarium obstringi ad fidelitatem faciendam, quamuis sit ei concessum feudum francum absque fidelitatis iuramento.*

24 *Idq. confirmatur etiam authoritate Oldr. Bald. Ias. & aliorum.*

25 *Doctr. Andr. in §. huius autem generis ex quib caus. feud. amitt. benè declaratur.*

27 *Seruitium à vassallo præstandum Domino potest esse accidentale, naturale, & substantiale, circa quod distingue, vt per D. Author hic.*

28 *Feudo cõcesso non venit seruitium, nisi fuerit expressum, vel promissum, secundum Andr. & ibi de ratione, & nu. 33. sed declara, vt nu. 30.*

29 *Idque obtinebit etiam si Dominus cũ seruitio infeudare consueuerit, cuius occasione vltra alios ponderantur, & declarantur verba Isern. in d. §. huius autem generis, & nu. 34. & 38.*

31 *Feudatarius ad quæ seruitia sit astrictus de natura feudorum, & num extra Regnum seruire teneatur, & quid in bello iniusto, vel dubio, remissiuè.*

32 *Seruitium iustum feudi quomodo taxetur, remissiuè.*

35 *Feudum francum quod dicatur.*

36 *Feudatarius possidens feudum frãcum nequaquã immunitate gaudet quò ad seruitia comprehensa in iuramẽto fidelitatis secundum opinionem aliquorum, quæ tamen per D. Author. concludenti ratione exploditur.*

37 *Fidelitas num possit vassallo in vniuersum remitti, quæve sub ea contineantur.*

39 *Epilogus eorum, quæ discussa sunt, in quo sub compendio feudi naturalia*

ralia, substantialia, & accidentalia recensentur, & num. 42. 43. & 45.

40 *Feudi antiqui successio usque ad quem gradum protendatur in linea collateralium, tàm de iure communi feudorum, quàm de iure Regni.*

41 *Fratres, ipsorumq. filij num de iure Regni succedant in feudo nouo.*

44 *Vassallus burgensis in quo differat à ligio, qui est vassallus, & subditus.*

46 *Adhoa est subrogata in locum seruitij personalis, & debetur altero de duobus modis, & venit etiam feudo simpliciter concesso, & nu. 47. & 48. Idque declaratur, vt nu. 49.*

50 *Releuium introductum est ex consuetudine, & ab hærede tantùm est soluendum pro obtinenda inuestitura confirmatoria, & sic ab huiusmodi solutione immunis est emptor, vel alius causam habens ex contractu inter viuos; sed declara vt nu. 52.*

51 *Inuestitura confirmatoria petenda est à vassallo post mortem feudatarij infra annum, & diem, quod non procedit in minore respectu caducitatis, non autem releuij.*

52 *Refutatio omnium feudorum præsumitur fraudolenta; sed isthæc præsumptio cessat in multis casibus, & potissimum in donatione facta contemplatione matrimonij ob insignes nuptias, quo casu non soluetur releuium; sed limita, vt nu. seq. à qua tamen restrictione discedit D. Author, vt nu. 54.*

53 *Donatio facta ex nunc pro tunc secuta morte secundum veram opinionem est translatiua dominij ex nunc, et contractus vndique perfectus; sed effectus est suspensus post mortem, & ita aliàs iudicatum, etiam si non sit adiecta clausula, & è contra.*

55 *Vitæ militiæ debitum arctiori iure debetur, quàm illud releuij.*

LECTIO II.

1 QVINTVM substantiale feudi positum in definitione est, vt fideliter Domino seruiant: nam fidelitas est vas, & substantia feudi, dicit sæpè sæpius Andr. in cap. 1. §. sed nec est alia iustior, & in §. porrò, quæ sit prima caus.
2 benef. amitt, quia à fide feudum dicitur in cap. 1. in §. nulla per quos fiat inue-
3 stitura, hinc vassalli aliàs fideles appellantur in cap. 1. §. item etsi fidelis, & in §. rursus, quib. mod. feud. amitt. in cap. 1. de form. fidel. in cap. 1. §. & quia vidimus
4 in 1. rubr. & hæc est præcipua differentia inter contractum feudi, & emphyteusis: nam etsi in vtroque retineatur penes dantem directum dominium, & penes recipientem vtile transferatur, tamen fidelitas, quæ in feudali contractu attenditur, constituit inter hos contractus specificã differentiam, sicut in contractu emphyteotico attenditur solutio census, de quo latè per Camer. in repet. cap. imperialem
5 in 14. carta, & propterea statutum est, vt hæc fidelitas, quæ ex feudo præstari debet, iuretur per specifica capitula, ob qđ facta sunt capitula illa de form. fidel. de noua form. fidel. & qual. vass. iurare debeat fidelitatem, & in hoc aduertatis
6 Domini: nam aliud est iuramẽtum, quod præstat vassallus ratione feudi, & aliud est illud, quod præstat subditus ratione iurisdictionis: quia habet domicilium, vel est Ciuis; non enim, quia teneo feudum,

dum,dicor ſubditus,nec perſona eſt obligata, niſi ratione feudi dicit Andr. in cap. imperialem §. præterea de prohib. feud.alien.per Frider.in addit.& in cap. 1.qual.vaſſ.iur.deb.fidel. hinc text. in cap.vaſſallus de pac.Conſtant.dicit Vaſſalli noſtri à nobis inueſtituram accipiāt, & fidelitatem faciant,tanquam vaſſalli; cæteri verò omnes,ſicut Ciues,vbi gloſ. & Bald.declarant, & ob id Aluar. dicit, quod iuramentum,quod præſtatur à ſubditis,non ratione feudi; ſed iuriſdictionis dic atur iuramētum aſſecurationis, quod verò præſtat feudatarius ſit iuramentum fidelitatis;hinc Afflict.in d.cap.1.qualit.
7 vaſſall.dixit, quod qui tenet feudum, & habet domicilium, ſeu eſt Ciuis, dicitur vaſſallus,& ſubditus,qui feudum tātùm, appellabitur vaſſallus,& qui domicilium tantum erit ſubditus,quod per prius tradidit Andr.in cap.1. de nou.form.fidel. in verb.omnem vtilitatem, in verſ. item ſi non habet feudum.
8 Quod iuramentum aſſecurationis præſtabunt ſubditi præcedente mandato Regis, & non aliter dicit Conſtitutio incipiens Comite,vel Barone,& ratio eſt ſecundum Andr.in Conſtit.Reg.poſt mor-
9 tem: quia Rex in Regno eſt Dominus perſonarum in Conſtit.Reg.quia frequē-
10 ter,& hæc aſſecuratio, mandat Rex, qd Baroni præſtetur à vaſſallis dicit Andr. in cap.1.de capit.Corrad.facto priùs iuramento fidelitatis in cap. 1. quid præcedete debeat inueſtitura,an fidelitas,& ſic hodiè practicatur in Regno, & adeſt officium particulare præſtationis iuramenti fidelitatis à Barone Domino, & à vaſſallis baroni,quod tenet Pet.Ant.Albert.Patritius digniſſimus,gratus,& acceptus, ac omni virtutum genere ornatus.
11 Cumq; ſubſtantia feudi ſit fidelitas, propterea non poteſt concedi feudum abſque fidelitate aliqua præſtanda, cum pacta contra ſubſtantiam rei non admittantur in l.cum precario, ff.de precar.&
12 vitiatur actus, quando non poteſt tranſire in aliam ſpetiem contractus, & ſic
13 procedit text.in l.ſi quis ante ff.de acq. poſſ.de quo latè per Bart.in l.vbi ita donatur ff.de donat.cauſ.mort.nam ſi ſub-
14 ſtantia rei eſt ipſa res dicit Bald.in l.1. C.de ſacroſ.eccl. meritò ſubſtātia ſublata actus non ſubſiſtit,quo argumēto vtitur doctiſsimus Camer.ad propoſitum in repet. cap. imperialem cart. mihi 35.
15 ſed ſi poteſt tranſire in aliam ſpetiem contractus,dùm non ſit actus à lege improbatus,& adeſt poteſtas faciendi, erit tunc contractus innominatus capiens vires ex contractu inueſtituræ,quæ non facit eſſe contractum feudalem, licet pro tali nominetur, vt diximus in lectione præcedenti author.Bald.in prælud. & aliorum, & regulariter ex l.inueſtituræ, non autem feudorum, quæ latè explicat Camer.in cap.imperialem cart.36.à tergo,quod in ſpetie dicit Bart.in l. vbi ita donatur ſupra allegatus,& hoc voluit in effectu Curt. in præludijs iuxta tradita per gloſ.& Docto.in l.pacta conuenta ff. de contrah.empt. & nomē appellatiuum nihil facit,nec erit conſiderationis ſecundum communem theoricam Docto.in §. qui maximos l.cotem ferro,ff.de publ.in
16 l.2. C.de iur.emphyt. & hæc intelligo, quando in totum remittitur fidelitas;
17 aliàs ſecus,& dicetur feudum conditionatum,non rectum ex eo:quia eſt alterata natura in aliquibus, ergo in reliquis remanet feudum in ſua propria natura iuxta tradita in cap.1.de feud.non hab. prop.nat.feud.quæ Camer. latius explicat in loco,vbi ſupra.
18 Et dùm iura dicunt adeſſe quędā feuda,quæ fidelitatem non præſtant,vt in cap.1. quæ ſit prim.cauſ.benef.amitt. & in cap.1.de capit.Corrad.& in cap.1.§. nulla per quos fiat inueſtitura, aduertatis Domini, quod intelliguntur de iuramento fidelitatis,prout ea intelligit Iac. de Beluiſ. in 2.diſt.feud. in præludijs, & gloſ.declarat in d.cap.1. in §.1. quæ ſit
19 prim. cauſ.benef. amitt. vbi ſi Dominus inueſtituram facere obtulerit,& fidelitatem petierit, & vaſſallus interpellatus tribus vicibus,iurare noluerit,priuabitur feudo;ſi tamen beneficium tale ſit,vt pro eo iuramentum fidelitatis fieri debeat,

&

& subdit text. sunt enim quædam feuda
ita data,vt pro eis fidelitas non sit præ-
20 standa: igitur pro iuramento fidelitatis
vetbum fidelitas est appositum,& sic pa-
riter probat text.in d.§.nulla.

21 Et cum iuramẽtum fidelitatis fiat ad
explicationem, & publicationẽ intrinse-
cę obligationis ipsius fidelitatis per prius
ortæ in ipsa generatione feudi in l.inue-
stituræ, quæ iuramentum præcedit, pro-
ptereà iuramentum ipsum appellabitur
fidelitas,probat hoc text.cum sua rubri-
ca quid præcedere debeat, an inuestitu-
ra,vel fidelitas,& dum ibi determinatur
præcedere debere inuestituram; fidelita-
tem autem dicimus iusiurandum, quod
à vassallo præstatur Domino, vnde stat
22 firma conclusio,quod iuramentum fide-
litatis possit remitti secundum iura præ-
fata, & sic sollemnitatem hanc iurandi
fidelitatem aliàs debitam; sed fidelitas
ipsa absque iuramento debita ex natura
innata,& ex substantia actus minimè re-
mitti potest,& non ex eo:quia iuramen-
tum fidelitatis non præstetur, propterea
fidelitas non debetur, probat hoc text.
ad literam in cap. veritatis extra de iu-
23 reiur.& hoc est, quod notanter tradidit
Io.Andr.in addit. ad Specul. in tit.de
præscript.quod etsi cõcessum sit feudum
francum,quod non præstet iuramentum
fidelitatis, non per hoc non tenetur ad
fidelitatem faciendam iuxta text.in cap.
1. de nou.form.fidel. per text. in d.cap.
veritatis, quem refert, & transcribit ad
24 literam Alex.in cons.30. 1.vol.latè Ias.
in præludijs in 8.diuis. & Camer.vbi su-
pra,hinc Oldr.in cons.234.voluit, quod
& si feudum francum fuerit concessum,
tenetur tamẽ feudatarius ad fidelitatem
faciendam,quem refert,&sequitur Bald.
in cap.1.§.fin. de capit.qui cur.vend.

25 Et dùm Andr.in §.huius autem gene-
ris ex quib.caus.feud.amitt. dicit, quod
potest dari feudum,vt fidelitatem non
præstet, intelligi debet secundum textũ,
quem allegat, qui est text. in d.§. nul-
la,quem fundatum est,loqui in iuramen-
to fidelitatis, & ita expressè ipse aliàs
declarat in cap.1, 1.col. de capit.Corr.
& respectu cõtinentiæ fidelitatis dicitur
etiam iuramentum esse substantiale feu-
di,& sic intelligitur Andr.in §.sed & res
nu.11.per quos fiat inuestitura, est benè
26 verum, quod feuda taliter concessa, vt
fidelitatis iuramentum non præstetur, e-
runt quò ad hoc impropria feuda;sed in
cæteris naturam feudorum tenebunt, ita
Andr.in d.§.huius autem generis,& in
d.§.nulla.

27 Vltimò in hac diffinitione dicitur, vt
fideliter Domino seruiant,siue seruitium
sit nominatim expressum,siue indetermi-
natè promissum,& hoc seruitium aduer-
tatis,quod potest esse accidentale,& na-
turale,seu substantiale: naturale,& sub-
stantiale dico, quando est seruitium fi-
delitati annexum; accidentale, quando
est particulariter promissum, vt quando
sumus in feudo, quod præstat certa ser-
uitia extra contenta in capitulis fideli-
28 tatis,& propterea dùm Andr.in §.huius
autem generis declarando hunc articu-
lum, dixit, quod concesso feudo simpli-
citer, non debetur seruitium,ponderãdo
diffinitionem,quæ dicit, siue nominatim
sit expressum,siue indeterminatè promis-
sum,adeò quod requiritur expressio, vel
promissio,& in d.§.sed nec est alia iustior
reddit rationem: quia non inest seruitiũ
29 feudo,sicut inest fidelitas,& hoc proce-
dit secundum Andr. etiam quod Domi-
nus consueuerit cum seruitio infeudare,
de quo etiam per eum in cap.1.§.simili-
ter de capi.qui cur.vend.intelligitur tã-
30 tum de seruitio, quod non cohæret rei,
& fidelitati,quę optimè explicat Camer.
in repet.cap.imperialem cart.75.à terg.

Et propterea Loffr. in d.§.huius autẽ
generis in conclus.Andr.quod seruitium
non debetur,nisi impositum, dixit intel-
ligi debere de seruitio reali, non autem
31 personali,& quæ seruitia præstet feuda-
tarius secundum naturam feudorum ex-
plicat latè Camer. in d.cap. imperialem
cart.34.à tergo,& an teneatur seruire
extra Regnum, & quid in bello iniusto,
& quid in dubio,Andr.in cap.1.hic fini-
tur lex, & in d.§.sed nec est alia iustior,
Camer.vbi supra cart. 34. à tergo lit.P,

&

32 & quantum sit seruitium iustum feudi, taxatur in vntijs decem cum dimidio de singulis viginti pro vno milite, & hoc in feudis cum vassallis, & quid in feudis inhabitatis, & in annuis præstationibus Andr. in cap. 1. col. fin. quis dicatur Dux in cap. 1. §. firmiter de prohib. feud. alie. per Frider. in cap. 1. nu. 9. de controu. feud. apud par. termin.

33 Stat ergo firma conclusio, quod seruitium, quod non est impositum, non debetur: quia non est de natura feudorum, & hoc de seruitio non annexo fidelitati,

34 & dùm Andr. dicit in d. §. huius autem generis, quod feudum datum eo tenore, vt inde nullum fiat seruitium, sit contra naturam feudi, quasi ex hoc inferatur seruitium esse de natura, aduertatis Domini ad intelligentiam Andr. nam præsentiendo ipse difficultatem, subiungit postea verba illa, seu contra illa, quæ cõsueuerunt apponi in feudi concessione, & sic recedit à verbis dictis, quod feudum concessum, vt nullum fiat seruitium, sit contra naturam.

35 Sed melius Domini, vera Doctorum opinio est, quod feudum frãcum dicatur illud, quod non debet seruitium in faciendo; sed non propterea liberatur ab obligatione fidelitatis consistentis in seruitijs annexis fidelitati circa maleficia, ita Bald. in præludijs in 8. ciuis. quem sequitur Curt. in 1. par. 8. princ. quæst.

36 nu. 28. & alij Docto. voluerunt, quod licet sit concessum francum, non per hoc sit vassallus exemptus à seruitijs contẽtis in iuramento fidelitatis, quos non sequor: nam si concesso feudo simpliciter non teneor ad seruitia, nisi ad ea, quę ex fidelitate veniunt, ergo, vt operetur concessio feudi franchi, & non sit inutilis, oportet, vt non tenear ad ea, quæ aliàs ex concessione simpliciter tenebar.

37 Verùm quia fidelitas non potest in totum tolli, propterea cum in fidelitate comprehendantur illa sex, incolume, tutum, honestum, vtile, facile, & possibile, & vltra, auxilium, & consilium, dico, quòd vt operetur concessio, ero absolutus ab hac parte fidelitatis consistente in faciẽdo, scilicet, auxilio, & consilio, quod notabiliter explicauit Camer. in d. cap. imperialẽ car. 35. lit. D, & rectè perlegatur.

38 Redeundo ad Andr. notate quæso, dũ dicit, quod feudum datum eo tenore, vt inde nullum fiat seruitium, sit contra naturam feudi, benè dicit: quia ex tali concessione tollitur pars fidelitatis, & consequenter est concessio contra naturam feudi, & ob id primò loquutus est Andr. in concessione feudi simpliciter, & dixit, quod seruitium non venit: quia nec de substantia, nec de natura: secundò loquitur, quando est concessum franchum à seruitio, & tunc, vt non sit inutilis concessio, intelligitur frãchum à seruitio annexo fidelitati in ea parte, quæ consistit in faciẽdo, & propterea iustè dicit, quod sit contra naturam.

39 Ex quibus cum laude Dei est expedita definitio feudi, & insimul vidimus naturalia feudi consistere, quod cõcedatur ex beneuolentia, sitq; transitoriũ ad hæredes descẽdentes masculos in feudo nouo, legitimos, & naturales, non legitimos tantum, nec adoptiuos tãrum, nec etiam ad legitimatos, nisi per subsequens matrimonium, & ad hæredes omnes, nisi in feudis indiuisibilibus, vt sunt feuda dignitatum, & in feudis, in quibus viuitur more franchorum.

40 In feudo verò antiquo non solùm ad hæredes descendentes; sed etiam ad hæredes transuersales vsque ad septimum gradum de iure communi feudorum, vt in cap. 1. §. hoc quoque in 1. rubr. vbi dicemus, & vsque ad tertium de iure Regni, & hodie propagatum ad quartũ per capitula huius Ciuitatis in coniunctis tãtum per lineam masculinam.

41 Et rursus in feudis nouis in Regno succedunt fratres per Constit. vt de success. nisi esset prima inuestitura pro hęredibus ex corpore, quæ est communis forma inuestituræ in Regno, quando de ea cõstat, vt supra declarauimus, hodie per noua Capit. Ciuitati, & Regno concessa in feudis nouis cõcessis pro hęredibus ex corpore trasuersales succedũt, loquendo de fratrib. vtrinq; cõiunctis, ipsorũq; filijs.

42 Vi-

42 Vidimus substantiale feudi esse, quod consistat in re soli, aut solo cohærente, non in pecunia, non in re mobili, quodq; directum dominium remaneat penes dãtẽ, quod appellatur dominium superius; vtile verò transeat in accipientem, quod appellatur dominium subalternum inferius, & hoc est substantiale in principali feudo dominante infeudato, non autem in rebus particularibus ipsius feudi, vt erunt feuda plana, & de tabula.

43 Vidimus substantiale patiter esse fidelitatem, & non seruitium, quatenus fidelitati non est annexum, & quod iuramentum fidelitatis potest remitti: quia est de natura, nõ autem ipsa fidelitas, quod ex ipsa substantia, ipsumq; iuramentum diuidi in iuramentum fidelitatis, respectu feudatarij, & assecurationis, respectu vassallorum burgensium, fidelitatis, ratione

44 feudi, vassallorum burgensium, ratione iurisdictionis, quæ non procedunt in vassallo ligio, qui erit vassallus, & subditus secundum Specul. in tit. de feudis, in §. quoniam de homagio nu. 33. Iacob. in titu. de homagio vers. quartus effectus, Capyc. in sua inuest. in verb. ligium feudum, multa Auth. damn. mem. in tit. 1. §. 1. glos. 5. nu. 5.

45 Vidimus accidentalia feudi esse pacta extranea, & cõtra naturam, & etiam seruitium fidelitati non annexum, & vltimò vidimus seruitia annexa fidelitati esse seruitia personalia, quæ feudo simpliciter concesso veniunt.

Seruitia verò realia non esse de natura, & propterea non venire, & ob hoc dicam

46 vnum verbum (Domini) de adoha, quæ subrogatur loco seruitij personalis, an feudo simpliciter concesso adhoa de-

47 beatur, quæ adhoa altero de duob. modis debetur, vt scitis Domini, vel quando non potest vassallus seruire ex iusto impedimento, vel quando feudum non ascendit ad vncias 20. annuas, ex quibus debetur vnus miles, de quo per Andr. in d. c. 1. quis dicatur Dux, & in locis præallegatis, quæ latissimè congerit Frec. in

48 2. lib. in verb. feudatarius, & sum in opinione indubitata, qđ omninò hæc adoha debeatur: nam si fidelitas debetur, & ex ea seruitia personalia ipsi annexa, & adhoa subrogatur loco seruitij personalis,

49 ergo omninò debetur, & ne decipiamini Domini, quod forsan vobis videatur, qđ hoc modo parum refert disputare, si seruitium est de natura, postquam adhoa semper debetur: nam adhoa semper debetur tempore belli, quando vassallus interpellatur pro seruitio, & donatiua, quæ hodie videtis, soluuntur voluntariè, & propterea appellantur donatiua, & congregantur parlamenta præcedentibus literis regijs, ab adiutorijs verò, & alijs seruitijs consistẽtibus in pecunia, ab omnibus inquã istis vassalli erunt immunes, quando aliud non est expressum.

50 Sed quid Domini de releuio, & certè non erit vassallus ab hoc immunis: quia ex consuetudine in hærede tantum est introducta solutio releuij in recognitionem directi dominij propter mortem defuncti ad obtinendam inuestituram confirmatoriam, & vt dixi in hærede tantũ, non autem in emptore, nec in alio, qui habeat ex cõtractu inter viuos, latè Andr. in d. §. sed & res, per quos fiat inuestitura, in §. similiter de capit. Corrad. Capyc. in cap. imperialem §. præterea si quis infeudatus, Frec. late in 3. auth. baron.

51 Et sic non erit seruitium releuium, sed id, quod soluitur pro inuestitura confirmatoria, quã vassallus petere debet post mortem defuncti infra annum, & diem, nisi in vassallo minore, & aduertatur in minore, quod intelligetur ad finem, ne incurrat in pœnam caducitatis, non autem, vt si fiscus vellet releuium ante petere, non possit, & hoc iure vtimur, sic intelligendo Andr. in §. similiter de capit. Corrad. in 1. addit.

52 Et quod dixi, quod ex contractu inter viuos non debeatur releuium: quia in hærede tantùm est introducta consuetudo, intelligite, nisi essemus in refutatione omnium feudorum, præsumeretur enim tunc facta in fraudem ex reg. text. in l. omnes §. Lucius ff. quæ in fraud. credit. ita Andr. in d. §. sed & res, quæ præsumptio cessabit ex varijs causis, & titulis,

lis, & signanter quando sumus in donationibus factis contemplatione matrimonij ob insignes nuptias, notanter Author ille damnatæ memoriæ in 1. par. glos. 3.
53 §. 8. quod sanè intellige in donatione facta ex nunc, ita quod effectus dominij, ac ipsum dominium ex nunc transferatur, non autē in donatione facta ex nunc pro tunc sequuta morte: nam etsi secundum veram opinionem in huiusmodi donationibus dominium ex nunc sit translatum, & contractus vndique sit perfectus; sed effectus est ille, qui est dilatus post mortem, coniungendo tempora ex fictionibus illis ex nunc pro tunc, & è contra stante habilitate extremorum à quo, & ad quod iuxta notabilia consilia Oldrad. 114. & 139. Nicos. in 2. par. in 2. membr. secundum quam opinionem est iudicatum etiã, quod non adsit clausula è contra in causa Friderici Tomacelli cum Regio Fisco, vltra tradita per Doctor. in l. huiusmodi ff. de verbor. obli-
54 gat. tamen quia tractatur de fraude præsumpta, & donat pater proximè successuro remanente ipso in effectuali possessione, propterea in hoc respectu fraudis præsumptæ fuit aliàs satis altercatum, & ego semper tenui, prout teneo contra Fiscum, si est verus titulus donationis, & ex causa, pro qua est facta etiã hominis fraus venit exclusa per titulum inter viuos, ergo nulla potest figurari respectu releuij debendi post mortem de feudo in hæreditate remanso, quale non est feudum, quod possidetur per titulum inter viuos, de quo latè in prædicto lib. de Potestate Proregis tit. de refut. feud.
55 §. 6. & decis. facta in causa Gesualdorũ respectu vitæ militiæ secundogenitis debitæ relata per Annam patrem in allegat. 23. non facit ad casum, cum aliud sit iudicandum respectu vitæ, & militiæ debitæ fratribus portionis tunc illis debitæ in feudis tanquam filijs, & aliud in iure releuij, quod introductum est ex cõsuetudine in eo, qui post mortem succedit, & acquirit feudum.

Ex qua diffinitione sic declarata habuistis Domini species feudorum magis vtiles, videlicet feudum allud proprium, aliud improprium, scilicet rectum, & conditionatum.

Habuistis feudum diuisibile, & indiuisibile.

Habuistis feudum reale, & personale, & vt rectius dicam transitorium, & non transitorium ad hæredes.

Habuistis hæredes in feudis considerari tripliciter. Hęres sãguinis, hęres hęreditatis, & hæres feudi.

Habuistis propter hoc feuda aliqua esse hæreditaria, & aliqua non hæreditaria; sed omnia appellari feuda ex pacto, & prouidentia.

Habuistis feuda aliqua esse noua, aliqua paterna, & antiqua, quæ dicuntur omnia, quæ fuerunt parentis communis agnationis.

Habuistis feuda ligia, & non ligia.

Habuistis feuda francha, & non francha.

Habuistis feuda quaternata simpliciter, feuda quaternata secundum quid, & feuda plana, & de tabula.

Habuistis vltimò seruitium personale, & reale, introductionem releuiorum, adhoæ, & in quibus casibus, & à quo debetur, superest nunc videre, qui feuda dare possunt, & qui recipere, & propterea est facta prima rubrica nostra.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus Ecclesiæ an possit in feudum dare illius bona. In obiecta controuersia Andr. theorica reassumitur, eiusdemq. doctrina distinguentis inter ius cõmune feudorum, & canonicũ quò ad consuetudinem infeudandi ad interpretationem text. in cap. 1. extra de feud. diligẽter examinatur, & ingeniosè refellitur, germano sensu tradito ad cap. illud. Hinc agitur ẽt de intellectu text. nostri, & primò gloss. sententia super eo,*

quæ communis est, strenuè confutatur, & nu. 2. 6. 17. 18. 19. & 38. vsque ad 43.

3 *Consuetudo dandi in feudum quãto tempore inducatur secundũ Andr. & nu. 50.*

4 *Consuetudo hæc eadem non inducitur ex multiplicitate actuum, si debito tempore non iuuetur: constituitur tamen infeudandi quasi possessio hoc euẽtu secundũ eundẽ.*

5 *Consuetudo tenendi rem in demanium, quæ per prius feudalis erat, quanto tempore præscribatur secundum Isern.*

7 *Feudatarius quilibet secundum consuetudines feudales subinfeudare potest eadem tamen lege, qua ipse tenet, idq. fuit ex feudorum natura, & obtinet etiam in feudo Ecclesiæ concesso, vt ipsa absque aliqua consuetudine possit subinfeudare, & ibi de ratione, idq. fusè exornatur multis similibus, & nu. 8. cum seqq. & nu. 39.*

8 *Minoris bona in actu acquisitionis possunt sub hypothecæ vinculis deduci.*

9 *Procurator item in eodem acquirendi actu potest Domino præiuditium inferre.*

10 *Debitor etiam in eodem actu potest pacti legem apponere in dammum anteriorum creditorum.*

11 *Prælatus pariter retentis eisdem terminis potest idem agere in detrimentum Ecclesiæ.*

12 *Monasterij bona non possunt vendi absque sollemnitate, nisi Monasterium ingrediens in ipso ingressu mandauerit vendi.*

14 *Feuda ecclesiastica manẽt sub cẽsura iuris cõis feudorum, si sacri canones non refragẽtur, & nu. 42.*

15 *Feudalis controuersia in defectum iuris cõis feudorum subijcitur sanctioni legum Romanorum.*

16 *Ecclesiæ bona neutiquã alienari possunt spretis sollẽnitatibus, nisi sit res in feudum aliàs dari cõsueta, quo casu nec Prælati iuramẽtum de non infeudãdo de nouo obsistet; erit tñ semper necessarius Capituli interuentus: quia hæc nõ est sollemnitas; sed pars integralis consensus illius, qui feudum concedere intendit, & nu. 39. 40. & 43.*

18 *Feudatarij appellatione non venit subfeudatarius: quia longè differt infeudatio à subinfeudatione.*

19 *Verba æquiuoca sunt accipienda in potiori significatione, & sic per prius, & non per posterius.*

20 *Exploso gl. intellectu ad tex. nostrũ affertur Andr. intelligẽtia, quam D. Author tàm manifestè subuertit, vt nulla queat ratione sustineri, & nu. 21. vsque ad 28.*

21 *Baro de re burgensatica potest feudum constituere secundum And. communiter receptum; sed an rusticus possit hoc idem agere, dissidium est inter Doctores.*

22 *Doctr. Andr. in c. 1. de cler. qui inuest. sec. tradentis, Prælatum non posse de allodio erigere feudum, quomodo intelligenda.*

23 *Determinatio vnica plura respiciẽs determinabilia, debet ea æqualiter determinare.*

24 *Exceptionem debere esse de regula, propositio est satis vulg.*

25 *Præ-*

25 *Prelatus pōt Capitulo assentiēte de bonis Ecclesię allodialibus erigere feudum, si legitima causa adstipuletur, nisi de non alienando iuramentum præstitisset: quia hoc euentu Roman. Pontif. beneplacitum desideratur.*

26 *Prælatus nequaquam potest in feudum dare bona Ecclesiæ etiam concedi consueta, si concessionis causa defecerit, & inde Ecclesiæ damnum insurgat.*

27 *Consuetudine præscripta, præsumit lex causam legitimā, & omnia sollemnia extrinseca præcessisse.*

28 *Prelati hodie communiter iurant non alienare inconsulto Pontifice, quo casu vt iuramentum aliquid operetur, nec in casum licitum poterunt alienare secundum Abb & nu. 44.*

29 *Confutata Andr. intelligentia ad tex. nostrum adducitur Iacob. de Belu. & Bald sensus, & cōmendatur, ac firmis fundamentis stabilitur, & nu. 30. vsque ad 37.*

30 *Prælatus non potest de rebus ecclesię disponere absque consensu Capituli; sed an consuetudine præscribi possit, vt solus alienet, lis non modica est inter Doctor. quorum maior pars affirmat, data consuetudine immemorabili, & est etiā vera sententia in feudis secūdum Cardin. & alios aduersus Curt. Iun. & nu. 32. 33. & 36.*

31 *Prælatus, & Capitulum vnum constituunt corpus.*

34 *Verba tex. in cap. 1. Episc. vel Abb. ponderantur.*

35 *Inuestitura de veteri feudo per minorem facienda exigit tutoris authoritatem.*

37 *Text. in cap. 1. §. in clericorum, si de inuest. feud. inter Dom. & Vassalis oriatur, expenditur.*

45 *Prælatus in casu, in quo non posset liberè absque Sum Pont. consensu infeudare, præsumetur hoc euētu consensus illius spatio 30. vel 40. annor. & ita aliàs decisum, & num. 47. sed declara, vt nume. 49.*

46 *Consuetudo dummodo non sit immemorabilis non potest tollere aliquam ex sollemnitatibus requisitis in alienatione rerum Ecclesiasticarum.*

48 *Fiscus gaudet priuilegio, vt non possit aduersus eum præscribi minori spatio centum annorum, quod fuit introductum per Constitut. Regn. quadrigenalem, quæ tamen non procedit, vbi quis innititur præsumptæ inuestituræ.*

49 *Inuestitura in Regno non præsumitur, cum adsit Pragmaticarum dispositio, vt omnia feuda registrentur.*

LECTIO III.

Et incipit theorica Andr. in cap. 1. de his, qui feud. dare poss.

EX theorica Andr. in 1. col. vsque ad nu. 6. in qua discutit glossas positas super verbo dare possunt, item in verbo si antiquitus, & in verbo feudum dare, habemus infrascriptas conclusiones.

1 Prima conclusio est, quod personæ Ecclesiasticæ possunt dare in feudum res Ecclesiæ, si consuetæ sint in feudum dare: bona verò propria dabunt, sicut laici

absque alia consuetudine, & hoc siue bona prædicta habuerit Ecclesia à Rege, siue aliunde.

2 Secunda conclusio, quod differentia sit inter hoc ius feudorum, & ius canonicum: nam de iure communi feudorum requiritur, quod fuerit antiquitus consuetudo dandi, quod vel erit per tempus immemorabile, vel per tempus triginta, vel quadraginta annorum; de iure verò canonico sufficit, semel repetiri rem datam in feudum, ita quod nec tempus antiquum, nec consuetudo aliqua requiritur per text. in cap. 2. extra de feud. & hanc conclusionem firmat Andr. hic, & in cap. 1. Episcopum, vel Abbatem, & in cap. 1. de cler. qui inuest. fecit, allegat Andr. Hostiens. in summa de feud. nu. 3. vers. quis possit constituere feudum, vbi Hostiensis concludit, quod de nouo non potest Prælatus dare in feudum; sed si per priùs datum inuenerit, potest bene in feudū dare, primo casu procedit text. in cap. 2. extra de feud. & in cap. 1. de cler. qui inuest. fecit.

3 Tertia conclusio est, quod consuetudo dandi in feudum inducatur spatio triginta annorum de iure ciuili; sed de iure canonico requirantur anni quadraginta.

4 Quarta conclusio, quod absque tanto temporis spatio, ēt quod sint actus multiplicati, non inducatur consuetudo; sed benè constituatur quis in quasi possessione infeudandi; sed cum prædicto temporis spatio sufficiat vnica datio.

5 Quinta, & vltima conclusio, quod sicut per spatium annorum triginta inducitur consuetudo dandi, ita è contra, si per spatium tanti temporis fuerit res tēta in demanium, licet per prius fuerit feudum formatum, & concessibile, erit tunc inducta cōsuetudo non dandi: quia spatio tanti temporis acquiritur etiam ius vassallagij.

6 Quò ad primam conclusionem Doctò, videntur communiter intelligere, quando Prælatus ea possidet in feudum, vt tunc demum liceat alteri concedere in feudum, si sit consuetudo in sua Ecclesia infeudandi, & tunc bona solita infeudabunt; secus verò in laicis, & sic intelligunt istum text. in 1. rubr. & propterea infert Andr. ad secundam conclusionem, quod aliud sit de iure canonico, & aliud de iure communi feudorum circa cōsuetudinem requisitam in infeudatione, & propterea iustè subintrat difficultas de text. in cap. 2. extra de feud. quod sufficiat semel datum de iure canonico, ergo erat per prius feudum, & hoc est etiam, quod dicit glos. in verb. dare, dicendo, quod intelligitur iste text. de beneficijs Regalibus, vel de alijs, vt possit in feudum dare, & sic de feudis per prius formatis.

Domini, etsi Iacob. de Beluis. cæteriq; Scrib. terminos cōfundant, & sic pariter Andr. hic, aduertatis quæso ad iura feudalia, & demum deueniamus ad verum intellectum text. nostri.

7 Non est dubium de iure cōi feudorum posse quemlibet feudatarium subinfeudare, de quo in cap. imperialem in §. callidis de prohib. feud. alien. per Frider. in cap. 1. qual. olim pot. feud. alien. cum iuribus concordantibus, & hoc est de natura feudorum, vt qui acquirit feudum, illud inquam acquirat cum hac facultate infeudandi eadem tamen lege, qua ipse habet, quæ conclusio habet locum etiam in feudo concesso Ecclesię, vt absque alia consuetudine possit ipsa infeudare, ita Iac. de Beluis. hic in sua distinctione, quam latiùs refert, & sequitur Aluar. nu. 16. & ratio est prompta, quod Ecclesia etiam, sicut laicus possit subinfeudare: quia cum hac potestate acquisi-
8 uit, sicut dicimus in minore, cuius res in actu acquisitionis possūt obligari ad tex.
9 in l. 1. §. fin. ff. de reb. eorum, in Procuratore, qui in actu acquisitionis potuit Do-
10 mino præiudicare, in debitore, qui in actu acquisitionis potest pacisci in damnum creditorum anteriorum ad text. in
11 l. licet, C. qui pot. in pig. hab. in Prælato in actu acquisitionis Inn. in c. 2. de don. Frāc. in c. 1. de reb. eccl. non alie. nu. 27. in
12 6. sicut dicimus in bonis ingrediētis Monasteriū, quę licet efficiantur Monasterij, si ta-

si tamen ingrediens in ipso ingressu mãdauit vendi, tunc non requiruntur sollẽnitates requisitæ in re eccles. Franc.in d.cap.1. nu.26. vnde nimirum si natura rei concessæ hoc operetur, poterit pro-
13 pterea Ecclesia infeudare,sicut quilibet laicus,nec requiritur consuetudo, si potestatem habet ex ipsa feudi acquisitio-
14 ne, & dum iura canonica in feudis non contrariantur,habemus dispositionem particularem in feudis de iure communi feudorum, quæ iura habent etiam locum in feudis Ecclesiasticis, vt latiùs
15 per Aluar.hic, sicut pariter quando qd non est determinatum de iure communi feudorum, recurrimus ad ius Romanorum in cap.1.de feud.cognit.hoc dicunt omnes Doctor.in cap.vt super,& in cap. ad nostram de rebus eccles. non alien.&
16 in cap.2.de feud. nam ea ratione dicũt non obstare iuramentum de non infeudando in rebus aliàs infeudatis: quia à principio concessionis videtur data hæc potestas, & est res sic acquisita,quo casu iuramentum non obest,& hæc est vna de limit. vt non requirantur sollemnitates aliàs requisitæ in alienatione rerum Ecclesiæ per Frid.de Sen.in cons.174.
17 Si igitur habet potestatem infeudãdi prælatus, ergo non potest intelligi text. noster de re,quam Prelati isti in feudum tenebant:quia in istis non requiritur cõsuetudo,probat hoc text.ad literam in d.cap.1. de clerico, qui inuestituram fecit,vbi text.indistinctè vult,quod possint Prælati facere inuestituras de rebus feudalibus deuolutis absque aliqua requisitione consuetudinis, quodq; omnimodò adimplere tenentur inuestituras promis-
18 sas,& cum aliud sit infeudare, & aliud subinfeudare, ob quod appellatione feudatarij,non venit subfeudatarius, vt per Auth.damn.mem.& alios cumulatos per Frecc.in 2.lib. in verb.quis dicatur sub-
19 feudatarius:quia verba intelliguntur in potiori significatu,& sic per prius,non per posterius,meritò hic text. qui loquitur de datione in feudum,non potest intelligi de subfeudo.
20 Secundus intellectus erit,quod loquatur iste text. in re ecclesiastica,quæ non tenetur ab alio in feudum; sed Ecclesia vult in feudum dare,vt possit,si sit solita antiquitùs concedi, & sit Ecclesiæ consuetudo in feudum dare,& in hoc sit differentia inter ius commune feudorum,& ius commune canonicum, & hæc videtur opin. Andr.post alios: nam dum opposuit de text.in §.ea verò in auth. de alien.& emphyt.dixit, quod ille text.nõ habet locum in infeudatione: quia per eam retinetur directum dominium, ergo de principali infeudatione intellexit tex. nostrum: quia feudatarius habet vtile dominium,non directum, & dum subinfeudat,suum vtile dominium transfert, quod dicetur vtile dominium inferius, non autem tanget directum Domini, vt diximus in præludijs, vel secundò volumus intelligere de rebus particularibus feudorum,& pariter erunt infeudationes principales,ex quibus directum dominiũ retinetur,vt in præfationibus diximus,& hũc intellectum expresè tradidit Andr. in cap.1.de controu.feud. apud par.ter-
21 min.in quæstione illa, an possit Baro de re burgensatica facere feudum, dixitq; quod possit per text,hic in 1.rubr.& idẽ tradidit in cap.1.§.si verò contigerit de pac.iuram.firm. & in hoc non fuit differentia inter Doctor. si rectè Domini aduertatis:nam Bald.cum alijs,quos refert Aluar.hic,tenuit, quod quilibet etiam rusticus possit de re burgensatica facere feudum,& sic infeudare, Andr. enim tenuit, quod tantum personæ hic numeratæ,& sic nõ fuit dubitatio,quod hic tex. loquatur in infeudatione principaliter de nouo facienda;hinc situata est rubrica de his,qui feud.dar.possunt,non de rebus,quæ in feud.dar.possunt, vnde tractatur de potestate dandi, & hic est ve-
22 rus intellectus,& licet Andr.in d.cap.1. de cler.qui inuest.fec. propè finem dixerit, quod Prælatus non possit de allodio facere feudum:quia nõ est Comes,Marchio,&c. de enumeratis in 1.rubr. intelligitur, quod simpliciter non possit non data consuetudine, aliàs secus per text. in ead.1.rubr. & si continuatiuè ibi tra-

ctat de his, qui poss.dar.in feud. nec est alia differentia inter laicum,& clericum, nisi consuetudinis, igitur dato eodem
33 casu:quia est vnica determinatio,debet pariformiter vtrunque casum determinare l.iam hoc iure de vulg. & pupill.&
34 exceptio debet esse de regula, Andr.in cap.1. qui succ. ten. sed non stat in hoc dubitatio:text.enim noster requirit consuetudinem dandi, & sic text. in cap.1. Episcopum, vel Abb.videamus,quomodo hoc intelligatur: nam si de subinfeudatione non intelligitur,si de re allodiali intelligitur text.& de re allodiali,quę datur in feudum principaliter,& hoc lai-
35 cus potest facere,& potest etiam Prælatus cum consensu Capituli ex causa iuxta text.in cap.ad nostram de reb.eccles. non alien.Iac.de Beluis.hic, cap.tua nuper, de his, quæ fiunt à prælat. Abb. & Doctor.in cap.1.eo.tit.& authoritas Papæ non requiritur, nisi quando Prælati iurauerint non alienare,Doctor.in d.c.1. Franc.in cap.1.de reb.eccl. non alien.in
36 6.can.fine exceptione 12.q.2.quæ causa requiritur semper etiam in feudo formato,& solito concedi,probat text.in d. cap.2.in fin. ibi si videris expedire; hinc si causa concessionis cessauit,& esset dānosum concedere, non posset dari, nec etiam feudum formatum, vt per Abb.in d.cap.vt super de reb.eccl.non alien.latè Curt.in d.2.par. 1.q.in fin. & sic in hoc nihil commune cōsuetudo,nec qualitas rei feudalis; sed sollemnitas aliàs requisita in alienatione rei ecclesię;hinc
37 Doctor.formant quæstionem,si causa nō adesset,an consuetudo valeret iuxta notata in cap.fin. de consuet. & ego teneo hanc opinionem pro indubitata, quod si detur consuetudo præscripta, eadem lex præsumat causam legitimam,& omnia sollemniter præcessisse, sicut dicimus de pręsumptione sollemnitatis extrinsecę in l.sciendum ff.de verb.oblig.& propterea vanam esse hanc quæstionem de causa
38 valida consuet.& hodie cōmuniter Pręlati iurant non alienare inconsulto Pontifice,Abb.in d.cap.ad nostram 2.not.& melius in cap.2.de feud. & præstatio iuramenti probat,quod aliàs liceb at:quia aliter esset inutile, & propterea Doctor. voluerunt, quod iuramentum operetur, quod in casum licitum non possit alienari,Abb.in cap.vt super nu.16.de reb.eccl.non alien.ergo nullo pacto text.iste potest intelligi, vt Doct.cōmuniter cum Andr.intelligunt in re, quæ conceditur, vt requiratur consuetudo dandi semper, quod concesio fit ex causa,quæ causa semper requiritur.
39 Verus igitur erit intellectus,vt loquatur iste text.in Archiepiscopo,Episcopo, & cæt.qui soli volunt feuda concedere,
30 cumq; non posit Prælatus de re ecclesiæ disponere, nisi cum Capitulo iuxta text.in cap.1.& toto tit.de his, quæ fiūt
31 à Prælat.& Capitulum, & Prælatus faciunt vnum corpus cap.nouit eod.tit.de
32 his,quæ fiunt à Prælat.verùm potest induci consuetudo pręscripta,quod Pręlatus solus alienet absque consensu Capituli,dicit text.notabilis in cap.3.de consuet.in sexto, Abb. in d.cap.nouit nu.5. Franc.in cap.1.de reb.eccl.non alien. in sexto nu.26.verb.8.limit.& licet sit hoc satis disputatum,& in consuetudine, cuius initij memoria non extat,videtur cōmunis opinio;tamen in feudis,in quibus non abdicatur totaliter res ab Ecclesia, est vera secundum Cardin.& alios,quos congerit Felin.in cap.cum causa de re iud.nu.16.vers.tertiò fallit,quicquid dicat Curt. qui nihil allegat, pro quo est casus in terminis in cap. ea noscitur, ibiq; gl.& Doct.de his,quæ fiunt à Prælat.propterea iuxta canonicas sanctiones disponit text.iste,quod Archiepiscopus, Episcopus, Abbas, & cæt.possint scilicet soli dare in feudum, si antiquitùs cōsuetudo fuerit,scilicet dandi ipsi soli,& in hoc requiritur consuetudo,& hoc sentijt expressè Iac. de Beluis. hic in intellectu ipsius text.in vers.opponitur, videtur ēt voluisse idem dicere Bald.si rectè aduertatur in 1. col. nam si in dando non requiritur consuetudo, nec etiam in subfeudando:quia aliàs absque consuetudine poterat:igitur dum text.noster requirit consuetudinem, intelligendus erit in

co,

eo, in quo iura requirunt, & dicunt, ne inducamus correctionem, & contrarieta-
33 tem iurium, & sic Prælati Ecclesiarum soli absque Capitulo non habent suarum rerum liberam administrationem, & propterea infeudare non possunt, dicit text. in cap. 1. per quos fiat inuestit. quem ad hoc allegat hic Andr. dum igitur volunt ipsi soli alienare, seu infeudare, iustè requiritur, quod antiquitus sit cõsuetudo, probat hoc iste text. dum dicit, si antiquitus consuetudo eorum fuerit feudum dare, & sic se refert text. non ad rem solitam dari; sed ad personas, idem text.
34 in cap. 1. Episcopum, vel Abb. ibi quæ antiquitus non sit solita in feudum dare de rebus Ecclesiarum, & sic non dicit feudum Ecclesiæ; sed de rebus Ecclesiæ dederit in feudum, & sicut dicimus in
35 minore, quod possit facere inuestituram de veteri feudo; sed intelligitur cum authoritate tutoris, vt Docto. tradunt in d. cap. 1. per quos fiat inuestitura, sic pari-
36 ter in Prælato, qui non solus; sed cum Capitulo Ecclesiam repræsentat, ita qđ dum solus hoc facere vult, oportet, vt adsit antiqua consuetudo, & hoc voluit
37 dicere text. in cap. 1. §. in clericorum, si de inuest. feu. inter Dom. & vass. lis oriatur, quod in clericorum feudo recipiuntur non solùm pares; sed extranei in testes: quia cum clerici quosdam de feudo inuestiunt, sæpè absconsè, & sine præsentia ipsorum Confratrum facere student, & sic hoc modo inducunt consuetudinẽ.
38 Nec meretur allegari text. in c. 2. extra de feud. cum text. ille loquatur de feudo formato, & demum ad Ecclesiam deuoluto, dicit Bald. in auth. hoc ius porrectum C. de sacrosf. eccl. nu. 5. Host. in d. cap. 2. & in cap. vt super de reb. eccl. non alien. nec dubitabatur ibi de consuetudine, vel de validitate potestatis concedẽdi; sed dubium erat, an propter iuramentum factum de non infeudando inconsulto summo Pontifice, si inquam iuramẽto non obstãte infeudare poterat, & hic est casus, & verus intellectus illius text. sed si feudum ibi erat rectè constitutum, si præcedebat consuetudo infeudandi, vel si in feudum ab alio Ecclesia recognoscebat, nihil in illo text. & dum text. ille potest intelligi in omnibus prædictis casibus, & etiam in infeudatione feudi, qđ Ecclesia in feudum tenebat, quod ex linea finita, vel ex delicto ad ipsam proximam Dominam reuertebatur iux. tex. in §. illud de proh. feud. alien. per Frider. nõ video, quomodo Andr. se inuoluat, & faciat tàm longam disputationem constituendo differentiam inter ius commune feudorum, & ius canonicum circa potestatem Prælatorum infeudãdi, nec Host. quem Andr. allegat dicit cõtrarium, nec aperit Host. verbum quidem, si per text. in d. c. 2. sufficiat semel datum in feudũ.
39 Imò Doct. voluerunt, qđ tex. in d. c. 2. procedat, quando prima datio fuit legitimè facta, vt per Præpos. hic 8. col. & per Cur. in 2. par. 4. q. col. 3. quando. n. prima infeudatio est legitimè facta, videtur tũc regulari ex iure cõmuni, vt feudatarius possit semper infeudare, & videtur à principio actum, quod secundum naturam feudorum possit subinfeudare, ita quod videtur exequutio ordinationis, declarat Abb. in cap. vt super de reb. eccl. nõ alie.
40 & in d. cap. 2. extra de feud. & verè tex. in d. cap. 2. ab omnibus intelligitur de feudo formato; & legitimè erecto, ob qđ communiter voluerunt, non esse necessarias sollemnitates alias requisitas in prima alienatione rerum ecclesiasticarum; sed quò ad interuentum Capituli, minimè hoc procedit: nam hæc non est sollẽnitas; sed est pars integralis consensus illius, qui feudũ concedere debet, & dum ponderatur verbum liberè appositum in d. cap. 2. apponitur respectiuè ad vinculũ iuramẽti, quodq; hoc sit verum non obstante hoc verbo, subiungit text. ꝙ liberè possit, si videtur expedire, ita quod remanent alia requisita, & hoc cum effectu latè disputando tenuit Curt. in 2. part. 2. princ. quęst. qui legatur vsque ad finem.
41 Sed si vellemus tenere intellectum, ꝙ text. noster loquatur de re non solita infeudari, & qđ propterea requiratur consuetudo, tunc pariter nihil commune tex. in d. cap. 2. extra de feud. nam si clericus non

non habet liberam bonorum administrationem, & sic non habet potestatem infeudandi iuxta text.in d.cap.1.per quos fiat inuestitura,meritò,vt hoc facere valeat,oportet,vt se iuuet antiqua consuetudine; sed text.in d.cap.2. minimè loquitur, quod vnica præcesserit infeudatio, & quod illa sufficiat absque cursu
42 temporis,& cum non habeamus resistētiam iuris canonici, & ius cōe feudorum habet locum in feudis ecclesiasticis, vt latiùs hic per Aluar.nu. 14.quod ius, vt dicit Andr.est fauorabile Ecclesiæ, quare igitur volumus inducere diuersitatē, contrarietatem, & correctionem iurium.
43. Ex quibus patet, nullam adesse differentiam inter ius canonicum,& intèr ius commune feudorum,quod est secundum notabile reassumptum ex theorica Andr.& hoc secundum meam opinionem supra disputatam, & hoc respectu potestatis infeudandi de per se consideratæ, quod demum requiratur consensus Capituli,hoc non constituit differentiā,nec est de sollemnitate; sed quia Capitulum est pars corporis Prælati tāquam in Ecclesia, quæ per Prælatum administratur, & vt illam repręsentans alienet, ideò ad constituendam integram personam alienantem, sicut dicimus in feudatario minore,& in omni alio, qui liberam bonorum administrationem non habet,requiritur propterea Capituli consensus,& ad hoc opus est consuetudine,vt supra dixi.
44 Differt tamen ius canonicum non in eo, in quo dicit Andr. sed in causa iusta, quæ semper requiritur in ipsa infeudatione,vt supra dictum est,quæ causa non requiritur in laico, & rursus non procederet hodie quæstio ista stante iuramento Prælatorum de non infeudādo inconsulto summo Pontifice.
45 Sed hic cadit propria quæstio, si spatio triginta,vel quadraginta annorum potest præscribi hæc sollemnitas,vt Prælatus possit infeudare liberè absque sum-
46 mi Pontificis consensu,& licet regula sit, quod non valeat consuetudo circa diminutionem sollemnitatum requisitarum in rebus Ecclesiæ, & hæc conclusio limitetur in consuetudine immemorabili, de quo per canonistas post glos. in cap.cum causa de re iudi. vbi Felyn.nu. 16.post Innoc.Abb.& alios in cap. nulli de reb.ecclesi.non alien.& in infeudatione hæc regula limitatur, vt supra dixi; tamen non formabo ego sic quęstionem;
47 sed an per spatium triginta,vel quadraginta annorū pręsumatur consensus summi Pontificis, & an præsumantur omnia sollemniter acta: nam aliud est, si valet consuetudo alienandi absque sollemnitatibus requisitis, & aliud est, si ex spatio tanti temporis assensus præsumatur ex dictis per Doctor.in l. sciendum de verbor.obliga. dico consensum præsumi, & propriè in consensu summi Pontificis, Canonistæ in cap.illud de præsump.cum alijs cumulatis per Ias.in d.l.sciendum nu.17. & ita aliàs fuit iudicatum in Sac.
48 Cons.in quampluribus causis, sicut dicimus in terminis Constit. Reg. quadrigenalèm requirentis centenariam præscriptionem aduersus Fiscum,corrigendo text. in cap. si quis per triginta, si de feud.defun.milit.vt non procedat,quando innititur præsumptæ inuestituræ, vt per Andr. in vtroque loco, & latè Camet.in cap. imperialem in princ. cart.8.
49 quæ pręsumpta inuestitura in Regno hodie non procedit, vbi sunt Pragmaticæ, quod omnia registrentur in quaternionibus,ita quod vel ex regula text.in l.Titię textores de leg.1.vel ex nullitate per Pragmaticas inducta,quando priuilegia non registrantur infra annum,vel ex eo: quia Rex est absens, & Procurator non potest præiudicare,de quo latè Frecc.in q.28.dicamus, quod quæ dicuntur de feudis Ecclesiasticis, & de præsumpto assensu,non procederent in Regno respectu feudorum, quæ à Rege tenentur, de quo latè per Mar.Frec. in 2.lib.d.28.q.
50 Quò ad tertiam concl.circa consuetud. dandi in feudum iam Andr. dicit ius ciuile non attendi in eo,in quo de iure canonico,reperitur expressa dispositio iuxta notata per gl.& Doct. in cap.dudum de reb.eccl.non alien.in sexto, & in cap. Ecclesia Sanctę Marię de Constit.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Text. noster duobus modis ampliatur secundum Andr.*

2 *Cuius occasione per eundem declaratur text.in §. ea verò in auth. de alien.& emphy.qui secundam ampliationem subuertere videbatur, & nu. 3. quæ Andr. interpretatio est cautè accipienda, vt nu.seqq.*

3 *Consuetudo vetus facit tolerabile, quod aliàs esset de iure improbatum.*

5 *Alienatione probibita an sit interdicta emphyteusis, & pignoratio. Ad cuius resolutionem prudenter inducitur text. in d. §. ea verò, & nu. 6.*

7 *Feudum nequaquam constitui potest de re aliàs alienari probibita. Cæterum si huiusmodi fiat cōcessio, valida erit iudicanda in vita tamen concedentis, & nu. 8.*

9 *Verba Andr. acutè ponderantur ad interpretationem text. nostri, vt intelligitur de Prælato de nouo infeudāte, & non de feudo, quod ab alio Ecclesia recognoscebat, & nu. seqq.*

10 *Feudi directum dominium remanet penes concedentem vtili in concessionarium translato.*

11 *Cuius vtile dominium subalternatur directo, & non est chymera, vt nonnulli perperam sunt arbitrati.*

12 *Prælato interdicta est bonorum Ecclesiæ alienatio, & ideo consuetudine cessante, nec poterit infeudare: quia huiusmodi concessio est alienationis speties.*

13 *Inuestitura de nouo feudo fieri non potest ab eo, qui liberam nō babet suorum bonorum administrationem, & nu. 40.*

14 *Feudatarius laicus liberè poterit infeudare, dummodo sincerè, & bona fide, & eadem lege, qua ipse tenet, id agat, nec diuersum ius est constitutum in Clerico, & ibi de ratione, idque fusè exornatur, & nu. seqq.*

15 *Minoris bona in actu acquisitionis possunt bypothecæ nexu astringi.*

16 *Procurator pariter eodem tempore potest Domini deteriorem conditionem facere.*

17 *Debitor etiam idem agere potest respectu eius creditorum.*

18 *Monasterium ingrediens potest in ipso ingressu de ipsius bonis Monasterio acquirēdis disponere absque sollēnitatibus iuris Pōtificij.*

19 *Prælatus in acquirendis potest Ecclesiæ præiuditium inferre.*

20 *Prælati iuramentum de non alienando inconsulto Pontifice non afficiet, quin possit bona aliàs in feudum concessa, & ad Ecclesiā deuoluta iterum concedere, & ratio affertur.*

21 *Feudum secundum dispositionem cōsuetudinum feudalium an possit à quolibet de re burgensatica constitui, dissidium fuit inter nostrates: nam Bald. à multis receptus Autbor fuit affirmandi; sed Andr. exceptis personis in hoc textu enumeratis in contrariam abijt opinionem.*

22 *Doctr. Andr. in cap. 1. in fin. de cler. qui*

qui inuest.sec.tradentis, Prælatū de allodio non posse erigere feudum: quia non est de personis hic expressis, est intelligenda consuetudine cessante.

23 *Text.in cap.1.de Cler.qui inuestit. sec.validè inducitur ad comprobationem,quod text.noster loquatur de principali feudi cōcessione.*

24 *Differentia inter laicum, & clericum circa principalem infeudationem nulla, nisi consuetudinis, reperitur.*

25 *Vnica determinatio plura respiciens determinabilia, debet ea pariformiter determinare.*

26 *Exceptio vt bona sit, debet esse de regula.*

27 *Laicus liberè potest bona feudi particularia infeudare, non sic Prælatus Ecclesiæ,nisi veteri consuetudine praexistente,& hoc modo potest pariter intelligi text. iste.*

28 *Feudi concessio non includit subfeuda secundum Frecc.*

29 *Consuetudo, quæ in Prælato exigitur, vt possit infeudare, quanto tempore debeat esse vallata secundum Andr.*

30 *Quæ tamen non requiritur,vbi propria bona daret in feudum.*

31 *Feudatarius eo ipso, quod efficitur Clericus,feudum amittit, & ibi de ratione:secus si eo Clerico existente feudi successio deferatur: quia si re integra ante litis contestationem habitum dimiserit, ad feudi successionem admittetur, & nu.33.*

32 *Feudum potest esse illius consuetudinis,vel ea pacti lege acquisitū, vt in eo Clericus succedat, item potest Dominus eidē gratificari.*

34 *Clericus beneficiatus si beneficium renuntiauerit, num admittatur ad feudi successionem, si ante acceptatam renuntiationem à Sum. Pont. sit lis contestata,remissiuè.*

35 *Feudatarius si successore careat,feudum alienare non potest ita prohibente Pragmat.huius Reg.quæ tamen cessat, si Clericum successorem habeat, etiam beneficiatū: quia is habilis est ad succedendum potentialiter, & ita aliàs decisū.*

36 *Feudum in actu acquisitionis potest sub hypothecæ vinculis deduci et ab eo, qui filijs caret,minimè refragante Reg.Pragm.nam est sano modo intelligēda de feudo formato, & acquisito; non autem acquirendo, & ita in facti contingentia iudicatum.*

37 *Alienatio rerū Ecclesiæ non est obnoxia dispositioni legum Imperatorum, etiam si illæ in Ecclesiæ fauorem sancitæ sint. Hinc text. noster secundum Andr. non procedit de iure canon. & nu. seq.*

38 *Prælatus Ecclesiæ de iure Pōtificio infeudare potest, nec consuetudo requiritur, prout in hoc text. sed sufficit semel rem esse concessam in feudum secundū Andr. qui ita intelligit text. in cap. 2. extra de feud.& num.39.42.& 43. Sed ista distinctio Andr.inter ius cōmune feud. & canon. refellitur per D.Auth.vt n.44.cum seqq. & nu.56.cum seqq.*

40 *Feudi concessio si fiat ab eo,qui suorum bonorum liberam non habet*

admi-

administrationem, vt præ cæteris est Prælatus Ecclesiæ, non subsistit, nisi cõsuetudine sit roborata.

41 *Verba legis debent intelligi cum effectu. Hinc infertur ad condemnationem, exhæredationem, & concessionem factam in feudum, vt intelligantur de legitimis, & ritè factis.*

45 *Prælatus de iure cõmuni iusta suadente causa alienare potest bona Ecclesiæ cum consensu Capituli, nec Summ. Pontificis beneplacitum desideratur, nisi iurauerit non alienare eo inconsulto, & nu seqq.quæ causa si tractu temporis cessaret, minimè procederet infeudatio, vt nu. 51.*

46 *Iuramentum de non alienando bona Ecclesiæ inconsulto Romano Pontif.hodie communiter à Prælatis præstatur, & ideò indistinctè illius consensus exigitur in casu alienationis etiam si aliàs licita esset alienatio, & nu.47.*

50 *Consuetudo si sit peccati nutritiua, non erit attendenda.*

52 *Prælatus, & Capitulum vnum constituunt corpus. Hinc in alienatione per Prælatum facienda semper requiritur interuẽtus Capituli, est beneuerum, posse cõsuetudine præscribi, vt solus Prælatus alienet, vel feudum constituat, & n. 53. cuius Capituli interuentus non est de sollemnitatibus requisitis; sed pars consensus Prælati, vt nu. 55.*

54 *Consuetudo extinctiua sollemnitatum requisitarum in alienatione rerũ Ecclesiæ num viribus subsistat, dissidium non modicum est inter Doct. quò ad alienationem translatiuam dominij, in feudis tamen frequentiùs affirmant confutata Curt. opinione.*

56 *Authoris intellectus ad hunc text. adducitur, & comprobatur authoritate Iac.de Beluis.& Bald. ad cuius etiam confirmationẽ rectè inducitur text. in cap. 1. §. in clericorum, si de inuest.feud.inter Dom.& Vassall.lis oriatur, & nu. 57. 58. & 60.*

59 *Text. in cap. 2. extra de feud. satis doctè per D. Auth. enucleatur; & nu seq.*

LECTIO IV.

1 NDR. primò ampliat text. vt intelligatur etiã in Rectore, seu Plebano, secundò ampliat, vt intelligatur de feudis tàm regalibus, quã de alijs, ad quod apponit, quod cum ea,
2 quæ ab imperiali largitate cõceduntur, sint inalienabilia ex reg.tex.in §.ea verò in auth.de alien.& emph.vbi text.ad literam, & concordat text.in authent.hoc ius porrectum C.de sacrosf.eccl. ergo nõ videtur text.intelligi posse, vt glos. dicit de Regalibus beneficijs; soluit Andr.quod non intelligatur ille text. de infeudatione, in qua retinetur directum dominiũ,
3 & consuetudo facit tolerabile, allegat text. in l. Imperatores ff. de pollic. ibi, esse enim tolerabilia, quæ vetus consuetudo comprobauit.

4 Domini antequam vlterius transeamus, non intelligatis sic simpliciter dictum Andr.sed vnitè, quod ex quo retinetur directum dominium, vetus consuetudo comprobauit, vt essent regalia beneficia in feudum concessibilia: nam intelligere simpliciter, quod prohibita alienari possent in feudum concedi: quia retine-

retinetur directum dominium, non est
5 verum: quia sub prohibitione alienarionis venit etiam prohibita emphyteusis, & pignoratio, est casus in emphyteusi in
6 cap. nulli de reb. eccles. non alien. in pignoratione loquitur text. in d. §. ea verò, imò text. prædictus, si rectè aduertatur, probat idem in emphyteusi; nam in §. alienationum eo. tit. sub prohibitione alienationis comprehenditur emphyteusis.

Venit dispositio text. in §. emphyteuses, & §. licentiam, & permittit emphyteusim.

Subsequitur posteà text. in §. ea verò, & sic per dictionem aduersatiuam, & limitat in his, quę ab imperiali domo pertinent, ergo vt limitatio sit de regula, intelligitur, quod sit etiam prohibita emphyteusis, & sic non sequitur, directum dominium retinetur, ergo sunt alienabilia.

7 Rursus habemus casum legis, vt quæ sunt alienari aliàs prohibita non possint in feudum dari in cap. 1. in §. sed & res, per quos fiat inuestitura, vbi text. ad literam, & ibi glos. not. & Scrib. commu-
8 niter, hinc si fiat talis rei prohibitæ concessio, erit valitura in vita tamen concedentis iuxta tradita ibi per feudistas, & per ciuilistas in l. fin. per istum text. C. commun. de leg. ergo saluando Andr. intelligatis solutionem, quod ex quo directum dominium retinetur, propterea cõsuetudo comprobauit, quod sint hæc in feudum concessibilia, quasi quod fuerit rationabilis consuetudo.

9 Ex quibus verbis Andr. aduertatis quæso, & ponderate ad intelligentiam text. quod si retinetur directum dominium, ob quod permittitur concessio, ergo text. non intelligitur de subinfeudatione; sed de prima infeudatione principaliter: nam vt in præludijs habuistis in
10 declaratione definitionis, directum dominium est penes dantem, vtile verò penes recipientem in §. huius autem generis ex quib. caus. feud. amitt. in §. rei autem de inuest. de re alien. fact. ita quod
11 feudatarius vtile tantum habet dominium, & in hoc vidistis si est chymera, vel dominium inferius subalternatum directo, si igitur dicit Andr. quod retineatur ex ista infeudatione directum dominium, sequitur pernecesse, quod text. secundum Andr. intelligatur de Prælato de nouo infeudante, & non de feudo, qđ ab alio Ecclesia teneret in feudum; nam dum feudatarius subinfeudat, non solùm non habet directum dominium; sed Andr. tenuit, quod nec vtile retineat, vt latius diximus in præludijs.

12 Et propterea iustè in text. requiritur consuetudo infeudãdi; quia cum sit alienatio, & Prælatus sit prohibitus res Ecclesiæ alienare toto tit. de reb. eccl. non alien. & in d. auth. hoc ius porrectum, meritò consuetudo requiritur, quod non est in laico, & text. facit differentiam inter clericum, & laicum, & probat hoc in spetie text. in cap. 1. in princip. per quos
13 fiat inuestitura, vbi inuestituram de nouo feudo non potest facere: quia non habet liberam suorum bonorum administrationem, & hoc argumento vtitur hic inferiùs Andr. vt loco suo dicemus.

14 Probo hunc intellectum alio irrefragabili medio, sicut enim laicus rem, quã habet in feudum, potest liberè infeudare, dummodo sincerè, & bona fide eadẽ lege, qua ipse habet in cap. 1. qual. olim pot. feud. alien. in cap. imperialem, §. callidis de proh. feud. alien. per Frider. cum concordantibus, sic etiam potest infeudare Clericus, dicit Iac. de Beluis. in sua distinctione, quam latius prosequitur Aluar. num. 16. & ratio huius conclusionis viua illa est: quia est de natura acquisitionis rei concessæ in feudum, & in Lectione antecedenti adduximus simile de
15 minore, cuius res in actu acquisitionis possunt obligari in l. 1. §. fin. ff. de reb. eo-
16 rum, in Procuratore, qui in actu acquisitionis potest Domino præiudicare, in
17 debitore, qui in actu acquisitionis potest creditori præiudicare l. licet, C.
18 qui pot. in pig. hab. in ingrediente Monasterium, qui potest de bonis acquirendis Monasterio disponere absque sollemnitatibus Ecclesiasticis, Franc. in cap. 1. de reb. eccl. non alien. in sexto 9. limitat. in

19 in Prælato in actu acquisitionis Innoc. in cap. 2. de donat. Franc. vbi supra nu. 27. fundant hoc omnes Doctor. in cap. vt super, & in cap. ad nostrã de reb. eccl.
20 non alie. in c. 2. de feud. vbi in terminis illorum iurium quærunt, an Prælati, stãte iuramento de non alienando incõsulto Romano Pontifice, possint bona aliàs in feudum concessa iterum concedere, quando ad Ecclesiã fuerunt deuoluta, & incipiendo ab Innocen. communiter tradunt, non obstare iuramentum: quia à principio concessionis est hoc insitum, & concessum videtur, posse in feudum liberè cõcedere, facit famigeratum cons. Frider. de Sen. nu. 174.

Si ergo Clericus, sicut laicus potest subinfeudare, sequitur perneceße, quod text. istæ, qui requirit consuetudinem, non loquatur in Clerico subinfeudante; sed in eo, qui de nouo vult feudum concedere.

21 Sed Domini, probat hoc Andr. in quo quæso aduertatis.

Fuit disputata quæstio, si possit quis de allodio facere feudum, & communis est opinio de iure communi feudorum, quod possit, & hoc tenuit Andr. in cap. 1. de controuers. feud. apud par. termin. per text. nostrum, ergo intellexit text. in primo concedente, qui de allodio faciebat feudum, idem tradidit in cap. 1. S. si verò contigerit de pac. iuram. firman. & hoc tenuerunt omnes: nam Bald. hic cum alijs, quos refert Aluar. tenuit per istum textum, quod quilibet de re burgensatica possit facere feudum, Andr. verò, quod tantum personæ hic enumeratæ, & sic non fuit dubitatio, quod hic loquatur text. de infeudatione principaliter.

22 Et licet Andr. in cap. 1. in fine de Cler. qui inuestit. fec. dixerit, quod non posit Prælatus de allodio facere feudum: quia non est de personis enumeratis hic in prima rubrica, vt sit Comes, Marchio, & cæteri, intelligatis vos sanè non præsupposita consuetudine: nam aliàs Prælati sunt de personis enumeratis in rubrica, quæ probat conclusionem, quæ est de his, qui feud. dare possunt.

23 Imò text. in cap. 1. de Clerico, qui inuest. fec. probat hanc conclusionem irrefragabiliter.

Primò text. loquitur in bonis proprijs Clerici, & de hoc non tractamus.

Secundò loquitur de concessione facta de caducitate feudi.

Tertiò loquitur de Archiepiscopo Mediolanensi.

Quartò loquitur de alijs Episcopis, & Prælatis, & dicit, quod ea, quæ in dominio habent, & feuda eis aperta olim dederant, & hodie dant, & nihil de consuetudine, ergo iura iuribus concordando dicimus, text. istum loqui in subinfeudatione, & propterea consuetudo non requiritur, text. verò nostrum loqui in principali infeudatione, & tali casu, cum non habeat Prælatus liberam bonorum administrationem, & res Ecclesiæ sint prohibitæ alienari, meritò requiritur hic consuetudo, & sic etiam intelligetur tex. in cap. 1. Episc. vel Abb. ibi vel alia Ecclesiastica persona, quæ non sit solita antiquitùs in feudum dare.

24 Et si continuatiuè tractatur hic de his, qui feud. dare possunt, & non est alia differentia inter laicum, & clericum, nisi consuetudinis, igitur retento eodem
25 themate, cum sit vnica determinatio respiciens plura determinabilia ad text. in l. iam hoc iure de vulgar. & pupillar.
26 & exceptio, vt dixi, debet esse de regula, vt latiùs Andr. in cap. 1. qui success. teneantur ex regula text. in l. 1. S. sed excipiuntur ff. de fer. sequitur, quod ampliat Andr. text. etiam in concessionibus regalibus, quæ erunt concessibilia in feudum, ex quo in his, in quibus retinetur directum dominium, consuetudo vetus comprobauit, vt essent in feudum concessibilia.

Sed quæ consuetudo requiratur in Prælato, & quomodo intelligatur, inferius tractabimus.

27 Poteris etiam intelligere hunc textum in rebus particularibus feudi, in quibus in præludijs fundauimus habere

feudatarios directum dominium,& proptereà laicos posse liberè infeudare; Prælatos verò secus propter iuris canonici resistentiam, nisi ex antiqua consuetudine; sed in feudatario subinfeudante nullo modo potest textus iste intelligi ex præallegatis, & Doctor. fa-
28 ciunt quæstionem, quod concesso feudo non veniant subfeuda, Ftecc.in verb. subfeudat.

29 Andr.ampliato text. limitat text. seu dictum cum limitatione eiusdem text.vt possit Prælatus dare in feudum, si consuetus sit,vel à tempore,cuius initij memoria non extat secundum Azo. vel annorum triginta,vt in Summa, & hoc dixit etiam glo.hic,concordat text.in cap. 1.Episc.vel Abb.

30. Limitat secundò hoc intelligi debere de rebus Ecclesiæ,allegat text.in cap.2. de feud. sed de bonis proprijs dabunt Prælati,sicut laici,allegat text.in d.cap. 1. de Cleric.qui inuestit. sec. iam inductum.

31. Ad quod opponit tacitè, dicendo, si Clerici sunt inhabiles ad feuda, imò eo ipso qui clericantur, feuda amittunt, cap.qui clericus, si de feud.defunct. milit. quia miles Dei non potest esse miles sæculi dicit text.in cap.1.de Vassall. milit.qui arma bell.depos. quomodo igitur intelligendum erit, Clericum dare in feudum, qui feudum possidere non potest, remittit se Andr. ad notata in d. cap.1. de cler.qui inuestit.sec.vbi dixit,
32 quod potest esse feudum illius consuetudinis, vt Clericus succederet, vel eo pacto acquisitum, vel Dominus fecerit gratiam Clerico.

33 Et in hoc Domini de Clerico inhabili ad successionem feudi intelligatis sub distinctione, de qua per Andr. in cap.1. de benef.fœm.in d.cap.qui Clericus, & in d.cap.1. de Vassall. milit. qui arma bell. depos. vt quando quis habens feudum clericatur,eo ipso feudum amittat, si vero existente Clerico feudi successio deferatur,intellagitis,quod si re integra habitum deponit,ad feudi successionem admittatur, si verò in habitu perseuerauerit vsque ad litis contestationem,tunc à feudi successione erit penitus exclusus.

34 Sed pulchra fuit quæstio in Clerico beneficiato,an possit beneficium renuntiare, & antequam acceptetur renuntiatio à summo Pontifice sit lis contestata, si tandem dicatur habilis ad successionem, de quo per Alber. Brun. in consil. 15.

35 Et in casu fortiori fuit quæstio decisa,quod memoria tetineatis.

Adest in Regno prohibitio, quod qui non habet successorem in feudo, non possit feudum alienare, quid si quis habeat Clericum successorem, an possit alienare, & videbatur dicendum, quod non: quia attento præsenti statu est incessibilis.

Decidimus in causa Marchionis Briatici nouissimè, quod possit alienare: quia Pragmatica intelligitur de eo, qui nullo modo habet successorem, & loquitur de successione, & ratio est: quia in eo, qui non potest habere successorem, habet Rex interesse propter spem proximam deuolutionis; sed Clericus beneficiatus est habilis ad succedendum potentialiter: quia in casu successionis potest dimittere habitum, & renuntiare beneficium, igitur potest vendere, & obligare, tanquam successorem habens.

36 Sed Domini notate aliud valdè memoriæ commendandum decisum in eadem causa.

Pragmatica vetat alienationem his, qui filijs carent, fuit dictum, hoc habere locum in feudo formato, & acquisito, vt si quis postquam feudum acquisiuit, velit illud alienare, minimè hoc facere possit; sed quid in feudo acquirendo, quando ex aliena pecunia emo illud cum speciali hypotheca, & quia non adest tunc Fisci præiuditium, decidimus valere obligationem, quod notate ad intellectum Pragmaticæ: nam non sunt vulgaria, de qua decisione in vtroque puncto latè in mea decisione 7.

Subin-

37 Subintrat Andr. ad tertiam limitationem text. in qua quæso state mecum, & præmittendo prius, quod de iure canonico in alienationibus rerum Ecclesiarũ, non seruentur leges Imperatorum, etiam si sint in fauorem Ecclesiæ iuxta notata per glossam in cap. dudum de rebus Eccles. non alien. in sexto, Doctor. communiter in cap. Ecclesia sanctæ Mariæ de

38 Constit. dicit propterea, quod text. iste non procedit de iure canonico: quia ex illo iure non requiritur consuetudo dãdi; sed sufficit semel datum in feudum, allegat text. in d. cap. 2. de feud. quam limitationem disputat Andr. ad partes, primò concordando iura, & demum firmat limitationem tàm hic, quàm in cap. 1. Episc. vel Abb. & in cap. 1. de clerico, qui inuest. fec.

Dicit primò, quod per text. in d. cap. 2. sufficiat semel datum etiam quod non præcedat cõsuetudo, & ad text. nostrum respondet dicendo, quod dum dicitur, si antiquitùs fuerit eorum consuetudo dandi, intelligatur, si aliàs fuerit datum.

39 Pro contraria parte arguit primò ab absurdo: quia si consuetudo non requireretur, omnia bona Ecclesiæ concedentur in feudum, cum vnus concessit, licet non valuit.

40 Secundò arguit de text. in cap. 1. per quos fiat inuestit. ex quo habemus regulam, quod qui non habet suorum bonorum liberam administrationem, non potest in feudum concedere, vult dicere Andr. sed sic est, quod Prælatus minimè illam habet, igitur non potest in feudum concedere, quando non est consuetum.

41 Tertiò arguit de text. in l. 4. §. condẽnatum ff. de re iud. in l. non putauit, §. nõ quæuis ff. de contr. tab. vt non quilibet condemnatus, vel exhæredatus, condemnatus, vel exhæredatus intelligatur; sed qui ritè condemnatus, vel exhæredatus fuerit, vt sic data res in feudum intelligatur legitimè, & consequenter, quod sit inducta consuetudo præscripta iux. text. in cap. fin. de consuet.

42 Respondet ex his Andr. ad text. in c. 2. vt intelligatur de datione legitima præcedenti, vt quia habuerat legitimã, & validam concessionem rem illam infeudandi, & sic intelligit text. illum hic Præpos. quem sequitur Curt.

43 Andr. post hæc dicit, quod durum videtur recedere à text. in d. cap. 2. qui nihil dicit de consuetudine, & sic pariter text. in d. cap. 1. de cler. qui inuestit. fecit in fin. per quem text. sic dicit tenere Hostiens. & reddit rationem Andr. ex mente Hostiens. quare non requiritur de iure canonico consuetudo dandi: quia non fit tanta inquisitio hodie in alienatione rerum Ecclesiæ, quanta antiquitus, quo tempore possessiones erant tenues, hodie verò augmentatæ; sed hoc ius nostrum dicit Andr. est satis vtilius, & æquius pro Ecclesijs, per quod statuit, vt tunc Prælati infeudent, quando hoc est consuetum, & consuetudo dandi sit inducta, & sic residet ipse in opinione, quod de iure communi feudorum requiratur consuetudo dandi, de iure verò canonico secùs per tex. in d. cap. 2. & quod iste text. intelligatur in Prælato infeudante, quando in antiqua infeudandi consuetudine perstiterit.

44 Domini arbitror, nullam esse distinctionem inter ius canonicum, & ius commune feudorum, & quod text. iste malè ab Andr. & à Doctor. intellectus sit, & sic pariter non mereatur allegari pro contrario text. in d. cap. 2.

45 De iure canonico quilibet Prælatus ex causa iusta potest alienare res Ecclesiæ cum consensu, & interuentu Capituli ex Constitutione Leonis Papæ cap. tua nuper de his, quæ fiunt à Prælatis, Abbat. & Canonistæ omnes in cap. 1. eodem titulo, & authòritas Papæ non requiritur, nisi quando Prælati iurauerint non alienare inconsulto Summo Pontifice, vt ibi per Canonistas, idem statuitur in cap. sine exceptione 12. q. 2. Canonistæ in cap. 1. de reb. eccles. non alien. in sexto.

46 Et ratio, quare hodie non possint, & indistinctè requiratur consensus Sedis Apostolicæ, est: quia communiter Prælati iurant non alienare inconsulto summo Pontifice, vt per Abb in d.cap.2. de feud. & in infeudatione, vt possint Prælati cum Capitulo, & causa facere, probat text. ad literam, in cap. ad nostram de reb.eccl.non alien.

47 Et Doctor. fecerunt quæstionem, quid operetur iuramentum prædictum, & dicunt, quod in casum licitum non possit fieri alienatio: nam aliàs in casum illicitum non erat permissa absque alio iuramento, vt per Panormit. in d.cap. vt super de reb.eccl.non alien.

48 Idem, quod cum interuentu Capituli possint alienationes fieri, probat text. in d.cap.1. de reb.eccl. non alien.

49 Si igitur de iure canonico possunt Prælati in feudum concedere cum interuentu tamen Capituli ex iusta causa absque alia consuetudine, quare volumus inducere correctionem, seù contrarietatem iurium, & diuersitatem inter ius canonicum, & ius commune feudorum, nec procedunt rationes Andr. quod sit absurdum, quod non habeat Prælatus liberam administrationem, & quod intelligatur text. in cap.2. de valida datione, quæ steterit per annos triginta, si de iure canonico cum causa est permissa alienatio, & est valida, quæ causa semper requiritur: nam aliàs esset diffi-

50 pare, nec consuetudo contraria deseruiret: quia esset nutritiua peccati iuxta notata per Doctor. in d.cap.fin. de con-

51 suet. & text. in d.cap.2. de feud. causam requirit: nam etsi dicit, quod liberè possit infeudare, subdit, si videris expedire, & verbum illud liberè est appositum respectu potestatis infeudandi, hinc Doctor. tàm ibi, quàm in d. cap. vt super voluerunt, quod si cessaret causa legitima infeudandi, quod minimè posset fieri infeudatio.

52 Est benè verùm, quod hic interuentus Capituli omninò requiritur in cap. 1. de his, quæ fiunt à Prælatis: quia Capitulum, & Prælatus faciunt vnum corpus in cap. nouit eodem titulo, vt supra diximus.

53 Sed potest consuetudine præscribi, quod solus Prælatus absque Capitulo alienationem, seu subinfeudationem faciat, text. est in cap. ea noscitur, ibiq; glos. & Doctor. eodem titulo, text. notab. in cap.3. de consuet. in sexto, Abb. in d.cap. nouit nu.5. Franc. in d.cap.1.nu. 26. vers. octaua limit.

54 Et licet sit disputata opinio, an valeat consuetudo, per quam tolluntur sollemnitates, quæ interuenire debent in rebus Ecclesiæ, tamen in feudis Doctor. communiter tenuerunt valere, quicquid dixerit Curt. vt latius per Felyn. in cap. cum causa de re iudic. num. 16. vers.

55 tertiò fallit, & ego dico, quod interuentus Capituli non sit de sollemnitatibus requisitis; sed sit repræsentatio alienantis insimul cum Prælato persona legitima pro Ecclesia in alienatione, quarum personarum demum requiruntur sollemnitates statutæ in alienatione rerum ecclesiasticarum, vnde non cadit hic quęstio defectus sollemnitatum, & propterea iustè per legem canonicam est inductum, vt possit per consuetudinem præscribi, vt solus Prælatus alienet.

56 Hac conclusione sic existente dico, quod dum textus noster loquitur de personis, quæ possunt in feudum dare, & loquutus fuit de persona Ecclesiastica, an ipsa possit feudum dare, sicut laicus, & sic sola absque Capituli interuentu, iustè text. se conformando cum lege canonica, dicit posse, si antiquitùs eorum consuetudo fuerit, scilicet, vt ipsi soli dent: nam si de iure canonico non requiritur consuetudo cum interuentu Capituli, aut volumus intelligere textum istum cum interuentu Capituli, & text. loquitur personaliter, se referens ad personas specificè, & non requiritur consuetudo, aut volumus intelligere sine interuentu, & tunc possunt, si adsit consuetudo, ergo nulla differentia inter ius canonicum, & ius commune feudorum.

Hunc

57 Hunc intellectum sentijt hic expresse Iac. de Beluis. in oppositione verb. opponitur, videtur, & idem voluit dicere Bal. si recte aduertatur hic in 1. col.

58 Hoc voluit dicere text. si recte aduertatur in cap. 1. §. in clericorum, si de inuest. feud. inter Dom. & Vassall. lis oriatur, quod in clericorum feudis recipiuntur, non solùm pares; sed etiam extranei in testes: quia cum quosdam de feudis inuestiunt, sæpè absconsè, & sine præsentia ipsorum Confratrum facere student, & hoc modo inducitur consuetudo.

59 Nec meretur allegari text. in d. cap. 2. de feud. qui loquitur de feudo formato, & demum ad Ecclesiam deuoluto, dicit Bald. in d. auth. hos ius porrectum nu. 5. Hostiens. in d. cap. 2. & in d. cap. vt super.

Vlteriùs non erat dubium in illo tex. an concessio esset valida per ptius facta, & si erat inducta consuetudo dandi, & an semel, vel pluries fuit facta concessio; sed dubium erat de iuramento de non infeudando inconsulto summo Pontifice, & hic est casus illius text. & hoc erat dubium.

60 Rursus si text. ille loquitur in feudo formato, & legitimè constituto, quod secundum omnes non requirit in subinfeudatione consuetudinem, etiam de iure communi feudorum, & text. noster loquitur in feudo concedendo, & formando: igitur nihil commune ille text. cum nostro, & Host. quem Andr. allegat, dicit contrarium.

Attenta opinione Andr. remanet videre, consuetudo quanti temporis requiratur, & quanto tempore illa tollatur, & si sufficiat vnica datio, vel plures requirantur, de quibus in lectione sequenti, hæc hodie breuiter sufficiant.

SVMMARIVM.

Compendiosus epilogus eorum, quæ D. Author tradidit in præced. lect. nu. 1. vsque ad 5.

2 *Verba Andr. ponderantur ad probandum, quod text. iste necessariò loquatur de principali infeudatione, & nu. seqq.*

3 *Consuetudo dandi rem in feudum, ac etiam eius contraria non dandi de iure Pontificio secundum Andr. inducitur spatio 40. annorum, & 30. de iure ciuili, & nu. 5. 32. & 33. Sed an id præstet pluralitas concessionum absque prædicto tempore, quo è conuerso concurrente num satis sit vnica datio, nu. 18. vsque ad 26.*

4 *Ecclesia, seu Prælatus recognoscens feudum à Rege iudicatur vti priuatus.*

6 *Prælatus Ecclesiæ nequaquam poterit conferre bona titulata non de mensa, si continuò per ipsum, & eius Prædecessorem fuerint tenta in demanio, nisi consuetudine iuuaretur, & nu. 9.*

7 *Text. in cap. 1. Episc. vel Abb. exactè enucleatur.*

8 *Ecclesiæ bona de iure canonico sunt inalienabilia, si sint de mensa.*

10 *Alienatio rerum Ecclesiæ fieri non potest non præcedente causa iusta, legitima, & necessaria, cuius concursus de iure canonico semper requiritur, & aliud non desideratur secundum D. Auth.*

11 *Prælatus Ecclesiæ secundum Andr. poterit dare in feudum, si ita sit consuetudine præscriptum, licet antecessor non dederit; verùm limita, vt nu. 13. sed si Prædecessorum consuetudo fuerit varia, quæ nam sit attendenda, subijcitur nu. 17.*

12 *Consuetudo minimè tollitur per*

actus contrarios, nisi idem tempus, & tot actus cōcurrant, quot ad eam introducendam deposcuntur, & ibi de ratione.

14 *Praescriptio 30. annorū mutat conditionem rei, item personae, & affertur exemplum.*

15 *Praescriptio haec eadem sufficiens est ad acquirendum ius vassallagij.*

16 *Discrimen rectè constituitur inter acquisitionem rerum, & personarum, seu iurium, quae personas tangunt: nam casu priori breuius tempus requiritur iuxta notab. Bart. distinctionem.*

19 *Indulgentia criminosis tributa illi dumtaxat erunt digni, qui vnica vice deliquerunt.*

20 *Consuetudo introducitur ex frequētia actuum, saltim duorum, dùm tamen sit 10 annorum spatio obuallata; sed declara, vt nu. 30.*

21 *Ecclesiarum res, & iura non praescribuntur minori spatio 40. annorum.*

22 *Praescriptio 30. annorum de iure ciuili iuuat etiam fures, et latrones.*

23 *Text. in cap. cum Ecclesia Sutrina de caus. poss. & propr. satis rectè expenditur.*

24 *De cōsuetudinis essentia est actuum pluralitas secundum Ang. sed declara, vt nu. seq.*

27 *Consuetudo iuris frācorum quò ad successionem inter primogenitū, & secundogenitū inducitur 30. annorum curriculo, etiam si semel fuerit factus successioni locus, & ibi de ratione.*

28 *Consuetudo quando propriam retineat naturam, & quando praescriptionis assumat.*

29 *Clericus si in aliquo casu à iuris regulis deuiante iudicandus sit à Iudice saeculari, seruanda, & custodienda erunt in omnibus Clericorum priuilegia, si reus sit, secus si actor: quia tunc seruabitur ius ciuile.*

31 *Consuetudo non potest induci; sed praescriptio in his, in quibus Populus non potest dispensare, & ibi de ratione.*

34 *Praescriptio immemorabilis non consuetudinis; sed priuilegij vim, & robur obtinet.*

35 *Consuetudo soluendi releuium aduersus Ecclesiā praescribitur spatio 40. annorum, quod si posteà non fuerit exactum, Curia non amittet possessionem, nisi à die petitionis, quo euentum iuuabitur interdicto vnde vi.*

36 *Opinio Iacob. de Beluis. tradētis ad consuetudinem inducendam dandi rem Ecclesiae in feudum, requiri tempus 40. annor. cum actuum frequentia saltim duorum, est frequentiori Docto. calculo recepta; sed validè cōfutatur per D. Auth. vt nu. seq.*

38 *Bald. distinctio, quam in obiecta controuersia sectatus fuit Aluar. pariter redarguitur.*

39 *Curt. sententia requirentis tempus immemorabile, vel vnicam, & legitimam dationem absque tempore, adhuc repellitur, eiusq. locis respondetur, & nu. seqq. vsque ad 44.*

40 *Praescriptio immemorabilis requiritur ad minuendas sollemnitates requisi-*

requisitas in alienatione rerum Ecclesiæ; sed id non obtinet in infeudatione, vt nu. 41.

42 *Sollemnitates extrinsecæ præsumuntur spatio 30. vel 40. annorum, & ita pluries decisum in assensu, & decreto Apostolico; sed declara, vt nu. seq.*

45 *Præscriptio immemorabilis exigitur ad præscribendum Principi reseruata; sed minori tempore præsumetur eius assensus, vel inuestitura, & nu. 48. & 49.*

46 *Assensus est ius Regium, & de reseruatis Principi in recognitionẽ supremi dominij, idq. omnes admittunt absque controuersia.*

47 *Feudum amittit propriam naturã, si concedatur cum facultate alienandi.*

50 *Probatio antiqua excedit metam centum annorum, & sic exigit tempus immemorabile secundum Innoc. communiter receptum.*

51 *Consuetudo in dubio intelligitur de præscripta, hinc si non sit præscripta, non est consuetudo; sed voluntas inducendi consuetudinem secundum Bald.*

52 *Possessio maioris partis bonorum in feudum facit, vt reliqua feudalia præsumantur secundum Andr.*

53 *Verba debent aliquid operari, & nõ esse otiosa, & inutilia.*

54 *Consuetudo longeua, inueterata, diuturna, & vetusta differt à consuetudine assumente naturam præscriptionis, necnon distinguitur à consuetudine antiquata.*

55 *Doctr. Andr. volẽtis, quod si Prælatus per 30. annos vacauerit ab infeudatione, tunc sit inducta cõtraria consuetudo, diligenter expenditur, & nu. seqq.*

56 *Consuetudo contraria non inducitur ex non vsu cõsuetudinis præscriptæ, & facultatis acquisitæ.*

57 *Consuetudo tollitur eodem quo introducitur, modo, & non aliter.*

58 *Cõsuetudo quomodo differat à præscriptione.*

59 *Consuetudo contra ius tollitur spatio 10. annorum.*

60 *Priuilegium perditur per non vsũ, vel per contrarium vsum, cæterum differentia fit inter non vsũ necessarium, & voluntarium, prout ibidem.*

61 *Consuetudo non potest induci in actibus negatiuis.*

62 *Ecclesiæ bona dicuntur effecta de mensa per annum secundum Archidiaconum.*

63 *Ex descriptione, ex qua oritur vera incorporatio secundum Bart. communiter receptum.*

64 *Per spatium 40. annorum secundum Andr.*

65 *Decem secundum Barbat. & hanc vltimam D. Author admittit, quam ex supra deductis optimè confirmauit.*

LECTIO V.

1

VIDIMVS in Lectione præcedenti, quod Prelatus potest concedere feudum, si antiquitùs cõsuetudo eius fuerit feudum dare, ad quod concordat text. in cap. 1. Episc. vel Abb.

Vidimus secundò, quod text. noster intel-

intelligitur non solùm de rebus Eccl e siæ obuentis à Papa, vel ab alijs personis; sed etiam de regalibus beneficijs, quæ & si sint inalienabilia iuxta text. allegatum per Andr. in §. ea verò in auth. de alien. & emphyt. cui textui concordat text. in auth. hoc ius porrectum C. de sacrof. eccl. tamen vidimus, hoc non procedere in infeudatione, ex qua retinetur directum dominium, non tamen intelligēdo hoc dictum simpliciter: quia prohibita alienari nō possunt in feudum dari, dicit text. in cap. 1. §. sed & res, per quos fiat inuestitura; sed quia consuetudo sic approbauit ex regula tex. in l. Imperatores ff. de pollicitat. & voluit dicere Andr. dùm loquutus est de consuetudine, scilicet de consuetudine, seu vsu feudorum: nam consuetudines appellantur, & vt diximus Domini, omnia feuda de iure communi feudorum à Rege concessa possunt subinfeudari, & tamen sunt regalia dona, & beneficia, & vt in prçludijs diximus, de propria natura est, vt amore, & honore gratis feuda concedantur.

Hinc disputata est quæstio, si feuda empta sint vera feuda.

2 Habuimus tertio loco ex theorica Andr. quod text. iste non loquatur de subinfeudatione; sed de prima infeudatione, ponderando ipsius dictum de retentione directi dominij, & meliùs se declarat in hodierna lectione, dum tra-
3 ctando quæstionem, quod tempus requiratur ad inducendam consuetudinem infeudandi in hoc text. requisitam, dicit, quod attento iure canonico requiratur tempus 40. annorum.

Ergo si text. loquitur de regalibus be-
4 neficijs, & Ecclesia, seu Prælatus, dùm à Rege habet feudum, debet ea, quę priuati præstant: quia sunt imposita, dicit Andr. in cap. 1. §. similiter in hostenditijs num. 17. in 2. addit. de capit. Corrad. ex reg. text. in cap. cæterum de iud. & in cap. verum de for. compet. sequitur propterea, quod non potest loqui text. in
5 subinfeudatione: quia tunc attenderetur ius ciuile, per quod secundum Andr. hic sufficiunt anni 30. ex regula text. in l. sicut; & in l. omnes C. de præscript. 30. vel 40. annorum.

Quartò habuimus ex dictis per Andr. quod maxima sit differētia inter ius canonicum, & ius commune feudorum: quia de iure canonico secundum eum per text. in cap. 2. extra de feud. non requiritur consuetudo infeudandi; sed sufficit feudum semel fuisse concessum, de hoc verò iure communi feudorum oportet, fuisse consuetudinem infeudandi inductam, quam opinionem tenuit Andr. etiam in cap. 1. Episc. vel Abb. & in cap. 1. de cler. qui inuest. fec. quod nos fundauimus, non esse de iure verum, quodq; possit Prælatus infeudare sic de iure canonico, prout de iure communi feudorū quilibet priuatus infeudare potest, & dedimus verum intellectum text. in cap. 2. de feud. quodq; consuetudo requisita per text. nostrum sit eadem requisita de iure canonico, videlicet, quod solus Prælatus absque Capitulo infeudare, seu alienare non possit, qui repręsentāt vnam, & eandem personam, nisi hoc consuetudine sit præscriptum, & fundauimus, quomodo de iure canonico Prælatus possit alienare cum Capitulo, & etiam infeudare.

6 In hodierna igitur lectione sequendo Andr. eandē quæstionem, quomodo Prælatus infeudabit, dicit, quod bona titulata non de mensa, si continuò tenuit Prædecessor Prælati, & ipse Prælatus in demanio, de nouo non conferret, aliàs sic
7 iuxta not. per eundem Andr. in cap. 1. Episc. vel Abb. vbi text. disposuit, quod Prælatus non potest de rebus Ecclesiarum, quæ ei subiectæ sunt, & tituli vocantur aliquid dare secundum Constitutionem Papæ Vrbani, quod intelligit ibi Andr. de rebus Ecclesiæ subiectæ Prælato, quas de nouo in feudum dare vellet, & dicuntur tituli, seu de titulis Ecclesię, erantq; demensa, quæ de iure canonico alienari non possunt, vel secūdo loco exponit Andr. quod potest ille text. intelligi de Episcopo, qui habet sub se Ecclesiam habentem titulum, idest nomen ab

Ecclesia Cathedrali,quæ Ecclesia habet suum Rectorem, vt tali casu Episcopus non possit rem Ecclesiæ absque consensu proprij Rectoris in feudum dare,& sic text.illum intelligit Bald.

Dicit igitur Andr. quod bona titula-
8 ta non de mensa:quia quæ sunt de mensa de iure canonico sunt inalienabilia, vt per Andr. ibi, & per Canonistas in
9 cap.vt super de reb.eccl. non alien. hæc igitur bona titulata, si continuò tenuit prædecessor in demanio, de nouo non confert: quia requiritur consuetudo, vt text.hic,& in eodem cap.1. Episcop. vel Abb. ibi Ecclesiastica persona, quæ non sit solita antiquitùs in feudum dare,scilicet, secundum nostrum intellectum ipsa sola absque consensu Capituli, secundum verò intellectum Andr.quod non possit de nouo infeudare, nisi consuetudo infeudandi præcedat,& hoc ius secũdum eum est æquius, & vtilius pro Ec-
10 clesia, quod etiam secundum nostrum intellectum benè procedit semper, quod causa legitima,vtilis,& necessaria adest, quæ de iure canonico requiritur,& sufficit,prout probat text.in cap.ad nostram, de reb.eccl.non alien.

Et ob id Andr. tradit, quod requiratur, vt consuetudo dandi sit inducta, & quia supra dùm disputauit articulum, quid de iure canonico, & quid de iure communi feudorum,dixit,quod consuetudo requireretur annorum triginta,nũc
11 dicit, quod si est inducta consuetudo dandi,licet vnus Prædecessor ipsius Prælati non dederit, possit successor ipse dare,argumento eorum,quæ notantur in l.cum de consuetudine ff. de leg. in quo text.nihil de hoc disponitur,nec aliquid Doctor.ibi dicunt;sed Bart.cæteriq; Doctor.in l.de quibus ff.de leg. & Canonistæ communiter in cap.fin.extra de con-
12 suet.benè tradunt,quod si est inducta consuetudo, non ex eo: quia fiet actus contrarius contra illum, propterea est sublata; sed requiruntur tot actus,& idẽ tempus, quot requiruntur ad consuetudinem ipsam inducẽdam,quod per prius dicit glos.not.in l.nemo alieno nomine, §. temporaria de reg. iur. & ratio huius conclusionis est, quod eadem sollemnitas, quæ requiritur in construendo, requiratur in destruendo iuxta regulam allegatam per glos.in l.cum proponebatur de legat. 2. quod ad literam probat text.in cap.eum de beneficio,de preben. in sexto, vbi consuetudo non amouetur per actus contrarios factos ante ipsius initium, vel post completam ipsius præ-
13 scriptionem,quod limitat Andr.noster, nisi à Prædecessore immediato fuisset illud feudum tẽtum in demanium per triginta annos:quia tunc erit inducta consuetudo non dandi, & arguit à simili,
14 primò per tantum tempus mutatur rei conditio, secundò, quia etiam mutatur per tantum tempus conditio personę,allegat text. in l. eum, qui C. de fund.rei priuat.lib.11.qui disponit,quod propter seruitium per spatium 30. annorum factum ab aliquo Curiæ, vel collegio,eximatur à seruitute, vel colonia alterius, & efficiatur colonus illius Curię,cui seruiuit.

15 Tertiò arguit, quia tanto tempore acquiritur ius vassallagij, si aliquis, vt meus homo,& vt meus vassallus steterit, quod tradidit idem Andr. in cap. si per triginta,si de feud.def.mil.controu.fuer. idemq; tradidit in proęm.constitutionũ,
16 & differentia est tractare acquisitionem rei, quo casu minus tempus requiritur iuxta notata in l. si certis annis C. de pact.in l.cum de rem verso ff.de vsur. & tractare acquisitionem personarum, seu iurium, quæ personas tangunt, & quæ ipsarum statum mutant, quod eleganter distinguit Bart.in l.litibus C.de agric.& cens.lib.12. latissimè Auth. damn.mem. in gl.1.§.7.nu.17.

17 Subdit Andr.quod secus erit,si quidã Prædecessores concessissent rem illam in feudum,& quidam non,argumento tex. in l.Mela, §.sed si alimenta ff.de alim.& cibar.legat.vbi facto legato alimentorũ, quæ viuus testator præstabat,intelliguntur legata alimẽta, quæ solitus erat pręstare mortis tempore,etiam si tempore testamenti, vel per prius variè præstauerit:

rit:

rit;quia nouissima præstatio est attendẽda,& sic non attenditur consuetudo varia;sed quod vltimo loco consuetũ erat, & propterea in argumentum allegat Andr.illum text.& subsequitur, quod inspiciatur, quid vltimus Prædecessor fecerit per 30. annos, & in hac consuetudine dicit ipse, triginta annos requiri secundum glos.hic.

18 Hinc sumpta occasione quærit Andr. an si bis,vel ter data esset res illa in feudum, & intelligatis quæstionem absque temporis cursu, an inquam sit inducta consuetudo,& dicit ipse primo loco, qđ videtur inducta consuetudo argumento

19 l.3.C.de Episc.audientia,vbi indulgentia concessa criminosis non extenditur, nisi ad eos,qui vna tantum vice deliquerunt, qui verò plusquam semel deliquerunt, indulgentia non gaudebunt, tanquam delinquere assueti, & sic illud, qđ est plusquam vna vice factum,dicitur assuetum,arguit igitur Andr.& vult dicere, quod si consuetudo requiritur,& hęc inducitur per geminationem actuum factorum per plures vices, ergo duę vices inducunt consuetudinem,& non requiritur consuetudo annor.30.

20 Addatis vos dicta per glos.Bart.cęterosq́,Ciuilistas in d.l.de quibus,quod ex frequẽtia actuum;saltim per duas vices, non minus cum cursu temporis annorum decem inducatur consuetudo, ergo triginta anni non requiruntur.

21 Andr.respondendo difficultati, dicit, quod ex datione pluries facta sine cursu temporis cõstituitur in possessione infeudandi; cõsuetudo verò præscripta requiritur,quæ non pręscribitur secundum eũ, nisi per annos 40. secundum canones,in quo nihil allegat; quia præsupponit hoc satis indubitatum, & notorium per iura vulgaria in cap.de quarta,in cap.ad aures,& in cap.auditis de pręscript.& in consuetudine loquutus fuit Io.Andr.in cap. possessiones, de reb.eccl.non alien, glos.in d.cap.fin. de consuet. vbi Canonistæ communiter,& ratio illa est;quia sicut in pręscriptione rei Ecclesię requiritur spatium annorum 40.ita est in pręscriptione iuris, subdit Andr.quod secũ-

22 dum iura ciuilia 30.anni sufficiunt,quibus fures, & lattones tuti sunt, allegat text.in l.fin.C.vnde vi,vbi dùm puniuntur occupantes possessionem alienorum bonorum absque legitimo titulo etiam pœna furti,limitat text. nisi elapsi sint à die occupationis anni 30.&sic dicit Andr. quod oportet, vt lapsi sint anni 40. quod tenuit quis rem illam in feudum, & subdit etiam si semel tantum hoc tempore fuerit data in feudum,aliàs non esset consuetudo secundum eum, allegat

23 text. in cap. cum Ecclesia Sutrina de caus.poss.& propr.vbi in petitorio non sufficit,quod quis interuenerit in electione per tres vices, in qua aliàs interuenire non debet,nisi hæc cõsuetudo sit pręscripta,dicit text. benè tamen iuuat hoc quò ad possessionem, & sic probat ibi text. quod consuetudo non præscripta non sit consuetudo; sed quod vnica datio sufficiat,text.ille non probat,imo ibi præcedebant plures interuentiones in electione, & ad hoc videntur aduersari omnia dicta,& per Canonistas,& per Ciuilistas requirentes pluralitatem actuum ad consuetudinem inducendam, hinc Angel.in l.diuturna ff.de leg.dixit,quod

24 actuum pluralitas sit de esse consuetudinis.

25 Sed vos saluando Andr. intelligatis dicta Doctor. procedere in actibus momentaneis,secus in illis, qui habent tractum successiuum:nam tunc vnicus actus cum cursu temporis inducit consuetudinem præscriptam, & sic limitatur communis conclusio,vt tradidit Abb.in cap. fin.de consuet. antepenult.col. quem sequuntur communiter Doct.allegatur per omnes text.in cap. cum de beneficio de præb.in sexto.

26 Dùm igitur quis dat in feudũ,& permanet semper illa datio, hoc est habere tractum successiuum: quia semper possedit ille infeudatus ante faciem Superio-

27 ris,prout in simili tradidit Andr. in cõsuetudine inducenda successionis de iure francorum inter primogenitum,& secundogenitum,in cap.imperialẽ, §.præterea

terea ducatus, de prohib.feud.alien. per Frider. nam etiam quod semel fuerit factus casus successionis cum cursu tamen annorum triginta,est probata consuetudo iuris francorum, & reddit rationem: quia in vita alterius, qui poterat communi iure dicere se Longobardum, primogenitus possedit,& reddit rationem rationis,quare vnicus actus sufficiat: qa innititur præscriptioni, non autem consuetudini, vbi binus actus requiritur, quam doctrinam quæso notate, & menti teneatis,& hoc voluit dicere glos.sollem nis in d.cap.cū Ecclesia Sutrina in verb. breuitatem temporis,quod vnicus actus sufficiat cum cursu temporis, & quando

28 sumus in consuetudine,quę non ex consensu populi inducitur iuxta suam propriam naturam, ex qua quidem inducitur quodam ius vniuersale; sed sumus in priuato priuatum ius acquirere volente, tunc dicitur, consuetudinem assumere naturam præscriptionis iuxta tradita per Aret.in cons.132.& in cons.23. per Butr.in d.cap.fin.de consuet.& propterea iura loquuntur de consuetudine præscripta in d. cap. cum Ecclesia Sutrina, & melior text. in cap. Cumana de electione, vnde nimirum si sufficit vnicus actus cum temporis cursu,vt sic doctissimè, & acutissimè Andr. euomit verbum, quod requiratur consuetudo præscripta per quadraginta annos.

29 Subdit Andr. quod id, quod glos.dicit de annis triginta, procedit de iure ciuili,non autem de iure canonico,quod ius in causa Ecclesiarum seruatur etiam si in foro sæculari agatur,allegat text.in auth.clericus quoque C.de episc.& cler. vbi vult text. quod clericus conuentus, licet ab Ecclesiastico Iudice iudicari debeat,tamen si ex aliqua causa in casibus à iure approbatis coram ciuili Iudice conueniatur, debet tamen iudicari seruatis in omnibus Clericorum priuilegijs,& hoc quando conuenitur Clericus, dicit Andr. secus si esset actor, qui cum sequi debeat forum rei,seruabitur tunc ius ciuile secundum distinctionem,quam facit Hostiens.de hac materia in tit. de testamentis in Summa §.cum quæritur, & li-

30 cet dixerim per spatium 10. annorum induci cōsuetudinem; tamen idem Bart. in 2.reper.nu.4.in d.l.de quibus communiter receptus tradidit hoc procedere de iure ciuili;non autem de iure canonico,in quo in alienatione rerum requirū-

31 tur anni 40.& sicut in his,in quibus populus non potest dispensare, in his inquā non potest induci consuetudo; sed præscriptio, vt consuluit Bart. cons.136. & Alexan.cons.173. lib.6. quia non potest operari plus tacitus consensus,quàm expressus. Propterea cum in materia hac non tractemus de consensu populi;sed de præscriptione iuris ecclesiastici, meritò Bart.& Doctor.iustè tradiderunt requiri tempus annorum 40.

32 Habemus ergo Domini ex dictis per Andr.duplicem conclusionem, prima, quod consuetudo infeudandi de iure canonico inducatur per spatium annorum quadraginta.

33 Secunda verò conclusio, quod non dando per idem tempus,inducatur contraria consuetudo,& sic recedit Andr.ab opinione illorum, qui tenuerunt requiri tempus immemorabile, & pariter recedit ab opinione aliorum, qui tenuerunt sufficere tempus annorum 30. dicendo, hoc vltimum procedere de iure ciuili,& primum non procedere de iure canonico,per quod tempus annorum 40.est sta-

34 tutum,quasi quod tempus immemorabile non habeat vim consuetudinis: sed priuilegij, sitq; tunc casus indultabilis iuxta dicta communiter per Doctor.in cap.super quibusdam §.præterea de verbor.signif.allegatur communiter text.in l.3. §.ductus aquæ ff.de aqu. quotid. & æstiu.

35 Quam opinionem per eadem media in materia consuetudinis præscriptæ soluendi releuium per Ecclesiam tenuit idē Andr.eleganter in cap.1.§.similiter in hostendiuijs,de capit.Corra.vbi pulchra decisio in addit.per totum, vbi quid in Ecclesia.

Imò plus ibi voluit, quod si sit præscripta consuetudo soluendi releuium, &

& aliquando postea non fuerit exactum, non perdat Curia possessionem, nisi à die, quo petijsset, & fuisset denegatum, quia tunc constituitur alius in possessione, licet tanquam spoliata Curia possit agere interdicto vnde vi.

36 Hanc opinionem, quod tempus annorum quadraginta requiratur, tenuit Iacob. de Beluis. ex regula text. in auth. quas actiones C. de sacrosl. eccles. sed dixit, non sufficere vnicam dationem; sed ad minus duas requiri: quia consuetudo dicitur communis, & frequens assuetudo in l. 1. C. quæ sit longa consuetudo, & frequens dicitur bis, ad text. in §. fin. in auth. de defensor. Ciuitatum, & opinionem Iacob. de Beluis. sequutus est Mart. Laud. Card. Claud. de Seis. Affl. & Capyc. in inuestit. in verb. feudum dant, & quod duæ vices requirantur, est communis opinio Doct. vt per Ardiz. Aluar. Zas. & alios Scrib. communiter.

37 Hæc opinio communis Doct. mihi videtur erronea, & quod ex dictis per eos non sit recedendum ab opinione Andr. nam si idem Iac. de Beluis. Author opinionis regulat consuetudinem secundum naturam præscriptionis, eamq; dicit assumere, & actus licet vnicus habet tractum successiuum, igitur ex communi limitatione Doct. in d. cap. fin. de consuet. sufficit tempus 40. annorum, & sufficit vnicus actus extensiuus, patens, firmus, & successiuus in cõtinuatione quasi possessionis per annos 40.

38 Bald. verò aliter distinxit, dicendo, q aut consuetudo est manifestè vtilis Ecclesiæ, & præscribitur spatio 30. annorũ, aut manifestè damnosa, & tunc requiritur tempus immemorabile, aut verò sumus in dubio, & requiritur spatium annorum 40. quam distinctionem per eadẽ verba sequitur hic Aluar. quæ distinctio nullum habet iuris fundamentum, cum non reperiatur in iure canonico minus tempus annorum 40. in præscriptione iuris ecclesiastici, & dùm præsupponimus consuetudinem damnosam, tunc tanquã nutritiua peccati nullo temporis spatio præscribitur, vt est casus in d. cap. fi. ibiq; communiter Doctor. de consuetudine.

39 Curt. tenuit requiri tempus immemorabile ex regula illa, quod non sint præ-
40 scriptibiles sollemnitates requisitæ in alienatione rei ecclesiasticæ, nisi per immemorabilem præscriptionem iuxt. text. in cap. 1. de præscript. in sexto, & ita limitant regulam Doct. de qua per Felyn. latius in cap. cum causa de re iud. & dicit Curt. hoc procedere etiam quod præcedat vnica datio, quando tamen non habetur notitia, si datio illa fuit à principio legitimè facta; sed si de eius validitate constet, tunc etiam absque cursu temporis, & sine actuum geminatione dicetur res consueta infeudari.

41 Hæc opinio Curtij per eius media, nec est vera: nam si communis limitatio sit, quod regula illa, vt sollemnitates ecclesiasticæ diminui non possint per cursum temporis, non intelligatur in infeudatione, vt per Calder. Bald. & alios relatos per Felyn. in d. cap. cum causa, ergo deficit ipsius fundamentum: nam voluerunt prædicti Doct. posse induci consuetudinem contrariam in infeudatione rei Ecclesiæ.

42 Secundò nonne est vera, & communis omnium Doctor. opinio præsumi sollemnitatem extrinsecam per spatium 30. vel 40. annorum, & propterea assensum, & decretum Apostolicum in alienatione rerum Ecclesiasticarum iuxta tradita per Ciuilistas in l. sciendum ff. de verbo. oblig. & ita iudicatum in Sac. Cons. pluries, & in Rota Romana, & Marin. latissi-
43 mè in quæstione illa, an præsumatur assensus ex diuturnitate tẽporis, quę quæstio hodie in Regno nõ procedit propter Pragmaticas requirẽtes præsentationes, & registrationes assensuum in Regia Cancellaria, & in quinternionibus Regiæ Cameræ, vt sicut ex regula text. in l. titia textores ff. de leg. 1. non possit dici assensus expeditus, sic ergo cum sollemnitas omnis præsumatur, confunditur distinctio, si constat, vel non constat de sollemnitatæ primæ concessionis.

44 Tertiò quomodo potest procedere secundũ caput distinctionis, quando præcedit

cedit legitima datio,& dicit Curt.quod inducitur consuetudo absque cursu temporis, cum absque tempore nullo pacto possit dici consuetudo inducta,& dicetur tunc infeudationem fieri virtute potestatis attributæ ab eo, qui potestatem dare poterat iuxta notata per Innoc. & Doct.in d.cap.2. de feud. & in d.cap.vt super,de reb.eccl.non alien.

Quid igitur tenendum in tanta Doct. varietate?

45 Domini, vt scitis, quando tractatur de præscribendo reseruata Principi, dixerunt Docto. requiri tempus immemorabile ex regula text.in d.cap.super quibusdam,vt tradidit Butr.Imol. cum alijs in d.cap.super quibusdam de verbor. si-

46 gnif. & nemo dubitat iuxta notata in cap.imperialem de proh.feud. alien. per Frider.assensum esse ius regium,& de reseruatis Principi in recognitionē supre-

47 mi dominij; hinc feudo concesso cum potestate alienandi, dicetur feudum non habens propriam feudi naturam in cap. 1.de feud.non hab.propr.nat.feud.& pariter in Pontifice, cuius decretum, & as-

48 sensus requiritur in alienatione,& aliud est tractare præsumptionem assensus ex diuturnitate temporis, & tunc procedūt allegata,& aliud est tractare præscriptionem potestatis infeudandi absque assensu Apostolico, & hoc requirit tēpus im-

49 memorabile,sicut dicimus, aliud esse tractare præsumptam inuestiturā ex cursu temporis,& aliud est tractare præscriptionem rei liberæ: nam primò casu sufficit tempus annorum 30. secundo verò tempus immemorabile iuxta notata per Andr. in d. cap. si quis per 30. pro quo sunt factæ illæ tres Cōstitutiones Regni incip.Duram, & Diram, consuetudinem prauam,& quadrigenalem.

Pondero,& aduertatis quæso,verba text.nostri,quæ requirunt antiquam cōsuetudinem,ibi,si antiquitùs eorum consuetudo fuerit feudum dare, modò sic,

50 tempus antiquum in materia probationis dicitur illud, quod excedit metam 100.annorum secundum veram,& cōem opinionem Innoc.in cap.veniēs de verb. sign.Ciuilistæ in l.cum aliquis C. de iur. delib.latè Aym. in tract.de antiq.temp. in princ. cum ergo hic simus in consuetudine,quæ assumit naturam præscriptionis,quę habet ortum à possessione,& hęc possessio requirit probationem,si inquam in probatione antiqua attendimus tempus immemorabile, ergo dum text. requirit consuetudinem antiquam, intelligitur de immemorabili.

51 Secundò, & fortiùs consuetudo in dubio intelligitur de præscripta,ita Io.Andr.& Abb.in cap.Cumana per illum tex. de electione, ideo Bald. idem tradendo in cap.1.de feud.cognit.dicit, qđ dum consuetudo non est præscripta, non est consuetudo;sed voluntas inducendi consuetudinem,idem Ang. in l. diuturna ff. de leg. si ergo verbum consuetudo de per se importat consuetudinem præscriptam,& text.noster vltra verbum cōsuetudo apponit verbum antiquitùs, sequitur,quod ne verbum hoc sit superfluum, oporteat intelligi de tempore immemorabili,si verbum consuetudo de per se importabat tempus 40. annorum, & ne desint authoritates,pōderate quæso Andr.in cap.1.de contr.inter masc. & fęm.

52 nu.7.vbi dicit in quæst.illa,an ex possessione partis bonorum in feudum præsumantur reliqua feudalia,voluit inquam, quod requiratur, quod sit magna pars feudalis ad finem præsumendi reliquū; dubitat ibi Andr. an sufficiat medietas, & dicit,ꝙ non: quia appellatione partis,

53 venit iam medietas, vnde cum addatur verbum magnum,debet illud operari,& non esse inutile ad tex.in l.si quando de leg.1.in cap.si Papa de priuil.in sexto,& propterea importabit plus medietate;sic igitur hic:nam si appellatione consuetudinis venit consuetudo præscripta,& cōsuetudo præscripta importat annos 40. additur in text.verbum antiquitùs,ergo debet hoc operari,& consequenter vltra annos 40.

54 Tertiò habemus text. loquentem in lōga consuetudine cum rubrica in l. 1. C. quæ sit longa consuetudo, text. loquentem in inueterata consuetudine, in d. l.

de quibus, in diuturna consuetudine in l.pen.C.de iur.fisc.lib.10. in veteri consuetudine in l.testamenta omnia C.de testam. & hæc iura non loquuntur de consuetudine assumente naturam præscriptionis, nec loquuntur de consuetudine antiquata, quæ differt ab antiqua, & hæc requirit tempus immemorabile secundum Ioan. Monachum, & Archid. in cap.fin.de electione in sexto, Butr.in d.cap.fin.de consuet. & fortiùs loquitur iste texr. per aduerbium antiquitùs, & per verbum præteriti temporis:nam non dicit, quod sit inueterata, longæua, diuturna, seu vetusta consuetudo; sed si antiquitùs fuerit consuetudo dandi, si ergo consuetudo nunc requiritur per necesse attento præsenti statu, & text. de hoc non contentus vult, quod non solùm nunc; sed quod fuerit consuetudo, & non solùm quod fuerit; sed quod antiquitus fuerit: igitur non potest negari consuetudo immemorabilis attenta prima opinione glossæ nostræ, & ita teneo.

55 Secunda conclusio Andr.fuit, quod si Prælatus steterit per annos 30. in non infeudando, quod tunc erit inducta contraria consuetudo, quam conclusionem intelligo, si acciderit casus, & Papa permiserit infeudationem, aliàs si volumus intelligere Andr. sic simpliciter, vt lo-
56 quitur, vt ex non vsu consuetudinis præscriptę, & facultatis acquisitæ sit inducta contraria consuetudo, hoc non est verum, & Doctor. communiter tradide-
57 runt, quod eodem modo, quo consuetudo inducitur, eodem modo tollatur, & non aliter; si verò tractatur, quod per non vsum facultas amittatur, vel quod feudum fiat de mensa, & ea, quæ sunt de mensa, fiunt inalienabilia; hic est alius casus, & nihil ad consuetudinem, & ad conclusionem, & quæstionem Andreæ, & idem met Andr. non ne dixit hoc in d.cap.imperialem, §.prætereà Ducatus, tractando de consuetudine iuris franco-
58 rum, vt quando quis initiitur consuetudini, quod tunc requiratur binus actus; si verò præscriptioni vnicus sufficiat.

Sed quando propriè Andr. non loqueretur in consuetudine; sed in præscriptione facultatis per consuetudinem acquisitæ, vel quod loquatur, vt loquitur in ipsa proptia consuetudine, vera est, & indubitata omnium Doctorum opinio,
59 quod quando consuetudo fuerit contra ius, tunc quia per præscriptionem ipsius redimus ad ius commune, ob id ad eandem rollendam sufficiunt anni decem tantum, ita Abb.in d.cap.fin. de consuetud. num. 19. quem latiùs sequitur Felyn. in cap. cum accessissent num. 53. de
60 Constitut. & idem dicimus in priuilegio, quod perditur per non vsum, vel per contrarium vsum iuxta text. in l. 1. ff.de nundin. & in cap. accedentibus de priuileg. Est benè verum, quod fit distinctio inter non vsum necessarium, & voluntarium, de quo per Abb. in capit. Abbate Sancti Syluani, de verbor. significat. nam quando non euenit casus, est non vsus necessarius, & procedit text.in l. & Atticilinus, ff.de seruir. rustic. præ-
61 dior. & hoc modo intelligitur conclusio Canonistarum in cap.fin.de consu.quod non potest induci consuetudo in actibus negatiuis.
62 Et ex his habetis decisionē quæstionis positæ per Docto.quanto tempore dicatur res facta demensa: nam Archidiaconus tenuit per annum in cap. 1. 35.q.8. quem sequitur Cardin.in cap.2.de feu. Abb.in cap. vt super de reb. eccl. non alien.& Aluar.hic.
63 Bart.in l.si vacantia C.de bon.vacan. lib. 10. tenuit fieri ex descriptione, ex qua oritur vera incorporatio, & hæc est
64 communis, Andr.hic, & Imol.in d.cap. vt super tenuerunt per spatium 40. annorum.
65 Barb. in eodem cap.tenuit spatio 10. annorum; sed non fundauit.

Ego autem ex præallegatis teneo opinionem Barbat. quam etiam sequutus fuit Capyc.in loco allegato, licet cum quadam distinctione, nec ego inficior, opinionem Bart.quod ex descriptione fiat de mensa: quia ex ea dicitur res incorporata:nam hoc procedit in expressa

incor-

incorporatione, & non remanet locus disputationi, si est effecta, vel non effecta res de mensa, si aliter non est expressum; sed nos loquimur dum talem consuetudinem non habemus, & ex possessione volumus incorporationem arguere, & ex his sit impositus finis huic Lectioni cum laude Dei.

SVMMARIVM.

Vnica concessio 30. annorum spatio obuallata confirmat ius concedēdi; sed minori interuallo munita, etiam si geminata fuerit non iuuabit quò ad petitorium; sed bene quò ad possessorium, idq. fusè exornatur nu. 1. cum seqq.

3 *Feudi vti quaternati concessio à Rege etiam ter facta in Terra Baronis, non erit sufficiēs quò ad petitorium, nisi firma steterit datio per annos 30.*

4 *Feudum in Terra Baronis sitū presumitur planum, & ad illius collationem pertinere, excepto Castro in Regno, vel feudo consistente in Vassallis.*

5 *Consuetudo soluendi releuium aduersus Ecclesiā praescripta quanto tempore tollatur.*

6 *Consuetudo infeudandi, quae in Praelatis requiritur, an repetita censeatur respectu Marchionis, & Comitis, & nu. 7. cum seqq.*

7 *Legum correctio non est inducenda per subauditos intellectus.*

8 *Feudales consuetudines admittunt feudi concessionem à quouis factam, dummodo sincerè, & bona fide, nec consuetudo requiritur, vt nu. 13. cum seqq. & num. 28. & 43.*

11 *Praelatus iusta concurrente causa potest prout laicus in feudū dare.*

12 *Consuetudo infeudādi quò ad Praelatum requisita quomodo intelligenda ex sententia D. Authoris.*

14 *Feudatarius quando dicatur feudum dare in fraudem, & num. seqq.*

16 *Feudum de iure communi mortuo patre poterat integrè assignari vni ex filijs pro eius portione, id tamē notab. declaratur per Andr.*

17 *Assensus est denegandus feudatario feudum vendenti, si filijs careat, nec hoc casu Proreges potestatem habent assentiendi, ita vetante Pragmatica nouem capitū: qua etiam circumscripta eandem prohibitionem vigere post Camer. optimè contendit D. Authbor, & num. seqq.*

18 *Vicarius assentiendo nihil dat; sed tollit obstaculum, quod feudatarius habebat in translatione sui vtilis dominij.*

19 *Qua de re poterit assentire, non autem alienare rem, vel ius Domini secundum Andr.*

20 *Ad quae verba affertur Camer. explicatio, & commendatur.*

21 *Doctr. Andr. in cap. 1. qui success. teneant. diligenter expenditur.*

22 *Assensus legis non differt ab assensu Vicarij, vterque autem longè distat ab assensu Domini.*

23 *Assensus Proregis si sit nullus ex defectu potestatis, vel voluntatis, non poterit per Regem confirmari, & ratio recensetur.*

24 *Confirmatio non est actus de per se subsistens; sed exposcit confirma-*

 bile

bile, vbi figat pedes, nec deducit actum in esse; sed actui existenti dat robur.

25 *Assensus subreptitius redditur ex taciturnitate, vbicunque ea semota Princeps non concessisset, vel difficiliùs.*

26 *Assensus impetratus super venditione, & non super pacto de retrouendendo eodem vitio laborat.*

27 *Actum faciens, videtur facere iuxta leges de illo actu loquentes.*

29 *Marchio, & Comes propriè dicuntur Regni, Regisq. Capitanei.*

30 *Rex in suo Reg. dicitur Monarcha.*

31 *Baro, vel alius feudatarius de iure Regni nō potest subinfeudare feuda quaternata & Castra, etiam quod ab eo teneantur, & secundū veriorem opinionem ad eum pariter deuoluantur; poterit tamen excadetias, idest feuda plana, & de tabula concedere. & num. 33. cum seqq. & nu. 39. & 43.*

32 *Feuda quaternata simplicia quæ sint, & quæ secundum quid, seù mixta, aut secūdum Const. Reg. post mortem, & quæ plana, & de tabula, remissiuè.*

34 *Feudum tàm secūdum terminos iuris communis feudorum, quàm Constit. Reg. ad eum, à quo tenetur, deuoluitur.*

35 *Hinc secundùm Constit. si quando Vassallo foriudicato feudum Comiti, vel Baroni aperitur, à quo tenetur.*

36 *Constit. Reg. post mortem accuratè expenditur, & nu. seqq.*

37 *Doctr. Andr. in §. præterea de capit. Corrad. loquētis de deuolutione, et collatione feudi mixti in vtroque capite laudatur explosa contraria sententia, quam habuit in cap. si verò §. hæredis, de pac. ten.*

38 *Ad idem adducitur punctualis traditio Camer. in cap. imperialem, & commendatur.*

39 *Rex est, qui confert feuda quaternata secundum quid, & ipsemet eligit personam, quæ in feudum à Barone teneat; sed secundum Capitula Papæ Honorij electio, & præsentatio deberet esse Baronis, & confirmatio tantùm Principis, & nu. 42.*

40 *Vassallus quandoq. tenet feudū ab eodem, & in capite, & immediatè: quandoq. ab vno in capite, & ab altero immediatè, quæ inter se longè diuersa sunt, prout benè explicat D. Author, cuius occasione detegit discrimen existens inter has dictiones in capite, & immediatè.*

41 *Baro si feudum concedendo dicat, vt ab eo teneatur in capite, & immediatè, & Rex assentiendo exprimat ab ipso Rege, tunc ex dissensu neutra concessio valebit, & ita decisum.*

44 *Marchio est ille, qui à Principe est inuestitus de Marchionatu, & Comes de Comitatu.*

45 *Hinc detegitur in hoc casu personam à re sumere statum, quod est contra iuris regulam.*

46 *Marchio, & alij Titulati bifariam creantur, idq. exemplis perspicuum fit, & inter vnum, & alterum modum maxima intercedit differentia, & nu seqq.*

47 Di-

47 *Dignitas cōcessa personæ non est ad hæredes transitoria, si non sit expressum, & ibi de ratione.*
48 *Dignitas non deriuatur ex quauis regis collatione, nisi Terra detur, cui dignitas sit annexa, vt Ducatus, Marchionatus, & id genus.*
49 *Dignitas interdum personæ confertur, & quandoq. rei, & inter vtramque maximum adest discrimen: nam prima cum persona extinguitur. secūda nequaquam: nam tanquam rei inhærens, semper durat, nec mutatur persona mutata, hinc notabiliter infertur, vt nu. seq.*
50 *Prorex nequaquam potest assentire venditionibus feudorū titulo decoratorū sic disponente Pragmatica nouem capitum, quæ tamen secundum D. Authoris sententiā non obtinet, vbi titulus personæ, & non rei est concessus, & ita aliàs iudicatum.*

LECTIO VI.

1
Idistis Domini in antecedēti Lectione firmatam conclusionem per Andr. nostrum, quod vnica concessio cum spatio 30. annorum solidet, & firmet ius concedendi, cum minori verò temporis spatio, etiam plures concessiones non sufficiant quò ad petitorium; sed benè quò ad possessorium,
2 quam conclusionem per eadem media firmauit in cap. imperialem, in §. prætereà Ducatus, de prohib. feud. alien. per Frider. in quæstione illa, successionis iuris francorum inter primogenitum, & secundogenitum, idemq; firmauit in cap. 1. nu. 12. de controu. feud. apud par. termin. in quæstione illa, quando Rex in
3 terra Baronis concessit feudū, sicut quaternatum, vt non sufficiat ter dari quò ad petitorium, nisi steterit firma datio per spatium 30. annorum, & ex illa do-
4 ctrina notabiliter probatur, quòd feudū in Terra Baronis existens p̄sumatur planum, & ad collationem Baronis spectare, nisi esset Castrum in Regno. vel feudum consistens in Vassallis, & vltimò eādem cōclusionem firmauit Andr. in cap. 1. §. similiter in hostenditijs de cap. Cor-
5 rad. in addit. in quæstione illa, an Ecclesia soluat releuium, vbi notate pulchram doctrinam, vt si Curia staret in possessione præscripta exactionis releuij, & non exegisset illud per annos 40. successa interim morte Prælatorum, vult tamen Andr. quod Curia non amittat ius illud, nisi effluxi sint anni 40. à die denegationis solutionis releuij, glos. in l. 1. vbi Bald. notat C. de seruit. & aqu. glos. in l. qui luminibus ff. de seru. vrb. præd.

6 Retento igitur eodem themate exponendo text. in quo post conclusionem factam in Prælatis, vt possint illi in feudū dare, si antiquitùs eorū consuetudo fuerit, & demum dicitur, quod Marchio, & Comes similiter feudum dare possint, & aliqui ab istis feuda accipiunt, dubitat Andr. cum in casu præcedenti fuerat dictum, si antiquitùs consuetudo fuerit, qđ idem debeat repeti hic, licet in text. nihil dicatur de consuetudine, & pondero vltra ego verbum similiter in text. appositum: nam non dicitur simpliciter, Marchio, & Comes feudum dare possunt; sed dicitur Marchio, & Comes similiter feudum dare possunt.

Andr. soluit argumentum hoc modo
7 secundum eius intentionem, videlicet legum correctio est euitanda, & quod expressè non prohibetur, & non corrigitur, debet remanere in dispositione iuris, & quod expressè non mutatur, stare non prohibetur, dicit sępè sępius Andr. ex regula text. in l. præcipimus C. de appell. & in l. sancimus C. de testam. cum ergo de
8 iure communi feudorum quilibet possit infeudare, dummodo sincerè, & bona fide iuxtà regulā text. in cap. 1. qual. olim

pot,feud. alien. in cap. imperialem in §. callidis,& in §.illud,de proh.feud.alien. per Frider. ergo cum expressum non sit de consuetudine, non potest, nec debet repeti,cum ex subaudito intellectu induceretur iurium correctio.

9 Nec ponderatio illius aduerbij,similiter,obstabit stantibus prædictis: quia ad euitandum absurdum, & iurium correctionem debet referri dictio illa ad facultatem dandi in feudum,non autem ad qualitatem requisitam in Prelato.

10 Quæ tantò magis erunt plana,si attẽdamus intellectum nouum à nobis datũ, vt consuetudo requisita in Prælato non
11 sit in ipsa datione, cũ ex causa ita Prælatus, sicut laicus possit in feudum dare ex regula text.in d.cap.ad nostram de
12 reb.eccl.non alien.sed consuetudo consistit,vt Prælatus solus absque Capitulo possit in feudum dare,quod iura canonica dixerunt esse præscriptibile, ad quod allegauimus text.punctualem in cap. ea noscitur,de his,quæ fiunt à Prælat.

13 Et si iuris explorati est,quod laici dẽt in feudum absque consuetudine dandi, & dicitur,quod dant similiter, vt Clerici, ergo appropriando verbum similiter ipsis Clericis,pariter ipsi dabunt absque consuetudine, & verbum consuetum intelligetur respectu Capituli.

14 Stat ergo conclusio, quod iure communi feudorum quilibet habens feudum possit infeudare,dummodo sincerè,& bona fide, idest non in fraudem, & sub colore inuestiendi feudum vendatur,& hęc est fraus considerata in d.§.callidis.

15 Sed aliam fraudem satis notabilem considerauit Iacob. de Ardiz. in rubr. si in fraudem detur feudum in feudum, vt si non habens filios, infeudauerit filios habentem,quam doctrinam (quæso) Domini notate: nam est recondita, non ab alijs considerata, & aduertatis ad pra-
16 xim:nam dixit notabiliter Andr.in d.c. imperialem §. præterea Ducatus 2. col. vers. & sic est intelligendum, quod & si de iure communi feudorum mortuo patre relictis pluribus filijs posit vni ipsorum in diuisionem communium bonorũ assignari pro sua portione integrum feudum, in quo aliàs omnes succedebant iuxta text.in cap.omnes filij, si de feud. def.mil.tamen quia omnis legis potestas intelligitur data, dummodo sincerè, & bona fide,& non in fraudem exerceatur, tunc si feudum totum detur filios habẽti ad hoc, vt allodium remaneat penes filijs carẽtem,tunc dicit Andr.quia pręsumitur hoc factum ad fraudandam spẽ proximè deuolutionis, cessat legis permissio, & minimè valebit assignatio, & idem tradidit Andr.in d.cap.omnes filij.

17 Et ex hoc est denegandus assensus vẽdenti feudum, quando ille filijs caret, pulchrè Andr. in cap.1. in addit.an ille qui interf.frat.dom.sui, vbi Loffr.notat.

Et ex his ego aliàs dicebam in ardua causa,quod seposita Pragmatica nouem capitum, quæ denegat potestatem Proregibus assentiendi his,qui filijs carent, quod inqnam absque hac Pragmatica, Proreges, seù Vicarij minimè possint as-
18 sentire:nam dixit notabiliter Andr.in d.cap.imperialem in 5.col. in quæstione illa, an Vicarius posit assentire, quod Vicarius assentiendo nihil dat; sed tantum tollit obstaculũ, quod habebat feudatarius in translatione sui vtilis domi-
19 nij,& propterea concludit, quod potest assentire,secus autem dicit ipse, si assentiẽdo alienaret rem Domini,vel ius Do-
20 mini, vbi Camer.exponendo subtiliter, & eleganter hæc verba cart.mihi 80.dicit rem Domini,scilicet directum dominium,ius Domini,scilicet ius,seù spem proximam deuolutionis,& propterea cõcludit ipse, quod eis, qui filijs caret, etiam seposita Pragmatica, non posint Proreges assentire.

21 Et licet Andr.in cap.1.qui success.tenea.videatur contrarium firmare,tamen aduertatis Domini:quia non impugnando Andr.dico,quod loquatur Andr. in Rege, qui non habet arbitrium refrenatum,& de suo assentit,& sic loquutus est etiam Andr.in cap.1.§.sed nec est alia iustior,quę sit prim.caus.benef.amitt.

Andr.met,si rectè aduertatur in eodẽ cap.1.qui succ.ten.facit hanc distinctionem:

nem: nam dum disputat articulum, & opponit de text. in cap. rursus, quib. mod. feud. amitt. in cap. fin. si de inuest. feud. controu. fuerit, & in l. lex vectigali ff. de pign. vt resoluto iure datoris.

22 Respondet, quod omnia illa loquuntur in assensu legis, & quia lex non de suo; sed de alieno consentit, sufficit in paucis consuli, & ideò resoluto iure datoris, resoluitur ius acceptoris; sed quando quis cõsentit in re sua, in qua est moderator, & arbiter; tunc secus erit, nunc ad propositum, cum Vicarius, tanquam Vicarius consentit per potestatem à lege, vti Vicario assignatam, & non consentit de re sua; sed de re Domini, igitur non erit differentia inter assensum legis, & assensum Vicarij, & sic dicamus, minimè assensum valere in præiudicium futuræ deuolutionis.

23 Ex his dicebam, quod & si sint interpositæ per Regiam Maiestatem plures confirmationes assensuum à Proregibus præstitorum, minimè confirmationes hæ validabunt huiusmodi assensus: quia si Prorex non poterat assentire non habuit animum assentiendi, fuitq; ei subreptum, non exprimendo carentiam successoris, & sic assensus nullus ex defectu voluntatis: nam si non potuit, non voluit, & si nõ voluit, non assentijt, & si non assentijt,

24 confirmatio non iuuat: quia confirmatio non est actus de per se stans; sed oportet, vt habeat confirmabile, vbi figat pedes, dixit Bald. in l. falsus C. de furtis, & non deducit actum in esse; sed actui existenti dat robur dicit idem Bald. in l. aduersus in fin. C. si aduers. rem iud.

25 Si ergo vel Prorex non potest consentire, vel non debet, vel difficilius, tunc taciturnitas facit assensum subreptitium iuxta text. & notata per Canonist. in cap.

26 super literis extra de rescript. sicut dicimus in venditione facta cum pacto de retrouendendo impetrato assensu super venditione, & non super pacto, & alijs similibus, de quibus latè per Frecc. lib. 2. q. 16. & Camer. in cap. imperialem cart.

27 58. & semper quod quis facit actum aliquem, videtur se restringere legi de illo actu loquenti, Bald. notanter in l. si duo per illum text. ff. de acqu. hæred. & dum quis facit actum, intelligitur facere, prout à iure permittitur ad text. in l. quæro, §. inter locatorem ff. locati, in l. quidam cum filium ff. de verb. oblig. per quę ita fuit decisum in causa Guagnani in Reg. Cam. Summ. inter Baronem Salicis, & Comitem Misciagnæ.

28 Sincerè igitur, & bona fide potest de iure cõmuni quis infeudare, & licet Andr. inter cætera allegauerit glos. in cap. 1. de cap. Corrad. voluit allegare glos. in rubr. de alien. feud. pat. nam in loco per eum allegato nihil dicit glos.

Subsequitur Andr. ad declarationem text. ponendo ampliationem, & limitationem.

Ampliat primò, dum intelligit text. in

29 verb. Regis, qui dicit, quod Marchio, & Comes propriè Regni, & Regis Capitanei dicuntur, vt intelligatur tàm de Rege Romanorum, quàm de Imperatore, de Rege Siciliæ, & de quolibet alio: nam

30 quilibet est Monarcha in Regno suo.

31 Limitat demum, vt non procedat hic text. in Regno nostro, secũdum quod ius prohibetur Baro, vel feudatarius dare in feudum feuda quaternata, & Castra: nam hæc, & alia feuda non solita concedi etiã quod teneantur à Barone, solus Rex concedit, & infeudat, vt in Constit. Reg. post mortem. Excadentias tantùm, idest feuda cõsueta dari alijs in feudum per Comites, & Barones, & feudatarios, quę dicuntur feuda plana, & de tabula; hęc aperiuntur Baroni, à quo conceduntur, & hæc est doctr. Andr. per Constit. Reg. cõstitutionem diu. mem. quæ constitutio in spetie facta fuit ad tollendam subinfeudationem, cum omnis alia alienatio erat iam de iure communi feudorum vetita, vt peroptimè declarat ibi Andr.

32 Sed Domini antequam vlterius transeamus omissa declaratione, quæ sint feuda quaternata simplicia, & quæ quaternata secundum quid, seu mixta, aut quaternata secundum prædictam Regni Constit. post mortem, & quæ plana, & de tabula: nam hęc omnia declarauimus in prælu-

33 præludijs,cum Andr.hic simpliciter dicat,quod feuda quaternata, & Castra, quæ ab alio tenentur, solus Rex concedat per Const.Reg.pòst mortem,& nihil dicat,cui aperiantur,nec si hodie vigeat Constitutio illa;propterea erit aduertendum, quod nec etiam in prędicta Constitutione dicitur, ad quem feudum tale deuoluitur; sed glos.ibi in verb.ad concessionem dicit, quod deuoluitur ad Regem,in verbo verò munificentiæ dicit,ꝙ Iudices Mag. Cur. renuerunt, quod de-
34 uoluatur ad Baronem, & hoc videtur iuri cōmuni feudorum consonum,vt feudum deuoluatur ad eum, à quo tenetur, vt est text.in cap.illud,de proh.feu.alie. per Frider. imò est de iure Regni, vt est text.expressus in Constitutione,si quan-
35 do de foriudicatione bānitorum,vt foriudicato vassallo feudum deuoluatur ad Comitem, vel Baronem, à quo tenebat, & idem in alia Constitutione si quando de hominibus Baronum.
36 Vndè cum Constitutio post mortem nihil de hoc dicat, intelligenda erit secundum alias leges,& communes,& Re-
37 gni,& hoc est,quod per optima verba tradidit Andr.in cap.1. §.præterea in 2. addit.de capit.Corrad. in fin.ibi,

Sed feudum quaternatum Baroni excidens Rex confert tenendum à barone, vt in Constit.post mortem, & sic dum dicit Baroni excidens, tenet, quod aperiatur Baroni;sed collatio fiat per Regē, & idem videtur tenere in d.cap. illud in 1.col.ob quod videtur malè dixisse eundem Isern.in cap.si verò S.hæredis vers. paret ergo de pace tenenda,& in cap.similiter potest 1.colum.de capit.qui cur. vend. dum dicit, quod aperitur feudum Domino mediato: quia ipse confert per Constit.Reg. post mortem: hoc.n.argumentum suum est cōtra iura communia, & Regni: nam duo sunt,vnum ad quem feudum deuoluatur, alterum per quod concedatur ipso deuoluto; si igitur habemus de omnibus particulares prouisiones,videlicet,quod deuoluatur ad eū, à quo immediatè tenetur, & habemus prouisionē factam per Constit.post mortem spetialem,vt Dominus mediatus cōcedat, quomodo volumus arguere ex hoc ad destructionem,& correctionem casus differentis spetialiter prouisi, &
38 hanc conclusionem tenuit, & latiùs disputauit Camer.in cap.imperialem cart.
39 68.in lit.M,vnde concludēdo dicamus, quod excadentias concedit Baro absque alio assensu,& ad eum deuoluuntur; feuda verò quaternata secundum quid deuoluuntur ad baronem,à quo tenentur; sed Rex demum confert, & eligit personam, quæ in feudum à barone teneat,& hic est verus intellectus Constitutionis post mortem.
40 Et hoc est tenere in capite, & immediatè à Barone,quasi quod alium non recognoscat,quàm ipsum baronem,sicut è contra in assensu Regis quādo dicitur, quod teneat in capite, & immediatè à Rege, & operatur hoc verbum illud immediatè,non autem illud verbum in capite:nam.in capite à Rege tenet,qui habet à feudatario Regis; sed mediatè,non immediatè, scilicet per mediam personā ipsius feudatarij,vt dicit glos.in Consti. Reg.vt de success.per Andr.in cap.1. de
41 nat.succ.feud.& propterea si dum Baro concedit, dixit, vt teneatur immediatè, & in capite ab eo,& Rex assentiendo dicit idem,quod teneatur ab ipso Rege, tunc ex dissensu neutrum tenet, & ita fuit iudicatum,vt refert latè Frecc. in 34.quæst.
42 Sed dixi,quomodo hodie seruatur illa Constitutio: nam secundum Capitula Papæ Honorij,vt refert Andr. in eadem Constitutione, Baro eligit personam, quam Regi repræsentat, & Rex demum confirmat, quem pariter refert Camer. vbi supra,quæ Capitula,& si non seruētur, seruari debent, dicit Andr. & hoc tradit,& sequitur Luc.de Pen.in l.1. C. de petit.bonor.sublar.lib.10.
43 Habemus ex prædictis conclusionem, quod Marchiones, & Comites, cæteriq; feudatarij de iure communi feudorum possint infeudare, dummodò sincerè, & bona fide, & non in fraudem veram, & præsumptam; de iure verò Regni mini-

me

mè isti infeudare possunt feuda quaternara, & non solita concedi; sed feuda plana aliàs appellata excadentialia, seu feuda rustica, vel athenasia, de quo per Affl.in Consti.constitutionem diu.mem.

44 Sed quæso Domini aduertatis ad vnũ, quod Doct.hic dicunt, dum declarant, quis est Marchio, quive sit Comes, & dicunt, quod Marchio est ille, qui à Principe inuestitus est de Marchionatu, Comes verò, qui inuestitus est de Comitatu, & sic deinceps.

Quod probat peroptimè text. in cap. 1. quis dicatur Dux, vbi traditur, quod inuestitus de Ducatu, Dux appellatur, inuestitus de Marchionatu, Marchio appellatur, inuestitus de Comitatu, Comes
45 appellatur, ex quo infertur, & notate, quod licet aliàs res à persona sumat statum, non è contra iuxta text.in l.1.C.de imponend.lucrat.descript.lib.10. & mutatione personæ mutetur rei conditio, vt latiùs dicemus cum Andr. infra in quæstione illa, an pater habeat vsumfructum in feudo, tamen in casu isto persona à re sumit statum; postquam dicitur, quod ex concessione Ducatus fit quis Dux, & sic ex aliarum rerum titulatarum concessione.

46 Et propterea notabiliter Frecc. in 2. lib.in verb.Comes n.47. dixit, quod duplici modo Comites, Duces, & Marchiones creantur, vno modo, quando datur alicui titulus super feudo, dicendo inuestio te tali feudo cum titulo Comitatus, & tunc datur titulus personę, & persona, non Terra titulo decoratur, secundo modo Rex eligit in aliqua Terra dignitatem Comitalem, seu Marchionalem, ita quod primò dignitas ascribitur loco, & Terra titulo decoratur, & constituit primò Comitatum, Marchionatum, seu Ducatum, & hic est secundus modus, ex quo quis fit titulatus, & de hoc secundo modo loquuntur Doct.hic, & loquitur text. in d.cap.1.quis dicatur Dux.

47 De primo verò modo pondero ego text.in cap.1. de feud.March.dicit enim si quis inuestitus fuerit dignitate Ducali, Comitali, Marchionali, vel alia Regali per beneficium, & sic de dignitate concessa personæ, in qua si non sit dictũ, quod transeat ad hæredes, minimè transibit, tanquã dignitas concessa in officium, in qua consideratur industria personæ, vt declarauit Andr. notanter in vtroque loco, & hoc est, quod dixit Aluar.in d.cap.1.quis dicatur Dux, vt non
48 omnis collatio facta per Regem tribuat dignitatem; sed quando datur Terra, cui dignitas est annexa, vt Ducatus, Comitatus, &c.

49 Differẽtia, & vtilitas huius distinctionis est maxima: nam deuoluto Comitatu ad Regem, ille non extinguitur, quando dignitas fuit realis, secus verò quando fuit personalis, & hoc modo procedit illa quæstio, quando Rex concessit rem aliquam Comitatus sibi deuoluti, vt iterum concesso Comitatu transeat illa cũ eo, quasi Rex concesserit, vt Comes, vel Baro, de quo per Bald. in tit.de pac.Cõstan.& per Affl.in Const.Reg. post mortẽ; dignitas enim est perpetua tunc, quæ nunquam moritur in cap. si gratiosè de rescript.in sexto, & sic limitantur dicta per Andr.in cap.1.de controu.feud.apud par.term.& hæc est distinctio, quam facit Andr.hic nu.13. punctualiter, quando dignitas confertur personæ, aut rei, & allegat glos.in l.1.C.de Metropol.Berit.lib.11.vt dignitas collata rei, tanquã illi inhærens semper duret, nec mutetur per mutationẽ personę, secus verò quan-
50 do est personalis, & propterea dicebam aliàs in magna causa, quod Pragmatica nouem capitum prohibẽs assentire Proreges in venditionibus feudorum titulo decoratorum, intelligatur, quando titulus est concessus Terræ, illaq; est erecta in titulum; non autem personæ super Terra, ita quod ex venditione illius non transit hoc secundo casu titulus in aliũ, & hæc erat, & est mens Pragmaticæ, vt hæ dignitates non conferãtur, nisi à Rege, à quo hæc omnia fluunt, & refluunt; vndè cum titulus Marchionatus Montis Herculis esset concessus Marchioni Vasti super Terra prædicta, nõ autem illa erecta in titulum; propterea iudicari debebat

bat assensus interpositus venditioni illius vndiq; validus: quia non erat Terra titulo decorata, vt Pragmatica requirebat, & ita fuit iudicatum primo loco, & licet fuerit sententia retractata in causa reclamationis non fuit ex causa præfata; sed ex particularibus ordinibus Regiæ Maiestatis,& hodie pendet reuisio causę præfatæ, & hæc breuiter sufficiant pro hodierna Lectione.

SVMMARIVM.

1 *Valuasores vnde dicantur, remissiuè.*

2 *Imperatorem, & Regem posse infeudare nil quæstionis habet, nisi infeudationes tenderent ad diminutionem bonorũ, vel in damnum Coronæ.*

3 *Regnum istud fuit de Ecclesiæ patrimonio eidem ab Imperatore Ludouicò donatum, à qua postea fuerunt inuestiti antecessores Reges huius Regni.*

4 *Verbum relinquere propriè ad vltimas voluntates refertur.*

5 *Verba nonnulla recensentur donationem, & dominij translationem importantia, quæ sæpè in priuilegijs adijciuntur.*

6 *Feuda quaternata, & Castra dicũtur nobilia: quia nobilitatem tribuunt, suntq. à publico sicut militia, & de publico, idest de Regis patrimonio, & sunt veluti peculia castrensia secundum Andr. et num.8.*

7 *Feuda filiosfam. per Regem concessa si sint quaternata, & nobilia, nõ quæritur vsusfructus patri secũdum Andr. hic, ob cuius verba turpissimè lapsi sunt Afflict. & Camer. prout euidenter demonstrat D. Author, qui etiam tradit verum intellectum ad verba Andr. & nu.8. vsque ad 15.*

9 *Feuda omnia, quæ ad Regis collationem pertinent, dicuntur quaternata, quicquid dixerit Affli. sub clypeo Andr. nam verborum illius verum sensum nõ percepit, & nu. seqq. Hinc rectè dicebat Frecc. non dari feuda plana, nisi in Barone nu.13.*

12 *Feudum quaternatum vnde sic dictum.*

14 *Feudalibus consuetudinibus deficiẽtibus in aliquo casu, qui secũdum illas decidi deberet, recurrendum est ad ius ciuile Roman.*

15 *Dictio, si quæ de sui natura conditionem importat, quandoq. ponitur pro quia.*

16 *Notatur Andr. de contrarietate. Hinc primò adducitur concordia Affl. sed validè confutatur nu. 17.18. & 19.*

20 *Qua explosa affertur cõciliatio Loffredi, quæ pariter reijcitur ex multis, vt num.21. vsque ad 25. Hac de re disputat D. Author, quæ sit verior Andr. opinio, & optimis rationibus concludit pro negatiua, quam habuit hic, & nu.26. cum seqq.*

22 *Feudum ex pacto, & prouidentia nouum potest alienari in præiuditium successorum, non sic paternum, & ibi de ratione.*

23 *Feudum si donetur patri, & filio quomodo illis acquiratur recensetur super hoc Andr. distinctio.*

25 *Peculium aduentitium quò ad proprietatem filio, quò ad vsufructum*

ctum patri quaeritur.

26 *Vsusfructus est pars rei, & est ius vtendi, & fruendi, &c. est ius in corpore; & in multis est pars dominij. Hinc rectè Bart. dicebat, esse dominij speciem.*

27 *Vsu. fructus patris dicitur formalis, & non causalis, & ideò extenditur post filij obitum, & nu. 39.*

28 *Donationes Imperiales sunt à lege alienari prohibitae.*

29 *Feuda de eorum natura sunt inalienabilia, idq. caret controuersia, & intantum hoc est verum, vt neque seruitus, neque etiam vsusfructus super eis constitui possit, & nu. 31. & 38. poterit tamen fieri fructuum dispositio, dummodo non ad longum tempus, vt nu. 61.*

30 *Alienatione rei prohibita venit etiã vsusfructus & nu. 33.*

31 *Vsusfructus patri minimè quaeritur, si expressè prohibeatur, idq. verum, siue hominis, siue legis sit prohibitio.*

34 *Feudi diuisio est adeò prohibita, vt nec Prorex hoc euentu possit suũ assensum praestare, ita disponente Pragmatica nouem capitum. idque extenditur etiam respectu vsusfructus, & nu. 38.*

35 *Pater stipulando pro filio quando sibi, & quando filio acquirat, super quo notab. distinctio affertur, necnon declaratur text in l. quod dicitur ff. verb oblig. & §, ei, qui instit. de inut. stip. ex qua postmodum distinctione D. Authbor acutè infert, vt patri in feudo filio concesso nequaquam acquiratur vsusfructus, & num. 36.*

37 *Ad cuius comprobationẽ adducitur punctualis doctr. Iacob. de Belui. in cap. 1. §. si duo fratres de frat. de nou. benef. inuest.*

40 *Et ad contrariae opinionis destructionem recensetur maximum absurdum, quod ex ea proficisceretur.*

41 *Hinc redarguitur Curt. in 3. part. qui cõtrarium professus fuit, hallucinatus in intellectu verborum Bald. qui hoc nequaquam asseuerauit.*

42 *Extẽditur postea per Andr. haec conclusio ad feudum maternũ, vt effugiat acquisitionẽ vsusfructus, & ratio recensetur, et contraria pulchra distinctione vitantur, et nu. seqq.*

43 *Peculium castrense mutatur mutata persona: quia in illo est ea considerata, & nu. 44.*

44 *Dignitas est duplex realis, & personalis, & inter vtranque maximum constituitur discrimen.*

45 *Text. in §. si duo fratres de fratr. de nou. benef. inuest. sedula interpretatione explicatur, & nu. seqq.*

46 *Fratres in feudo nouè per patrem acquisito debent habere partem pretij soluti secundum Andr.*

47 *Feudatarius si aeris alieni onere praematur, poterit fieri exequutio in fructibus feudi.*

48 *Peculium secundum Bald. aliud est castrense, & aliud paganicum, quod distinguitur inter sollemne, & vulgare, & hoc vltimum est triplex.*

49 *Feudum, siue sit castrense, siue paganicum*

ganicum, est seruitus secundum Bald. icci rcò secundum eum patri non acquiritur vsusfructus, ne seruitutis seruitus cōstituatur.

50 *Vsusfructus licet patri non queratur in feudis filiosfam.non à Principe concessis; debetur tamē commoditas Patriæ potestatis secundum Bald.se mouentē authoritate Iac. de Beluis. qui hoc nequaquam astruit, nec iura per Bald. allegata hoc probant.*

51 *Vsufructuarius non potest vendere vsumfructum;sed benè ius vtendi,& fruendi, quod illius morte extinguitur,& nu. 53.*

52 *Vsusfructus filio,vel seruo relictus, patri, vel Dño acquiritur, nec ipsorum morte extinguitur.*

54 *Seruus quicquid acquirit, acquirit Domino,prout sic etiam filius patri,quod tamen vltimum est admittendum cum distinctione.*

55 *Pater vt pater licet nō habeat vsūfructum in feudalibus, nibilominus si vnà cum filio inhabitet,habebit fructuum commoditatem in communi ratione habitationis secundū Aluar.cuius tamen opinio per D. Auth. euertitur.*

56 *Pater in illis euentis, in quibus ab vsusfructus emolumento repellitur,an habeat commoditatē vtēdi,& fruendi, & num.seqq.sed quicquid sit, opinio affirmatiua nō obtinebit in feudalibus, etiam si sint feuda franca, nec in terminis auth.excipitur, et in omnibus illis casibus, in quibus est prohibita vsusfructus acquisitio ex doctissimè consideratis per D. Authorem,vt nu.62. cum seqq.*

57 *Vsus idem,qui filio relinquitur, patri quæritur.*

58 *Vsufructu filio legato. non acquiritur patri vsusfructus formalis secundū Bald & ratio recensetur.*

60 *Vsusfructus ius potest apud vnum residere, & apud alterum fructuum perceptio,cum ex ea ius in re nequaquam constituatur secūdum Oldr.sed declara,vt nu.64.*

63 *Feudum conceditur feudatario, vt ex illius fructibus Domino seruire possit.*

LECTIO VII.

1 ANDR. in verb. Valuasores declarat,quare
2 sic dicantur,secūdò dicit, quod in hoc text. nihil fuit dictum de Imperatore, & Rege;si possunt in feudum dare tanquam indubitabile, dummodo ipsorum infeudationes nō diminuant honorem, seu non sint in damnum coronæ iuxta regulam text. in cap.intellecto de iureiur. & multà dicit de donat.Constantini,de quo non est
3 nostrum tractare, & pariter de donatione huius Regni facta per Ludouicū Ecclesiæ, ex qua Ecclesia prætendit fuisse Regnum hoc proprium suum patrimonium,de quo per Andr. in prælud. in 3. quæst.fuitq; demum de Regno ipso facta infeudatio ab Ecclesia in retro Reges Regni huius,vt ex inuestituris,de quibus hodie tractare non deseruit.

4 Tertio loco dum prædicta disputat, Andr.declarat,quod verbum relinquere
5 est proprium in testamento,& quod donationem, & translationem dominij importāt verba sancimus largitate nostra, tribuimus,contulimus, tradimus,& concedimus,quæ sunt menti tenenda:nam in dies deseruiunt ad ponderationē verborum priuilegiorum.

6 Quar-

6 Quarto loco dicit Andr. quod cum in Regno Siciliæ Rex donet feuda nobilia, quaternata, & castra, propterea quia feuda dant nobilitatem, ideo nobilia dicuntur, & sunt à publico, sicut militia, & dicuntur de publico secundū Andr. idest de patrimonio Regis: quia sunt alia publica deputata ad vsum populi, de quibus latius per eundem Andr. in cap. 1. quæ sint regalia.

7 Subsequenter Andr. sumpta occasione, quod regales infeudationes erunt sicut Imperiales donationes, quęrit, vtrum in feudis filiofamil. datis per Regem, quæratur patri vsusfructus, & aduertatur ad verba: nam dicit, & sic in feudis
8 filio datis per Regem, si sunt quaternata, & nobilia, non quæritur vsusfructus patri, si sit in potestate: quia sunt, sicut peculia castrensia C. de bon. quæ lib. l. cum multa, & dicit, quod hoc non videtur dubium.

9 Ex his verbis Andr. videtur probari, quod non omnia feuda, quę à Rege conferuntur, sint quaternata.

10 Et rursus infertur, quod ea tantū feuda, quæ sunt quaternata, & nobilia, tanquam castrēsia effugiunt acquisitionem vsusfructus, quod videtur tenuisse Affli. in sua decis. 281. & videtur etiam colligi ex verbis Camer. in cap. imperialem, quem allegant Moderni Addentes hic ad Andr.

11 Domini hoc est penitus falsum. & Andr. quem Affli. non intellexit, tradidit in spetie contrarium in cap. 1. nu. 9. de controu. feud. apud par. term. vbi pro regula tradidit, & dicit, quod Rex concedens feudum, dicitur quaternare illud, vnde feuda omnia ad collationem Regis per-
12 tinentia sunt quaternata in quinternionibus Curiæ scripta: nam eo ipso, quod concedebantur, erat in Curia registrum, vel scriptura, seu liber in Archiuio, vbi hæc omnia feuda distinguebantur, & notabantur, quantam adhoc quantitatem debebant, & propterea subsequitur Andr. & dicit, vnde secundum dictum Peritorum Regni omnia sunt feuda quaternata pertinentia ad collationem Regis specialiter, & idem Afflict. in d. Constitutione Regni post mortem dicit, & tradit pro regula, quod omnia feuda spectantia ad collationem Regis dican-
13 tur quaternata, & ob id iustè Marin. in quinta authoritate num. 7. deridet hanc opinionem, dicendo, quod non dentur feuda plana, nisi in Barone, omnia verò, quæ à Rege conceduntur sint nobilia, & propterea quaternata, & si verus esset iste intellectus, Andr. loqueretur contra casum legis in d. l. cum multa, & contra alia iura loquentia de peculijs castrensibus, & quasi castrensibus: nam si tantum feuda quaternata per Regem donata essent præcipua, sequeretur, quod ea, quæ non essent quaternata, & nobilia, subijcerentur acquisitioni vsusfructus, & tamen istæ, sicut illæ erunt Imperiales, & Regales donationes, & pariter si militando in Castris filiusfamilias dignus fuit tali donatione, quę inter peculium castrense, seu quasi connumeratur, quare volumus dicere, Andr. voluisse dicere in tali casu patri quæri vsumfructum contra omnia iura digestorum, &
14 Codic. maximè cum non habeamus de hoc in feudis particularem dispositionem, ob quod standum est dispositioni iuris communis Ciuilistarum secundum regulam text. cap. 1. de feud. cognitione, & ob id notate verum intellectum Andreæ, cuius verba sunt vera, vt verba Iurisconsultorum, dicit enim Andr. & sic in feudis filio datis per Regem, si sunt feuda quaternata, & nobilia, non quæritur vsusfructus patri, ita quod dictio il-
15 la (si) quæ importat conditionem, facit difficultatem, hor notate, dictio, si, multoties ponitur pro quia secundum subiectam materiam, vt in l. videamus, ff. de in lit. iur. in l. Titium, & Mæuium, §. à matre ff. de administr. tut. Bart. ibiq; Doctor. in l. 3. de legat. 1. idem Bart. in l. 1. ff. de condit. & demonstrat. exponendo igitur hic si pro quia, sensus erit planus, & dicemus, & sic in feudis filio datis per Regem: quia sunt feuda quaternata, & nobilia, non quæritur vsusfructus patri, & hanc opinionem in feudo à Re-

ge concesso omnes sequuntur nemine dissentiente.

16 Solus Andr. fuit sibi contrarius in cap.1.de alienat.feud.pat. nu.13. quem Affl:ct. ibi voluit reducere ad concordiam, dicendo, quod loquutus fuit Andr.ibi in stipulatione paterna, qua mediante acquisiuit feudum filio ex peculio aduentitio, & ideò nimirum si pater habet vsumfructum,in capitulo verò nostro loquutus est Andr. in concessione facta ipsi filio ex causa castrensi; & ideo iustè hic tenuit vsumfructum non acqui-

17 ri patri, quod nullo iure potest sustineri: nam si Andr. hic non solum ponit quæstionem in feudo per Regem filio concesso; sed in feudo materno,ergo nihil dicit Affl.

18 Rursus si Andr. ponit quæstionem in concessione filio facta per Regem, & sic in donatione: igitur loquutus est in peculio aduentitio iuxta regulam text. in l.cum oportet C.de bon.quæ lib.

19 Præterea Andr.in d.cap.1.de alienat. feud. pater. loquitur in spetie, non solùm in stipulatione; sed in donatione facta patri,& filio, ergo sua concordia est penitus erronea, & loquitur contra casum text.in d.l.cum multa.

20 Loffred.in eodem cap.1.de alienatione feud.pater.& in cons.10. nu.19. saluando Andr.dixit, quod Andr.in cap.1. de alienatione feud. pater. fecit quandam digressionem, & non est loquutus in feudo; sed in allodio secundum ter-

21 minos generales iuris ciuilis, in quo ego multum elaboraui, & non potui me conformem reddere opinioni Loffredi, postquam Andr. ponit propriam quæstionem in feudi concessione facta patri, & filijs, & disputat, quomodo acquiratur filijs absentibus, vel nascituris, & si intellectus Loffredi procederet, Andr. non responderet quæstioni propositæ, & propterea cùm non possit saluari hęc cōtrarietas, videndum est,quæ nam verior sit opinio.

Et si volumus dicere secundum opinionem Loffredi, quod Andr. loquutus fuit in allodio in terminis generalibus, & quod iam in num. 13. decideret per prius quæstionem in feudo dato patri,& filijs an pater alienabit sine consensu filiorum, tanquam feudum ex pacto, &

22 prouidentia, distinguit Andr. inter feudum nouum, & paternum, vt primo casu possit fieri alienatio: quia omnes habent, vt hæredes primi acquirentis; secundo verò casu secus: quia habent filij, non vt hæredes vltimi decedentis; sed ex contractu primi acquisitoris.

23 Facit ex hoc secundam quæstionem in versiculo videndum vsque ad versic. vbicunque, quid si feudum est donatum patri,& filijs,ita quod filij sint principaliter contemplati, quomodo acquiratur filijs per medium patris, & Andr. dicit, quod quando pater stipulatur pro filio, vel patri, & filio donatur, quod si filius est emancipatus, habetur tanquam extraneus, & nihil pater acquirit, nisi partem suam.

Si verò filius est in potestate, totum acquirit filio,& consequenter sibi ex regula text. in §.ei, qui instit.de inutil.stipulat.& quod habet locum in stipulatione, dicit etiam habere locum in donatione, & in hoc videtur terminare quæstionem, dum postea sequitur vers. vbicunque, loquitur generaliter secundum legem communem, eò magis, quia dicit, quod proprietas remanet filio, vsusfructus verò patri, & proprietas importat directum dominium, quod non datur in feudatario, vt diximus in præludijs.

24 Domini quæstio proposita per Andr. est in concessione facta patri,& filijs absentibus, & nascituris, & Andr. non adhuc respondet,quid in filijs nascituris,& propterea post vers. vbicunque Andr.loquitur in filio anniculo.

25 Præterea si volumus intelligere Andr.quod firmauit quæstionem ante vers. vbicunque, loquutus fuisset contra casum legis:nam dum ex regula text. in §.ei,qui dicit, quod totum patri acquiratur,ille text.loquitur in peculio profectitio,& dum Andr.dicit, quod idem est in donatione,non solū loqueretur contra text.

text.in l.cum multa;sed contra text.in l. cum oportet, per quem text.in peculio aduentitio prouisum est,quod proprietas non acquiratur patri;sed filio,quod præsentiendo Andr.in vers.vbicunque dixit acquiri tantum vsumfructum remanente proprietate, idest vtili dominio penes filium, vnde nullo pacto potest procedere intellectus Loffredi, & propterea videamus,in quo loco Andr.melius dixerit,& vltra dispositionem text.in l.cum multa ponderatam per Andr.pondero ego alio modo.

26 Vsusfructus est pars rei, & proinde, qui stipulatur vsumfructum, deinde fundum dicit text.in l. qui vsumfructum ff. de verb.oblig.quod similis est ei,qui par tem fundi stipulatur,deinde fundum totum, sicut è contra qui fundum stipulatus est,deinde ipsius fundi vsumfructum, similis est ei,qui totum stipulatur,& deinde partem,& alibi dicit text. qđ vsusfructus est ius vtendi, & fruendi alienis rebus,& est ius in corpore,in l.1.& 2.ff. de vsuft. & in multis est pars dominij, dicit text. in l.4. eod.tit. & Bart.in d.l. qui vsumfructum dicit, quod est species dominij,quod dominium cõsistit ex proprietate nuda,& vsufructu, & respondet ad text.in l.rectè ff. de verbor.signif.qui text.voluit non esse partem dominij;sed esse seruitutem: nam dixit Bart. text.illum intelligi debere de parte prædicatiua, & melius ibi glos.dicit, quod text. ille loquatur de vsufructu causali, text. verò in d.l.4. de vsufructu formali.

27 Si ergo vsusfructus est pars rei, & pars dominij, & in patre consideratur vsusfructus formalis,non causalis,&propterea mortuo filio durat vsusfructus penes patrem in l. quæcunque, C. de bon. quæ liber.& est ius in corpore, sequitur, quod nullo modo potest acquiri in feudo patri vsusfructus, si text. in l. cum multa,non solum dicit, quod nõ habeat pater vsumfructum; sed quod filijfamilias habeant huiusmodi res omni acquisitione absolutas, & nemini eas acquirant.

28 Secundò si lex,vt vidimus,facit donationes Imperiales inalienabiles,quid mirum si eodem modo effugit acquisitionem vsusfructus, si erit alienatio partis rei.

29 Tertiò,feuda non solum quia ex munificẽtia regali;sed quia feuda sunt inalienabilia, vt est iuris explorati,& vltra,

30 quod de iure communi ciuili vsusfructus veniat appellatione alienationis ,prohibitæ, in l.fin. C. de rebus alien.non

31 alien.tamen in spetie in feudo ex regula text.in cap. imperialem est prohibita constitutio, non solum seruitutis; sed in spetie vsusfructus in feudo, vt per Andr. in cap.imperialem in 1.col. in Constitutione constitutionem diuæ memoriæ per Curt.latè in 4.par.nu.106.vers.decimoquinto quæro.

32 Si ergo dum in acquisitione rerum, in quibus aliàs patri acquiritur vsusfructus, si hic prohibeatur, illum minime consequitur iuxta text.in auth.excipitur C.de bon.quæ lib.igitur patiformiter, si hoc à iure prohibetur.

33 Si prohibita alienatione prohibetur acquisitio vsusfructus,seù illius constitutio,ergo pater non habet vsumfructum: quia per hoc fieret alienatio.

34 Si est prohibita diuisio feudi,& vsusfructus est pars feudi in tantum,quod ex diuisione prohibita vetatur per Pragmaticã nouem capitum Proreges assentire, ergo pater non habet vsumfructum:quia esset diuisio feudi.

35 Quartò, & subtiliùs pater stipulando pro filio,ex causa castrensi,vel quasi,vel ex causa aduentitia,filio, & non sibi acquirit;ex causa verò profectitia sibi glo. & Doctor.omnes in l.quod dicitur de verb.oblig.& secundum hanc distinctionem intelligitur text.in d.§.ei,qui instit. de inut.stipul.& rursus pater sibi acquirit,quod filio stipulatur,quando illud est quid iuris, non autem factum explicandum per filium,seù in personam filij annexum,vt dicit text.in d.l.quod dicitur, & propterea Aretin. in d.§. ei, qui facit conclusionem, quod consistens in facto per filium explicando, filio,& non patri quæratur,imò text.prædictus non solum

F 2 ponde-

ponderat, quod sit ius, & non factum; sed addit, quæq; acquiri patri possint, quasi, quod non omnia, quæ sunt iuris,
36 patri acquiri possunt, modò sic, si feudum datur filio, vt fidelitatem præstet, & inde seruiat, quod seruitium est respectiuè ad fructus, quos percipit, vt inde seruire possit, & hoc est beneficium, gaudium tribuens capientibus, vt diximus in definitione in genere, & in spetie, ergo si factum est explicandum per filium, & est in persona filij annexum, quod factū explicatur ex commoditate fructuum; igitur nullo pacto potest dici, quod patri vsusfructus acquiratur.
37 Et hoc est, quod voluit dicere Iac. de Beluis. in cap. 1. §. si duo fratres de frat. de nou. benef. inuestit. vt siue militando filius feudum acquisierit, siue sit aduentitium, videtur tamen acquisitum ea conditione, vt vsusfructus non præstetur ad hoc, vt possit ex fructibus feudi seruitium debitum Domino præstari.
38 Quintò, si duæ regulæ sunt indubitatæ, vna, quod feuda nō possint diminui, seruitus non possit imponi, alienatio sit prohibita, constitutio vsusfructus pariter in tantum, quod per Pragmaticam nouem capitum est vetita præstatio assensus Proregibus, quando fit dispositio cum reseruatione vsusfructus, tanquam
39 inducens diuisionem feudi; & altera regula etiam similiter indubitata, vt vsusfructus in aduētitijs duret etiam post fi-
40 lij mortem; ponamus modò decedere filium absq; filijs, & feudum deuolui ad Regē, nonne in casu prædicto Rex absq; suo assensu reperiret feudum diuisum, & cum proprietate nuda absque vsufructu, & si filius decederet cum filijs, nonne præiudicatum esset directo Domino in releuijs, & si aut erit pars dominij vsusfructus, aut erit seruitus, & ius in re, quomodo volumus dicere, ꝙ sine assensu aliquo in damnum Regis reperiatur feudū diuisum, aut seruitus imposita cōtra omnes regulas feudales, ex quibus concludendum erit veram hic esse opinionem
41 Andr. & malè loquutum fuisse Curt. in 3. par. nu. 46. vers. 4. circa intelligentiam, & allegat Bald. in d. l. cum oportet, qui in feudis non habitis à Principe loquutus fuit de commoditate fructuum, non autem de vsufructu, vt ipse Curr. dicit, & malè, de qua commoditate inferiùs loquuturi sumus.
42 Subsequitur Andr. quid in feudo materno, cum lex multa loquatur in donatione facta filio ab ipso Principe, & diuersum videtur; quando filius succedit in
43 feudo: nam sicut bona castrensia desinunt esse talia mutatione personæ, ita pariter cum habeat filius, nō ex donatione principali; sed ex successione materna, nō potest considerati tali casu ratio text. in d. l. cū multa, & res à persona sumit statum, non è contra, tandem Andr. per distinctionem soluit argumentum, & tenet, ꝙ nullo pacto in feudo quomodocunque quæsito pater habeat vsumfructum, & ratio est: quia qualitas feudalis est illa, quæ effugit acquisitionē vsusfructus patri, & sicut primus concessionarius tenetur ad seruitium militare, ita tenentur oēs in feudo succedentes, vnde non desinunt bona esse feudalia in successione, sicut desinunt esse bona castrensia, & cum rei insit hæc qualitas, ꝓpeà dicit ipse per distinctionem soluitur argumentum, q̄d
44 aut dignitas confertur personæ, aut rei, in castrensi peculio est considerata persona, & ꝓpea mutata persona, mutatur rei cōditio, & ita procedit, quod dicitur, quod res à persona sumit statum, & nō è contra, qñ verò priuilegium, & dignitas confertur rei, tunc est perpetua dignitas, & non moritur, & persona à re sumit statum, & non è contra, vt diximus in præcedenti Lectione, & hæc est opin. & concl. Andr. peroptimè per eum fundata, & cōprobata; hanc eandem opinionē tenuit Andr. in Const. Reg. in aliquibus in vers. si verò minores, & Iac. de Beluis. in d. §.
45 si duo fratres, de frat. de nou. benef. inuest. & licet opponatur de illo text. qui vult, ꝙ si à duob. fratr. insimul in cōi viuentibus feudum acquisitum sit per vnū ipsorum ex communi pecunia, vt ibi per gl. licet in proprietate feudi alter frater nihil habeat, nec ius aliquod super feu-

do

do acquirat intantum, quod fratre mortuo feudum ad Dominum deuoluatur, tamen donec in communi habitauerint, erunt pariter fructus feudi communes, qui text. nihil facit ad casum; non enim illud est ex regula vsusfructus; sed accidentale ex communi habitatione, & cõmunione bonorum, & propterea text. dicit donec habitauerint: nam constituitur debitor frater ex communione, & habitatione, & cum ex communi pecunia feudum acquisierit, pro rata fraterna debitor erat pecuniæ, & interesse illius, si-
46 cut dicimus in fratribus, qui in feudo nouo acquisito per patrem dicunt habere partem pretij soluti, de quo per Andr. in §. præterea Ducatus de proh. feu. alie.
47 per Frider. & sicut in debitore, vt possit fieri exequutio in fructibus feudi ex regula text. in l. cõmodis ff. de re iud. iuxta notata per Doct. in cap. 1. in §. quid ergo de inuesti. de re alien. fact. & in Constit. Reg. si quis post litem, ita dum in communione fratres permanent, iustè fructus diuidunt, & ob id text. dicit, fructus esse communes, non vsumfructum, & considerabuntur fructus, vti à solo separati, quos durante tantum communione frater cõmunicat cum fratre, vnde text. ille non potest allegari in quæstione, de qua agitur: quia nullum ius est super feudo acquisitum.
48 Bald. ibi post relatam opinionem, & propria verba Iac. de Beluis. distinguit, ꝙ peculium aliud est castrense, & aliud est paganicum, & paganicum est duplex, aliud sollemne, vt quod ex publica causa quæritur, & aliud vulgare, & vulgare est triplex, quodam ex laboribus, quodam ex beneficio fortunæ, & quodam profectitium, allegat text. in l. fin. C. de inoff. test. & in l. fin. C. de Aduoc. diuers. iud. &
49 nihil aliud dicit; sed idem Bald. in l. si vxorem tuam C. de condit. insert. tenuit nullo modo acquiri vsumfructum: quia esset seruitus seruitutis, dicendo feudum esse seruitutem, siue sit castrense, siue paganicum.
50 Idẽ verò Bald. in d. l. cum oportet nu. 18. se inuoluit, allegando Iac. de Beluis. quem dicit tenere, ꝙ in feudis non acquisitis à Principe acquiratur patri non vsusfructus; sed commoditas patriæ potestatis, allegat text. in l. fin. C. de vsufr. in l. necessariò §. fin. ff. de peric. & comm. rei vend. quod minimè dixit Iac. de Beluis. in loco prædicto, & Bald. si rectè aduertatur nihil concludit; sed se remittit ad intentionem concedentis, & iura, vt supra allegata minimè faciũt ad casum: nam text. in l. necessariò, §. fin. ff. de peric.
51 & comm. rei vẽd. disponit, quod vsusfructuarius non possit vendere vsumfructũ; sed ius vtendi, & fruendi, ꝙ per mortem ipsius vsufructuarij extinguitur.
52 Sic pariter text. in l. fin. C. de vsufr. dicit, quod relicto vsufructu seruo, vel filio, acquiratur patri, vel Domino, ita quod morte ipsorum non extinguitur, & sic iura præfata non merentur allegari: nam
53 vsusfructuarius non potest transferre plus iuris, quàm ipse habet, & propterea non potest vendere, nisi ius illud vtendi, & fruendi extinguibile cum sua vita; sed si à lege prohibeatur acquisitio vsusfructus, si prohibeatur diuisio feudi, si prohibeatur constitutio seruitutis, nihil de hoc in illo text. & sic pariter in d. l. fin.
54 de vsufr. quid dubij, quod quicquid acquirit seruus, acquirit Domino, & sic filius patri, ex regula text. in l. placet ff. de acq. hær. cum distinctione tamen bonorum maximè de iure codicis, quo iure est cognitum peculium aduentitium.
55 Aluar. in d. cap. si duo in fin. dicit, qđ pater vti pater non habebit vsumfructũ; sed si insimul cum filio habitat in communi, habebit ratione habitationis commoditatem in communi prædictorũ fructuum: nam si ibi in fratre hoc disponitur, dicit ipse, multò fortiùs in patre; sed non est bona ratio: quia ibi in illo text. bona omnia erant communia, & ex cõmunibus bonis feudum acquisitum, qđ non procedit in peculio aduentitio, nec consideratur communio bonorum inter patrem, & filium.
56 Alij tenuerunt, quod non acquiratur vsusfructus; sed fecerunt conclusionem, ꝙ in his, in quibus non habebit vsumfru-

F 3 ctum,

ctum, habebit tamen commoditatem vtendi,& fruendi, de qua conclusione faciunt Author.Aretin.in §.1. instit.per quas perf.nob.acq. qui loquitur sub dubio in tantum, quod dicit, quod si talis conclusio vera est,erit singularis limita-
57 tio,& iura,quæ allegat in l. filiofam. & in l.plenum,§.si vsus ff.de vsu,& hab.loquuntur in vsu relicto filio, & volunt,qđ
58 idem vsus patri acquiratur, & sic pariter procedit concl.Bald.in l.1.C.de bon. mater. in legato vsusfructus facto filio, vt non acquiratur vsusfructus formalis patri; sed commoditas:nam cum debeat ius remanere penes filium,acquirit pater ex iure id,quod acquirere potest.
59 Ias.in l.cum filiofam.de leg.1.nu.157. tenet hanc conclusionem de commoditate,& Boer.in decis.199.cum alijs relatis per Franch.in decis.10.pro quorum opinione allego ego glos.notab.in auth.idē est C.de bon.quæ lib.quę sub dubio fortè in terminis text.in l.cum multa dicit, quod text.ille procedit quò ad formalitatem vsusfructus non autem quò ad cōmoditatem; sed vt dixi,loquitur sub du-
60 bio fortè,& alibi Doctor.dixerunt posse penes vnum residere ius vsusfructus, & penes alium fructuum perceptionem, ex qua minimè constituitur ius in re,vt per Oldr.in cons.102.cum alijs latè cumulatis ad materiam per Molin. de hisp.pri-
61 mog.lib.1.cap.20.& Andr. & communiter Docto.dixerunt in cap.imperialem in princ.& in Const.Reg.constitutionem diu. mem. quod licet non possit vsusfructus constitui super feudo, potest tamen fieri dispositio fructuum, dummodo non ad longum tempus,idem Neapod.in cōsuet.si quis habet de alim.præst. nu.28. vers.quid si,vbi in vsufructu formali vult procedere prohibitionem, non autem in dispositione fructuum,ex qua nihil super re constituitur; sed Neapod.loquitur in alimentis omni iure debitis correspectiuè ab bona,ita quod pater est debitor.
62 Ego verò Domini in casu,de quo agimus,teneo pro indubitato,quod nec etiā pater commoditatem fructuum habebit, nec vidi adhuc legem, super qua fundetur hæc limitatio, & si illa procederet, bona non esset differentia,quam Docto. prædicti faciunt inter feudum paganicū, & castrense, cum vtroque casu vsusfructus non acquiratur, & in vtroque casu eadem commoditas consideretur.
63 Sed illud, quod ponit gladium ad radicem,est ratio principalis considerata per Andr. & Iac.de Belu.vt ex fructibus feudatarius commoditatem habeat seruiendi Domino: igitur si ex hac ratione principali prohibetur acquisitio vsusfructus,erit pariter prohibita acquisitio cōmoditatis fructuum,quæ in idem reincidit,& esset imposita lex verbis,& ex hoc fit, vt conclusio procedat etiam qđ feuda non teneantur à Principe, & propterea in terminis text.in d.auth.excipitur, & in omnibus alijs casibus,in quibus est prohibita acquisitio vsusfructus, est pariter prohibita acquisitio commoditatis fructuum, tanquam contra intentionem disponentium, & ita tenuerunt Ludou. Suar.Greg.Lop.& alij,quos refert,& sequitur Molin.de hisp.primog.lib.1. cap. 19.n.33.& licet Molin. videatur tenere hanc opinionem in term. d.auth.excipitur,scilicet in expressa prohibitione vsusfructus,non autem alienationis,tamen à ratione hic considerata idem dicendum est ex intentione concedentis.
64 Et nihil facit ad casum, quod potest penes vnum residere ius vsusfructus, & penes alium fructuum perceptio:nam hic non tractamus de possibilitate, nec de materia indifferenti; sed in materia prohibita,& de coacta acquisitione,& secūdum hāc distinctionem procedit dictum Neapod.in consuet.verum de alim.pręst. nu.43.ex quibus remanet firma conclusio,quod nullo modo pater in feudis filij potest habere vsumfructum,nec commoditatem aliquam, si filius seruire tenetur,& actum ab ipso explicandum ipsius personæ est annexum, & his rationibus attentis dico idem esse in feudo frācho: nam vt fundauimus in præludijs, non erit franchum à seruitijs annexis fidelitati,& sic per ipsum explicandis, & Minad.in Constit.in aliquibus 3.notab.nu.
78.

78. qui pro contrario ponderatur, aduertatis: quia non loquitur disputando Andreæ doctrinam, nec penitus illum allegat, sed disputat super ratione Afflict. & demum dicit, quod non intendit disputare articulum, nec decidere illum, cum quibus sit datus finis hodiernæ Lectioni.

SVMMARIVM.

1 *Imperator, & Rex possunt infeudare, item non concedenda concedere, ac nouas erigere dignitates, idque controuersia caret, intelligendo tamen, ut nu. 39.*

2 *Cæterum limitat Andr. nisi infeudationes essent tales, ex quibus diminueretur bonor Regis, & Coronæ, quo euentu nec iuramentum obsisteret, præterquam si dispositio esset collata in Ecclesiæ beneficium secundum Lucam de Pen. aduersus Affl. & nu. 41.*

3 *Donatio à Rege facta, ut immoderata, vel non iudicetur, ipsius Principis est inspiciẽda qualitas, cuius proprium est donare.*

4 *Donationum numerus pariter adhunc effectum coaceruatur, qui si iunctim eam summam caperet, quæ esset in diminutionem coronæ, omnes rescinduntur, licet singulæ de per se grauamen Imperio non inferrent.*

5 *Sed declara, nisi donationes essent diuersis temporibus factæ: quia tunc ultima tantum infirmaretur, dummodo Regis consilium ab initio non fuerit donandi inofficiosè.*

6 *Regi non est permissum alienare partem Regni.*

7 *Sed quæstionis est, an sit ei concessa facultas alienandi Ciuitates, cæterasq. Terras demaniales, vel alia bona demanialia, utpotè Dobanas, Gabellas, & similia, quæ dicuntur panes, seù annonæ ciuiles, & concluditur negatiuè, & bona ratio affertur, & nu. 16.*

8 *Rex potest habere bona fiscalia, & patrimonialia, curialia, & demanialia.*

9 *Bona demanialia sunt triplicis generis, nempe Regis, Baronis, et Vniuersitatis, & nu. 15. & 38.*

10 *Bona fiscalia pertinent ad Regem uti Regem; patrimonialia verò non concernunt titulum, & dignitatem regalem.*

11 *Bona Curialia, quæ dicantur, & quomodo distinguantur à demanialibus.*

12 *Dominium à demanio distinguitur, prout genus, & speties.*

13 *Procurator Regis est duplex, unus, qui dicitur Cæsaris, & alter Fisci, & discrimen adest inter utrunque.*

14 *Proreges ex Regum mandatis, quæ habẽt, possunt veluti ipsimet Reges vendere omissa hastarum sollemnitate, & ita aliàs iudicatum.*

17 *Priuilegia demanialium concessa etiam motu proprio, & ex certa scientia sunt nulla, & præsumuntur subreptitia, nisi in spetie sit derogatum iuribus contrarium dictantibus.*

18 *Demanialia ex causa poterunt alienari, dummodo huiusmodi alienationes non vergant in diminutionem*

tionem Regni, & Imperij, & iustæ causæ recensentur.

19 *Princeps suadente causa legitima potest aliena donare soluto tamen iusto pretio, ante cuius solutionem dominium non transfertur reiecta Luc. de Pen. sententia, & nu. 21. & 24.*

20 *Nisi per viam legis hoc ageret: quia tunc nec ad pretium teneretur; sed declara vt nu. 32.*

22 *Qua causa post concessionem cessante res erit restituenda priori Domino, idq. firma ratione fundatur, & nu. 25. cum seqq.*

23 *Quinimò hoc euentu dominium reuertitur ad primam causam, prout legum, & Doctorum authoritate, & optimo simili confirmatur, & num. 28. cum seq. nisi effectus esset consumatus, vel ex alia causa concesio resolueretur, num. 30.*

26 *Causa redacta ad non causam habetur, ac si à principio non extitisset.*

27 *Princeps cessante causa nequaquam potest à suis subditis bona auferre nedum de ordinaria; sed neque de absoluta potestate secundum Fulgos.*

29 *Res si ex causa vnita fuerint, ea postmodum cessante vnio dissoluitur.*

31 *Causa in Principe præsumitur; sed isthæc regula cessat in aliquibus casibus ibidem enumeratis.*

33 *Rex an possit alienare Terram demanialem Vassallo contradicente. Dominus Authore in hoc articulo distinguit, cuius distinctionem antiquus vsus comprobauit, & nu. 34.*

35 *Vassallus demanij dum venditur; quia redigitur in seruitutem, potest proclamare ad libertatem, dummodo Domino pretium offerat, vbi etiam nonnulla exponuntur de illius interesse. Sed Baronis vassallus non gaudet hac prelatione; licet contrarium sit obseruatum; illa tamē potietur Dominus directus.*

36 *Vniuersitates in emptione secūdariū causarum, portulanię, pōderum, & mensurarum prælatione carent, & ita decisum teste D. de Franch. sed posteà contrarium fuit seruatum.*

37 *Vniuersitatibus de consuetudine datur annus ad petendum demanium, quo effluxo gaudent infra quadriennium restitutionis beneficio, si fuerint protestatæ, & coactè Dominum receperint; sed de iure secundum D. Authorem non præscribitur iuri demanij, nisi per spatium triginta annorum à die emissæ protestationis.*

40 *Priuilegia continent verba triplicis generis, nempe narratiua, assertiua, & dispositiua.*

42 *Text. in cap. intellecto declaratur, vt procedat tàm in alienatione proprietatis, quàm in infeudatione, & num. seqq.*

43 *Prælatus si non alienare iureiurando affirmauerit, nō poterit de nouo in feudum dare.*

44 *Alienatione probibita censetur, & interdicta infeudatio.*

L E-

LECTIO VIII.

1 Eassumendo cõclusiones ex dictis Andr. habem⁹, quod Rex, & Imperator infeudēt absque dubio, concedant non concedenda, constituant, & fa-
2 ciant nouas dignitates, dummodo infeudationes eorum non diminuāt honorem Regis, & coronæ ex reg. text. in cap. intellecto de iureiur. & ponderate verba Andr. nam non dicit, dummodò non sint in damnum coronæ regalis: quia semper quod donatur, diminuitur patrimonium, & damnificatur; sed dicit, non diminuāt honorem, non patrimonium Regis, & coronæ, & misteriosè, & peroptimè loquitur: nam possunt Reges infeudare, & donare, aut aliter alienare; esset enim nimis amarum, vt non possent Reges donare benemeritis, dicit Io. Andr. in cap. grandi de suppl. negl. prælat. in sexto; sed hæ alienationes sunt vetitæ, quæ diminuunt honorem coronæ, & Imperij, idest quando grauiter ex his lęderetur dignitas regalis, quo casu nec etiam iuramentum obstaret, vt per Innoc. Io. Andr. Abb. & cæteros Scrib. in d. cap. intellecto, declarat Oldra. in cons. 94. col. fin. Bart. in l. 3. §. planè ff. quod vi, aut clàm cum concord.

3 Et donare moderatè, vel immoderatè in hac materia dignoscetur ex qualitate Regis, cui semper est proprium donare, dicit Anchar. in d. cap. intellecto.

4 Sed cadit hic quæstio, an si Rex fecerit plures alienationes, seù donationes, quarum primæ non inducunt grauamen coronæ, nec in eis considerari potest immoderatio; sed omnes simul iunctæ sunt in diminutionem coronæ, & in damnum honoris coronæ, & Imperij, an omnes rescindantur, vel tantum vltimę Andr. tangit articulum in Consti. dignum, & tenet omnes rescindi, allegat notata in simili per glos. in l. 1. C. de inoff. donat. quia per vltimum actum cognoscitur, quod infirmetur præcedens.

5 Domini intelligatis Andr. secundum distinctionem glossæ, quam allegat: nam sic Doctor intelligi debet, dicit Bart. in l. non solùm, §. si liberationis ff. de lib. leg. videlicet, quando vno, & eodem tempore sunt factę donationes, vel omnes consilio donādi inofficiosè à principio, aliàs si essent factę diuersis temporibus perfectæ absque consilio fraudandi, maximè personis diuersis, tunc vltima tantum rescinditur, est casus in l. si libertus §. fin. ff. de iurepatr. ita Bald. Salyc. Paul. de Castr. & communiter Scrib. in d. l. 1. Imol. in cap. 2. de donat. qui Doct. inferunt ad text. in d. cap. intellecto, vt per Luc. de Pen. in l. quicunque C. de omn. agr. desert. lib. 11. Afft. in præludijs Constit. in 24. quæstione.

6 Vnde remanet conclusio, quod Rex infeudabit, & donabit, nisi in diminutionē coronæ, idest Regni, & propterea partem illius Rex non alienabit, dixit Andr. loquens de isto Regno in proæmio Constit. in verb. in prologo, liquet igitur.

7 Sed an Ciuitates, aliasq; Terras demaniales Rex alienabit, vel bona alia demanialia, vt sunt panes ciuiles, Dohanæ, Gabellæ, & similes, ex hoc, quod dicit Andr. hic, quod concedit etiam non concedenda, omnia potest, & nouas confert, & creat dignitates, an verò obstabit regula text. in d. cap. intellecto.

Domini declaremus primò terminum hunc bonorum demanialium, & demum descendamus ad quæstionem, ex qua capiemus multa vtilia, quę non vadunt per manus, & ad praxim aurea.

8 Habemus enim bona fiscalia, & patrimonialia Andr. in proæm. Constit. curia-
9 lia, & demanialia, & hæc demanialia possunt esse triplicis generis, demanialia Regis, Baronis, & Vniuersitatis, Author damn. mem. distinguit benè, & latè in §. 30. nu. 170.

10 Dicit Andr. in Constit. dignum, quod differentia est inter fiscalia, & patrimonialia, sicut inter curialia, & demanialia: nam fiscalia sunt, quæ ad Regem spectāt, vti Regem; patrimonialia verò extra titulum, & dignitatem regalem, probat text. ad literam in l. bene à Zenone C. de qua-

quadr.præscr.in l.2.§.2.ff.ne quid in lo-
11 co publico, curialia etiam,& demanialia differunt : nam omnia,quæ sunt Curiæ, sunt fiscalia, & erunt propterea demanialia : nam vt declarauimus in articulo illo,quomodo fiant bona de mensa, oportet, vt nunquam sint concessa, vel ad minus tenta per annos 30. secundum vnam opinionem,& 10. secūdum alterā, ita quod terminus demanij erit genus : nam erunt pariter bona Curiæ; sed cum qualitate demaniali,quæ facit bona inalienabilia cum conditionibus, de quibus infra,vt per Andr.in §.nec Dominus, de prohib.feud.alien.per Frider. bona verò curialia erunt omnia deuoluta,& spectātia ad Curiam Regis,& sic bona fiscalia; sed non omnia fiscalia, & curialia erunt demanialia.

12 Et dicit Andr. notabiliter ad idem, quod differentia est inter dominium, & demanium in d.§.nec Dominus: nam nō omnia, quæ sunt in dominio sunt in demanio ex præallegatis, & propterea demanium erit genus, dominium verò species.

13 Hinc dicimus,Reges habere duplicem Procuratorem,videlicet Procuratorem Fisci,& Procuratorem Cæsaris,glos.in l. 1.C.de fid.instr.& iur.hast.fisc.lib.10. & Procurator Cæsaris dicetur Procurator suus, non tanquā Princeps respectu propriorum bonorum,& negotiorum,declarat optimè Ias.in l.Procurator C.de edēdo,& in l.1.ff.de off.Proc.Cæs.& propte-
14 rea Domini Proreges, qui tenent mandata Regum, soliti sunt vendere absque subhastationibus : quia reputantur, ac si Reges ipsi venditiones celebrarent,dicit text.in l.1.ff.de offic.Procur.Cæs. tradit hæc Iacob. in sua inuestit. in verb. Princeps 7.limit.Affl.in Const.Reg.Dohanæ secreti 7.notab. eleganter Minad. in repet. Constit.in aliquibus not.5. nu.7. & ita fuit decisum in Reg.Cam.facta relatione in Collaterali,in causa sigilli Reg. Cancellariæ inter hæredes Franchi Larcarij, & Fiscum, & sic vidistis, quæ sint bona curialia, fiscalia, patrimonialia, & demanialia.

15 Hæc demanialia sunt, vt dixi, Regis, Baronum, & Vniuersitatum; demania
16 Regis sunt panes ciuiles,de quibus loquitur text.in l.fin.§.præterea C. de iur. dot.glo.in cap.sciendum de feud.cognit. dicuntur propriè annonæ ciuiles in l. iubemus,nulli C.de sacrosan.eccles.suntq; quædam præstationes pro viuere Regis, & manutētione Regni introductæ, quod latius declarat Zas. in tract.feud. 4.par. text.in l.benè à Zenone C. de quadrien. præscr.loquitur de panibus ciuilibus,vbi glos.exponit,idest præbendas, seu redditus, & hi panes, cæteraq; demania sunt inalienabilia : quia cum sint deputata pro viuere,& statu Regum,illa demum alienando oporteret posteà grauare subditos,Andr.in cap.1.Episc.vel Abb.vers. alij dicunt,in d.§.nec Dñs, & cap.similiter 2.addit.de Cap.qui cur.vend.& ibi inter hæc ponunt seruitia feudorum, vt non possint diminui : quia inducta pro Republica tuenda.

17 Vnde priuilegia concessa sunt nulla etiam motu proprio,& ex certa scientia, nisi dicatur non obstante tali lege, sequitur latè Auth.damn.mem.in §.1.glo. 5.num.54.hinc præsumuntur huiusmodi priuilegia subreptitia ex regula text. in l.1.C.de pet.bon.subl.lib.10.in l.omnes, & in l.nulli C.de fund.patr. lib.11. quæ intelligas tu semper, nisi Rex faciendo concessiones derógaret iuribus in cōtrarium disponentibus,& sic procedit text. in d.l.1.de pet.bon.subl. in l.apud Iulia-
18 num §.fin.de leg. 1. dummodo non fiat in damnum coronæ, & ita declarat Andr.in d.Constit.dignum,ita quod possūt alienari ex causa, dummodo non in diminutionem Regni,& Imperij,& causa erit donare strenuo Ministro, vel alteri personæ benemeritæ Andr. in d. §. nec Dominus,latè Affl.in d.24.quæst.in præludijs, vel donare ob bonum publicum, vel ex alia legitima causa,quæ latè prosequitur Bellug.in suo Spec.in 9.rubr. & quod panes ciuiles,& similia alienentur, probat in spetie text.in d.l.bene à Zenone,in d.l.fin.§.præterea de iur.dot. in d.
19 Constit.dignum,& quando fiunt dona-

tiones

tiones ex huiusmodi causis, tunc non solùm licet demanialia donare; sed etiam bona aliena soluto tamen iusto pretio ad text. in l. 1. C. in quib. caus. ser. pro lib. prem. accip. Andr. in d. §. similiter, & hoc quando non habet aliud, vt ibi per eum ante nu. 18. vers. item dabit, de quo latissimè per Felyn. in cap. quę in Ecclesiarum de constitut. allegatur communiter text. in l. Lutius ff. de euiction. in l. item si verberatum §. fin. ff. de rei vend. & de iusto pretio loquitur text. in l. si quis sepulchrum ff. de relig. & sumpt. fun. Bart. in procem. digestorum in l. quæcunque C. de fid. instr. & Iur. hast. fisc. lib. 10.

20 Et hoc de iusto pretio intellige, quando Rex non per viam legis, & prouisionis generalis hoc facit: nam tunc nec ad pretium tenetur, Afflict. in d. §. similiter Ruin. in cons. 60. 5. vol. Gozzad. cons. 5. Alex. cons. 47. 7. vol. latè Dec. cons. 510. Restaur. Cast. in tract. de Imper. q. 98.

Sed hic, Dñi, tres cadunt quæstiones.

21 Prima an pretium debeat primò solui, vt dominium rei alienæ transferatur.

22 Secunda an cessante causa, ob quam concessio fuit facta, & res ablata, debeat illa primo Domino restitui.

23 Tertia an dominium ex causa cessante ipso iure ad primum Dominum reuertatur, etiam quod iustam habuerit suæ rei æstimationem.

24 Prima quæstio est decisa per Luc. de Pen. in l. prædia C. de loc. præd. ciuil. lib. 11. qui tenet transferri dominium, licet non soluatur primo, vel eodem contextu pretium; sed verior est contraria opinio, vt per Bald. in l. venditor, in §. si constat ff. comm. præd. vbi Ang. de quo latè per Loffr. in d. §. similiter: nam aut lex permittit hoc conditionaliter, aut ex quadam coacta conuentione, fingendo venditionem: in vtroque enim casu debet pretium offerri, vt latè ibi per Loffr.

25 Circa secundam quæstionem, an causa cessante debeat res restitui, & communiter tenent Doctor. quod sic authoritate Innoc. in cap. quia plerięq; de immun. eccles. latè Felyn. in d. cap. quæ in eccle-
26 siarum nu. 43. nam causa redacta ad nõ causam habetur, ac si à principio sine causa fuisset concessio facta, & res ablata, dicit Andr. in rubr. quę sint regal. quo
27 casu de potestate ordinaria lex potestatẽ denegat, Bald. in l. rescripta C. de precib. Imp. offer. Andr. in d. §. similiter in 2. addit. & omnes in d. cap. quæ in Ecclesiarum, imò fuerunt Doct. qui dixerunt, esse communem opinionem, quod nec etiam de potestate absoluta, vt per Fulgos. in l. fin. C. si contra ius, vel vtil. publ. Socc. in cons. 144. 2. vol.

28 Circa tertiam quæstionem, an dominium reuertatur in pristinam causam, vera est opinio, quod sic ex tex. notab. in l. in tantum ff. de rer. diuis. ibiq; Alber. in l. cum loca ff. de relig. & sumpt. fun. per quæ iura Alber. dicit idem esse, si fuerit datum excambium, dummodo paratus sit restituere in l. quod in littore, & in rubr. ff. de acq. ter. dom. decidit Andr. in cap. 1. §. & iterum in addit. de cap. Cotrad. videtur enim ad tempus priuatus, donec illa causa durauerit, qua cessante reuertitur res in pristinam causam, idem Andr. in cap. 1. Imper. Lotha. in pen. col. circa medium.

29 Sicut dicimus in vnione rerum, quæ fit causatiuè, vt per Io. de Plat. in l. 1. C. de metrop. Beryt. lib. 11. per Doctor. in cap. 1. ne sede vacante, ita quod causa cessante redit res in pristinam causam.

30 Sed hoc intellige, quando effectus nõ est consumatus, & ex eadẽ causa res donata reuertitur, & ex eadem causa concessio resoluitur; sed si ex alia tunc secus: nam non quia reuertitur ad Regem, propterea debet restitui; sed quando ex causa eadem resoluta, & tunc dicitur redire in pristinam causam ex regula text. in l. voluntate, quib. mod. pign. vel hyppoth. soluatur, & in l. fin. C. de remiss. pig. Dec. not. in d. cap. quæ in ecclesiarum nu. 27. idem Alber. in l. homo liber ff. de statu homin.

31 Sed Domini quæstio ista, quod Dominus debeat cum causa facere, aliàs nõ potest, ad quod deseruiret, si semper causa præsumitur in Principe secundum tradita per Cyn. in d. l. fin. C. si contra ius,

vel

vel vtil.publ.cum alijs latissimè cumulatis per Felyn.in d.cap.quæ in ecclesiarũ nu.82. vers.quinta conclusio, & propterea intelligatis quæstionem, quando de causa apparet,& illa cessauerit, vel quãdo nulla causa subest, vel quando causa apparens non est sufficiens,vt per Felyn. ibidem,vel quando Rex tractat contra proprium contractum, vel ad sui cõmodum; tunc enim ei non creditur per Felyn. vbi supra, nisi cum consilio, & hoc præsumptiuè,Andr.in cap.1.qui success. ten.nu.14.cum seq. idem si cum subscriptione Quæstoris,Andr.in cap.1.col.fin. de controu. apud par.term. nisi essemus in Principe mendoso, vt per Andr.in locis allegatis,& vltimò intelligitur,quando per rescriptum,seu concessionem non toilit ius tertij,Fulgos.cons.62. Neuiza. cons.12.inter cons.Alber.Brun.nu.145.

32 Quæ omnia procedũt in personis subditis, secus verò in personis non subditis, vt per Doctor. communiter in locis præallegatis.

33 Sed quæso aduertatis, dum dicimus, demanialia cum causa esse alienabilia,& hoc vult dicere Andr. quod Rex concedit non concedẽda;sed quid si Rex alienat Terram sui demanij, an poterit vassallus resistere,& impedire vẽditionem, cum sub Regis dominio dicatur permanere in libertate in auth.de hære. & falcid.in princ. Luc.de Pen. in l.1. C.de cap. ciu. censexim.lib.11. Fulgos.cons. 62. probat text. expresè in Const.Reg. personas,quæ in specie dicit,cum omnes meritò liberi censeantur, qui nullo medio ad Imperialem celsitudinem, & Regiam pertinent potestatem.

34 Domini iura dicũt,quod sicut vassallus non potest feudum alienare sine Domini cõsensu,ita pariter non poterit Dominus vassallum sui demanij alienare sine illius consensu d. S. nec Dominus de prohib.feud.alien.per Frider. in S.ex eadem lege de lege Corradi; sed communis intellectus est, quando Dominus vult vendere etiam proprietatem,vt per Andr.ibi Afff.& Loffr.

Sed si vult vendere in feudum, secus est, & hoc iure vtimur hodie ex consuetudine immemorabili,quæ in his casibus præualet,vt latè per Loffred.in S.præterea Ducatus de prohib. feud. alien. per Frider.

35 Sed aduertatis notandum, nam in hoc casu,quando vassallus demanij venditur,tunc ex actione formata : quia redigitur in seruitutem,potest proclamare in libertatem,& offerre Domino pretiũ, hoc decidit Andr.in specie, si rectè ponderetur in d. Constitutione Personas in fin.ibi,vnde dicunt,quod homo demanij alij dari non possit, nec debeat, & ideo dicat se liberum,quod non audiatur,nisi det id,quod Regi debet dare, & in hoc casu procedit decis. Io.Fab. in S. Dominus instit.de noxal. habet enim interesse in eum casum vassallus ob subuentiones, de quibus in Constit.Reg.quamplurium, & ob alias seruitutes, quod non procedit,quando Terra est Baronis,illaq; venditur : quia non mutat statum respectu seruitutis, & non reperitur in iure cautum,quod habeat prælationẽ, nec oblationem, benè Dominus directus illam habet iuxta text.in S.donare, qual.olim pot.feud.alien.in l.fin.C.de iure emphy.

36 licet contrarium sit obseruatum, & hac ratione decisum est non habere prelationem Vniuersitates in emptione secundarum causarum,portulaniæ, & ponderum,& mensurarum, vt per Dominum de Franch.in decis.17.licet posteà aliter fuerit seruatum, quæ latiùs sunt discussa in opere de potestate Proregis in rit. de diuers.prouis. S.1. vbi videre poterit ad satietatem.

37 Ad quod demanium petendum, consuetum est dari tempus anni ex regula text.in cap.Titius,si de feud.defun. milit. & si non petierit, datur infra quadriennium restitutio in cap. constitutus de in integ.rest.& hoc si protestata fuerit Vniuersitas, & coacta receperit Dominum, vel protestationi Dominus consenserit,Andr.in d.S.nec Dominus;sed si spontè receperit, tunc sibi præiudicauit, & quod dicit ibi Andr. quod per spatiũ annorum 30. præscribitur iuri demanij, intel-

intelligo à die contradictionis, si ea non obstante, vel protestatione non obstante per 30. annos pacificè possederit, & dominium non fuit petitum, sicut omnis actio per tantum temporis spatium præscribitur, & propterea de iure non teneo pro vero, quod infra annum oporteat petere, & text. in §. Titius non loquitur in terminis nostris, & Capyc. in sua inuesti. in verb. Imperator tenet idem, ꝙ Andr. circa protestationem, & in vassallis domanij, vt possint alienari ex causa imminentis necessitatis.

38 Adsunt demania Baronis, & Vniuersitatis, de quibus per Marin. in 86. authoritate.

39 Secundò habemus ex Andrea, ꝙ Rex constituit, & facit nouas dignitates ex reg. text. in d. l. 1. de metr. Ber. & propterea per illum text. in cap. 1. §. de manso col. pen. si de inuestit. feud. contr. fuer. dixit, ꝙ potest de vna Prouincia facere duas, & sic de vno feudo, & in eo habet locum text. in l. quod in rerum, §. fin. de leg. 1. potestq; nouas erigere dignitates, & idem in cap. 1. 1. col. de Cap. qui cur. vend. nam ab eo fluunt, & refluunt omnes dignitates, dicit Bald. in cap. 1. quis dicatur Dux, & solo verbo constituere Ciuitates, quod latissimè cumulat Frec. in principio sui operis nu. 17. quę omnia intelligatis vos procedere, quando Rex ex certa scientia facit, non errans, neque in iure, neque in facto, aliàs ex simplici denominatione nihil fieret, nisi dispositiuè, non assertiuè loquatur, scitis enim,

40 ꝙ habemus in priuilegijs verba narratiua, assertiua, & dispositiua, de quo per Oldr. in cons. 258. Calde. in cons. 2. in tit. de priuileg. est casus in clem. si summus Pontifex in 2. resp. de sent. excommun. vbi glos. & Doctor. & sic dicta Doct. intelliguntur, vt per Innoc. in cap. cum ab ecclesiarum 2. col. de off. ordin. Butr. quē refert Felyn. in procem. decret. nu. 24. & hoc etiam tradidit Io. de Plat. in d. l. 1. de Metr. Ber.

41 Tertia conclusio, quod non potest fieri dispositio, quando tendit in damnum, & incommodum coronæ, nisi fiat in beneficium Ecclesiæ, quod eleganter prosequitur Luc. de Pen. in d. l. quæcunque de omni agr. deser. quicquid dixerit Affl. in præludijs in 24. quæstione, qui allegat Paul. de Castr. in quodam suo cons.

42 Sed Domini, an text. in cap. intellecto procedat in alienatione proprietatis tātum, an etiam in subinfeudatione, quasi ꝙ honor videatur seruari Regi, & Imperio, & Ita limitauit Abb. in cons. 3. 2. vol. quem sequitur Afflict. in præludijs constitut. num. 63.

Andr. verò hic loquutus est in spetie in infeudatione, sic enim tollitur viuere, & diminuitur honor ex infeudatione, sicut ex totali alienatione, quando est in excessu, vnde non video rationem diuersitatis, & hæc est vera conclusio: nam vt

43 vidimus Domini cum Andr. Prælati, qui iurant non alienare, non possunt infeudare de nouo in cap. 2. de feud. vbi om-

44 nes Doctor. item quod prohibitus alienare est prohibitus infeudare in cap. 1. §. sed & res, per quos fiat inuestitura, vbi glos. & Scribentes communiter &c. Igitur etiam in infeudatione procedit dispositio text. in cap. intellecto militante eadem ratione, quæ dixisse sufficiat.

SVMMARIVM.

1 *Feudi natura primordialis quæ fuerit quàm breuißimè subijcitur, & nu. 35.*

2 *Glos. nostra alioquin satis admodum clara, super qua ansiè contorquent se Loffr. & Moderni, reassumitur, & sedula interpretatione illustratur, & nu. seqq.*

3 *Frater fratri succedit in feudo paterno in defectum legitimi heredis ab intestato successuri, qui debet esse filius masculus, & non fœmina, & nu. 6. & 14.*

4 *Hæres extraneus quamuis institutus à feudi succeßione arcetur, & hæc est communis opinio, & ra-*

G tio

tio recensetur, & obtinet etiam in feudo hæreditario; sed an saltem debeatur æstimatio, remissiuè, & nu. 9. & 13.

5 Frater succedit ex quacunque causa feudum amittatur, siue per mortem, siue per delictum, dum tamen ipse culpam non contraxerit, vel si Dominum offenderit, ei satisfecerit, & n 10. 12. et 16.

7 Filius vti proximior excludit fratrem à successione feudi, nisi prædecessor ob feloniam feudum amiserit: quia tunc vlterior excludit proximiorē, nisi ei Dominus fuerit gratificatus, & nu. 11.

12 Andr. verba super glo. quæ Loffredo dubitationem iniecerunt, reassumuntur, & accuratè declarantur.

15 Agnati delictum in feudo antiquo an noceat agnato, obiter relatis opinionibus D. Author se remittit ad alibi per eum cumulata.

16 Prorex ad sedandas contentiones, et tumultus pōt personas in carcerē contrudendas mandare, quæ & si posteà in manus illius paciscantur, adhuc poterit pro iustitię cultu scelus admissum debitè vendicare.

17 Fęmina de iure cōi feudorum non succedit in feudo, idemq. obtinet in eius filijs, & descendentibus, et dispositionis rationes afferuntur; sed de iure Reg. admittitur in defectum masculorum, qui etiam in burgensaticis præferuntur cum onere tamen dotandi sorores de paragio, & nu. 18.

19 Hæcq. prælatio procedit etiam respectu bonorum maternorum secundum sententiam Peritorum Regni veteri consuetudine obuallatam aduersus opinionē Andr.

20 Nec huiusmodi prærogatiua fuit ab eodem iure cōi incognita, vbicunque feudum concessum reperiebatur, & masculis, & fęminis.

21 Dominus non potest fęminæ gratiā facere, vt succedat in feudo ex pacto, & prouidentia antiquo in præiuditium agnatorum, & hæc est frequentiùs recepta sententia.

22 Ad cuius confirmationē præ cæteris expenditur text. in cap. 1. si vass. feud priu. ex quo aduersaria Iac. de Beluis. opinio euertitur.

23 Nec ēt in feudo antiquo cum qualitate hæreditaria poterit gratiam facere post feudatarij obitum, idque optima fundatur ratione.

24 Poterit tamen in vita feudatarij, et ad illius petitionem hoc facere, et ibi de ratione.

25 Sed non ad instantiā filiæ nulla pręuia patris petitione, idque firmis rationum momentis sustinetur, et innititur, & nu. seq.

26 Dominus directus feudatario inuito haud potest inuestituræ formā alterare, cuius tenor est attendendus, & si cōfirmatoria abhorreat à prima inuestitura, ad illius formam erit reducenda, & ita vsus forensis admisit.

27 Fęmina inspectis terminis iuris cōis feudorum num succedat in feudo materno; quæstio hæc contrarias opiniones nacta est; sed negatiuā, quæ fuit glos. & Andr. D. Author manifestissimo iure, & satis

munitis

munitis rationibus stabiliuit contrarijs faciliter confutatis, & nu. seqq.

28 *Feudum eius est naturæ, vt ad illius successionem masculi admittantur fœminis exclusis.*

29 *Concessio facta intelligitur, prout ius intelligit, & nu. 43.*

30 *Dispensatio ad vnum non protenditur ad aliud probibitum.*

31 *Venditione permissa non intelligitur concessa pignoratio, qua est minor, si ambo sint probibita secundum Andr.*

32 *Interesse voluntatis, si placet, vel displicet, attenditur in feudis.*

33 *Feudum suam innatam retinet naturam præterquam in expressis, illamq. assumit ex inuestitura, & nu. 38.*

34 *Feudalis materia non est extendenda de persona ad personam, nec de casu ad casum secundum Andr.*

36 *Feudum fœmineum à materno in quo differat, multi ob ignorantiã borum terminorum in errorem rapti sunt, ideo D. Autbor illos fusè, & magistraliter declarat, & nu. 41. & 44. cum seqq.*

37 *Feudum licet sit concessum naturali, vel spurio, nibilominus ab eius successione repelluntur naturales, & spurij.*

39 *Feuda quo pacto dicantur nasci, viuere, & mori.*

40 *Feudum non assumit naturã à persona Domini, cum apud eum nõ detur, nec à persona concessionarij, cum ad libitum concedentis etiam seruus possit inuestiri; sed illam mutuatur ex lege inuestituræ, quæ versatur circa successores, alienationem, & fidelitatem, & num. 42.*

45 *Fœmina licet succedat in feudo fœmineo; vocatur tamen in defectum masculorum.*

46 *Fœmina non debet esse magis priuilegiata, quàm masculus. Hinc notabilis deducitur illatio.*

47 *Frater in feudo nouo non succedit, nisi nominatim esset dictum in concessione, vel nisi frater illud emisset de communibus bonis com mune negotium gerendo cũ Domini sciẽtia, vel vtriusque nomine, quibus euentis feudũ vtrique acquiritur insolidum, quæ omnia rectè declarantur, & nu. seqq.*

49 *Text. in cap. 1. de frat. de nou. benef. inuest. explanatur.*

50 *Dominus non tenetur in vassallum alium recipere, quem ipse nolit.*

51 *Feudum quod acquiratur vtrique fratri insolidum, vel diuisim, præ cæteris magni refert quò ad successionem.*

52 *Feuda secundum Andr. non regulantur à dispositione l. 1. C. si imper. liber. soc. fin. bær. lib. 10. nec in eis babet locum ius accrescendi secundum communem.*

53 *Assensus Regis tacitus in Regno nõ sufficit super alienatione feudorũ, propter expressa verba Constitutionis constitutionem, quod secus est de iure communi.*

54 *Constit. præfata ingeniosè, & vltra alios limitatur, & declaratur.*

55 *Frater de iure Regni succedit in feu do nouo, nisi concessio esset pro se, & beredibus ex corpore; sed quæ-*

stionis est, num stante huiusmodi inuestitura excludatur etiam à feudo empto de cōmunibus bonis, & gesto cōi negotio cum Domini scientia, & negatiuè concluditur satis munitis, & verisimilibus rationibus, & nu. 56. cum seqq.

57 *Expressio eius, quod tacitè inest, nil operatur.*

58 *Actus agentis non debet operari vltra, vel aduersus illius intentionē.*

59 *L. non vnde originem C. si cert. pet. expenditur, & declaratur.*

60 *Successio de iure communi feudorū protēditur inter transuersales vsque ad septimum gradum exclusiuè secundū opinionem Andreæ, quæ manifestissimis iuribus fundatur aduersus communem.*

61 *In feudo ex pacto succeditur vltimo morienti, licet non iure hæreditario explosa contrarium affirmantium opinione.*

62 *Successio de iure Reg. nō datur inter collaterales vltimi morientis vltra tertium gradum, & per Capit. Ciuitati concessum vsq; ad quartum inclusiuè in descendentibus per lineam masculinam; sed quomodo gradus in hisce euentis sit cōputandus, vel secundū ius ciuile, vel canon. remissiuè, et nu. 63.*

LECTIO IX.

1 SVmus in §. & quia vidimus, in quo tex. tractatur primordium concessionis feudorū, quomodo ad tps per annū, ad vitā, ad filios, & demum ad reliquos successores feuda peruenerunt, cuius text. verba sunt admodū cla-
2 ra, & sic glo. super text. sed quia Loffr. & Moder. Add. in intellectu tàm glos. super verb. frater, quàm etiam Andr. super eadem glos. se inuoluerūt, declaremus glos. & demum theoricam Andr. super ea.

3 Dicit gl. ꝙ frater fratri succedit in feudo paterno, quādo sine legitimo hærede decesserit, & legitimus hæres intelligetur, qui aliàs ab intestato esset successu-
4 rus, & ppeà extraneus hæres non succedet, licet institutus; sed frater à lege inuestiturę vocatus ex principali prouidētia.

5 Subsequitur gl. per hæc verba, vnde intelligo fratrē fratri succedere debere ex quacunque causa feudum amittat, dummodo culpari non possit is, qui succedere intendit arg. ff. de interd. & releg. l. 3. ita tamen succedit, vt si Dñm in aliquo offenderit, ei satisfaciat, alioquin tali beneficio indignus videtur.

6 Subsequitur glos. sic ergo legitimus, veluti proximior fratrem excludit, hoc autem ita intelligitur, si fuerit masculus; fœmina verò non succedit in feudo, nisi ex pacto, &c.

7 Et demum gl. dicit, item hoc intelligatur, scilicet si non felonia prædecessor feudum amiserit: nā tunc proximior expellitur, & vlterior admittitur, nisi Dominus gratificatus proximiori fuerit, & ei feudum concesserit, vt infra quemadmod. feud. ad fil. pertin. cap. 1. & inf. si vass. feud. priu. cap. 1.

8 Glo. hæc est satis admodum clara, nam dixit primò, ꝙ frater succedit fratri in defectum legitimi hæredis, qui ab intestato esset successurus, & declarat, quare præfertur fratri: quia proximior, & intelligitur de filio masculo, non de fęmina.

9 Dixit secundò, ꝙ frater decedēs, & extraneum hæredem instituens, licet ille dicatur legitimus hæres, tamen non succedit in feudo: nā intelligitur hęres legitimus, qui aliàs ab intestato esset successurus, ita ꝙ fratre decedente sine filijs, frater ei succedit, licet alio hærede instituto, ꝙ quomodo procedat etiā in feudo hæreditario, & an saltem debeatur æstimatio, tractabimus in repet. text. in c. 1. de success. feud, vbi est sua materia.

10 Dixit tertiò, ꝙ frater succedit fratri in feudo paterno ex quacunque culpa, frater

frater feudum amiserit, ita quod non solum per mortem; sed etiam per delictũ, quod limitat, & ampliat; primò limitat, si qui succedere intendit, non sit in culpa, & sublimitat, nisi paratus sit Domino satisfacere, si in aliquo illum offenderit.

11 Ampliat, quod & si supra dixerit, qđ filius tanquam proximior excludit fratrem, vt non procedat, quando frater felonia feudũ amisit ibi in vers. item hoc, nam tunc dicit glos. quod proximior excluditur, atque repellitur, & vlterior admittitur, nisi Dominus gratificatus ei fuerit.

Apparet ex his, quod glos. est admodum clara, nec interpretatione eget, & firmat opinionem, quod ob feloniam descendentes feudo priuentur; non autem agnati, verùm quod Dominus potest descendentibus gratificari, de cuius veritate infra tractabimus.

12 Andr. pariter super glos. si attentè legatur, apparebit, eius lecturam nullam habere difficultatem, cuius verba sunt infrascripta.

Quod autem dicitur in glos. quæ incipit, sic ergo frater fratri succedit, quod frater succedit ex quacunque causa, vel culpa feudum amittat, dummodo culpari non possit, qui succedere intendit; de alia culpa, quàm de felonia in Dominum intellige glos. vt sequitur circa finẽ glos. sed alij dicunt idem etiam tunc in feudo paterno, vel dato eo pacto, vt frater succedat, vt si culparet contra Dominum per feloniam, nihilominus ad fratrem pertineat: quia delictum vnius non debet nocere alteri.

Patet igitur verba Andr. super glos. esse admodum clara: nam intelligit glos. loqui in successione fratris, quando ipse non est culpatus, & rursus, quod dùm glos. dicit, vt frater succedat in casum amissionis feudi propter quamcunque fratris culpam, quodq; felonia fratris licet priuet filium non priuet fratrem, intelligit enim Andr. glos. quando felonia non est in Dominum; sed propter aliam culpam, & sic non est locus dubitationi Loffredi, nec Modernorum Addentium, quod optimè declaratur ex verbis Ardiz. in sua Summa in tit. de succ. feud. in verb. item si dixerit Dominus cart. mihi 171. quem indiminutè allegauerunt supradicti Moderni, qui si eius verba ponderassent, omnia erant plana, verba enim Ardiz. sunt infrascripta.

Vnde Pileus intelligit fratrem fratri succedere debere ex quacunque causa feudum amittat, nisi ex delicto commisso in Dominum, dummodo etiam culpari non possit is, qui succederè debet, & ita demum succedit, si Domino satisfaciat, si in aliquo Dominum offendit.

Ex qua Ardiz. doctr. recipit intellectũ doctr. Andr. & sic pariter firmatur intellectus glos. per Andr. datus, & nullus remanet dubitationi locus.

Ex gl. plures sumuntur conclusiones.

13 Prima, quod extraneus hæres nõ succedit, & hęc est omnium communis: quia in feudis nulla valet defuncti dispositio, dicit text. in cap. 1. de succ. feud. ibi nulla dispositione defuncti valente, vel manẽte, vt hic per Andr. col. fin. in princ. & rationem rationis reddit glos. quia potiùs principali prouidentia feudum ad fratrẽ peruenit, quàm iuditio vltimi decedentis, quod procedit non solum in feudo ex pacto non hæreditario; sed etiam hæreditario: quia semper requiritur qualitas sanguinis primi acquirentis, vt dicemus in repet. d. cap. 1. de succ. feud. & in hoc est prouidentia concedentis.

14 Secunda, quod in feudo paterno frater fratri succedit filijs non existentibus: quia dicit Andr. quod nõ est locus lineæ Collaterali, quando adest linea descendens, qui allegat text. in cap. 1. de grad. succ. in feud. vbi est casus; in feudo nouo quando, & quomodo succedat, dicemus in glos. seq.

15 Tertia, quod frater succedit ex quacunque culpa, frater feudum amiserit, ꝙ secundum Andr. post Ardiz. intelligitur de culpa, non in Dominum, secus si felonia fuisset contra Dominum, & sic pariter hic Aluar. quæ quæstio, an delictum agnati in feudo ex pacto antiquo noceat agnato; non est præsentis speculationis,

tractabimus latè de ipsius veritate in repet.cap.1. si vass.feud.priu.glos.sunt cōtrariæ Andr. tenuit æquiorem opinionē esse pro agnato; sed communis est cōtra agnatum, de quo latius ibi discutiemus Deo dante, & quid de culpa in alienando, propter quam dicitur Dominum cōtemnere, an dicatur culpa in Dominum, & sit etiam agnatus priuandus, latiùs tractabimus infra in repet.cap.1. de succeff.feud.

16 Quarta conclusio, q̄ agnatus vt succedat, nō debet esse culpa notatus, nisi paratus sit Domino satisfacere arg.text.in cap.insuper de proh.feud.alien.per Frid. vbi Andr.nu.56. dixit, quod ponit se in manus Domini, qui potest illum punire, sicut potest Iudex pace facta, & eo sibi reconciliato relegando extra Prouinciā, vel Terram Domini, quod notetur dum Prorex ad sedandas discordias, & tumultus carcerat personas, & demum remissę in manus illius paciscuntur, & nomine Regio Secretarius Regni recipit promissiones de pacificè viuendo, & de non se offendendo altrinsecus pro se, & adhærētibus; hoc enim non tollit, quin postea Prorex pro cultu iustitiæ procedere habeat ad debitam punitionem, licet mitius, vt ibidem per eundem Andr.

17 Quinta conclusio, quod fœmina descendens iure communi feudorum non succedit, vt infra in §.hoc autem notandum, & reddit rationem Andr.ibi, quia pugnare non potest, & non solùm filia non succedit; sed nec eius filij, dicit text. tanquam descendentes ex stipite, & medio inhabili, quod habent repræsentare,

18 quod in Regno non procedit per Consti.in aliquibus, per quam habilitatus est fęmineus sexus in defectum tamen masculorum, & tunc non succedit ea ratione: quia non potest pugnare; sed quia præfertur masculus fęminæ, qui solus succedere debet secundum Andr. hinc non solum in feudis; sed etiam in burgensaticis sunt masculi fęminis prælati per prędictam Constitutionem, cum onere ta-

19 men dotādi sororem de paragio, & vtrū prælatio inducta per prædictam Constitutionem habeat locum etiam in bonis maternis, opinio hodie non est disputabilis secundum Peritos Regni, & consuetudinem iam inueteratam, licet Andr. contrariam tenuerit opinionem, & hoc

20 iure vtimur, quæ prælatio est etiam de iure communi, quotiescunque feudum concessum reperitur masculis, & fœminis: nam intelligentur vocatæ in defectū masculorum, dicit text.elegans in §.filia verò de succ.feud.& hæc est communis.

21 Hæc conclusio limitatur secundū glo. nisi Dominus gratiam fecerit, vel ipsa à Domino redemerit, aut concesserit in remunerationem seruitiorum patris, quę allegat text.in cap.1.si vass.feud.priuet, quod intellige in feudo nouo: nam aliàs si esset paternū scilicet ex pacto, & prouidentia, nō posset in præiuditium agnatorum, Andr.in d.cap.1.quemadm.feud. ad fil.pertin.& hæc est communis secundum Aluar. ibi, & in hoc cap.nostro post Bald.ex reg.text.in cap.1.de alien.feud. pat.ibi nec in filiam, vbi Andr. & decla-

22 rat in indiuiduo text.in d.cap.1.si vass. feud. priu. loquens in filio delinquentis, quod ob patris delictū feudo veniat priuādus, cuius tex. infrascripta sunt verba.

Vassalli feudum delinquentis, licet ad agnatos quandoq; pertineat; filius tamē ad id nullatenus aspirabit, nisi id iterum à Domino licitè acquirat, sibi gratiam faciente, verbi gratia si non sunt alij ex latere, quibus aperiatur.

Ex quo text.cōfunditur, quicquid dixit Iac.de Beluis.in d.cap.1. prout benè confutat Aluar. & vt dixi, hæc est communis, quod elegāter ibi Bald.declarat, & respondet ad verbum parentibus, qđ ex aduerso ponderatur, & idem in feudo paterno, quando ex qualibet causa ad Dominum reuertitur, latè Curt.in tract. feud.3.par.nu.4.post Ardiz.in summa in tit.de succ.feud.cap.137.

23 Sed si feudum esset antiquum, verum cum qualitate hæreditaria, ita qđ vnusquisque successor habere deberet, vt hęres defuncti, an tunc in eum casum Dominus gratiam facere posset, vt filia succederet, loquendo de iure cōi feudorum,

per

per quod fœmina est exclusa: nam de iure Regni fœmina descendens, si esset sola,succederet, & gratia aliqua non indigeret.

Dico, quod aut Dominus vult facere gratiam post mortem feudatarij, & non potest: quia ius successionis est iam acquisitum hæredibus, & nil facit ad casũ qualitas hæreditaria respectu Domini: quia siue feudum sit ex pacto,siue hęreditarium, semper masculus agnatus succedit,& est prælatus fœminę,quam dum Dominus vellet habilitare ad successionẽ iam acquisitam agnato, tolleret illi ius acquisitum, quod minimè facere potest.

24 Si autem Dominus gratiam faceret in vita defuncti,& ad illius petitionem ante successionem agnatis delatam, & vtique facere potest: quia in vita defuncti nullum ius habent successores in feudo hæreditario, & sicut defunctus potuisset alienare cum Regis assensu, sic pariter potuit impetrare successionem filiæ nullo existente iure formato agnatorum.

25 Aut verò Dominus vult gratiam facere ad instantiam filiæ, vt possit succedere patri, non obstãte legis prohibitione, nulla præcedẽte patris petitione,aut aliquo consensu, & minimè facere potest;

26 quia esset alterare formam inuestituræ, & post factam feudi concessionem nihil potest facere directus Dominus in præiudicium, aut contra voluntatem feudatarij vtilis Domini, qui ob conseruationem bonorum in familia vult successionem masculorum,& non fœminarum, in quo sunt regulæ,& communes decisiones Doctorum satis vulgatæ,quod tenor inuestituræ est attendendus,ab eo non potest recedi vassallo inuito,imò inuestitura confirmatoria facta sub alia forma est cancellanda,& reducenda ad primam inuestituræ formam,vt practicatur,& tãdem vtile dominium eo modo,vt cõcessum reperitur,non est alterandum,& natura assumpta circa successionem ex prima inuestituræ forma est attendenda, & minimè alteranda, & post concessionem factam nil potest directus Dominus facere in præiudicium vtilis Domini, Andr. in Constit.Reg. honorẽ nostri diadematis, & quæ latè habentur in lib.de potestate Proregis in tit. de diuers.prouis. in cap.de reformat.inuest.fol.516.

27 Secundò, glos.tangit limitationem,vt fœmina succedat,si feudum est maternũ secundum quosdam, licet videatur contrarium per text.in cap.1.de benef.fęm. vbi est casus,& sic glos. videtur residere in hac vltima opinione:nam text.in cap. 1.de benef.fęm.est admodum clarus reprobata ibi opinione Oberti,& Gerardi, vbi etiam glos. requiritur enim pactum speciale,quod firmat hic,& ibi Isern.militante secundum eum eadem ratione de iure communi considerata, ꝙ fęmina non potest pugnare,& si gratia fuit facta matri, non extenditur vltra illius personam,& intelligetur feudum ei concessũ

28 nam,& intelligetur feudum ei concessũ iuxta feudi naturam,quæ est de iure cõmuni, vt in eo masculi, & non fœminæ succedant ad text.in §. & si cliẽtulus de

29 alien.feud. & prout ius intelligit acquisitio,& concessio intelligitur, dicit sæpè sæpius Andr.ex reg.text. in l.si cui ff.de seru.& ideò hac ratione attẽta dicit Andr. ꝙ si pater redemisset feudum à Domino,nec etiam tunc in eo fœminæ succedent: quia videtur cogitasse iuxta iuris dispositionem,successionem masculorum,& non fœminarum,quæ regulariter à feudotũ successione repelluntur, vtrunque est prohibitum, & succedere matrẽ, & succedere filiam, & omne fœmineum

30 genus, ergo dispensatio ad vnum non extenditur ad aliud prohibitum,& ita

31 arguit Andr.in cap.imperialem de prohib.feud.alien.per Frider.in quæstione illa, si permissa venditione intelligitur permissa pignoratio, quod est minus, & concludit minimè permissam:q̃a vtrunq; est prohibitum,scilicet vendere,& pigno

32 rare, vt ibi nu.6.& in feudis,vt ibidem per Andr.consideratur interesse voluntatis,si placet,vel displicet,& hæc fuit opinio glos.in d.cap.1.de benef.fœm. quicquid dixerit ibi Præpos.post Iac.de Belu. & Bald.& cæteros,qui fatẽtur hanc opinionem de iure veriorem;sed aliã ęquiorem,quam dicunt esse communem,vt per

Aluar.

Aluar.& Præpos.ibidem;sed Afflict.dicit opinionem Andr.& glos.veriorem,& cõmunem,loquendo de iure communi feudorum,non autem in Regno, in quo habilitatus est sexus fœmineus, & erronea est illa ratio, in qua potissimè fundatur opinio cõtraria,dum præsupponitur feudum recepisse qualitatem fœmineam statim, quòd fœminæ fuit concessum, & hæc qualitas in esse producta debet perdurare;negatur enim hoc assumptum, natura enim feudorum est,quod fœminę non succedant, & propterea dum fœminæ conceditur, in hoc non est alterata successio;sed dispensata concessio, quæ à Dominò potest cuicũque ad libitum fieri, aliud enim est, quod quis habilitetur ad acquisitionem feudi, fiatq; illius capax, & aliud, quod in feudo succedant personæ,quæ secundum feudorum naturam succedere non possunt, & si in con-
33 cessione est alterata natura feudi, in reliquo remanebit in sua propria qualitate,& essentia iuxta dispositionem text.in cap.1.vbi Scrib.communiter de feud.nõ hab. propr. nat. feud. quæ latè discurrit Io. Thom.de Marin.in tit.de feud.non hab.propr.nat.feud. num.6. fœmina fuit habilitata ad possessionem feudi, quod acquisiuit pro se, & hæredibus, ex hac cõcessione, & ex hac inuestitura feudum assumit suam naturam secundum Bald.in prælud.& in cap.1.de duob.fratr.circa successionem,quid igitur commune concessio facta fœminæ cum successione hæredum huic fœminæ, ergo alteratio ex inhabilitatione facta in concedendo fęminæ non extenditur ad alias personas insuccessibiles, quæ esse debent, quæ ex lege inuestituræ,& quæ secundum leges feudorum ad successionem sunt vocatæ,
34 esset enim extẽdere materiam feudalem de persona ad personam, & de casu ad casum,quod iura prohibent secundum Andr.in eodem cap.imperialem,esset,q̃d dispensatio facta vni extendatur ad plures, & quod de stillicidio flumen fiat,& ratio, quæ potuit mouere concedentem ad concedendum huic fœminæ,non mi-
35 litabit in alijs, & vt ex text. nostro apparet, diuersæ fuerunt factæ gratiæ in feudis,& primordialiter circa concessionem,quæ erat per annum,postea in vita, & postea ad certos successores,Rex concedendo facit gratiam eo ipso,quod cõcedit,& in hoc effectus gratiæ est consumatus, dum demum tractamus de successione,hæc est alia gratia,vnde non ex eo:quia facta fuit gratia, vt fœmina habeat feudi concessionẽ,sequitur ex hoc, ꝙ circa successionem aliæ fęminæ habebũt habilitationem: quia diuersum,quia aliæ personæ,quia non cognitæ, quia inhabiles,& contra naturam feudorum, quæ natura tantum in expressis,& non in alio non expresso alteratur, & si iura, & Doct.dicunt, quod, fœmina vt succedat,oportet,hoc esse ex pacto expressum in inuestitura,quomodo dicere volumus, quod absque pacto contra naturam feudorum,& iuris præscriptionem ex acquisitione genericè facta fœminæ succedãt ea ratione:quia fœmina acquisiuit,aliud
36 enim est esse feudum fęmineum,& procedit text.in cap.1. de nat.succ.feud. & aliud feudum maternum,& vnum differt ab alio, & propriè fœmineum dicitur, quando est naturæ,vt in eo fœminæ succedant,maternum verò,quod per matrẽ acquisitum est,vt declarat Capyc.in sua inuesti.in verb.fœmineum feudum, & in hoc consistit deceptio Scribentium, qui confunderunt terminos feudi materni,& fœminei,idem distinctim declarat Alua. in prælud.in 7. & 8.diuis. & ibi Præpos. vbi feudum maternum dicit esse illud, ꝙ primò fuit acquisitum per fœminam, & allegat text.in cap.1.de benef.fœm.fœmineum verò,quod per pactum ad fęminas transit,ergo vbi non est pactum,non est feudum fœmineum,& cessante pacto remanet acquisitio facta per fœminam feudi,quæ intelligenda est secundum regulas,& naturam feudorum, quæ aliter alterata circa successores nullo modo reperitur, ex quibus verior videtur opinio glos.& Andr.& text.in d.cap.1.de feud. fœm.vltimam opinionem ponit contra Obertum,& Gerardum,& pro ea arguit, ergo illam firmat secundum iuris regu-

las,

las, & hanc opinionem tenuit originaliter pater feudorum Ardiz. in summa sua in tit. de succ. feud. cap. 137. vers. sed dubitatur, & eleganter, & latè articulum ad partes disputando Minad. in repetit. Constit. in aliquibus in princ. nu. 9. qui allegat Paridem de Put. in tit. nostro eãdem tenuisse opinionem, & Laud. hic sequitur opin. Andr. nu. 27. & Io. Thom. de Marin. in tit. de feud. fœm. nihil firmat; sed tantum ponit opinionem, & idem Intrigl. cent. 2. de feud. art. 2. nu. 72. cum seq. & sic pariter Capyc. in sua inuestit. in verb. maternum feudũ recitat opiniones, ita quod non est mirandum, vt facit Pistor. in suis quæstionibus feud. tom. 3. q. 34. si Affl. dixerit communem esse cum Andr. ponderando auth. glos. Ardiz. Parid. & aliorum, & licet Pistor dicat opinionem contrariam communem, quam ipse sequitur, & disputat longioribus cõmentarijs opin. Minad. & intellectũ tex. in d. cap. 1. de benef. fœm. & in cap. 1. de nat. success. feud. apparet ex præallegatis vnico verbo omnibus responsum, non adhærẽdo intellectui Minad. & aliorum, quem dant prædictis iuribus; sed firmiter insistendo, quod aliud sit esse feudum fœmineum, & aliud maternum, & in hac confusione horum terminorum consistit cardo, & fundamentum disputationis Pistoris: nam si feudum fœmineum verè illud est, quando concessum reperitur sub natura, quod fœminæ sint successibiles; maternum verò, quando simpliciter matri est concessum pro hæredibus, & successoribus, & aliud est ius acquisitionis

37 & aliud ius successionis, sicut si concessum esset feudũ naturali, seu spurio, quis enim dicet, quod propterea naturales, & spurij erunt successores: nam non ex eo, quia fuit ex concessione habilitatus naturalis ad acquisitionem feudi, & in hoc natura impropriata erat, propterea habilitati erunt alij successores inhabiles ad

38 successionem, & regula illa indubitata, quod feudi natura impropriata non intelligitur, nisi in expressis, & in reliquo remanet feudum in sua propria natura, hæc inquam regula confunderetur, & si admitteremus successionem filiæ, sequeretur, quod feudo in vno alterato remaneret in omnibus alteratum, quod est fal

39 sum, vt supra demonstrauimus, feuda enim, vt aliàs diximus, nascuntur, viuunt, & moriuntur, nascuntur, dùm conceduntur, viuunt, dum in successores propagãtur, & moriuntur, dùm Domino aperiuntur, quid enim commune ortus cum vita, & propagatione successorum, & propterea diuersi sunt tituli acquisitionis,

40 & successionis feudorum, & notetur, penes Regem, seu Dominum non dari feudum, & consequenter nec naturam, nec successionem feudi, dum posteà fit concessio in feudum, nõ assumit feudum naturam à persona, cui conceditur, cum illa sit ad libitum, & ideo dicit text. in c. 1. §. sed & res ver. personam per quos fiat inuestitura, personam verò inuestituram accipientis non distinguimus: nam etiam seruus inuestiri potest, & ibi declarat Andr. & in verb. fœminam, nec Dominus habet regulam, aut normam, cui concedere debeat; sed de re sua potest disponere, vt meliùs sibi visum fuerit, sumit igitur naturam concessio ex lege inuestituræ, & ex forma cõcessionis, quæ consistit circa successores, & circa alienationem, & fidelitatem, quæ concernũt ipsum feudum, & non tangunt qualitatẽ personæ acquirentis, & hoc dicit hic in spetie Andr. ibi: nam si mater habuisset ex pacto, siquidem pactum fuit generale, vt fœminæ in illo feudo succedant, succedat filia, & quælibet, vt neptis, & deinceps ex prouidentia primi paciscentis, non istius, cui succeditur, sicut dicitur in feudo paterno, quod ex prouidentia defertur, & ex vi pacti, si igitur feudo in esse deducto per concessionem, & inuestituram ex hoc deriuatur assumptio naturæ feudi, & inter naturalia est qualitas successorum: quia ante concessionẽ non potest de natura tractari, si feudum non est adhuc in mũdo, & non entis nul-

41 læ possunt esse partes, sequitur pernecesse dicendum, quod ex concessione simpliciter fœminæ facta non ex hoc effectũ

42 est feudum fœmineum: quia feudum nõ

assumit

assumit naturam à qualitate concessionarij; sed à qualitate inuestituræ, ergo si inuestitura aliud non continebit, quàm
43 cōcessionem simplicem pro hæredibus, & successoribus, intelligetur prout ius intelligit, quod minimè fœminæ succedāti quia sic est statutum, vt masculi, & non
44 fœminæ sint in feudis successores, & aduertatur ad aliam notabilem ponderationem: nam iura omnia minimè tractāt de persona feudū acquirente in hac materia; sed de transitu ad successionem, an fœmina sit successibilis, vt in cap. nostro, in §. hoc autem notandum in cap. 1. de benef. fœm. in cap. 1. quemadm. feud. ad fil. pertin. vbi glos. & sic Andr. Aluar. Præpos. & omnes, dum quærunt, quod sit feudum fœmineum, respondent illud, qd̄ per pactum transit ad fœminas, & sic de transitu, & non de acquisitione tractatur, & sic non concurro cum opinione tenentium, quod in feudo fœmineo fœminæ non succedant: quia tunc militabunt rationes de assumptione naturæ, &
45 reliqua per Doct. considerata, & fœmineum intelligo, quando est facta concessio, vt hæredes masculi, & fœminæ succedant, & habet hoc interpretationem in defectum masculorum, quod sic declarat Andr. in d. cap. 1. de nat. succ. feud. nu. 9. vers. item nisi esset fœmineum; sed teneo constanter, quod feudum fęminæ simpliciter concessum non sumat naturā à persona, cui conceditur; sed à qualitate concessionis, & consequenter si non adest altera rario illa, regulabitur iuxta leges feudorum, quæ fęminas à successio-
46 ne feudorum repellunt: nam vt benè dicit Andr. noster, non debet habere maius priuilegium fęmina, quàm masculus, cui si feudum fuerit concessum, masculi tantum succedunt, & nō fęminæ, ergo idem in fęmina, quæ ex concessione sibi facta fuit habilitata, sicut masculus in acquisitione feudi, & sic illius conditionem sortiri debet.
47 Glos. in verb. nominatim limitat text. in verb. sin autem, qui disponit, ꝙ frater non succedit fratri in feudo nouo, & si communiter feudum à Domino accepe-
rint, nisi hoc nominatim sit dictū, & tali casu succedet hærede legitimo non relicto: nam si frater filio superstite decessisset, filius, & non frater succederet.
48 Limitat igitur glos. text. nisi feudum emptum fuerit de communibus bonis cū insimul starent, & Domino sciente, allegat text. in cap. 1. de benef. frat. & respō-
49 der ad text. in cap. 1. de frat. de nou. benef. inuest. vt loquatur, quando Domino ignorante de communi pecunia feudum fuerit emptum, & sic procedit ratio illius
50 text. ne fortè Dominus inuitus habeat in vassallum alium, quàm ipse velit, & ꝙ dicitur, cum insimul starent, intelligitur maximè, dicit glos. in d. cap. 1. de benef. frat. quam sequitur ibi Andr. sed sufficit, quod sit emptum de communibus bonis Domino tamen sciente, & hoc est, dicit Andr. in d. cap. 1. plus requiritur in feudis: quia non sufficit emere de communibus bonis, vt docet glos. in d. cap. 1. de frat. de nou. benef. inuest. in verb. acquisierint; sed commune negotium gerendo cum Domini scientia, ratione, de qua supra, ne habeat in vassallum alium, &c. &
51 norat Andr. ibi in d. cap. 1. de benef. frat. duos esse casus, vel emere de communibus bonis negotium commune gerendo cum scientia Domini, vel vtriusque nomine, in vtroque enim casu feudum vtrique acquiritur insolidum, & frater fratri succedit, vt dicit text. nam si frater fratri non succedit in feudo nouo, & iura limirant, quando de communibus bonis cōmune negotium gerendo, vt tunc frater fratri succedat, & æquiparant tunc casum cum casu, quando vtriusque nomine feudum est emptum, ergo insolidū: quia si diuisim vnusquisque acquisiuisset, esset penes quemcunque nouum feudum, & alter alteri nō succederet, etiam ꝙ infeudatio esset vtrique facta secundū
52 Andr. quia in feudis secundum eum non habet locum text. in l. 1. C. si imperial. liber. soc. sin. hær. lib. 10. Andr. in cap. 1. de duob. frat. de benef. inuest. & idem dicit in cap. 1. de duob. frat. à Cap. inuest. larè Curt. 2. par. verb. tertia principalis, vers. cadit dubitatio, & communis est, qd̄

non

non habeat locum ius accrescẽdi, vt ibi, & si non esset acquisitio in solidum, nil iuuaret etiam feudum de communi pecunia acquisitum, cum de hoc non posset operari, nisi quò ad portionem pecuniæ fratris, non autem quò ad successionem alteri fratri respectu ratę feudi empti de illius pecunia, in qua portione tanquam propria nil commune habebat alter frater, qui prætendit successionem, & vt diximus glos. Andr. & omnes concludunt, nil deseruire feudum etiam emptum de communi pecunia, nisi qui emerit communi nomine, fecerit Domino sciente, & etiam si non de communi pecunia; sed vtriusque nomine, & sic non iuuat inuestitura iunctim facta, & propterea non habet locum text. in d. l. 1. C. si soc. imper. liber. sed requiritur animus acquirentis cum Domini scientia, & non discretè; sed insolidum, hinc text. æquiparat hunc casum cũ casu, quando per pactum in inuestitura est dictum, quod frater fratri succedat, vnde cum non sit per viam iuris accrescendi, nec per reg. text. in d. l. 1. non ex eo, quia Dominus vtrosque infeudauit, sequitur perneceſſe, quod oportet intelligere, quod acquisitio fuerit facta insolidum, & eo animo cum Domini scientia, & sic intelligatis vos glos. Andr. & Scrib.

Sed quæso notetur aliud: nam tex. dicit, quod frater fratri non succedit in feudo nouo, licet cõmuniter acceperint, nisi nominatim sit dictum, & æquipollet huic nominationi scientia tantum Domini, quod de communibus bonis commune negotium gerendo, vel quod frater nomine vtriusque acquisierit, & sic nominatim dicitur fecisse, licet ex scien-
53 tia tacitus consensus oriatur, tamen in Regno in terminis Constit. constitutionẽ diu. mem. dicimus communiter tacitum assensum non sufficere super alienatione feudorum; sed requiri expressum propter verba Constit. ibi, nisi de expressa nostra licentia.

Camer. in repet. cap. imperialem cart. 65. à terg. vers. prima igitur conclusio latè examinat articulum; sed iure communi tacitus consensus sufficit, quid de iure Regni, & arguit in terminis nostræ quæstionis, vbi videri poterit: nam benè loquitur, & vos dicatis, quod casus in materia feudali est expressus, vt concessio successionis inducatur per solam scientiam, q; æquipollet, imò est casus maior, dum tractatur tantũ de assentiendo alienationi feudi alterius, & dum de scientia tantum tractatur, nulli dubium, quod tacitus est consensus respectu Regis, & propterea teneo opinionem de iure cõi
54 pro indubitabili, & rursus, quando in Regno frater fratri non succederet in feudo nouo, tenerem eandem opinionẽ: quia Constit. constitutionem diu. mem. tractat solùm de alienatione feudatarij iuris sui, in quo requiritur expressa Domini licentia; sed quando Dominus inuestit, & concedit, est alius casus, in quo non loquitur Constitutio, & consequenter si nil est in Regno dispositum, remanet tunc sub dispositione iuris communis feudorum, ita quod semper quod casus accideret, decidẽdus esset secundum iura præfata, quod menti teneatis: nam alibi non reperietis tactum.

55 Sed hæc disputatio in Regno videtur cessare: nam secundum communem interpretationem, vt latiùs hic per Afflict. frater fratri succedit in feudo nouo ex verbis expressis Constit. vt de success. nisi inuestitura esset pro se, & hæredibus ex corpore, vt per Andr. & cæteros Scribentes in eadem Constitutione.

56 Sed videamus, an etiam, quod sit inuestitura pro hæredibus ex corpore, vigeat limitatio, de qua supra, vt frater succedat fratri, dùm de communibus bonis, peracto communi negotio cum Domini scientia feudum fuerit acquisitum, & licet videatur quodamodo absonum, teneo constanter, fratrem succedere non obstãte quod inuestitura sit pro hæredibus ex corpore præsupposito præcedenti fundamento, quod inuestitura, seu acquisitio intelligatur facta in solidum acto communi negotio cum Domini sciẽtia, si enim lex interpretata est inuestituram, in qua frater fratri succedit, vt intelliga-

tur

tur non existente hærede ex corpore, vt in text. nostro expresfè cauetur, igitur dum hæc inuestitura sit fratri, qui acquirit de cōibus bonis, agendo commune negotium cum Domini sciētia,& acquisitio, & concessio intelligitur insolidum,sequitur, quod acquisitio est facta etiam pro fratre, & expressio pro hære-
57 dibus ex corpore est expressio eius, qđ tacitè inhæret, quod nihil operatur ad text.in l.3.de leg.1.stante voluntate acquirentis, & inuestientis, quæ fuit stante communione bonorum acquirere, & inuestire fratres insolidum, & vnum alteri facere successorē deficiente alrero absque legitimo hærede, quod intelligitur de masculo descendente, & esse bona communia, velle pro fratre insolidum acquirere,& velle Dominum concedere, hæc omnia interpretantur inuestituram etiam pro hæredibus ex corpore, quatenus illi adfuerint mortis tempore:nam aliàs esse bona communia,vel de communi pecunia feudum acquisitum non deseruiret,voluntas acquirentis operaretur contrarium effectum,& Domini scientia
58 inutilis redderetur, & actus non debet operari vltra, seu contra intentionem agentium ad text.in l. si quis nec causā ff.si cert. pet. cumq; idem operetur hæc inuestirura,ac si per pactum dictum esset, quod frater fratri succedat in feudo nouo,igitur si hoc habetur pro expresso,licet dicatur pro hæredibus ex corpore, oportet interpretari modo,quo supra, quatenus hæredes ex corpore reperiantur tempore mortis, si habetur, ac si dictum est,concedo pro hæredibus ex corpore, quodq; frater fratri succedat; voluerunt enim acquirens,& concedens,ꝗ frater succedat, ergo oportet dari casū, quod sit hoc vtile,& non habeat inuestitura in se contradictionem,& sensus erit, quod extantibus hæredibus ex corpore, illi præferantur, illis verò deficientibus frater succedit fratri: quia de communibus bonis,& quia hoc actū cum Domini sciētia,& fit interpretatio iuxta formam
59 iuris;licet.n.non inspiciat lex, vnde pecunia traxit originem ad text.in l.non vnde originem, C. si cert.pet.ꝗ propriè dixit hic Bald.procedere in feudo quando qui cōtrahit, voluit fratri dominium pecuniæ acquirere, & pro eo contrahere cū scienria eius,cum quo contraxit,tunc communiter limitatur regula, & sic intelligo,ꝗ hic notatur de pecunia dotali, militari, seù pupillari, vt si de illa comparetur feudum, volens qui emit pupillo,militi,seu vxori acquirere,& hoc cum Domini scienria,tūc illis feudum acquiretur; sed si vel nomine proprio sit contractum cum illorum pecunia,vel absque Domini scientia, tunc minimè illis feudū acquiretur, cum Dñs debeat habere scientiam vassalli,scire cum quo contrahit, natio prouocat, & deterret,non extenditur in feudo assensus de persona ad personam, & resistunt omnes regulæ positæ per Andr.in d.cap. imperialem, quæ enim sunt in libera hominum dispositione; & in libero commertio, possunt per easdē partes vno, vel alio modo fieri,& diuersimodè acquiri;sed in his,quę pendent ab aliorum consensu,& dispositione, deficit potestas,& sic intelligatis vos glos.& Scrib.data voluntate partiū, & Domini scientia, aliàs intelligatis loqui de iure cōi Romanorum, ex quibus substantialiter expedita etiam est theorica Andr. cum glos.in verb.nominatim.
60 Sumus in §. hoc quoque in quo tractatur articulus, an successio transuersalium sit vsque ad septimum gradum inclusiuè,vel exclusiuè,an verò vsque in infinitum, vel tantum infinitas successionis detur in linea descendenti, vt Andr. tenuit,& respectu transuersalis tantum vsq; ad septimum gradum exclusiuè seruata sententia Papæ Honorij,vos teneatis opinionē Andr.quæ fundatur ex rext. nostro,& ex text. admodum aperto in cap.1. §. hoc quoque de succ.feud. quæ sunt iura aperta,& hoc, quod dicitur de infinitate, procedit secundum verba expressa rext.nostri in descendentibus,quæ opinio,& si sit valdè controuersa,videatis Cannet.in cap.si aliquem,in verb.defuncto, qui eleganter opinionem Andr. defendit,& respondet ad text.in cap.1.si vassall.

vass.feud.priu.& in cap. 1.de nat.succes. feud. & idem ibi Cumia in verb. ad trinepotem post Bald.in cap. 1. 2.not.de feud.March Paris.in cons.23.lib.1.Fräc. Aret.Ias.Dec.Gratus,Laud.Brun.Gozz. Socc.Hyer.Scurf.Ferr. cumulati per Pistorem in suis quæstionibus feudalibus q.19. vbi diffusè,licet referat communē opinionem esse in contrarium, quam ipse sequitur, & idem Io.Thom.de Marin. in tit.2.de feud.ex pact.& prou.antiquo in cap.incip. item feudum antiquum, & in tit.de feud.pat.in cap.quæro postquā Lodulph.Schr.in tract.feud.par.7.cap.7.
61 vers. iuxta prædicta quæro, qui omnes se deceperunt,dum tractauerūt quæstionem sub fundamento, quod succedatur primo, & non vltimo morienti, quod est falsum,vt benè aduertit Cannet.quod in feudo hæreditario non tenet dubium, & in feudo ex pacto pariter idem dicendū erit: nam & si habeat iuditio primi acquirentis;tamen verum est succedere vl-
62 timo morienti, licet non iure hæreditario,quæ quęstio,vt per eundem Cannet. Andr.Affl.& omnes non procedit in Regno,in quo exploratum est per Cōstitutionē Collaterales vltimi morientis non succedere vltra tertium gradum, & per Cap.Ciuitati concessum vsque ad quartum gradum inclusiuè in descendentibus per lineam masculinam.
63 Latè ēt Pistor tractauit,quomodo gradus sint computandi,an secūdum ius ciuile, vel canonicum seruata opinione Andr.fundata principaliter in iure canonico,& sic etiam si exclusiuè,vel inclusiuè septimus gradus erit considerandus, videatis illum, cum quo sit impositus finis repetitioni huius capituli.

SVMMARIVM.

1 *Cōtinuatur titulus iste ad precedētes, referuntur pariter tex. nostri formalia verba,ex quibus nonnullæ q̄stiones discutiendæ proponūtur.*

2 *Foemina de iure cōi feud.non succedit in feudo etiam in defectū masculorū:quia pugnare non potest, quæ ratio licet impugnetur à glo. rectè tamen defenditur ab Andr. & num.seq. sed limita quatuor modis,vt nu.8.& 9.*

3 *Idq. obtinet etiam in eius filijs masculis,& ibi de ratione.*

4 *Nec,si pugnaret,succederet: quia aliæ vigent rationes,quæ recensentur, hinc à DD.est frequētiùs explosa Andr.traditio in hoc articulo, quasi fuerit Author affirmandi; sed D.Auth. defendendo Iser. ex eiusmet verbis ingeniosè demonstrat, hanc non fuisse illius mentem,& nu.seqq.*

5 *Feudatarius debet constantiā seruare,pollere consilio,et fidelitatē iurare,quę oīa in feminis deficiunt.*

6 *Lex adaptatur ad ea, quæ frequentiùs accidunt.*

7 *Cessante vna rōne legis non cessabit illius dispositio, si aliæ concurrāt.*

10 *Intellectus ad text in c.1.de grad.*

11 *Feudum fęmineū quod dicatur, & in quo differat à materno,fusè,et eruditè [illegible] alios edisserit D. Author, & nu.22.cum seqq.*

12 *Feudi natura nō intelligitur quò ad successores immutata, si ad illius possessionē fuerit fęmina habilitata,idq. multis rerum argumentis stabilitur, et confirmatur explosa Iacob.de Belu.& sequacium sententia,& nu.seqq.*

14 *Text.in c.1. de benef.fem.expenditur,qui pro hac parte vrget inrefragabiliter.*

15 *Vlt.opin. in dubio videtur recepta, q̄n plures cōtrarię in tex.referuntur,maximè si arguatur pro illa.*

H 16 Feu-

16 *Feudum concessum ea lege, ut succedant masculi, & fȩminæ, intelligitur in defectum masculorum.*

17 *Feudum neutiquam sibi naturam assumit ex concessionarij persona; sed ex lege inuestituræ.*

18 *Feudorum naturæ nunquam censetur derogatum, nisi in expresis. Hinc si fuerit immutata quò ad concessionem, firma manebit quò ad successionem, & nu. 20.*

19 *Feudo concesso naturali, vel spurio num succedent omnes naturales, & spurij?*

21 *Fȩminæ de iure Reg. secundum terminos Consti in aliquibus admittuntur ad feudi successionẽ masculis non existentibus, qui si sint superstites præferentur etiã in allodialibus cum onere tñ eas dotãdi de paragio, et n. 26. idq. obtinebit etiã in successione materna, & ita aliàs iudicatum aduersus contrariam Andr. sententiam, ut n. 27.*

23 *Zasij lapsus notatur.*

24 *Tex. in c. 1. de feud fȩm. explicatur.*

25 *Andr. in c. 1. de nat. succ. feud. deprehẽditur error in appellãdo feudũ fȩmineũ maternum; sed saluatur.*

28 *Dos de paragio quanta sit unà cum multis alijs quæstionibus hãc materiam concernentibus, remissiuè.*

29 *Filij, ut succedant in feudo, debent esse legitimi, & naturales. Hinc excluduntur adoptiui, & pariter naturales, nisi per Principẽ legitimati essent ex certa sciẽtia ad successionem feudorum, vel nisi subsequens matrimoniũ eos reddidisset legitimos; sed an hoc obtineat in prȩiuditiũ filiorũ legitimorũ, & naturaliũ, distingue ut n. 31.*

30 *Feudalis inuestitura etiam si sit cõcepta pro hæredibus ex corpore legitimè descendentibus, non repellet legitimatos per subsequens matrimonium, etiam si illud sit putatiuum secundum Bald.*

32 *Filius naturalis ex frequẽtiùs recepta sentẽtia legitimatur per subsequens matrimonium, ẽt si medio tempore aliud sit contractum, ex quo legitima proles sit suscepta: at tamen isthæc legitimatio non operabitur in præiuditium iuris forsan hoc medio interuallo quæsiti præfatis filijs legitimis, nec in prȩiuditium primogenituræ.*

33 *Clericus in sacris non succedit in feudo; sed in minoribus constitutus ẽt si sit beneficiatus, si re integra ante introductã feudi quæstionẽ habitum dimiserit, & beneficiũ renuntiauerit, utiq; ad illius successionẽ admittetur, quæ oĩa firmis nituntur rationibus, & nu seqq.*

34 *Beneficium de generali consuetudine potest renuntiari etiam circũscripta Superioris licentia.*

35 *Assensus præstitus super obligatione feudaliũ cum clausula apponi cõsueta, si feudatarius habeat successorem, erit sanè validus iudicandus, etiam si successor sit Clericus beneficiatus, & ita decisum.*

37 *Feudatarius statim ut clericus efficitur feudũ amittit, idq. manifestiss. iure cõprobatur, nec si habitũ deinde dimitteret, posset ex hoc iuuari, & ibi de ratione.*

38 *Religionem vouentes à feudi successione repellũtur. hinc hospitalarij,*

&

& Milites Hyeroſolimitani ſub eadem manent cenſura ſecundum Andr. & ita deciſum.

De ſucceſsione feudi. Lectio I. aliàs X. in ordine.

1 Quoniam inter naturalia feudorum eſt ordo, & materia ſucceſſionis, vt in cap. 1. & toto tit. de nat. ſucc. feud. & in tit. præcedẽti de nat. feudi dictum erat de natura ſtabilitatis ipſius; propterea continuando ſe text. ad præcedentia dicit, ſequitur de ſucceſſione feudi videre, ideſt de natura eius, quò ad tranſmiſſionem ſecundum Bald. & Aluar.

Dicit ergo tex. ſi quis deceſſerit filijs, & filiabus ſuperſtitibus, ſuccedunt tantum filij æqualiter, vel nepotes ex filio loco ſui patris nulla ordinatione defuncti in feudo manente, vel valente, & hoc dicit vſque ad text. in §. hoc quoque.

Et ſic primò admittit ad ſucceſſionẽ maſculos tantum, & nil dicit quid de fœminis, maſculis non exiſtentibus.

Secundò quid in feudo materno.

Tertiò qd in filijs naturalibus, adoptiuis, quid de legitimatis, & quid de Clericis.

Secundò principaliter dicit, ꝙ nepotes ſubingrediuntur locum patris, & nil dicit de pronepotibus, & alijs deſcendentibus in infinitum, ſecundò non aperit tex. quid exiſtente patruo, tertiò quid in linea collaterali.

Tertiò principaliter dicit, quod ſuccedunt æqualiter, & nil an ex hoc feuda diuidantur, an procedat in feudis dignitatum, & quid de iure francorum.

Quartò principaliter dicit nulla diſpoſitione defuncti in feudo manẽte, vel valente, & primò notate verbum illud ſpecificum in feudo, quaſi ſecus in alijs bonis, & ſignanter in officijs, ſecundò in feudo, quaſi in ipſo corpore feudi, quid autem in fructibus.

Rurſus an in omni feudo hoc procedat, nouo, vel antiquo, hæreditario, vel non hæreditario, & quid ſi eſt facta diſpoſitio iuxta formam iuris, & vltimò ſi non valet diſpoſitio in ipſo feudo, an ſuſtineatur in æſtimatione, tàm ſi fiat per viam legati, quàm per viam inſtitutionis.

Quintò dicit nulla ordinatione defuncti, an hoc procedat in vltimis voluntatibus tantum, an etiam in contractibus inter viuos.

Sextò dicit manente, vel valente, quid importent hæc verba, & in quo differãt.

Septimò, quid ſi fiat diſpoſitio cum aſſenſu.

Hæc omnia, Domini tractabimus gradatim Deo dante, & inſimul declarabimus theoricam Iſern. noſtri.

2 Circa primam q̃ſtionem Andr. noſter ponit caſum, opponit de text. in l. maximum vitium C. de filijs præter. & deinde ſoluit.

Dicit enim, ꝙ videbatur ſuccedere debere tàm maſculos, q̃ fœminas, ne ſimus accuſatores naturę, cur non totos maſculos procreauerit, deinde ſoluit, qđ ratio eſt: quia non poſſunt Dñm adiuuare per pugnam, allegat text. in 1. rubr. in §. hoc autem, qui text. hoc non dicit; ſed dicit Andr. ibi, ꝙ hoc erat in antiquis Codicibus; ſed benè ille text. repellit fœminas pariter à ſucceſſione feudorum, & ex hoc ſequitur ſecundum eum, ꝙ etiam ſi fęminæ ſolæ eſſent, non ſuccedunt, quod pro regula dat text. in d. §. hoc autem.

3 In tantum, ꝙ etiam ipſarum filij maſculi repelluntur: quia repræſentant perſonã à ſucceſſione excluſam, ꝙ notãter in materia ſtatuti tradidit Bald. in l. venia nu. 5. C. de in ius voc. in hoc à Doct. cõiter receptus, quam rationem impugnat glo. in d. §. hoc autem ex eo: quia filij fœminæ poſſunt pugnare, ob quod dixit, quod non ſuccedebant fęminæ ſecundum iura feudalia, & ſufficiebat pro ratione voluntas: tamen Andr. defendendo dicit, ꝙ defectus non eſt in perſona filij; ſed matris, cuius locum vult repræſentare filius, quã rationẽ ſequitur Nicol. de Neap. & Alu. ibid. & idem videtur ſentire Bald. in §.

& quia vidimus nu.14. supra in 1.tubr. & in l.quoties C.de suis,& legit.& ob id
4 tradidit Isern.φ si fęmina pugnaret,succederet à cessante ratione, & hoc voluit dicere Bald.in loco præalleg.vt succedat in feudo franco,φ impugnat Nicol.de Neap.& sequitur Alu.in d.§.hoc autem,
5 præsupponendo,φ concurrant plures rationes.s.constantiæ,& consilij,quę sępes deficiunt in fœmina carente constantia, in §.1.instit.quib.alien.non licet,& cōsilio in l.si pater C.de spons.φ vtrunque requiritur in feudatario, vt in cap.1. de form.fidel.& in c.1.de nou.form.fidelit. & finaliter non videtur in fœmina posse impleri ea,quæ concernunt fidelitatem, ipsiusq; iuramentum,vt cōsiderat Zas.in tract.feud.par.8.nu.36.& Curt.in 3.par. col.4. vers.septimò limitari, & sic etiam hanc opinionem impugnat Mart. Laud. in §.hoc autem,& Iacob.in vers.& fęminis,vers.septimò fallit,easdemq; rationes assignat Præpos.in 1.rubr. in §.& quia nu.11. vers. sed quantum.
6 Sed Dñi defendendo Andr.à communi impugnatione Doct. aduertatur ad eius verba:nam verba sunt infrascripta,dic,φ habebit feudum,licet ad eam iura non aptentur.s.vt fiat lex de talibus, ex quibus verbis Isern. vult dicere, φ mulier à cessante ratione debet habere feudum, subdit tamen,φ iura sunt contraria,& ob hoc subnectit, & dicit,qđ debet fieri lex de talibus,vnde ipse concurrit cum cęteris Doct.quod secundum iura feudalia, fœmina nullo modo succedat,& ego dico, qđ iustissima fuit lex,quæ adaptatur ad ea, quæ frequentiùs accidunt ad tex. in l.nam ad ea,ff.de leg.vnde cum communiter fœmina non sit apta ad pugnādum, & ad cætera alia seruitia Domino explicanda, super quo facto præsumpto est lex iam facta; ppeà tanquam in præsumptione iuris,& de iure non est admittenda alia probatio in contrarium,vt sic semper fęmina remaneat iustè exclusa,& cum vltra rōnem pugnæ considerentur, & aliç circa cōsilia,circa secreta,& circa
7 constantiam,meritò ex reg.tex.in §.affinitatis,instit.de nupt.cum reliquæ rōnes vigeant,remanebit eadem dispositio,& si pugnæ ratio cessaret, & ponderate vos text.in c.1.in fin.an mutus,vel aliter imperfe. vbi traditur pro regula, quod qui seruire non potest,non debet habere feudum,inter quos ponitur fœmina.
8 Stat ergo conclusio,& regula,φ proles fęminei sexus est à feudo omninò exclusa,ad idem cōcordat text.in c.1.de gradib.succ.in feudum,in d.§.hoc autem in 1.rubr.in cap.1. de nat.success.cum alijs iuribus concordantibus,φ fallit, quando inuestitura, seu pactum aliter dictaret,vt in §.filia eod.tit.nostro,concordat tex.in d.c.1.de gradib.success.in feudum.
9 Secundò succeder,si à Dño feudum filia redemerit, tertiò, si Dominus gratiā fecerit, in quibus duobus casibus loquitur text.in cap.1. quemadm.feud.ad fil. pertin. quartò si sit feudum eius conditionis,vt fœminæ succedant,quas omnes fallentias ponit Andr.in d.§.hoc autem, & in cap.1.de nat.succ.feud. nu.9.
10 Et hoc modo intelligo ego id, quod dicit text.in cap.1.de gradibus, qđ succedunt fœminæ, vel ex pacto, vel quando feudum est eius conditionis, & hoc propriè feudum dicetur fœmineum, vt sic illud appellat text. in cap. 1. de nat.
11 success.feud.ibi,nisi ex pacto,vel nisi sit fœmineum,& propterea aduertatur, qđ non sufficit, quod feudum transierit ad fœminam;sed oportet,vt sit feudum eius conditionis,quod fœminæ omnes succedant, & ideo in feudo materno fœminæ non succedunt: quia matri intelligitur concessum secundum leges feudorum,&
12 non quia ipsa fuit habilitata ad possessionē feudi;ppea mutata est natura quò ad successores,ita probat text.secundum verum intellectum in c.1.de feud.fœm.vbi declarat peroptimè Andr.& idem tradit in 1.rubr.in verb.sed quia vidimus n.15. & hanc opinionem tenet gl. in d.c.1. de feud.fœm.& Ardiz. in tit.de succ.feud. 3.col.vers.sed si dubitatur.
13 Contrariam tamen opinionem tenuit Iac.de Beluis.in d.cap.1. de benef.fœm. vbi Præpos.& Aluar.& idē tenuit Curt. in tertia parte principali in princ. nu.3.

&

& Iacob. in d. cap. & fœminis verſ. ſecundò fallit, hanc q. ſi reminiſcamini, latè diſputauimus in vltima Lectione reper. text. in cap. 1. de his, qui feud. dar. poſſ. vbi tenuimus opin. gloſ. & Iſer. & demonſtrauimus, hanc eſſe veriorem, & magis communem: tamen non erit inutile aliqua de nouo differere, & addere pro cōfirmatione eiuſdem opinionis.

14 Domini non video, quomodo poſſit reſponderi d. text. in c. 1. de benef. fœm. qui ponit caſum, & primo loco opinionē Oberti, & Gerardi volentium ſufficere feudum fuiſſe ſemel conceſſum fœminæ, vt ex hoc ſine alio pacto ſpetiali ſint admiſſæ fęminæ deſcendentes ad ſucceſſionem, demum text. ponit aliam opinionē,

15 quod requiratur pactum ſpetiale, & qn̄ aliud non dixiſſet, hæc vltima attenditur iuxta gloſ. in l. qui filium §. Sabinus in gloſ. fin. ff. ad trebell. ſed vltimò text. arguit pro iſta parte, quo caſu non eſt dubium intelligi determinare pro hac parte, pro qua arguit Bart. in l. bona fides per illum text. ff. depoſ. latè Iaſ. in l. cum fundus §. ſeruum tuum ff. ſi cert. pet. & arguit duobus medijs validiſſimis, quorum primum eſt: nam ſi feudum datum eſſet maſculo, fœminæ non ſuccederent: quia intelligeretur datum, prout ius intelligit ad text. in l. ſi cui ff. de ſeruit. & eodem modo debet intelligi in fœmina, nec debet habere maius priuilegium, quàm habet maſculus.

Secundum fundamentum eſt: quia ſequeretur, quod ſi feudum eſſet fęmineū, tranſiret in fęmineam prolem etiam maſculis extantibus, quod eſt falſum dicit

16 text. quia ſecundum iura omnia feudalia & ſi feudum ſit conceſſum ea natura, vt poſſint ſuccedere maſculi, & fœminæ, tamen ſemper intelligitur in defectū maſculorum, videtur text. in cap. filia eo. tit. noſtro, & in cap. 1. de eo, qui ſibi, & hæredibus ſuis, & Iac. de Beluiſ. qui tenet contrarium, nihil allegat, nec Bald. ibi diſputat articulum, nec firmat quæſtionem; ſed ponit caſum text. ſecundum opinionem Oberti, & demum notat, qđ in feudo materno deficientibus maſculis ſuccedant fœminæ, & ego intelligo in feudo materno eius conditionis, vt fœminæ ſuccedant in eo, & Præpoſ. & Aluar. qui tenent contrariam opinionem, fundantes ſe in eo, quod ex conceſſione facta fœminæ, aſſumpſit feudum qualitatem fœmineam, quod ego nego: nam

17 feudum non aſſumit naturam ex perſona, cui conceditur; ſed ex tenore inueſtituræ, vt dicit Bald. in præludijs, & in c. 1. de duobus frat. & quando inueſtitura aliud non exprimit, ſtamus naturæ feudo datæ à lege cōmuni feudorum, nec aliud operatur conceſſio facta fœminæ, quàm habilitatio, & diſpenſatio facta à Domino, vt poſſit ipſa poſſidere feudum, quod non video, per quas regulas poſſit dici,

18 quod extendatur ad alias perſonas, & ſi natura feudi in hoc eſt alterata, non cenſetur in alijs, itaque remanebit feudum ſemper in propria ſua natura in omnibus præterquam in expreſſis, text. eſt in c. 1. de feud. non hab. propr. nat. feud. Andr. eleganter declarat, in §. huius autem generis nu. 12. ex quib. cauſ. feud. amitt. videatis latè Addent. ad Affl. in deciſ. 112.

19 & ſi hoc attenderetur, poſſet inferri, qđ conceſſo feudo naturali, ſeu ſpurio per Regem, quod ex hoc eſſet aſſumpta natura, vt in feudo prædicto ſuccedere poſſint omnes naturales, & ſpurij, quod eſt abſurdiſsimum.

20 Rurſus habemus naturam feudorum diuiſam, tàm in conceſsione ipſorum, quàm in ſucceſsione, & ſic non ex eo, quia eſt alterata natura in conceſsione, ſequitur, quod eſt alterata in ſucceſsione, vt latiùs declarat Cannet. in repet. cap. volentes in princ. in cap. & cum ſcire leges, & propterea præfati Doct. dixerunt, quod opinio Andr. eſt de rigore iu-

21 ris verior; ſed ſecunda eſt æquior, ſed Afflict. in eodem cap. 1. de feud. fœm. ſequutus eſt opinionem gloſ. & Andr. & illam dixit eſſe communem, & licet poſteà dicat, quod aliorum opinio in Regno eſt verior, intelligatis vos hoc eſſe vigore Conſtitutionis, quæ habilitauit ſexum in defectū maſculorum, vt in Conſtit. in ali-

22 quibus, nec Capyc. in ſua inueſtitura

H 3 con-

contrarium tenet; sed refert Doctor. pro vtraque parte,& ibi declarat,quæ sit differentia inter feudum maternum,& feudum fœmineum,ibi in verbo fęmineum, vbi quod in plus habet se feudum fœmineum,quàm maternum,ex quo maternũ feudum est:quod primò per matrem acquiritur, fœmineum verò, quod est eius cõsuetudinis,vt fœmina succedat,& hoc modo respondetur ad text. in cap.1. de nat.succ.feud.qui vult,vt succedant fœminæ, quando feudum est fœmineum: quia aliud est esse feudum fœmineum,&
23 aliud feudum maternum,& sic etiam confunditur opin.Zaf.contraria in tit.de
24 success.par.8.nu.36.& licet in d.cap.1. de feud.fœm.appelletur ibi feudum fœmineum, loquitur ibi text. impropriè,si vera est conclusio,quod loquitur in feudo materno,& dicitur maternum,quãdo à matre est acquisitum, fœmineum verò
25 quando per successionem,ex quibus patet,quod malè sentijt Isern. in d. cap.1. de nat.succ.feud.in princ. dum appellauit feudum fœmineum feudum maternum,& voluit, quod fœminæ in eo succederent, nisi ad euitandam suam contrarietatem,velimus ipsum intelligere in feudo materno fœmineo.
26 Hæc omnia,vt dixi,non procedunt in Regno,in quo fœmina succedit masculo non existente,& sic non est perpetuò exclusa; sed habet masculus prælationem, & hoc tàm in feudalibus, quàm in allodialibus cum onere tamen dotandi soro-
27 rem de paragio; sed fuit aliàs dubitatũ, an sicut hanc pręlationem habet masculus in bonis paternis,illam habeat etiam in maternis,cum Constitutio prædicta in aliquibus non videatur hoc aperire, qđ glos.ibi tenuit; sed Andr.fuit in contraria opinione iam reprobata per Peritos Regni,& sic iudicatum,cum Constitutio illa habeat locum tàm in successione paterna,quàm materna, ita quod masculis existentibus fęminæ sint ab vtraque successione exclusæ, vt per Affl.in 3.notab. & hoc iure vtimur, & Andr. in d.§. sed quia vidimus in fin.in 1.rubr.dicit,quod ita est de generali consuetudine Regni, quod Domini intelligatis respectu bonorum allodialium: nam respectu feudaliũ, iam Doct.omnes, etiam in feudo materno dant prælationem masculis,vt d.c.1. de feud.fœm.in d.cap. filia tit.nostro, in c.1.§.quin etiam Episc. vel Abb.
28 Quantum verò sit hoc paragium, & quid in magnis Dominis, & an sint exclusæ fœminæ præcisè, vel conditionaliter,quatenus frater maritet eas, & quid in maritata, si postea succedat, & quid existentibus sororibus in capillo,& quid facta renuntiatione,& quæ actio detur, & an contra tertium possessorem,& quid secundum consuetudinem nostræ Ciuitatis,dicemus,dante Domino,in repetit. cap.1.de nat.succ.feud. & multa de hoc in libro de potestate Proregis in tit. de success.mulier.
29 Tertia,& vltima quæstio huius primę quæstionis fuit, an hæc successio filiorũ masculorum extendatur ad filios naturales,legitimos,adoptiuos, & clericos,quæ in propria quæstione quæsiuit Andr.in cap.1.de nat.succ.feud.nu.4. vers.item intelligitur, vbi ad declarationem illius text. vocantis filios masculos, & excludentis fœminas dicit, quod debet intelligi de filio legitimo,& naturali,non autem legitimato,etiam quod sit per Principem, nisi ex certa scientia,item quod filius talis possit seruire,secus si natus esset imperfectus, vt cæcus,surdus,mutus, vel claudus,vt in c.1.an mutus,vel aliàs imperf.ibiq; latè Andr.& in c.1. §. mutus,Episc.vel Abb.& tàm si hoc fuerit à natiuitate,quàm si superuenerit,quando tamen impedimentum est perpetuum:nã feudum datur propter seruitium,& tunc causa reducitur ad non causam; secus si impedimentũ esset temporale:tunc enim seruiret per substitutum, vnde conclusio est indubitata,nec adoptiuum,nec naturalem etiam legitimatum in feudo succedere,prout vtrunque determinat text. in cap.naturales,& in cap.si adoptiuus, si de feud.def.mil.vnde dum text. noster vocat masculos, & excludit fęminas,intelligitur de legitimis,& naturalibus,nisi legitimati essent per Principẽ ex certa

scien-

ſcientia ad ſucceſſionem feudorum, vel niſi eſſent legitimati per ſubſequens matrimonium ex regula text. in cap.tanta,
30 qui filij ſint legit.& eſt in tantum potẽs hæc legitimatio per ſubſequens matrimonium,quod operabitur etiam ſi inueſtitura feudi ſit pro hæredibus ex corpore legitimè deſcendentibus,ſecundũ Andr.in d.cap.naturales,& etiam in matrimonio putatiuo, quod eſt notandum ſecundum Bald.in eodem cap.de quo vertitur lis hodie in Reg. Cam.
31 Sed an hoc procedat in præiuditium filiorum legitimorum, & naturalium,'& ſecundum Andr.in d. cap. naturales fit diſtinctio inter legitimationem factam per Principem,aut factam per ſubſequẽs matrimonium,primo caſu tenet,ꝙ non ſuccedat, niſi legitimatio fuiſſet facta ante natiuitatem filiorum legitimorum, & naturalium; ſecundo verò caſu indiſtinctè ſuccedet, quæ procedunt etiam in feudo materno ſecundum eum, de quo latiſſimè per Ciuiliſtas in l. Gallus, §.& quid ſi tantum, de lib.& poſth.
32 Sed pulchra quæſtio eſt,quid ſi pater habet filium naturalem, & demum producit legitimos,& poſteà mortua vxore contrahit matrimonium cum prima concubina; an igitur filius naturalis primo lòco natus legitimetur per ſubſequens matrimonium,& communis opinio eſt,ꝙ legitimetur: quia fingitur illud contractum à principio, & data poſsibilitate extremorum à quo,& ad quod fictio hęc tranſlatiua ſuum operatur effectum, qđ tamen non erit in præiuditium iuris fortè medio tempore quæſiti prædictis filijs legitimis,& naturalibus: quia nunquam lex fingit in præiuditium tertij,& ex hoc infert Auth.damn.mem. ad pulchram quæſtionem,in §.8.gloſ.1.nu.34.quod ſi feuda deuenire deberent ad primogenitum,quod ius primogeniture acquiritur ſtatim in ortu filiorum, tunc & ſi naturalis primò natus fuerit: quia tamen legitimus, & naturalis acquiſiuit hoc ius ante legitimationem ſubſequutã ex matrimonio, non operari in præiuditiũ primogenituræ acquiſitæ, filio legitimo, & naturali, de qua primogenitura, & quomodo ſit tranſmiſsibilis,dicemus inferius in quæſtione illa,an nepos excludat patruum, quando inueſtitura feudi eſt, vt ſuccedat primogenitus.
33 De filio verò Clerico habemus plura iura, vt in cap. qui Clericus,ſi de feud. def.mil.in cap. 1.de benef.fœm.in cap.1. de vaſſ.mil.qui arm.bell.depoſ.in cap.1. in fin.an mutus,vel aliter imperf. & non vagando in ſuperfluis Docto.diſputationibus, & omittendo dicta per Ciuiliſtas in auth.ingreſsi C.de ſacroſ.eccl. & per Canoniſtas in cap.in præſentia de prob. & per Docto.in tot,& tantis conſilijs,& tractatibus, de quibus per Alex.in conſ. 105.vol.& Alber.Brun.in conſ.16.Caſſan.in conſu.Burg. Barb.in tract.de præſtantia Cardinalium, Curt. in ſuo tract. feud. Nam verè ſalua pace feudales terminos ignorauerunt, & loquuti fuerunt contra iura feudorum expreſſa, reaſſumendo breuiter concluſionem ſub vera diſtinctione, dicatis, quod aut Clericus vult ſuccedere feudatario,aut verò dum eſt feudum delatum,vel poſsidet quis ſe clericatur habitum clericalem aſſumendo, vel religionem intrando, aut nullum iſtorum fecerit; ſed vouerit Deo religioſum eſſe, vt in iſtis hoſpitalarijs, & EquitibusHyeroſolimitanis,& ſimilibus.

Primus caſus, quando Clericus vult ſuccedere,aut eſt in ſacris,& quia non poteſt dimittere habitum, tũc nullo modo ad ſucceſsionem admittitur, aut eſt Beneficiatus, & pariter non ſuccedet ſecundum Bald. communiter receptum in d.cap.naturales,aut eſt in minoribus ordinibus,& tunc dimittendo habitum ante quæſtionem, ſeu conteſtationem litis ſuper ſucceſsione feudi, admittitur talis Clericus ad ſucceſsionem;ſed requiritur, vt dixi,quod dimittat habitum: nam iura ponderant aſſumptionem habitus, vt in d.c.1.de vaſſ.mil. qui arm.bell.depoſ. ibi,habitumq; religionis aſſumpſit, & in c.1.de feud.fẽm. ibi poſteaquam habitũ religionis aſſumpſerit poſtpoſuerit, & in his terminis loquitur Andr. in d.cap. 1. de vaſſall. mil.

Et

Et hoc etiã procedit,si esset Clericus beneficiatus; sed re integra non solùm habitum dimisit; sed beneficium renuntiauit:nam sicut potest habitus dimitti,
34 ita de generali cõsuetudine absque alia licentia Superioris potest beneficium renuntiari,vt per Host.cæterosq; Canonistas communiter in cap. admonet extra
35 de renunt. & ita iudicarũ in Reg.Cam. in causa Marchionis Briatici cum Regio Fisco,imò fuit articulus in casu satis fortiori:nam tractabatur de assensu prestito obligationi bonorum feudalium cũ clausula solita,si habet successorem,& successor erat Clericus beneficiatus, qui prædecesserat Marchioni in statu clericali, & cum beneficio; sed quia habitum fuit pro vero,quod erat habilis ad succedendum potentialiter, cum tempore delaræ successionis poterat habitum dimittere, & beneficium renuntiare; propterea fuit decisum assensum esse validum, & obligationem tenere, & in his terminis declarat Andr.vbi supra procedere dictum Ardiz.in summa in tit.vtrum vass.amitt. feud.si Clericus efficiatur,vt quãdo tractatur de successione,& re integra,& hoc modo intelligi, & saluari possunt dicta Doct.tractantium,vt Clericus in minoribus ordinibus constitutus possit succedere: nam intelligũtur re integra,dimittendo habitum,& sic è contra intelligũtur dicta per Barb.cæterosq; in tract.de præstant.Cardin.in 5.q.vt Clericus in minoribus non succedat,scilicet quando post delatam successionem perstiterit in habitu,& alij successio fuit acquisita,qđ iura feudalia probant irrefragabiliter,dũ ponderãt assumptionem habitus,ex quo declaratur animus, velle Deo seruire,&
36 arma bellica deponere;&miles Dei non potest esse miles sæculi, & si est indubitatum, quod dimissio habitus clericalis nõ potest fieri post ordines sacros susceptos:quia est character infixus,& text.in d.cap.1.de feud.fœm.dicit, quod etiam quod habitum dimiserit, non succedet, igitur oportet loqui de minoribus ordinibus, & hoc voluit glos.in d.cap.naturales per istum text.tradens, quod sicut naturalis licet legitimetur, non succedit in feudo,pariter Clericus, qui per clericatum feudum amisit, licet postea desinat esse Clericus, & ob id tradidit And. in locis præallegatis, qđ si quis intrauit Monasterium, & infra annũ probationis exierit, ꝙ pariter minimè feudum recuperabit,semper intelligendo re non integra, loquendo de Clerico successore, & ratio viua est:quia feudum datur,vt Dominum defendat, fidelitatẽ præster, Dominoq; seruiat, & est datũ gratia vtriusque, statim igitur, quod persona mutat statum,& verum est dicere, quod medio tempore ex propria voluntate non vult prædicta præstare, non videtur dubitandum de veritate opinionis Andr. & propterea Bald.in d.cap.naturales loquẽdo in Clerico minore,non solùm dicit,quod dimittat habitum;sed hoc faciat per viã restitutionis in integrum:nam si persistit in habitu,argumentum euidens est,quod non intendat renuntiare clericatui, & in hoc sunt omnia iura prædicta, quæ Clericos à successione feudorum expellunt.

Et si votum tantũ religionis facit beneficium perdere dicit text.in d.cap.qui clericus,& sic cõsideratur animus,quantò magis incessio in habitu, nec poterit in dubium refricari,quin Clericus in minoribus ordinibus cõstitutus non sit verè Clericus,prout latè cumulat Barb.vbi supra, vnde habemus verba expressa iurium,habemus rationem, & consequenter dispositionem ipsorum iurium.

37 Secundo verò casu, quando quis post feudum acquisitum efficitur Clericus,ex præallegatis apparet non habere dubiũ: nam dicit text.in d.cap.qui clericus, qđ hoc ipso feudum amittit, & sic ipso iure, vt ponderant ibi Doct. & ita procedunt dicta Andr.in d.cap.qui clericus,& in d.cap.1.de feud.fœm. & ob id eadem iura dicunt, quod non deseruit postea depositio habitus: quia effectus amissionis feudi reperitur iam consumatus, vt scitis Domini communis, & vulgaris est regula, ꝙ cessante causa non cessat effectus cõsumatus ex ea,& ius alteri medio tempore quæsitum nõ potest ab illo sine

eius

eius facto tolli,& in hoc sunt omnes pōderationes factæ in primo casu à fortiori, quis enim dubitare poterit de animo renunciationis feudi,dum illo delato assumo clericalem habitum.

38 Tertius,& vltimus casus est in vouentibus religionem, & in hoc sunt verba text.in d.cap.qui clericus,vt ita amittat, qui votum religionis assumat,sicut amittit, qui clericus efficitur, & ob id Andr. ibi infert ad istos hospitalarios, vt sunt Equites Hyerosolimitani, qui minimè feuda possidere possunt, & licet aliqui contrarium videantur tenuisse authorit. Bald.in cap.1.de vass.mil. vt ibi per Alu. & Præpos.& per Affl.in d.cap.qui clericus nu.22.tamen Andr.sequuntur Barb. in d.tract.de præstant.Cardin.in 5.q.nu. 7.Cassan.in consu.Burg.in rubr.en coses feudales §.5. 9.lim.Curt.in 2.par.3.par. princip. nu.29. & ratio viua est:nam isti Hyerosolimitani subsunt eorum magno Magistro,sūt verè religiosi,& quod plus est,emittunt tria vota,suntq; obligati ad residentiam,& ad perpetua seruitia personalia,imò dico,quod Bald.Aluar.Præpos.& omnes hanc tenent opinionem:nā loquuntur,quando honor tantum est auctus,& causa iuris non est mutata; secus dicunt prædicti,si causa iuris ex ipsorum Constitutionibus esset mutata, vt indubitatè mutata est, vt ex illorum Constitutionibus impressis est videre, secūdum hanc opinionem fuit decisum in Regia Camera in causa Regij Fisci cum Marchione Vasti mensibus non longè decursis, & hæc sufficiant pro interruptione silentij tanti temporis.

SVMMARIVM.

1 *Epilogo eorum, quæ discussa sunt in præcedenti, quàm breuissimè habito,commemorat D.Author singula capita,super quibus hæc præsens versabitur disceptatio.*

2 *Filius, vt iam est dictum, succedit in feudo, & si plures sint, omnes æqualiter, & pro indiuiso succedant:poterunt nihilominus ad diuisionem prouocare: quia de iure communi feudorum feuda diuiduntur, & nu.8.*

3 *Seruient pariter omnes;sed eo tamen modo,prout notabiliter distinguit Andr.*

4 *Iurabunt quoque singuli, nisi vnus pro omnibus iuramentum præstiterit.*

5 *Feuda de iure communi feudorum possunt inter hæredes,ac consortes diuidi;imò totum vni assignari; sed hoc vltimum intellige circumscripta fraude:quo loci præsumptę fraudis eximium subijcitur, & nu.10.idq. declaratur, vt n.11.*

6 *Felyn.in cap.quæ in Ecclesiarum de Constit.sub Panorm.authoritate in errorem labitur,dum opinatus fuit, hanc feudorum diuisionem fieri neutiquam posse vno ex cohæredibus discrepante.*

7 *Argumentum à contrario sensu non rectè ducitur,vbicunque iuris cōmunis sequeretur correctio.*

9 *Feudum si in actu diuisionis fuerit vni assignatum vltra suam portionem respectiuè ad omnia bona, licet huiusmodi diuisio non sit à lege approbata, firma tamen manebit quò ad iustam ratam secundum Andr. & ibi de ratione.*

12 *Doctr. Andr.in cap.1.qui succ.ten. volentis assensum Domini præstitum super feudi alienatione facta à feudatario filijs carente prolem habenti, nulla mentione facta de illorum carentia, iuuare emptorem, eiusq. hæredem, multifariā declaratur, & n.13. vsq; ad 16.*

13 *Vita-*

13 *Vicarius Regis, & si posit assentire, non tamē poterit alienare rem, vel ius Domini secundum And. ad quorum verborum dilucidationem insignis Camer. interpretatio adnotatur.*

14 *Proreges non possunt assensum præstare legitimo successore in feudo carentibus etiam circumscripta Pragmatica nouem capitum, & ibi de ratione.*

15 *Assensus Vicarij dicitur assensus legis, qui distinguitur ab assensu hominis secundum Andr.*

16 *Dominus assentiendo nunquam intelligitur iuri suo præiuditiū parare; sed id præstat, vt feudatarius posit absque obstaculo suum vtile dominium transferre.*

17 *Testator potest in suo testamento æqualiter diuidere feudalia inter suos hæredes, et etiam vni totum feudum assignare, & alteri totum allodium; sed declara vt nu. 29. & 30.*

18 *Hinc cauendum est à Capy. qui sub clypeo Oldr. & Alex. in negatiuam abijt opinionem, imò tātum abest, vt præfati Doctores hoc astruant, vt potiùs contrarium tueantur, atque defendant.*

19 *Et ad text. nostrum, qui irrefragabiliter Capyc. sententiam confirmare videtur, germanus affertur intellectus, ac fusè, & magistraliter declaratur, & nu. 32. cum sequ.*

20 *Feudi alienatio in proximè successurum est vsquequaque permissa.*

21 *Alienatione inter viuos prohibita, censetur etiam vetita, quę per testamentum inducitur.*

22 *Hæredis extranei institutio species est alienationis secundum Andr.*

23 *Dispositio l. fin. C. de edict. diu. adr. tollen. obtinet etiam in feudis ex frequentioribus Doctorum placitis, & nu. 27.*

24 *Testamēti vitium si sit visibile impedit immissionem inductam ex d. l. fin. prout in hanc sententiam itum est frequentissimè.*

25 *Feudatarij testamentum validum est præuio Domini assensu secundum Bald. idque procedit etiam in feudo ex pacto, quo euentu filius tenetur, nisi faciat inuentariū secundum Andr. & ibi de ratione, & nu. seqq. & nu. 33.*

26 *Testator prout potest rem alienam legare, sic de re hæredis disponere.*

28 *Agnatum non succedere in feudo ex pacto, neque ex testamento, neque ab intestato, quomodo intelligatur.*

31 *Intellectus Camer ad text. nostrum neutiquam admittitur, et pugnat cum illo Andr. & glos.*

34 *Hæres nō tenetur habere ratum factum defuncti nullum ad limitationem regulæ l. cū à matre C. de rei vind. quo euentu etiam eius authbor. reuocare poterit, & num. 37. circa finem.*

35 *Hæres non tenetur stare alienationi feudi factæ per defunctum, nec assensus superueniens iuuabit; sed requiritur nouus hæredis contractus, & super hoc nouo contractu nouus assensus secundum Andr. opinionem: quam D. Authbor firmis rationum momentis comprobat*

bat atque confirmat, & nu.40. cum pluribus seqq.

36 Dotarium super feudo an possit in testamento relinqui, & nu.41.

37 Testator si inequaliter inter filios disponat de feudalibus, vel in extraneum, isthæc suprema voluntas adeò effectu carebit, ut nec quò ad feudi estimationem sit attendenda secundum Andr. sententiam, quæ manifestissimo iure, et acutis, conquisitisq. rationibus comprobatur per D. Authorem, referentem pariter sic nouissimè decisum iunctis omnibus Tribunalibus, & nu.38. vsque ad 58. sed declara, et limita, vt nu. seqq.

38 Alienatio facta aduersus legis prohibitionem nequaquam deuincit contrahentem, neque hærede eius ad interesse secundum Andr.

39 Promissio de vendendo feudũ adeò viribus est destituta vt promissorem ad nihilum obstringat, et ita decisum.

44 Feuda absque assensu dicuntur esse extra commercium, & nu.46.

45 Res alienari vetita per legis decretum cum periculo amissionis in casu contrario, dicitur esse extra commercium secundum Bald.

47 Feudatarius feudum alienãdo absq; Domini assensu illud amittit.

48 Feudi concessio cum facultate alienandi absque assensu, abborrere dicitur ab illius natura.

50 Alienatio feudi spreto Domini assensu non potest præscriptione iuuari, & ibi de ratione.

51 Distinctio Camer. de primaria, & secundaria intentione in articulo illo an legato feudo debeatur æstimatio non est subnixa iuribus, et per D. Auth. ingeniosè repellitur, eiusq. locis facillimè respondetur, quæ distinctio multò fortiùs confutatur in contractu inter viuos, & nu. seq.

52 Res dicitur esse extra commercium, dũ illius dispositio pendet à Principis beneplacito.

53 Tex. in l vxor patrui C. de leg. perperam à DD. inducitur ad decisionem quæstionis, nũ legato feudo debeatur saltim illius valor.

54 Feudalis concessio est contractus ex tribus consistens personis, super qua propositione conflatur viua ratione, cur legato feudo absque assensu minimè debeatur æstimatio, & nu seq.

55 Dominus non tenetur recipere in vassallum, quem no'it, & assentiendo dicitur contrahere.

56 Assensus sollemnitas est substantialis, & essentialis, & non effectualis quicquid dixerit Camer.

57 Text. in l fin ff. com. præd. præ alijs inducitur ad decisionem articuli.

58 Legatum de re aliena, rectè cõsistit; sed non ita institutio de hæreditate alterius, & ibi de ratione.

59 Hæres in feudo hæreditario potest grauari vsque ad quantitatem valoris illius. Cæterum si esset feudum ex pacto, conficiendo inuentarium, ad nil teneretur, nisi esset nouum, & ibi de ratione.

60 Epilogus subnectitur eorum, quæ in præsenti Lectione explanata sunt.

L E.

LECTIO II. aliàs XI. in ordine.

Vccedunt tantum filij æqualiter, vel nepotes ex filio, nulla ordinatione defuncti in feudo manēte, vel valente.

Vidimus Domini in an-
1 tecedenti Lectione, quomodo fœminæ sint à feudorum successione exclusæ, & qui filij ad successionē feudorum vocentur, superest in hodierna Lectione videre, si plures sint filij, si inquā omnes succedunt, & si succedant an prodiuiso, vel indiuiso, & si pro indiuiso, an possit feudum diuidi, & quid in feudis dignitatū, & quid de iure francorum tàm respectu successionis, quàm diuisionis, & vltimò si omnes succedere debent, quid si pater instituit eos hæredes iuxta iuris formā, an testamentum valeat, & si inæqualiter instituit, si non valet in corpore feudi, valeat quò ad æstimationem, & dabimus verum intellectum huic texr. quomodo intelligatur nulla ordinatione defuncti manente, vel valente, & si de feudo non hæreditario, vel etiam hæreditario, & de successione nepotis loquemur in sequenti Lectione.

2 Si ergo plures sint filij, omnes succedent: nam text. noster loquitur in numero plurali, & etiam declaratur per verbū illud æqualiter, & est text. specificus in cap. omnes filij, si de feud. def. mil. ibi, omnes filij eius, qui feudum acquisierit, fidelitatem facere debent, & ibi latissimè per Andr. & communiter Scrib. idem text. in 1. rubr. in §. & quia vidimus, ibi, quod hodie ita stabilitum est, vt ad om-
3 nes filios æqualiter pertineat, quod quomodo intelligatur, quod omnes seruiant, distinguit ibi peroptimè Andr. quando seruitium est personale, vel consistit in dando, vt in pecunia, vt primo casu vnus eligatur, secundo verò diuidatur inter
4 successores, & quò ad iuramentū omnes iurabunt, nisi vnus pro omnibus iurauerit,
5 quod intantum est verum, vt iura cōmunia feudorum voluerint feuda posse inter hæredes, & consortes diuidi, imò in diuisione hæreditatis totum vni assignari, vt dicit text. in d. cap. omnes filij, & in cap. præterea Ducatus de prohib. feud. alien. per Frider.

6 Et licet Felyn. in cap. quæ in Ecclesiarum de constit. in penult. col. nu. 128. author. Panorm. in cons. 82. tenuerit, qđ hæc diuisio tunc fiat, quando omnes voluerint, ita quod vno ex consortibus discrepante minimè fieri posit, ponderando text. in d. cap. præterea Ducatus ibi si consortes voluerint; tamen vana est ponderatio, & contrarium ibi tenuit Andr. nam text. ibi narrat contigentiam facti, quando cōsortes omnes diuisionem voluerint, an debeant manere in commu-
7 nione inuiti, hoc est sumere argumētum à contrario sensu, inducendo iuris communis correctionem, quod est à lege improbatum, ita respondet Alex. in cons. 25. 5. vol. & in cons. 7. eod. vol. cum alijs, quos congerit Curr. eandem sequendo opinionem in 4. par. nu. 124. Capyc. idē, & latius in sua inuesti. in verb. feudorum
8 diuisio 4. ampliat. & propterea remanet firma conclusio, quod de iure communi feudorum succedant filij omnes pro indiuiso, quodq; ad diuisionem prouocare poterunt: quia illo iure feuda diuidūtur.

9 Sed cum text. noster dicat, quod filij æqualiter succedunt, propterea si ex diuisione fuerit plus vni, quàm alteri assignatum, non valebit: quia tunc non erit hæc diuisio à lege approbata; sed cadit in spetie alienationis, & pro ea rata inualidatur firma remanente quò ad iustā portionem, vt per Andr. in d. cap. præterea Ducatus, & stabit firma secundum cum pro iusta rata: quia in feudis vtile per inutile non vitiatur, idemq; tradidit in §. profecto de lege Corradi, de quo atticulo alia die discurremus, & intelligatis vos hoc facta computatione, & diuisione omnium bonorum inter hęredes, ita quod vt dicit tex. in d. cap. omnes filij, si diuisa hæreditate per corpora feudum vni cōtigerit, tunc non dicetur assignatum vltra suam portionem respectiuè ad omnia bona, ꝗ est notandum, & hoc vult dicere text. ibi, si ex diuisione feudum

dum ad vnum peruenerit, in quo text. omnes hæ tres conclusiones probantur secundum Andr. videlicet omnes filios succedere, feuda diuidi, ac per diuisionẽ bonorum posse illud vni tantum assigna-
10 ri, quod declarat idem Andr. debere intelligi; dũmodo hoc sine fraude fiat, & fraudem declarat idem Andr. in d. cap. præterea Ducatus, vt si vnus hæredum non haberet filios, & assignauit suam portionem filios habenti, præsumitur. n. tunc factũ in fraudẽ spei proximè deuolutionis.
11 Sed notate, & menti teneatis: nã Andr. se declarat, dicens hoc procedere, qñ iustè sperabatur non debere habere filios, secus si rationabiliter sperabat habere, quam limitationem Andr. sequitur Capyc. in sua inuestit. in verb. feudorum diuisio, vers. sublimito quintò, & Curt. in 4. par. nu. 122. vers. hæc prima regula post Aluar. in d. §. præterea Ducatus.
12 Ex qua declaratione infero Domini ad intelligentiam doctr. Andr. in cap. 1. qui succ. ten. in illa ardua, & notabili quæstione, si non habens filios vendat filios habenti cum assensu Domini, nihil expresso de carentia filiorum, vt assensus iuuet pro emptore, & hęredibus: nam intelligo, qñ non erat venditor de filijs desperatus; aliud enim est, si resoluto iure datoris resoluatur ius acceptoris, & in illa quæstione cum dator habeat pro se, & hæredibus, eodem iure trãstulit in acceptorem, inest feudo, & est de natura acquiri pro se, & hæredibus, Dñs assentit, & assensus intelligitur, prout ius intelligit, & cõsequenter nimirum si assensus iuuat emptorem, & hæredes: quia nihil est surreptum, & poterat Dominus esse tàm in commodo, quàm in incõmodo, cum potuerint filij emptoris decedere, & potuisset ẽt venditor filios procreare; sed qñ de filijs venditor est disperatus, & lex ex hoc præsumit actum fraudulentum; tunc assensus annullatur, non ex ipsius defectu, nec ex defectu iuris vendentis; sed ex fraude præsumpta, quæ actum annullat, & assensus iuuare non potest: nã non interponitur ad aliud, nisi ad tollendum obstaculum, ita qđ si actus extra qualitatem feudalem est nullus, assensus nihil iuuat, & propterea erit ex hoc subreptitius, quod notate: quia, ni fallor est ve-
13 rus intellectus ad doctr. Andr. quã aliàs Domini declaraui vobis intelligi debere tantum in assensu Regis, non autem Proregis: nam dicit Andr. in cap. imperialẽ in 1. addit. in 4. col. secundum primã impressionem de proh. feu. alien. per Frid. in quæstione illa, an Vicarius possit assentire, si fuerit prohibitus alienare, cõcludit, inquã, vt possit assentire: quia nihil alienat; sed tantum permittit, vt vassallus suũ vtile dominium in alium trãnsferat, non autem dicit Andr. alienat assentiendo rẽ Domini, vel ius Domini, vbi Camer. in vers. quinta concl. cart. mihi 79. in 4. col. secundum primam impressionem, declarando prædicta verba, dicit rem Domini. i. proprietatem, ius Domini. i. ius proximum fortè de feudo aperiendo.
14 Propter quod infert, non posse Proreges assentire his, qui filijs carent: quia alienarent ius Domini. Ius deuolutionis proximum, & hoc secundum erit verum ẽt citra Pragmaticam capit. secundũ quam indubitatum est in Regno Proreges assen-
15 tire non posse, vltra qđ assensus Vicarij est assensus legis, cũq; lex de alieno consentiat, strictè interpretatur, quod non est in assensu hominis, qui de suo consentit, vt distinguit, & declarat idem Andr. in d. c. 1. qui succ. ten. ob quod tantò magis dicemus quæstionem illam procedere in
16 assensu Regis tantũ, & vltimò declaretis vos, & intelligatis Andr. qñ alienatio fit eodem iure, quo ipse feudatarius tenet, si iure diuerso, tunc assensus non iuuaret: quia Dominus nunquam assentiendo intelligitur concedere ius suum, ius nouũ, ac sibi præiudicare, vt per eũdem Andr. in eodem loco, & signanter quando non intendit aliud facere, quàm assentire, idẽ Andr. in d. cap. imperialem in princ. col. fin. & per assensum dicit ibidem Andr. in 4. col. quod non facit aliud Rex, nisi qđ feudatarius absque obstaculo transferat dominium vtile, quod habet, prout liquet ex regula text. in l. qui tabernas ff. de contrah. empt.

17 Sed quæso aduertatis ad pulchrũ passum, si ergo est iuris indubitati, qđ fiet diuisio feudorum inter successores legitimos, & vnusquisque ad diuisionẽ prouocare potest, vtrum ꝙ successores facere possunt, hoc idem per testamẽtum possit facere testator: non.n.est nouum, ꝙ testatores præueniant diuisiones bonorum inter successores, & inter ipsos æqualiter diuidant iuxtà text.in l.quoties, & in l.si cogitatione C.famil. ercisc. & sic possit etiam totum feudum vni assignari, & alteri rotum allodium, & videtur obstare text. noster ibi, nulla ordinatione defun-
18 cti valente, vel manente, Capyc. vbi supra in verb. sublimita primò vers. secũdò noto, tenet, ꝙ consuetudo diuidendi inducta per actum inter viuos, non possit extendi, vt per eam licita sit diuisio in testamento, allegat Oldr. in cons. 237. & Alex. in cons. 65. vol. quæ non meruerũt allegari; imò ex intentione prædictorum DD. contrarium esset concludendum: nã loquuntur in terminis consuetudinis voluntariæ diuisionis inter viuos, vt ppeà non extendatur ad necessariam, prout esset, dicit Oldr. qñ testator diuideret, & sic intelligit prędictos DD. Curt. in d. 30. q. vers. secundò limitatur, ergo data cõsuetudine necessarię diuisionis, non procedit dictum Capyc. & videtur concludẽdum, posse testatorem facere per testamẽtum, ꝙ Iudex, & successores facere possent, qđ
19 est diuidere æqualiter, remanet tantum difficultas, quomodo respondeatur ad text. nostrum, per quem Capyc. ibidem dixit, testatorem non posse vni totum, vel partem inæqualem assignare, & multa Camer. vt infra, & ponderatur etiam Andr. in princ. nostri Capituli.

Domini, verus intellectus est, text. nostrum procedere, qñ ordinatio à defuncto fit alio modo, quàm illo à lege feudi statuto, & propterea cõis est schola Doctorum, non procedere, quando instituitur legitimus successor glos. est notabilis in Const. Reg. hac edictali, vbi notanter Affl. & idem Affl. in cap. nostro, & in decis. 119. vbi Moder. Addentes.

Probat hoc tex. noster: nam primò dicit, ꝙ filij tantum æqualiter succedunt, & posteà subsequitur nulla ordinatione, &c. quasi velit dicere de illa ordinatione, quæ successionem æqualem filiorum alteraret, ergo à contrario sensu valere debet, qñ secundum iuris dispositionem or-
20 dinatio fit, & ratio est prõpta: quia prohibitio hæc oritur à prohibitione alienationis, quæ cum sit permissa in immediatè successurum ex reg. text. c. 1. de alien. feu. pat. ergo ꝙ potest facere per contractum inter viuos, poterit etiam & in vlti-
21 ma voluntate, sicut per prohibitionem alienationis inter viuos prohibetur etiã illa, quæ induceretur per testamẽtum, vt notat gl. in Const. cõstitutionẽ diu. mem.
22 & Andr. in cap. nostro in verb. filij tantum æqualiter dicit, non ergo extraneus hæres, videtur.n. alienare, qui extraneum instituit, allegat tex. in l. peto §. fratre de leg. 2. & in prædicta Const. Reg. hac edictali, & in Const. constitutionẽ diu. mem. non tenuit contrarium; sed opposuit, & dubitauit de textu nostro, & ita per prædicta tenuit Capy. in repet. c. imperial. in gl. 2. vers. limitate tertiò post Io. Rayn. ibi in §. habito igitur nu. 36. vers. quæro, & Iacob. in verb. & cum pacto, idemq́; tradidit Curt. in eadem 4. part. principali 30. q. nu. 119.
23 Et si Doct. cõiter concludunt, ꝙ habet locum in feudo ex testamentaria dispositione text. in l. fin. C. de edict. Diu. & per Io. Andr. in addit. ad Specul. in §. penult. in tit. de testam. quã decisionem cõi calculo omnes Doct. sequuti fuerunt in ead. l. fin. vt ibi per Alex. Iacob. Ias. Curt. & alios tradit in spetie Andr. in cap. 1. si de feud. defunct. milit. Frecc. in 3. lib. in 17. differ. Capyc. in cap. imperialem in loco supra allegato, & in sua inuestit. in verb. feuda bonorum appellatione post Curt. in 3. par. 21. q.
24 Si ergo habet locũ missio in possessionem vigore testamenti, ergo testamentũ tenet in feudis: nam si non teneret, esset vitium testamenti visibile, quo casu dicunt Docto. ꝙ non daretur ex tali testamento immissio, & plus dico, & notate, ꝙ & si multi Doctor. fecerint differẽtias inter

inter feudum hæreditarium, & feudũ ex pacto, tamen ego intelligo text. tam in feudo ex pacto, quàm in feudo hęreditario: nam aliud est, si diſpoſitio tenet, & aliud eſt, ſi obligat ſucceſſorem, & ſi ille
25 tenetur ſtare: dixit enim Bald. in §. donare, qual. olim pot. feud. alien. quod valet teſtamentum cum aſſenſu, & ſi idem dixit Andr. in cap. 1. de nat. ſucc. feud. 3. col. verſ. quid ergo, & in Conſtit. conſtitutionem diuæ memoriæ, & Andr. hoc dixit etiam in feudo ex pacto, & propterea aduertit, quod filius faciat inuentarium, idemq; tradidit in cap. 1. an agna.
26 & ratio eſt prompta, Domini: nam nulli dubium, quod poſſit teſtator diſponere de re hæredis, ſicut poteſt rem alienã legare ad text. in l. cum alienam C. de legat. adeò quod dum ceſſat legis prohibitio, vel quia adeſt aſſenſus, vel quia diſponitur ſecũdum legem, ceſſat etiam
27 ratio annullatiua diſpoſitionis, & propterea eleganter Frecc. in d. 17. differẽtia in fin. dicit, quod poteſt vti teſtamento, & remedio text. in l. fin. Agnatus ad ſui commodum, quod explicitè, & bene tradidit Affiict. in cap. noſtro loquens in
28 feudo ex pacto, & dum idem Author in 20. differ. ponit, quod in feudo ex pacto agnatus non ſuccedat, neque ex teſtamẽto, neque ab inteſtato, quod ſecus eſt in feudo hæreditario, benè inquam dicit non ex eo: quia teſtamentum eſt nullum; ſed quia poteſt agnatus ex propria perſona ſuccedere iure feudorum ſucceſſorio, & hoc modo intelligitur Iacob. de Belu. & intelligitur Bald. & ſunt etiam intelligendæ oẽs aliæ deciſiones, quodq; valeat teſtamentum cum aſſenſu, tradidit in ſpetie Iac. de Belu. in noſtro capit. in princ. ibi, ſi non ęſt Domini voluntate habita.
29 Ex quibus concludo indubitanter, ꝙ non ſolùm filij poſſunt diuidere æqualiter; ſed & etiam teſtator.

Et poterit etiam vni aſſignare feudũ, diuidendo æqualiter totam hæreditatẽ, & vt non deſit authoritas, dico, ꝙ Andr. dicit in ſpetie in d. cap. omnes filij, niſi lex, & pactio feudi aliud dicat, & ponit ipſe exemplum, quãdo feudum eſſet naturæ, vt primogenitus tantum ſuccedere deberet, vel quando eſſemus in feudo ex pacto, ꝙ in præiuditium agnatorum non conſentientium fieri non poſſet, & ſic ſe declarat, & intelligitur Andr. in cap. 1. in verſ. nec filiam de alien. feud. pat. & in cap. 1. in 3. col. in 1. addit. in verſ. quid ergo de nat. ſucc. feud.
30 Et rurſus non poterit pater feudum vni aſſignare, quando æqualis diuiſio non fuerit facta habito reſpectu ad alia bona hæreditaria, & ſic iura concordantur, quicquid dixerit Camer. in cap. imperialem cart. mihi 24. & ibi plures refert intellectus ad text. noſtrum, inquo nõ immoror; ſed teneatis intellectum ſupra traditum, qui eſt verus, & indubitatus, & ſic pariter ſe inuoluunt, & nihil dicunt Addentes ad Andr. in d. cap. omnes filij,
31 durum. n. eſt, quod vult Camer. contra Andr. vt text. in cap. noſtro intelligatur non ex defectu aſſenſus; ſed ex deficientia poteſtatis, cuius contrarium voluit gloſ. in d. cap. imperialem in verb. alienare, & Andr. in d. cap. 1. de nat. ſucc. feud.
32 & notate quæſo, ne cõfundemus terminos, aliud enim eſt prælegare vni ex filijs, & inter eos inæqualiter diſponere, & hoc minimè fieri poteſt, reſiſtit hic text. & procedit doctr. Andreæ hic, aliud verò eſt diſponere, prout ius diſponit, æqualiter diuidendo, & hoc lex permittit inter filios, prout primum denegat, & conſequenter ex prærallegatis poteſt hoc idem facere pater, cum qua diſtinctione omnia dicta Doctor. reſoluuntur, & confunduntur, quos latiſſimè refert Curt. in 4. par. princip. n. 13 t. qui punctum non deguſtauit, & ſic etiam Iacob. in verbo, & cum pacto, quod de ipſo feudo, & Loffr. in conſ. 1. nu. 146. & ſeq. & ſic reſidemus ſub concluſione firma, quod omnes filij ſuccedant æqualiter, diuidant ęqualiter, aſſignent vni, dummodo omnia bona æqualiter computato feudo diuidantur inter eos, & iſtud idem poteſt facere pater per viam diuiſionis æqualis, & iuridicæ diſtributionis, & ſic text. noſter, dum dicit nulla diſpoſitione defun-

cti manente, vel valente, intelligitur de omni feudo tàm ex pacto, quàm hæreditario deficiente assensu; si tamen dispositio non erat iuxta formam iuris; sed si iuxta formam iuris, tunc cum non sit alienàrio, quod potest facere in vita, posset etiam facere per viam vltimæ voluntaris, & dixi procedere hoc etiam in omni feudo, & si hæc opinio est vera, oportet cogitare, si pater poterit assignare totum feudum vni, æqualādo in reliqua hæreditate: nam si filij capiunt ex propria persona, & habent ius radicatum, non videtur, quod pater possit illud ab eis tollere, nisi dicamus, quod non tollit; sed præuenit iuditium Iudicis, cui lex hanc facultatem dedit diuidendi, & sic ipsis etiam filijs, & assignandi partē, vel totum vni, ita quod facit id, quod lex disponit, & sic iuridicè, de quo alia die lariùs dicemus.

33 Si verò disponeret cum assensu, pariter text. iste non procederet secundum Andr. post glos. in d. Constit. constitutionem diuæ memoriæ, & in d. cap. 1. de natura successionis feudi, & per Bald. in §. donare, qualit. olim feud. pot. alien. & notate, quod hoc procedit in feudo ex pacto, non hæreditario, & Andr. dicit in d. Constit. constitutionem diu. mem. dum tradit teneri primogenitum, quādo cum assensu pater disponit, nisi conficiat inuentarium, ergo tenet testamentum, & non est nulla dispositio; sed ex defectu potestatis: quia res est aliena, dispositio non sortitur effectum in præiuditium filij conficientis inuentarium, vel agnati, & Aluar. dum declarat verba illa manēte, vel valente, dicit: quia in feudis nulla valet dispositio testamentaria, & si fiat, non potest manere, hoc inquam non procedit secundum omnes in feudo hæreditario, quando adest assensus; igitur totus punctus consistit in assensu, & propterea assensu deficiente etiam in feudo hæreditario habet locum ille tex. quia verum

34 est dicere nullam esse dispositionem, & quando dispositio est nulla, non habet locum text. l. cum à matre C. de rei vendic. Andr. in cap. imperialem in 2. addit. vbi latissimè Camer. cart. 90. & sicut idē disponens nullam dispositionem posset ipsemet reuocare, ita pariter ipsemet hęres ex regula text. in l. post mortem, de adopt. in l. 1. C. de liber. causa, in l. quemadm. C. de agric. & cens. lib. 11. iura sunt

35 peculiaria Andr. per quæ sic tradidit in cap. imperialem in princ. 7. col. in artic. illo, an teneat assensus impetratus post

36 mortem alienantis, & melius in cap. 1. §. donare post nu. 8. qual. olim pot. feud. alien. in illo artic. an possit in testamento relinqui dotarium in feudo.

37 Ex his corrolariè infero, & notate quæso, ad veram decisionem articuli, si testator, vel inæqualiter inter filios disposuerit non per viam diuisionis, vel si disposuerit in extraneum, quod non solū, dispositio ipsa in feudo erit nulla; sed nec etiam æstimatio debetur authoritate Andr. in locis prææallegatis, qui loquitur non solum in feudo ex pacto; sed etiam in feudo hęreditario, & reddit rationem: quia de iure non est subnixa hæc voluntas dicit ipse, vnde non tantum: quia confertur dispositio ad tempus, quando dominium est alterius, quod communiter allegatur in feudo ex pacto; sed quia ius dispositioni resistit, vt peroptimè tradit in d. §. donare, & in d. cap. imperialem dicit, quod ex eo: quia contractus est nullus, hæres in feudo hæreditario ad aliquid non tenetur, nec ad aliquid illud inualidum, & nullum hæredem obli-

38 gauit, & hæc sunt verba Andr. & propterea idem Andr. in cap. 1. §. item si fuerint num. 35. quibus mod. feud. amitt. tradidit, quod quando lex inhibet alienationem, tunc intantum non valet dispositio, quod nec etiam ad interesse tenetur, tàm contrahens, quàm eius hæres vltra tradita in §. commercium, de prohibit. feud. alienat. per Lothar. hinc

39 decisum est, promissionem de vendendo feudum nullam, & promittentem ad nihilum teneri, ob quod ipse decidit duas quæstiones; vna est, quod in

40 feudo hæreditario non tenetur hæres confirmare alienationem feudi per defunctum factam, & assensus superueniens

ſuperueniens non iuuat; ſed requiritur nouus contractus hæredis, & ſuper nouo conſenſu nouus aſſenſus, & alia propria
41 ad quæſtionem noſtram eſt, quod legato dotario ſuper feudo, & ſic etiam debito in quantitate, hæres præſtare non tenetur, vnde multo minus non tenetur æſtimationem ipſius feudi.

42 Quod fundabo irrefragabiliter, & quæſo aduertatis, nō enim eſt dubium, quod per mortem ſecundum opinionem omniū amiſſa eſt ſpes reconualidationis cuiuſlibet diſpoſitionis feudalis, & hoc tenendo, quod à principio non ſit nulla; ſed quod ſtet in pendenti, de quo inferius dicemus, & videbimus de veritate doctr. Io. Fab. in §. non ſolùm inſtit. de leg. & aliorum traditorum per Camer. in hoc articulo in cap. imperialē poſt alios Doct. dico inquam, quod nulli dubium eſt per mortem amitti ſpem prædictam reconualidationis, & purificatam eſſe vndiq; nullitatem contractus, & ſecundum Andr. habetur, ac ſi factus non fuiſſet ex illa regula, quod paria ſint, quid non eſſe factum, vel inutiliter factum.

43 Dico vlteriùs, quod poſt mortem impoſſibiles ſunt aſſenſus: quia non iuuant, & propterea non conceduntur, & vltimò
44 dico, quod de feudis non admittitur cōmercium abſque aſſenſu, & non ſolùm alienatio inhibetur; ſed text. in cap. 1. de prohib. feud. alien. per Lotha. dicit, quod ſine aſſenſu non poteſt quis diſtrahere, vel aliquod commercium aduerſus tenorem noſtræ Conſtitutionis excogitare, & ſiquis ad tale illicitum commercium acceſſerit, vel aliquid in fraudem huius legis machinari tentauerit, pretio, ac bene-
45 ficio ſe cariturum agnoſcat, & Bald. notanter in l. 3. C. de iur. dot. declarat, qđ res non dicitur eſſe in commercio, quando per diſpoſitionem legis non eſt naturæ alienabilis, & eſt ſubiecta amiſſioni per ipſam alienationem.

46 His ſic præſuppoſitis, videamus, ſi quæſtio iſta eſt deciſa per caſū legis ab omnibus ponderatæ; ſed non per hos terminos, dicit. n. text. in l. idem Iulianus, aliàs incip. apud Iulianum §. conſtat de leg. 1. quod prædia Cæſaris, ſi legenter, non debentur etiam quò ad æſtimationem, quoniam commercium eorum, niſi iuſſu Principis non eſt, cum diſtrahi non ſoleant, & Doct. ibi illud diſtrahi non ſoleant, intelligunt, vel quando nullo modo, vel cum magna difficultate; nunc ſic, ſi res feudalis, niſi cum aſſenſu alienari non poſſit, & poſt mortem alienantis aſſenſus nullo modo præſtari ſoleat, & abſque aſſenſu commercium rei feudalis, quodcunque excogitetur, eſt reprobatū, ergo habemus caſum deciſum, ex quo fit, vt rationes adductæ per Camer. ꝙ contractus feudalis non eſt omninò nullus, quod ſtat in pendenti, quod aſſenſus ſunt ſoliti præſtari, quod datur commercium, quod non æquiparatur Campo Martio, vel rei ſacræ.

Hæc omnia ceſſant poſt mortem: quia diſpoſitio non ſtat amplius in pendenti: nam hoc cauſat ſpes futuri aſſenſus, quæ per mortem dicit Andr. in d. loco eſt extincta, & alibi dicit notabiliter Andr. qđ non dicitur ſtare quid in pendenti propter ſpē reconualidationis, quando actus eſt præteritus, & non futurus in c. 1. Imper. Loth. pen. col. vnde cum per mortem actus nullitatis eſt præteritus, & conſumatus, & non ſtat in pendenti, aſſenſus non conceduntur, & ex defectu impoſſibilitatis aſſenſus non datur cōmercium, & quod dixit Io. Fab. in d. §. non ſolùm, quod debetur æſtimatio: quia de ſe res eſt alienabilis; ſed impeditur ꝑꝑ quandam cauſam extrinſecam, apparet, quod eſt contra omnia iura feudorum: quia
47 feuda abſque ſpecifico aſſenſu ſunt de per ſe inalienabilia, & hæc eſt natura ipſorum feudorum, in tantum quod per alienationem amittuntur iuxta text. in cap. 1. de prohib. feud. alien. per Lothar. & in cap. imperialem de proh. feud. alie.
48 per Frider. & quando conceditur feudū cum poteſtate alienandi abſque aſſenſu, dicitur feudum conceſſum contra propriam feudi naturam iuxta text. in cap. 1. de feud. non hab. propr. nat. feud. quod tenent omnes Siculi in repet. c. volētes.
49 Et quid eſt aliud dicere deberi æſtima-

tionem,quàm colludere legis dispositionem, & per indirectum habere feudum, & hoc vult dicere text.distrahere,vel aliud cõmercium excogitare, aut aliquid aliud in fraudem legis machinari, & in cap. imperialem,ibi,ne tale figmentum, vel aliud vlterius in fraudem legis excogitetur,& alia pro hac opinione per verba nostræ Constitutionis,ibi,nullam omninò firmitatem habere,considerauit doctissimus Anna ibi in repetitione illius Constitutionis, vbi hanc nostram tenuit sententiam.

50 Et rursus text.in d.cap.imperialem, dum excludit præscriptionem aduersus alienationem sine assensu factam, reddit rationem: quia quod ab initio de iure non valuit,tractu temporis conualescere non debet,& idem tradidit glos. in cap. præterea de capit.Corrad.& hanc rationem etiam latè explicat Andr.in eodem cap.imperialẽ in loc.præalleg.ergo quomodo sustinetur opinio illa,ꝙ contractus stet in pendenti,si text.dicit, ꝙ ab initio
51 de iure non valuit,& quod Camer.dicit de secundaria intentione, hoc est excogitare figmentum,commercium,& fraudem,& hi sunt termini sui, non autem iure fundati in materia, de qua tractatur, vbi dispositio est penitus nulla, & text.in l.cætera §.si duob.de leg.1. procedit in his,quæ sunt in commercio,sunt de per se alienabilia,& propter certam causam legari impediuntur,& sic pariter procedit text.in l.filiusfam. in §. si quid eod.tit.vt Doct. vtrobique declarant,& præsertim in d.§. constat, quod secus est in feudo, & in nostra materia nostram tenens opinionem sic respondet ad prædicta iura Iacob.in verb. & cum pacto, quod de ipso feudo nu. 6.

Nec meretur allegari Andr.in §.è cõtrario in fin.de inuest.de re alien.fact.nã vel ponit opinionẽ Modernorum, & non suam, cum dicit, Moderni dicunt, vel & meliùs, vt ipse se declarat in fine, quod illud intelligatur,dummodo sit bonæ fidei acceptor, remittendo se ad dicta in principio ipsius capituli, vbi distinxit inter scientem,& ignorantem, & loquitur Andr. in contractu inter viuos, & dat propter bonam fidem recuperationem pretij tanquam re euicta,prout distinxit in cap.imperialem §.callidis,& in cap.1.
52 de feud.dat.in vic.leg.comm.& in contractu inter viuos non habet locum punctus æstimationis iux.text.in l.multum intereſt,ibiq; Doctor. ff.de verb.oblig.& pro indubitato tradit Ias.in d.§. constat nu.26.vbi Aret.nu.5.author.Bald.in l.1. C.de sacrosc.eccl. tenuit, quod feudo legato non debetur æstimatio:quia secundum eum, dùm dispositio est impossibilis, & prohibita absque consensu Superioris,semper militabit dispositio text.in l.apud Iulianum §.fin.vbi Doct.communiter firmant, rem dici non esse in cõmercio,quando alienatio est prohibita absq; Principis assensu, & proptereà tali casu non deberi æstimationem,vt præ cæteris ibi per Aret.post Imol.in princ. & in penult.col.circ.med.vers.& aduerte,& oẽs hoc firmant, & rursus si rectè aduertatur,loquitur Andr. in emphyt.

53 Et sic non fundo ego opinionem hanc simpliciter in eo, quod confertur dispositio post mortem,quo tempore res est in dominio alterius: nam in feudo hæreditario hoc non procederet: quia vt aliàs Domini declarauimus, successor est hæres in ipso feudo, & habet transmissione à defuncto in hæredem, & non possunt adaptari termini tex.in l.vxor patrui C. de leg.& alij,qui per Doct. in hac quæstione tractantur;sed fundo opinionem in nullitate omnimoda ipsius actus, quæ venit purificanda post mortem, ex qua nullitas à principio detegitur,ac dispositio facta contra legem, cum impossibilitate assensus pariter per mortem firmata, proptereà glos.in Consti.constitutionem diu. mem. malè sentijt; dùm tenuit deberi æstimationem,nisi dicamus,ꝙ non firmauit opinionem, imò contrarium tenuit, dum vltimò pro contraria parte arguit,& aliud non dixit.

54 Sed quæso attendatur motiuum,ꝙ non potest habere congruum responsum; cõtractus feudalis cõsistit ex tribus,ex persona dantis,ex persona recipientis, & ex con-

conſenſu Domini: nam non poteſt dubitari infeudationem ipſam eſſe contractũ, vt aliàs diximus in præludijs, & dum vaſſallus vigore primi contractus inueſtituræ eſt obligatus Domino,quãdo demum vult alienare,& vult ſe à cõtractu, & obligatione eximere,& alium ſui loco ſubrogare,& ſic quod Dominus alium
55 habeat obligatum;hinc quia Natio prouocat,& deterret,dicit Andr.in cap. imperialem in 1.addi.debet Dominus proſpicere, cum non teneatur recipere in vaſſallum,quem non vult iuxta reg.text. in cap.1.de frat.de nou.benef.inueſtit.& aſſentiendo tandem contrahit cum hoc alio, & vnico conſenſu primum contractum reſoluit quò ad obligationem primi infeudati, occultando vnum actum ad text.in l.licet §.quoties,vbi gloſ.in verb.datum ff.de iure dot.in l.ſingularia ff.ſi cert. pet. vt ſic omni iure ſit dicendum,quod tres ſunt contrahentes in diſpoſitione feudi formati, quod formaliter tradidit Camer.in d.cap.imperialem cart.244.col.lit.S, nunc ſic,dum cõtractus perficitur ex conſenſu contrahentiũ, & anteà non eſt contractus: quia deficit ſubſtantia,& eſſentia,& hoc modo poteſt dici ſtare illum in ſuſpenſo,in incerto, & in ſpe ſcilicet perfectionis, & concluſionis, quæ omnia reſoluuntur ex defectu, & impoſſibilitate cõſenſus poſt mortem, igitur nihil poteſt ex tali contractatione deberi: quia non adeſt diſpoſitio,non habuit perfectionem, non interuenerunt omnes,qui interuenire debebãt ad eſſe, & perfectionem illius, vt ſic dici debeat non fuiſſe in mundo, & propterea nullo modo poteſt tractari de æſtimatione,aut aliquo debendo ex contractu,ſeu diſpoſitione imperfecta, non tantum ratione ſollemnitatis;ſed etiam ratione defectus interuentus Regis contrahentis,& ſic ex imperfectione contractus.

56 Et ex hoc Domini,dũ Camer.tenuit, quod ſollemnitas aſſenſus eſt ſollemnitas effectualis, non benè dixit: nam dico, cum ſit illa, quæ perficit contractum ex ratione,de qua ſupra,quod eſt ſollẽnitas eſſentialis,& ſubſtantialis.

57 Videtur caſus pro prædictis in l.fin.ff com.præd. q̃ maximè,vt ibi dicitur procedit in vltima diſpoſitione, quæ oportet habere perfectionem in ipſo actu diſpoſitionis,& reddit rationem text.quia non ſicut viuentium, ita & defunctorum actus ſuſpendi receptum etiam eſt.

Ibi enim erant plures Domini,qui oẽs conſentire debebant,dicit ibi text.quod non eſt actus perfectus, niſi omnium interueniat conſenſus,ita quod ex defectu vnius, dicit in ſpetie text. quod nihil eſt actum, & cum poſtremus cedit, perinde habetur, ac ſi omnes eodem tempore ceſſiſſent, ita quod tunc actus fit, cõtrahitur, & perficitur; ſed text. noſter,qui penitus annullat diſpoſitionem, nonne decidit articulum,ſiquidem ſi diſpoſitio eſt nulla, nõ poteſt ex ea aliquid deberi.

Et hanc opinionem Dñi, tenuit Capyc.in repet.cap.imperialem,vbi cumulat alios,& Curt.idem in 4.par.princip. nu.12.verſ.quintò videtur limitanda, licet ſibi fuerit contrarius in conſ.30.vbi loquitur in inſtitutione, quod ſecundum meam opinionẽ parum refert, in quibus etiam terminis loquuta fuit glo.in dicta
58 Conſti.Reg.nam aliud eſt inſtitui,quem in aliena hæreditate, & facere illum alterius hæredem, & hoc fieri non poteſt, intantum, quod nec æſtimatio debetur iux.text.in l.fin.C.de hæred.inſtit.legatum verò poteſt fieri rei alienæ, & pariter quem facere hæredem meum in re aliena,& rationem reddit Bald.ibi in 18. oppoſitione: quia legatum reſpicit principaliter,& ſecundariò rem legatam;inſtitutio verò perſonam, quæ non poteſt redimi,nec obliquari,quem ſequitur Iaſ. in d.§.conſtat,& hanc eandem opinionẽ tenuit Aluar.in d.§.donare,Iacob. Neapod.& alij,quos refert Camer.vbi ſupra, & licet contra hanc opinionem fuerit aliàs iudicatum,vt referr Minad.in repet. Conſtit.in aliquibus;tamen nouiſſime iunctis omnibus Tribunalibus fuit iudicatum ſecundum hanc noſtram ſententiam, quam Domini intelligatis,vt dixi, in diſpoſitione,quę fit in ipſo feudo abſque aſſenſu;ſed ſi diſponeretur de feudo

cum

cum assensu, vel grauaretur hæres in pecunia, tunc aliud esset dicendum; cessant enim rationes nullitatis dispositionis, cessant rationes commercij prohibiti, hæres quilibet potest grauari ad quantitatẽ soluendam iuxtà vires hæreditarias, si confecerit inuentariũ, & vltra vires absque illius confectione, & propterea in eum casum benè dispositio teneret, nisi in fraudem successoris illa facta fuisset, & hic fuit punctus disputatus in causa Diuæ Annuntiatæ cum Pignatellis, de quo facit primam suam decisionem D.
59 de Franch. hinc Loffr. dixit, quod potest hæres grauari vsque ad quantitatem valoris feudi in cons. 46. nu. 17. in fi. & hoc in feudo hæreditario; si verò essemus in feudo ex pacto, non est dubium, ꝙ hæres conficiendo inuentarium ad nihilum teneretur, & dico in feudo ex pacto antiquo, non autem nouo: nam respectu primi acquirentis omnes habent, vti hæredes iuxta tradita in cap. 1. an agnatus, in cap. 1. de alien. feud. pat. cum concordãt. sed si disponeret quis cum assensu in feudo hæreditario esset hoc indubitatũ secundum Andr. in d. Constit. constitutionem diu. mem. & in feudo ex pacto, notate, si non valeret dispositio respectu feudi, ex quo est alienum, valebit tunc respectu æstimationis, tanquam legatum rei alienę: nam ex assensu est res in commercio, est alienabilis, & nihil aliud impedit, nisi alienum dominium, quo casu habet locum dispositio text. in l. cũ alienam C. de legat. cum distinctione, de qua ibi per Docto. & hoc præsupposito, quod adsit hęres vniuersalis ex testamẽto super alijs bonis.

60 Et sic habetis, Domini, declaratum, in quo feudo text. noster intelligatur, si valet testamentum, si valet legatum, si debetur æstimatio; & si pater in testamento possit sic diuidere, prout possunt sui successores, & pariter habuistis declarationem diuisionis feudorum, & quod limitatur in viuentibus iure francorum, secundum quod ius non est dubium, feuda ad vnum deuenire, & esse indiuisibilia, vt per Andr. in d. cap. omnes filij, in d. §. prætereà ducatus, & in alijs locis concordantibus, quæ sufficiant pro hodierna Lectione.

SVMMARIVM.

1 Summa eorum, quę D. Author tradidit in præcedenti Lectione.

2 Filij de iure cõmuni feudorum succedunt pro indiuiso, etiam in feudis dignitatum, & nu. 4.

3 Nisi viueretur iure frãcorum, quod est probandum: nam tunc primogenitus solus admitteretur, limita secundo de generali consuetudine, vt nu. 6.

5 Feuda dignitatum de eorum natura sunt indiuisibilia; sed id non obtinet in Regionibus Lombardiæ, & Alemaniæ.

7 Feudum dignitatis casu, quo in eo omnes fratres succederent, et prohibita esset diuisio, an possit totum vni assignari in actu diuisionis, & alteri totum allodium?

8 Bald. in hac quæstione, de quo Aluar. non meminit, fuit Author affirmandi.

9 Capyc. negauit.

10 D. Author distinguit multa capita, & in omnibus satis doctè loquitur.

11 Nepotes in successione Aui succedunt in proprium parentis locum cum prærogatiua prælationis, & nu. 16. & 43.

12 Ita quoque in successione patrui, intantum, vt excludant patruum ex vno latere, si ipsi sint suscepti ex fratre vtrinque coniuncto.

13 Pater, et filius iuris fictione dicuntur vna, & eadem persona.

14 Ne-

14 *Nepotes veniunt liberorum, seu filiorũ appellatione, idq. fusè exornatur, & nu. seqq. iuncto nu. 40.*

15 *Priuilegium concessum filijs regulariter est ad nepotes transitorium secundum Bart.*

16 *Nepos ex filio excludit Amitam à successione Aui stante statuto, quod filia non succedat existentibus filijs masculis.*

17 *Subingressio habet locum in infinitum in linea descendenti de iure communi Romanorum, feudorum, Regni, & municipalis huius Ciuitatis, & nu. 33. & 42.*

18 *Sed in linea collaterali non datur post fratrum filios, quo loci habetur, quando nepos succedat vnà cum patruo in feudo, & quando vnus ab altero excludatur iuxta opinionem Andr. & num. 21. & 34.*

19 *Successio in linea collaterali datur vsque ad 10. gradum de iure cõmuni Romanorum; sed secundũ terminos consuetudinum feudalium vsque ad septimum in feudo antiquo, & quid de iure Regni, & nu. 33.*

20 *Subingressio secundum consuetudines huius Ciuitatis datur in infinitum etiam in linea collaterali.*

21 *Frater de iure communi feudorum non succedit fratri in feudo nouo, secus de iure Regni, nisi inuestitura esset pro hæredibus ex corpore, & nu. 26.*

23 *Frater secundum interpretationem Peritorum Regni succedit in feudo etiam quod non sit coniunctus ex latere, vnde feudum prouenit, & ita decisum.*

24 *Nepos non succedit patruo in feudo nouo, idq. est expressum in Constit. Regni. vt de successionibus, quicquid dixerit Frecc. asserens hunc casum fuisse omissum à dicta Constit.*

25 *Patruus de iure Regni non succedit nepoti in feudo nouo, idq. multis rationibus confirmatur, & num. seqq.*

27 *Correctio legis non est admittenda, nisi de ea constet manifestè.*

28 *Extensio ab vno concesso ad alterum prohibitum omninò denegatur, licet vtrunque per priùs fuisset prohibitum.*

29 *Feudum paternum quod dicatur.*

30 *Assensus denegatur feudatario carenti legitimo successore; sed an Amita dicatur legitima succeditrix.*

31 *Inuestitura pro hæredibus ex corpore non præsumitur in Regno, licet ista sit communis forma.*

32 *Assensus an sit iudicandus surreptitius, si feudatarius alienet pro se, & hæredibus, & ita Dominus assentiat, si ille tenebat pro hæredibus ex corpore.*

35 *Nepos primogeniti excluditur à patruo secundogenito in terminis Constit. Reg. vbicunque viueretur iure frãcorum secundum opinionem Andr. quæ tamen reuocatur in dubium.*

36 *Doctores hinc inde longa serie referuntur, quorum aliqui attestantur quæstionem esse decisam aduersus Andr. de generali consuetudine, & nu. 36. 37. 38. & 53.*

39 *Qua*

39 *Quæ Andr. sententia quando esset vera limitatur, vbicunque nepos esset maior patruo secundum eosdem Doctor. qui Andr. partes sustinuerunt.*

40 *Ex qua limitatione per D. Authorem principale fundamentum pro patruo fundatum super proximitate, & filiatione satis ingeniosè ex multis euertitur, & nu. seqq.*

43 *Successio filiorum est ius de per se, & distinctum à filiatione, & est spes approbata à iure secundum Bart. communiter receptum.*

44 *Primogenitura non prouenit à Patre; sed à Deo, & fortuna, est ius in habitu, & in spe, & acquiritur filio non transmissione, & successione; sed ex priuilegio legis, vel consuetudinis, & nu. 50. & 51.*

45 *Trāsmissionem effugit ius delatum, & non quæsitum; sed id non obtinet in feudis.*

46 *Primogenituræ ius primogeniti proprium filiatione extincta non deficit; sed transmittitur ad filios, & filias, non autem extraneos, est pariter cessibile, & affertur exemplum sacræ scripturæ, & nu. 51.*

47 *Ius cessibile esse transmissibile est iuris regula constitutum.*

48 *Successionis ius, & successio ipsa diuersa sunt.*

49 *Ius potest perfectè acquiri, & eius effectus in mortem differri, idque donationis exemplo fit perspicuum.*

52 *Priuilegium personale personæ concessum ex certis causis est transitorium ad hæredes suos, non extraneos.*

54 *Nepos ex fratre primogenito etiam in linea transuersali excludit patruum tertiogenitum, & multò fortiùs eius filios in terminis Constitut. Reg. vbicunque viueretur iure francorum, & ita vsus forensis obtinuit.*

LECTIO III. aliàs XII. in ordine.

1
VIDIMVS in præcedenti Lectione, quomodo filij succedant, an omnes, an pro indiuiso, & vtrum possint inter ipsos feudum diuidere, & fuit conclusum, omnes filios succedere pro indiuiso, & posse demum feudum inter ipsos diuidi: imò compelli, & prouocari vnumquemque ad diuisionem, & quod fortiùs posse in vniuersali hæreditate feudum vni assignari, sic dicit text. in cap. omnes filij, si de feud. def. mil. sic glos. & Doct. in cap. si quis miles Imper. Loth. & in l. si familiæ, C. famil. ercisc. sed hæc omnia, fuit dictum, quod fieri debēt æqualiter, & non inæqualiter, item quod fiant sincerè, & bona fide, & non in fraudem, Authore Andr. in d. cap. omnes filij, & melius in cap. imperialem in §. preterea ducatus.

Ex his conclusionibus fuit facta illatio, quod idem possit facere pater diuidendo inter filios æqualiter, imò assignare vni totum feudum, æqualatis tamen alijs in hæreditate vniuersali, ita q̄ computato feudo vnusquisque habeat suam portionem, quod in spetie dixit Andr. in d. cap. omnes filij, quem non intellexerūt Moder. Add. ibi, nec aliquis Docto. quos ipsi allegant, nec est sibi contrarius Andr. dictis per eum hic, dum ipse loquitur, quando inæqualiter diuidit, & in alijs locis loquitur in feudo ex pacto, nō hæreditario, & fuit ex his datus verus intellectus text. nostro, vt loquatur in omni

ni feudo,& etiam limitetur in omni feudo,ſcilicet tàm hæreditario,quàm non hæreditario,quodq; tex.fundetur in nullitate actus,non autem impotentia diſpoſitionis, & propterea ſi teſtator diſponit contra ius, vt putà in extraneum hæredem,non eſt dubium apud omnes diſpoſitionem eſſe nullam ex regula iſtius tex. etiam in feudo hæreditario: quia dicitur alienare,& propterea tex.non contentus fuit dicere, quod non permanet diſpoſitio, quod non eſt ſtabilis, quod non eſt firma; ſed dicit, quod non valet,& hoc important illa verba manente, vel valente.

Dixi,quod pariter fuit adducta generalis limitatio in omni feudo: nam ſi cũ aſſenſu diſponit, non procedit text. noſter:quia ius non reſiſtit,& idem ſi diſponit, prout ius diſponit: quia adeſt tunc aſſenſus legis, nec eſſe feudum ex pacto non hæreditarium refert aliquid ad validitatem diſpoſitionis,& tunc procedũt regulæ poſitæ in teſtatore diſponente de re aliena,hinc Andr.in locis adductis dicit, quod oportet, quod faciat inuentarium, & ſignanter in Conſtit.conſtitutionem diuæ memoriæ.

Ex quibus fuit firmatum,quid in quęſtione illa ſi diſpoſitio de feudo, vel per viam inſtitutionis, vel per viam legati, vel alio modo in perſonam non immediatè ſucceſſuram, ſi inquam diſpoſitio tenet ſaltim quò ad ęſtimationem,& fuit facta trimembris diſtinctio, quod aut ſit diſpoſitio ſine aſſenſu, & in omni feudo illa non tenet, ex nullitate actus præciſa ex diſpoſitione,quæ confertur poſt mortem ex impoſſibilitate aſſenſus eodem tempore,& vltimò ex commercio prohibito in eum caſum,propter quod nec ad æſtimationem hæres obligatur, aut verò adeſt in diſpoſitione aſſenſus, & tunc in feudo hæreditario quæſtio non procedit: quia tenetur ad traditionem iuxta gl.& Andr.in d,Conſtit. in feudo verò ex pacto tenetur ad traditionem, ſi non facit inuentarium,dicit ibi Andr. & inuentario facto tenebitur ad æſtimationem, tãquam in legato rei alienæ cũ diſtinctione Ciuiliſtarum, & hoc pro concurrenti quantitate bonorum hæreditariorum.

Et vltimum membrum fuit,ꝙ ſi diſpoſitio non eſt de feudo; ſed de quantitate, tunc ſemper hæres ad eam tenetur, quicunque ſit hæres, niſi in fraudem, & hæc eſt prima Deciſ. Sac.Conſ. loquendo tamen hoc vltimo caſu in feudo hæreditario, & etiam ex pacto pro concurrenti quantitate iurium hæreditariorum confecto tamen inuentario.

2 Viſo igitur,quod filij ſuccedunt, atque diuidunt,& propoſui vobis, quid in feudis dignitatum,& hic duo ſunt articuli: primus,ſi omnes filij ſuccedunt,& alius, ſi feuda talia diuiduntur, & quò ad primum verum eſt,omnes ſuccedere pro indiuiſo,vt declarat Andr.in cap.1.de feu.
3 March. & ſuccedere maiorem natu non procedit, niſi quando viuitur iure fran-
4 corum,quod probari debet, ob qđ dixit Andr.in d.§.præterea ducatus, ꝙ omnes filij erunt hæredes, & habebunt Comitatum, vel Marchionatum pro indiuiſo, idemq; tradidit Capyc.in ſua inueſtit.in verb.feudorum diuiſio in 6.limit. in fin.
5 Quò ad ſecundum articulum, non eſt dubium hæc feuda de ſui natura eſſe indiuiſibilia,dicit tex.in d.§.præterea Ducatus, quod limitatur ſecundum Andr. cæterosq; Doct.in partibus Lombardiæ, & Alemaniæ,in quibus de generali conſuetudine non ſolum omnes ſuccedunt in
6 feudis dignitatum;ſed diuidunt,& etiam primum dictum circa ſucceſſionem extra prædictas partes Lombardiæ, & Alemaniæ limitatur de generali conſuetudine, ſecundum quam ſolus primogenitus in talibus feudis ſuccedit, de qua teſtatur Oldr. conſ. 237. Iacob. in verb. quid ſi Rex,& Capyc. in loco prææallegato verſ. ſublimito quintò.
7 Sed Domini, in caſu, in quem in dictis feudis omnes ſuccedunt,& eſſet prohibita diuiſio iuxta diſpoſitionem iuris cõis, an poſſint fratres diuidere hoc modo,vt ad vnum deueniat tota Marchia, & ad alium totum allodium, quaſi ꝙ hoc non ſit diuidere feudum,imo fortiùs vnire,& videtur ceſſare ratio alienationis prohi-

tæ,

8 tæ, si oēs erant legitimi successores, quā quæstionem posuit Aluar. in d. §. prætereà Ducatus, & renuit hoc fieri posse post Bald. ibidem, quem ipse non allegat, &
9 Aluar. reprehendit Capyc. vbi supra in vers. limita primò, & bene iuditio meo
10 considerando quæstionem simpliciter: nam & si diuisio considerari non potest, consideratur tamen successio, quæ alretur, & si dicatur, quod fit hoc, non per viam successionis; sed assignationis post effectum consumatum success. dico non procedere, si successor fratris esset ipsius filius, aliàs non dato filio, & frater, cui totum feudum assignatur, esset immediatè successor, tunc sustineretur actus per viā refutationis factæ in immediatè successurum, & sic non benè dicit Alua. nec Bald. quia non consideratur in eum casum terminus diuisionis; sed successionis, & minus bene reprehendit Capyc. per terminum diuisionis: quia illa non adest; sed vt dixi per viam refutationis actus potest sustineri, & si viueretur iure francorum, tanto minus si feudum assignetur fratri, qui nullam in eo haberet partem: quia fieret Dominus, qui aliàs non erat, & esset tunc species alienationis, ita Andr. in d. §. præterea ducatus, quod intellige, quando haberet filios frater dispo nens, aliàs fieret dispositio in immediatè successurum.

Hæc omnia, Domini, intelliguntur respectu diuisionis totalis ipsius corporis feudi, aut dignitatis, non autem respectu iurisdictionis, & aliorum remediorum introductorum per iura respectu commodioris possessionis, vt possidere per regiones, & corpora distincta, vel alternis annis, vel fieri locationem, & diuidere pensiones, de quibus latè per Doctor. in d. §. prætereà ducatus, per Curt. in 3. par. principio in 30. q. nu. 123. & per Capyc. vbi supra in 2. & 3. limit. & in feudis dignitatum, vt possint diuidi redditus, & administratio, videatis pulchrum cons. Alex. 15. in 5. vol. notabiliter Alber. in suo Dictionario in verb. feudum, & loquor de exercitio iurisdictionis, & vsu temporaliter, & sic cōciliantur omnes opiniones hinc inde ex latè adductis per Tiraq. de iur. primog. in 4. q. nu. 50. nam contraria omnia loquuntur in diuisione totali, & distincta, atque perpetua iurisdictionis, aut corporum feudorum, quod non procedit in diuisione administrationis temporaliter, ac perceptionis pariter fructuū arbitrio Iudicis secundum casus contingentes, author. Bart. in l. inter tutores ff. de admin. tut. semper enim quod non tangitur dominium feudi, & fit simplex diuisio quò ad administrationem facti, & temporaliter negotium non habet difficultatem, & sic procedunt latè adducta per Capyc. in verb. feudorum diuisio, vbi poteritis videre, si autem constitueretur ius in re, tunc esset verè diuidere, essent actus diuisionis à lege prohibitæ, & proptereà non possunt sustineri; hinc est, qđ existente vnico Domino feudi titulati cōsistentis in diuersis Casalibus, fuit practicatum admitti diuisionem administrationis iurisdictionis, & licere constituere diuersos Officiales per casalia, prout fuit factū in Terra Gifoni, & è contrario fuit denegatum in Ciuitate Nuceriæ Paganorum; sed vt dixi hæc omnia sunt Iudici arbitraria ex qualitate factorum, & possunt vno tempore fieri, & alio denegari, & sic è contra.

Ex quibus remanet benè declarata successio filiorum.

11 Cumq; text. noster loquatur etiam de successione nepotū, præmisi vobis, quid dicendum esset de ipsorum successione, item quid de cæteris in vlteriori gradu positis, & tertiò, & vltimò quid existente patruo.

Quò ad nepotes multa iura dicunt, q succedunt, vt in 1. rubr. in §. hoc quoque in cap. 1. de feud. March. in cap. 1. de nat. succ. feud. & alijs; sed per verba expressa, q loco patris, in vicem patris, in ius patris, in prælatione, & priuilegio patris, & text. noster dicit, quod ipsi, videlicet nepotes ex filio Auo loco sui patris succedunt, idem dicit text. in cap. si quis miles Imper. Loth. ibi, in beneficium Aui in patris vicem succedit, & text. in l. 1. §. si filius ff. de suis, & legit. dicit, si filius suus hæres

hæres esse desijt, in eius partem succedũt omnes nepotes, & in §. si quis igitur in auth. de hæred. ab intest. venientibus, dicit, quod filij filiorum in proprium parentis locum succedunt, & tantam parẽtis partem hæreditatis habebunt, quantam haberet eorum pater, si viueret, &
12 text. in §. si igitur il secondo, eod. tit. ponit casum, quãdo defuncto supersunt nepotes ex fratre vtrinque coniuncto, & ex altera parte existit frater ex vno latere tantum coniunctus, & dicit ibi text. qđ nepotes succedunt, & patruo præferuntur, licet sint in tertio gradu: quia subingrediuntur locum patris, qui si viueret,
13 prædictum fratrem excluderet, & alibi text. in l. fin. C. de impub. & alijs substit. dicit, quod natura pater, & filius eadem esse persona penè intelligantur, hinc ap-
14 pellatione liberorum, seu filiorum nepotes continentur ad text. in l. liberorum in l. iusta ff. de verb. signif.

Hinc glos. in verb. solus in cap. 1. de nat. succes. feud. dicit, quod inter liberos connumerantur nepotes, & Barto. in d. l. liberorum tradidit pro regula, quod in concessionibus semper appellatione filiorum cõtinentur, & licet disputetur quęstio an hoc fit ex propria significatione,
15 an verò ex interpretatione, tamen dicit Bart. vbi supra, quod semper beneficium datum filijs, priuilegium, & honor trãsit
16 regulariter ad nepotes, & nepos filio sublato locum filij dicitur tenere, & licet in veritate sit in secundo gradu; tenebit tamen primum, vnde assumet priuilegium patris sui, ob quod stante statuto, quod filia non succedat stantibus filijs masculis, erit nihilominus exclusa stantibus nepotibus masculis ex filio, vt ibi per Iacob. Butr. Bart. & cæteros, & in fauorabilibus regula est, quod semper nepos veniat filij appellatione, vt latiùs ibidem per Alciatum, & in successione feudi, vt appellatione filij comprehendatur nepos, glo. notab. in §. & si clientulus de alien. feud. in verb. Dominum in fin. vnde nimirum si in text. nostro, & in materia feudali nepos in locum patris succedet, ipsiusq; personam in omnibus repræsentabit, & nulla erit differentia inter ius feudorum, & ius Romanorum, & Cõsti. Reg. vt de success. in verb. filij autem fratrum, ibi idem ius, quod pater eorum habeant, vnde firma remanet conclusio, quod per verba expressa iurium feudalium, & communium Romanorum, ac ẽt Regni nepotes locum, vicem patris subingrediuntur cum prerogatiua prelationis, & successionis in eiusdem patris iure, & Andr. ad propositum adducit text. in auth. vt fratrum filij in princ. ibi filij filiorum ad hæreditatem vocentur, paternum adingredientes gradum, & illius ferentes portionem, & propterea ipse dicit in cap. nostro, vt filius filij, idemq; nepos tantum habeat, quantum haberet pater, si viueret: quia in hoc ordine non quærimus gradum, & demum se remittit ad notata in cap. 1. de nat. succ. feud. vbi nu. 14. idem tradidit in cap. 1. §. his verò de grad. succ. in feud.

17 Hoc dictum Andr. ampliate Dñi, non solùm in nepote ex filio; sed in descendẽtibus in infinitum, vt oẽs locum patris assumant, vt declarat text. in 1. rubr. in §. hoc quoque in fin. in d. c. 1. de nat. succ. feud. in c. 1. de grad. succ. in feud. & idem procedit de iure authenticorum, vt in iuribus prælleg. quia, vt benè dicit Andr. in linea descendenti non quærimus gradum, & hanc etiam successionem in infinitum in prædicta linea dat Constit. prędicta, vt de success. & sic non est differẽtia inter ius cõe Romanorum, & ius cõe feudorum, & ius commune Regni, quod est ius Constitutionum, & concordat ẽt consuetudo nostra Neapolitana in tit. de succ. ab intest. incip. si moriatur.

18 In linea verò collaterali in feudo antiquo datur subingressio quò ad nepotem tantum, ita ꝙ de iure cõi feudorum succedit nepos insimul cũ fratre, seu patruo, qñ viuunt iure Longobardorum, ita declarat text. in d. c. 1. de gradib. in feudo verò nouo, secus: qa nec frater succedit, & sic pariter nec filius fratris, dicit text. in §. fin aũt in 1. rubr. vbi declarat And. in §. hoc quoque, & aduertatur quæso: nã loquimur in materia subingressionis, non

19 autem successionis: quia de iure cõi feudorũ in feudo antiquo successio est in linea collaterali vsq; ad septimũ gradum, vt in §.fin autem, licet de iure Romanorum sit vsq; ad 10. sed quò ad subingressionem dico non extendi vltra nepotẽ, & sic procedit text. in d.c.1. de gradib. & ita est de iure authenticorum, vt in d. authen. fratrum filij, & declarat Andr. in eod. c. 1. de grad. in §. his verò, ꝙ latè explicauit de iure cõi Romanorum Dec. in cons. 1. vbi quid in materia fideicommissaria, & in feudis dicit Andr. vbi supra, ꝙ subingressio regulatur, sicut de iure Romanorum, ita ꝙ post fratrum filios vnusquisque agnatus succedet, sicut proxi-
20 mior est, quod non procedit in terminis consuet. huius Ciuitatis, per quas datur etiam in linea transuersali subingressio in infinitum.

21 Ex his per iura supra allegata habemus, ꝙ tàm in linea descendenti, quàm collaterali nepotes succedunt in locum parẽtum, in tantùm, ꝙ etiam patruis existẽtibus insimul ad successiones admittũtur, nisi natura feudi repugnaret, vel q̃a essent feuda indiuisibilia, & naturæ talis, ꝙ ad vnum deuenire deberent: nam tunc nepos patruum excluderet; sed si feuda essent naturæ, q̃d deuenire deberent ad primogenitum, ꝙ intelligitur secundum Andr. de illis, qui inuenientur primogeniti rpe mortis patris, tunc patruus excluderet nepotem, prout vtrũque tradit Andr. in d.c.1. de nat. succ. feud. & in hoc cap. nostro in hodierna Lectione, & pro absoluto tradidit Andr. in repet. Consti. Reg. Comitibus, & idem est secũdum eũ, si ex inuestitura feuda deuoluerẽtur primogenitis, vel proximis in d. §. his verò de grad. & in c. 1. si quis miles Imper. Loth. ob ꝙ in locis prçallegatis tenet, quod in Regno in terminis nostræ Constit. vt de success. dum viuitur iure francorum, secundum ꝙ primogenitus tantum succedit, tenet ipse, ꝙ patruus præfertur nepoti, & sic subingressio, quæ per prædictam Consti. datur filijs filiorum, vel filijs fratrum non procederet secundũ Andr. exi-
22 stente patruo, & hæc omnia, vt dixi, habent locum in feudo antiquo de iure cõi feudorum; secus verò in feudo nouo, ꝙ in Regno non procedit: nam secundum prçfatam Consti. in feudo nouo frater fratri succedit, nisi cõcessio esset pro hçredibus ex corpore, vt sunt cões formæ inuestituræ, vt in ead. Constit. per Andr. & ita de-
23 cisum refert Affl. in decis. 293. q̃d latè prosequutus est Loffr. in c. 1. de nat. succ. in quæst. illa, an in feudo paterno succedat frater vterinus, & è contra in materno frater consanguineus, ita quod etiam ꝙ non sit coniunctus ex latere, vnde feudum prouenit, frater fratri succedat secũdum interpretationem Peritorum Regni, secundum quam ẽt fuit iudicatum,
24 quæ pariter explicat Frecc. in 2. lib. in diff. feud. quat. plan. & de tabul. in 21. differ. qui dixit in feudo nouo secundũ prçdictam Constit. dari successionem fratri tm̃, non autem filio fratris: quia est casus omissus, & ego dico, ꝙ est casus expressus in Constit. nam ibi datur subingressio in feudo antiquo in verb. filij aũt fratrum, subsequitur postea, & dicit in acquisitis autem patruo ex largitione nostra, vel quolibet titulo nepotes ex fratribus non succedunt, & ita intelligit ibi glo. & Andr. qui dicit hoc esse iniquum.

25 Sed pulchra quæstio est Dñi, si frater succedit fratri in feudo nouo de iure Regni, an ita pariter succedat nepoti, q̃ successit in feudo patris, eiusdemq; fratris, & in feudo nouo loquor: quia in antiquo quæstio est decisa per Andr. in d.c.1. Imper. Loth. & ẽt per Capit. concessa Ciuitati, & est declaratum, tàm in patruo, q̃ in amita, & videtur dicendum, ꝙ postquã est admissus ad succedendum fratri, eadẽ ratio sit cum filio fratris, qui succedit in bonis, in quibus ipse frater est vocatus, & alius est legitimus successor.

Verior, Domini, est pars negatiua: nã si nepos non succedit patruo, nec etiam debet patruus succedere nepoti, & ita arguit Andr. pro patruo in d. cap. 1. Imper. Lothar. ad æqualitatem seruandam.

26 Sed fortiùs de iure communi feudorum frater, filius fratris, & cæteri omnes sunt exclusi à successione in feudo nouo,

nouo, vt in 1. rubr. in §. ſin autem, & in cap. 1. de benef. frat. dum igitur per con-
27 ſtitutionem frater admittitur ſucceſſioni fraternę, remanet prohibitio legis cõis in cæteris, dum expreſsè non reperitur correcta, vt ſæpè ſæpius arguit Andr. q̃a quod non mutatur ſtare non prohibetur ad text. in l. præcipimus C. de appellat.
28 & in l. ſancimus C. de teſtam. vtrumque eſt prohibitum ſuccedere fratri, & ſuccedere nepoti, ergo permiſſo vno non extenditur ad aliud, & ita arguit Andr. in cap. imperialem in princ. de prohib. feud. alien. per Frider. & ea ratione, qua nepos non ſuccedit patruo in feudo nouo: quia Conſtitutio non loquitur de nepote, eadem ratione non ſuccedit patruus: quia Conſtitutio non loquitur de eo, imò quod frater ſuccedat fratri eſt ex interpretatione prudentum, quæ ſi fuit recepta in vno caſu, non erit ad alium extendenda contra iuris diſpoſitionem, imò in correctionem iuris cõmunis, quæ quæſtio deciditur per caſum text. in cap. 1. de gradibus: nam ſemper eſt feudum nouum reſpectu patrui, qui non poteſt
29 ſuccedere nepoti, niſi in feudo paterno, vel antiquo, & paternum dicitur, quod fuit parẽtis agnationis communis reſpectu tàm ſuccedentis, quàm eius, cui ſucceditur, de quo etiam Andr. in cap. 1. in princ. de alien. feud. pat.

30 Hinc punctus hodie cõtrouertitur per Fiſcum in quodam aſſenſu, qui petitur à nepote alienationi feudi per eius patrẽ acquiſiti, & prætendit habere ſucceditricem legitimam Amitam patris ſororem iam admiſſam per Capitula Ciuitati nouiſſimè conceſſa, licet inueſtitura ſit pro hæredibus ex corpore.

31 Et notate ad inueſtituram pro hæredibus ex corpore: quia, & ſi ſit communis forma inueſtituræ, in Regno tamen communis omnium opinio eſt, qnod non præſumatur ſecundum illam feudũ conceſſum; ſed pro hæredibus, & ſucceſſoribus ſeruata forma Conſtit. Reg. & ita Andr. in d. Conſtit. vt de ſucceſſ. in cap. 1. in §. huius autem generis, ex quibus cauſ. feud. amitt. in cap. imperialem, in §. præterea ducatus de prohib. feud. alie per Frider. Afſl. in cap. noſtro, vlt. notab. Luc. de Pen. in l. 1. C. de imponend. lucr. deſcript. lib. 10. Paris de reintegr. in verbo quando eſt facta conceſſio, Loffred. in
32 conſ. 1. nu. 118. quod deſeruit ad multà maximè in materia ſurreptionis aſſenſus, quod quotidiè practicatur, vtputa, ſi quis rem alienat, & dicit alienare pro hæredibus, & ſucceſſoribus, dùm tenebat feudum pro hæredibus ex corpore, & Rex aſſentit expreſsè pro hæredibus, & ſucceſſoribus, an aſſenſus ſubreptitius iudicetur, vel non iuuet, niſi pro hæredibus ex corpore, poſtquam Dominus aſſentiendo præſumere non debebat communem formam inueſtituræ; ſed formam à iure Conſtit. Reg. traditam, vt ſic in nihilo ſibi præiudicauerit, de quo pendet hodie quæſtio, & hæc omnia menti teneatis: quia ſunt quotidiana, & ad praxim vtilia.

33 Remanemus igitur ſub concluſione, quod nepotes, & deſcendentes in infinitum ſuccedunt in locum patris, in vicem in ius, & in priuilegium illius in linea deſcendenti, in linea verò collaterali nepos tãtum per viam ſubingreſsionis, per viam verò ſucceſsionis vſque ad ſeptimũ gradum de iure communi feudorum; de iure verò Regni vſque ad tertium incluſiuè, & demum per Capitula conceſſa vſque ad quartum incluſiuè in fratribus conſobrinis deſcendentibus tantum per
34 lineam maſculinam; & rurſus firmata eſt concluſio ſecundum Andr. & omnes, q͛d exiſtente patruo in linea deſcendenti, & in feudo antiquo nepos ſuccedit inſimul cum patruo in feudo diuiduo, & in feudo indiuiduo, in quo vnus tantum eſſet ſucceſſor, nepos filius primogeniti ſuccederet in totum patruo excluſo, ſicut è contra nepos filius ſecundogeniti à patruo filio primogenito excluderetur.

35 Sed remanet videre de veritate opinionis Andreæ vbiq; firmatæ, quod in terminis Conſtitut. Reg. quando viuitur iure francorum, ita quod primogenitus tantum ſuccedit, in eum caſum filius primogeniti mortui in vita patris excluda-

tur à filio secundogenito patris ex eo: quia primogenitus dicitur ille, qui reperitur primò natus tempore mortis eius, de cuius successione agitur, & verum est dicere tempore mortis secundogenitum reperiri primò natum, idem secundum Andr. si inuestitura dicat ad proximum: nam magis proximus est filius, quàm nepos, quod maximè dicit Andr. procedit in successione Regnorum, quæ ordine geniture deferuntur.

36 Hæc quæstio est satis vulgata, posita, & disputata per innumeros, & grauissimos Doctores, & sufficeret dicere, quod in ea apposuit manus Tiraqu. in tract. de iure primogeniorum in 40. quæstione, vbi omnes Doctor. adducit pro, & contra, & pro vtraque parte omnes rationes, & tandem inclinat pro nepote, Couarr. latè, & eleganter pract. quæst. cap. 38. qui pariter opinionem pro nepote firmat, & præ cæteris Molin. de hispan. primogen. lib. 3. cap. 6. vbi latissimè, & eleganter eãdem pro nepote firmat opinionem, Bart. in authent. post fratres C. de legit. hæred. decidit pro patruo filio secundogenito, qui erat Rex Robertus, in successione huius Regni, Bald. verò decidit contrarium in l. liberti, libertęq; C. de opet. libert. & sic Io. Andr. in addit. ad Speculat. in tit. de feud. in princ. licet idem Bald. in l. cum in antiquioribus C. de iure delibet. disputauit articulum ad partes, & tandem dicit, soluat Apollo, & quod ad Principem esset recurrendum, & Iacob. in tractat. feudorum in verbo Carolus Dux vers. quid si Rex nil determinat, sic Ias. in l. maximum vitium C. de liber. præteritis, & in l. is potest ff. de acquiren. hæredit. & propter dubietatem multi Doctores noluerunt decidere, & Antiqui referunt, quod iuditio gladiatorio aliàs per Reges fuit casus decisus, vt tempore Imperatoris Ottonis, & aliorum, & semper vicerunt nepotes secundum prædictos Doctores, & ipsemet Rex Robertus, qui à Papa Bonifacio obtinuit sententiam contra nepotem filium primogeniti, ipsemet in Comitatu Sancti Seuerini pro nepote iudicauit, vt refert Oldrad. in suo amplo cons. 224. licet ibi verba inuestituræ essent satis ampla, vt considerat Oldrad. in fin. cons. & tàm Oldrad. quàm Alberic. in procem. digestorum in §. discipuli loquuti fuerunt in terminis nostræ Cõstitutionis de successi. idemq; tradidit Soccin. in terminis nostræ Constitutionis in cons. 252. in 1. vol. qui omnes articulum disputauerunt ad partes, & tenuerunt opinionem pro nepote contra patruum, & Afflict. in cap. nostro latè pariter disputauit articulum ad partes, & tenuit opinionem pro patruo contra nepotem, licet dicat in Regno contrarium seruari, & iudicari, prout est veritas, & in reliquis partibus mũdi viget pariter contraria consuetudo, scilicet, vt filius primogeniti excludat patruum, de qua vniuersali consuetudine testantur leges partitarum Hispaniæ relatæ, & descriptæ per Molin. in loco supra allegato vltra Authores adductos per Tiraq. de consuet. testantes, & Gramat. in decis. 1. cumulat, & refert iudicatum pro nepote vltra cumulata per Moder. Add. ad Andr. in §. his verò de grad. successi. in feud. vbi quod in Regno est consuetudo pro nepote, & numerare Doct. hinc inde esset laboriosum, & absq; fructu.

37 (pote contra patruum)

38 Domini, ego non intendo disputare articulum ad partes, postquam à tot, & grauissimis viris reperitur ille exactissimè discussus, & Consulentes hinc inde sunt innumeri, tangam solum infrascripta, super quibus vos cogitetis, non quod deseruient ad quæstionem, siquidem est decisa contra Andr. per generalem consuetudinem; sed vt videar punctum degustasse.

39 Difficultas principalis huius articuli pendet ab eo, quod filius secundogenitus tẽpore mortis repetitur primus, quod consuetudo admittit filium primogenitum, & verum est dicere nepotem non esse filium, & filiationem per mortem extingui, & deficiente qualitate primogenituræ, ac filiationis, meritò patruus debet præcedere, quod latiùs explicat Decius in consilio 443. cum alijs cumulatis

cumulatis per Tiraq.in quo, quæſo, Domini attendatis, Doctores declarāt quæſtionem pro patruo procedere, quando eſt ætate maior nepote: nam ſi nepos eſſet ætate maior patruo, tunc ipſe diceretur primogenitus, & patruum excluderet, ita Alex.in l.is poteſt ff.de acq.hær. Dec.in d.conſ.443. Afflict.in cap.noſtro in 2.limit. & alij, quos cumulat Tiraqu. qui tenuerunt opinionem pro patruo, & eam ſic limitauerunt.

40 Ex hac limitatione communi iſtorum Doctor. qui pro patruo tenuerunt, corruit fundamentum proximitatis: nam nō ex eo: quia nepos eſt anteà natus, filius non erat proximior, & ſic attenditur tantum ius primogenituræ, & non proximitatis, & ex hoc confunditur etiam fundamentum filiationis: nam ſi fundatum eſt ſupra, quod inter filios vocentur nepotes, & appellatione filiorum ipſi veniant, & dicantur ſuccedere in ius, locum, prærogatiuam, & prælationem paternam, ergo deficit motiuum filiationis & proximitatis.

41 Præterea ſi aliàs nepos ſuccedit Auo pro portione patri competente in feudo, & pro ea excludit patruum ſecundum iura, & Doctor.omnes, ergo nec filiatio, nec proximitas attenditur.

42 Et ſi in hoc ordine ſecundum Andr. non quærimus gradum: quia datur ſubingreſſio, & filius patrem per omnia repræſentat, & tantum ipſe debet habere, quantum habere debuiſſet ipſius pater, ſi viueret, dicit Andr. ergo ponderationes filiationis, & proximitatis ſunt vanę, ſunt contra omnia iura, quæ per ſubingreſſionem, & repræſentationem hæc omnia ſubſtulerunt, vnde tota vis conſiſtit in vidēdo, ſi ius primogenituræ per mortem filij ſit extinctum: nam ſi illud non extinguitur; ſed tranſmittitur, quæſtio pro nepote non habet dubium.

43 Bart.in l.is poteſt ff.de acqu.hær. nu. 8. dicit, quod ius ſuccedendi filiorum eſt quid ſeparatum, & diſtinctum à filiatione, & eſt ſpes conſiderata, & approbata à iure, & arguit: quia licet filiatio extinguatur, tamen nepotes ſuccedunt in locum patris, ergo eſt ius de per ſe ſecundum Barto. dum dicitur, quod locum illius, & ius aſſumit, & hæc opinio Bart. eſt communis, vt refert Soccin.in conſ.allegato, & Iaſ.in eadem l.is poteſt, ſi ergo ius ſuccedendi eſt quid ſeparatū, & trāſmittitur, & filius, idemq́; nepos in ipſo iure ſuccedit, ergo ius erit, prout filius primogenitus habebat, & per hoc ponderaui iura à principio, quod lex admittit filium, eundemq́; nepotem ad ius, ad locum, ad priuilegium, & ad prælationē paternam: nam aut dicere oportet, nepotem non ſuccedere, & non ſubingredi locum patris, aut ſi ipſum admittimus, vt iura admittunt, oportet, vt ad ius patris, prout erat, & non ad aliud diuerſum admittatur, ius ergo filij primogeniti erat cum prælatione, ergo in ius iſtud ſic ſuccedit filius filij repræſentando patrem, & non conſtituendo differentiam inter patrem, & filium iuxta text.in d.l.fin.de impub. & alijs ſubſt. imò ſi non daretur ſucceſſio in primogenitura, nepos non ſuccederet.

44 Sed fortiùs, & attendatis, & hic eſt cardo negotij, & omnia ſub iſto fundamento reſoluuntur, primogenitura non eſt à patre; ſed eſt à Deo, & fortuna, ita quod ortus primus, & poſterior conſtituit inter fratres legem primogenituræ, & acquiritur in ipſo ortu, non tranſmiſſione, non ſucceſſione; ſed priuilegio prodito à lege, vel conſuetudine, eleganter hæc explicat Paul.de Caſtr.in conſ.164.6.col. 2.volum.& Abb.in conſ.85.1.par. dicit, quod eſt proprium acquiſitum filio per legem ſtatim, quod venit ad lucem, & quod eſt ius in habitu, & in ſpe; ſuſpenſum tamen in actu vſque ad mortem patris, & Andr.in cap.præterea ſi vaſſallus, quæ ſit prima cauſa benef.amitt. poſt nu. 14. tradit, quod primogeniturā dat lex, vel conſuetudo, non autem pater, ob qđ Doct. dixerunt, quod ius primogenituræ non eſt quid hæreditarium; ſed eſt ius acquiſitum filio vigore ſtatuti, conſuetudinis, vel conſtitutionis, & eſt ius conditionale, quod ſtat in ſuſpenſo, donec pa-
45 ter viuit; hinc ſi pater aliter diſponeret,

nihil ageret, & regula, quod ius delatum & non quæsitum non transmittatur, de qua in l. vnica §. pro secundo C. de cad. toll. non procedit in his, quæ sunt debita, & in quibus non est voluntas defuncti ambulatoria vsque ad mortem, vt in feudis, ita docuit in nostris terminis Oldr. in d. cons. 224. & Alber. in d. §. disci-
46 puli in procem. digestorum, ex quibus Author damn. mem. dicit, quod est ius actualiter competens, & proprium ipsius primogeniti, & propterea concludit esse trāsmissibile ad filios per dicta per Bart. & communiter Doctor. in d. l. is potest, hinc secundum eum filio moriente, & filiatione extincta nō extinguitur ius primogenituræ proprium ipsius filij in vita ipsi acquisitum; sed transmittitur ad filios, & ad filias, non autem ad extraneos ita in glos. 3. in §. 8. & in glos. 1. §. 8. & Abb. eleganter ante alios in d. cons. 85. dicit, quod postquam hoc ius acquiritur filio, vel per priuilegium, vel per legem, vel per consuetudinem, debet ipse, & potest hoc transmittere, sicut quamlibet spem ex contractu conditionali iuxta text. in §. ex conditionali instit. de verb. oblig. & si hoc ius esset cessibile iuxta illud de Esaù, & Iacob, de quo in canon.
47 quam periculosum 7. q. 1. ergo est trāsmissibile in l. ex pluribus ff. de administr.
48 tut. Rursus vnum est potentia, & ius succedendi, seu ius prælationis in successione, & aliud est ipsa successio, per quam deducitur ad ius ipsum successionis, &
49 non est nouum, quod fiat acquisitio iuris perfectè; sed effectus dilatetur in mortem, de quo per Oldrad. in cons. 114. & 139. in quæstione illa donationis factæ ex nunc pro tunc sequuta morte, vnde actus perfectus, & ius acquisitum non possunt inualidari, nec annihilari; sed ius hoc à lege inuestituræ, vel consuetudine constitutum, & acquisitum, prout est, intactum transmittetur in posteros.

50 Præterea si omnes concludunt nepotem succedere in locum patris, & ius primogenituræ non habet nepos successione ab Auo; igitur quid repugnat subingressioni, & successioni,

51 Igitur si proximitas, vel filiatio non attenditur, in quo sunt casus iurium, & si ius primogenituræ non extinguitur; quia non à patre; sed à lege filio est collatum, & est ius acquisitum in ipso ortu, ita quod effectus est consumatus, & est in esse deductum potentialiter, in quo iure filius tanquàm filius patri succedit, sequitur propterea, quod existente iure primogenituræ in personam nepotis, non potest idem ius esse in personam secundogeniti, & consequenter tempore mortis patris communis nepos reperitur primogenitus, ob quod sicut absque hac qualitate primogenituræ nepos patruū excluderet in totum in feudo indiuisibili secundum Andr. ita pariter in casu prædicto, si ius primogenituræ residens in filio primogenito transmissum est ad ne-
52 potem, nec est nouum, vt priuilegia personalia data ex certis causis transeant in hæredes suos, non autem extraneos secundum glo. per illum text. in l. maritum cum l. sequenti ff. solut. matr. & in l. assiduis in verb. exceptis C. qui pot. in pign.
53 hab. & sic opinio Andr. est de iure communi, Domini, dubitabilis; sed hodiè propter contrariam consuetudinem, nec in Regno, nec extra practicabitur, & hæc sufficiant attigisse in tam alto Doctorum
54 pelago, & varietate opinionū, quæ opinio intantum ex rationibus, & iuribus supra ponderatis admissa fuit pro vera, quod etiam communis est, & sic practicata, & in Regno nostro indubitata, vt illa habeat locum etiam in linea transuersali, vt si frater decedat superstite filio fratris secundogeniti, & sic ipsius nepote, & superstite alio fratre tertiogenito patruo prædicti nepotis, vt pariter in eum casum nepos patruum excludat; quia subingreditur locum patris sui, illumq; in omnibus repræsentat, & sic pariter excludet multo fortiùs filium patrui, etiam quod viuatur iure francorum contra Andr. opinionem, quod latè explicauit Tiraq. in q. 41. in tract. primog. cumulatissimè Cōsiliarius Fab. de Ann. in cons. 125. qui refert sic decisum, & in hoc est particulare cons. Aret. 162. Socc. Sen.

Sen. 251. vol. 2. Corn. 199. vol. 2. Couar. pract. quæst. q. 38. & Afflict. in Constit. Reg. vt de succesion. nu. 18. refert hanc esse omnium opinionem, cum quibus sit imposita finis hodiernæ Lectioni.

SVMMARIVM.

1 *Vassallo in eius testamento de feudo disponente contra legem, & naturam feudorũ, inualida, ac nulla erit dispositio, & ratio adducitur per Andr. num. 4. sed per D. Autb. melior adnectitur nu. 14. & 17.*

2 *Text. noster ex Andr. sententia loquitur de feudo ex pacto; sed D. Autb. illum intelligit in omni feudo, vt nu. 6.*

3 *Fideicommissum ab arrogatore factum filio arrogato, vel à liberto patrono in illis portionibus, quæ de iure ad ipsos pertinent, nullius est roboris, & ibi de ratione.*

4 *Agnatus hæreditatem repudiando, & feudum paternum retinendo, hæreditarijs creditoribus respondere nullo sanè pacto compellitur.*

6 *Lucrum alicui à lege tributum à priuato auferri neutiquam posse iuris regula est constitutum; sed declara, vt nu. 20.*

7 *Feudi dispositio si non sit munita Domini assensu adeò est viribus euacuata, vt nec hæredes in feudo hæreditario ad aliquid teneantur, & sic limitatur vulg. text. in l. cum à matre,*

8 *Legatum rei alienæ validum est, idque obtinet etiam in feudis.*

9 *Feudum hæreditarium secundum Andr. dicitur pariter ex pacto, & prouidentia.*

10 *Feuda paterna secundum eundem distinguuntur in hæreditaria, & non hæreditaria.*

11 *Feudum siue sit hæreditarium, siue non hæreditarium, semper tamen hæres tenetur esse descendens ex sanguine primi acquirentis.*

12 *Feuda, quæ ab inuestituræ tenore sunt alterata, conditionata appellantur.*

13 *Feuda hæreditaria, & non hæreditaria minimè differunt quò ad fidelitatem, & seruitia, alienationem, & culpas.*

15 *Feudum paternum non hæreditarium si alienetur cum assensu, alienatio valebit durante vita alienãtis, & pariter post eius mortem, si successor consentiat.*

16 *Feudi paterni alienatio facta etiam cum consensu Domini non tenet in præiuditium iuris agnatorum.*

18 *Feuda ex pacto acquiruntur successione; hæreditariò verò transmissione à defuncto in hæredem.*

19 *Feudi hæreditarij ea est natura, vt succedens in eo dicatur esse hæres feudi, & in eo succedere tãquam hæres institutus à principio generationis ipsius. Hinc pulchra deducitur illatio rei etiam iudicatæ authoritate roborata.*

20 *Filius exhæredatus an succedat in feudo. In hoc articulo Feudistæ in diuersas trahuntur sententias.*

21 *Ardiz. hac de re opinio negatiua primo loco adducitur; sed huic contraria adnectitur nu. 23.*

22 *Capyc. & Frecc. addubitant.*

24 *Andr. videtur notari de contrarietate; sed traditiones illius conciliantur*

liantur per Loffre. & melius per D. Auth. qui satis apertè demonstrat, semper illum negatiuas partes sustinuisse, quas ipse acutis, cõquisitisq. rationibus, ac manifestis iuribus comprobat, atque confirmat, & nu. 25. cum pluribus seqq.

26 *Feudum ex pacto consideratur bifariam; sed istbæc consideratio per D. Autborem satis doctè refellitur nu. 41.*

27 *Feuda regulantur à dispositione legum Romanorum in defectum consuetudinum feudalium.*

28 *Filij quando succedant in iurepatronatus, vel operis libertorum, etiam si non sint patris hæredes, & num illis per exhæredationem priuari possint, & nu. 30.*

29 *Stipulatio facta pro se, & hæredibus longè distat ab ea, quæ fit pro se, & liberis.*

31 *Filius exhæredatus habetur pro mortuo respectu patris exhæredantis.*

32 *Filij si non sint ingrati, non possunt legitima excludi, nec illius respectu aliquo onere prægrauari.*

33 *Feuda amittuntur propter ingratitudinem, & ex illis causis, ex quibus permissa est exhæredatio.*

34 *Filius in feudo ex pacto est deterioris conditionis, quàm agnatus: quia compellitur esse hæres in hæreditate allodij; sed limita, vt nu. 53.*

35 *Filius non potest exhæredari, quando in vita patris est illi ius quæsitum, & ibi de ratione, & nu. 38. & 40.*

36 *Delictum patris quando filio non noceat in feudo secundum Andr. & nu. 39.*

37 *Feudum ex pacto filijs defertur ex legis prouidentia, & non à patre; sed à primo acquirente.*

41 *Feudum simpliciter concessum absque mentione hæredum, & sic in dubio de iure cõmuni feudorum est ex pacto, & prouidentia, licet transitorium ad hæredes, id est filios masculos, idem si sit concessum pro te, & filijs, vel pro te, & liberis secundum Andr. explosa Modernorum sententia, & nu. 52. & 54.*

43 *Text. in l. si quis Titio ff. de vsufr. accr. in cuius intellectu lapsus est Andr. declaratur.*

44 *Legatum factum Titio vnà cum suis filijs non debetur ordine successiuo; sed filij concurrunt cum patre ex frequentioribus Doctor. placitis.*

45 *Sed concessio semper intelligitur facta ordine successiuo secundum Andr.*

46 *Nepos filij exhæredati num succedat Auo non obstante patris delicto.*

47 *Ardiz. quem cæteri sequuntur, distinguit.*

48 *Andr. eandem sequens distinctionẽ, coarctat eam duobus modis.*

49 *D. Author differentiam constituit inter ius ciuile, & consuetudines feudales, hinc obseruans, Andr. loquutum fuisse de iure ciuili, illum laudat, damnando Ardiz. formantem quæstionem in feudo, & num. seqq.*

50 Pa-

50 *Pater non ſuccedit in feudo nouo; ſed utiq. in paterno, & antiquo.*
51 *Feuda effugiunt acquiſitionẽ vſuſfructus reſultantis ex patria poteſtate.*

LECTIO IV. aliàs XIII. in ordine.

Oſuit Andr. noſter caſũ ad text. oppoſuit, ampliauit, & limitauit, & demũ hodie ponit rationem decidendi in vltimo dicto, ſicut per prius poſuit in primo, & ſecundo dicto: nam dum text. excluſit fœminas, poſuit rationem: quia non poſſunt Dominum adiuuare per pugnam, dum ſecundò tractauit ſucceſſionem nepotum in locum filiorum, dixit hoc eſſe ea ratione: quia in hoc ordine non quærimus gradum, & cum illi patris locum ſubingrediantur; eandem patris portionem habere debeant: propterea hodie, dum in text. dicitur, quod ſi vaſſallus aliter diſpoſuerit de feudo in teſtamento, inualida, ac nulla erit diſpoſitio, reddit rationem pariter Andr. & dicit rationem eſſe: quia feudũ dat liberis lex, & legis prouidentia ſupra in 1. rubr. in §. cum verò ff. de leg. 2. in l. cum patronus ff. de adopt. in l. ſi arrogator §. ſed an impuberi, infra an agn. in princ. in gloſ. in verb. retinere, & ſic quod lex tribuit, priuatus (ideſt alius, quàm lex) non aufert in auth. de nupt. §. ſed hęc quidem, & hæc ſunt verba Andr. qui verè intelligit hunc text. in feudo ex pacto non hæreditario, quod probant iura per ipſum allegata, & præcipuè tex. in l. ſi arrogator, vbi fideicommiſſum factum à teſtatore in portione debita filio arrogato, dicit Iureconſultus non deberi: quia nõ iuditio teſtatoris ad filium peruenit; ſed principali prouidentia, & idem probat text. in d. l. cum patronus iuncta gloſ. vbi patronus ex debita parte inſtitutus fideicommiſſum ab eo relictũ præſtare non cogitur, & eſt ratio: quia cum ſit illi debita, debet habere eam abſque aliquo grauamine ſecundum gloſ. & pariter gloſ. in d. §. cum verò in verb. frater hanc eundem tradit rationem, dum ille text. ponit propagationem ſucceſſionis feudalis in deſcendentes feudatariorum, & inter cætera, quod frater fratri ſuccedit in feudo antiquo; propterea gloſ. ibi in verb. frater quærit, quid ſi frater extraneum inſtituit hæredem, & dum determinat, quod non poſſit hoc fieri, reddit rationem: quia potiùs principali prouidentia, quàm eius iuditio feudum ad fratrem perueniat, & idem dicit gloſ. in verb. retinere in d. cap. 1. an agnat. dum ille text. tradit, agnatum poſſe hæreditatem repudiare, ac feudum paternum retinere, & debitoribus hæreditarijs nihil dare, & propterea regula eſt generalis, quod quando à lege aliquid defertur, alius, quàm lex auferre non poteſt, vt dicit per propria verba text. in d. §. ſed hęc quidem, ibi quod enim ex lege datum eſt lucrum, priuatus auferre modis omnibus non valebit.

2 (left margin at "beant"), 3, 4, 5, 6

Sed Domini, antequam vlterius tranſeamus, aduertatis, quod & ſi Andr. intelligat text. in feudo ex pacto non hæreditario, & hæc ratio ſit propria in eo feudo; tamen dum fundauimus in præcedentibus, quod text. iſte habeat locum in omni feudo, ſiue hæreditario, ſiue non hæreditario, ſiue antiquo, vel paterno, ſiue nouo, & ſic pariter limitetur in omni feudo, ponderando principaliter verba illa tex. manente, vel valente: nam vnum reſpicit inualiditatem, aliud verò nullitatem, & deficiente aſſenſu in omni feudo, diſpoſitio eſt nulla, vt latè fundauimus, & diximus per veros terminos, & deciſiones Andr. hæredes in feudo hęreditario ad nihilum teneri vigore cuiuſlibet diſpoſitionis abſque aſſenſu, & text. in l. cum à matre nõ procedere in diſpoſitione nulla, & ſicut poſſet principalis reuocare, & venire contra proprium factum, poſſit etiam & hæres, & text. iſte reſpectu nullitatis diſpoſitionis non benè ſe applicaret in diſpoſitione feudi ex pacto, quando adeſt aſſenſus: quia aliud eſt, diſpoſitionem eſſe nullam, & aliud non

eſſe

8 esse alteri præluditialem, & legatum, &
dispositio rei alienæ valet, & in feudis
habemus titulum de inuesti.rei alie.fact.
propterea in omni feudo procedit text.
& hæc ratio decidendi,licet procedat ẽt
in feudo hæreditario,quãdo illius dispo-
9 sitio sit sine assensu:nam pariter feudum
hæreditarium dicitur ex pacto,& proui-
dentia secundum Andr.in cap,t.de alie-
nat.feud.pat.1.col.ex quo concurrit pro-
uidentia dantis, & æquè principaliter
10 pactum,& propterea dixit Andr.in c.1.
col.fin.qui succ.ten. quod habemus feu-
da paterna hæreditaria , & paterna non
hæreditaria,& qualitas non hæreditaria
non prohibetur concurrere cum qualita-
te sanguinis,super qua prouidentia legis
fundatur , quæ latè prosequitur Camer.
in cap.1.an agnat.& declarauimus aliàs
11 in præludijs semper enim oportet,quod
hæres sit descendens ex sanguine primi
acquirentis,siue feudum sit hæreditariũ,
siue non hæreditarium, & vnus habebit
cum qualitate hęreditaria,& alius absq;
prædicta qualitate secundum legem in-
uestituræ , quæ accidentaliter alterare
solet naturam determinatam à communi
lege feudorum secundum Bal.in prælud.
in 4.diuis. & in cap.1. de duob.fratr. &
12 ideo solent appellari hæc feuda condi-
tionata,vt in cap.1.§.fin. quid sit inuest.
13 & ad eandem fidelitatem, eademq; ser-
uitia sunt obligata vtraque feuda, & sic
pariter ipsorum alienatio est vetita , eis-
14 demq; culpis amittuntur,vnde qualitas
hæc hæreditaria , vel non hæreditaria
non inficiatur pactum,& prouidentia ;
sed benè refrenat potestatem disponen-
tium, quatenus filijs, vel agnatis præiu-
dicaretur,& sic est vera ratio decidendi,
Andr. in se ipsa respectu præiuditij filio-
rum,& agnatorum;sed non est generalis
quò ad text. qui dum non solùm inuali-
dat;sed annullat dispositionem,non tan-
tum respexit inualiditatem dispositionis
propter ius acquisitum successoribus;sed
etiam nullitatem ipsius dispositionis, qñ
defunctus absque assensu disposuisset cõ-
tra legem,& naturam feudorum,quo ca-
su dispositio non solùm non permanet ;
sed non valet, ideo vera ratio decidendi
erit prohibitio , & repugnantia legis di-
spositionis cuiuslibet feudorum absque
assensu,maximè in præiuditium agnato-
rum,quæ ratio omne feudum respicit,si-
quidem defectus assensus respicit nulli-
tatem,& præiuditium agnatorum, respi-
cit inualiditatem, & vtrumque dictum
considerauerunt iura feudalia , nullitatẽ
in cap.1.de prohib.feud.alien. per Frid.
15 inualiditatem verò quò ad præiuditium
tantum agnatorum posuerunt iura feu-
dalia , dum ponendo casum alienationis
feudi paterni non hæreditarij factæ cum
assensu voluerunt valere durante vita
alienantis, vel etiam post mortem acce-
dente consensu successoris,donec pariter
ille viuat , de quo in §.hoc quoque in
tit.nostro,vbi latè glos.in verb.partem,
& in verb. inuestiri, quod declarat An-
dr.hic in verb.& olim ex regula text. in
§.profectò de leg.Corrad. non enim de-
ficit qualitas ex nullitate alienationis ;
sed ex resolutione iuris, vt bene declarat
16 Andr. vbi supra, & sic intelligitur text.
in cap.1. de alien.feud. pat. dum voluit
alienationem talis feudi non valere in
pręiuditium agnatorum etiam cum con-
sensu Domini , intelligitur enim respectu
iuris prædictorum agnatorum, vt ibi per
gl.dùm tractat successionem fœminæ.
17 Et sic faciamus conclusionem , quod
non ex iure tantum debito filijs,& agna
tis dispositio est nulla; sed ex resistentia,
& repugnantia iuris vetantis dispositio-
nem absque assensu contra legem feudo-
rum,aliàs sequeretur,quod in feudo hæ-
reditario valeret qualibet dispositio ,
postquam successores non habẽt ius for-
matum ex contractu,nisi tanquam hęre-
des vltimi morientis, & dicuntur in feu-
do hæreditario hæredes in ipso feudo,vt
aliàs declarauimus in t. rubr. & in præ-
18 lud. feuda enim ex pacto habentur suc-
cessione,feuda verò hæreditaria trãsmis-
19 sione,& vti hæres venit vnusquisque sic
ordinatum à principio generationis feu-
di secundum Pern. & alios; hinc fuit iu-
dicatum teneri ad onera in feudo hære-
ditario successorem etiam non hæredem
institu-

institutum ab vltimo moriēte: quia dum feudum hæreditarium habet, est insita, & innata qualitas; dum generatur, vt vnusquisque successor sit hæres in ipso feudo; sed quia, vt dixi, dispositio est nulla ex defectu assensus, propterea non est ratio generalis, quod feuda transeant ex legis prouidentia; sed verè quia est dispositio contra legem, illiq; lex resistit.

20 Andr. sequendo eandem rationem, cū dixerat, quod id, quod lex tribuit, alius, quàm lex non aufert, infert, quod si filius fuerit ingratus patri, exhæredabit eum pater, & reddit rationem: quia tunc lex aufert, quod procedit in feudo, dicit ipse, & allegat summam, quæ est Ardiz. in tit. de success. feud. & fundat dictū suum: quia in rebus, quas habet necesse parens filio relinquere de nuptialibus lucris exhæredabit ingratum filium, allegat text. in l. fœminæ, in l. hac edictali, in l. fin. & in auth. hæ res C. de sec. nupt. & Andr. Domini, vt videtis, loquitur in feudo ex pacto nō hęreditario, & ad hoc sunt propria iura per ipsum allegata, loquuntur enim in bonis filijs debitis, siue sint, siue non sint matris, vel parris hęredes, & tamen permittitur propter ingratitudinem etiam in prędictis bonis exhęredatio ibi, in l. fin. & in l. hac edictali statuitur, vt pater, vel mater transiens ad secunda vota nō possit alter alteri plus relinquere, quàm vni ex filijs, imo minimam partem, reliquum verò rorum remaneat filijs reseruatum, & illæsum, super quo fieri dispositio aliqua non possit, & tamen propter ingratitudinem in eisdem iuribus disponitur, quod possint per eosdem parentes filij priuari, sic in l. fœminæ ea, quæ tenetur mater reseruare filio ex primo matrimonio, declaratur ad eos pertinere, qui dignissimi à lege iudicantur, idest non ingrati, quod in d. auth. hæ res explicitè declaratur.

Domini hæc quæstio an in feudo possint filij exhæredari non habuit dubium penes aliquem in feudo hæreditario; sed difficultas fuit in feudo ex pacto non hęreditario, & tractauerunt Doctor. articulum vnitè, tàm in filio, quàm in nepote ex filio exhæredato.

21 Iacob. de Ardiz. in summa in 3. parte princip. in tit. de succ. feud. vers. sed adhuc quæritur 4. col. licet non distinguat, tamen ex iuribus, quæ allegat, videtur loqui in feudo ex pacto non hæreditario, & tenet, quod possit in feudo filius exhæredari, quando testamentum validum, & non irritum factum fuerit, & quò ad nepotem tradit, quod succedat Auo, exhæredato patre, si vel pater exhæredatus præmortuus fuerit, vel adhuc viuat; sed non sit in eius potestate, & hoc, quod dicitur de filio, procedit, quando fuit mala mēte exhæredatus, secus quādo bona mente secundum Ardiz. sed si nepos esset in potestate patris: tunc quia per eum acquireretur ius patri exhæredato, meritò tali casu non succedit.

Doctrinam hanc Ardiz. sequitur Aluar. in §. & quia in 1. rubr. vbi Marr. Lauden. & Præpos. Curt. in 2. par. 3. partis principalis, Iacob. in verb. præsentes, sequitur Aluar. Zaf. in 8. par. idem Affl. hic sequitur eandem conclusionem etiam in feudo ex pacto, Camer. eleganter in cap. 1. an agnatus, & Tiraq. in tract. de retra. lignag. glos. 8. §. 1. nu. 45. sequitur, & cumulat eosdem Doct. cum eadem distinctione bonæ, vel malæ mentis.

22 Capy. verò in cap. imperialē, & Frecc. in 23. differ. inter feudum hæreditarium, & feudum ex pacto firmant eandem cōclusionem in feudo hæreditario; sed in feudo ex pacto non hæreditario dubitāt, & non soluunt, Author verò damn. mem.

23 in glos. 3. §. 8. tenet in feudo hæreditario nocere exhæredationem, secus verò in feudo ex pacto, & hanc eādem distin-

24 ctionem videtur facere Andr. in c. sciendum de feud. cognit. idem videtur tenere in cap. 1. in §. vbi verò, an agnatus, cuius contrarium firmat in text. nostro, & in cap. 1. Imper. Lothar. in 9. col. in nouis nu. 5. in cap. omnes filij, si de feud. defun. mil. in cap. 1. in §. & si libellum 3. col. de alien. feud. pat. in cap. præterea si vassallus num. 24. quæ sit prima causa benef. amitt. distinguendo inter exhæredationem bonæ, vel malæ mentis secundum Ar-

Ardiz.iuxta text.in l.pen. ff.de curar.furios.& proprerea Loffred.in conf.1.num. 160.sequendo hanc opinionem,vt communem, vult concordare dicta per Andr. vt in locis, vbi dicit posse exhæredatum succedere, loquatur in exhæredatione facta sine causa,vel quando feudũ est datum Titio, & Petro filio nominatim,quo casu secundum opinionem Modernorum relatam per Andr.hic, & in cap.1.an agnatus exhæredatus succedit.

25 Domini hic articulus apud me paruã, aut nullam habet dubitationem, & Author prædictus damn.mem. pro sua opinione nihil penitus allegat,& Andr.non est sibi contrarius; firmat enim opinionẽ etiam in feudo ex pacto, quod filius exhæredatus non succedat,& dum ponderantur eius decisiones, vel tangit articulum,& postea se remittit ad hic notata,vt fecit in d.cap. 1. §. sciendum de feud.cognit. vel loquitur disputando, & non firmando opinionem, vel tandem loquitur secundum sententiam Modernorum,referendo ipsorum dicta,quorum opinionem semper reprobauit, dum voluit tractare articulum feudi ex pacto,& prouidentia funditus,& non pertransennam, & hoc benè tenuit, & declarauit, si rectè perlegatur in cap.nostro, & in d.cap.1.de alien. feud. par. & in cap.1. an agnatus, vltra alias decisiones supra ponderatas,quæ opinio fundatur per casus legum expressos,& particulariter per nostras consuetudines feudales cum distinctione, & declaratione, in quibus quæso aduertatis.

26 Dupliciter potest considerari feudum ex pacto, aut quando feudum est cõcessum pro te,& liberis,seu filijs,vt inferiùs declarabimus,vel quando est concessum tibi,& Petro filio nominatim.

27 Primò casu, Domini, siue tractemus articulum secundum ius ciuile Romanorum, ad quod est recurrendum, quando non reperitur decisum per ius commune feudorum,vt pro regula tradit text.in d. cap.1.de feud.cognit. aut verò volumus articulum tractare secundum iura feudalia,præsuppono,quod secundum omne ius sit decisum, filium exhæredari posse etiam in feudo ex pacto,& ex tali exhæredatione exclusum etiam à feudali successione, quando tamen mala mente, & non bona mente,& ex valida dispositione,& iusta causa exhæredatus reperitur.

28 Non est dubium,quod dum iuspatronatus, vel operæ libertorum promittuntur,& stipulantur per aliquem pro se, & liberis, quod liberi succedant, etiam qđ patris non sint hæredes,nec patet potest in præiuditium filiorum aliquid disponere,vt docet Iureconsult.in l.vt iurisiurãdi §.si liberi,& l.cum patronus,in §.cum libertus, & l. si operarum ff. de oper.li-

29 bert.& faciunt prædicta iura differẽtiã, si sit stipulatum pro se, & hæredibus,vel pro se,& liberis, quam distinctionem fecit Bart. communiter receptus in d.l.vt

30 iurisiurandi §.si liberi, & tamen eadem iura statuerunt posse filium in operis, & bonis libertorũ exhæredari,& omni successione libertorum priuari per patrem; dummodo testamentum sit iure factum; causæ subsistant,& exhæredatio sit facta mala mente, ita text. elegans in l.si patronus testamento, & in §. si quis non mala mente, & in §. ex testamento de bon.libert.vbi glos.respondet ad text.in l.Paulus §.fin.eodem tit. & idem probat tex.in l. si ex patronis per totum eodem tit.& in l.si operarum in final.verb.ff.de. oper.liberr. nec refert, quod habeat ius quæsitum ex stipulatione, & non habeat vti hæres, & ex pacto, & prouidentia primi acquirentis, si eadem lex dat acquisitioni hanc naturam, & hanc subiectionem, vt id, quod acquiritur, sit submissum ingratitudini,& causis iustis exhæredationis propter reuerentiam,quam filius debet habere erga patrem, à quo

31 habet esse,& addit Ardiz.verbum vnum sumptum ex text. in l. 1. §. sed & si patruus ff.de coniung. cum emancip.liber. quod exhæredatus habetur pro mortuo respectu patris exhæredantis, ob quod dicit ibi text. quod nepotes admittuntur,& sic si mortuus est,iustè non potest tractari amplius de illius successione, & vltra adducta hic per Andr.in locis nu-

pũali-

ptialibus, & alijs, quæ à lege filijs deferuntur, & non iuditio testatoris, & quæ non capiunt, vti hęredes, vt possint parentes filios etiam in his bonis exhære-
32 date, non ne lex defert legitimam filijs in bonis paternis, qua parẽtes ipsos priuare non possunt, nec aliquod onus imponere, & tamen propter ingratitudinem remanent filij priuati, & parentes ipsos exhæredare possunt iuxta text. in l. liberi, & l. omnimodo C. de inoff. testam. quia vt dicit Andr. & benè, eadem lex, quæ confert beneficium, eadem inquam confert conditionatum in casum ingratitudinis, illudq; tollit, & pater tanquam minister, & organum legis propter ingratitudinem pactum legis exercet, & hæc Domini secundum iura ciuilia.
33 Sed secundum iura feudalia quid dubij articulus iste habere potuit, si præcipuè in feudis ingratitudinis causæ notãtur ad feudi amissionem, vt in cap. 1. in quibus caus. feud. amitt. & ob id notabiliter text. in c. 1 §. prædictis modis, quæ fuit prima caus. benef. amitt. tradit pro regula, quod ex causis, ex quibus potest quis exhæredari, ex eisdem possit feudo priuari, & ideo in proprio articulo fecit assumptum Aluat. in d. §. & quia, quod quælibet causa, quæ est sufficiens ad exhæredationem, erit etiam sufficiens ad feudi priuationem, per quem tex. sic decidit Camer. in repet. d. c. 1. an agnat. in prima oppositione nu. 11. & lex feudalis præsumit eum, qui natura fuit ingratus, multò faciliùs futurum esse Domino, & iura feudalia, vt dicit Camerarius, solam præsumptionem infidelitatis considerant.
34 Sed quæso, attendatis motiuum, non ne in feudo ex pacto filius non poterit habere feudum, nisi sit hæres patris in hæreditate allodiali iuxta regulam text. in cap. 1. an agnatus, cum ergo exhæredatus nullo modo possit esse hæres, & notate: quia non potest esse ex sua culpa; igitur non poterit succedere in feudo, & vt scitis deterioris est conditionis filius, quàm agnatus, ex quibus remanet hæc conclusio firmata in feudo etiam ex pacto non hæreditario.
35 Sed si nominatim esset facta concessio videlicet patri, & Petro filio, vel contemplati liberi, seu descendentes principaliter, propterea quod ius esset quæsitum in vita patris, tunc ex regula text. in l. fin. C. vsufruct. in l. dedit dotem ff. de collat. bonor. in l. quodcunque §. si quis ita ff. de verbor. obligat. filij non possent exhæredari: quia habẽt ipsi principaliter, non per successionem patris; sed sunt ipsi principaliter contemplati, & tanquam bona propria non habet qd commune pater; & sic intelligitur Andr. in cap. 1. §. & si libellum maximè in colum. fin. de alienat. feud. pater. & hic est casus positus per Modernos, quos refert Andr. hic, & ibi, & in d. cap. 1. an agnatus, & ita distinguit Camer. vbi supra, & Loffred. in dicto suo ampliori consi-
36 lio; hinc Andr. in cap. 1. si vassall. feud. priuet. tenet, quod quando feudum est datum patri, & filio nominatim, tunc delictum patris filio non nocet: quia filius est etiam Dominus, & hoc etiam procedit, quando est datum pro se, & descendentibus, quando probaretur, hos esse principaliter contemplatos, & ipsis principaliter datum.
37 Sed attendatis, si vera est conclusio primo loco firmata, quod etiam in feudo ex pacto procedat exhæredatio, non obstante, quod dicatur feudum hoc deferri filijs ex legis prouidentia, & non à patre; sed à primo acquirente, quodq; dicantur esse tot donationes ad tempus factæ singulis descendentibus, vt post mortem primi perueniat ad secundum, dicatur feudum tale esse restitutioni subiectum, vt latiùs discurremus cum theorica Andr. in sequentibus Lectionibus in vers. & olim, & hoc quia eadem lex considerauit ingratitudinem, & disposuit, vt filij priuentur ex obligatione, quàm patri, & naturæ habent maximè in feudis, vt dictum est, præsumendo, quod qui fuit ingratus patri, multò magis erit Domino.
38 Si non attenditur ius quæsitum de per se, ergo, quod sit filius nominatus,

nihil releuare debet, vt ex hoc statuatur ius diuersum, nisi ea ratione: quia acquiritur filio ius, & dominium feudi pro medietate in vita patris, ita quod non expectat respectu huius portionis mortem patris ex regula text. in d. l. si quis Titio de vsufruct. accrescend. & in l. fin. C. de
39 impub. & alijs substit. & Andr. in d. cap. 1. si vasall. feud. priue. hoc specificè tradit, dum vult, quod in feudo taliter concesso delictum patris non noceat filio pro medietate, quam ipse habet in vita; sed pro alia, quam haberet, vt successor, & hoc quod habeat medietatem pluries Andr. affirmat, vt in capitulo nostro, in cap. 1. an agnatus, & in cap. 1. de alienat. feud. pater. & eandem opinionem, quod habeat medietatem filius nominatus in vita patris, & sic delictum patris non noceat, tenuit Aluarot. in §. denique octaua conclusione, quæ fuit prima causa benef. amitt. Iacob. in verbo dictiq; vassalli promiserunt non committere feloniam, Curt. in quinta parte principali 3. colum.
40 Nunc sic si ratio, quare exhæredatio non nocet, est illa: quia filius est Dominus in vita patris, & non habet, vti successor; sed quia sibi principaliter ex nunc est concessum feudum, sequitur propterea, quod non est bona limitatio: nam ea debet esse de regula; si ergo non datur successio, ergo non potest dari exhæredatio, & si non datur dominium penes patrem, non potest dari priuatio eiusdem dominij in filium; vnde cum eiusdem generis debeat esse exceptio, & limitatio ad text. in l. 1. §. excipiuntur ff. de ferijs, propterea non est hæc limitatio, nec conuenit in articulo, & ita reprehendit, & arguit Andr. in simili in cap. 1. qui
41 success. teneantur, imò plus dico, quod nec etiam tale feudum potest dici ex pacto, & prouidentia, si non expectat filius successionem pro medietate, quam statim acquirit ex concessione, quæ sibi
42 à principio facta intelligitur, & in reliqua medietate non tractabitur articulus inuestituræ pro te, & filijs nominatim; sed de feudo simpliciter concesso, an quia vnusquisque acquirit pro se, & hæredibus, si intelligatur in dubio feudum ex pacto, vel hæreditarium; ita quod expressio hæredum faciat feudum hæreditarium, vt aliquid operetur, & an concessio simplex faciat feudum ex iuris interpretatione transmissibile ad hæredes, & sic quod non sit personale, & verbum hæredes interpretemur filium masculum secundum naturam feudorum ad text. in cap. 1. §. & si clientulus de alienat. feud. ita quod in dubio feudum sit ex pacto non hæreditarium, quæ quæso aduertantur: quia non vadunt per manus, & non reperiuntur vbiq; & de hoc vltimo tractabimus insimul cum Andrea loco suo, & videbimus etiam quando feudum est concessum tibi, & primogenitis, tibi, & descendentibus, tibi, & hæredibus ex corpore, ita quod maior natu succedat.
43 Non omittam vobis dicere, quod tex. in l. si quis Titio de vsufruct. accrescend. non probat id, ad quod Andr. ipsum allegat, cum sit reprobata opinio Ioannis, de qua ibi in glos. & legatum ibi fuit factum Titio, & hæredibus suis, idest testatoris, non legatarij, & ideo nimirum, si tam Titius, quàm hæredes testatoris habent statim portionem discretam in relegata, & hic est communis intellectus traditus per glossam in l. fin. C. de impub. & alijs substit. prout post Bart. cæterosq; Scrib. refert ibi Decius.
44 Sed benè communis est opinio in terminis dictæ legis finalis, quod facto legato Titio vnà cum filijs suis, quod inquam legatum hoc diuidatur inter filios, & non intelligatur factum ordine successiuo, de quo facit amplum consilium Decius 320. in quo satis laborauit
45 Andr. in c. 1. §. & si libellum de alien. feu. pat. inter vltimas voluntates, & contractus, & quod secundum communem interpretationem, à qua non debet recedi, concessio semper intelligatur ordine successiuo, & respondet ad iura, quæ in contrarium allegantur, de quo fortasse dicemus in repetitione illius capituli, cum non sit hæc nostra propria materia.

46 Et

46 Et quia Andr. in hoc eodem articulo filij exhæredati quærit in fine, an nepos ſuccedat, vel ei obſtet paternum delictū, & remittit ſe ad notata in cap. 1. §.præterea ſi vaſſallus, quæ ſit prima cauſ.benef.amitt.& ſupra authoritate Ardiz.cōmuniter recepti vidimus, nepotem ſuccedere Auo, quando, vel pater præmortuus eſt, vel nepos eſt à patre emancipatus, aliàs non ſuccederet: quia per talem nepotem acquireretur eius patri exhæredato, videamus propterea de veritate articuli.

47 De iure ciuili Romanorum in bonis indifferentibus caſus eſt deciſus, vt exhæredatio patris eius filio non noceat in bonis auitis, tàm ſi Auus exhæredet filium, quàm ſi pater nepotem, eiusq; filium, prout eſt caſus in l. ſi ex patronis §.1.& ſequentibus, & in l.quod ſi pater ff.de bon.libert.quod intelligendum eſt, vel patre præmortuo, vel filijs, ſeu nepotibus in poteſtate patris non exiſtentibus, vt probant iura præallegata, & melior text. in l.quæritur eodem titulo, & ſecundum iura prædicta fundatur opinio Ardiz. quæ videtur communis.

48 Andr. verò in d.§.præterea loquendo de filio exhæredato facit eandem diſtinctionem ſi nepos ſit, vel non ſit in poteſtate per rationem, quam reddit text.in d.l.quæritur, ne filius exhæredatus, quod ex ſua perſona conſequi non poteſt, conſequatur ex perſona filij, qui patri acquirit ad text.in l.placet, ff.de acquiren.hęredit. quod fallit ſecundum eum, quando Auus inſtituerit nepotem, cui licet pater exhæredatus ſuccedat, imputet ſibi Auus, qui hoc ſcire debebat, & hæc in filio exhæredato, & ſecundum iura ciuilia; ſed in nepote ex filio culpante, & committente feloniam, ſecus erit ſecundum iura feudalia: quia ex inhabilitatione filij ſunt omnes ex eo deſcendentes inhabiles effecti.

49 Domini aduertatis, & ponderate quæſo verba, ſi Andreas loquitur de iure communi ciuili, vt videtur ſe declarare ibidem ante num.8.ibi; ſed videamus, quid mouent in contrarium iura ciuilia, bene enim loquitur; ſed ſi volumus intelligere eum, quod loquatur in filio exhæredato etiam ſecundum iura feudalia malè loquitur, prout etiam malè loquitur Iacob.de Ardiz.cum ſuis ſequacibus; dum ipſe ponit quæſtionem in feudo, & aduertatis Domini, quod articulus eſt diſputabilis in cauſis ingratitudinis erga patrem, non etiam ex culpis in Dominum, ex quibus pater poteſt filium exhæredare: nam ex reg.text.in l.quiſquis, & ex conſuetudinibus feudalibus filij, & omnes deſcendentes ſunt effecti inhabiles, & inſucceſſibiles, vt benè Andr.aduertit.

50 Sic ergo loquendo in terminis feudorum circa nepotem filij exhæredati, dico, quod dum Ardiz. dicit, quod filius in poteſtate patris non ſuccedit Auo: quia per eum acquireretur filio exhæredato, hic duplex cadit dubitatio, vna eſt, quomodo hæc procedat de iure feudorum, ſi pater non ſuccedit filio iuxta text.in cap.1. de nat.ſucceſſ.feud. & hæc dubitatio Domini tollitur notabiliter per Ardiz.eodem titulo de ſucc.feud. 1.col. in verb. & quod dicitur, vbi declarat notanter regulam illam procedere in feudo nouo, non autem paterno, & antiquo, ſicut dicimus in ſucceſſione paterna, & cæterorū deſcendentium à primo acquirente, quod latiùs declarat Frecc. in 12. q.lib.2.nu.7.

51 Secunda verò dubitatio eſt, quod in feudis pater nec etiam habet vſumfructum ſecundum veram opinionem Andr. quam nos firmauimus in prima rubrica, ſiue feudum habeat filius ex ſucceſſione, ſiue ex regali conceſſione: nam ſemper feudum eſt cum ſua qualitate ex regula text. in l.cum multa C.de bon.quę liber.vnde cum ceſſet ratio acquiſitionis ex patria poteſtate, cum in feudo filij nihil pater acquirat, videtur etiam tali caſu, quod ceſſare debeat diſpoſitio iuris ciuilis Romanorum fundata ſuper acquiſitione paterna, quod argumentum eſt fortiſſimum, & hoc decidit Andr.loquendo de iure ciuili in materia indifferenti in d.cap.præterea num. 10. & iura ciui-

lia considerauerunt acquisitipnem in vita, non autem successionem post mortem: nam loquuntur in nepote emancipato,& sui iuris,vt tunc succedat Auo, & non est dubium, quod pater succedit filio emancipato, cum emancipatio. vel alio modo filium esse sui iuris non respiciat successionem;sed liberam contractationem,& acquisitionem, ex quo distinctio Ardiz.in materia feudali,in qua ipse loquitur,non videtur tuta, super quo cogitetis.

52 Sequitur Andr.& dicit, quod Moderni subtiliùs intuentes tradiderunt, quod si feudum est simpliciter concessum, vel si concessum est pro se, & filijs, vel pro se, & liberis, semper erit feudum hæreditarium: nam quando est concessum simpliciter,semper vnusquisq; sibi,suisq; videtur prospexisse ex regula text.in l.si pactum ff.de probat.& in cap.1. de duobus fratr. & sic pariter, quando est concessum patri,& filijs,videtur datum filijs contemplatione patris, & consequenter succedent, si patris sint hæredes, & in hoc casu exhæredati non succedunt in feudo.

Si autem esset datum feudum patri,& Petro filio nominatim; tunc etiam filius exhæredatus succedit:nam videtur tunc feudum datum contemplatione filij, ex quo illum nominauit proprio nomine ex reg.text.in l.fin.C.de vsufr.imo habebit medietatem in vita patris,d.l.si quis Titio ff.de vsufr.accresc.quæ si vera essent, dicit Andr.raro esset feudum ex pacto,& prouidentia, & propterea se remittit ad dicta in cap.1. an agnatus, & in cap.1. de alienat.feud.pater. vbi reprobat opinionem horum Modernorum,& tàm ibi, quàm hic in vers. & olim firmat, quod feudum datum pro se, & hæredibus est

53 hæreditarium, & pro te, & liberis, seù descendentibus est ex pacto,& habebunt illi agnati etiam,quod non sint hęredes, non autem filius, qui est deterioris conditionis, nisi fecisset ipuentarium, quod limitatur in feudo nouo: quia cum semper concedatur cõtemplatione primi acquisitoris, omnes hæredes illius esse tenetur,quæ omnia Domini declarauimus latè in præludijs; sunt enim regulæ, & termini, & propterea breuiter me expediam:nam hæc latè,& optimè declarantur per Camer.in d.repet.c.1. an agnatus,& per Capyc.in sua inuestit.in verb.

54 feudorum clausulæ; tamen breuiter dicatis, feudum simpliciter concessum esse ex pacto, & prouidentia, non hæreditarium:nam de iure communi feudorum feuda à principio erant reuocabilia ad nutum, posteà ad annum, deinde ad vitam feudatarij, & demum ex beneficio legis propagatur successio in linea descẽdentium in infinitum,& in linea trãsuersali vsque ad septimum gradum, ita qđ statim, quod feudum acquiritur, vocantur beneficio legis omnes successores; sed quia habent mediante persona primi acquirentis;propterea omnes debent esse hæredes istius primi acquirentis, & hoc verè voluit Andr. licet sæpè sæpiùs dicat feudum intelligi acquisitum pro se,& hæredibus,& multoties dicit,intelligitur acquisitum pro se, & liberis, & propterea Andr.in §.huius autem generis num. 11. ex quibus caus. feud. amittatur hoc notanter declarat, dum dicit,quod si non probatur, quomodo fuit datum feudum,intelligitur,prout ius intelligit, scilicet sibi, & hæredibus; sed subnectit,quod hoc est ex iuris interpretatione, non autem transmissione in hæredem,quasi hoc donator expressetit, & si sit hoc insitum, & de natura,si exprimitur, aliquid operabitur, & sic vult dicere, quod non est personale; sed transmissibile: quia sic ius intelligit,non quod ab homine transmittatur; sed si exprimitur, dicit hoc à iure subintellectum aliquid operari, & propterea qualitas hæreditaria, quæ non aderat, ex expresśione imprimitur, vnde si non habet transmisśione in hæredem; sed ab intellectu iuris, ergo non habet à patre; sed à lege, & à primo acquirente,& ob id si expresśe dicitur pro te, & hæredibus, vt operetur expressio, erit tunc feudum hęreditarium,& ita notabiliter tradit Iac.de Belu.in cap.1.de eo,qui sibi,& hære-

hæred.suis,imò Bald. ibi voluit, etiam quod sit dictum hæredibus, feudum esse ex pacto; sed malè, & rursus intelligere debemus Andr. loquentem in materia feudali, prout iura feudalia loquuntur, quæ dum de hæredibus faciunt mentionem,intelliguntur de liberis,vt supra dictum est,& dum multoties dicit promiscuè loquendo, quod si feudum sit concessum pro hæredibus, vel liberis, quod dicantur feuda hæreditaria, debet intelligi secundum opinionem Modernorum, qui in hoc non constituerunt differentiã, ita quod resideamus, quod semper quod feudum est simpliciter concessum, est feudum ex pacto,& prouidentia; si verò pro te,& liberis idem,vel pro te,& filijs, in quibus casibus loquitur text.in l.si qs operas,in l.vt iurisiurandi §. si liberi, in l. cum patronus §. cum libertus, in l. si operarũ cum cæteris iuribus ff. de oper. liber.nulla habita ratione opinionis Modernorum,quæ nullo iure fundatur,& in materia feudali verbum hæres conuertitur in verbum liberos;non autem è contra,& propterea notate fuisse necessariũ, vt specifica lex fieret,quæ filios arctaret ad adeundam paternam hæreditatem, si in feudo succedere vellent, quod necessarium non erat, si ab intellectu iuris in feudo essent hæredes, & illud, quod dicitur, quod ex eo, quia pater acquisiuit, & illius contemplatione est datum, vt propterea debeant omnes esse illius hæredes; ego fateor contrarium,& dico, quod in omni feudo omnes sunt hæredes primi, & vti hæredes primi feuda capiunt,& tenentur ad omnia onera,& ad omnia disposita per primum acquirentẽ, & in hoc cap. nostro potest intelligi dictum Modernorum in feudo nouo; sed quicquid sit: quia Andr. tàm hic, quàm in cap.1.an agnatus,& in d.cap.1. de alienat.feud.pat.intelligit Modernos loqui etiam in feudo antiquo; propterea vos non recedatis à supra declaratis, & ex his sit expedita theorica Andr.vsque ad vers. filij tantum æqualiter, & pro declaratione horum terminorum videatis Modernos Addentes in dicto §.huius autem generis, & latè Loffre.in suo primo consilio.

SVMMARIVM.

1 *Hæres extraneus nõ succedit in feudo, huiusue dispositionis rationes commemorantur nu. 5.cum seqq. & si fuerit institutus, nullitatis vitio subiecta erit dispositio propter duplicem rationem, quæ adnectitur nu. 14.*

2 *Hæredis extranei institutio licet species sit alienationis; nihilominus alienare prohibitus, non censetur prohibitus hæredem instituere, & ibi de ratione, nec hoc euentu poterit considerari dolus, vel fraus, & nu. 3. sed declara, vt nu. 4.*

5 *Hæredis appellatione in feudis intelligitur filius, cæterum declara, vt nu. 11.*

6 *Actui inesse videtur, quod est de eius natura.*

7 *Feuda cur dentur, & de eorum denominatione.*

8 *Feudi vas, atque substantiam esse fidelitatem dictum est Andr. satis vulg.*

9 *Feudi successor debet esse de iusto sanguine descendenti, & ibidem cur feminæ non succedant.*

10 *Filiũ succedere iure successorio feudorum iuxta Bald. doctrinam quo pacto intelligendum.*

12 *Frater succedit in feudo antiquo in defectum legitimi hæredis.*

13 *Hæres legitimus quis dicatur de iure communi ciuili, & quis de iure communi feudorum; & ex his quinam propriè, & qui ex interpretatione.*

L 3 13 Ha-

15 *Hæres extraneus an possit institui in feudo, de quo non præstatur seruitium personale; sed reale.*

16 *Bald. in obiecta controuersia fuit Author affirmandi.*

17 *Speculat. opinio est huic contraria, quæ secundum D. Authorē manifesto iure comprobatur, & firmis rationibus sustinetur.*

18 *Limitatio glos. ad Constitu. Reg. vt de successionibus, quam sequutus est Andr. euertitur.*

19 *Feuda parua de iure antiquo non censebantur iure feudi, nec illius habebant naturam; sed de iure nouo fuit hoc immutatum.*

20 *Feudum verè dicitur res concessa in feudum sub annuo censu, & affertur exemplum in hoc Regno.*

21 *Hæres extraneus an ad successionem aspirare valeat stante inuestituræ tenore pro se, & hæredibus quibuscunque. D. Author in hoc articulo relatis hinc inde Doctorum opinionibus, & notatis Bald. & Iacob. de contrarietate affirmatiuè cōcludit, & testatur de cōi. & nu. seqq. sed ingeniosè declarat, vt nu. 28. cum seqq.*

22 *Hæredum tripartita diuisio.*

23 *Verbum quibuscunque adiectum in dispositione hominis nullam admittit restrictionem, nec de habilitate.*

26 *Ius quandoq. resistit, quandoq. nec assistit, nec resistit, & quandoq. aliquid præsumit, quæ omnia inter se diuersa sunt.*

27 *Verba legis debent intelligi de habilibus, idque fusè exornatur.*

29 *Inuestituræ tenor si sit expressus pro masculis, & fœminis, istæ vocatæ intelliguntur in illorum defectū, prout in hanc sententiam ab omnibus itum est.*

30 *Bald. restrictio quamuis communis ad §. quin etiam Episc. vel Abb. expenditur, & confutatur.*

31 *Hæres extraneus vtrum succedat in fructibus feudi, cumulatè de hoc agit D. Auth. & nu. seqq.*

32 *Fructus pendentes quomodo distinguantur à fructibus à solo separatis.*

33 *Testator prout potest de re hæredis disponere, ita pariter illum grauare in fructibus feudi hæreditarij iuxta punctualem decisionem Bald. quæ firma ratione fulcitur, & ita aliàs iudicatum; sed quid in fructibus feudi ex pacto, tangitur nu. seqq.*

35 *Fructus pendentes de iure communi Romanorum pars soli censentur; sed quam fundi partem constituant?*

36 *Fructus rei venditæ emptoris emolumento cedunt.*

37 *Fructuum successio non est vniformis, & vnica; sed multiplex; prout multi sunt illorum successores, qui obiter adnotantur.*

38 *Fructus distinguuntur in naturales, industriales, & ciuiles, de quibus remissiuè, & nu. 46.*

39 *Feudo ad Dominum deuoluto, fructus erunt, vel hæredum vassalli, vel Domini seruata distinctione §. bis consequenter. Cæterum nostris DD. dubitatio exorta est, num extra hunc casum procedat dispositio præfati text.*

40 *Alex.*

40 *Alex. ſub clypeo Cuman. negauit.*

41 *Eiuſdemq. opinionis ſectator fuit D. Lanarius, cuius conſiderationes recenſentur; ſed illis reſpondetur nu. 47. & 48.*

42 *At contrariam opinionem ſuſtinuit Camer. quam roboratam fuiſſe authoritate rei iudicatæ teſtatur D. de Franch. & hanc multis rerum argumentis confirmat D. Author contrarijs nullo negotio confutatis, atque conuictis, & nu. ſeq. vſque ad fin.*

43 *Creditores feudatarij actionem habere ſuper fructibus feudi, quæ fuerit ratione conſtitutum, & nu. 46.*

44 *Fructus feudi de hæreditate cenſentur ſecundum Andr. & ibi de ratione.*

45 *Rem vnam, eandemq. eodem tempore diuerſo iure cenſeri, leges refragantur.*

46 *Text. in d. §. his conſequenter qualiter limitetur per Andr. quoue modo per Anch. & nu. 49.*

48 *Releuij ſolutionem, ſeruitijq. preſtationem nequaquam concurrere forenſis vſus admiſit.*

LECTIO V. aliàs XIV. in ordine.

1 VBI in text. ſuccedunt tã-
tum filij æqualiter, di-
cit Andr. non ergo ex-
2 traneus hæres, videtur
enim alienare, qui ex-
traneum inſtituit l. peto
§. fratre de legat. 2. vbi diſponitur, quod
facta prohibitione ne domus alienetur
ad hoc, vt in familia remaneat, dicit Iu-
reconſultus, quod ſit caſus fideicommiſ-
ſi, ſiue quis explicitè alienauerit, ſiue
hæredem aliquem extra familiam inſti-
tuerit, idemq; tradidit Andr. in d. cap. 1.
in princ. de feud. March. quaſi velit An-
dr. dicere; feuda ſunt prohibita aliena-
ri, & dum quis extraneum inſtituit, alie-
nat: ergo extraneus ſuccedere nõ poteſt.
Domini concluſio hæc, quod per hæ-
redis inſtitutionem dicatur quis aliena-
re, nullum habet dubium, de quà in l. ſi
quis prioris §. certum C. de ſec. nupt. in
l. 1. ff. de fund. dotal. in l. ex hoc edicto §.
alienare ff. de alienat. iudit. mutan. cauſ.
fact. in l. ſi ita quis §. ea lege ff. de verb.
3 oblig. ſed non ſequitur, dicitur alienare,
ergo eſt prohibita hęredis inſtitutio, imò
regula eſt in cõtrarium ex eo: quia cum
oporteat, decedentem habere hæredem,
dicitur alienatio facta ex neceſſitate
iuxta text. in auth. res, quæ C. commun.
de legat. & videtur tranſire cum vniuer-
ſitate iuxta text. in l. quædam, vbi bona
gloſ. ff. de acqu. rer. dom. & ita procedit
text. in d. l. 1. ff. de fund. dotal. & tali ca-
ſu non conſideratur dolus, vel fraus, &
ita procedit text. in d. §. alienare de alie-
nat. iudit. mutan. cauſ. fact. & hæc eſt cõ-
munis ſchola Doctorum, ſequendo diſtin
ctionem Bart. tàm in d. l. peto §. fratre,
quàm in d. l. ſi ita quis in §. ea lege, opor-
4 tet enim, quod prohibitio alienationis
ſit limitata, vel cum cauſæ expreſſione,
vel vt certæ tantum perſonæ ſuccedant
iuxta terminos text. in d. §. fratre, & me-
lior text. in l. filiusfam. §. diui lo 2. de
leg. 1. vbi hoc diſtinguitur cum ſuis con-
5 cordantibus, & propterea declaretis vos
dictum Andr. ſecundum legem, quam
allegat, & dicatis, quod ex eo: quia in
feudo appellatione hæredis intelligitur
filius iuxta text. in cap. 1. §. & ſi clientu-
lus de alienat. feud. & gloſ. notab. in l. ex
facto §. fin. ff. ad trebell. & ſic regulantur
conceſſiones factæ pro ſe, & hæredibus,
ſcilicet filijs, vbi Paul. de Caſtr. Imol.
Alex. Rip. & cæteri communiter, Bart.
vbi cæteri Scrib. in l. Gallus §. etiam ſi
6 parente ff. de liber. & poſthu. & cum hoc
ſit de natura, ſemper hoc videtur ineſ-
ſe, dicit Bald. in l. liberti, libertæq; C.
de oper. liber. nu. 19. & ita refert iudica-
tum Pariſ. Cyn. ibidem ſequendo Dyn.

in

in l.in conuentionibus de verb.signif.certæ enim sunt personæ vocatæ ad feudorum successionem, propterea extraneus succedere non potest, dicit idem Andr. in cap.imperialem in 1.col. de proh.feu. alien.per Frider. & melius declarat in d.§.& si clientulus,latè cumulat Capyc. in sua inuestit. in verb. feudatariorum hæredes, & hoc voluit dicere glos. in d. cap.imperialem in verb.alienare,dantur
7 enim feuda militiæ causa ob speratam fidem iure iusti sanguinis descendentis, de fide apparet in cap.1. §.fin. per quos fiat inuestitura: nam denegatur inuestitura ei, qui fidelitatem facere recusat, cum à fide feudum denominetur, & feudum datur, vt fidelites Domino seruiat, dicit text. in §. huius autem generis ex
8 quibus caus.feud.amitt.hinc sæpè sæpius Andr.dixit,quod vas,& substantia feudi
9 est fidelitas,de sanguine apparet in cap. adoptiuus, si de feud. fuerit contr. de sanguine iusto apparet in cap. naturales eo.tit.quodq; debet esse sanguis descendens,apparet in cap.1. §.cum verò Corradus vers.fin autem in 1.rubr.& in c.1. de nat.succ.feud. & dixi ratione militiæ ad exclusionem fœminarum,quæ ex eo: quia militare non possunt, à successione repelluntur, vt aliàs declarauimus in præcedenti,& hoc est, qđ tradidit Bald. in cap.1.de eo,qui sibi, & hæred.suis,vt hæredes successores in feudis intelligantur hi,qui sunt de sanguine:quia sanguinis contemplatione feuda conceduntur, idem Bald. in 1.rubr. in §. & quia vidimus,& in cap.quæ in ecclesiarum in fin. extra de constit. quæ omnia peroptimè, & eleganter explicat Camer.in cap. im-
10 perialem cart.mihi 21.in litet.S, & hoc vult dicere Bald. hic, dum tradit, quod filius succedit iure successorio feudorum, idest iure sanguinis:nam sanguis est con-
11 templatus principaliter,intelligendo tamen hæc omnia in feudo nouo, in quo natura est,vt descendens tantum masculus succedat; in feudo verò antiquo intelligetur de fratre, & de reliquis vocatis ad successionem per legem communem feudorum,& in Regno etiam in feudo nouo hæres intelligitur frater, & intelligetur etiam filia in defectum masculorum:quia per Regni Constitutionem sunt vocati,& ea ratione, qua verbum hæres in feudo nouo intelligitur de filio scilicet: quia natura noui feudi est,vt filius,& descendens tantum succedat, eadem,& pari ratione,quando natura est, vt succedat frater,& succedat fœmina, intelligetur verbum hæres secundum subiectam materiam,& naturam ipsius feudi,vt explicat, vbi supra Camer. authoritate Andr.qui hoc eleganter tradit hic paulò ante versiculum: hoc quoque ibi, & secundum diuersitatem materiæ,de qua loquitur, diuersificatur significacio verbi.

12 Et licet text.in d.§.cum verò Corradus dicat, quod frater fratri succedit in feudo antiquo, quando frater sine legi-
13 timo hærede decesserit,& legitimus hæres dicitur etiam extraneus in testamento institutus l. lege obuenite ff. de verb. signif.tamen vt dixi,verba debent intelligi secundum subiectam materiam, & propterea legitimus hæres intelligetur is, qui ab intestato est vocatus ad successionem feudorum, vnde cum extraneus hæres non succedat:quia certæ sũt personæ vocatæ, meritò dum dicitur in text. si decesserit sine legitimo hærede, non intelligetur de hærede extraneo,ita Andr.Aluar.Præpos.& cõmuniter Scrib. post glos. in d.§.cum verò Corradus, & Iacob.de Belu.& vos vltra dicta per eos dicatis, quod & si quilibet hæres in testamento institutus dicatur legitimus hæres, tamen ille propriè dicitur hæres legitimus, qui ab intestato succedere potest,casus est in l.3.§.de illo ff.pro socio, & hæres extraneus institutus dicitur hæres ex interpretatione, & mediatè vigore testamenti,quando verò quis succedit ab intestato dicitur succedere immediatè, & magis propriè, & verba debent intelligi secundum proprium, & immediatum significatum,ita Fulg, notab.in l.1. §.1.ff.pro socio,notat,& declarat Alcia. in d. l. lege obuenite, melius, & latius Alc. in cons.59.2.vol.

14 Redeundo nunc ad declarationem Andr. dicimus, quod cum certi ſint ſtatuti hæredes,& ſucceſſores in feudo,proptereà extraneus hæres non ſuccedit, & ſi fuerit inſtitutus, nulla eſt diſpoſitio: quia dicitur alienare in eum caſum, qđ à iure communi feudorum eſt prohibitū abſque aſſenſu,& ſic ratio, quare extraneus non ſuccedit,eſt:quia à lege feudorum filij tantum ſunt vocati, ratio poſtea,quare inſtitutio extranei non tenet, ſi fuerit facta, eſt ex eo: quia inducitur ſpecies alienationis per talē hæredis inſtitutionem,quæ eſt prohibita;poſtquam prohibitio alienationis eſt facta in beneficium certarum perſonarum, & vos addatis in feudis rationem eſſe pręcipuam: quia Dominus concedens certam legem appoſuit conſiderando perſonam,& ſanguinem,dum cōceſſit, & cum natio prouocet, & deterreat, dicit Andr. ad propoſitum in cap. imperialem in 1. addit. meritò ſpecies hæc alienationis fieri non poteſt abſque ſpetiali Domini conſenſu, & facta non tenet, ob quod nullo modo extraneus hæres ſuccedit.

15 Sed quid in feudo, de quo non præſtatur ſeruitium perſonale;ſed reale tantum, putà ſub annua præſtatione in pecunia,vel frumento,& ſimilibus,an tunc in eo feudo poſſit inſtitui extraneus hæres,quaſi non ſit feudum, & habet in eo locum ius commune Romanorum, quod

16 tradidit,& tenuit Bald.in tit.de pace Conſtant.in verſ.libellarii in fin. & idem tradēdo idem Bald.in l.liberti,libertæq; col.fin.nu.36.C.de oper.libert.dixit, qđ erit potius iſte contractus emphyteoticus,vel innominatus, & Baldum ſequuti fuerunt multi Doctores, non tamen deguſtando punctum,nec diſtinguendo terminos,aut ponderando iura,vt fuit Aretin.in l.Gallus,§.etiam ſi parente ff.de lib.& poſth.vbi Iaſ.Alex.in l.etiam ff.ſolut.matr. Iaſ.in præl.feud. col.4. in 2.q. princip.& alij.

17 Ex aduerſo Specul.in tit. de locat. & conduct.ſub rubr.de emphyt. in §. nunc & aliqua n.108.q.85.appellat hæc feuda conditionata,& quod ſubiaceant cōſuetudinibus feudalibus,quem ſequutus fuit Roman.in conſ.70. & idem Alex.in conſ.9.5.vol.Socc.in d.§.etiam ſi parente nu.6. vt in qualitate tantum alterata non habeant propriam feudi naturam, in reliquis verò propriam feudi naturam obtineant, & hæc eſt vera,& indubitata opinio deciſa per caſum tex.in cap.1.de feud.non hab.prop.feud. nat. vbi Andr. qui propterea facit regulam, quod facta conceſſione in feudum cum pactis cōtra naturam feudorum,non per hoc non remanet verè feudum, præterquam in exceptuatis,& expreſſis, in quibus tantum natura alterata intelligitur, & non in reliquis,de quo per eum in cap.1. nu.2. de capit.Corrad. in cap.1. §.ſed nec eſt alia iuſtior nu.35. quæ ſit prima cauſa benef.amitt. in d.§.huius autem generis nu.12.& 15. ex quibus cauſ.feud.amitt. idemq; probat text. ad literam in §.feudum ea lege, vbi gloſ.ſi de feud. defun. milit.latè Dec.in conſ.185. 3.col.nu.5. & in conſ.193.ante num.5.verſ.ſecundò præmitto.

Aliud enim eſt, quod feudum improprietur,& hoc concedo; ſed in qualitate tantum alterata, & aliud eſt,quod propter talem qualitatem totum feudum alteretur, & mutet ſuam totalem conditionem,& in hoc fuit error Scribentium, & dum Bald.& in præludijs in 4.diuiſ.& in cap.1. de duob.frat.à Cap.inueſt.tradidit,quod inueſtitura feudi deroget omni naturæ feudorū,præſuppoſuit ex hoc, ꝙ per hanc qualitatem innatam à principio generationis feudi detur noua natura;ſed quod remaneat tamen feudum, & multa iura feudalia tractant de diuerſis pactis appoſitis contra naturam feudorum,quæ ſeruari debent; ſed non proptereà in alijs non expreſſis non remanet feudum in propria ſui natura, vt in feudo franco,in feudo, in quo ſunt ſucceſſibiles tam maſculi, quàm fœminæ, in feudo exempto à iuramento fidelitatis, & ſimilibus.

18 Eadem glo.in Conſtit.Reg.vt de ſucceſſ.in princ. & in verb. in omnibus tradidit Conſtitutionem illam non habere

locum

locum in feudis rusticis,& planis,ex quibus debetur redditus panis, aut carnis, pecuniæ,aut annonæ, seu præstatio operarum, quam sequutus fuit ibi Andr.di-
19 cens illa glos.quia hęc parua feuda non censentur iure feudi ex reg.text.in §.notandum,de his,qui feud.dar.possunt,nec habent feudi consuetudinem in cap. 1. quis dicatur Dux.

Aduertatur,nam aliud est tractare, si Constitutio illa comprehendat feuda plana ponderando verba eiusdem Constitutionis, quæ in fine præsupponit feuda,de quibus in ipsa Constit. deuolui ad Dominum,& dat prælationem agnatis, & de hac quæstione tractabimus alia die, & aliud est, quod Constitutio illa non comprehendat talia feuda:quia sunt parua feuda:nam & si text.in d.§.notandum,& in cap.1.quis dicatur Dux dispofuerit,hæc feuda non censeri iure feudi; tamen,vt scitis Domini,hoc erat de iure antiquo; postea verò hoc fuit correctum per text.in cap.1.de nat.feud. vt eodem iure reputentur,& magna, & parua feuda,& ita declarauit glos. per illum text. in d.§.notandum,vbi Andr.& quæso videatur,quomodo est fallax argumentum glos.prædictæ: nam præsupponamus, qđ feudum planum esset magnum feudum, & à Barone tantum teneretur, & consisteret in maximis redditibus, & esset cōcessum sub seruitio personali, posset per hoc dici, quod Constitutio haberet locum,& quid commune hoc,quod sit feudum parui redditus cum quæstione illa, an Constitutio comprehendat feuda, quæ non tenentur in capite à Rege, & possunt etiam esse parua feuda,& tamen esse vera feuda secundum propriam naturam,cum nihil inferat ad naturam feudorum esse feudum paruum,vel magnū, si verū est, quod ex lege inuestiturę feuda veram assumant naturam, & propterea tota vis consistit, an res fuit concessa in feudum,vel simpliciter, & hanc distinctionem facit text.in d.cap.1.de feud.
20 non hab.propr.feud.nat. quæ conclusio probatur ad literam in cap. ad Apostolicæ de sent.& re iudic.in sexto,vbi text. loquitur de hoc Regno concesso sub annuo censu,& quod sit verè feudum:quia est concessio in feudum, dicit ibi text.nā partes fidelitatis sunt multæ affirmatiuæ,& negatiuæ,vt declarauimus in præludijs, & si quis eximitur à seruitio personali in faciendo, non propterea eximitur à cæteris partibus fidelitatis,quæ latiùs prosequitur,& declarat Camer.in cap.imperialem cart. mihi 40. qui hanc tenet opinionem post Curt.in prima parte sexta quæstione.

21 Sed quid si inuestitura feudi est pro se,& hæredibus quibuscūque,an tali casu succedat extraneus hæres, quæ quæstio est satis ventilata,& disputata,& diuersę fuerunt opiniones,qui enim tenuerunt venire extraneum hęredem, ea mouētur ratione:quia extraneus hęres legi-
22 timus est hęres, & lex distinguit inter hæredes suos, necessarios, & extraneos ad text. in §.1. instit.de hæred. qual. & differ. Io.Fab. & Ang.in §.cæteri eo.tit. nam & si verbum hęres adaptetur secūdum subiectam materiam, vt supra dixi-
23 mus,tamen verbum illud quibuscunque esset inutile, & nihil operaretur, & hæ sunt potissimę rationes,quę pro hac parte adducuntur,addendo, quod quando hæc verba proferuntur ab homine,& nō à lege,dicunt Doctor.qui hanc partem tenuerunt,quod non recipiunt restrictionem,nec etiam de habilitate, cuius opinionis author fuit Bald. in cap.imperialem nu.19.de prohib.feud.alien.per Frider.& in l.1.34.q. ff.de rer.diuis. & hæc videtur communis opinio relata per Rip. in l.ex facto §.fin.ad trebell.nu.16.& latè Camer. qui omnes cumulauit in cap. imperialem cart. mihi 30.

24 Contrariam verò opinionem tenuit idē Bald.in c.1. §. donare qual.ol.pot.feud. alien.& in l.cum virum C.de fideicomm. & Bald. in d. §. donare sequuti fuerunt Mart.Laud. & Præpos.intelligendo de hæredibus habilibus,qui aliàs essent successores ab intestato, & idem Iacob.in verb. & quibuscunque hæredibus, qui fuit sibi contrarius dictis per eū in vers. & cum pacto, quod de ipso feudo.

Ca-

Capyc.verò in cap.imperialem in princ. in vers.amplio sextò refert opiniones, & idem in inuestitura sua in verb.feudorum clausulæ,idemq; fecit Curt.in 7.par.in fin.nu.62.licet in cons.1. videatur tenere partem affirmatiuam,& partem negatiuam sequendo Bald.in §.donare tenuit Aret.in l.Gallus in §. etiam si parente ff.de liber.& posthum.quem sequitur ibi Socc. & Dec.in cap.in præsentia nu.48. de probat. taliter quod Domini quæstio est dubia,& rationes,& authoritates sũt hinc inde, & rationes præcipuæ tenentium,quod non succedant extranei:quia intelliguntur verba de habilibus, & secundum subiectam materiam, illorum verò,qui tenent cõtrariam partem,sunt: quia sumus in dispositione hominis, & verba essent inutilia.

25 Domini, si non adesset verbum illud quibuscũque,procederet motiuum,quod verbum hæres intelligeretur secundum subiectam materiam,& si tractaretur per hæc verba,quod succederet persona prohibita succedere in feudo legibus, moribus,vel natura,vt fœmina,spurius, clericus, mutus, vel aliter imperfectus, tunc procederet motiuum inhabilitatis; ita eleganter Bald.in cons.207.2.vol.non enim est huiusmodi extraneus hęres:quia de per se est habilis, nullumq; habet impedimentum,quod peroptimè ponderat, & considerat Socc.in d.§.etiam si parente, & in materia successionis docet eleganter Andr.in §.præterea si vassall.quę sit prima caus.benef.amitt. post num.10. vers. verius dicitur, vt inspicere debeamus aptitudinem,& naturam rei,& pos-

26 sibilitatẽ acquisitionis de per se,& aliud est habere quem iuris resistentiam, & aliud,quod lex non assistat,nec resistat,& denique quod lex quid præsumat iuxta tradita in terminis text.in cap. cum personæ de priuileg.in sexto,in cap.ad decimas de restit. spol. in sexto,in cap. 1. vt lite pendente, in cap.cum venissent de instit.& alia, quæ dicuntur in materia possessionis, & interim.

27 Et sic procedunt termini text. in l. 2. §.quod ait prætor,vbi glos.& Bart.ff.qui satisda. cog. ibi qualiscunque fideiussor, scilicet etiam non locuples,non autem de furioso,vel pupillo:nam requiritur secundum Bartol. quod sit talis,qui possit pro alijs fideiubere,& sic infert ad statutum volens, quod qualiscunque fuerit sententia arbitri, mandetur in exequutionem, vt intelligi debeat de eo, qui possit esse arbiter,& sic pariter intelligetur dictum glos.in l.3.C.de fide instrum. & iur.hastæ fiscal.lib.10. ibi quibuscunque probationibus,scilicet idoneis,&eadem glos.in l.1.C.de fide instrum.& hoc etiam modo intelligo dictum glos. in l. 1.C.de sacros.eccl.vt vnusquisque licentiam habeat disponendi in beneficium eccl.intellegatur de habili ad testandũ, quæ in extraneo non procedunt, qui de per se semper est habilis ad succedendũ, nec habet iuris resistentiam,& inuestitura,quæ derogat omni naturæ feudorum, facit extraneum habilem successorem, cum verba illa quibuscunque aliàs essent inutilia, & sic hanc partem teneo veriorem.

28 Sed quia inquantum potest, debemus restringere alterationem naturæ feudi,& correctionem iuris communis,propterea sicut in terminis text.in cap. 1. de feud. non hab.propr.feud.nat. tenemus, quod & si de iure communi feudorũ concessio illa facta pro te,& cui dederis,non intelligitur in feudum:quia aliàs de iure communi feudorum vnusquisque potest subinfeudare eodem iure, quo ipse habet, & verba essent inutilia,tamen tenemus, quod in Regno hoc non procedat, in quo etiam est prohibita subinfeudatio, & sic verba non sunt inutilia secundum Andr.ibi,& Camer.vbi supra,ita pariter in casu isto,dico, & intelligo quæstionẽ, vt procedat non existentibus hæredibus legitimis à lege feudorum vocatis, ita quod intelligamus per hanc inuestituram venire extraneos in defectum legitimorum hæredum secundum naturam feudorum.

Et sic cessat ratio inutilitatis verborum:quia verba operantur, & cessat pariter motiuum inhabilitatis,si extraneus de

de per se est habilis, & propter quodam extrinsecum impeditur, sicut dicimus in materia alienationis rei feudalis, quę nō est nulla, dum expectat spem reconualidationis ex assensu impetrando iuxta dictum per Io. Fab. in §. non solum instit. de leg. de cuius dicti veritate tractauimus in Lectionibus antecedentibus.

29 Fundatur hæc opinio, & hic intellectus per casus iurium in §. filia verò in tit. nostro in cap. 1. in §. quin etiam, vbi bona glos. Episc. vel Abb. glos. in cap. 1. in vers. nisi ex pacto de nat. success. feud. vbi facta inuestitura pro masculis, & fęminis, volunt iura prędicta, quod propter naturam feudorum copula, &, non coniungat; sed intelligatur vocata fœmina in defectum masculorum, stetq; copula in vi ordinis, non in vi copulæ, & copulet verba, non sensum, & ratio est, vt dixi, aperta natura feudorum, & hæc est communis omnium opinio, vt per Bald. & cæteros omnes in d. §. quin etiam, Capyc. in verb. feudorum clausulæ, vers. & hæredibus vtriusque sexus post Batt. notabiliter in l. vt iurisiurandi §. si liberi ff. de oper. liber. ergo pari modo facta concessione pro se, & hæredibus quibuscunque, intelligetur in defectum hæredum à lege feudorum vocatorum; dicunt enim Doct. quod hoc est verbum extensiuum, & sic si extendit, non corrigit, nec immutat, quod erat; sed vltra addit, vnde si verbum hæres antecedens necessariò comprehendebat hæredes sanguinis, verbum postea subsequens, quibuscunque nil aliud facit, nisi vltra istos facere etiā alios hæredes successores, & sicut lex feudum, quod erat ad masculos transitoriū, intelligit, quando est concessum masculis, & fœminis, concessum in quam in defectum masculorum, vt minus ius cōmune lædatur, & inquantum possit restringatur alteratio naturæ ipsius feudi, ita pariter, & non aliter dicendum est in casu, de quo agitur, sic interpretando mentem inuestientis, quod peroptime probat text. in cap. 1. de eo, qui sibi, & hæredibus suis, vbi tractans semper prælationem masculorum, reddit rationem; quia censentur ipsi primo loco inuestiti, sic hic censentur vocati, & inuestiti semper primo loco successores legitimi vocati à lege feudorum, & etiam ab inuestitura, quæ dicit primò hæredibus, & postea subdit quibuscunque.

30 Et licet Bald. communiter receptus in d. §. quin etiam velit restringere dispositionem illius text. & aliorum in feudis rectis datis cum seruitio personali indeterminato, non autem in feudo conditionato dato ad certum seruitium, vbi Aluar. Præpos. Laudens. & Afflict. quos sequutus fuit Socc. in cons. 257. 2. vol. & Corn. in cons. 16. 1. vol. vos tamen teneatis conclusionem prædictam indistinctè, stante opinione firmata in præcedenti quæstione, quod feudum remaneat rectum, & in sui propria natura in omnibus, præterquam in eo, in quo expresse est facta alteratio; aliud enim est, quod improprietur feudum respectu seruitij; aliud quod fœminæ succedant, & aliud quod succedant insimul cum masculis, vel in ipsorum defectum: si enim lex feudalis dat regulam, quod fœminæ non succedant, quid hoc commune cum seruitio certo, & si lex feudalis dicit, quod admissis fœminis ad successionem debet intelligi in defectum masculorum, quid hoc ad feudum conditionatum, & si ratio in feudo recto est natura feudorum, à qua non receditur, nisi in casibus expressis, dicit idem Bald. in §. quin etiam, ergo idem in feudo conditionato in his, in quibus iura dicunt, quod remanet feudum in sua propria natura, ex quibus remanemus sub conclusione firma in feudo concesso pro se, & hæredibus quibuscunque succedere hæredes etiam extraneos, & limitari text. nostrum; sed cum modificatione, quatenus hæredes vocati ex lege feudi non adessent.

31 Sed an id, quod dicimus in feudo, vt non succedat extraneus hæres, procedat

32 etiam in fructibus feudi, & non loquor de fructibus separatis: nam cum hi inter allodialia reputentur, non est dubium, quod in his succedat extraneus hęres, dicit Andr. in cap. 1. §. hæredes post nu. 5. de

de pac.tenen.& in Constit.Reg.post mortem, Capyc. latè in sua inuestitura in verb.feudorum fructus,reassumpsit articulum Camer. in cap. imperialem cart. mihi 17.in lit.O, vers. prima igitur conclusio,hinc Bald. in cap.1. in fin. princ. de pac. tenen. tradidit, quod sicut fructus pendentes iudicantur quid immobile, vt fundus, & sunt eius, sic separati iudicantur, & sunt statim quid mobile, & propterea non sunt feudum, nec possunt habere illius naturam,quod pto notab. adduxit Author damnatæ memoriæ in glos. 1.§.1.tit.1.post nu.35.& hoc tenuerunt omnes, vt fuit Paris de reinteg. in rubr.de fin.feud.vers.nunc videndum, Curt.1.par.q.6. Boer.decis.199.Loffred.
33 cons.46. & cæteri indifferenter, nec etiam loquor in feudo hæreditario, data dispositione pet defunctum:quia poterit disponere de fructibus separandis à solo tanquam de re propria hætedis, de qua potest testator disponere, & hæredem in feudo grauare; decisio est Synodalis Bald.hic in text.nostro in final.colum.vbi Præpos.& cæteri, Alex. in cons. 18. 5.vol. Capyc.in cap.imperialem de prohib.feud.alien.per Frider. & in sua inuestitura in d.verb.feudorum fructus, vers.futuri fructus, ibi quinimò Bald.vbi peroptimè declarat hoc debere intelligi in feudo hæreditario, non autem in feudo ex pacto,& prouidentia:nam semper quod non constituitur ius in re; sed hæres successor grauatur in actione personali ad aliquid dandum,vel faciẽdum, semper,inquam, dispositio erit valida,& ita aliàs iudicatum in causa Vniuersitatis Seminariæ cum Duce me referente in Regia Camera,nec habent in hoc q̃d commune termini vsusfructus locationis ad longum tempus,& alia, quæ tractantur per Andr. & Doctor.in d.cap. imperialem in princ. nam, vt dixi, tractamus de fructibus percipiendis ab hærede, & à solo separandis, de quibus vt de re hæredis disponit testator, hæredem grauando,& sic non tangitur feudum, nec vllum ius super illud constituitur.
34 Loquor igitur, & pono quæstionem in fructibus pendentibus feudi ex pacto & prouidentia non hereditarij,vel etiam feudi hæreditarij nulla facta dispositione per defunctum; sed tantum facta institutione hæredum in bonis allodialibus, an igitur inter ea computentur dicti fructus pendentes, ita quod omnes hæredes succedant; an verò censeantur pars feudi,& consequenrer ad feudi successorem pertineant,& non succedat extraneus hæres,sicut in feudo.

Hæc quæstio de iure communi Romanorum nullum haberet dubium per regulas notorias, quòd fructus penden-
35 tes pars soli esse censentur iuxta notata in l. fructus pendentes ff. de rei vendic. hinc text. in l.fin. §. fructus ff. quæ in fraud.cred.dixit,quod fundus, & fructus ipsius faciunt vnam, eandemq; rem, & ob id quæritur, si faciant partem integralem, quotatiuam, vel numeralem rei iuxta notata per Bart.& cæteros in l.qui
36 vsumfructum ff. de verbot. obligat. & propterea fundo distracto, fructus ad emptorem pertinent, in l. Iulianus §. si fructibus ff.de action.empt. & in re concessa in feudum tradiderunt Docto.qualis fuit Odoffred. in summa feud. in penult.rubr.Bald.in cap.1.an agnatus,vbi Præpos.& in l.1.quæstione 14. ff. de re-
37 rum diuis. & sic etiam habemus dispositiones iurium distinctas in successoribus in fructibus dotium iuxta notata in l.diuortio ff.solut.matrimo. in fideicommiss. in l.Herennius ff.de vsur. in vsufructuario in l.defuncta ff.de vsufructu,in fructibus beneficiorum, & Commendarum,in fructibus emphyteusis,& similibus, de quibus latè per Couarr. lib. 1. var.resol.cap.15.& pet Molin.de hispan. primog.lib.3.cap.11.
38 Nec intendo tractare distinctionem fructuum, videlicet, naturalium, industrialium,& ciuilium, de quibus per Docto.vbi supra, & peroptimè per Authorẽ damnatæ memoriæ in tit.1. glos.1. §.1. num.33.
39 Non enim est hæc materia nostra;sed difficultas oritur ex particulari decisione iurium feudalium; habemus enim

text.in cap. 1. §. his consequenter in titulo hic finitur lex, vbi deuoluto feudo ad Dominum, dicit text. quod fructus erunt hæredum vassalli, si decesserit post Kalen. Mart. sin autem antea, erunt Domini, & pariter habemus text. in cap. 1. an agnatus, qui loquitur in feudo ex pacto, in quo agnati non hæredes succedunt, & vult text. quod de fructibus satisfiat creditoribus feudatarij mortui secundum distinctionem, de qua supra, vt ibi per glos. Andr. & cæteros Scrib. sed quia dispositio est exorbitans à iure communi, & iura prædicta loquuntur in casibus suis, quando feudum deuoluitur ad Dominum, vel ad agnatum, videndum erit, vtrum extendantur ad omnem casum, ita quod decedens feudatarius, & si relinquat successores in feudo, de quo nō potest disponere absque assensu, possit inquam de fructibus disponere, tāquam de re allodiali, & non feudali, vel rectius si plures hæredes instituti fuerint, omnes in fructibus succedant etiam extranei.

40 Alex. authoritate Cuman. in l. diuortio solut. matrimon. tenuit disposita per text. in §. his consequenter procedere tātum in casu suo, quando feudum ad Dominum deuoluitur, in alijs verò casibus seruari distinctionem text. in l. diuortio, quem sequutus fuit Alber. Brun. in cons. 106. Soccin. verò ibidem impugnauit dictum Alex. & præfati Doct. nullam fecerunt mentionem de dispositis in cap. 1. an agnatus, vbi extra casum deuolutionis, de quo loquitur text. in §. his consequenter, traditur, quod succedente agnato, creditores feudatarij mortui habent actionem super fructibus feudi cum distinctione tamen, de qua in §. his consequenter; sed tamen dispositio illa est exorbitans, non extenditur extra casus suos, & multi Docto. dixerunt esse dispositionem irrationabilem, & propterea voluerunt non esse trahendam, nec extendendam.

41 Addebat D. Lanarius Feudista celeberrimus, & vir nunquam satis laudatus, quod cum feudum detur propter seruitium, & fidelitatem ad text. in cap. 1. in §. huius autem generis, ex quibus caus. feud. amitt. meritò cum ad successores transeant fidelitates, & seruitia, debent propterea pariter ad illum transire commoda feudi, scilicet fructus ex regula legis secundum naturam ff. de reg. iur.

Dicit insuper, quod feudatarius tenetur de iure communi feudorum proprijs sumptibus vsque ad fructus feudi exhibere seruitium Domino secundum Andr. Bald. Aluar. & alios, quos idem Author cumulat in §. huius autem generis, ergo posset dari casus, quod Dominus fraudaretur seruitio, si feudatarius fructibus careret, maximè cum teneatur etiam soluere releuium.

42 Domini contrariam opinionem tenuit Camer. in reper. c. 1. an agnatus in verb. quæro 1. nu. 100. & secundum hanc refert decisum D. de Franch. in sua decis. 19. & rota vis decisionis consistit, si Rex, lex, aut consuetudo, quæ omnia possunt, voluerint donare hos fructus feudatarijs, & conferre liberam dispositionem ipsi feudatario, vt possit de illis disponere, & sicut potuisset Rex, lex, aut consuetudo donare extraneo, ita pariter conferre illos in beneficium feudatarij, eiusq; successoris, & cum possit Rex de feudo facere allodium, & lex, & consuetudo possint inducere onera, & exemptiones, quid mirum, si in casu, de quo agitur, non considerantur amplius fructus, vt feudum, nec vt pars feudi; sed vt à solo separandi considerantur, vti burgensatici, & est propriè donatio fructuum per-

43 cipiendorum, & hæc est vera ratio, quare creditores defuncti habent ius in illis, aliàs penitus actione carerent, cum ex resolutione iuris debitoris esset etiam resolutum ius creditoris, qui nec vllum vnquam habuisset ius deficiente assensu,

44 & propterea notate decis. Andr. in cap. 1. an agnatus, qui in specie dicit, quod de fructibus feudi solui debet debitum hæreditarium: quia fructus de hæreditate censentur, & loquitur in feudo ex pacto deuoluto ad agnatos.

Si

Si hæredibus conceduntur fructus feudo deuoluto, ergo hæredibus extraneis, & omnes dicuntur extranei, quando non ſunt legitimi ſucceſſores in feudo.

Si fructus cenſentur de hæreditate, queſtio eſt expedita, & de hæreditate, oportet, quod ſint: poſtquam hæreditarij creditores habēt in illis actionem, vt dicit ille text. & ratio, quare ſunt in hæreditate, eſt: quia lex conceſſit illos feudatario, ipſiusq; hæredibus per text. in §. his
45 conſequenter; non enim poteſt vnico tempore quid iudicari feudale, & burgenſaticum: nam ſi propter lineam finitam fructus iudicantur hæredum feudatarij, & vt allodiales, creditores in his habent actionem, quomodo poſtea volumus dicere, quod ijdem fructus reſpectu hæredum inſtitutorum ſint feudales, & ſic vt vna, eademq; res eodem tempore diuerſo iure cenſeatur contra text. in l. eum, qui ædes ff. de vſucap. vlterius do-
46 ctrina Andr. in cap. his conſequenter tollit omnem penitus dubietatem: limitat enim textum illum in fructibus naturalibus, & declarat eſſe omnes, qui ab arbore producuntur abſque cultura, vt in eis non procedat diſtinctio illius text. ſed ſi ſunt percepti, ſint hæredis feudatarij, aliàs ſecus; in fructibus verò induſtrialibus, vt ſunt ſegetes, vina, olea, & ſimilia, dicit procedere diſtinctionem illius text. quia intelliguntur percipi tempore, quo coluntur, allegat text. ſatis notabilem in d. l. diuortio §. non ſolum, ibi nam & hic fructuum toto tempore, quo curantur, non quo percipiuntur, rationem accipere debemus; ſi ergo non attenditur perceptio; ſed cura, ex qua ſit, vt habeantur, ac ſi percepti eſſent, & in fructibus perceptis, & ſeparatis articulus non habet dubium, igitur non eſt in caſu, de quo agitur, hæſitandum, an quilibet etiam extraneus hæres ſuccedat, ſi habentur pro ſeparatis, & perceptis, quod idem notat Afflict. num. 17. & Andr. ſequitur ibi Aluar. & latius Capyc. vbi ſupra verſ. limita diſtinctionem, dixitq; Andr. in eodem loco, quod ſicut in viro lex propter onera matrimonij fecit diuiſionem fructuum pendentium, vel perceptorum; ſic pariter in feudatario in fructibus induſtrialibus propter ſeruitium, & induſtriam; ergo ſi lex habet fructus tanquam perceptos, & dedit illos ex ſpeciali iure feudatarijs, & non fuit diſceptatio inter Doctor. ſi diuiduntur; ſed quomodo diuiduntur, an ſeruata forma text. in §. his conſequenter, an pro rata anni, iuxta opinionem Cumani, & Alexan. in d. l. diuortio, adeo, quod ſemper fructus debentur: quia lex habet illos tanquam à ſolo ſeparatos, & perceptos à tempore culturæ, igitur ſi ſunt fructus percepti, ſunt allodiales, & conſequenter omnes ſuccedunt.

47 Nec erit hoc extendere iura prædicta de caſu ad caſum; imò fundatur articulus ſub propria iurium deciſione: nam poſtquam iura prædicta diſponunt, quod fructus ſint feudatarij in tantum, quod creditores in his habent actionem, igitur perneceſſe, cum iudicentur vt ſeparandi, & ſicut quid mobile, erunt allodiales, & ob id ex iure communi Romanorum omnes erunt ſucceſſores: quia non tractatur amplius de feudo.

Et ratio fidelitatis, & ſeruitij nihil vrget; ſiquidem idem eſt, quando creditores ſuper fructibus agerent, & tamen non dubitatur habere ſuper illis actionem.

48 Præterea feudi ſucceſſor non tenetur ad ſeruitium in anno mortis, dum ſoluitur releuium, ne duplici onere grauetur, & ita hodie practicatur, & ſi Rex eligeret ſeruitium, eximeretur à pręſtatione releuij omni iure debiti.

49 Vlterius ſi non ſunt fructus totius anni iſti; ſed poſt Kal. Mart. vſque ad menſem Septembris, & rurſus limitatur textus in §. his conſequenter in fructibus naturalibus, & Ancharan. in conſ. 193. quem ſequitur Author damnatæ memoriæ in titulo 1. gloſ. 8. §. 1. num. 10. etiam limitat in fructibus ciuilibus, quod an ſit verum, & quid ſibi dicant prædicti Doctor. dicemus alia die in ſua materia.

M 2 50 Igi-

50 Igitur tollitur ratio subtractionis seruitij, tollitur motiuũ extensionis iurium prædictorum, quę nullo modo extenduntur, & non licet arguere ex iuribus ciuilibus Romanorum, dum habemus in feudis particularem prouisionem, & sic teneo indubitanter succedere in fructibus hæredes extraneos, tanquam in allodialibus, & hæc sufficiant pro præsenti Lectione.

SVMMARIVM.

1 *Hæres extraneus an succedat in emphyteusi, quã quis acquisiuit pro se, & hæredibus, Mart. de Fano hac de re distinctio, quam amplexus est Andr. adnotatur, & nu. 16. sed quò ad primum caput reuocatur in dubium, vt nu. 20. cum seqq. & tãdem reijcitur admissa Abb. sententia, & ita pluries iudicatum nu. 31. & 32.*

2 *Fęmina, eiusq. descendentes num admittantur ad iuris emphyteotici successionem? pro vtraque parte arguit Andr. & demum residet in affirmatiua contraria confutando, & nu. seqq.*

3 *Immunitas concessa generi non extenditur ad descendentes ex fęmina, & ratio assignatur per Andr. nu. 13.*

4 *§. fin. inst. de pat. potest. dispositio recensetur, eiusdemq. declaratio adnectitur nu. 6.*

5 *Text. in §. emphyteusim in auth. de non alien. sanctio subijcitur vnà cum declaratione Andr.*

7 *Argumentatio rectè ducitur de pacto ad legem affirmatiuè.*

8 *Vir, & vxor regulariter non succedunt in emphyteusi.*

9 *Emphyteusis ecclesiastica hodie nedum potest concedi ad tempus; sed in perpetuum secundum Andr. & nu. 17 & pertinet tàm ad masculos, quàm fęminas, & etiã ad descendentes ex fęminis num. 18. & hæc est communis reprobata Bald. sententia nu. 34.*

10 *Text. in l. 1. ff de iur. immun. declaratur per Andr.*

11 *Liberorũ appellatione veniunt masculi, & fęminæ.*

12 *Conditio si sine liberis quis decesserit expirat vitam functo filio superstite nepote ex filia.*

13 *Descendentes ex fęmina secundum Andr. non sunt de genere.*

14 *Verbum genus, posteri, & proles an designet masculos, & fęminas, et nu. 35.*

15 *Verbi significatio intelligitur secundum subiectam materiam, & nu. 20. & 35.*

19 *Priuilegium concessum generi, posteris, vel proli non comprehendit fęminas secundum Andr.*

22 *Emphyteusis perpetua includitur sub permisione, vel probibitione alienationis.*

23 *Dispositio text. in §. emphyteusim, & in §. alienationis an sit correcta per text. in §. licentiam, discrepantes hac in re sunt sententiæ.*

24 *Alber. & sequaces negant.*

25 *Bart. & ante eum Accur. cum suis sectatoribus contrarium docuerunt; & pro hac parte arguit D. Author, & nu. 27.*

26 *Praxis dandi ad emphyteusim ad 29. annos cum pacto ad renouandum vnde desumpta, & quare*

adycia-

adijciatur hoc pactum, bona afſertur ratio confutata illa, quam attulit Andr.

Emphyteuta nunquam præſcribit aduerſus Dominum directum.

28 *Io. Andr. quem cæteri frequentius ſequuntur, eius fuit opinionis, vt text. in d. §. licentiam corrigat text. in d. §. emphyteuſim quò ad quædam, & quò ad quædam nequaquam; ſed iſte intellectus ſat rectè refellitur nu. 29.*

30 *Exploſo Io. Andr. intellectu adducitur concordia Felyn. & aliorum, quæ pariter euertitur.*

Prælatus poteſt ad modicum, non autem ad longum tempus locare bona Eccleſiæ, & ibi de ratione.

31 *Reiecta opinione Felyn. adducitur ſententia Abb. quam Dominus Author extollit, atque commendat.*

Imperatoris leges diſponentes de rebus Eccleſiæ ſunt firmitatis robore deſtitutæ ex defectu poteſtatis.

Alienatio rerum Eccleſiæ tàm vtilis, quàm directi dominij regulariter eſt vetita, niſi in quatuor caſibus.

33 *Emphyteuſis per Rempublicã conceſſa non excludit extraneum hæredem, quicquid dixerit Andr.*

34 *Argumentum de feudo ad emphyteuſim ceſſat quandoq. vt hic.*

Emphyteuſis conceſſa pro maſculis, & fœminis admittit ſimultaneum concurſum, quod non eſt in feudis.

LECTIO VI. aliàs XV. in ordine.

1 NDR. noſter ſequendo idem thema de extraneo hærede in feudo non ſuccedenre, quærit in hodierna Lectione, an idem ſit in emphyteotica re data Titio, & hæredibus eius, nunquid ſuccedat extraneus hæres, an filius tantum, vt in feudo, & dicit, quod hæc quæſtio tractatur per Martin. de Fano in vltima queſtione de iure emphyteotico, & tradidit, quod in Eccleſia, & Republica verbum hæres intelligitur de filio, prout exponitur in l. ſi quis Titio ff. de vſufr. accreſc. in priuato, & Vniuerſitate fungente iure priuati intelligitur etiam de extraneo hærede, & nil aliud Andr. allegat; ſed tranſit ad ſecundam
2 quæſtionem, an fœmina ſuccedat in iure emphyteotico, & deſcendentes ex ea,
3 & arguit primò, quod fœmina non ſuccedat ex reg. text. in l. 1. de iur. immun. ibi, ſed & generi poſteriſq; datæ immunitates ad eos, qui ex fœminis nati ſunt,
4 non pertinent, ſecundò dicit, quod deſcendentes ex filia ſequuntur patrem ſuum, non auum maternum, vt dicit text. in §. fin. inſtit. de patr. pot. vbi text. ad literam, qui non indiget inductione, & allegat etiam text. in l. nam ciuium ff. de his, qui ſunt ſui, vel alien. iur. qui text. loquitur tantum in deſcendentibus per lineam maſculinam; ſed gloſ. fin. ibi dicit, quod tradit Andr. per text. in d. §. fin. & ratio dicit Andr. quare deſcendentes ex fœmina non ſuccedunt: quia videntur extranei, quantum ad auum maternum, cum ergo extraneus hæres non ſuccedat ſecundum dicta in præcedenti quæſtione, ergo nec etiam deſcendentes ex fœmina.

5 Pro contraria parte Andr. adducit tex. in §. emphyteuſim in auth. de non alien. vbi in ſpetie text. admittit ad ſucceſſionem emphyteuſis tàm maſculos, quàm fęminas, & admittit etiã nepotes vtriuſque naturæ, & declarat Andr. ſcilicet natos ex maſculo, vel fœmina, vel de ne-

6 potibus masculis, vel fœminis, & respondet ad text. in §. fin. de patr. pot. vt procedat respectu paternæ potestatis, vt descendentes ex fœmina sequantur patrem, seu auum paternum, non autem maternum, non autem quantum ad succedendum.

7 Arguit secundò, nam cum fœmina mater successerat, statim vt fuit admissa, intelligitur pro se, & filijs admitti ad text. in vulgata l. si pactum, de probat. quæ lex (vult dicere Andr.) si hoc disponit in stipulatione, idem dicendum erit, quãdo quid à lege defertur: quia quod pacto fieri potest, idem erit legis authoritate, allegat text. in l. fin. C. de fideiuss. aliàs essemus accusatores naturæ cõtra dispositionem text. in l. maximum vitium C. de liber. præt.

8 Tertiò ponderat Andr. iterum text. in §. emphyteusim, dum vult, quod etiam intelligatur accepta emphyteusis pro viro, aut vxore, si hoc expressè dictum sit, ergo dicit Andr. cum non requisierit eãdem expressionem de filijs, & filiabus fœminis, sequitur, quod intelligebatur, & non erat necessarium.

Et antequam Andr. veniat ad solutionem text. in l. 1. de iur. immun. dicit primò, quod hoc de fœmina non habet locum in feudo: quia ipsa non succedit, &

9 dicit secundò, quod id, quod dictum est in §. emphyteusim, vt intelligatur concessa pro duobus hæredibus tantum, scilicet filijs, & nepotibus sit correctum per text. in §. licentiam in tit. de alienat. & emphyteus. vbi permissa est in perpetuum concessio in emphyteusisi, non solum ad tempus.

10 Respondet vltimò ad text. in d. l. 1. de iur. immunit. quod intelligitur respectu priuilegiorum, & immunitatum, non autem quò ad alia secundum gloss. ibi: nam in hæreditatibus, & successionibus veniũt tàm masculi, quàm fœminæ, allegat tex. in l. cognoscere §. liberorum, in l. quis-

11 quis, in l. non est de verb. signif. in quibus iuribus liberorum appellatione veniunt tàm fœminæ, quàm masculi, & ad

12 idem allegat text. in l. 1. C. de condit. inser. vbi conditio, si sine liberis quis decesserit, deficit mortuo filio superstite nepote ex filia.

13 Ponderat etiam Andr. quod text. in d. l. 1. loquitur de immunitate concessa generi, & natus ex filia secundum eum

14 nõ est de genere, item dicit, quod adest verbum posteris, & hoc verbum de filijs intelligitur, allegat text. in l. quod his verbis in fin. de leg. 3. & in l. fin. §. non autem licentiam C. de bon. quæ lib. sicut dicimus de verbo prolis secundum eum, quod ad filios refertur, allegat text. in l. Officiales C. de Episc. & Cler.

15 Vltimò vult dare Andr. aliam solutionem, & dicit, quod secundum diuersitatem materiæ, de qua loquimur, diuersificatur significatio verbi, allegat text. in l. si vno ff. locat. & subiecta intelliguntur talia, qualia prædicata demonstrant, allegat text. in l. 1. §. 1. ff. deposit. & hæc est theorica Andr. in præsenti Lectione, ex qua infrascriptæ eliciuntur conclusiones.

16 Prima, quod emphyteusis ecclesiastica non transit ad extraneos hæredes, secus verò in priuato.

17 Secunda, quod concessio emphyteusis ecclesiasticæ potest fieri in perpetuum, per text. in §. licentiam, per quem dicitur correctum esse text. in §. emphyteusim.

18 Tertia conclusio est, quod in emphyteusi ecclesiastica succedunt tàm masculi, quàm fœminæ, & etiam descendentes ex fœminis.

19 Quarta conclusio, quod priuilegium concessum generi, vel concessum posteris, vel concessum proli, non comprehendit fœminas; sed masculos tantum.

20 Quinta, & vltima conclusio, quod verbum hæres intelligitur secundum subiectam materiam.

21 Quò ad primam conclusionem, an emphyteusis ecclesiastica transeat ad extraneos hæredes, Domini, hæc quæstio est satis trita, & ventilata per Doctores tàm Ciuilistas, quàm Canonistas, & super eadem innumera emanauerunt consilia, & ex varietate glossarum, & ponderatio-

ratione diuerſorum iurium,quæ inuicem videtur altercari,& ex varietate opinionum quæſtio redditur in pũcto iuris valde dubia,& perplexa; nos autem pertractabimus eam breuiter,attendendo veritatem,& diſtinguendo opiniones.

Difficultas huius articuli habuit ortũ à varietate iurium authenticorum, quæ interdum prohibent perpetuam emphyteuſim, interdum admittunt vſque ad tertiam generationem, & interdum eam permittunt in perpetuum: nam ſi perpetua conceſsio valeret,& fieri poſſet indifferenter,non eſt dubium, quod ſuccederent hæredes extranei ſecundum omnes Doctores.

22 Habemus titulum de non alien. aut permut. rebus eccleſ. immobilibus, in quo titulo ſituatus eſt text. in §. alienationis,& §.emphyteuſim:dicit enim tex. in §. alienationis, quod ſub hoc verbo non tantum comprehenditur, & prohibetur venditio,donatio,aut permutatio; ſed etiam perpetua emphyteuſis, & per eadem verba loquitur text. in cap.nulli, in §.alienationis extra de reb. eccl. non alienan.

23 Text.in §. emphyteuſim dicit poſſe eam fieri in accipientis perſonam, & in duas eiuſdem perſonæ hæredum, videlicet filijs, & nepotibus, quaſi quod hæc non ſit conceſſio perpetua, intelligendo text.in d.§.alienationis iuxta terminos text.in §.adeo inſtit.locat. & in l.1.ff.ſi ager vectigalis,in quibus iuribus dicuntur data prædia in perpetuam emphyteuſim, quando ſunt data eo tenore, quandiu penſio, ſiue redditus Domino pro his præſtetur,dicitur enim tunc conceſſio in infinitum,& hoc vetuit text. in d.§.alienationis, ne inducamus incontinenti iurium correctionem.

Habemus titulum de alienat.emphyt. & locat.rer.ſacr. in quo titulo in principio diſponitur idem,quod in d.§.emphyteuſim,ſequitur poſtea text.in §.locationes, qui dicit, quod poteſt fieri locatio vſque ad annos triginta, & demum ſequitur text.in §.licentiam, in quo traditur,quod poteſt fieri conceſſio rei Eccleſiaſticæ,& ad tempus, & in perpetuum; per quem text.videtur corrigi text.in §.
24 alienationis,& pariter text.in d. §. emphyteuſim:nam aliàs ſi vellemus intelligere hunc text. de conceſſione vſque ad tertiam generationem, vt illa dicatur perpetua, prout aliqui dixerunt, vt fuit Alber.in prooem. Cod. Calder. in conſ. vlt.in tit.de verb.ſignif. quem refert, & ſequitur Dec. in cap. in præſentia de probat. Neapod.in conſuet.in bonis in verbo in emphyteuſim in tit. in quibus rebus habeat locum quarta, cuius contra-
25 rium tenuit Bart. in l.quibuſcunque C. de ſacroſ.eccleſ.ſi inquam hoc vellemus tenere, inutilis eſſet diſpoſitio §. licentiam.

Nam non ſolum, vt dictum eſt,diſpoſitum erat per §. emphyteuſim de permiſſione alienationis vſque ad tertiam generationem;ſed etiam per text.in §.1. eod.tit.de alien.emphyt. vbi eſt ſituatus text.in d.§. licentiam.

Imò præcedit text. in §.locationes,vt dixi,eod.tit.per quem permittebatur locatio per 30. annos, & ſic licet verbum perpetuò poſſit diuerſimodè accipi, vt per Alber.Dec.& alios,vbi ſupra, tamen hic attentis prædictis non videtur poſſe verbum hoc reſtringi, & impropriari, & ob hoc gloſ. in §.alienationis in auth.de non alien. aut permut. tradidit omninò per text.in §.licentiam induci correctionem prædictorum iurium,& ſic procedit etiam text.in auth.perpetua C.de ſacroſan.eccleſ.in auth.ſi quas ruinas eod.tit. & vtrobique gloſſa,& hoc tenuit hic An dr. vt vidiſtis Domini in 2. concluſ. & idem tenuit in cap. 1. in verb. libella-
26 rio,quib.mod.feud. amitt.ex quibus iuribus dixit ibi Andr.notabiliter habuiſſe ortum conſuetudinem dandi in emphyteuſim ad 29.annos cum pacto ad renouandum,quæ conceſſio ſecundum eum dicitur perpetua, & idem dixit in §. donare in fin.qualit.olim feud.pot.alien. & licet Andr. ibi dixit, quod ſit renouatio ad tollendam præſcriptionem, mihi autem hoc non placet; ſiquidem ex recognitione dominij continuati, quam facit em-

emphyteuta, nunquam dicitur præscribere contra eum, quem recognoscit in Dominum, ita Bart.in d.auth. perpetua ex regula text.in l. malè agitur C. de præscrip.30.vel 40.annorum,meiior ergo erit ratio, quod fiat ad euitandam deuolutionem,& ad euitandam disputationem opinionis, si finita emphyteusi per generationem teneatur Dominus inuestire hæredem iuxta theoricam Bart. in l.1.§.permittitur ff.de aqu.quotid. & æstiu.de quo latè per Gozzad.in suo cōs. 39.& hoc modo dicitur concessio ad 29. annos cum pacto ad renouandum perpetua, idest habet vim, & effectum perpetuæ concessionis.

27 Eandemq; opinionem,quod text.in §. licentiam corrigat alia iura prædicta, tenuit Bart.in d.auth.perpetua, & Bald. in d. auth. si quas ruinas reprobato intellectu Io.Andr.de quo inferius hic tractabimus, & Zabar. idem tenuit in cap. in præsentia de prob. & idem in effectu tenuit Specul.in §.nunc &aliqua in 7.q. in tit.de emphyt.

28 Io.Andr.verò tàm in addit.ad Specul. in loco præalleg. in quæst.113. quàm in d.cap.in præsentia tenuit,quod text.in §. licentiam corrigat text. in §. emphyteusim quò ad numerum, & tempus successorum, non autem quò ad qualitatem illorum, ita quod intelligatur concessio perpetua pro descendentibus,non solum vsque ad tertiam generationem,quo casu non venirent extranei hæredes, & est ratio secundum Salic.in authent.si quas ruinas post Iacob.de Beluis.quia text.in §. licentiam cum veniat continuatiuè ad præcedentia, permittit perpetuam emphyteusim in his, quibus ad tempus dari poterat,non in his,quibus nullo modo concedi poterat,& sic cum cōcessio permissa erat in descendentes tantum, venit postea text.in §.licentiam ampliatiuè,& extensiuè ad omnes descendentes; sed quò ad extraneos remanet incorrectus text.in §.alienationis, & sic iura iuribus concordantur, & euitatur inquantum potest legum correctio, quod sequutus fuit Paul.de Castr.in l.etiam ff.solu.matrim. & idem videtur tenuisse Butr.in d. cap.in præsentia,& hunc intellectum dicit esse communem Dec.in d.cap.in præsentia,quem pariter ipse sequitur,& hoc modo potest procedere opinio tenentiū, quod emphyteusis ecclesiastica non trāseat in extraneos successores, quam tenuit glos. vbi Bart.in l.etiam solut. matrim.& Specul. in d.q.113. & hæc videtur communis opinio iuxta cumulata per Dec.in cap. in præsentia, & per Couarr.in lib.2.var.resol.cap.17.

29 Hic intellectus Io.Andr. à multis impugnatur,cum sit nimis restringere text. in §. licentiam, nec est verum, quod veniat text.ille continuatiuè ad disposita in §. emphyteusim; imò adsunt diuersæ aliæ dispositiones,& signanter quod potest fieri locatio vsque ad 30. annos, quam,non est dubium,posse fieri in quēlibet etiam extraneum, & propterea

30 alij distinxerunt,quod aut concessio in emphyteusim vult fieri sine causa,& hoc est prohibitum per §. alienationis, nisi vsque ad tertiam generationem, aut verò vult fieri cum causa, & tunc procedit text.in §.licentiam, vt possit fieri in perpetuum,& succedunt extranei hæredes, ita Felyn.in d.cap.in præsentia,licet terminos confundat,& hoc vltimum, quod quando fit concessio ex causa necessaria, & approbata, quod inquam succedant extranei hæredes, tenuerunt omnes, vt fuit Butr.cæteriq; Canonistæ in d.cap.in præsentia,Alex.cum alijs per eum cumulatis in d.l.etiam.

Sed Domini, vbi reperitur de iure, quod Prælatus absque causa possit concedere in emphyteusim vsque ad tertiam generationem? ad modicum tamen tempus potest bene locare ad text. in cap. fin. ne Prælati vices suas;sed constituere ius in re minimè,vt est locare ad lōgum tempus, per quam locationem transfertur vtile dominium ad text. in d. l. 1. si

31 ager vectig. & ob id Domini teneo veriorem opinionem Abb.in d.cap.in præsentia, vbi relata opinione Butrij tenuit non esse habendam rationem prædictarum authenticarum in dispositione rerū Eccle-

Eccleſiæ, poſtquam habemus iura canonica particularia ſuper hoc diſponentia, & ſuper rebus Eccleſiaſticis deficit poteſtas Imperatoris iuxta tradita in cap. Eccleſia S. Mariæ de cõſtit. quicquid dixerit Dec. ibidẽ authoritate Aret. & propterea dicit Abb. quod cum de iure canonico prohibita ſit omnis alienatio tam vtilis, quàm directi dominij ex regula text. in d. cap. nulli, quæ tamen ex quatuor tantum cauſis eſt permiſſa iuxta gloſ. in 12. q. 2. in ſumma ſeruata ſolemnitate, de qua in canon. ſine exceptione, in cap. placuit, & in cap. Abbatibus eadẽ cauſa, & quæſt. & in clem. 1. de reb. eccl. non alien. meritò dum Eccleſia vult cõcedere in emphyteuſim, capi debet informatio, ſi adeſt aliqua ex prædictis cauſis, & tunc fiet conceſſio, & ſuccedet etiã extraneus hæres: quia ſi poteſt ex cauſis prædictis alienare in totum, multò magis poterit alienare vtile tantum dominium, idemq; tenuit ibi Imol. tacito Authore poſt relatam opinionem gloſ. Specul. Io. Andr. & Ant. de Butr. & Alex. in d. l. etiã, idem videtur tenere, licet confuſè loquatur, & idem Dec. in d. cap. in præſentia, latiſſimè Iul. Clar. lib. 4. ſentent. in §. emphyt. q. 28.

32 Remanemus igitur ſub concluſione, quod opinio relata per Andr. videlicet, Emphyteuſim Eccleſiaſticum non tranſire in extraneos hæredes, non poteſt in puncto iuris ſuſtineri; ſed verior eſt opinio Abb. eiusq; diſtinctio, vt abſque cauſa nulla ſit permiſſa conceſſio, & cum cauſa omnes etiam extranei ſuccedant: quia ſi poteſt alienare in totum, poterit ex eadem, & fortiori ratione concedere in emphyteuſim, ita quod omnes ſuccedant, nec dicatur præiuditium Eccleſiæ generari: quia videtur amitti ſpes deuolutionis: nam idem præiuditium eſt in totali alienatione, & rurſus dico, quod non remanet ex hoc dominium inutile Eccleſiæ, cum alijs modis poſſit emphyteuſis reuerti, & extingui, & ita reſpondet Dec. in d. cap. in pręſentia, defendendo Abb. ab impugn. Andr. Siculi, & Romani, qui Roman. in d. l. etiam tenuit nullo modo poſſe fieri conceſſionem rei Eccleſiæ in perpetuum etiam ſeruatis omnibus iurium ſollemnitatibus per text. in d. §. alienationis, & dicit, quod text. in d. §. licentiam eſt correctus per text. in d. cap. nulli, & ob id nunquam ſuccedere extraneos hæredes; ſed dictum ſuum non fundat, nec benè reſponder rationibus Abb. & hæc omnia, Domini, intelligatis non data aliqua conſuetudine, quæ in his eſt præcipuè ſeruanda ſecundum omnes præfatos Doctores, & ſecundum hãc opinionem videlicet, quod capta informatione, ſi in euidentem, &c. valeat conceſſio, ita quod etiam hæredes extranei ſuccedant, Sac. Conſ. pluries, & antiquis, & Modernis temporibus iudicauit, de quo poſt Affl. latè per D. de Franch. in ſua deciſ. 235. vbi determinationes factas recenſet.

33 Sed Andr. dixit vnum verbum, videlicet, quod in conceſsis per Eccleſiam, & Rempublicam, non ſuccedit extraneus hæres, & hoc de Republ. non video, vbi fundatur; ſed Specul. in d. q. 13. in ſpetie tradit, quod in emphyteuſi conceſſa per priuatum, vel Rempubl. quæ vice priuati in hoc fungitur, ſuccedit extraneus hæres, & id, quod dicitur de Eccleſia, eſt ratione prohibitionis, & diſpoſitionis prædictarum authenticarum, tenendo opinionem communem, & in Ciuitatibus diſpoſitum eſt, vt poſsint in perpetuum concedere, & loco priuatorum habeantur, & primum probat text. in d. l. 1. ſi ager vectig. & ſecundum text. in l. eum, qui vectigal ff. de verb. ſignif.

Ex his habuiſtis expeditam ſecundam concluſionem, ſi poteſt, vel non poteſt concedi emphyteuſis Eccleſiaſtica in perpetuum, & ſit correctus tex. im §. emphyteuſim per text. in §. licentiam.

34 Deueniamus nunc ad tertiam concluſionem, ſi fęminæ, & deſcendentes ex fęmina ſuccedant, & ex diſpoſitione text. in d. §. emphyteuſim communis eſt opinio, fœminas, & deſcendentes ex ea ſuccedere reprobata opinione Bald. in cap. 1. quibus modis feud. conſtit. poteſt, cum non procedat tali caſu argumentum de feu-

feudo ad emphyteusim, cum sit feudorum ius particulare, & contra ius commune, ita Alex. in l. quod dicitur nu. 24. de verb. obligat. cum alijs cumulatis per Couarr. in lib. 2. var. resolut. cap. 28. vbi quid si emphyteusis sit concessa Titio, & filijs, & pariter cumulat decisiones, ex quibus videtur esse cõmunis opinio succedere etiam fœminas.

Et sic etiam si fuerit concessa emphyteusis pro masculis, & fœminis, vt concurrat fœmina cum masculo, & non intelligatur in defectum, sicut in feudis iuxta decisionem Bart. in l. iurisiurandi §. si liberi ff. de oper. libert.

35 Quò ad quartam conclusionem idem, quod hic, & in præcedenti quæstione tenuit, & tradidit Andr. in cap. 1. col. 1. de grad. succ. in feud. sed aduertatis Domini, quod vnienda est hæc conclusio cum quinta, & vltima conclusione, dum dicit Andr. quod secundum diuersitatẽ materiæ, de qua loquimur, diuersificatur significatio verbi, voluitq; ex hoc dicere Andr. & respondere tacitæ obiectioni, quod & si verbum generi, verbum posteris, verbum prolis ad masculos dixit referri; tamen quia glos. iura, & Doctor. communiter dixerunt hæc verba referri in dubio tam ad masculos, quàm ad fœminas, vt per Hostiens. Io. Andr. & Butr. in cap. nonit de iudic. per illum text. pulchra decis. Paul. de Castr. in l. 1. C. de condit. insert. qui allegat Specul. in §. nunc & aliqua q. 155. pulchrum cons. Imol. 62. & Fulgos. in cons. 132. in fin. & Alex. dixit, quod de propria significatione comprehenduntur tam masculi, quàm fœminę in cons. 61. col. fin. 1. vol. Dec. latè in cons. 223. & 269. Luc. de Pen. eleganter in l. fin. col. vlt. §. iure igitur de loc. præd. ciuil. lib. 11. Paris. in cons. 88. 2. vol. & respondent omnes cõmuni calculo ad text. in d. l. 1. de iur. immun. & ad alia iura, & in prole loquitur text. in l. liberorum in fin. ff. de verbo. signif. in cap. 1. de grad. vt procedant in honoribus, in priuilegijs, in immunitatibus contra ius commune, & in pęnalibus, & sic iura iuribus concordantur, quæ latè cumulauit Tiraq. de retr. lign. glos. 9. §. 1. nu. 236. cum sequ.

Andr. igitur sentiendo difficultatem, & si primò dixerit, quod hæc verba non comprehendant fęminas, subsequitur tamen; & dicit, quod hæc erunt secundum diuersitatem materiæ, & propterea Ant. de Butr. in cons. 9. loquendo de verbo posteritatis dixit, quod de proprietate verbi comprehenduntur masculi, & fœminæ, nisi subiecta materia aliud demonstret, vt in immunitatibus, priuilegijs, honoribus, & in pęnalibus, & ita defendit, & declarat Andr. Præpos. hic in §. hoc quoque, & Curt. in 3. par. 26. q. vt sic concludamus in emphyteusi transitoria de sui natura ad fœminas per dictum §. emphyteusim, & si concessa sit ad tertiam generationem, vel vltra, comprehẽdantur descendentes per lineam fœmininam: quia verba sunt apta, & subiecta materia non repugnat, idem in feudo in Regno, in quo fœminæ sunt admissæ, qđ secus esset de iure communi feudorum, & tunc verba intelligerentur secundum subiectam materiam, vt hic dicit Andr. ex quibus sit expedita cum laude Dei hodierna Lectio.

SVMMARIVM.

1 *Feudum si inter fratres diuidatur, statim ex diuisione plura feuda distincta constituuntur secũdum Andr. sed istbæc opinio refellitur, & contraria, super quibus fundatur, remouentur nu. 7.*

2 *Feudi distractio de iure antiquo erat permissa vsque ad medietatem necessitatis causa suggerente secundum Isern. sed de iure nouissimo est in vniuersum vetita absque expresso Domini consensu, pęna, vt subijcitur, imminente in casu contrafactionis, & nu. 4. sed declara, & limita, vt nu. 9.*

3 *Dominus directus habet prælationẽ super*

ſuper feudo per vaſſallum vendito; ſed excluditur agnato concurrente.

8 *Feudum ex pacto, & prouidentia ſi à feudatario alienetur, quo pacto ſit conſultum deſcendentibus, & agnatis ſecundum Andr.*

Vaſſalli culpa in alienando feudum ſpreto Domini aſſenſu an maneat ſub cenſura, §. ſi vaſſallus culpam, ſi de feud. defunct. milit.

6 *Intellectus Andr. quod text. noſter intelligatur de feudo diuiſo, & de fratre, qui partem dimidiam ſuæ partis alienauit, reprobatur. Hinc alius germanus, & communis ſubnectitur ſenſus, numero 8.*

7 *Text. in l. ſi quis duas §. ſi quis partem ff. commun. præd. quo pacto procedat in feudis.*

9 *Refutatio feudi in proximum ſucceſſorem eſt permiſſa, tam de iure communi feudorum, quàm huius Regni.*

10 *Feudo euicto ex reſolutione iuris datoris an emptori cõpetat actio ad pretium recuperandum.*

11 *Afflict. negat.*

12 *Gloſſa diſtinguit.*

13 *D. Author indiſtinctè ſuſtinet opinionem Afflicti reprobata gloſſ. diſtinctione, quatenus ſe fundat ſuper ſcientia, vel ignorantia, & ſic bona, vel mala fide emptoris.*

14 *Feudatarij abſque Domini aſſenſu ſubinfeudantis, vel refutantis iure reſoluto, & acceptoris ius extingui neceſſum eſt.*

15 *Niſi ſubinfeudatus paratus ſit ſeruire Domino mediato, & ita à noſtris Feudiſtis receptum eſt frequentiùs.*

16 *Feudalis contractus, qua ratione claudicare dicatur ſecundum Andream.*

17 *Feudi alienatio, quę fit lege permittente, diſtinguitur ab ea, quæ fit Domino aſſentiente.*

Hinc affertur intelligentia ad doctrinam Andr. qui contrarium ſentire viſus eſt; ſed in oppoſitum vrget ratio, quæ ſubijcitur num. 18. cui tamen occurritur nu 21.

Feudum ſi vẽdatur à vaſſallo prole carente præuio Domini aſſenſu, emptor erit tutus etiam poſt mortem venditoris abſque liberis decedentis ſecundum Andr.

18 *Aſſenſus Domini tollit obſtaculum, & Dominus aſſentiendo non intelligitur concedere ius ſuum, & præcipuè ſpem deuolutionis.*

19 *Text. in cap. 1. qui ſucceſſ. teneantur magnopere obſiſtere videtur regulæ, quod reſoluto iure datoris infeudantis reſoluatur ius acceptoris.*

20 *Hinc affertur concordia Camerar. ſed redarguitur, et melior ſubijcitur intelligentia ad præfatum textum nu. 22.*

22 *Feudatarius dicitur feudi organum, & pica.*

Conceſſio facta nomine Eccleſiæ, & ſic dignitatis non expirat per mortem Prelati.

LE-

LECTIO VII. aliàs XVI. in ordine.

EX dictis per Andr.in verſ. hoc quoque,& in verſ.& olim vſque ad verſ.circa ſecundum infraſcriptæ eliciuntur concluſiones;

1 Prima eſt, quod diuiſo feudo inter fratres ſtatim dicantur plura feuda diſtincta, & ſeparata inter ſe, ita quod pars vnius non dicatur vlterius pars alterius feudi ex reg. text. in l.ſi quis duas, §. ſi quis partem ff.comm.præd.

2 Secunda concluſio eſt, quod de iure antiquo poterat alienari dimidia pars feudi neceſſitate ſuadente; verum remanebat firma alienatio durante vita venditoris,eiuſq; hæredum,quibus deficientibus feudum auocabatur,& deuoluebatur ad Dominum,ſi erat feudum nouum; ſi enim paternum ſcilicet ex pacto, & prouidentia,ad agnatos, quando illi extabant.

3 Tertia concluſio eſt, quod in caſu licitæ venditionis Dominus poteſt ipſe offerre idem pretium,& præfertur; ſed ſi extat agnatus,& vult redimere,ille præfertur Domino.

4 Quarta concluſio eſt, quod hodie de iure nouiſſimo eſt vetita in totum alienatio ſine expreſſo Domini conſenſu, & ſi vaſſallus alienauerit, præiudicat ſibi, & deſcendentibus; feudum ad Dominum applicatur, quando eſt nouum, vel non extant agnati,quod ſi eſt paternum, & agnati ſuperſunt, illi Domino præferuntur.

5 Quinta concluſio,& vltima eſt, quod quando talis alienatio procedit abſque conſenſu Domini, ſtatim agnatus reuocat feudum ab alienante,& eius deſcendentibus non expectata morte;ſed ſi cōſenſu Domini agnatus expectat mortem, filius verò reuocat ſtatim patre viuo;ſed pretio reſtituto per text. in cap. Titius, & ſic notate, quod Andr. loquitur in feudo paterno ex pacto,& prouidentia, & vult,quod propter culpam in alienando ſine Domini conſenſu priuentur deſcendentes; ſed non agnati; ſed quando cum conſenſu, nemo priuatur, imò deſcendentes agnatis præferuntur, & Andr.intelligit tex.in §.ſi vaſſallus culpam, ſi de feud.defun.milit.& in c.1.ſi vaſſallus feudo priuetur etiam in culpa in alienando, & gloſ. hic in verſ.partem ſuam,quæ tenet idem,quod Andr.ſic intelligit text.in cap.1.§.denique, quæ ſit prima cauſ.benef. amitt. quodq; ſemper deſcendentes intelligantur excluſi propter culpam in alienando,& ſic gloſ.etiā intelligit text.in cap.1.an ille,qui interfec.fratr.Domini ſui, quam opinionem ſequutus fuit etiam Andr. in §.vel poſtquam quib.mod.feud.amitt.in 1.col. & latius in §.item ſi fuerint eodem tit. ſed contrarium tenuit in cap.1. 1. col. de vaſſall.qui contra conſtit.Lothar.& in cap.denique, verſ.ſi verò in fine, quæ ſit prima cauſa benef. amitt. & idem videtur tenere in d.cap.ſi vaſſallus culpam, ſi de feud.defun.milit.& in cap.1.in verſ. niſi 2.col.ſi vaſſ.feud.priu.

6 Quò ad prædictam concluſionem intelligit Andr. text. noſtrum, quod inter fratres erat feudum diuiſum, & frater alienauerat dimidiam partem ipſius,præſupponendo, quod ſtatim ex diuiſione non dicatur amplius pars feudi; ſed feudum integrum de per ſe, & conſequenter cum de iure antiquo feudorum dimidiam tantum partem alienare poterat, quod text.iſte intelligatur de fratre, qui partem dimidiam ſuæ partis alienauerit.

Domini verba text. contrarium demonſtrant:nam dicit text. ſi frater meus alienauerit partem ſuam feudi, non dicit dimidiam partis ſuæ, & gloſ. in verſ. partem ſuam ſic intelligit ibi: quia pars tantum feudi eſt alienata, cum vnum erat feudum tantum, quod ad alios fratres deuenerat ex ſucceſſione patris, & Bald.ſic ponit caſum, quod vnicum erat feudum tantum,in quo ſucceſſerunt duo fratres,diuiſerunt, & alter partem ſuam alienauit, & ibidem Aluar. & ante ipſos ſic poſuit caſum Iacob. de Beluiſ.

Difficultas Andr. oritur ex concluſione, quod per diuiſionem feudum, quod erat

erat vnum,multiplicetur,& ex ipſa diuiſione plura efficiantur feuda per text. in d.§.ſi quis partem:nam tunc ſi hoc eſſet verum,procederet eius dictum:quia cum vaſſallus non poterat alienare dimidiam feudi, nunc alienaret totum, & quando totum alienatur, eſt nulla alienatio, & non expectatur mors alienantis; ſed ſtatim feudum auocatur,vt ſtatim dicemus.

7 Domini in re allodiali,in qua quis habet liberam diſponendi facultatem,& in feudo quò ad Dominum concedentem procedit text.in l.ſi quis duas,& in l.qđ in rerum ff.de leg.1. vt per Iſern.in cap. 1.de Capit.qui cur.vend.ſed in vaſſallo abſit, derogaretur enim titulo feudi, & formæ conceſſionis,ſi de vno plura principalia de per ſe, & ſeparata feuda conſtituerentur, aliud eſt enim, quod hæredes inter ſe diuidant, & iſta non eſt propria diuiſio feudi;ſed diſtributio partium feudi pro portione, & iure cuilibet vaſſallorum competenti;ſed ſemper vnicum dicitur feudum, & remanet in ſuo primo titulo,& eſſe; multiplicatio enim feudorum,diuiſio ſeruitij,quando feudum fuit vnicum à principio conſtitutum,non poteſt aliquo modo fieri ſine ſpetiali aſſenſu, & ita in prædicta materia declarat Author damn.mem.in glo.4.§.2.nu.29.

8 & ſic concludamus dimidiam partem ſuam fratrem alienaſſe; ſed integram,& hoc validè:quia reſpectu totius feudi dicitur medietatem ipſius alienaſſe, & hic eſt verus,& cõmunis intellectus, & parcat mihi Iſern. quem intellectum probat irrefragabiliter text.in §. item ſi fuerint ſupra quib.mod.feud.amitt.vbi text.appellat feudum diuiſum inter fratres partem feudi reſpectu fratris, & rurſus dicit, quod ſi iſtius partis plus medietate alienauerit,reuocat Dominus, quatenus poſt mortem vaſſallus deceſſerit ſine liberis,ergo dicitur medietas reſpectu totius: nam aliàs nulla eſſet alienatio plus dimidia,& feudũ ſtatim auocaretur non expectata morte,vt infra dicemus.

9 Quò ad ſecundam concluſionem certũ eſt Domini,ꝙ de iure veteri vſq; ad medietatẽ neceſſitate ſuadente poterat fieri alienatio titulo venditionis,vel per libellũ iux.text.in c.1.qual.ol.feud.pot.alien. in princ. iure tamen nouo per libellum tantum vſque ad medietatem,vt in d.c. 1.§.aut ſi libellario §.rurſus, quib. mod. fud.amit.iure verò nouiſſimo oĩs alienatio prohibetur per Conſti.Loth. & Frid. vt declarat hic Iac.de Belu. communiter receptus, verum non procedit hoc vltimum in refutatione,quæ benè eſt permiſſa etiam iure nouiſſimo, & nõ includitur in prohibitione iux.tex.in c.1.qual.olim feud.pot.alien.& Doct.omnes in c.imperialem de proh.feud.alien.per Frider. & ſic etiam in infeudatione,loquendo tamẽ de iure cõi feudorum,& etiam de iure Regni quò ad refutationem factam proximo ſucceſſuro,vt aliàs dicemus.

10 In qua concluſione contingit de pluribus diſceptari, & primò ſi feudum auocatur ex reſolutione iuris datoris, an in eum caſum emptor ſecundus,vel conceſ-
11 ſionarius recuperet pretium,Affl.hic tenet,quod non:quia videtur illum vendidiſſe ius,quod habebat ad text. in l. qui
12 tabernas ff.de contrah.empt. gloſ. verò in d.§.aut ſi libellario tenet,quod quãdo feudum deuoluitur ex culpa venditoris, vtputà propter ſuum delictum, tunc benè tenetur ad reſtitutionem pretij,quando verò ob lineam finitã,aut emit ſciens, aut ignorans,primo caſu non agit,ſecundo verò ſic,ex reg.text.in c.1. de inueſt. de re alien.fact.Andr.ſequitur in d.§.aut ſi libellario,& idem Andr.in §.ſed & res per quos fiat inueſt.poſt nu.5. & in cap. Titius,ſi de feud.def.mil.vbi allegat cõcordantes,ꝙ ſequitur in d.§.rurſus Iaco. de Beluiſ. & Bald.ibidem nu.3.

13 Domini primus caſus,quando ob culpã non habuit dubium;ſed ſecundus, vt fiat diſtinctio ſcienter,vel ignoranter non video,quomodo poteſt fundari, ſiquidem text.in cap.1.de inueſt.de re alien. facta cum cæteris concordantibus habet locum in inueſt.fact.de re aliena,& ſic pariter Doct.loquuntur in emptione feudi, ſi emptor fuit bonæ,vel malæ fidei,& ſic ſciens,vel ignorans,quæ nil commune habent in caſu,de quo tractamus,in quo

N quis

quis vendidit rem vetè suam iuris authoritare,& eo modo prout ius permittit,& esser hæc ignorantia iuris, quæ non excusar,quare cum ex intellectu iuris dicatur quis vendere ius, quod habet, & ius erat certum, quod venditio medietatis feudi facta sine assensu Domini durabat penes emptorem,eiusq; hæredes,quantũ penes venditorem,hæredesq; suos, meritò mihi videtur decidendum non esse recedendum ab opinione Affl.

14 Secundò cum sit hodie sublata dispositio istius text.per iura nouissima, & tantum in infeudatione, seu refutatione remaneat incorrectũ ius antiquum, vt illæ possint fieri absque aliquo assensu, an in eum casum resoluto iure datoris resoluatur ius acceptoris,&Domini quicquid dixerint Moder.Add. in d.vers.vel postquam in verb.datoris,quibus mod.feud. amitt. & Curt. in 4.par. vers.aggredior primò nu.85.veritas est,quod resoluatur subinfeudatio,seu refutatio,non interueniente consensu Domini,cum semper militet eadẽ ratio resolutionis iuris authoris,pro quo est text. ad literam in d.c.1.

15 qual.ol.pot.feud.alien.verùm si secũdò infeudatus voluerit primo Dño seruire, tunc idem text. determinat, ꝙ tali casu feudum retinebit,& sic declarat Andr.in eod.cap.§.necessitate, & ante ipsum Iac. de Belu.& ita cõi calculo Doct.tradiderunt per eundem Isern.in §.rursus, quib.

16 mod.feud. amitt. hinc notabiliter dixit idem Isern.in §.si quis de manso n.15.de contr.inuest.ꝙ claudicat contractus,cum sit in arbitrio subinfeudati secundo loco, vel restituere feudum, vel recognoscere illud à primo Domino, ꝙ ponderat Camer.in repe.c.imperial. cart.7.lit.N. de proh.feud.alien.per Fride.& secundum hanc distinctionem loquitur Aluar. in d. c.1.§.sed & res col.fin. post Andr.& cæt. Scrib.ibi,& sic oportet intelligi Io.Fab. in §.finitur insti.de vsuf.& sic eũ allegar, & intelligit Iacob.in verb.dictiq; vassalli promiserunr n.12.& cũ alleg.tex.in c.1. qual.ol.pot.feud.alie.oportet ipsũ intelligere secundum legem, q̃ allegar,& ita declarat Auth.dãn.mem.in §.30.nu.83.

17 Tertiò Andr. videtur parificare casum alienationis medietatis feudi cũ permissu legis,& alienationem torius cum consensu Domini,& tandem determinat,qđ manebit apud emptorem,vel eum,in quẽ alienatur tantum, quantum remanere deberet apud venditorem,si non alienasset,quod est expresè contra casum text. in §.& si cliẽtulus de alien.feud.vbi tex. ponit primum casum,quando sine cõsensu Domini vassallus de medietate feudi disposuit,vt decedente alienatore sine hærede feudum ad Dominum deuoluatur, si verò dicit text. & sic aduersatiuè ad eundem casum,cum Dñi volunrate torum, vel medium alienauerit, stabilis permanet alienatio,& sic, etiam ꝙ decedat sine hærede,non resoluitur ius acceptoris, qñ cum assensu Domini acquisiuir, vt ibi peroptimè declarat Andr. per quem fundat ipsæ quæstionem suam positam in c.1.qui succ.ten.de eo,qui vendidit cum assensu non habens liberos, vt emptor sit securus ẽt post morrem vẽditoris absq; liberis,de qua quęstione aliàs latius fuit disceptatum,& hoc ẽt probat text.in c.1. qual.ol.pot.feud.alien. ibi si autem dissentiẽte Dño vendebat,& propter eà vos dicatis, ꝙ & si Andr.æquiparet casum alienationis à lege permissę cũ alia facta cum consensu Domini,hoc benè ęquiparauit respectu potestatis,& validitatis dispositionis;sed dum demum subsequitur, & dicit, ꝙ tantum manebit apud emptorem, quantum erat remansurum apud venditorem,non respondet, nisi ad primum casum,& ad text.nostrũ, quando fit alienatio medietatis à lege permissa, & sic vos declaretis Andr.

18 Sed quartò,& hic arrigite aures, si per iura hic allegata per Andr. subinfeudationes,& alienationes permissę à iure cõi feudorum resoluuntur ex resolutione iuris datoris, quare quando fiunt cum assensu Domini, non inducitur eadem resolutio,si assensus nil aliud facit,nisi tollere obstaculum, nec assentiendo Dominus concedit ius suum,& propriè spem deuolutionis, vt aliàs declarauimus ex theor.Andr. in d.cap.imper. & ex dictis

ibi-

ibidem per Camer. si enim nil aliud facit assensus, quàm tollere prohibitionem legis,& dare facultatem feudatario alienandi,cur diuersum, quando habet à lege,vel quando habet ab homine,& si nil aliud operatur, nisi translationem vtilis dominij penes feudatarium residentis, quare volumus dicere illud translatum, nisi resolubile eo iure, quo penes alienantem erat.

19 Et rursus in terminis,in quibus loquimur de assensu legis,vt resoluto iure datoris infeudantis resoluatur ius acceptoris,quomodo respondemus ad text. in cap.1.qui succeff.ten.& in cap.1.de cleric. qui inuest.fec. in quibus iuribus traditur,vt si Clericus, & aliæ personæ Ecclesiasticæ,quæ solitæ sunt in feudũ concedere,antequam decedãt, inuestituram feudi deuoluti fecerint, quod tenentur successores habere ratum; licet successor non habeat causam à prædecessore,& ius illius mortui sit resolutum.

20 Camer.in loco allegato sentiens difficultatem ponit quæstionem,& eam decidit cum trimembri distinctione, si rectè aduertatur,primum membrum est,quando quis subinfeudat ex potestate iuris totum feudum, vel partem ipsius integralem,& in hoc casu dicit ipse,qđ resoluto iure datoris resoluatur ius acceptoris,nisi paratus sit seruire primo Domino.

Secundum membrum est, si non conceditur totum feudum,nec pars ipsius integralis, & demanialis ipsius feudi; sed res particularis feudi, aliàs solita concedi,& in eum casum procedat tex.in cap. 1.qui succeff.teneantur,& in cap.1.de Cler.qui inuest. fecit, & ratio diuersitatis secundum ipsum est:quia videtur gerere hoc secundo casu actum sibi iniunctum, vt solita subinfeudet in vtilitatem feudi, & sic ipse dicit,quomodo debeat intelligi Constitutio constitutionem diu. mem.respectu excadentiarum, & dum Prælatus infeudat iura feudo aperta,quę non residebant in persona sua;sed penes ipsum feudum,meritò non dicitur ius resolubile,quod secus est in secundo casu, quãdo vassallus alienat ius, quod penes ipsum residebat, & sic Camer. restringit text.in cap.1.qui succeff.teneantur,& in cap. 1. de Cleric. qui inuestit.fec. in rebus particularibus, & excadentialibus feudi.

21 Tertium membrum est,aliud esse,qñ fit dispositio cum assensu Domini:quia multùm distat consensus hominis à consensu legis, & dum lex permisit feudatario infeudate,intellexit de iure, quod ipse habebat eo modo, quo habebat; sed quando assentit, tunc prospicit venditori, & emptori,qui emptor cum ex reg.iuris sẽper capiat,& acquirat pro se,& hæredibus,quid mirum, quod alienatio sit perpetua,& non resoluatur,& cum lex de alieno consentiat,& homo de suo, meritò consensus legis restringitur,& consensus hominis latè interpretatur in expresso iuxta text.in l.pen.ff.de Constit.Princip. & per Andr.in cap. imperialem in princ.quæ latiùs discurrit Andr. in c. 1. qui succ.ten. & Camer.vbi supra.

22 Domini primum,& vltimum mẽbrum non habet difficultatem, cum per iura expressa fiat talis distinctio, & rationes sint irrefragabiles; sed secundum membrum,per quod tantũ restringitur dispositio iurium prædictorum in d.cap.1.qui succeff.teneant.& in d.cap. 1.de Cleric. qui inuesti.fec. ego non concurro cum Camer.& iura illa loquuntur in feudo integrali, licet solito concedi,non autem in re particulari,vel excadentiali,& propterea vos dicatis,quod personæ illæ ecclesiasticæ non sint Domini feudorum, nec in ipsorum persona aliquod radicatum sit; sed omnia sunt Ecclesiæ,& ipsi tanquam administratores,& Ecclesiam representantes, concessiones faciunt, & sic pariter vassallus, dum res excadentiales feudi concessit, ita quod feudum concedit,& vassallus, tanquam pica, & organum explicat actus legitimos feudi, dicit glos. notab. in Constitut.Regn. consuetudinem prauam, & sic pariter Prælatus respectu Ecclesiæ,cum ergo illa nunquam deficiat, & sic pariter feudum, propterea in casibus illis non datur resolutio iuris datoris, & conse-

quenter nec etiam acceptoris: quia conceſſiones ſunt nomine Eccleſiæ,& ſic dignitatis,quæ non expirat in cap.ſi gratioſè de reſcript.in ſexto, in cap. quoniã Abbas de offic.deleg.& in terminis text. in cap.1.qui ſucc.ten.facit deciſ.Capyc. 171, quam videatis in 2. dubio, & eſt pulcher text.in cap. ſi cui nulla de præben.in ſexto, quæ dixiſſe ſufficiat in hodierna Lectione.

SVMMARIVM.

1 *Dominus directus prærogatiua gaudet, dum à vaſſallo venditur feudum, quæ tamen cedit prælationi, quam habet agnatus, & vtraque effluxo excluditur anno.*

Praxis demania petendi vnde originem traxit.

2 *Alienandi probibitio ſi vigeat non afficit illam, quæ fit in agnatum, & ibi de ratione.*

3 *Agnati prælatio obtinet in feudis antiquis, & competit ratione ſanguinis; debet tamen hoc euentu offerri æquale, & non iuſtum pretium, & nu. 4.*

5 *Vaſſalli culpa in alienando feudum ſpreto Domini conſenſu, qualiter coercenda.*

Andr.bic affirmat, huiuſmodi contemptum obeſſe alienanti, eiusq. filijs, & deſcendentibus, non autem agnatis, & in his terminis dicit procedere text.in §.ſi vaſſallus culpam, ſi de feud.def.milit.

6 *Idem Author alibi negat hoc caſu præiuditium parari filijs, & deſcendentibus, & rationes adducit in medium; ſed dum pro hac parte allegat text.in cap. Titius longè fallitu.*

7 *Iacob. de Beluiſ. diſtinctio hac de re adnectitur, quæ optimè conuenit cum prima opinione Andr. ſed rationes quibus mouetur, diluuntur, & nu.ſeqq.*

8 *Hæres non tenetur habere ratum factum defuncti nullum, quinimò hoc euentu gaudebit reuocationis beneficio, prout & defunctus.*

9 *Text. in cap. 1. an agnat.perperam adductus à Belui. & ſequacibus ad deciſionem articuli.*

10 *Text. in l.3. ff. de interd. & releg. non habet locum in feudis ſecundum Andr.*

11 *Feudatarius alienando contempto Domini aſſenſu dicitur contra fidelitatem agere, iuramento contrauenire, & per conſequens deierare.*

12 *Feudi naturam reſpicit alienationis probibitio, ſeu alienatio præuio Domini beneplacito facienda.*

13 *Feudum conceſſum cum facultate alienãdi abhorret ab eius propria natura.*

14 *D. Author ſuſtinendo primam Andr. opinionem, illam fulcit munitis, veriſimilibusq. rationibus, et nu.ſeqq.*

15 *Feudum ex pacto Domino aperitur in præiuditium ſucceſſorum ſemper quod vaſſallus in Dominum delinquit, vel aliquid facit contra feudi conuentionem ſecundum notab.Bart.traditionem.*

16 *In feudis vindicant ibi locum duæ regulæ, vna, vt feuda abſque aſſenſu ſint inalienabilia, & altera cõtraria, vt cum aſſenſu ſint alienari permiſſa.*

17 Feu-

17 *Feudum perire, & non euinci dicitur, vbicunque ex illius natura amittitur secundum Bald.*

18 *Culpa in offendendo præponderat illi, quæ consistit in contemnendo seu omittendo.*

19 *Notarius stipulando feudi alienationem absque Domini assensu celebratam, quas pęnas incurrat.*

20 *Subfeudum propter delictum aperitur Domino immediato, per alienationem verò irrequisito Domino factam deuoluitur ad Dominum mediatum, & ibi de ratione.*

21 *Feudatarij delictum feudi priuationem inducens, repellit etiam filios à beneficio, si sit in Dominũ commissum, aliàs secus, ita distinguit cõmunis Feudistarum schola, quinimò casu priori reddet et agnatos indignos, quicquid Andr. dixerit, & sic est etiam vsu forensi receptum.*

22 *Vassallus alienando absque assensu, dicitur culpare in Dominum, et num. 24.*

Text. in cap. fin. quæ sit prima caus. benef. amitt. expenditur.

23 *Vassallus si infra annum, & diem fidelitatis iuramentum nequaquã præstiterit, priuatur feudo ex pacto etiã in præiuditium filiorum secundum Andr.*

24 *Filius in casibus hic adnotatis priuatur feudo ex pacto ob patris delictum in contemnendo.*

25 *Doctrina Andr. circa reuocationẽ feudi competentem agnato, & filio in casu illicitæ alienationis, subijcitur; sed ex duobus satis ingeniosè dubia redditur, & num. seqq.*

26 *Dominus possidet feudum in vita vassalli delinquentis, post cuius obitum succedit agnatus secundum Andr.*

Sicut etiam in vita Prȩlati, quo vitam functo vocatur Ecclesia.

27 *Tex. in cap. Titius loquitur de agnato, & sic est perperam ab Andr. & Aluar. intellectus, dum opinati sunt, illum loqui de filio.*

LECTIO VIII. aliàs XVII. in ordine.

1

RES conclusiones remanserunt declaratæ ex theorica Andr. in præcedenti Lectione, prima est, quod in casum licitæ venditionis feudi, vel de iure antiquo, quo iure poterat fieri alienatio medietatis feudi absque assensu, vel de iure nouissimo cũ assensu Domini, habet inquam in eum casum Dominus prælationem; sed si extat agnatus, & vult offerre idem pretiũ, ipse Domino præfertur per text. in cap. 1. §. porrò, qual. olim pot. feud. alien. ex quo text. vt ibi glos. aduertit, sumitur hodie practica domaniorum, & in eodem text. quoque aduertitur, quod prælatio excluditur per lapsum anni, & ibi idem tradit Andr. per illum text. & in cap. Titius, si de feud. defun. milit. Iacob. in vers. qui quidem inuestitus nu. 6. Io. Rayn. in suo comprehensorio rep. cap. imperialem §. præterea si quis infeudatus post num. 36. de prohib. feud. alien. per Frider. eandemq; prælationem dat text. in capit. sed & res per quos fiat inuestitura, licet
2 verè ibi sit fallentia adregulam, vt res prohibita alienari possit inquam alienari inter agnatos, vt ibi notat glos. loquẽdo de alienatione prohibita per testatorem, vel alio modo vltra prohibitionem iuris feudorum, vt est casus illius text. iuxta disposita per text. in l. filiusfam. §. cum pater ff. de leg. 1. in l. pater §. quin-

decim ff.de leg.3.in l.voluntas C. de fideicom.quod tradit pro indubitato Martin.de Laud.in d.c. Titius n.20. & ratio est : quia inter illos de familia conseruetur causa prohibitionis,quę fuit,vt bona
3 in familia conseruentur, & eadem ratione considerata habet agnatus prelationē ratione sanguinis,loquendo in feudo antiquo, vt bona maiorum in familia conseruentur ad text.in l.si in emptionem ff. de mino. quæ latè discussa sunt in decis.mea 11.vbi videri poterit.

4 Sed Domini aduertatis hoc de ęquali pretio:nam non sufficit, quod agnatus offerat iustum pretium;sed oportet,quod det æquale pretium,quod dat agnatus, vel extraneus, etiam quod ille offerret vltra iustum pretium, & iustum dicitur, quod reperitur, nisi esset factum in fraudem,ita Aluar. Præpos. & cæteri in d.S. sed & res authoritate Bald. in l. 2. C.de resc.vend.

5 Secunda conclusio, quæ fuit quarta in ordine ex dictis Andr.quod hodie, quo tempore est in totum prohibita alienatio sine expresso Domini consensu, si fuerit facta, præiudicat vassallus sibi, & descendentibus,siue feudum sit nouum, siue sit paternum,& antiquum,& si feudum est nouum, vel non adsunt agnati, ad Dominum deuoluitur; sed si est paternum, & agnati extant, illi præferuntur,& ad ipsos applicaretur, & reuocatur feudum à feudatario,& descendentibus suis,quod Andr. tenuit hic authoritate glos. & dicitur culpa in alienando culpa contemptus Domini, propter quā agnati non priuantur, dicit Andr. in 1. rubr.in S.sed quia vidimus; hinc idem Andr.in cap.imperialem S.callidis num. 21. de proh.feud.alien. per Frider. dixit quod plus est offendere, quàm contemnere,& idem Andr.in S. illud quoque eo.tit.dixit,quod delinquere propriè dicitur offendendo; sed alienare dicitur contemnere.

In hac culpa igitur in alienando Andr.hic post glos.& in d.S.sed quia intellexit procedere text.in S.si vassallus culpam,si de feud.defun.mil. & in cap.1.si vass.feud.priu.quæ iura ponunt casum, quod semper, quod vassallus ob culpam venit feudo priuandus,tunc neque filius, neque descendentes ad feudi successionē admittentur, vt sic instè faciat differentiam inter agnatum,& filium: nam eadē iura excludunt filium, & descendentes, & vocant agnatos, & idem ad literam dixit Andr.in cap.1.vers.vel postquam nu.29.quibus mod.feud.amitt. per text. in d.cap.si vassallus culpam.

6 Contrarium tenuit idem Andr.vt per culpam in alienando filij, & descendentes minimè priuentur feudo paterno in cap.1.col.1.nu.3.de vassall.qui contra Constit.Loth. in cap.denique vers.si verò in fin.quæ sit prima caus.benef.amitt. in d.cap.si vassallus culpam,& in cap.1. 2.col.si vassal.feud.priu.& fundat Andr. hanc secundam opinionem in d.cap. Titius,si de feud.def.mil. qui text. non facit ad casum,cum loquatur in alienatione facta in casu licito,vt ibi Andr. idem declarauit, & propterea dicit ibi, quod agnatus non reuocat statim;sed post mortem concedentis secundum distinctionē, quam fecit Andr.in Lectione præcedēti, & reddit rationem Andr. huius vltimæ opinionis in S.fin.eo.tit. quæ sit prima caus. benef. amitt. quia plus delinquit culpans,quàm contemnens, & ideo plus punitur,idem dixit in d.S.Titius in vers. quod si Titius,& demum tam in d. cap. 1.si de feud.vass.priu. quàm in d.cap. si vassallus culpam dixit,quod ratio,quare filius non priuetur ex alienatione patris, sit: quia dicitur pater delinquere magis in se ipsum, quàm in Dominum ex alienatione: quia diminuit proprium patrimonium, quid igitur tenendum in tanta varietate?

7 Iac.de Belu.in cap. denique post longam distinctionem tenet,quod si alienatio sit legitimè facta,filius admittatur,& præferatur agnato; si verò illegitimè, agnati succedant,& filij priuentur, & sic cum prima opinione Andr. per iura supra allegata,quod per eadem verba fuit sequutus Bald.ibidem, vbi Aluar.nu.22. 25.concl.& Mart.Laud.

Idem

Idem Iac.de Belu.in d. §. Titius dixit hoc esse in filio:quia hæres patris, & tenetur habere ratum,aliàs si non esset hæres:quia nihil est in hæreditate,vel fecisset inuentarium, tunc filius non priuaretur, quod sequutus fuit ibidem Martin. Laud.& Aluar.& idem Aluar.in d.§.denique 26.q.vbi Affl.& idem Iac.de Beluis.in §.nostro,quem sequutus fuit Bald. quod profectò est nimis erroneum,siqui-
8 dem illegitimè, & nulliter factum hæres non tenetur habere ratum, & non procedit text.in l.cũ à matre C. de rei vẽd. vt alias declarauimus, imò potest reuocare, sicut posset idem defunctus ex regula text.in l.quemadmodum C.de agr.
9 & cens. lib. 11. & dum adhoc allegant text.in cap.1.an agnatus,dicamus, quid commune habent termini illius tex.cum pęna amissionis feudi ob culpam in alienando, & quid ad amissionem causatam ob alienationem,quod filius sit, vel non sit hæres, faciat, vel non faciat inuentarium,si propter delictum, & culpam paternam spetiale est in filio, qui à patre
10 culpante habet esse,& propterea in feudis ex causis spetialibus dicit Andr. notabiliter non procedere dispositionem text. in l.3. ff. de interd.& releg. vt per eum in §. præterea si vassallus post num. 11.quæ sit prima caus.benef.amitt. & in d.cap.si vassallus culpam in fine, dicitur
11 enim vassallus alienando absque assensu facere contra fidelitatem, ita quod contrauenit iuramento, & deierat text. est elegans in §. illud enim, quæ sit prima caus.benef. amitt. vbi qui beneficij portionem alienat absque Domini scientia, fidem promissam seruare non videtur,dicit text.ex quo notant DD.quod vassallus alienando absque assensu dicatur facere contra fidelitatem,vt ibi per Alua.
12 nu.4.& Præpos.in §.denique num.2. est enim de natura feudi prohibitio alienationis, vel alienare cum consensu Domi-
13 ni, & qui habet feudum cum potestate alienandi, dicitur habere feudum contra propriam naturam feudi, ita notab. declarat Andr.in cap.1.de feud. non hab. propr.nat.feud.

14 Si igitur vas,& substantia feudi est fidelitas, & contra fidelitatem facit, qui alienat,&contra naturam feudi,quomodo igitur volumus dicere, quod ex tali culpa, & ex tali delicto filius non priuetur, si iura sunt expressa in feudo ex pacto paterno,quod ex culpa patris,ex qua ille venit feudo priuandus, semper filij, & descendentes intelligantur priuati, &
15 hoc est,quod dixit Bart.in l.eum,qui ff. de interd.& releg.loquendo de feudo ex pacto, quod semper quod quis delinquit contra Dominum, vel aliquid facit contra conuentionem feudi,illud ad Dominum omnino reuertatur etiam in præiuditium successorum, & quid dubij erit, quod contra conuentionem feudi facit, qui alienat inrequisito Domino, si natura feudi est,vt non possit absque Domini
16 assensu alienari, & ideo duæ fiunt regulæ in feudo,vna prohibitiua, quando fit alienatio absque Domini assensu, & altera permissiua,quando cum Domini cõsensu,de quo per Curt.in suo tract.feud. 4.par.nu.82. in tit.ex quibus caus.feud. amitt.& si ex sui natura amittitur,nota-
17 te.quod dixit Bald.in l.eum,qui §. fin.ff. de iureiur. in fin. quod quando feudum amittitur ex natura feudi, non dicitur euinci;sed perire,si ergo perit feudum, extinguitur, & si extinguitur, non datur successio: quia non entis nullæ sunt partes.
18 Licet enim (Domini) sit differentia inter culpam in offendendo,& inter culpam in contemnendo, & maiores pœnæ imponantur in vna,quàm in altera;tamẽ in vtroque casu culpa, & delictum est,& quò ad amissionem feudi tam amittitur propter delictum in offendendo,quàm propter delictum, & culpam in omit-
19 tendo, seu contemnendo, & intantum lex hoc delictum, & culpam notauit,vt disposuerit Notarium reddi infamem,officio priuari,& manum amputari in cap. imperialem §. scriba verò de proh.feud.
20 alien.per Frid. & in subfeudo licet propter delictum dicatur illud deuolui ad Dominum immediatum, DD. dixerunt procedere in culpa in offendendo;in culpa

pa verò propter alienationem voluerunt deuolui Domino mediato, vt per glos. & Andr. in d. §. illud quoque, & hoc propter frequentiam alienationum, ob quod spetiale ius est statutum.

21 Sed quæso Domini aduertatis, vt vnico verbo resoluatis hanc quæstionem inconuincibiliter, non ne communis, & indubitata est distinctio, quod aut delictũ est in Dominum, aut non est in Dominũ, ex quo delicto veniat vassallus feudo priuandus, primo casu priuatur semper filius, secundo non priuatur, & hoc secundum opinionem tenentium diuersum esse in agnato, vt scilicet ille non priuetur ex delicto agnati secundum opinionem Andr. contra quam viget communis opinio, & secundum eam iudicatum, quæ discutiemus alia die suo loco.

22 Attenta igitur hac distinctione, secũdum quam loquitur text. in d. §. denique, & in cap. 1. de eo, qui interf. frat. Domini sui, & in d. cap. si vassallus culpam, & in cap. 1. si vass. feud. priu. poterit negari, quod alienando absque assensu, non dicatur culpare in Dominum principaliter: ipse enim contemnitur, fit contra fidelitatem, contrauenitur iuramento, & conuentioni feudi; si ergo delictum, & culpa est in Dominum, quomodo potest euitari dispositio dictorum iurium, quod particulariter fundat, & probat text. in §. fin. quæ sit prima caus. benef. amitt. qui text. immediatè sequitur post text. in §. denique, in quo facta distinctione, si vassallus peccauit, vel non peccauit in Dominum, & facta decisione, quod, quando est in Dominum, priuantur proximiores, subdit text. in d. §. fin. & dicit, q̃ si vassallus alienauerit contra Constit. Loth. quia Dominum contemnere videtur, ad Dominum beneficium pertinet, & sic vult dicere text. quod seruata distinctione antecedenti in §. denique tunc delinquit in Dominum, & propterea ad Dominum applicatur, imo culpa in offendendo potest habere causam aliquam, quam habere non potest culpa in contemnendo; nam & si ex inopia quis vendere velit, hæc est causa venditionis; sed non causa contemptus petitionis assensus, in quam culpam voluntariè incidit, vt sic dicatur Dominum offendere, & in ipsũ culpare.

23 Sed postquam loquimur de contemptu, nõ ne Andr. in d. cap. si vassallus culpam dixit, quod non præstando iuramẽtum fidelitatis infra annum, & diem, vassallus priuetur feudo ex pacto in præiuditium filiorum, & idem dixit in cap. 1. de cap. Corrad. & hæc est culpa in omittendo.

24 Sed fortius text. in cap. 1. §. 1. de allodijs, ponit casum in vassallo omittente sociare Dominum euntem ad suscipiendam coronam, aut sub Rege Dominum suum non adiuuante, aut non persoluente pro quantitate feudi stipendia militię, dicit ibi text. quod feudum perdat feudatarius, & Domino applicetur, glos. ibi dicit disputando latè articulum, quod & si sit culpa contemptus, tamen culpa est, quæ respicit Dominum, & propterea ex regula in d. §. denique etiam quod sit ex pacto ad Dominum deuoluitur etiam in præiuditium agnatorum, & dicit, quod hic intellectus est verior, ex quibus intrepidè teneo, quod sit vera opinio Andr. hic, vt propter alienationem factam contra Domini voluntatem dicatur vassallus culpare in Dominum, & propterea priuari feudo etiam ex pacto ipsum, & descendentes.

25 Tertia, & vltima conclusio, quæ fuit si in ordine antecedentis Lectionis, illa fuit, quod quando alienatio fit absq; consensu, agnatus statim reuocat non expectata morte alienantis; sed si cum consensu Domini, agnatus expectat mortem; filius verò reuocat statim patre viuo; sed pretio restituto per text. in d. §. Titius.

Domini duo occurrunt in hac cõclusione, vnum est, quod non video, vbi fundetur hæc conclusio: nam iura dicunt in casu illicitæ alienationis feudum amitti, & Domino, vel Agnato applicari cum illa distinctione, si feudum est nouum, vel antiquum ex pacto, vel hæreditarium; sed quod hæc applicatio fiat non expectata morte naturali feudatarij alienantis ex

reg.

regula text. in l. Statius Florus, §. Corne-
26 lio Felici ff. de iur. fisc. quis dicit, si Andr. in d. cap. 1. si vaſſ. feud. priu. & in d. §. denique tenuit in terminis illorum iuriũ secundum suam opinionem æquiorem non priuari agnatum; sed durante vita feudatarij possidere Dominum: quia post mortem vocatur agnatus, & non fit ipsi iniuria, prout in Prælato delinquente, vt durante vita illius interim Dominus feudi possideat, dixit in spetie text. in cap. 1. de Cap. Corradi, quod latè prosequutus est Camer. in repet. cap. 1. an agnatus, ꝙ cogitate: nam alia die super quæstione illa, an agnati priuentur feudo ex pacto, intelligetis verum intellectum d. text. in §. Cornelio Felici.

27 Alterum, quod occurrit, est, quod, dum Andr. facit conclusionem, quod filius viuo patre reddito pretio reuocet per text. in d. cap. Titius, minimè ex illo text. hoc probetur, licet Andr. sic illum intelligat, & ibi Aluar. glos. enim in §. antecedenti in verb. filio impubere, & Iacob. de Belu. Bald. & cæteri omnes in d. cap. Titius intelligũt illum text. semper loqui in agnato, vt primo casu filijs non extantibus expectetur mors alienantis; filijs verò extantibus pretio reddito etiam viuo alienante feudum reuocetur, nisi agnatus consentiat alienationi, vel per annum, ex quo sciuit, tacuerit, & dum Doctor. quæsiuerunt, quæ sit ratio, dixerunt, soluat Apollo; sed text. nullo pacto potest aliter intelligi, vt verba ipsius expreſsè demonstrant; benè tamen fateor, quod filij reuocabunt post mortem patris, cum simus in casu licitæ alienationis, vel etiam in vita prælati erunt agnatis, offerendo pretium ex reg. text. in d. §. sed & res, vbi proximior præfertur pro æquali pretio, & hæc sufficiant pro præsenti Lectione.

SVMMARIVM.

1 *Capita cõclusionum Lectionis præcedentis quàm breuiſsimè recensentur.*

2 *Theorica Andr. in verſ. circa secundum vsque ad verſ. quid si hic sequẽs agnatus reaſſumitur, ex qua quatuor depromuntur conclusiones, de quibus sigillatim, fusè, & distinctè agit D. Author. & nu. seqq.*

3 *Domino filiam inuestiente feudo paterno, valebit inuestitura durante patris vita, & non vltra secũdum Andr. & nu. seqq.*

Quo euentu si agnati pariter intercedat consensus, perpetuum consentienti parabitur præiuditium; non autem eius filijs, vel alijs agnatis, & nu. 15. cum seqq.

4 *Text. in cap. 1. qualiter feud. ad fil. pertin. diligenter expenditur, & Beluiſ. confutato intellectu, Bald. sensus adducitur, & commendatur.*

Feuda decentiùs conceduntur masculis, quàm fœminis eiusdem agnationis secund. Bald.

5 *Text. in cap. 1. de alien. feud. pat. declaratur. & nu. 26.*

7 *Feudi alienatio Domini voluntate celebrata an sit ab initio nulla propter agnatorum intereſſe, fusè diſſeritur, & tandem negatiuè concluditur.*

Hinc Andr. verba, quæ alioquin repugnantiam includere videntur, satis doctè explanantur, & à cõtrarietate vindicantur, & num. seqq vsque ad 14.

8 *Actus ab initio nullus quando consensu, vel ratibabitione superuenienti conualidetur, magistraliter distingue, vt hic, & nu. 9. & 10*

11 *Fideicommiſſaria rei alienatio est*

sanè valida in vita grauati, resoluenda tamen post mortem ipsius secundum Bart communiter receptum.

12 *Feudatarij dominium & si morte extinguatur: est tamen Dominus interim ille.*

13 *Venditio rei alienæ sicut de iure valet, sic pariter & inuestitura.*

14 *Io.Rayn.laudatur, & Modernorum Adden.lapsus notatur in intellectu text. & verborũ Andr.*

15 *Agnati tacitus cõsensus nequaquam illi officiet, si extraneus de feudo inuestiatur, secundum Andr.opinionem, quam D. Author optima ratione defendit, explosa contraria glos. Beluis. Bald. & sequacium sententia.*

16 *Agnati consensus permittentis feudum alienari an debeat Domini voluntate communiri.*

In hoc articulo, qui multos contorsit Docto. D. Author distinctè procedendo, quatuor constituit casus, & nu. 17. vsque ad finem.

18 *Refutatio feudi in proximum successorem, vel in vlteriorem cum consensu proximioris omni iure valet, etiam omisso Domini asẽsu, idq. fusè exornatur, & firmis suadetur rationibus.*

Auus potest nepoti feudum donare præuio filij consensu secundum Andr.

Feudi successor declarans nolle succedere, vel sequenti in gradu locũ cedens, habetur pro mortuo.

20 *Contrahere prohibitus non censetur consentire repulsus secundũ Bald.*

21 *Feudi alienatio in vlteriorem agnatum absque Domini assensu non valet secundum Andr. decisionẽ, quam D. Author sustinet aduersus affirmandi, & distinguendi Authores, & nu. seqq.*

22 *Refutatio quid sit, & nu. 17.*

23 *Alienatione prohibita non censetur interdicta refutatio, & ibi de ratione.*

24 *Refutationem valere, cætera pacta non, dictum est Andr. satis vulg.*

25 *Domini interesse cõsideratur in feudi alienatione ratione volũtatis, si placet, vel displicet secundum Andr.*

27 *Text.in cap. 1. §. & si clientulus, de alien.feud.declaratur.*

28 *Intellectus §. sed & res, per quos fiat inuestit.*

Vassallus de iure antiquo feudorum poterat subinfeudare, & pariter necessitate impellente feudũ alienare omisso Domini consensu; sed Dominus hoc casu habebat prælationem; cedebat tamen proximo agnato.

LECTIO IX. aliàs XVIII. in ordine.

1

Vidimus in præcedenti Lectione, quomodo alienando frater partem suam feudi, & decedente eo sine hęrede masculo, quomodo inquam reuertatur feudum, vel ad fratrem, vel ad Dominũ, distinguẽdo inter feudum nouum, & paternum, vt paternũ deuoluatur ad agnatum, nouum verò ad Dominum, & hoc (Domini) fuit declaratum intelligi, & procedere, dum quis de iure antiquo alienabat sine assensu Domini medietatẽ feudi, quæ alienatio iure illo permittebatur,

tur, intelligitur enim tunc à iure potestas tradita alienandi ius, quod habebat, eo modo, quo habebat, scilicet resolubile cum sua vita; sed si cum assensu Domini alienasset feudum nouum, fundatum fuit tunc alienationem remanere firmam etiam post mortem alienantis per tex. in cap. 1. §. & si cliētulus de alien. feud. cap. 1. qual. ol. pot. feud. alien. & ex dictis per Andr. in cap. 1. qui succ. ten.

Et hæc fuerunt declarata procedere in feudo ex pacto, & prouidentia non hæreditario: nam si essemus in feudo hæreditario, etiam quod esset feudum antiquum, tunc facta alienatione cum assensu Domini, valida erit, firma, & stabilis etiam post mortem alienantis, de quo inferius tractaturi sumus, vbi hoc Andr. latè discurrit, declarādo feudum ex pacto, & feudum hæreditarium, & declarando latiùs conclusionem, de qua supra.

Andr. hodie in vers. circa secundum prosequendo propositum, dum text. tradit, quod si vassallus fecit inuestire filiam suam de feudo, quod inquam si moriatur vassallus absque filio masculo, feudū deuoluatur ad agnatum, Andr. ampliat text. quod non solum hoc procedat, quādo vassallus hoc procurat; sed etiam si refutaret feudum Domino, & Dominus inuestiret filiam suam per gratiam, vt quantum ad Dominum teneat datio, argu. text. in cap. 1. quemadm. feud. ad fil. pert. & tenebit filia, dicit Andr. viuo patre, eo verò mortuo reddit ad agnatos, & reddit rationem: quia alienatio feudi cum consensu Domini, si agnati non cōsentiant, non valet, alleg. text. in cap. 1. de alien. feud. pat. limitat demum cōclusionem prædictam, si agnatus consentiret: nam tunc, dicit ipse, sibi semper præiudicat perpetuò, sublimitat tandem præiuditium hoc non extendi vltra personam agnati consentientis, ita quod illo mortuo alius agnatus, qui veniret post illum, reuocabit, & hoc dicit Andr. vsque ad vers. quid si hic sequens agnatus.

3 Ex cuius dictis infrascriptæ eliciuntur conclusiones, prima illa est, quod Dominus potest inuestire filiam feudo paterno, & tenet inuestitura durante vita patris.

Secunda conclusio est, quod post mortem patris resoluitur inuestitura, & concessio: quia alienatio feudi paterni cum consensu Domini non valet sine consensu agnatorum.

Tertia conclusio, quod si agnatus cōsentit, præiudicat sibi perpetuò.

Quarta, & vltima, ꝙ consensus agnati præiudicat sibi soli perpetuò, non autem filijs, vel alijs agnatis.

4 Quò ad primam allegat, vt dixi text. in cap. 1. quemadm. feud. ad fil. pertin. qui text. ponit casum mortuo feudatario, sine masculo; sed superexistente fœmina, vt si Dominus feudum ei dederit, non possit datio illa reuocari ab vllo ex parentibus suis, neque damnetur, dixit tex. & sic videtur text. ille ponere casum fortiorem: nam loquitur non viuo patre; sed post mortem patris, & sic facto casu deuolutionis, & vltra disponit text. quod parentes nōn possunt reuocare, quod est contra text. nostrum, qui disponit, quod si feudatarius fecerit inuestire filiam, si moriatur absque masculo, feudum ad agnatum reuertatur, & est contra secundam conclusionem Andr. quod alienatio cum consensu Domini non teneat sine assensu agnatorum, & ob hoc dicit, quod mortuo alienante feudum ad agnatum reuertatur.

Domini ille text. in cap. 1. quemadm. feud. ad fil. pertin. non loquitur in feudo paterno; sed in feudo nouo, & si volumus dicere loqui in feudo antiquo; feudum inquam erat tale, quod deuolutum erat ad Dominum ob mortē feudatarij; dum igitur Dominus, qui habet liberas habenas, & potest de allodio facere feudum, & de feudo allodium, & cum sua inuestitura dare feudo propriam eius naturā, quid mirum, si text. ille disponit, quod concessio facta fœminæ per Dominum non reuocetur à parentibus, cum in re sua sit Dominus moderator, & arbiter, & dum text. subdit illud verbum, nec dānetur scilicet Dn̄s à parentibus, quasi iniuriam fecerit concedendo potiùs fœminis, quàm masculis, ob hoc text. met apposuit

posuit illa verba, si autem Dominus dare voluerit fœminæ propter seruitium, & amorem patris, & hic est verus intellectus illius text. quicquid dixerit ibidē Iac.de Belu. qui voluit intelligere etiam text. illum in feudo paterno in præiuditium agnatorum, vbi facit erroneam, & falsam distinctionem, quem eleganter reprehendit, & reprobat ibi Bald. quem sequitur Aluar. & latiùs ibi Affl. dubium igitur illius text. secundum Bald. fuit: qa videbatur decentiùs dare masculis eiusdem agnationis, quàm fęminis ex regula text. in l. 1. §. permittitur ff. de aqu. quot. & æst. & per nostram Constit. vt de success. datur prælatio pro eodem pretio; sed cum tractetur de filia, & propter amorē, & seruitia paterna, & non propter pecuniam Dominus voluit gratificari filiæ, ideo ibi in hoc casu speciali filiæ tex. excludit parentes, quod peroptimè, & latè declarauit idem Bald. & Præpos. latissimè hic, & ita in feudo nouo declarat Andr. ibidem procedere illum text. quem sic Andr. inducit in argumentum cognoscēs iam esse casum differentem, quasi dicat, sicut enim ibi tenet inuestitura facta filiæ de feudo nouo ad Dominum deuoluto: quia parentibus nullum ius competebat, ita hic tenet inuestitura etiam feudi paterni cum consensu patris durante illius vita: quia pariter agnatis interim
5 nullum ius competit, & ita intelligitur text. in cap. 1. de alien. feud. pat. vbi disponitur, quod non potest vassallus confirmare feudum in filiam agnatis non consentientibus, vel postea ratum non habentibus, scilicet in perpetuum, & post mortem ipsius vassalli; sed in vita bene valet ex regu. text. nostri, & ita declarat ibi gl. in verb. nec in filiam, vbi Andr. eleganter, & ibi pariter declarat text. in d. cap. 1. quemadm. feud. ad fil. pertin. intelligi debere de feudo nouo.

6 Ex prædictis remanet etiam expedita secunda conclusio, de qua supra, vt alienatio feudi paterni cum consensu Domini resoluatur mortuo alienante, in quo sunt multa iura concordantia cap. Titius si de feud. def. mil. c. 1. qual. ol. pot. feud. alien. & idem confirmatur in cap. 1. vbi Scrib. omnes de alien. feud. pat.

7 Sed Domini aduertatis: nam dicit Andr. vnum verbum, videlicet, quod sine consensu Domini non valeat alienatio, & allegat text. in d. cap. 1. de alien. feud. pat. vbi tex. per propria verba dicit, alienatio feudi paterni non valet etiam Domini voluntate, nisi agnatis consentientibus, ad quos beneficium quandoq; sit reuersurum; si igitur non valet, quomodo dicitur, quod interim durante vita feudatarij alienantis valet, & Andr. met hic implicat contradictionem: nam dicit, qđ alienatio cum consensu Domini sine tamen consensu agnatorum non valet, & demum in vers. quæritur, dicit viuo consentiente non reuocāt alij agnati, ex quo valet alienatio: quia cum consensu Domini, & subdit, non quæritur de præiuditio aliorum agnatorum: quia præiudiciū non est viuo illo, qui consentit, & idem cum eadem implicatione contrarietatis tradit Andr. in cap. 1. de alien. feud. pat. nam primò dixit non valere, & demum tradidit valere, donec viueret pater alienans, Bald. in d. cap. 1 not. ibi tex. qui dicit non valere alienationem, nisi cū consensu, vel ratihabitione postea agnatorū,
8 dicit, nota, quod ratihabitio confirmat id, quod ipso facto nullum fuit, & Aluar. ibidem dum reddit rationem, quare per ratihabitionem confirmetur illud, quod nullum fuit ab initio, dicit: quia contractus iste ab initio vitiatur solum ex defectu consensus, vnde consensus, vel ratihabitio superueniens validat ipsum contractum ex reg. text. in l. fin. C. ad Maced. & in l. licet ff. de iud. secus si actus viriaretur ex alio capite, quàm propter defectū consensus, vt quia deficeret forma: quia tunc ratihabitio non validaret, quod ab initio nullum fuit l. obseruare in fin. ff. de offic. Proconf. ex quibus videntur tenere isti Doct. ꝙ omninò alienatio sit nulla, & si talis esset, quomodo posset validari per ratificationem contra reg. text. in l. quod ab initio, & in l. quæ ab initio ff. de reg. iur. in cap. non firmatur de reg. iur. in 6. in cap. imperialem, vbi Iacob. de Belu. &

cæteri

cæteri latissimè de prohib.feud.alien.per Frider.

9 Domini in hoc articulo possent multa inuolui,& hinc inde disceptari, considerando, si actus est omninò nullus à principio,vel si est nullus causatiuè,ita quod cessante causa,si superueniat cõfirmatio, vt tunc validetur iuxta terminos text.in l.fin.C.si maior factus, de quo per Ciuilistas,&Canonistas latè in dictis regulis,

10 qui faciunt diuersas distinctiones;nos nõ recedẽdo à terminis feudalibus,dicimus, q aliud est dicere non valere alienationẽ in præiuditium agnatorum , & aliud est dicere alienationem esse nullam : potest enim esse actus validus;sed annullandus, quo casu benè ratihabitio operatur,vt p gl.in d.reg.nõ firmatur,quę allegat rex. in cap.bonę de postulatione Prælatorum lo 2.cap.q sicut de electione,quod latius prolequitur Dec.in d.reg.qđ ab initio,& idem dicimus si aliquo respectu actus valet,quod peroptimè fundat text. in l.per fundum ff.de seru.rust.præd.& in l.fin.ff. comm.præd.& Castrens.notat in d.l.per fundum.

Nũc igitur ad propositum dico,quod non reperitur in iure cautum, vt alienatio rei feudalis sit nulla,qñ sit cum assensu Domini,bene vt non præiudicet agnatis, vt ipsi possint reuocare post mortem alienantis; sed quod sit nulla, absit,imò totum oppositum : quia si non datur reuocatio,nisi post mortem,ergo alienatio subsistit;prohibitio.n.alienationis feudorum est respectu Domini , vt sciat qualitates vassallorum , vt seruetur sibi debitus honor in recognitione supremi dñij , vt non habeat in vassallum alium, quem ipse nolit, & satis est, vt placeat, vel displiceat,& sub ista lege feuda conceduntur;sed respectu agnatorum,quid hoc ad nullitatem, potest ne aliud considerari , nisi q habet ius in re post mortem feudatarij possidentis , & alienantis, ita quod non aliud consideratur,nisi præiuditium

11 istius iuris futuri,& sicut res subiecta fideicommisso potest alienari,& interim valet alienatio, licet veniat resoluenda post mortem alienantis secundum Bart. & cõiter Scrib.in l.fin.§.sin autem per illum text.C.comm.de leg. ita in casu,de quo agimus,vt interim valeat,quasi feudum sit restitutioni subiectum , prout in spetie eleganter tradit Andr. in hoc tit. nostro,& allegat prædictum text.in l.fin.

12 §.sin autem C. comm.deleg. nec potest dici aliud,quod feudum sit datum ad vitam tenentis,& post mortem illius ad vitam alterius agnati,vt pariter hic tradit And.de quo inferius loquuturi sumus in Lectione seq. & verum est,quod interim est Dominus ad text. in l. Titia cum testamento,§.Titia cum nuberet ff.de leg. 2.l.generaliter §.sub conditione ff.qui,& à quibus l.fi.C.de leg.vbi Bart.& cõiter Scrib. in l. quoties C.de donat. quę sub modo cum alijs latissimè cumulatis per Molin.in tract.primog.lib.1.cap.19.& si interim est Dominus,quis vetat istud dominium extinguibile cum vita non posse validè alienari cum consensu Domini,& alienando transfert ius , quod habet, & quãdo vellet alienare vltra vitam, posset ne aliud dici,nisi quod alienat rem alie-

13 nam, & in eum casum non ne habemus text.expressum in l.rem alienam ff. de contrah. empt. quod res aliena distrahi potest,licet ab emptore posset auferri,& habemus totum titulum de inuest. de re alien.fact.quod tradidit Andr.& Aluar. cum alijs in cap. præterea supra quibus mod.feud. amitt. de quo inferius loquemur,quare concludimus,alienationem talem validam esse durante vita feudatarij, quando tamen illa est facta cum consensu Domini,& ita text.in cap.1.de alien.feud.pat.dicit,quod ratihabitio iuuat,& validat alienationem,& dum text. in princ. dicit,non valet, intelligitur irreuocabiliter respectu agnatorum, & sic intelligitur Andr. dum in eisdem locis dicit non valere,& demum dicit duran-

14 te vita valere, & ita eleganter declarauit Io.Rayn. in suo comprehensorio feudali in §.habito igitur post nu.27. quicquid Modemi Addentes dixerint hic , qui se inuoluunt, nec intellexerunt text. nec verba Andr.& propterea text.ibi loquitur in numero plurali,loquendo de

O om-

omnibus agnatis: nam si vnus consentiat, nec etiam erit irreuocabilis, & firma alienatio: quia non consentiens reuocabit suo tempore.

15 Quò ad tertiam conclusionem, vt agnatus consentiens sibi perpetuò præiudicet, allegat text. in cap. 1. §. præterea, supra quib. mod. feud. amitt. vbi text. ad literã hoc disponit, vt consentiens inuestiri illum, ad quem feudum non pertinet, nullo modo ad illud repetendum regressum habeat, in qua conclusione duo articuli sunt discutiendi; vnus est, an sufficiat tacitus consensus, vel requiratur expressus, & alter erit, an super tali consensu requiratur assensus,

Domini, quò ad primum glos. in cap. Titius si de feud. def. mil. in vers. consensit, tenet, quod sufficiat tacitus cõsensus, & in d. §. præterea tenet hoc in verb. regressum in principio, licet posteà videatur recedere certo modo ab ista opinione, ibi, dum dicit, nisi dum tacitè consentit, intelligat ius suum vbiq; durare, & posteà dicit, quod hoc intelligitur, quando ex certa scientia consentit, quod consentire intelligitur, si fuit præsens, & non contradixit, quam opinionem, vt tacitus sufficiat consensus, tenuerunt ibidem Iacob. de Beluis. Bald. & alij, Andr. verò tenet contrariam opinionem, & bene, quem sequitur ibidem Aluar. ac Prępos. & latissimè Afflict. & relinquendo disputationem Ciuilistarum in l. quæ dotis ff. solut. matrim. & in alijs locis vulgaribus dico veram, & indubitatam rationem esse: quia potest quis inuestiri de re aliena inuito Domino, & ob hoc præsentia, & scientia non nocet, nec etiam subscriptio, nisi se subscripserit ad hoc; quia tunc esset expressus consensus, vel fecerit alium actum positiuum, qui aliud importare non posset, nisi expressum consensum, & hæc est veritas huius articuli secundum Andr. non enim potest contradicere, scit ius suum durare, & consequenter ex regulis communibus non potest argui tacitus consensus, ex quo oriatur præiuditium.

16 Quo verò ad secundum fuerunt hinc inde opiniones, & Collegium Bononiense fuit in vna opinione, & Mediolanense fuit in alia, Afflict. fuit sibi contrarius, D. Lanar. in repet. text. in §. sed & res, per quos fiat inuestit. tenuit opinionem valere in vita alienantis, quando dispositio fit inter agnatos non proximè successuros, Anna tenuit in alleg. 124. nullo modo valere etiam, quod fiat in immediatè successurum, & in hoc pro vtraque parte ponderantur iura, & Doct.

Vos distinctim procedatis, & distinguendo casum, habebitis veram resolutionem articuli per veros terminos.

17 Primus casus est, quando fit alienatio per feudatarium cum consensu Domini, & agnati feudi ex pacto in proximè successurum post agnatum consentientem, & de hoc nemo dubitauit per text. in cap. 1. de alien. feud. pat. & in cap. Titius si de feud. def. mil. & in d. cap. præterea, quib. mod. feud. amitt. maximè si Dominus inuestiuit, vt ibi: quia tunc agnatus præstat consensum inuestituræ, quæ fit per Dominum, & dum alienatur in Dominum, non requiritur assensus, & ita est primus casus Affl. in d. §. præterea.

18 Secundus casus est, quando fit alienatio cum consensu agnati in vlteriorem agnatum immediatum successorem post agnatum consentientem absque assensu Domini, & hic casus pariter secundum Affli. in d. cap. præterea, quib. mod. feud. amitt. nõ habet dubium, & ita tenet Carpyc. in sua inuestitura in verb. feudorum alien. quia est contractus cum immediato successore à lege permissus, & vel intelligetur, istum agnatum consentientem se tollere de medio, & cedere loco, ac à successione futura se abstinere, & non requiritur assensus, vel intelligetur ius suum refutare virtualiter, & cum fiat in immediatũ successorem, omni iure valere dicitur iuxta notata in d. §. sed & res, & in d. cap. 1. de alienatione feud. pater. & hæc fuit sententia Isern. in cap. 1. de natur. success. feud. post num. 8. vers. sed si feudum esset, vbi tenet valere donationem feudi factam per auum nepoti cum consensu filij, tanquam in

in immediatè successurum, & hoc est, quod tradidit apertis verbis, ni fallor, in d. §. & si libellum, vbi tria tradit, primò, quando fit alienatio in proximiorem sine consensu Domini, vt valeat, secundò, quando fit non proximiori, vt nō valeat, imò proximus statim reuocet, tertiò, qñ fit de consensu Domini, & proximioris agnati in agnatum nō proximum, vt valeat per text. in d. §. præterea, & in spetie hoc tenuit Camer. in repet. cap. imperialem cart. 25. in lit. O, vt refutatio facta vlteriori agnato cum consensu proximioris valeat, & dum Ann. allegat Camer. pro contrario in cart. 33. lit. P, ibi refert aliquos sic dicere; sed ipse nil firmat, imò se remittit dictis alibi, & sic pariter, dum allegat Afflict. in d. §. prętereà, vt vidistis Domini, Affl. dicit expressè contrarium, quando fit alienatio in successorem sequentem illi, qui consensum pręstitit, nec Andr. in d. §. & si libellum dicit contrarium, imò vt vidistis, decidit pro hac parte, & quę nam differentia constitui potest inter feudatarium refutantem in immediatū successorem, de quo loquitur text. in cap. 1. de eo, qui fin. fec. ag. in cap. 1. de alien. feud. in cap. 1. de alien. feud. pater. & inter cedentem in immediatum successorem ius in spe, vel assentientem, vt supra: nam aut iste est feudatarius, & habet ius feudale, & comprehenditur in dispositione feudorum, quæ vult valere dispositionem in immediatū successorē, aut non est feudatarius, non habet feudum formatum, non ius feudale; sed tantum ius in spe, & non comprehenditur in dispositione feudorum, vt sic tantò magis dispositio debeat iudicari valida, nec hic commutatur persona: quia est vocata, & cognita, & cōprehensa in inuestitura, & dilatatur sua vocatio ex pręcedenti in gradu, qui declarando nolle succedere, fit locus secundo per abstensionem, & cessionem loci, quo casu habetur, ac si non fuisset in mundo text. est elegans in l. 2. §. sed si sint, & §. ita demum ff. ad Senatusconsul. tertull. probat hoc in spetie text. in d. §. Titius in fin. vbi pacificat consensum agnati, & annale silentium, ergo sine assensu.

19 Tertius casus est, si fiat alienatio cum consensu proximioris in agnatum remotiorem, & non immediatū successorem post hunc consentientem cum assensu tamen Domini super ipsa alienarione; sed non super consensu, an talis consensus valeat, & dubium facit: quia videtur transferri ius sine assensu in alium non immediatum successorem, quod à lege feudorum sine assensu est prohibitum, & quæso notate: nam teneo pariter assensum non requiri, quicquid dixerit Affli. in d. §. præterea, quem videtur sequi Capyc. vbi supra, & est ratio: quia ille consentiens nullum ius feudale cedit, nil habet de præsenti, & ius in spe non transfert; sed se abstinet, non vult succedere, & sic per viam abstensionis potius, & priuationis, quod fundatur iuribus, & authoritate; fœmina non est cognita de iure feudorum, & non solùm iudicatur extranea; sed est insuccessibilis, dum igitur cum consensu agnatorum validatur inuestitura facta in eam, & hic assensus, dicit tex. in cap. 1. de alien. feud. pat. sufficit, quod subsequatur per ratificationem, ergo assensus non requiritur: nam text. ponit casum in confirmatione facta in filiam cum consensu Domini, vt minimè valeat sine consensu agnatorum, vel illorum ratihabitione, ergo cum tractetur de ratihabitione, oportet præcedere validam alienationem, Andr. in d. §. & si libellum in tertio casu ponit quęstionem, quando fit alienatio de consensu Domini cum consensu proximioris agnati, tam in agnatū non proximum, quàm in extraneum, & benè decidit: quia prædictus text. in d. cap. 1. de alie. feud. pat. ponit casum tam in filia, quàm in extraneo.

20 Decidit in spetie Affli. in §. nostro, vt nullo modo requiratur assensus: quia lex loquitur de contrahente, non de assentiente, & prohibitus contrahere non prohibetur consentire secundum Bald. in rubr. C. de pact. per text. in l. si parer §. fin. ff. de manum. vind. licet contrarium tenuerit idem Afflict. & malè in d. §. præterea.

Et dum Andr.hodie loquitur de filia, & firmat validari dispositionem per consensum agnati, quis dicit, quod Andr. loquatur interueniente assensu super tali consensu?

21 Quartus, & vltimus casus est, si fiat dispositio feudi inter agnatos non proximiores absque assensu, an illa sit valida, ita quod feudatarius velit transferre feudum, quod possidet, quasi hoc permittatur per text. in d.cap.1. de alien.feud. pat.in cap.1. §.& si clientulus de alien. feud.in cap.1. §.sed & res, per quos fiat inuestitura, & in hoc fuerunt altercationes, emanauerunt diuersa consilia, & diuersæ sunt opiniones.

Prima fuit omninò valere, secũda omninò esse inualidam, tertia, quod valeat durante vita feudatarij.

Primam opinionem, quod alienatio valeat, tenuit Collegium Mediolanense, & ita consuluerunt Bart. de Salyc. & Christof.de Castell.

Secundam opinionem tenuit Collegiũ Bononiense, quam sequutus fuit Isern.in d.cap. 1. §. & si libellum de alien.feud. pat.& Iacob.de Belu. in cap.imperialem vers.quæritur, nunquid vassallus de prohib.feud.alien.per Frider.

Tertiam opinionem, quod sustineatur vita durante feudatarij, tenuit Bald. in cap.1.§.& si clientulus de alien.feud. & magis explicitè in d.cap. imperialem 3.col.in princ. & hanc sequutus fuit latè Mart.Laud. in cap.Titius, si de feud. def.mil.quem ad literam refert, & sequitur Curt.in tract.feud.4.part.num.146. vers.tertia igitur regula, idem Iacob.in suo tract.in verb. & cum pacto de non alien.num.32. & Capyc.vbi supra, licet relinquat cogitandum.

Vos teneatis opinionem Isern.tanquã veriorem, quæ alio fundamento extrinseco non eget; sed figit pedes sub regula, ꝙ non potest fieri alienatio rei feudalis sine assensu Domini, vnde, qui vult validare alienationem absque assensu, oportet allegare casum specialem à lege feudali prouisum, vnde cum non detur alius casus, nisi in contractu facto cum immediatè successuro per viã refutationis, sequitur quod vera est opinio Andr. tam in d.cap.1.de alien.feud.pat. quàm in d.cap.Titius si de feud.def.mil.quan-
22 do.n.fit refutatio, dicit Camer.authoritate Isern. quod non est aliud refutare, nisi dare locum, & tollere personam de medio in repet. d.cap. imperialem cart. 13. lit.R, cart.25. lit.H, & Loffred.in d. cap. Titius in fine principij dicit, quod est preuentio successionis, & se subtrahere, & alibi Author damn.mem.§.17.col. penult.vers.quid in donatione dixit dari feudum in anticipationem successionis,
23 nimirum igitur si prohibita alienatione non est prohibita refutatio: quia est continuatio successionis in personas à lege inuestituræ vocatas, intantum ꝙ Constitutio nostra Regni constit.diu.mem.in sua prohibitione nõ prohibuit refutationem; sed quando fit dispositio in vlteriorem agnatum, non potest dici, quod sit persona vocata secundum legem inuestituræ, ergo quomodo potest sustineri talis
24 dispositio, & si refutatio tantum admittitur, & cætera pacta non secundum Andr.& communiter Scrib.in d.cap.1.de alien.feud.pat.quod in repetitione illius capituli alia die latiùs dicemus, quomodo potest sustineri contractus in vlterio-
25 rem agnatum, & si in alienatione feudi consideratur interesse Domini ratione voluntatis, si placet, vel displicet, vt docet Isern.in cap.imperialẽ de proh.feud. alien.per Frid.in c.1.§.prætera de cap. Corrad.& vtrobique allegat tex.in l.fin. ff.de vsu, & hab. meritò cum Dñs certas pſonas vocauerit, ad quas ordine successiuo feuda peruenire debent, ꝑpeà hunc ordinem peruertere, & excludere vnam personam, & includere aliam, est facere contra voluntatem Dñi, est facere cõtra legem inuestituræ, & est contemnere ipsũ Dominũ; vnde nimirum si dispositio erit nulla intantum, quod propter contemptum imponitur pœna amissionis feudi,
26 & text.in c.1.de alien.feud.pat.qui disponit, quod inter agnatos sit permissa alienatio feudi paterni, intelligi debet, prout ius intelligit, scilicet per modum refu-

refutationis, quæ est permissa in agnatũ proximiorem,& nil refert, quod loquatur in numero plurali: nam pariter inuestitura facta pro se,& hæredibus,vel pro se, & liberis, quæ comprehendit omnes hæredes,& omnes liberos,intelligitur tamen ordine successiuo,& prout ius intelligit, & in feudis intelligitur de masculis,& vbi viuitur iure francorum, intelligitur, vt primogenitus excludat secundogenitum,sic in illo text. est permissa alienatio inter agnatos scilicet proximiores, & ordine successiuo inter eos iuxta text.in cap. 1.an ille, qui interfec. frat.Domini sui.

27 Sic & pariter minimè obstat text. in cap.1.§.& si clientulus in vers.si verò de alien.feud. vbi alienatio per libellum facta fratri,vel nepoti stabilis manet etiam sine voluntate Domini:nam intelligitur, quando nepos, seu frater erat immediatè successurus:nam si text.in d.cap.1. de alien. feud. pat. dicit,quod alienatio facta per libellum non est verè alienatio; sed refutatio,& refutatio,vt dixi,non est aliud,nisi tollere se de medio,cedere loco,& anticipare successionem,& propterea non fit,nisi in immediatè successurũ, ergo text.in §. & si clientulus hanc reci-

28 pit interpretationem,nec pariter obstat text.in §.sed & res,per quos fiat inuestitura: nam secundum intellectum à nobis datum non loquitur in casu,de quo agimus; sed in re feudali prohibita alienari per hominem vltra prohibitionem legis, vt possit illa alienari inter homines de familia pro æquali pretio, & hoc respectu,vt dixi,prohibitionis hominis; siquidem de iure antiquo feudorum poterat feudum alienari necessitate suadente absque aliquo assensu;sed Dominus præferebatur,& Domino proximus agnatus, & poterat etiam infeudare iuxta text. in cap.1.in princ.& in §.porrò,qual.ol.pot. feud.alien. & rursus intelligo prædictum text. etiam cum assensu; sed dubium faciebat prohibitio hominis,& ius feudale se conformat cum iure communi Romanorum, vt inter illos de familia res prohibita alienari possit distrahi; sed hoc cũ sollemnitatibus à iure requisitis scilicet cum assensu.

Ex quibus remanet fundata, & defensa opinio Andr. quam latè defendit Bald.allegando Isern.in d.cap.1.de alie. feud.3.col.& omnes Doctores tenuerunt hanc opinionem; sed media opinio fuit, vt in vita feudatarij alienantis sustineatur alienatio, quod nullo iure cauetur non existente consensu Domini; aliud.n. est præiuditium agnatorum, & hoc, vt supra declarauimus,non inducit nullitatem actus, cum per alienationem nõ fiat agnato præiuditium, & propterea semper, quod fit cum assensu Domini, valebit alienatio quò ad Dominum respectu iuris ipsius feudatarij; cumq; non possit præiudicare agnato, meritò mortuo feudatario resoluitur alienatio; sed quando alienatio non habet assensum, & dispositio est contra inuestituram,& contra legem feudi,quis dicit,quod momento tẽporis poteft alienatio sustineri,& hoc firmauit Andr. supra, quod cum alienatio fiat sine assensu, non expectatur mors alienantis,& in d.cap. Titius vers.quod si Titius, vt latè hic per Modern. in verb. mors alienantis,ex quibus fit expedita præsens Lectio.

SVMMARIVM.

1 *Agnatus immediatus feudi successor consentiendo extraneum de feudo inuestiri,licet non reuocet ipse, auocabunt tamen post illius mortem filij, & sequentes agnati secundum Andr. communiter receptum.*

2 *In feudo quo pacto dicatur occultari vnus actus.*

3 *Feudum concessum patri, & filio intelligitur ordine successiuo.*

4 *Actus voluntarij distinguuntur ab actibus iuditiarijs. hinc notabiliter infertur,vt nu.seq.*

5 *Sententia lata in feudo nocet Domi-*

no, vel agnatis etiam illis ignorãtibus, & absentibus, quicquid dixerit Fric. circa consensum agnatorum, in errorem lapsus sub Andr. authoritate.

Vassallus statim vt de feudo inuestitur, est eius legitimus defensor, et pro eo loquitur veluti pica, et organum, & videtur mandatum habere à primo concedente, cuius repraesentat personam.

6 *Exceptio rei iudicatæ vt obstet: triplicem identitatem concurrere debere est iuris regula constitutum, ad quam insignis, & vtilis affertur declaratio rei etiam iudicatæ authoritate communita.*

7 *Agnati consensus nec agnatis, nec filijs obsistit, quin feudum alienatũ reuocare possint secundum Andr. istbæc tamen traditio est sano modo intelligenda, & nu. seq & 23.*

Hæres tenetur habere ratum factũ defuncti iuxtà vulg. iuris regulã, quæ tñ declaratur, & limitatur.

8 *Obligatio alicuius simplex de non contraueniẽdo longè distat ab ea, quæ fit pro se, hæredibus, & successoribus, & nu. 23.*

9 *Testator in dubio nõ præsumitur disponere de re hæredis secundum Bald.*

Hæres quando teneatur habere ratum factum defuncti etiam si veniat ex propria persona.

10 *Mulieres, dum à parentibus nuptui traduntur, quales faciant renuntiationes.*

11 *Feudi alienati reuocatio quando filijs, vel agnatis competat. In hoc articulo Andr. distinctio recensetur, super qua latiùs insistit D. Author, & nu. 16. cum seqq.*

12 *Feudum hæreditarium quando dicatur, & quando ex pacto.*

13 *Feudi hæreditarij successor debet esse hæres defuncti ad hoc, vt feudum obtineat.*

14 *Feudum alterum est paternum, & alterum auitum secundum Andr. post glos. sed istbæc distinctio sat apertè conuincitur nu. 19.*

15 *Feudum hæreditarium venit in petitione hæreditatis.*

17 *Feudi hæreditarij successor dicitur hæres in ipso feudo, quippè quod cum hac defertur qualitate.*

18 *Hæres in feudo tripliciter consideratur, vt diligenter, & rectè hic exponitur.*

19 *Glos. in verb. inuestiri ex pluribus euertitur, nec Andr. concordia potest admitti.*

Filius etiam in feudo ex pacto tenetur esse patris hæres, & non poterit illius facto contrauenire, nisi fecerit inuentarium.

20 *Sed Andr. hic videtur notari de contrarietate.*

21 *Hinc adducitur Capyc. conciliatio; sed manifestè confunditur.*

22 *Qua explosa affertur Moder. Add. intellectus, & ex pluribus defenditur, & commendatur.*

23 *Sentientia D. Authoris de eadem re.*

LECTIO X. aliàs XIX. in ordine.

1

Vò ad quartam conclusionem, quod cõsensus agnati præiudicet sibi tantum; non autem eius filijs, vel alijs agnatis, ita ꝙ mortuo cõsentiente filius vel alius agna-

agnatus, qui veniret post filium, reuocaret, & sic de singulis (Domini) hæc est communis sententia Doct. sed dum Andr. dicit, quod hoc dicit glos. ego non reperio illam hoc dicentem, videlicet, quod valeat alienatio in vita, & post mortem reuocetur; sed benè, quod in feudo paterno filijs præiudicetur, secus verò in feudo ab antecessoribus acquisito, de quo dicto inferius cum Andr. tractabimus; sed loquendo secundum quæstionē Andr. dico, quod opinio est indubitata, vt qui non consensit, reuocet, loquendo de agnato tantum, & dabitur secundum Andr. & Aluar. hic vtilis rei vendicatio ex reg. text. in l. 3. C. de donat, quæ sub
2 modo, & dicuntur plures donationes ad tempus factæ, vt inferius videbimus cum Andr. & videtur apertum feudum Domino, per mortem primi sibi retraditum, & ab eo postea alteri concessum, ita quod occultatur vnus actus propter celeritatē coniunctionis ipsorum, vt ad propositum declarat Andr. in cap. imperialem in §. preterea ducatus ante nu. 38. de prohib. feud. alien. per Frid. vbi elegāter Camer.

Quam conclusionē probat peroptimè text. in alleg. cap. 1. de alienat. feud. pat. ibi, ad quos quandoq; feudum est reuersurum, & sic non tātum ad agnatos proximiores; sed ad omnes, ad quos quandoq; idest aliquo tempore feudum est reuersurum: quia habent omnes ius de per
3 se, censetur enim feudum datum per ordinē, vt in vita patris habeat pater, post mortem filius, & sic de cæteris, Andr. in cap. 1. nu. 7. de inuest. de re alien. fact. in cap. 1. an agnatus ante nu. 10. & propterea cum omnes tangat, omnes consenti-
4 re debent, & hæc est differētia (Domini) inter actus voluntarios, & actus iuditiarios, vt peroptimè distinguit Bart. in l. in diem ff. de aqu. plu. arc. vt in actu voluntario omnes debeant consentire, ad quos res deuenire debet; in actu verò iuditiario sufficit consensus eius, cuius est prima causa, & ita procedit tex. in l. 1. §. penult. ff. de ventr. inspic. & eandem distinctionē inter actus voluntarios, & iuditiarios secutus fuit Andr. in cap. 1. §. quid ergo de inuest. de re alien. fact. secundū quam
5 distinctionem deciditur articulus ille, an sententia lata in feudo noceat Domino, quando ad eum feudum deuoluitur, vel noceat agnatis sequentibus in feudo ex pacto, vt dicamus secundum veros terminos sententiam nocere, prout est casus in c. si vassallus infra si de feud. def. mil. vbi text. disponit, quod siue agat, siue conueniatur vassallus, siue obtineat, siue non (licet ignorante Domino fiat) omni tempore firmum erit illud iuditium, & idē disponit text. in cap. 1. de contr. inter vass. & alium de benef. qui loquitur etiam Domino absente, dummodo fraudulēter ibi actum non sit, dicit ibi text. in quo notate glos. sollemnem, quæ tradit, quod statim, quod quis est inuestitus de feudo, habet hanc potestatem à iure traditam agēdi, & defendendi, & allegat text. vbi est casus in cap. 1. §. rei autem de inuest. de re alien. fact. & sic habet mandatum, & est legitima persona à iure constituta, & videtur mandatum factum à primo concedente, & sicuti dicimus in feudo se reintegrante, quod vassallus tanquam pica, & organum illius loquatur pro feudo homine muto, secundum glos. in Consti. Reg. consuetudinem prauam, ita hic vassallus possessor quicunque sit in agendo, & defendendo habet semper mandatum primi, & illius personam repræsentat, & propterea malè sensit And. in cap. si vassallus de beneficio si de feud. def. mil. qui requirit sciētiam agnatorum, quem secutus fuit simpliciter Frec. non degustando punctum in 9. differ. inter feudum ex pacto, & feudum hæreditarium, & licet adducat Curt. in hac opinione in 4. par. q. 24. si rectè aduertatur, nihil concludit; sed relinquit cogitandum, distinctio. n. quæ fit ex persona vincentis, vel victi, nō est vera, & est de indubitabili, & Dominus nunquam ob lineam finitam capit ex persona victi, vel vincentis; sed ex cōtractu resoluto iure suo ex lege feudi, & postquam in Domino, qui habet ius de per se independens, iura expresè volūt, quod præiudicet, & etiam quod sit ignorans, & absens: quia à prima concessione fuit

fuit cōcessa potestas feudatarijs agendi,
vel defendendi, ergo idem erit in agna-
tis,& si habeat ius à primo,& non ab vl-
timo possessore, & ideo text.in l.ex con-
tractu ff. de re iud.determinat, sufficere
sententiam proferri eum legitimo pos-
sessore, & contradictore, aliàs nunquam
6 daretur litium finis, hinc & notate, & si
text. in l.cum quæritur cum ll.sequenti-
bus ff. de except.rei iud.velit, quod ad-
hoc, vt exceptio rei iudicatæ obstet,tria
concurrant,scilicet eadem res,idem mo-
dus agendi,eædemq; personæ;tamen ve-
ra, & firma est conclusio, quod semper,
quod in alio iuditio venit discutiendum
idem ius iam deductum,discussum,& de-
cisum dependens ex eodem fonte,etiam
quod res sit diuersa , etiam quod diuer-
sus sit modus agendi,semper obstabit ex-
ceptio rei iudicatæ , ita Castrens. in l.si
quis cum totum §. fin. per illum text. ff.
de except.rei iud.& rationem reddit gl.
notab.in l.& an eadem eo.tit.quia suffi-
cit, q; sint eædem personæ, eædem res,&
idem modus agendi verè,vel interpreta-
tiuè ; lex enim non est imposita verbis ,
propterea substantia, & radix est, vt ve-
niat discutiendum idem ius iam discus-
sum,& decisum,adducebam ego aliàs in
magna causa,quæ fuit Comitis Triuenti
cum Principe Scillarum , Corn. in cons.
126.vol.4.& Ruin.cons.71.vol.5.& suf-
ficit,quod ex re iudicata aliquid in con-
sequentiam inferatur,vt obstet ipsius ex-
ceptio,allegatur Corn. in cons.62. eod.
vol. & secundum has decisiones fuit ibi
decisum,& hæc est vera,& cōmunis opi-
nio intantum, quod Alciat.in resp.492.
nu. 32. non solum affirmauerit hanc esse
communem opinionem;sed dixerit,quod
cum sit regula, non sit ab ea aliter rece-
dendum,quam latiùs,doctè,& eleganter
declarauit , & prosequutus fuit Couarr.
pract.quęst.c.13.& Moli.de hisp.primog.
lib.4.c.8. qui dicta Doct. omnium reas-
sumunt,& hanc opinionem tanquam ve-
ram,& cōem firmant,& hanc vos tenea-
tis,& Io.Rayn.in suo cōprehens.in §.ha-
bito igitur n.27.vers.sed nunquid vocādi
sunt,tangit quęstionē,& nil determinat.
7 Quod verò dixit Andr. quod non tan-
tum agnati; sed etiam filij possunt reuo-
care,intelligatis vos cum grano salis,cō-
sentiendo agnatus simpliciter,repudian-
do ius suum per viam abstensionis: nam
tunc tollit se de medio, ad nihilum obli-
gatur,& eius filius dum reuocat, non re-
uocat factum patris ; sed exercet ius ex
propria sua persona sibi competens , &
quando ex consensu non potest dari nec
actio, nec exceptio contra defunctum ;
tunc hæres potest vti iure suo , & sic li-
mitatur text.in l. cum à matre C. de rei
vend.quam limitationem posuit glos.no-
tab.in l.Lutius ff.sol.matr. & eam refert
Affl.decis.240.& extollit Aym. in cons.
200.& hoc voluit dicere Bald.notab. in
l.si pater C.de inoff.donat.col.fin. quod
quando ex facto defuncti non descendit
obligatio , hæres ad nihilum tenetur, &
potest agere;sed si pater consentiendo se
obligasset: quia tunc esset venire contra
factum patris,tunc ex reg.text.in cap.1.
an agnatus , filius minimè contrauenire
posset,cum sit deterioris conditionis,quā
agnatus,ita declarat Iacob.de Belu.hic,
quem sequutus fuit Bald.Aluar.& Affli.
& Curt. in 4.par. nu.150. vers. secundò
8 cadit necessaria dubitatio,& vos intelli-
gatis declarationem hanc , quando quis
non simpliciter se obligasset ad habendū
ratum consensum , & ad non contraue-
niendum;sed vltra se obligasset pro se ,
hæredibus,& successoribus : nam si sim-
pliciter se obligasset non contrauenire ,
intelligetur de iure sibi competenti; non
autem de re hæredis ex reg.text. in l.qui
9 tabernas ff.de contrah.empt. & licet te-
stator possit disponere de re hæredis; ta-
men intelligitur, quando expresè id fe-
cit,& in dubio non præsumitur id fecisse,
vt docet Bald.in l.in testamento C.ad l.
falc.& hoc potissimè procedit,quādo te-
stator habet ius aliquod in re per text.in
l.vxor patrui C.de legat. tunc enim siue
scienter,siue ignotāter disponat, semper
intelligitur disposuisse de iure tantum
competenti,Bald.in l.fin.C.de hæred.in-
stit.quod secus est,quādo expresè dispo-
nit de alieno:quia tūc hæres tenetur ha-
bere

bere ratum, etiam quod veniat ex propria persona, & in his terminis procedit text. in l. venditrici C. de reb. alien. non
10 alien. & propterea hodie in renuntiationibus, quæ fiunt à mulieribus, dum à parentibus maritantur, non solùm promittitur per ipsas, ipsiusq; hæredes non contrauenire; sed apponitur clausula necessaria, etiam quod illi ius prætendant ex proprijs eorum personis, quod notate: quia est satis quotidianum in practica, sic igitur dicatis, & intelligatis decis. Iacob. de Belu. quando obligatio est, quod nec ipse, nec sui hæredes contraueniant.
11 Ex dictis Andr. in verb. quid si hic sequens vsque ad verbum, si ergo viuens iure francorum, infrascriptæ eliciuntur conclusiones.

Prima, quod si feudum esset hæreditarium, nec filius, nec agnatus posset reuocate; si verò est ex pacto, & prouidentia, tunc agnati, & si non sint hæredes habebunt, & consequenter reuocabunt, non autem filius, qui tenetur esse hæres, nisi confecisset inuentarium.
12 Secunda, quod feudum hæreditarium dicitur, quando est concessum tibi, & hæredibus, ex pacto verò, quando est concessum tibi, & liberis descendentibus.
13 Tertia conclusio, quod qui succedit in feudo hæreditario, oportet, quod sit hæres defuncti, aliàs non potest habere feudum.
14 Quarta conclusio, quod habemus feudum paternum, & feudum auitum.
15 Quinta conclusio, quod feudum hæreditarium venit in petitione hæreditatis.
16 Quò ad primam conclusionem, quãdo est feudum hæreditarium, in qua in discursu includentur 3. & 4. concl. est de indubitabili, & nemo discrepat, & vltra reg. text. in d. l. cum à matre, quod hæres tenetur habere ratum factum defuncti, aduertatur, vt aliàs pluries vobis decla-
17 raui, quod in feudo hæreditario, qui succedit, dicitur hæres in ipso feudo, & cum hac qualitate feudum defertur, & pro-
18 pterea aliàs dicebam, quod tripliciter hæres in feudis consideratur, videlicet hæres sanguinis, & hæc qualitas, oportet, quod sit in omnibus, hæres hæreditatis, & hoc in feudo ex pacto respectu filij, qui non potest habere feudum, nisi sit hæres in allodio, & hæres feudi, & hoc in feudo ipso hæreditario, de hærede sanguinis tradidit Bald. in cap. 1. de eo, qui sibi, & hæredibus suis, & intelligatis de eodem sanguine, quo fuit primus acquirens, ita quod non sufficit de eadem familia, vel agnatione, vt per Andr. in cap. 1. de nat. succ. feud. & in cap. 1. de grad. de hęrede hæreditatis allodij, & de hoc loquitur text. in cap. 1. an agnatus, vbi Doctor. de hærede feudi hoc est, quod Andr. dixit de feudo hæreditario in cap. 1. §. quid ergo in fin. de inuest. de re alien. fact. quem refert, & sequitur Camer. in §. præterea ducatus cat. mihi 105. col. 4. vers. ita tenet Isern. de proh. feud. alien. per Frider. & allegat Ardiz. idem tenentem, quod latiùs, & eleganter prosequutus fuit Guliel. Pern. in suis notabilibus feudorum, quem refert Frec. in 16. differ. inter feudum ex pacto, & feudum hæreditarium; licet ipse velit hoc certo modo impugnare, & malè; si verò habet successor qualitatem sanguinis, qualitatem hæreditariã transmissam à defuncto, est ipsius hæres, & vt talis in feudo à defuncto ad hæredem transmisso, quid dubij, quod tenebitur habere ratum, & non potest venire contra factum illius?
19 Quando verò sumus in feudo ex pacto, Andr. refert glos. & declarat eam secundum distinctionem præfatam, glos. n. in verb. Inuestiri quærit, si patet consentiat alienationi, quam suus frater facit, nunquid filio præiuditium facit, primò dicit, quod non: quia habet à maioribus, secundò dicit, quod tenetur obseruare: quia hæres, & nõ potest habere feudum, & hæreditatem repudiare ex reg. text. in cap. 1. an agnatus, tandem glos. dicit, quę dicta sunt, loquuntur in feudo paterno, & hoc non est paternum; sed ab antecessoribus acquisitum, igitur non iure paterno hoc habet nepos, & sic glos. loquitur in filio, & resoluit quęstionẽ, vt supra.

Andr. modò declarando glos. dum ipsa loquuta fuit de feudo paterno, dicit: An-

Andr. quod voluit loqui de feudo hæreditario,& dixit paternum, quafi à patre tranfmiffum,vt in eo filius non reuocet, & tenearut habere ratum, fecus verò in alio feudo ex pacto.

Domini glof.non poteft faluari,& nihil dixit,ponēdo quæftionem in filio,qui femper eft hæres in vrroque feudo,& falfum eft, quod texr.in cap.1. an agnatus loquatur in feudo hæreditario, & quod in eo tantum filius teneatur effe hæres patris: nam in feudo hæreditario omnes funt hęredes,fiue filius,fiue agnatus,in feudo verò ex pacto filius tantum, & vti hæres,fi non facit inuentarium, non poteft contrauenire facto defuncti ex reg. text.in d.l.cum à matre, vt per Andr. & omnes in d.cap.1.an agnatus,& differētia hæc inter feudum paternum, & auitum eft vana,& confunditur per rext. in cap.1.de nat.fucc.feud.vbi dicitur,quod feudum paternum eft id,quod acquifiuit quilibet ex fuperioribus, & text. nofter dicit,quod olim dabatur fucceffio vfque ad quartum gradum: quia poftea non dicebatur paternum; fed hodie vfque ad feptimum,& text.in cap.1.de grad.dicit feudum paternum effe, quod fuit partis agnationis communis,& ideo Ifern.dixit feudum paternum idem, quod feudum antiquum, & auitum in cap.1. §. prærereà fi vaffallus, quæ fit prima cauf. benef.amitt.cum concordantibus.

20 Vlterius diftinctio Ifern. in feudo hæreditario eft vera, in feudo verò ex pacto,dum loquitur de agnatis,benè dicit, quod & fi non fint hæredes, habebunt feudum; fed non filius,qui eft deterioris conditionis, nifi feciffet inuentarium, & poftea dicit hæc feuda habent defcendētes,& fi hæredes non fint: quia non habent à patre, in hoc ipfe fibimet contrariatur: nam fi priùs dixit,quod filius tenetur effe hæres, quomodo poftea dicit, quod defcendentes habent, & fi hæredes non fint:quia non habent à patre, hoc enim eft de directo contra text. in d.cap.1.an agnatus, vbi Andr. fic intelligit,& idem in cap.1.de alicn.feud.pat.

21 Capyc.in fua inueft.in verb.ex pacto, & prouidentia verf. tertia declaratio difputat articulum,an filius teneatur heres effe in feudo ex pacto, & recirat opinionem Ciuiliftarum, & ponderat feptem Decifiones Andr.quod non teneatur effe hæres,& dum tractat de hoc loco, dixit,quod Andr.dum primo loco tradit, quod filius fit deterioris conditionis,loquutus fuit in feudo nouo;dum verò poftea dicit defcendentes, &c. loquurus eft in feudo antiquo, quem benè reprehenderunt Moder.hic Adden. cum in feudo nouo, & agnati, & filij, & omnes, oporteat,quod fint hæredes.

22 Moder.Addent.dixerunt, ꝙ principiū loquatur,quando pater deceffit ab inteftato, vel filio hærede relicto, finis verò loquatur, quando deceffit extraneo relicto hærede:hic enim,quia per filium non ftat,habebit feudum,& fi non fit hæres: quia non habet à patre.

Hoc dictum,vt aliàs declarauimus,eft in fe verum,ceffant enim rationes,quare filius tenetur effe hæres,& benè habebit feudum,quod latiùs prędicti Moder.Addent.cumuladerunt in d.cap.1.an agnatus,ꝙ tradidit ibi Iac.de Belu. Bald.Aluar. Præpof. & eft communis fchola, & declaratio Doctor.Capyc.in fua inuefti. in verb.hæreditarium feudum 4.concluf. in fin.Frec.in io.differ. feudi ex pacto,& feudi hæred. verf. quid.n. fi alium inftituiffet, rationes in filio funt: quia confequitur feudum patre medio,habet effe ab ipfo,afficeretur pater iniuria,decedēdo fine hærede;ftrictiùs.n.tenetur defendere honorem patris filius, quàm agnatus,quę rationes ceffarent,quando paratus eft fuccedere, & per ipfum non ftat, & hoc videtur voluiffe dicere hic Ifern. fed hoc modo:nam dixit,quod filius non habebit feudum,nifi feciffet inuentariū, hæc verba funt impropria:nam inuentarium non facit,ꝙ filius habeat,vel non habeat feudum; fed quod teneatur, vel non teneatur vltra vires hæreditarias, ꝙ confundantur,vel non confundantur bona,ꝙ reprefentet,vel nō reprefentet duas perfonas, voluit.n. Ifern.dicere,ꝙ agnatus non hęres habebit feudum,& ex hoc orie-

orietur, quod potest reuocare feudum alienatum, quando est feudum ex pacto, & ipse non consensit, filius non potest reuocare: quia hæres, subdit, nisi fecisset inuentarium: quia inuentarium facit separationem, non confunduntur bona, nec actiones. subdit Andr. arguendo pro hoc dicto. s. quod inuentarium iuuet, & dicit: quia hæc feuda habent descendentes, & si non sint hæredes, vt dictum est supra in princ. huius tit. quia non habent à patre, in principio. n. casus erat, vt filij succederent nulla dispositione defuncti in feudo valente, vel manente: quia non habebunt à patre disponente, & tunc quia per eos non stabat, succedebant, & sic vult dicere Andr. sicut quando pater disponit aliter, quàm ius dictat, filij habent feuda etiam non hæredes: quia non de hæreditate, idem erit facto inuentario: quia respectu bonorum propriorum habetur, ac si non essent hæredes: nam hoc facit inuentarium, & hoc modo Isern. nõ est sibimet contrarius incontinenti.

23 Sed vlterius videatur, si placet, alius intellectus, Andr. loquitur in terminis text. in §. hoc quoque, qui text. loquitur in fratre alienante, vt si decesserit sine hærede, feudum ad fratrem deuoluatur.

Posuit primò quæstionem Andr. quãdo cum consensu agnatus alienat, an præiudicet alijs agnatis, vel filijs suis.

Posuit secũdò quæstionem, quid si hic sequens agnatus esset hæres prioris consentientis, & dum allegat glos. nostram in verb. inuestiri, & illa tractat primam quęstionem, non secundam, ponit. n. casum in fratre alienante, an præiudicet consensus alterius fratris eius filijs.

Ad quęstionem, quando est hęres, non respondet; sed tractat articulum primum, quando non consensit, & distinguit inter feudum hæreditarium, & feudum ex pacto, & vos decidatis illam, & dicatis, q; si est hæres, non solùm filius; sed agnatus non potest contrauenire, & nulla differẽtia est inter filium, & agnatum, quando est hæres, vt benè declarauit Aluar. in cap. 1. 3. col. de alien. feud. pat. & Capy. in loco supra alleg. in 2. declar. vers. limita hanc declarationem, quod intelligatis, vt infra.

Andr. modò tractando articulum prędictum de agnato non consentiente in terminis text. qui loquitur in fratre alienante, & decedente sine hærede, idest sine descendente, vult dicere, quod illi reuocant: quia habent feudum etiã, quod non sint hæredes, quod secus est in filio, si non fecerit inuentarium, & sequendo quæstionem in agnato, dicit, hæc feuda habent descendentes, & si hæredes non sint, idest descendentes primi acquirẽtis, & si hæredes non sint. s. vltimi decedentis, tractando iuxta casum text. loquentis in fratre, dum verò sequitur, & dicit: quia non habent à patre; corrigatis vos, & dicatis à fratre iuxta casum text. qui loquitur in fratre alienante.

Sed Domini, nec distinctio est vera in se, si attendimus dicta in præcedenti cõclusione: nam etiam quod filius sit hæres, nec fecerit inuentarium; tamen reuocabit, si non tractamus de alio, quàm de simplici cõsensu adhibito per agnatum, eundemq; patrem alienationi rei suæ: nã intelligitur consensisse pro iure ad eum spectante ex reg. text. in l. qui tabernas ff. de contrah. empt. in l. vxor patrui C. de lega. non autem de iure alteri spectanti, videlicet filio ex propria persona post mortem patris, qui ius extinguibile, & resolubile habebat per eius mortem, vnde oportet intelligere Andr. quando vltra consensum obligauit se, suosq; hæredes ad obseruantiam, etiam quod venirent ex propria persona, vel ius etiam successorum obligasset.

De quæstione illa, quæ nam sit verior opinio Ciuilistarum, vel Isern. quod filius teneatur esse, hæres, nec possit aliter feudum habere, & quomodo intelligatur text. in cap. 1. an agnatus, quod disputauit Capyc. vbi supra, latius dicemus sua die in repetitione illius text. vbi cadit articulus, & intellectus illius, quem articulum latè exarauimus in opere de Potestate Proregis in titulo de assensibus Regijs super dotibus §. 3.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Feuda omnia sunt ex pacto, & prouidentia; distinguuntur tamen in hæreditaria, & non hæreditaria, & quæ sint ista, declaratur.*

Feudum hæreditarium venit in petitione hæreditatis secundũ Andr. communiter receptum, & de hoc nemo hæsitauit secũdum D. Auth. & nu 22. & obtinet ẽt respectu extranei hæredis, dummodo non agat aduersus legitimum successorem, & ibi de ratione, nec sit ad feudum inhabilis, cui ius resistat nu. 25.

2 *Feuda ex pacto non hæreditaria successione; hæreditaria verò transmissione à defuncto in hæredem acquiruntur.*

3 *Feudum concessum pro te, & hæredibus ex corpore est hæreditariũ secundum Andr. frequentius receptum, & ita decisum explosa Siculorum sententia. Idq. inconuincibili ratione fundatur, & nu. seqq. & obtinet etiam si viueretur iure Frãcorum aduersus Afflict. nu. 7. cum seqq.*

4 *Specierum enumeratio an restringat genus expressum remissiuè.*

5 *Liberorum appellatione omnes descendentes continentur.*

6 *Doctr. Andr. in §. præterea ducatus expenditur, & ingeniosè declaratur.*

8 *Feudi natura prout nõ alteratur ex prærogatiua sexus, ita pariter nec ex prælatione maioris ætatis.*

9 *Primogeniti culpa in terminis Const. Reg. vt de successionibus non nocet secũdogenito, nec agnatis in feudo ex pacto secundum Andr.*

10 *Regnum Siciliæ est hæreditarium.*

11 *Vassallus non potest assignare feudũ vni ex filijs quando viuitur iure Francorum secundum Andr. ẽt si sit hæreditarium secundum D. Auth & ibi de ratione.*

12 *In feudis consideratur duplex interesse, nempè Domini et agnatorũ.*

13 *Feudum cum Domini assensu potest alienari nedum in filios; sed etiam in extraneos.*

14 *Feudum, in quo viuitur de iure Francorum, posse cum primogeniti cõsensu alienari tradidit Andr. hic; cuius tamen doctrinam argumentando à sufficienti partium enumeratione ingeniosè confutat D. Author.*

15 *Feudum ex pacto nouum habet vim hæreditarij.*

16 *Feudi concessio de iure Francorum non excludit agnatos, licet plurium concursum respuat, & primogenitum præferat.*

17 *Feudum in dubio, et sic illius inuestitura nõ apparente inspectis consuetudinibus feudalibus præsumitur ex pacto, licet ab intellectu iuris sit transitorium ad hæredes, et hæc est frequentius recepta sñia.*

18 *Feudum in casu præscriptionis intelligitur præscriptum cum natura à iure, vel consuetudine data secundum Bald.*

19 *Feuda in Regno num præsumantur hæreditaria.*

Neapod. & sequaces affirmant.

Nicol. de Neap. & eius sectatores negant, & hanc sententiam D. Auth.

Auth. iuris authoritate, & satis munitis rationibus comprobat, atque confirmat, & nu. seqq.

20 *Inuestiturae forma communis pro te, & haeredibus in Regno non praesumitur ex frequentioribus Doct. placitis, & ibi de ratione.*

21 *Text. in cap. Reg. considerantes retorquetur aduersus Neap. et eius Assectas, et ibidem de causa inductiua dispositionis illius capituli.*

22 *Feudum ex pacto an veniat in petitione haereditatis, vocatũ est in controuersiam, in qua D. Author post relatas dissidentes Doct. opiniones, negatiuè concludit et respectu filij, & firmis, conquisitisq. mouetur rationibus, & nu. seqq.*

23 *Haereditatis petitio nõ fundatur super dominio; sed super qualibet defuncti possessione: est benè verum, eam non dari aduersus titulo posidentem.*

24 *Possessio naturalis vassalli eo mortuo conuolat, & consolidatur cum ciuili existente penes Dominum directum.*

LECTIO XI. aliàs XX. in ordine.

1 DVæ conclusiones explicãdæ remanserunt in præcedenti Lect. vna fuit, ꝙ feudum hæreditariũ est, quando est concessum tibi, & hæredibus; feudum verò ex pacto tibi, & liberis, & descendentibus; altera conclusio, quod feudum hæreditarium venit in petitione hæreditatis, & has conclusiones firmauit Andr. tam hic, quàm in cap. 1. §. & si libellum de alien. feud. pat. & in c. 1. an agnatus, quodq́; feuda hæreditaria veniant in petitione hæreditatis, dixit ipse pluries tã in dictis locis, quã in alijs cumulatis per Mod. Add. & hæc est communis schola omnium Docto. & aliàs declarauimus in præludijs, aduertendo, ꝙ omne feudum est ex pacto, & prouidentia, siue hæreditarium, siue non hæreditarium, & in omni feudo consideratur prouidentia, & pactum tam concedentis, q̃ recipientis; sed vnum dicitur concessum sub nomine hęredis, & alterum sub nomine liberorũ, vt peroptimè declarat Andr. in d. c. 1. 1. col. de alien. feud. pat. quem sequitur Came. in rep. c. imperialẽ car. 48. 2. col. in princ. & cart. 61. 1. col. vers. septimò, latè idem Camer. in §. præterea ducatus 4. col. & declarauit Pern. in 2. notab. & hoc voluit dicere Andr. in cap. 1. qui succ. ten. in fin. vbi dicit, ꝙ quædam sunt feuda paterna hæreditaria, quæ veniunt in petitione hæreditatis, & quædam non hæreditaria: sanguis. n. & qualitas hæreditaria cõcurrunt, & sanguis regulatur à qualitate prædicta, de quo latius per Camer. in lo-
2 co, de quo supra; hinc feuda ex pacto nõ hęreditaria dicimur habere successione, hæreditaria verò transmissione à defuncto in hæredem, vt ne dum succedamus primo; sed à moriente transfertur in nos sanguis, & qualitas hęreditaria, & sic loquitur Andr. in c. 1. §. quid ergo de inuest. de re alie. fact. & hãc distinctionem feudi hæreditarij, & non hæreditarij per prius fecit Bart. in l. vt iurisiur. §. si liberi ff. de oper. liber. Odoffr. in l. item videndũ §. fin. ff. de pet. hær. & sic cõiter Docto. & de feudo hæreditario loquutus fuit text. in c. 1. qui succ. ten. in c. 1. §. fin. apud quẽ, vel quos, c. 1. de cler. qui inuest. fec.

3 Domini plures in hoc insurgunt q̃stiones; sed ego breuiter quatuor tantũ tractabo, & perstringam, prima illa est, an inuestitura pro se, & hæredibus ex corpore faciat feudum hęreditarium, secunda quid in inuestitura prædicta in feudo, vbi viuitur iure Francorũ, tertia quomodo pręsumatur in dubio feudũ, & ex ea correlariè videbimus, q. d in Regno, postq̃ illud est hæreditarium, & vltima quęstio erit, quomodo procedat hoc. s. feudum venire in petitione hæreditatis.

P Quò

Quò ad primam conclusionem, vt feudũ concessum hæredibus ex corpore, prout est forma cõmunis inuestituræ, sit feudum hæreditarium, non habet dubitationem, quicquid Siculi, & alij dixerint, ita Iser. in d. §. & si libellum, Capyc. in sua inuestir. in verb. hæreditarium, vers. prima cõclusio, & ita practicatur, & fuit decisum, dicit ipse, & cõiter tenetur, idem Capyc. in verb. & hæredibus ex suo corpore legitimè descendẽtibus, Camer. in repet. cap. an agnatus 21. q. Neapo. in consuet. & si testator, Affl. in cap. nostro, & non vagando in argumẽtis illorum, qui verè terminos feudales non perceperunt, dico, q̃d ratio viua, & irrefragabilis est, quod ista restrictio hæredum ex corpore non facit, ꝙ feudum non dicatur concessum pro hæredibus; sed restringit verbũ hæredibus, ꝙ tanquam genus plures hęredes cõprehẽdebat, & sicut verbum hęres comprehendit masculum, & fęminam, & extraneum, & suum, & secundum Reg. Consti. vt de success. non solùm descendẽtes; sed collaterales, videlicet fratres, inuestitura hęc nil aliud facere voluit, nisi restringere successionem ad certam qualitatẽ hæredum, & sicut ius cõe feudorum restringit hoc verbum ad masculos, & ad hęredes sanguinis, & ad hæredes descendentes, loquendo in feudo nouo, & Constit. ampliauit ad fratrem, & tamen de iure cõi feudorum datur feudum hęreditariũ, & sic de iure Regni; ita pariter non fecit aliud hæc inuestitura pro hæredibus ex corpore, nisi vocare hęredes; sed non oẽs: aut. n. oportet negare dari feudum hęreditarium, aut si illud datur (prout est indubitatum) & dicunt esse, q̃n inuestitura est pro se, & hæredibus, ergo subsequentia verba restringentia verbum hæredes, non potest fundari, ꝙ mutent verbum; sed benè restringant, & declarent: excipit. n. inuestitura implicitè hæredes extraneos, & limitat in hæredibus ex corpore, cum ergo exceptio, & limitatio debeat esse de regula secundum latè tradita in proposito per Andr. in c. 1. qui succ. ten. ergo semper concessio est pro hęredibus, & quæstiones positæ per Doct. quando exprimitur genus, & postea declarãtur species ipsius, fuerunt, si per enumerationem spetierũ genus restringatur, & limitetur, non autem vt mutetur, & si enumeratio spetierum fuit declaratiua, vel taxatiua, de quo per Bart. altiùs in l. quæsitum §. fin. ff. de fund. instr. sed quomodolibet sit, semper tamen datur præexistentia generis, sicut dicit text. in l. liberorũ de verb.
5 sign. vt ipsorum appellatione omnes descendentes comprehendantur; sed quãdo fit enumeratio nepotum, fit ad declarationem, & restrictionem; & licet ponderetur decis. And. in §. præterea ducatus ibi;
6 sed si dicatur feudum cõcessum Titio, & liberis suis, vel hæredibus suis descendẽtibus; sicut est forma concessionis in hoc Regno Siciliæ, hoc est feudum ex pacto, &c. aduertatur primò, ꝙ hęc decisio esset contra illam conclusionem indubitabilẽ, ꝙ feudum pro hæredibus est feudum hęreditariũ, propterea intelligatis vos Andr. vt benè Addẽtes ibi, vt dictio illa, vel, vult dicere non, scilicet concessum tibi, & liberis non hæredibus tuis, vt est cõis forma, vel dicatis, quod dum post prędicta verba dicit hoc esse feudũ ex pacto, & prouidentia, dicatis inquam respõdere ad primum dictum, q̃n est concessum Titio, & liberis suis, aliàs cõtradiceret Iser. dictis per eum hic, & in alijs locis aliàs allegatis; sicut è contra dum Iser. in c. 1. §. huius autẽ generis, ex quib. caus. feud. amit. dixit esse feuda hæreditaria, quãdo pro se, & hæredibus, vel pro se, & liberis nominibus nõ expressis: nam nec hoc est verum; sed loquutus est ibi Andr. secundum opin. Moder. quam ipse reprobauit in d. cap. 1. an agnatus: quia aliàs nunquam esset dare feudum ex pacto, vt dixi in cap. nostro in princ. vt ibi bene aduertunt Moderni Addentes.

7 Ex hac conclusione, vt supra firmata oritur resolutio secundę conclusionis supra propositæ, vt idem dicamus etiam in feudo, vbi viuitur iure francorum, quicquid dixerit Afflict. & cum eo pariter Siculi, vt fuit Cannet. in repetit. cap. volentes, & Pernus in cons. 7. Capyc. enim in sua inuestitura in verb. ex pacto, &

& prouidentia refert iudicatum eſſe hæreditarium, ꝙ latiſſimè proſequitur Loffr. in ſuo conſ.1. quæ concluſio ex fundamẽtis factis in antecedenti concluſione non
8 poteſt habere difficultatem: nam ſi inueſtitura prędicatur de hęredibus, mos frãcorum nil aliud facit, niſi inter hæredes dare prælationem, & hoc probat in ſpetie Conſt. Reg. vt de ſucceſſ. in princ. ibi, vt mulieri maſculus præferatur, necnon maioris ætatis inter eos, qui viuunt in Regno ſpetiali iure francorum, cumq; reſpectu prelationis mulieris feudi natura non alteretur, ergo nec etiam alteratur inter ipſos maſculos, & hoc voluit dicere Iſern. in §. præterea ducatus in 1. addit. 3. col. ibi infeudationes nouæ in Regno, in quibus primogeniti præferuntur; ſed melius hoc optimè declarauit in c. 1. §. præterea ſi vaſſallus, quæ ſit prim.
9 cauſ. benef. amitt. vbi tractando quæſtionem, an delictum primogeniti noceat ſecundogenito in terminis Conſtit. vt de ſucceſſ. & concludẽdo, vt minimè noceat ſecundogenito, nec agnatis, quando feudum eſt ex pacto, reſpondet ad conſtitutionem, & dicit, ꝙ Conſti. dat prælationẽ ſucceſſionis, & illam coarctat; ſed nõ immutat naturã; vnde cum nil aliud faciat ius francorum, niſi dare prælationẽ inter perſonas vocatas, punctus nõ eſt in more francorum, & qui vocentur; ſed cum qua qualitate, ergo totum dependet à verbo hęredibus; ſed vocatis poſteà ordine ſucceſſiuo, nil. n. infert ad qualitatem hæreditariam, ꝙ vocentur ſucceſſores inſimul, vel vnus poſt alium; ſed quid in hoc im-
10 moramur, non ne Regnum noſtrũ eſt hæreditarium, vt dicit noſtra Conſtit. incip. cum hæreditarium Regnum noſtrum, & Conſtit. Reg. poſt mundi machinam ibi, cum igitur Regnũ Siciliæ noſtræ Maieſt. hæreditas pretioſa, ꝙ tradidit Andr. in d. §. quid ergo de inueſt. de re alien. fact. allegãs inueſtituram factam Carolo I. Capyc. in inueſt. in verb. de caducitate ſucceſſionis in verſ. limita ſecundo caſu, Camer. in repet. c. imperialem cart. 97. lit. F, in princ. & tamen inueſtituræ cantant omnes pro hæredibus ex corpore, ita qđ
11 ſuccedat primogenitus, & dum Andr. in cap. omnes filij, ſi de feud. def. mil. tradit, ꝙ non poteſt pater aſsignare feudum vni ex ſuis hæredibus, quando viuitur iure francorum, benè dicit: quia ſine aſſenſu non poteſt alrerare naturam, & legis inueſtituram, qđ procedit etiam in feudo hæreditario, vt aliàs declarauimus in princ. noſtri text. feuda. n. recipiunt natu-
12 ram à lege inueſtiturę, & intereſſe agnatorum eſt vnum, & intereſſe Domini etiã voluntatis eſt aliud, quod Dñi intereſſe in omni feudo conſideratur, ſiue hæreditario, ſiue ex pacto: hinc etiam in feudo ex pacto, ſi Dñs non aſſentit alienationi, nil deſeruit cõſenſus agnatorum, ex quibus indubitanter concludatis ẽt feudum conceſſum pro hęredibus ex corpore, ẽt, vbi viuitur iure francorum, eſſe feudum
13 hęreditarium, & ob id iuſtè cum aſſenſu permiſſam eſſe quamlibet diſpoſitionem tam in filios, q̃ in extraneos, vt per Camer. in d. §. præterea ducatus car. 102. in lit. S, qui adducit deciſ. Iſern. maximè qñ in aſſenſu eſt facta mentio de primogenito, dum diſponitur in ſecundogenitum,
14 de quo latè Frecc. in 1. q. & ex hoc Domini infero, ꝙ malè ſenſit Iſer. in cap. noſtro nu. 8. dum conterit tempus in vẽditione feudi facta per patrem cum conſẽſu primogeniti, & ponit quæſtionem in feudo, in quo viuitur iure frãcorum: nam aut dicimus illum loqui in feudo ex pacto, aut in feudo hæreditario, ſi in feudo ex pacto non poteſt præiudicare primogenitus per ſuũ conſenſum nec fratribus, nec agnatis, & Conſtit. nihil immutat, & hoc tenuit notãter Iſern. in d. §. preterea ſi vaſſallus, aut ſumus in feudo hæreditario, & non requiritur conſenſus, vnde vanum eſt diſtinguere, ſi ſuperuiuat, vel non ſuperuiuat primogenitus, & ſi dicimus Andr. loqui in feudo nouo, pariter
15 non procedit: quia in feudo nouo datur patri libera diſpoſitio, ẽt in feudo ex pacto: omnes. n. ſunt hæredes primi acquirentis, & dicuntur tunc feuda ex pacto habere vim hæreditarij, vt per Andr. & cõiter Scrib. in c. 1. de alien. feud. pat. &
16 per Camer. ſuperius allegatum, nec eſt

P 2 verum

verum,ꝙ in feudo, vbi viuitur iure francorum,dicatur esse factam concesſionem primogenitis tm̄,& non agnatis:nam oēs sunt vocati;sed inter eos habet locū prælatio,vt vnus, & maior natu præferatur, quando sunt plures concurrentes in eodem gradu, & etiam quod feudum esset datum Titio,& primogenitis,nō ne sunt vocati omnes in infinitum,& quæ namdifferentia erit inter hanc inuestituram, & illā pro Titio,& liberis,vel pro Titio, & filijs,vel pro Titio, & descendentibus respectu eius,ꝙ omnes sunt vocati,& ipsemet Andr. hoc confundit in fine quæstionis, dum non potest negare, quinagnati non includantur ; sed dicit,quod inter eos erūt illi,qui erunt primogeniti; sed ego fateor;sed oēs erunt in infinitum.

17 Quò ad tertiā conclusionem,quomodo in dubio feudum præsumatur,quādo non apparet inuestitura,& hæc quæstio diuiditur,vt dixi,quid de iure cōi feudorum, & quid de iure Regni. Domini vera , & cōis conclusio est, quod feudum de iure cōi feudorum præsumatur ex pacto , & non hæreditarium,& quod dicitur,quod quis acquirit pro se, & hæredibus,intelligitur quò ad transmisſionem,ita ꝙ non sit personale, & est verisſimum in primo acquirente, quod oēs erunt sui hæredes, & pro illis acquisiuit,ita eleganter Isern. in d.c.huius autem generis,venit hoc ab intellectu iuris,& ius intelligit pro filijs, & liberis iux.text.in d.§.& si clientulus, & si propter expresſionem , quando fit mentio de hæredibus, inducitur feudum hæreditarium,sequeretur,quod hoc aliàs non operaretur, item omnia feuda essent hæreditaria : quia vnusquisque censetur acquirere pro se,& hæredibus suis, quod est falsum,& ita tenuit hic Affl.& Capy. in verb. hæreditarium in sua inuestitura 3.concl.& sic semper intelligitur,ꝙ sæpè sæpiùs dicit Andr. qđ quis acquirit pro se,& hæredibus suis,quæ latè, & eleganter explicauit,& declarauit Camer. in repet.cap.1.an agnatus q.21.num.137.

18 ppea Bald.in l.liberti, libertęq́; nu. 31. C.de oper.liber.dicit,ꝙ pręscripto feudo intelligitur præscriptum cum natura à iure,vel consuetudine data, & idem tradidit in cap.fin.de feud.dat.in vicē legis commissoriæ,quam opinionem etiam latiùs confirmauit,& declarauit Loffr.in d. conſ.1.nu.120.& latè Io.Tho.de Mar.in tract.generis,&qualitatis feudorum car. 10.vers.videamus modò sm̄ dubium,vbi dicit hanc esse cōem,& veriorē opinionē.

19 Sed quid in Regno,in quo secundum Neapo.in consu.& si testator omnia feuda sunt hæreditaria, quem sequutus fuit simpliciter Loffre. in præalleg.conſ.1.& Capyc.vbi supra,ita refert tenuisse Ant. de Alex.& Affl.sequitur Neapod.in c.1. de inuest. quam Titius accepit à Sēpronio,ꝙ potisſimè fundatur ab illo indubitato assumpto, qđ Regnum istud est hæreditarium, & consequenter, quod iudicatur de Regno,iudicari debet de membris,quæ dependent à capite,vt notabil. tractat Pau.de Castr.in conſ.264.2.vol. & cōiter allegatur cap.Reg.cōsiderātes.

20 Teneatis vos contrariam opinionem,& pro fundamento principali præmittatis conclusionem illam cōem omnium, ꝙ in Regno cōis forma inuestituræ pro te , & hæredibus non pręsumitur autho. Andr. in Conſt.Reg.vt de succeſſ. Luc.de Pen. in l.1. C. de impon.lucr.descript.lib. 10. Affli.hic in vers.quid autem si inuestitura feudi dicat, Pern.in conſ.14. Ann. in repet.rubr.de vaſſ.decrep.ætat. nu.37.

Si ergo cōis forma inuestiræ in Regno non præsumitur, & hæc est cōis omnium opinio, & Regnum est concesſum secundum cōem formam inuestituræ,& rōnem reddit Loffr.in loco præalleg. quia reperiuntur diuersæ inuestiturę in Regno cōcesſionum feudorum , ergo non est vera opin.tenentium contrariū,& insimul patet responsum omnibus supra alleg. imò

21 tex.in d.c.considerantes retorquetur,& probat hanc opin.irrefragabiliter:namdicit,ꝙ oēs illi,quibus sunt concessa feuda pro se,& hæredibus,& sic pōdera dictionem illā,quibus ad text.in l.cunctos populos C.de sum.trin.& fid.cath.& hoc modo ponderat, declarat, & tenet Nic. de Neap.Doctor celeberrimus,quem sequitur , & latisſimè hanc opin. fundauit

Ca-

Camer.in d. repet. an agnatus q.21.qui respondet ad omnia pōderata per Loffr. & cum Neapod.se fundet in d.cap.considerantes, quod demonstratum est contrariū probare,propterea de autho.Neapod.non est curandum, & verè text.ille fuit conditus ad tollendam erroneā opinionem aliquorum,qui volebant,q̄ stante inuestitura facta pro hæredibus ex corpore transuersales nunquam succederēt etiam in feudo antiquo, text. ille voluit tollere hoc absurdum,cū sufficiat, quod sint de corpore primi acquirentis,& hāc opinionem tenuerunt Addēt.ad Neapo. quod etiam tenuit prædictus de Marinis in tutulo de feudo hæred.tit.5. vers.tertius,& vltimus punctus num.31.& sicut Ecclesia concedens,vel quis habens feuda ab Ecclesia non apparente inuestitura,haberet inquam, prout ius commune feudorum intelligit,ita etiam in Regno nostro, qui in Regno sibi concesso cōcedentem repræsentat, & tanquam feudatarius exercet iura feudi,ita quod aliud est inuestitura feudi in sui persona, & aliud est ipsum exercere iura feudi, vti ministrum, & representantem personam concedentis, & sic respondetur ad Paul.de Castr.iura.n.feudalia sunt recepta in Regno,& secundum illa iudicamus, nec ab illis recedimus,nisi in his reperimus illa spetialiter correcta,& cum videamus, q̄ Rex faciat diuersas concessiones,& inuestituras feudorum,& sub qualitate non hæreditaria,& recta,& mixta,& reali,& personali,p̄pea non potest in Regno capi prǽsumptio firma,& sic non recedatis à præsumptione legis cōis feudorum.

22 Quò ad quartam conclusionem,an feudum veniat in petitione hęreditatis, q̄d Andr.pluries dixit in feudo hęreditario, quem Doct.cōiter sequuntur, & signanter cumulat Capy.in sua inuest.in verb. feudorū actiones vers.promiscuè, & Camer.in d.c.an agnatus q.9.nu.85. Dñi, hęc quęstio diuiditur in tres quęstiones, prima,quid in feudo hæreditario,secunda,quid in feudo ex pacto,tertia,an procedat in filio,& legitimo successore feudi,vel etiā in extraneo hærede instituto.

Domini breuiter in feudo hęreditario, in quo loquutus est Isern. nemo dubitauit,& qui dixerunt contrarium in terminis gl.in l.item videndum §.fin.ff.de petit.hæredit.intelligendi sunt in feudo ex pacto,& prouidentia,vt gl.ipsa loquitur, & rationes ipsorum Doct.concludunt,gl. enim ponit quæstionem, an feuda veniāt in petitione hæreditatis,quæ quis iure hęreditario non habet;sed Domini beneficio,& sic non loquitur in feudo hęreditario,quod quis iure hęreditario habet, vt supra declarauimus,& in feudo ex pacto loquitur Cyn.quem Bart.ibi refert, licet Bart.se inuoluat,& melius loquatur ibi Bald.idem tenens, & propterea Bart. in l.vt iurisiur.§.si liberi ff.de oper.liber. distinguit inter feuda hęreditaria,& feuda ex pacto,vt primo casu detur petitio, secundo verò secus,& idem,& latiùs tradidit Odoffr.in eadē l.item videndum §. fin.& Pern.in 4.notab. Ang. verò ibi sequitur glos.simpliciter:quia si dominium feudi ex pacto non sit in hæreditate; tamen negari non potest, quin feudum re-
23 periatur in hæreditate, & petitio datur pro omnibus,quæ in hęreditate reperiūtur,quæ qūolibet testator tenebat, licet non sint de hęreditate ex reg.rex.in l.& non tantum eo. tit. & per Doctor.cōiter in l.hęreditas C.eod.&Ang.refert,& sequitur ibidem Paul.de Castr.hinc Albe. ibi auth.Butric.tradidit, quod ratione possessionis, quam defunctus habuit, loquendo in feudo, potest hæres proponere petitionem hæreditatis, & hanc opinionem etiam in feudo ex pacto sequutus fuit Camer.vbi supra,quando tamen quis se fundat in possessione tātum: quia verum est dicere defunctum possedisse, & petitio hæreditatis non desiderat dominium;sed possessionem quamlibet,quæ penes restatorem fuerit,& ex hoc oritur, quod cum non requiratur dominium; sed sufficiat quælibet possessio defuncti, poterit etiam extraneus hæres agere petitione hęreditatis ad feudum,quod tradidit Bart.in l.si patroni ff.ad trebell.vbi Alex.latiùs prosequitur,Iaf.in vsib.feud. nu.43.Iacob.in verb.& cum pacto,quod

de ipso feudo nu.7.Socc.Iun.conf.75. 1. vol.nu.30. Loffr.conf.14. latè l.u.6.7.8. dũmodo non agat extraneus hæres contra legitimum feudi successorem, & hoc ea ratione: quia petitio hæreditatis non datur contra titulo possidentem,& sic videtis, quod in feudo hæreditario nemo dubitauit; in feudo verò ex pacto sunt opiniones ratione possessionis,& respectu extraneorum,glos.verò,& Bart.videntur se restrinxisse ad filios, & legitimos successores.

24 Mea sententia est, vt in feudo ex pacto nullo modo procedat iuditium petitionis hæreditatis,quicunque sit successor, etiam si sit filius:quia verum est feudum non esse in hæreditate,ex reg.text.in l.si arrogator ff. de adopt. quantumcunque filius,vel agnatus adeant hęreditatem, cum aditio non faciat, quod bona propria hæredis sint hæreditatis;sed bene, quod ipse obligetur de suo oneribus hęreditarijs,& non possit fieri separatio bonorũ ex voluntate succedentis,qui absq; beneficio legis voluit hæreditatem adire, & dum consideratur possessio defuncti, quæso aduertatur: nam feudum ex pacto, vt vidimus in Lectione præcedētj ex auth.Andr.per mortem tenentis censetur apertum Domino, ipsi retraditum, & demum ab ipso iterum concessum, ita quod in hæreditate non remāsit nec dominium,nec possessio,omniaq; resoluta fuerunt per mortem tenētis etiam ex ipsius voluntate,qui dominium, & possessionem accepit extinguibile cum vita,& quando feudum deuoluitur ad Dominũ, ne dum extinguitur vtile dominium;sed etiam illa naturalis possessio,quam ad se trahit illa ciuilis,quæ apud Dominum remansit,vt docet Bald.in l.1.q.47.ff.de rer.diuis.& idem in cap.quæ in ecclesiarum de constitut. quod latè prosequitur Author damn.mem. in §.30. nu.173. & cum hæc omnia fiant ex lege contractus, & sic ex voluntate omnium succedentiũ, non habet,in quo se fundare possit iuditium petitionis hæreditatis:quia per mortem fuit resolutum omne dominium, omnisque possessio, & notate quæso: quia adhuc non tactum.

25 Quando verò sumus in feudo hæreditario,quod remanet in ipsa hæreditate, quod transmittitur è defuncto in hæredem, & consideratur dominium, & possessio,& iuditium potest fundari tam in petitorio,quàm in possessorio,tunc non solùm teneo, quod legitimus successor agat petitione hæreditatis;sed etiam extraneus, dummodo non agat contra legitimum successorem ea ratione:quia iuditium non procedit contra titulo possidentem, & id, quod considerat Camer. de inhabilitate,intelligatis vos, vt aliàs declarauimus de inhabili ad feudum,cui ius resistat, non autem de eo,qui aptitudine, & naturaliter potest feudum possidere,& allegaui aliàs Andr.in d. §. præterea si vassallus, & ex his cum laude Dei sit expedita repetitio huius capit.

SVMMARIVM.

1 *Aluar.lapsus notatur circa continuationem nostræ rubr.*

2 *Iacob.de Beluis. de eadem re pariter redarguitur.*

3 *D.Auth.illius est opinionis non dari legitimam titulorum connexionem in his libris feudalibus, & rationem adducit.*

Feudorum consuetudines variæ, & dispersæ fuerunt in vnum redactæ,ab Oberto de Orto; sed tam ipse,quàm Gerardus fuerunt duo pecora secundum Bald.

4 *Rubricæ verba quo pacto intelligenda, & nu.19.*

5 *Feudũ nascitur,viuit, & moritur, & est homo mutus, idq. fusè, & ex ordine declaratur, & nu.seqq.*

6 *Feudum deuolui, & feudum aperiri differunt, & nu. 19.*

7 *Feudum est vniuersitas facti secundum Andr.*

8 Feu-

8 *Feudo extincto non dantur neque fidelitas, neque seruitium, & ibi de ratione.*

9 *Feuda aperiuntur quatuor modis, qui distinctè, et magistraliter explicantur, & nu. seqq.*

10 *Vassallus an possit refutare feudum Domino inuito, distinctio Andr. obiter refertur.*

11 *Vassallus parricida, fratricida, vel aliorum scelerum perpetrator nō potest stare in Curia absque dedecore.*

12 *Feuda amittuntur ingratitudine, quæ est duplex, vna delicti, et altera contractus, & vtraque exēplis illustratur.*

13 *Felonia est duplex, vna delicti, & altera contractus.*

14 *Felonia item duplex est, vna ex delicto communi, & altera ex delicto feudali.*

15 *Felonia adhuc bifariam distinguitur: nam vna cōmittitur in Dominum, & altera in non Dominum; sed ista distinctio continetur sub illa delicti, & contractus.*

16 *Felonia tandem vel consistit in faciendo, vel in omittendo.*

17 *Felonia consideratur, tam respectu Domini, quàm Vassalli, illa Domini operatur priuationem feudi quò ad proprietatem, nisi Dominus superiorem nō recognosceret.*

18 *Feudum quo pacto aperiatur ob defectum.*

19 *Verbum priuare quid importet.*

D. Auth. super intellectu nostri tex. latè insistit, & demum germanū sensum adducit, & nu. 20.

21 *Vassallo delinquente nedum filij; sed etiam agnati vsque ad quartum gradum, tanquam proximiores sanguini infecto excluduntur à feudi successione secundum Iac. de Beluis. sed contrarium quò ad agnatos docuit Aluar. & hanc opinionem irrefragabilibus fundamentis sustinet D. Auth. & nu. 22.*

23 *Dictio vsque in materia gradus stat inclusiuè, & non taxatiuè.*

24 *Verba vsque in infinitum in materia gradus interdum non porriguntur vltra septimum.*

25 *Feudum si ob vassalli delictum deuoluatur ad Dominum, an applicetur Domino mediato, vel immediato. In hoc articulo D. Auth. post relata obiter Doctor. dissidia se remittit.*

Repetitio capituli primi, si vassallus feudo priuetur.

LECTIO I. aliàs XXI. in ordine.

1

Luar. continuauit rubricam hanc ad proximè precedētia duobus modis. Primò, quod cum visum fuerit in duobus titulis antecedentibus, ad quos deuoluatur feudū ex pacto vassalli; consonum propterea erat declarare, ad quos deuoluatur ex delicto ipsius Vassalli; propterea subnectitur hæc rubrica, si vassallus feudo priuetur, cui deferatur.

Secundò dicit, quia supra in tit. de feud. def. mil. & in alijs titulis subsequentibus hucusque prosequutus est Author materiam, quæ oritur ex controuersia feudorum, & sæpè accidit, vt ex dicta cōtrouersia dubitetur, ad quem debeat deferri feudum, si vassallus ex suo delicto priue-

priuetur feudo, iccirco vt pdicta amplissimè declarentur, subiungitur titulus, seu rubr. si vass. feud. priu. quę duę continuationes sunt penitus erroneæ, & minime attendendæ: nam in titulis duobus præcedẽtibus tractatur successio feudorum, non deuolutio, vt in tit. de feud. fœm. & in tit. de fil. nat. ex matrim. ad morgan. contr, & in alijs titulis fuit tractata successio ex causa delictorum, vt in tit. quib. mod. feud. amitt. in tit. in quib. caus. feud. amitt. toto tit. quæ sit prima caus. benef. amitt. in cap. si vassallus culpā in tit. de feud. def. mil. & in alijs titulis, & quando feudum ex infidelitate vassalli, vel ex felonia in omittendo, vel committendo amittitur, iam ex pacto vassalli amittitur: quia omnia sunt contenta in l. inuestituræ, vt infra fundabitur, ergo.

2 Continuatio Iac. de Belu. quam sequitur Mart. de Laud. illa est: quia superiùs in plerisq; partibus habita est mẽtio, cui applicetur feudum, si vassallus eo priuetur: ideo sequitur rubr. ad eius declarationem, & idem in effectu concludit per suam continuationem Pręposi. quasi velit rubr. hæc sub compendio tractare, & distinguere casus applicationis, & deuolutionis feudorum, quomodo inquam priuetur feudatarius, & cui per priuationem acquiratur.

Sed Domini, cum nigrum non correspondeat rubro, vt infra declarabimus: quia nec de causa priuationis tractatur, nec ad quem propter delictum feudum deuoluatur, & tituli antecedentes nil cõmune habent cum tit. hoc, & à prima rubrica vsque ad nostram hanc rubricam sunt tituli, suntq; iura, quæ ponunt causam priuationum, distinguunt delicta, & deferunt feuda, illaq; declarant delata, vel aperta mox filijs, mox agnatis, &
3 mox dominis, propterea dicatis vos, qđ non potest dari continuatio legitima, & ordinata in titulis libri feudorum: quia vt inquit Bald. in præludijs in princ. non adest debitus ordo compositionis, vel compilationis; sed Rober. de Orto redegit consuetudines, & vsus feudorum varios, & dispersos in vnum, vt dicit etiam Aluar. in tit. de feud. cogn. & ideo est liber consuetudinarius compositus absque ordine secundum casuum contingẽtiam, & idem Bald. in cap. i. hic finitur lex dixit, quod Obertus, & Gerardus fuerunt duo pecora, & ob hoc fuit magna altercatio inter Doct. si vsus prædicti, & consuetudines sint pro legibus seruandæ, & secundum illas iudicandum, in quo non immoror, cum non sit præsentis speculationis.

4 Dicit igitur hæc rubr. si vass. feud. priu. cui deferatur, idest si contigerit, vassallũ priuari ex causis, ex quibus veniat priuatio feudi, cui feudum deferatur, & sic rubrica hæc non intendit tractare causas priuationis; sed præsupponit vassallum feudo iam priuatum; sed intendit tractare, quando hic casus contingit, quis in eo succedat, cui feudum applicetur.

Et non dicit, cui aperiatur; sed cui deferatur: præsupponit enim rubrica feudũ constitutum, feudum possessum per feudatarium, & demùm feudum deuolutũ; sed cui deuoluatur, hic est casus, & de hoc est rubrica.

5 Cõstituitur. n. & creatur feudum, possidetur, & extinguitur, & propterea dicere solebam, quod feudum nascitur, viuit, & moritur, & in hoc consistit totus hic liber feudorum; est. n. feudum homo mutus secundum glos. in Const. Reg. consuetudinem prauam, & sic perneceſſe datur ortus, vita, & mors, nascitur per ipsius creationem, viuit per ipsius possessionem, dispositionẽ, successionem, & delationem, moritur propriè per ipsius aperitionem, non deuolutionem, nascitur propriè per ipsius creationem, non concessionẽ: quia datur concessio feudi formati, quod de iure communi omnibus permissum erat, & sic hodie cum assensu, & hoc est propriè feudum quaternatum mixtum, vel secundum quid, vel aliter secundũ Const. Reg. post mortem, de quo tractabimus infra, & latiùs declarauimus in 1. rubr. quæ dicit de his, qui feud. dar. poss. non de his, qui in feudum dar. poss. vbi an rubrica illa loquatur in feudo constituendo, & formando, & sic creando, an de

de feudo formato, & constituto.

Viuit feudum semper, quod non aperitur, ita quod dum possidetur viuit: quia præexistit in suo esse, dum succeditur, idem: quia sub hac lege creatum, & inesse deductum, & prolata ipsius vita, & sic dum iure permittente fit dispositio, commutatio, aut alia quæuis alienatio, viuit etiam, dum defertur certis personis à lege inuestituræ vocatis, à qua homo iste mutus suam innatam assumpsit naturam, vt in feudo ex pacto, & prouidentia, non hæreditario, in quo agnati vocantur, & propriè dicuntur præferri, vocari, & successionem deferri, & non morienti succedere; sed primo acquirenti, & dicitur ad istos deferri feudum, idest illos præferri ad feudi successionem.

6 Moritur feudum, non per deuolutionẽ propriè; sed per aperitionem, deuoluitur enim id, quod est in sua substantia integrali, & in suo esse de vno ad alium cõmutatur; sed dum moritur, nõ datur amplius esse, imò omne ens dicitur extinctũ, & ideo dicitur aperiri, quasi exinaniri, & frangi, quod erat solidum, & quod erat clausum: dicitur.n. feudum certo modo clausum: quia sua constitutione habuit suos fines, suos terminos, certam formã,

7 & suam fidelitatem, & ideo dicit Andr. feudum esse vniuersitatem facti ex his, quæ ab homine, & consuetudine sunt ei attributa secundum tradita per Innoc. in cap. cum ad sedem de restit. spol. Andr.

8 in cap. 1. 3. col. quid sit inuestitura, dùm igitur feudum moritur, redit ad vniuersum, sub quo subdit, & non datur fidelitas, nec seruitium: quia res sua nemini seruit, & dixi ad vniuersum: quia consolidatur, vel cum feudo dominante, vel qualitas illa subinfeudationis aperitur, seu extinguitur, & moritur, & feudum redit ad concedentem, & cum ex contractu resoluto, & ex lege feudi contingat aperitio, momento temporis non durat feudum in suo esse formatum, & sic non deuoluitur; sed aperitur propriè.

9 Et licet feudum extinguatur morte, defectu, refutatione in Dominum, & delicto, dicatis, quod hi sunt modi aperitionis, non deuolutionis, & per verbum aperitionis loquutus fuit Zas. in 10. par. tractatus sui feudorum, dum hanc tradidit distinctionem, dicens, aperiuntur feuda quatrupliciter, videlicet refutatione, morte, delicto, & defectu.

Refutatione, quando fit Domino per vassallum iuxta text. in cap. 1. in fin. de vass. qui contr. Const. Loth. in c. 1. §. rursus, quibus mod. feud. amitt. in cap. 1. §. si verò, qual. ol. pot. feud. alien. in cap. 1. in

10 fin. quid iuris sit; hinc Doct. faciunt quęstionem, si possit fieri refutatio inuito Domino, & fit distinctio, quando feudum est datum ad certum, vel incertum seruitium, de quo per Andr. in §. notandum in 1. rubr. per Aluar. & alios in cap. 1. §. fin. de Cap. qui cur. ven. morte propriè aperitur feudum, quando ob lineam finitam Dominus succedit; delicto, semper quod vel ex lege feudi, vel ex delicto, ex quo lex feudalis imponet priuationem, Dominus succedit, vel etiam si ex lege communi inducatur publicatio bonorum, ita quod datur feudi applicatio Domino.

Et dixi primò ex lege feudi ob delictum, quod importat infidelitatem, vt dicitur in §. huius autem generis: ibi adhoc, vt ille, & sui hæredes fideliter Domino seruiant, in quib. caus. feud. amitt.

Dixi in delicto, ex quo lex feudalis imponit priuationem, quæ delicta non sunt contenta, nec comprehensa in lege

11 inuestituræ, vt in fratricida, parricida, & alijs similibus, ex quibus in Curia amplius stare non possit sine dedecore, vt in cap. 1. an ille, qui interf. frat. dom. sui, in §. denique, quę fit prim. caus. benef. amit.

12 Et sic ego intelligo dictum Bald. hic in cap. nostro, & in cap. 1. de feud. Guardię, vbi Aluar. & Præpos. notant, quod datur ingratitudo contractus, & ingratitudo delicti, ex quib. causatur feudi amissio: pp ingratitudinem.n. feuda amittuntur, de qua in §. prædictis modis, quæ fuit prim. caus. benef. amitt. sed ingratitudo delicti contenta in l. inuestituræ, vt est omne delictum, quod tangit fidem, vel inobseruãtiam contractus feudalis, omnis hæc erit ingratitudo contractus; ingratitudo verò

rò delicti erit, quæ importat amissionem feudi per delictum; sed extra contractum feudalem.

13 Et sic pariter intelligo dictum Bald. in cap. 1. de feud. non hab. propr. nat. dum dixit, aliam esse feloniam delicti, & aliā cōtractus, vbi Mart. Laud. notat, & idem Bald. in præludijs in vlt. diuis. col. fin.

Dixi, si ex lege cōmuni inducitur publicatio bonorum: nam pariter dicetur aperiri feudum, si Dominus succedit, cū actio, & passio non possint stare in eodem

14 subiecto, & hoc modo potest intelligi distinctio illa Salyc. in l. 2. C. de liber. & eorum lib. quod latiùs prosequutus fuit Imol. extra in tit. de feud. vt alia sit felonia ex delicto communi, cuius pœna sit bonorum publicatio, alia ex delicto feudali, seu commisso contra leges, & cōsuetudines feudorum, quod deseruit ad plura, dum tractatur de confiscatione bonorum, in qua dicimus feuda non venire: quia non transeunt ad extraneos hæredes, quod in magna causa dixi non procedere in Fisco directo Domino, de quo alia die discurremus.

15 Hinc fit etiam distinctio, quod felonia, alia est in Dominum, & alia non in Dominum, de quo in d. §. denique, & in d. cap. 1. an ille, qui interf. frat. dom. sui, & hæc distinctio comprehenditur cum illa, quod alia est ingratitudo contractus, & alia est ingratitudo delicti.

16 Et sic pariter illa alia distinctio, quod felonia alia est in faciendo, alia in omittendo, de quo per Curt. in 1. part. 7. q. principali in fin. author. Bald. in l. 1. ff. de rer. diuis. num. 43. hæc inquam distinctio comprehenditur in vna ex prædictis.

17 Et licet delictum, seu felonia consideretur tam in vassallo contra Dominum, quàm in Domino contra vassallū, ex qua proprietate feudi Dominus priuetur, vt in cap. Domino, si de feud. def. mil. & in cap. 1. qual. Dom. propr. feud. priu. quod vos non intelligatis in Dominis non recognoscentibus superiorem secundum Bald. ibi, Affl. latè in decis. 265. explicat optime Author damn. mem. in §. 2. gl. 4. nu. 17. Frecc. in differ. inter feud. regal. & alia feuda diff. 35. tamen non potest dici in eum casum proprietatem feudi aperiri: quia non subiacet, non seruit, non est formata, nec est dependens; sed independens, & in suo esse applicatur feudatario, taliter, quod reconsolidato illo vtili dominio feudatarij, remanet deuoluta ad illum in sua notabili essentia, & non dicitur tunc aperiri; sed deferri.

18 Ob defectum aperitur feudum, dicunt Docto. vt in muto, surdo, vel alio imperf. in clerico, & alio milite, qui arma bellica deposuit, & hoc intelligatis respectu Domini, non autē si essemus in feudo ex pacto, vel etiam in feudo hæreditario filijs existentibus: quia defectus non est delictum, tollit personam de medio, & feudū aperitur Domino, si non adsunt successores, & si adsunt, non aperitur; sed defertur successoribus successio, maximè si à natiuitate fuit quis surdus, cecus, aut mutus secundum latiùs distincta per Andr. in cap. 1. an mut. vel aliter imperf.

19 Præsupposita igitur priuatione, non vacatione, rubr. hæc non dicit, si vass. feud. vacau. cui deferatur; sed si vass. feud. priu. & sic per delictum, vt in can. neminem 45. dist. & in can. Episcopi 21. q. 4. & priuare secundum latinos est propriè adimere, seu spoliare, & text. noster hoc declarat, dum incipit vassalli feudum delinquentis: data inquam priuatione, dicit rubr. cui feudum deferatur, non cui aperiatur, ergo loquitur inter successores. s. filios, & agnatos, non autem respectu Domini: quia Domino propriè dicitur aperiri, & non deferri ex supra fundatis, & hoc dicit text. in d. cap. 1. an ille, qui interf. frat. dom. sui, ibi cum autem ad Dominum respicit felonia; feudum tunc Domino aperitur, & licet text. noster dicat, quod agnatis feudum aperitur, loquutus fuit impropriè, declarando secundum rubricam, quæ loquitur per verbum deferatur, quod per necesse dicendum est, si volumus, quod nigrum faciat ad rubrū, postquam in text. duo tantum ponuntur, vnum est, quod filius nunquam succedit vassallo delinquenti, nisi ex gratia non extantibus agnatis, secundum est, quod

non

non solum succedunt agnati, qui in quarto gradu sunt; sed etiam vsque ad infinitum, & sic text. iste loquitur inter successores, & nullum verbum de Domino, quem non est dubium succedere ob delictum in suis casibus, & text. deberet de hoc loqui; sed quia loquitur inter successores, quibus non aperitur feudum; sed defertur, propterea conuenit rubrica, quę dicit, si vassall. feud. priu. cui deferatur, & quod inter successores loquatur tex. non autem in delicto, propter quod Domino feudum aperiatur, tradit hic Alu. & Pręposi. in princ.

Sed verè nil commune habet nigrum cum rubro, nec rubrum cum nigro: rubrum. n. est generale, & proponit tractandum fore, quis succedat in casu, quo vassallus feudo priuetur: nigrum verò nihil de hoc; sed facit regulam, quod vassallo delinquente, licet agnati aliquando succedant, filij nunquam succedunt, nisi Dominus gratiam fecerit, quod limitat procedere, quando non adsunt agnati, qui aliàs in feudo essent successuri, & sic nihil determinat, ad quem feudum deferatur; sed ponit regulam, quod filius non succedit patri delinquenti: dũ verò transit ad agnatum, dixit, quod quandoq; agnati succedunt; sed non aperit quomodo, & quando, & non voluit text. ponere casum successionis agnati; sed præsupposita successione in casu suo, statuit, ꝙ non solùm succedant hi, qui in quarto gradu sunt; sed vsque ad infinitum; sed quando succedant, quando deferatur, quando Domino aperiatur, text. non dicit, vt cum rubro consonaret, qui dicit, si vass. feud. priu. cui deferatur; implicitè. n. præsupponit text. ꝙ ob delictum Domino feudum sit apertum, dum admittit filium ex gratia Domini, & implicitè etiã dicit, qđ agnatus succedit, dum in casu successionis dat successionem in infinitũ; sed quomodo, & quando, & quis succedat, nihil dicit text. & propter eà verus

20 intellectus tàm tex. nostri, quàm text. in §. denique, quę sit prim. caus. benef. amit. & in cap. si vassallus, si de feud. def. mil. hic est: in §. denique fuit facta distinctio delictorum, si in Dominum, vel non in Dominum, & ibi dictum, cui feudum aperiatur, vel deferatur, vocando agnatos, & vocando Dominum secundum præfatam distinctionem, & quia text. ille loquebatur de proximioribus, succedit text. in cap. si vassallus culpam, & dicit semper exclusos filios; sed agnatos vocatos, qui in quarto gradu sunt, succedit demum text. in cap. nostro, & prorogat successionem non solum ad agnatos in quarto gradu; sed ad infinitum, & hic est verus sensus, & intellectus omnium prædictorum iurium iuxta text. in cap. 1. an ille, qui intef. frat. dom. sui.

21 In quo Domini aduertatis ad verba text. nam Iac. de Belu. & Bald. hic, & in d. cap. si vassallus culpam intellexerunt, quod non solum filij priuentur, & descẽdentes; sed etiam agnati vsque ad quartum gradum, tanquam proximiores sanguini infecto vassalli delinquentis, ponderando tam text. nostrum, quàm etiam text. in d. cap. si vassall. vbi etiam Matt. de Laud. & Præpos. & idem tenet Iacob. in verb. dictiq; vassalli promiserunt non cõmittere feloniam, Curt. in 5. par. principali vers. 3. principalis conclusio relinquit cogitãdum, dicendo, quod erat hæc dura opinio, Zas. in d. par. 10. nu. 104. tenuit opinionem Iac. de Beluis. & sic alij moderni Siculi, & est communis.

22 Aluar. verò in d. cap. si vassallus culpã tenet contrarium, quem nos sequimur, pro qua opin. cõtra Iac. de Belu. & Bald. faciunt omnia aliàs adducta, & quæ discurremus infra latiùs, quare in feudo ex pacto, & prouidentia delictum agnati nõ nocet agnato, & quare filius, in quem descendit sanguis, priuatur, & quomodo agnatus tantum priuatur, quando delictum est in Dominum ratione insitæ infidelitatis, & text. noster hoc decidit, dicit enim si non sunt alij ex latere, quibus aperiatur, ad eius petitionem admittuntur, qui quarto gradu sunt remoti ab eo, qui id acquisiuit, & etiam vsque in infinitum, & sic non sunt remoti agnati in 2. & 3. gradu delinquentis; sed sunt vocati agnati etiam in 4. gradu primi acquiren-

quirentis, & sic respectu primi acquirentis consideratur gradus quartus, non autem vltimi delinquentis, quam ponderationem postea reperi factam per Moder. Add. ad Isern. in cap. si vassallus culpâ in princ. in lit. N, ibi 4. gradu, si de feud. def. mil. & vos addatis motiuum irrefragabile: nam prædicti Doctor. dixerunt ideo agnatos vsque ad quartum gradum remotos à successione: quia timetur in eis infectio sanguinis agnati delinquentis, cum ergo text. consideret quartum gradum respectiuè ad primum acquirentem, qui non deliquit, sequitur, quod cessat ratio sanguinis, & consequenter erronea est consideratio, & eadem ratio, quæ admittit agnatos à quarto gradu supra, debet admittere à quarto gradu infra, nec dicatur, primum acquirentem esse hunc delinquentem: quia infereretur text. illũ loqui in feudo nouo, quod est falsissimũ; siquidem in feudo nouo, vt scitis, nulla est differentia inter filios, & agnatos; sed ex delicto primi acquirentis omnes priuantur, & ita declarat Andr. hic in verb. nisi, ibi, quibus agnatis ex latere aperiũtur vsque ad septimum gradum à priore, qui illum acquisiuit, & sic infertur ex dictis Andr. & est pura veritas, non solum, vt gradus notetur respectu primi acquirentis; sed quod hoc verbum de quarto gradu nõ sit limitatè dictum, vt in quarto gradu tantum agnati succedãt exclusiuè; sed inclusiuè vsque ad quartum gradum, & demum amplietur vsque ad infinitum, sicut in successione statutum erat, quæ primo loco vsque ad quartum gradum tantum progrediebatur, postea vsque ad septimum fuit producta, vt in spetie declarat text. in §. hoc quoque sciendum in 1. rubr. & nihil aliud tractatur in text. nostro, nisi successio in feudo ex pacto, & dũ hæc iura dicunt, quod succedit agnatus in quarto gradu, text. in d. §. hoc quoque declarat, vt non intelligatur taxati-
23 uè; sed inclusiuè: nam loquitur per verbum vsque, idest vsque ad quartum gradum, & hic est verus, & indubitatus intellectus: nam est hæc natura dictionis vsque, quando ponitur super gradu, de quo latè per Batt. in l. patronus §. Sempronio de leg. 3. pro quo videatis gl. notab. in d. cap. si vassallus culpam in verb. reuocabuntur, ibi dicas ergo, quæ hanc tenuit opinionem, & secundum hanc referet pluries iudicatum Io. Burgul. Gallus in suo tract. feud. tit. quom. feud. amitt. cap. 8. nu. 158. nouissimè post hæc lecta, & scripta in anno 1590. ea relegendo in præsenti anno 1605. vidi doctissimum Pistox in suis quæstionibus latè articulum disputantem, omniaq; more suo cumulãtem, & in hãc eandẽ opinionem concurrentem optimis medijs 2. tom. q. 15. n. 9.

Sed dicit text. quod admittuntur hi, qui in quarto gradu sunt, & vsque in in-
24 finitũ, videamus, si hoc intelligitur, prout litera sonat, vel vsque ad septimum gradum, quod latè prosequitur Paris. in cons. 23. 1. vol. nu. 265. & latissimè per Cumiã in cap. si aliquem in verb. ad trinepotem, tenentes vsque ad septimum gradum tantum dari successionem, & per Cannet. in eodem cap. in verb. de functo, quod latius declarauimus in 1. rubrica, vbi poterit videri.

Et sic habetis, quot modis feudum extinguatur, videlicet morte, refutatione, defectu, & delicto.

Habetis, quomodo feudum nascitur, viuit, & moritur.

Habetis in feudo ingratitudinem contractus, & ingratitudinem delicti.

Habetis feloniam delicti, & feloniam contractus.

Habetis feloniam in Dominum, & non in Dominum.

Habetis feloniam ex delicto communi, & ex delicto feudali.

Habetis feloniam in faciendo, & in omittendo.

Habetis feloniam tam de vassallo cõtra Dominum, quàm de Domino contra vassallum.

Habetis, quæ nam differentia sit inter aperire feudum, & deferri, seu deuolui feudum.

Habetis intellectũ ad text. & quomodo detur successio agnatorum, & habuistis tandem declarationem rubricæ, in-

qua

qua cadit articulus disputandus non solùm, si ob delictum feudum deuoluatur ad Dominum, agnatum, vel filium; sed his non existentibus, vel existentibus, an ad Dominum mediatum, vel immediatum iuxta text. in §. illud de prohib. feud. alienat. per Frider. in quo articulo sunt opiniones hinc inde: nam Hostiens. in cap. quibusdam colum. fin. de pœn. tenuit suam opinionem, Isern. hic tenet suam opinionem, & in §. hæredes de pace tenen. num. 4. distinguendo inter feudum planum, & quaternatum secundum quid, & in d. §. illud, Bellam. in cons. 15. posuit suam opinionem, Camerar. in repetitione in cap. imperialem cart. 70. posuit suam opinionem, declarando Andr. vt semper aperiatur Domino immediato, & dat intellectum ad Constitutionem Regni post mortem, idem Afflict. latissimè, qui omnes congerit in decis. 282. secundum Capitula Papę Honorij, & idem per priùs tradidit Luc. de Pen. in l. 1. de petit. bonor. subl. lib. 10. Frecc. verò in 29. authoritate tenet idem de iure communi feudorum; sed secus de iure Regni per Constitutionem post mortem, nisi adesset clausula immediatè, & in capite, de qua quæstione latiùs discurremus in declaratione theoricæ Iserniæ.

SVMMARIVM.

1 *Vassalli delictum siue in Dominũ, siue in non Dominum perpetratum arcet filios à successione feudi ex pacto antiqui, idque spetiale est in feudo, prout in crimine læsæ Maiestatis de iure communi Romanorum, ac huius dispositionis rationes referuntur.*

2 *Sed declara, nisi feudum concessum esset nominatim patri, & filio, & hæc est communis Doctorum restrictio, quæ licet sit in se vera; non tamen est bona limitatio, vt constat ex ingeniosè consideratis hic per Dominum Authorem.*

3 *Nepos succedit Auo Domino, & possessori feudi patre delinquente in vita aui, vel post mortem hæreditate non adita, idque vltra Doctorum authoritates, & rationes manifestissimis iuribus cõprobatur; sed limita, nisi iste nepos non esset conceptus in vita Aui, vel pariter in vita; sed post delictum, & ibi de ratione, & num. 5.*

Incapax ad succedendum habetur pro mortuo, & sic aperitur locus sequentibus in gradu.

4 *Doctr. Andr. in §. præterea, quæ sit prim. caus. benef. amitt. quæ cum alijs eiusdem traditionibus pugnare videtur, benè declaratur.*

Feudalis controuersia in defectum iuris feudorũ est decidenda iuxtà sanctionem legum Romanorum.

Filij patris rei perduellionis ab omni successione habentur alieni.

5 *Filij concepti post patris delictum licet sint legitimi, dicuntur nihilominus concepti ex nouo homine, ad quod inducitur irrefragabilis text. in l. ex facto §. ex facto ff. ad trebell. qui nequaquam est correctus per iura C. vel Auth. prout perperàm Ripa opinatus fuit.*

6 *Filius quando ex gratia possit feudum paternum habere non obstãte patris delicto, & quomodo id intelligatur.*

Verba text. nostri ingeniosè ponderantur, & de eiusdem text. intellectu, & nu. 10.

7 *Verbum gratia quid importet, &*

Q quan-

quādo tollat ius alteri quæsitum.

8 Restitutio est duplex, vna, quæ fit per viam gratiæ, & altera per viam iustitiæ, quæ inter se quàm maximè distinguuntur, prout subijcitur.

9 Principis indulgentia naquaquā iuuat quò ad bona alienata.

11 Feudum ex pacto antiquum ob delictum in Dominum in offendendo an ipsi aperiatur, vel ad agnatos deuoluatur. Doctor. frequentiùs inclinant pro Domino, eandemq. opinionem amplectēdo D. Auth. illam manifestissimis iuribus, ac satis munitis rationibus, & tandem rei iudicatæ præsidio comprobat, atque confirmat & nu. 15. cum seqq.

12 Filius ob culpam patris vassalli sem per priuatur feudo, ita quod nōn sit distinctio prout in agnatis.

13 Feudum ex pacto nouum in nihilo differt ab hæreditario.

14 Vassalli delictum obest omnibus hæredibus in feudo hæreditario.

16 Text. in cap. denique cum concordātibus rectè inducitur pro parte Domini aduersùs agnatum, confutato aliquorum intellectu ad iura præfata, & nu. 17.

17 Filiū esse proximū agnatum est iuris satis aperti; sed in materia feudali, quando fit mentio de proximiori agnato, intelligitur filijs nō extantibus nu. 19. & 21.

18 Ordo gradus non attenditur in linea descendentium.

20 In feudis seruatur rigor, eapropter in eis attenditur voluntatis interesse.

Aequitas præfertur rigori, nisi sit scriptus.

Lex quamuis dura seruanda est.

22 Feudum sub qua conditione censeatur datum agnatis.

23 Dominus directus committendo feloniam, feudo priuatur.

24 Emphyteuta desistens à canonis solutione preiuditium infert successoribus in emphyteusi.

25 Feudum quando amittitur ex feudi natura, perire, & non euinci dicitur.

26 Feuda an regulentur à dispositione l. Statius Florus §. Cornelio Feliciff. de iure fisc. fusè discutitur, & negatiuè concluditur aduersus Camerar.

Prælato delinquente ad quem feudum deuoluatur.

Camer. grauis lapsus notatur, dum opinatus fuit text. in §. denique, quæ fuit prim cau. benef. amit. loqui de feudo hæreditario, et n. 27.

28 Feudum etiam si sit fideicommisso subiectum cum Domini consensu, adhuc ob vassalli feloniā Domino aperitur, idque ratione suadetur, & idem obtinet, si sit generi concessum.

29 Feudum vassallo delinquente num aperiatur Domino mediato, vel immediato. D. Auth. post relatā aliquorum distinctionem indistinctè sustinet ad immediatum deuolui iuxtà opinionem Camer.

Feudum non venit in confiscatione, quando fiscus non est Dominus directus: quia est loco extranei hæredis, & hæc est frequentiùs recepta sententia.

LE-

LECTIO II. aliàs XXII. in ordine.

1 PRimum notabile, quod pro regula sumitur ex text. nostro, est, quod filius vassalli delinquentis nullo modo ad successionem feudi aspirabit, siue delictum sit in Dominum, siue non in Dominum.

Secundum notabile est, quod ex gratia filius poterit feudũ patris delinquentis habere cum modificatione tamen, quando non adsunt agnati ex latere, quibus existentibus gratia non procedit, & agnati succedunt vsque ad quartum gradum, & etiam vsque in infinitum, vt declarauimus in Lectione antecedenti, in qua firmauimus non esse veram opinionem illorum, qui voluerunt exclusos esse agnatos in 2. & 3. gradu; sed omnes inclusos vsque ad quartum, & in infinitum, & sic intelligi debere.

Quò ad primum notabile concordat text. in cap. si vassallus culpã, si de feud. def. & concordat etiam tàm tex. in §. denique sup. quæ sit prim. caus. benef. amit. quàm text. in c. 1. an ille, qui interf. frat. dom. sui, vt inferiùs declarabimus secundum verum intellectũ, quæ iura loqui in feudo ex pacto, & in feudo antiquo non nouo expeditum est secundum oẽs, cum in feudo nouo, vt scitis, frater fratri non succedat de iure cõi feudorum, & in feudo hæreditario pater possit præiudicare filijs, & agnatis, in quo non est immorãdum, & hæc fuit difficultas huius text. & aliorum iurium feudalium: nam de iure cõi Romanorum non videbatur, ꝙ filius puniri deberet ex delicto patris, nec præiudicaretur his, quæ ex genere, & ex dispositione maiorum acquirebantur; sed spetiale est in feudis, vt dixerunt Alua. & Præpos. hic, & Mart. Laud. in d. c. si vassallus culpam, & ante eos dicit gl. notab. in c. præterea si vassallus, quæ sit prim. caus. benef. amitt. vbi Andr. eadem gl. in d. c. si vassallus culpã, sicut spetiale est in crim. læs. maiest. etiam de iure cõi Romanorum ꝑꝑ immanitatem criminis ex reg. text. in l. quisquis §. filijs verò C. ad l. iul. maiest. vbi filijs vita ex gratia conceditur, dicit tex. cum paterno deberent perire supplitio, in quibus paterni, hoc est hæreditarij criminis exempla metuuntur, & gl. nostra considerat etiam pariter in feudis delicti magnitudinem, & coniunctionem personarum, habet filius esse à patre culpante, macula patris est in filio, lugubre esset Dño feloniã passo videre feudum in filio delinquentis, qui est vna persona cum patre, nec diliget filius, quem pater odit, & in quẽ deliquit, quas rationes omnes posuit Andr. in d. c. pręatereà, vbi latiùs Affl. hinc dixit Bald. in l. qui se patris C. vnde liber. quod propter culpam patris factus est filius vassalli inimicus Domini.

2 Quæ conclusio limitatur secundum oẽs, nisi feudum concessum esset nominatim patri, & filio, tunc. n. in portione filij delictum patris non præiudicat secundum Andr. & omnes, & ego dico non esse bonã limitationem: quia non est de regula, loquendo secundum terminos eiusdem Andr. in cap. 1. qui success. ten. nam regula est, quod filius non succedat patri propter delictum, à qua dum excipitur non procedere, quando nominatim esset facta concessio patri, & filio, hoc, & si verùm, sit in se, non est: quia filius succedit patri; sed quia ipse à principio habuit radicatum feudum, seu feudi portionem in sui personam, hinc est, quod portio sua tantum sibi à principio acquisita reseruatur, & non tangitur, non autem portio paterna.

3 Sed quid si deliquit pater in vita aui Domini, & possessoris feudi, vel post mortem; sed non adita patris hæreditate, an filius tali casu priuetur ex delicto patris, ita vt procedat regula huius text. communis decisio est, quod filius tali casu succedat auo patre delinquente in vita, vel post mortem hæreditate non adita: quia habetur, ac si repudiasset; succedit enim filius tunc auo suo, & pater per delictum sublatus est de medio, ita quod incipit tenere primum locum, & ex incapacitate habetur, ac si non esset in mundo, & sit locus sequenti in gradu

l. 1. §. sed & si patruus ff. de coniung. cum emancip. lib. l. 1. §. qui habebat ff. de bonor. poss. contr. tab. vbi Bart. cumulat iura, & decis. ad propos. Molin. de hispan. primogen. lib. 1. cap. 9. nu. 27. nisi conceptus non esset in vita aui, & tunc nullo iure succedit: quia ex persona illius non potest, cum nullo iure cognationis eum attigit, & ex persona patris minimè stante delicto, hæc fuit opinio, & distinctio, Specul. in tit. de feud. §. 1. nu. 2. quem sequutus fuit Bald. hic Aluar. & Præpos. & latè Author damn. mem. §. 30. quæst. 36. qui cumulat Iacobin. & Curt. idem tenentes, & ante eos eleganter Bart. in l. eum, qui ff. de interd. & releg. & idem tenuit Isern. si benè aduertatur in Constit. Reg. ob filiorum culpas, vbi voluit, quod filius foriudicati, vel proditoris, & non Fiscus succedat in feudo auo suo, & vos ponderetis text. nostrum, qui dicit vassalli feudum delinquentis, & text. in cap. si vassallus culpam dicit, si vassallus culpam committat, ex quo feudum amittere debeat, & text. in §. denique, dicit vassallo propter iustam culpam à feudo cadente, & text. in cap. 1. an ille, qui interfec. fratr. Domini sui, dicit, feudum amittat propter delictum, & sic oportet dari habitum, vbi datur priuatio, & cum iura loquantur de vassallo, ergo habet feudum, cum iura dicant, quod amittat feudum, ergo habet feudum, cum iura dicant vassalli feudum delinquentis, ergo erat in dominio, & possessione feudi, & sic hæc communis conclusio ex prædictis non potest in dubium refricari.

4 Et licet Andr. in d. cap. præterea, quæ sit prima causa benef. amitten. videatur tenere contrarium, vbi Afflict. tamen ex præallegatis apparet non benè sensisse; & cum lex feudalis loquatur tantum de possessore Domino feudi, non est illa extendenda, & inducenda ad legum Romanorum correctionem in exorbitantibus: quia vt sæpè sæpiùs ipse Andr. dixit, quod expresse non est correctum, remanet sub communi iuris dispositione, & quod non mutatur, stare non prohibetur ex regula text. in l. præcipimus C. de appellat. l. sancimus C. de testam. & quando lex feudalis expresse non decidit, stamus dispositioni iuris communis Romanorum ad text. in cap. 1. de feud. cognitione, & non est alia ratio, in qua fundetur illa notabilis decis. Andr. in d. §. prætereà, vt si primogenitus delinquat in vita patris, secundogenitus succedat patri in feudo, non autem Fiscus: quia dominium non est radicatum in personam primogeniti patre viuente, & per delictum est sublatus de medio, & secundogenitus tenet locum primi, quæ rationes omnes procedunt in quæstione, de qua agimus, quando pater non successit, per delictum abdicauit se de medio, & filius eius tenet primum locum in successione aui, cumq; Andr. consideret principaliter magnitudinem criminis, odium paternum, offensam Domini, & reliqua, dicamus procedere posse suam doctrinam in crimine læsæ maiestatis, & sic ipsemet non est sibi contrarius, in quo crimine filij puniuntur ex delicto patris, & indigni efficiuntur cuiuscunque successionis, non solùm paternæ; sed etiam auitæ, vt dicit tex. in d. §. filijs verò, & sic iura iuribus concordantur, non inducitur correctio, & decisiones Andr. diuersis respectibus benè procedunt iuxta dispositionem text. in l. fin. C. de bon. damn. ibi speciale in crimine læsæ maiestatis, & sic distinxit Aluar. hic 2. col. in fin. ibi in crimine autem læsæ maiestatis, & Præpos. col. fin. propè finem.

5 Dixi, quod requiritur, istos filios esse conceptos, & hoc ea ratione: quia si concipiuntur post delictum etiam in vita aui, dicuntur filij non primi patris; sed concepti ex nouo homine, & propterea auum non recognoscunt, vt est ad propositum text. satis notab. in l. ex facto §. ex facto ff. ad trebell. vbi Alex. & Hercul. satis eleganter notant contra Bart. in l. 1. ff. de bon. damnat. qui tenuit filios habere partem etiam conceptos post delictum: quia nascuntur legitimi, & profectò erronea est ratio: nam nihil ad casum non dissolui matrimonium,

vel

vel nasci legitimos: quia non desinit esse homo; sed est verum id, quod lex dicit esse nouum, & non amplius illum primũ hominem, hinc text. in d. l. 1. de bon. dãn. considerat cõceptionem ante damnationem, & idem in Const. Reg. foriudicatorum bona, ibi iam natos habeant, vel cõceptos ante foriudicationem, quæ latè sunt cumulata per D. de Franch. in decis. Sac. Cons. nu. 102. licet ibi referatur aliter iudicatum, & malè ni fallor, & communiter Doct. tenuerunt hanc opinionẽ: nam Ang. Imol. Paul. de Castr. & cæteri in d. S. ex facto tradiderunt filios esse legitimos etiam natos, & conceptos post deportationem: quia non soluitur aliter matrimonium; sed durat; sed omnes postea transeunt cum distinctione text. an sint cõcepti post, vel ante deportationẽ: quia sunt filij noui hominis, & si text. ille esset correctus per legem C. & per auth. bona damnatorum, sciuissent hoc dicere Doct. præfati, & nullo modo determinassent quæstionem secundum distinctionem illius text. & prædicta Constit. nostri Regni, quæ eãdem facit distinctionem, proculdubio, cum sit post legem C. & ius authẽticorum, clarescit veritatem huius opinionis, cumq; lex C. & ius authenticorum possint intelligi secundum ius hoc ff. & expressè ius illud non corrigant, quomodo volumus à iure digestorum recedere, & dicere illud correctum, si legem expressam ad hoc nõ habemus, quicquid dixerit Rip. ibidem, ad cuius ponderationes benè respondetur in prædicta decis. Sac. Cons. & hæc est cõmunis, vt refert Moli. de hisp. primog. lib. 3. c. 2. nu. 27. licet ipse non aliter disputãdo articulum, nec degustando punctũ; sed obiter videatur inclinare, q hodie sit correcta dispositio tex. in d. S. ex facto, qui allegat Ant. de Padill. in l. cum acutissimi nu. 42. C. de fideic. hanc opinionem tenentem; sed dicit contrariam esse cõmunem, & hanc eandem opin. tenet Bal. Aluar. Præpos. Auth. damn. mem. & omnes supra alleg. in princ. huius quæstionis.

6 Secundum notabile text. est, vt dixi, qđ ex gratia filius poterit feudum paternũ habere non obstãte patris delicto, agnatis tamen in medio non existentibus, & notate: quia non loquitur text. per viam successionis, vel per viam restitutionis; sed vtitur verbis gratiæ, & nouæ acquisitionis, ibi nisi id iterum à Domino licitè acquirat sibi gratiam faciente, & tractatur non ex gratia in personam eiusdẽ delinquentis; sed in personam filij, ita qđ delictum patris consumauit suum effectũ amissionis feudi, & aperitionis, & deuolutionis in personam à lege immediatè vocatam, vt sic non cadat terminus restitutionis: quia si est noua persona, nihil amisit, & cum non deliquerit, nihil indulgetur, & sic procedit etiam text. in S. filia verò de successione feudi, & in cap. 1. quemadm. feud. ad fil. pertin.

7 Sed si in vita vassalli delinquentis Dominus delictum eidem remiserit, tunc nõ opus erit distinctione, si adsint, vel non adsint agnati, cum poterit Dominus remittere delictum, tollere sententiam, & omnia, quæ ex ea oriuntur, hinc notabiliter Bart. in l. fin. C. de sent. pass. dixit, qđ verbum gratia importat restitutionem, ad quod glos. in S. insuper, de proh. feud. alien. per Frider. tradidit, quod si Dominus remiserit delictum vassalli possessoris feudi auiti; agnati post illius mortem sine filijs succedent, vt in paterno, seu auito feudo: nam id, quod dicitur, vt gratia, seu restitutio non tollat alteri quæsita, intelligitur, quando ex facto hominis, & aliter, quàm per sententiam ex delicto immediatè; tunc. n. ex restitutione causa redit ad non causam, & ex gratia Princeps tollit sententiam, & tollit delictum, & consequenter pœnam, quæ ex sententia, & delicto immediatè nascitur, ita Bald. notabiliter in l. fin. C. de sent. pass. probat text. notab. in cap. 1. in fi. hic finitur lex, & hæc est communis sententia, vt restitutio non trahatur ad bona alteri quæsita, quando ex facto hominis; secus autem, quando ex sententia, & ex delicto immediatè: quia Princeps potest tollere ea, quæ sunt iuris ciuilis, & hæc est decis. sollemnis Andr. in cap. 1. de vass. decr. æt. quæ per priùs fuit Iac. de Belu.

in cap.1.hic finitur lex,vbi latè, quam decisionem fequutus fuit ibi Bald.Alua. Præpof.& communiter Scrib.licet poftea fe inuoluant in alia queftione pofita per Bald.& malè,quod latè profequitur Author dam.mem.in tit.1.§.22.nu.35.cum feqq.Frec.in 29.author.& hanc conclufionem pariter cõiter tenuerunt Scrib.in l.Gallus,§.& quid fi tantum ff.de lib. & pofth. vt per Cyn. Ang. Aret. Alex. & alios,quod reaffumit ibi Iaf.nu.74.verf.

8 2.notabiliter limita,& propterea fieri folet diftinctio,quod aut reftitutio fiat per viam iuftitiæ,& tunc extenditur ad alienata etiam ex facto hominis, eft text. in l.in caufæ ff.de minor.l.1.§.fin.ff.de queftionibus, Iaf.vbi fupra nu. 73. aut verò fit reftitutio per viam gratiæ,& tunc,aut eft fimplex,aut cum adiuncto,vt in fecũdo cafu reftituatur ad id,quod in adiuncto exprimitur, in primo verò reftituitur ad omnia etiam alienata;fed per fententiam, & ex delicto immediatè alteri acquifita,non autem facto hominis: quia tunc res non eft integra,cõfideratur tertij præiudicium: quia acquifiuit ex noua caufa,ex alio titulo,& non propter deli-

9 ctum,& fententiam immediatè,aut verò Rex indulget,& non reftituit,& tunc nõ veniunt bona , & hæc eft diftinctio,quæ firmatur ex text.in l.1.2.3.4. & 5. & in l.fin.C.de fent.paff. fecundum quam diftinctionem refert iudicatum D.de Franch.in decif. 213.

10 Ex quibus vos reaffumatis intellectum ad text.noftrum , vt procedat tantum in cafu,in quo loquitur.f.in filio vaffalli delinquentis poffefforis feudi, vt Dominus ei gratiam facere non poffit agnatis exiftentibus,quibus ob delictum agnati fuit acquifitum feudum,& acquifitionis effectus iam confumatus , manente agnato delinquente in eodem ftatu non reftituto,non aggratiato,& in eo vitam functo; fed fi tractaretur de perfona eiufdem vaffalli delinquentis;tunc etiam in præiudicium agnatorum poteft Dominus gratiã facere, & poterit reftituere,intelligendo cum diftinctione,de qua fupra , vel fi filius patris delinquentis tractaret aui fuccefsionem, & effet conceptus ante patris delictum,nifi effemus in crimine læf.maieft.vt fupra diximus.

Et ex his funt expedita omnia , quæ concernunt intelligentiam noftri text.& quæ ad ampliationes,& limitationes ipfius poffent occurrere , fuperfunt modo quæftiones pofitæ hic per Andr.quę non concernunt text.fed rubr.videlicet,quib. feudum aperiatur per delictum vaffalli filijs,agnatis,Domino,& cui Domino,videlicet mediato,vel immediato,& in hoc confiftit omnis theor.Andr. in c.noftro, licet in principio aliquantulum declaret text. & ex his qſtionibus infurgunt aliæ, fi Fifcus,qui publicat bona,habebit feudum, fi durante vita naturali vaffalli delinquentis Dominus poffidebit feudum , & fi pęna delicti erit aduerfus filios tàm ex culpa in committendo,quàm in omittendo,vt præfupponunt effe in alienatione fine affenfu Domino irrequifito , quã vltimam queftionem non tractabo,fiquidem in repet.cap.1. de fucceff.feud.latè eam difputauimus , vbi firmauimus per iura,rationes, & authoritates non differre delictum alienationis fine affenfu ab omni alia culpa in committendo, ex qua inducitur legitima feudi priuatio.

11 Sed tractando quæftionem fi ob delictum in Dominum in offendẽdo,feudum antiquum ex pacto ad ipfum deuoluatur,& non ad agnatos;Domini,& fi hæc quæftio fit multum celebris, & videatur ardua,dicatis,quod authoritas Andr.qui tenuit opinionem pro agnato,facit,vt videatur quæftio ardua,& difputabilis;fed fi perfcrutemur iura feudalia, rationes , & Doctorum authoritates,nullam habet probabilem difficultatem,& ex dictis per eundemmet Ifern. quæftio apparebit decifa irrefragabiliter pro Domino contra agnatum .

12 Quæftio non ponitur in filio , videlicet fi in feudo ex pacto filius priuetur ob delictum paternum,& feudũ Domino aperiatur : nam ex fpetialibus confuetudinibus feudalibus femper ob delictum patris filius priuatur , fiue delictum fit in Dominum,fiue non,ita pro regula ponit

An-

Andr. in d. S. denique in vers. si verò, tradidit gl. in d. cap. præterea eo. tit. quæ sit prima caus. benef. amitt. vbi Andr. notat num. 9. qui latè disputat articulum quid de iure ciuili Romatorum; sed secundum consuetudines feudales dixit hoc esse indubitatum, vt ibi per totum, & ibi in verb. meliùs, & æquiùs, Addentes ibi benè aduertunt, & declarant dicta per Andr. in lit. H, ibi, sic Isern. dicit, vbi glos. in verb. certiorare eandem tenet opinionē, quarum gl. dictum fundatur ex text. nostro, & ex text. in d. cap. si vassallus culpam, vbi glos. idem tradidit, ibiq; pariter Andr. faciunt enim iura prædicta regulā generalem, quod ob culpam vassalli semper filius priuetur, & si agnati quandoq; succedant, ita quod respectu filiorum priuatio est perpetua in omnem casum; respectu verò agnatorum secundum qualitatem delictorum, vt infra declarabimus, quæ eleganter exprimit Bald. in l. qui se patris nu. 7. C. vnde libe. vbi adducit rationes speciales post Specu. in tit. de feudis S. fin. Petr. de Bellapert. Cyn. & alios in l. 2. & fin. C. de liber. & eorum liber. Iac. de Beluis. Aluar. Præpos. & alios in cap. nostro, idem Iac. de Belu. & communiter Scrib. in d. S. denique, & in d. cap. si vassallus culpam, Iacobin. vbi supra, & omnes.

13 Non pono quæstionem in feudo nouo, vt hic tradit Andr. & in omnibus locis præallegatis: nam non est disputabilis articulus: quia non succedunt in eo, nisi descendentes, & respectu primi acquirētis omnes habent, vt hæredes, & ideo aliàs Frec. in 29. author. ante nu. 11. dixit, quod feudum nouum ex pacto nihil differt ab hæreditario, & ꝓbat hoc text. in cap. 1. an ille, qui interf. frat. Domini sui, & in d. S. denique, vbi facta distinctione, si delictum est, vel non est in Dominum, dixerunt iura prædicta hoc procedere; dummodo feudum sit paternum, ergo secus in feudo nouo, & ideo Curt. in 5. par. principali 2. principali conclusione dixit, quod in hac conclusione nullum inuenit discrepantem.

14 Non pono quæstionem in feudo hæreditario: nam in eo delictum feudatarij præiudicat omnibus hæredibus, sicuti quodlibet aliud factum ipsius feudatarij, & in tali feudo nulla est differentia inter filium, & agnatum, vt dixit Andr. in c. 1. an agnatus in verbo, & licet nu. 6. quicquid dixit Author damn. mem. in S. 30. q. 36. qui loquitur contra notorios iuris terminos.

15 His fundamentis iactis, & conclusionibus firmatis quæstio igitur erit in feudo ex pacto paterno, seu antiquo inter Dominum, & agnatum, an feudum deferatur, seu aperiatur Domino, vel agnato, si vassallus ob delictum priuatus fuerit, & non est dubium, communem esse opinionem pro Domino contra agnatum secundum ius consuetudinarium feudorum, dixit eleganter Bald. in d. S. denique, & ante eum Iacob. de Beluis. Iacobin. in verb. dictiq; vassalli num. 58. dicit hanc esse communem, idem Zas. in tract. feudorum 10. parte tradens hanc esse communem, & tutiorem opinionem, & ante omnes eam tenuit Iacob. de Ardiz. in tit. vtrum prohibeatur feudum compensari, Curt. post Aluar. pariter dixit hanc esse communem in 5. par. principali, Ioan. Raynal. in suo comprehensorio feudali in verb. pœna, Capyc. in sua inuestitura in verb. agnati, & in verb. feuda amittuntur, Curt. Sen. in cons. 49. nu. 25. dixit esse communem, Afflict. in cap. 1. S. si libellario, quibus mod. feud. amitt. dixit, quod istam opinionem approbant omnes Scrib. Molin. de hispan. primogen. lib. 4. cap. 11. nu. 36. pariter dixit hanc esse communem.

Sed perscrutemur iura, & attendite rationes: nam sic videbitis opinionem hanc communem esse indubitatam, & Andr. loquutum fuisse contra expressa verba iurium feudalium, & contra veram radicem, & rationem illorum, & omnia, quæ sunt dicta circa intellectum iurium prædictorum, esse diuinationes, omniaq; quæ ex aduerso adducuntur, procedere de iure cōmuni Romanorum, quod cessat, quando habemus speciale ius feudorum.

16 Qua-

16 Quatuor iura habemus in hoc articulo concordantia,& correlaria, ex quibus conclusio redditur indubitata, text. in cap.denique,quæ sit prima causa benef. amitt.in cap.1.an ille,qui interfec.fratr. Dom.sui,in hoc cap.nostro si vassa.feud. priu.& in cap.si vassallus culpam,si de feud.def.mil.

Ponit casum text. in §. denique in vassallo propter iustam culpam à feudo cadente, ad quem feudum pertineat, an ad Dominum, an verò ad successorem vassalli, & text. distinguendo tradidit, quod si in Dominum peccauerit,ad Dominum, & non ad proximos beneficium pertinet, vt hanc saltem habeat suæ iniuriæ vltionem; si verò non in Dominum secundum exempla ibi posita, tunc non ad Dominum; sed ad proximos feudum pertinebit,& ita dicit text.sæpè pronunciatum, ad quod concordat text.cum eadem distinctione in d.cap.1. an ille, qui interfec. fratr. Domini sui, reddens rationem: quia tamen felonia non fuerit contra Dominum facta, ad agnatum proximiorem feudum pertinebit secundum ordinem gradus,cum autem ad Dominum respicit felonia, feudum tunc Domino aperitur.

Tradunt igitur hæc iura, quod quando delictum est in Dominum, agnatus priuetur, quando verò non est in Dominum,agnatus proximior succedat secundum ordinem gradus, ergo quæstio est decisa.

17 Et dum voluerunt intelligere in filio: quia proximus agnatus est ad text. in l. filius ff.de suis,& legit.notate quæso motiua indubitata, ex quibus hoc apparet erroneum.

Firmauimus supra per iura, & authoritates eiusdem Iserniæ, quod filius priuetur feudo ex pacto antiquo ex omni culpa patris, siue sit, siue non sit in Dominum,ergo dum hæc iura loquuntur in proximis, & in agnatis, & distinguunt culpas, nullo pacto possunt loqui in filio.

18 Secundò,si iura prædicta dicunt,quod feudum vadit ad agnatum proximiorem secundum ordinem gradus, ergo non ad descendentes: nam ordo gradus non habet locum in descendentibus iuxta text.in §.1.instit.de nupt.

19 Tertiò,& fortiùs, quotiescunque in materia feudali fit mentio de agnato proximiori, intelligitur filijs non extantibus, videatis text. ab alijs non ponderatum in cap.1. propè finem de natura success.feud. ibi, & hoc est,quod dicitur ad proximiores pertinere,vbi text.ad literam, vnde dum ponderatur text. in §.denique, quod loquatur de proximis, idest de descendentibus,confunditur hęc interpretatio: quia proximiores intelliguntur agnati filijs non extantibus, & proximiores vocantur secundum ordinem gradus, quod nullo modo procedit in descendentibus.

Quartò, si distinctio iurium prædictorum est,quod aut delictum est in Dominum, aut non in Dominum, & volumus intelligere,quod loquatur respectu filiorum, & descendentium, ergo non daretur casus, quod agnatus priuaretur, si fundatum est ex eisdem iuribus, illa loqui in feudo ex pacto paterno, non nouo, cumq; iura prædicta dicant, quod agnati,qui quarto gradu sunt,quandoq; succedunt, vt in cap.nostro, & in cap. si vassallus culpam dicitur,quod succedunt agnati in quarto gradu, dummodo ad eos pertineat, ergo datur casus, quod non succedunt,& si quando culpa non est in Dominum, non est dubium succedere, ergo cum non remaneat alius casus, nisi quando culpa est in Dominum, sequitur, quod in eum casum agnatus priuetur,quod ponderat Curt.in d.consil.49.nu.25.& idem met Isern.nescit respondere ad text.in d.§. denique, intantum quod voluit,quod principium illius text.loquatur in filio;finis verò in agnato contra verba expressa text. qui vnicum posuit casum, & vnicam distinctionem,& verbum ibi,si verò aduersatiuum demonstrat hoc absurdum, & hanc opinionem tenuerunt glossatores, si rectè aduertatur,vt in cap.si vassallus culpam, & peroptimè, & latè declarat glos. in cap.

cap. 1. in verb. facultatem, infra de allodijs, & idem in effectu tenuit glos. nostra hic, licet dicat, quod videtur fortè æquior sententia pro agnato, & in feudis,
20 vt scitis Domini, dixit Andr. in d. cap. imperialem, & in alijs locis, quod seruatur rigor, & ideo consideratur interesse voluntatis ad text. in l. fin. ff. de vsu, & habitatione, & æquitas non præfertur rigori, quando rigor datur ex lege scripta ad text. in l. 1. vbi glos. C. de legibus, & hoc est, quod dixit Andr. sæpè sæpius, quod lex quamuis dura seruanda est ad text. in l. prospexit ff. qui, & à quibus, &
21 notate quæso, quod licet de iure communi Romanorum filius proximus agnatus sit, tamen secundum iura feudalia filius non cõprehenditur sub verbo agnatus, nec agnatus sub verbo filius, & ponderate text. in d. cap. si vassallus culpam, ibi filij non admittuntur; sed benè agnati, qui in quarto gradu sunt, & in cap. nostro ibi ad agnatos quandoq; pertineat; filius tamen ad id nullatenus aspirabit, & habemus rubricam an agnatus, vel filius defuncti, & text. etiam ibi, qui primò ponit casum in agnato, quod possit repudiare hæreditatem, & retinere feudum, & demum ponit casum in filio, & sic habemus rubricam de eo, qui fin. fecit agnato.
22 Ratio irrefragabilis est, quam ponit hic Isern. quia feudum censetur datum agnatis sub tacita conditione, si præcedens agnatus manserit in eodem statu, & non commiserit feloniam argum. text. in l. cum quis, ff. de solut. quam rationem amplioribus verbis exornat Curt. in loco przallegato, qui dicit, quod feudum attenta originali dispositione sit semper beneficium, & licet alij agnati videantur vocati vigore primæ inuestituræ, tamen omnes vocati censentur sub ista conditione, vt vnusquisque sit fidelis, ita quod transit feudum in vnumquemque sic affectum, & conditionatum ex qualitate innata ex principio generationis, & constitutionis feudi, quod eleganter, & vnico verbo dixit Author damnatæ memoriæ in d. §. 30. quæstione 36. num. 133. 161. tanquam sub ista conditione concessum, vt in casu feloniæ redeat ad Dominum in suæ iniuriç vltionem, & Duaren. in suo opere idem tradens in tit. amissum feudum cui aperiatur cap. 17. dixit esse rationem: quia tacitè ab initio actum videtur, vt Domino offenso agnatis exclusis feudum ad Dominum rediret, ergo quid mirum, quod agnati non succedant, & feudum Domino applicetur, sicuti dicimus in quolibet iure quæsito resolubili ex pactis, & conditionibus in principio acquisitionis, vt in rebus venditis cum pacto de retrouendendo, in spetiali hyppotheca in prçiuditium creditorum anteriorum, in pactis addictionis in diem, & legis commissoriæ, in acquisitione rerum pupillarium, in donationibus modalibus, & similibus, ex quibus cessant omnes rationes, quæ ex aduerso considerari possent, imò ex eodem fonte, & ex eodem contractu, & ex eadem lege inuestituræ prædictis attentis ius Domini fundatur, quod in feudis absonum videri non debet, quæ propter fidem, & seruitia fidelitati an-
23 nexa conceduntur, & quare absonum hoc videri debet, si eadem iura feudalia eandem pœnam ponunt Domino committenti feloniam, imò maiorem, vt siue peccauerit in vassallum, siue in alium proprietate feudi priuetur, & ad ipsum vassallum perueniat, casus est in §. Domino committente feloniam, si de feud.
24 defunct. milit. & Bald. eleganter d. l. 2. C. de liber. & eorum liber. hanc firmans opinionem, dixit, quod sicuti in emphyteusi ille, qui facit contra naturam contractus, non soluendo canonem, aperit viam proprietario exclusis omnibus sequentibus: quia hæc tacita conditio fuit ab initio, ita in feudo: quia ille, qui committit feloniam, facit contra naturam contractus, vnde ex tacita eius natura redit ad Dominum, & idem tenuit Bart.
25 in l. 3. ff. de interd. & releg. & aliàs allegaui vobis Bald. in l. eum, qui §. fin. in fine ff. de iureiuran. vt quando feudum amittitur ex natura feudi, non dicatur euinci; sed perire, & si perit, non potest

test dari successio agnatorum: quia non entis nullæ sunt partes,& iustè perit, dixit subtilissimus Bald. quia deficit substantia ex culpa in Dominum, & remota substantia deficit contractus inuestituræ.

26 Vltimo loco Camerar. in repetitione capituli an agnatus, sequendo Isern. & disputando articulum, dixit, quod omnia iura prædicta intelligi debent secundum terminos text. in l. Statius Florus, §. Cornelio Felici ff.de iure fisci, & adducit pro se text.in cap.1. §.fin. de cap. Corrad. vbi Prælato delinquente feudum deuoluitur ad Dominum concedentem Prælato illo viuente; post verò illius mortem ad successorem eius reuertitur,& quod peius,dixit,text.in §.denique loqui in feudo hæreditario, ponderando ibi verbum successor,& concludit tandem tex.in §. Cornelio Felici habere locum in feudis.

Sufficeret pro responsione dicere, quod idemmet Camerar.in eadem repetitione 17. quæstione tenuit text. in §. Cornelio Felici nullo modo habere locum in feudis,& ipsemet respondet ad text.in cap.1.§.fin.de capit.Corrad.feudum enim est concessum Ecclesiæ,non Prælatis, qui sunt Administratores, & Procuratores rerum Ecclesiæ, & sunt vsuarij secundum Canones, ergo quid mirum, quod ex delicto feudum in perpetuum ad Dominum non deuoluatur, & propterea glos.ibi declarat, opponendo de §. denique,& dicit, quod propter priuilegium Ecclesiæ feudum ibi reuertitur ad successorem post mortem Domini.

Vlteriùs casus in d. §. Cornelio Felici non potest applicari ad terminos feudales:nam prima ratio illius text.est,quod poterat præmori fideicommissarius interim durante vita delinquentis, quæ ratio nullo modo procedit in feudo:nam ex delicto feudali ius istius vassalli delinquentis extinguitur, & feudum ex lege contractus vel ad Dominum, vel ad agnatum est reuersurum, & interim non potest stare in pendenti, & hoc operatur contractus primus, & non delictum.

Sed non ne Andr. fatetur,& omnes, quod in filio regula non habet difficultatem, vt omni iure feudum ad Dominum applicetur perpetuò,& tamen text. in §.Cornelio Felici loquitur in filio, & postquam Andr. in §. prætereà, quæ sit prima causa benef.amitten.dixit in filijs speciale esse ius feudorum, vt non procedat in ipsis text.in l.3. ff.de interd. & releg.cur absonum videri debet respectu agnatorum, & si text. in d.§.denique cum alijs iuribus ponit casum cum distinctione delictorum in Dominum, vel non in Dominum, vt si culpa sit in Dominum, ad illum feudum reuertatur, si in alium, ad agnatum, si igitur quando ad agnatum deuoluitur, est perpetuò, quomodo volumus diuersificare casum, quando deuoluitur ad Dominum, quod lex non patitur à principio ad finem, argu.text.in l.si putator ff. ad leg.aquil. & cum contractus resoluatur, voluerunt Doctor.in subfeudo illud deuolui ad Baronem non expectata morte feudatarij culpantis: quia text. in §.Cornelio Felici non habet locum ea ratione in feudis, vt eleganter per Frecc. 29. authoritate, & per Afflict.in decis. 282. quod latissimè, & optimis rationibus fundauit Pistor.vbi supra in principio 15.quæstione, licet in hoc articulo tenuerit cum Isern. sed innumeros Authores adducit, ex quibus apparet, hanc esse communem omnium opinionem, qui licet allegeт Frecciam in 29.authoritate,aduertatur: quia loquitur in subfeudatario, an interim durante ipsius vita naturali Rex, & non Baro, ad quem feudum deuoluitur ob delictum, debeat possidere ex regula text.in §. Cornelio Felici, & concludit, Baronem statim possidere, ad quem deuoluitur ex lege contractus, non obstante prædicto text. & ita iudicatum, ita quod quæstio non fuit inter agnatos; sed inter Dominum mediatum, & immediatum.

27 Ponderatio Camerar. quod text. in d. §. denique loquatur per verbum successor,

cessor,est satis vana: nam pariter text. in cap. 1. §. fin. de capit. Corrad. dicit, quod feudum reuertitur ad successorem Prælati, & in hac materia verbum successor intelligitur respectu rei,& iuris; non autem,quod sit successor personæ: nam & si propriè text. in §. denique loqueretur in descendentibus, non ne est verum, quod in feudo ex pacto successor non capit,vt hęres vltimi decedentis;sed primi acquirentis, ex quibus apparet, Andr. non benè sensisse,& ex iuribus, & rationibus feudorum communem esse opinionem pro Fisco contra agnatum, secundum quam nouissimè fuit iudicatum in causa Ducis Traietti cum Regio fisco, licet primitùs in eadem causa annis decursis, & propriè in anno 1537. fuisset decisum, quod Fiscus, & possessores absoluerentur ab impetitione illorum, qui prætendebant successionem vigore fideicommissi, & hoc durante vita naturali Comitis Murconi,de cuius culpa tractabatur,& credo,quod noluerunt tunc decidere punctum: nam omni iure, vel secundum communem opinionem, vel secundum opinionem Andr. feudum erat perpetuò, vel temporaliter Fisci.

28 Aliqui dubitauerunt,quid in feudo fideicommisso subiecto, quod factum fuit cum Regis assensu,& hic est casus particularis iudicatus in dicta causa Pedismontis: nam feuda ex pacto iudicantur secundum Andr. tanquam res restitutioni subiectæ, & cum ratio fidelitatis insitæ in vnoquoque successore faciat concessionem conditionalem, propterea nil refert ponderatio expressi fideicommissi, & quod dicitur,quod assensus operetur, vt dispositio iudicetur, vt de re allodiali, procedit quò ad validitatem dispositionis, non autem respectu alterationis naturæ, & conditionis rei feudalis, eò magis:quia assensus fiunt cum clausula de stylo, fidelitate seruata, & idem dicatis in feudo concesso generi secundum vetam doctrinam Bald. in d. §. denique, quem malè ibi intellexit Laud. sed melius Iacobin. in verb. dictiq; vassalli promiserunt non committere feloniam, Curt. prima parte principali tertia limitatione.

29 Ad quem autem deuoluatur feudum ex delicto vassalli, si ad mediatum, vel immediatum,posui Domini in Lectione præcedenti opiniones, & distinctiones Doctorum, videlicet Speculat. Hostiens. Ioan. Andr. Isern. Iacobin. Frecc. & Camerar. & ne tædio vos afficiam, concluſiuè dicatis in feudo plano, & in feudo spectante merè ad Baronis collationem Dominum immediatum esse successorem ex regula text. in §. illud de prohib. feud. alienat. per Frider. in feudo verò quaternato secundum quid ex regula text. in Constitutione Regni post mortem Dominum mediatum succedere secundum vnam opinionem, quod pariter fallit, quando adest in concessione clausula, vt teneatur immediatè, & in capite à Barone, vt per Frecc. in sua 29. authoritate, qui eleganter loquitur reprobata illa opinione, quod Dominus mediatus habeat durante vita vassalli delinquentis ex rationibus adductis in præcedenti quæstione cumulatis per Frecc. in loco, vbi supra, per quas sic decidit Sacrum Consilium in dicta decis. 282. & multò fortiùs opinio prædicta, quod Dominus immediatus succedat, procedit, quando Fiscus non est directus Dominus: nam tunc omni iure feudum deuoluitur ad Dominum immediatum, cum Fiscus habeatur loco extranei hæredis,& quę non transeunt in extraneum hæredem, non transeunt in Fiscum, prout propriè in feudo Doctores communiter tenuerunt, vt per Bart. in l. si finita §. si de vectigalibus ff. de damn. infect. vbi communiter Scribentes, & hæc est communis opinio secundum Iacobin. in sua inuestitura in verb. dictiq; vassalli promiserunt non committere feloniam num. 92. Boer. in decis. 178. & Isern. noster hic num. 7. qui simpliciter dicit,quod feudum, quod ab alio tenet is,cuius bona publicantur, redit ad eum, à quo tenetur, idem dicit in cap. 1. num. 4. de vassall. decrepit. ætatis, idem in cap. 1. §. si verò num. 4. de pace teneη. in Constitutione Regni si quando in

in fin. in cap. 1. vers. Domini principalis de statu, & consuet. capit. Domino nu. 1. si de feud. defun. milit.

Sed vos teneatis opinionem Cameræ. in d. cap. imperialem cart. 68. qui peroptimè terminos declarat, & fundat opinionem pro Barone, vt semper ei feudum aperiatur, siue sit planum, siue quaternatum secundum quid, secundum terminos Constitutionis Regni post mortem, aliud enim est feudo deuoluto quis concedat, & aliud, cui aperiatur, & hoc oritur ex prædicta Constitutione: nam aliàs de iure communi semper feudum deuoluitur ad eum, à quo tenetur, & ideò in terminis præfatæ Constitutionis dixit Isern. quod Baroni excidit; sed Rex postea confert tenendum à Barone, quæ latiùs sunt explicata in opere de Potestate Proregis in titulo de assensibus Regijs §. 1.

Ex quibus cum laude Dei habetis expeditam repetitionem huius capituli, & insimul theoricam ipsius Andr. & habuistis conclusiones firmatas, quod in feudo hæreditario delictum semper nocet filijs, & agnatis, idemq; in feudo nouo ex pacto; in feudo verò paterno, seu antiquo semper nocet filijs nulla habita distinctione culpæ; agnatis verò cum distinctione, si culpa est, vel non est in Dominum, vt primo casu Dominus succedat: secundo verò agnatus.

Firmauimus text. in §. Cornelio Felici non habere locum in feudis, & habuistis intellectum ad text. in cap. 1. §. fin. de capit. Corrad. & vltimò firmauimus, ad quem feudum deuoluatur, si ad Dominum mediatum, vel immediatum, distinguendo inter feudum quaternatum secundum quid, & planum, & de tabula, vt primo casu ad Dominum mediatum deuoluatur secundum Constitutionem Regni post mortem, nisi adesset clausula, quod teneatur immediatè in capite à Barone; secundo verò casu ad Dominum immediatum, & hoc secũdum vnam opinionem; sed demum firmauimus tàm feudum planum, quàm quaternatum secundum quid semper ad Baronem deuolui; & tandem declarauimus hęc procedere inter directum, & vtilem Dominum; sed respectu Fisci ratione delicti feudum nunquam venire in confiscationem.

FINIS.

NEAPOLI,
Ex Typographia Tarquinij Longhi. M.DC.XII.

INDEX SENTENTIARVM MEMORABILIVM,

QVAS EX HIS ELABORATISSIMIS æquè, ac doctiſsimis Feudorum Commentarijs D. IOANNIS FRANCISCI DE PONTE Marchionis Murconi, viri ampliſsimi, vtriuſque iuris conſultiſsimi, ac Feudiſtæ inſignis, & maximi nominis excerpſit; & hauſit Horatius Mazzapinta V. I. D. peritiſsimus in hanc ſatis aptam, & non contemnendam methodum digerendo.

Hic illud eſt animaduertendum, ſæpè numerum tantùm deſignari, quo euentu ſemper erit antecedens Lectio cum eo copulanda, atque coniungenda.

EMPHY-

nam

PRAESCRIPTIO.

PRIMOGENITVRA.

PRINCEPS.

PRIVILEGIVM.

tu

iure

SVC-

I N D E X.

Verba

F I N I S.

Operis lapsus, qui in prælo obrepsere, sic corrigas.

Pag. 6. summ. 120. eeeedebat, excedebant.
pag. 12. col. 2. lin. 3. sentijt, sensit, & sic semper vertas.
pag. 21. col. 2. lin. 16. regulariter, regulabitur.
pag. 24. col. 1. lin. 16. ex, est.
pag. 25. summ. 1. cap. 1., cap. 2.
pag. 28. col. 1. lin. 24. in cap. 2. extra de feud. & in cap. 1. de cler. qui inuest. fec. sic legas in cap. 1. de cler. qui inuest. fec. & secundo casu text. in cap. 2. extra de feud.
pag. 35. col. 2. lin. 24. apponit, opponit.
pag. 38. col. 1. lin. 48. intellagitis, intelligatis.
pag. 41. col. 1. lin. 17. hos, hoc.
pag. 42. summ. 35. euentum, euentu.
pag. 41. summ. 6. pag. 44. col. 2. lin. 34. & pag. 45. col. 1. lin. 11. continuò, continuè.
pag. 45. col. 1. lin. 46. illum, illam.
pag. 47. col. 2. lin. 36. indultabilis, indubitabilis.
pag. 55. col. 1. lin. 3. assentijt, assensit.
pag. 57. col. 1. lin. 38. eligit, erigit. col. 2. lin. 4. concea, concessa.
pag. 65. col. 1. lin. 15. dicunt, debent.
pag. 66. col. 1. lin. 46. ab, ad
pag. 70. col. 1. lin. 4. & erunt, sed non erunt. lin. 10. & 25. genus, species. lin. 25. species, genus.
pag. 93. summ. 5. eximium, exemplum.
pag 95. summ. 54. ratione, ratio.
pag. 101. col. 2. lin. 1. legenter, legentur.
pag. 108. col. 1. lin. 9. alterur, alteratur.
pag. 115. col. 1. lin. 5. imposita, impositus.
pag. 133. col. 2. lin. 37. Commendadarum, Commendarum.
pag. 138. col. 1. lin. 38. emphyteusisi, emphyteusi.
pag. 141. col. 1. lin. 32. Ecclesiasticum, ecclesiasticam.
pag. 148. summ. 16. ibi, sibi.
pag. 152. col. 2. lin. 36. si, quinta.
pag. 155. col. 1. lin. 35. reddit, redit.
pag. 156. col. 1. lin. 17. & pag. 164. col. 1. lin. 6. eum, cum.
pag. 166. col. 1. lin. 28. partis, patris.
pag. 172. col. 2. lin. 33. inuestiræ, inuestituræ.
pag. 177. col. 2. lin. 31. in, ex.

Reliqua in typis errata consultò omisimus emendare velut notissima.